



Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK

FUGLEÅRET 2021



© 2022 Dansk Ornitologisk Forening

Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne rapport eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Udgivet af: Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V

Forsidefoto: Rosenterne, Skagens Gren, 26. juni 2021. Foto: Jens Kirkeby

Bagsidefoto: Vandstær, nylig udflyjende unge, Midtjylland, 13. maj 2021. Foto: Hans Knakkegaard

Citering

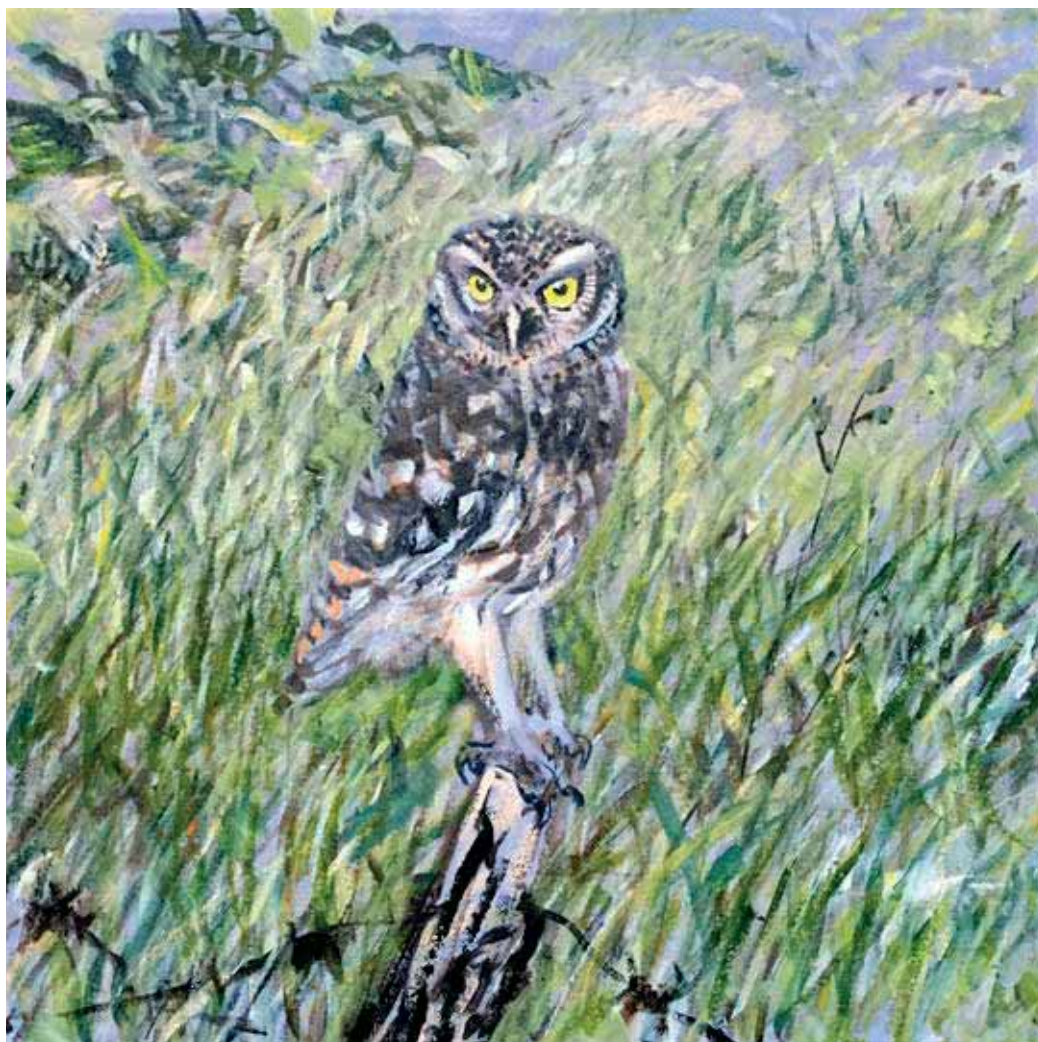
Generelt: Lange, Peter (red.) 2022: Fugleåret 2021. Dansk Ornitologisk Forening.
Afsnit, eks.: Matthiesen, J. et. al. 2022: Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2021. Fugleåret 2021 p. 7-15. Dansk Ornitologisk Forening.



Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK

FUGLEÅRET 2021



Ansv. redaktør: Peter Lange

ÅRGANG 16

FUGLEÅRET 2021, Årgang 16

ISSN 1903-3109

Ansvarshavende redaktør:	Peter Lange (peterlange@dofoj.dk)
Redaktion:	Ann-Britt Lillelund, Anne-Grete Ditlevsen og Anders Odd Wulff Nielsen
Fotoredaktion:	Peter Lange og Nina Rosendahl Larsen
Afsnit	
Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark – Punkttællinger:	Joakim Matthiesen, Thomas Vikstrøm, Michael Fink Jørgensen, Daniel Palm Eskildsen og Nina Yasmin Ali
Årsrapporten (red.):	Peter Lange, Hans Christophersen og Jørgen Staarup Christensen
Nye arter for landet:	Claus Brostrøm Nielsen, Simon Sigaard Christiansen, Kent Olsen, Morten Bentzon Hansen og Anton Herrig Liebermann
Projekt truede og sjældne ynglefugle:	Timme Nyegaard og Michael Fink Jørgensen
SU-rapporten:	Kent Olsen, Henrik Böhmer, Morten Bentzon Hansen, Andreas Bruun Kristensen, Rune Sø Neergaard, Anders Odd Wulff Nielsen, Søren Haaning Nielsen, Oskar Nilsson og Troels Eske Ortvad
Fuglestationer:	Anders Brinkmann, Hans Christophersen, Simon Sigaard Christiansen, Henning Ettrup, Knud Pedersen, Jørgen Staarup Christensen, Rasmus Due Nielsen, Kent Olsen, Jonas Dencker Kjærgaard, Mogens Stoustrup Jensen, Ole Thorup, Thomas Bregnballe, Bent Jakobsen, Søren Brinch, Vagn Lind, Jacob Sterup, Stefan Andersen, Jørgen Bech, Preben Berg, Bo Kayser, Clausjannic Amland-Labuz, Mikkel Lausten, Anton Herrig Liebermann, Anders Mosbech, Anders P. Tøttrup og Peter Lange (red.)
Fugleværnsfondens reservater:	Søren Ring og Stine Bærentzen
Projekt Ørn:	Kim Skelmose, Ole Friis Larsen, Leif Novrup og Hans Christophersen
Projekt Hedehøg:	Lars Maltha Rasmussen, Aage Matthiesen, Jesper Leegaard, Svend Anker Schwabs, Iben Hove Sørensen og Timme Nyegaard
Feltornitologisk Udvalg:	Anders Wiig Nielsen
DOFbasen:	Timme Nyegaard
Statens fugleovervågning, skarv:	Jacob Sterup og Thomas Bregnballe
Ynglefugle i Vadehavet:	Ole Thorup og Thomas Bregnballe
Fugleforskning og ringmærkning:	Jesper J. Madsen, Jens M. Lausten, Jens S. Hansen, Tom S. Romdal, Kasper Thorup, Anders P. Tøttrup og Henning Ettrup
Rovfugletrækket:	Rene Christensen og Peter Lange
Fotografer:	Albert Steen-Hansen, Allan Gudio Nielsen, Allan Kjær Villesen, Anders Odd Wulff Nielsen, Anders Wiig Nielsen, Anton Herrig Liebermann, Axel Mortensen, Bent Jakobsen, Bjørn Frikke, Bo Kayser, Bo L. Christiansen, Bo Tureby, Carsten Gørges Laursen, Christian A. Jensen, David Manstrup, Emma E. Skov, Erik Biering, Erik Christophersen, Erik Thomsen, Eva F. Henriksen, Finn Carlsen, Georg Hoffmann, Gert Juul Jeppesen, Hans Henrik Larsen, Hans Knakkegaard, Hans Lind, Hans Rytter, Hans Skov, Hans Ægidius, Helge Sørensen, Henrik Højholm, Henrik Haaning Nielsen, Jacob Irgens-Møller Nielsen, Jacob Sterup, Jan Lindgaard Rasmussen, Jens Kirkeby, John Frikke, John Larsen, Johnny Madsen, Jørgen Kabel, Jørgen Staarup Christensen, Jørn Vinther Sørensen, Karin Gustausen, Keith Fox, Kent Olsen, Kim Liljehult, Kis Boel Guldmann, Klaus Bjerre, Knud Pedersen, Lars Andersen, Lars Falck, Lars Grøn, Lars Maltha Rasmussen, Louis Kristoffer Poulsen, Martin Rheinheimer, Mathias Glavind, Merete Carøe, Per Ekberg Pedersen, Peter Styrbæk, Philip Elbek, Poul Holm Pedersen, Poul Junk, Preben Berg, Rasmus Momme, Rasmus Tranberg, Rune Sø Neergaard, Sakari Kauppinen, Sebastian Thorup Hansen, Steen E. Jensen, Steen Højmark-Jensen, Stephan Skaarup Båsen Lund, Sune Riis Sørensen, Svend Anker Schwabs, Søren Brinch, Søren Gülck, Søren Haaning Nielsen, Thomas Lind, Tonny Ravn Kristiansen, Torben Andersen og Aage Matthiesen.
Øvrige illustrationer:	Carl Christian Tofte (vignet s. 243) og Jens Gregersen (s. 1)
Layout og trykning:	Vivian Buch – www.stepprintpower.dk
Oplag:	1.300



MIX
Papir fra
ansvarlige kilder
FSC® C011323



INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	5
Faunistiske rapporter	
Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2021	7
Fugle i Danmark 2021 – Årsrapport fra Rapportgruppen	17
Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2021	108
Nye arter i Danmark 2021 – asiatisk rødrygget svale og eremitdrossel . . .	148
Projekt truede og sjældne ynglefugle 2018-2021	156
Danske Fuglestationer 2021	
Indledning	159
Gedser Fuglestation	160
Skagen Fuglestation	165
Rørvig Fuglestation	176
Blåvand Fuglestation	181
Ynglefuglene på Tipperne	189
Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation	195
Gjerrild Fuglestation	200
Keldsnor Fuglestation	203
Fanø Fuglestation	206
Christiansøs Naturvidenskabelige Feltstation	212
Fugleværnsfondens reservater – status 2021	216
Beretninger fra DOF's projekter og faglige grupper	
Projekt Ørn – Fiskeørnen i Danmark 2021	228
Projekt Ørn – Kongeørnen i Danmark 2021	230
Projekt Ørn – Havørnen i Danmark 2021	232
Hedehøgen i Danmark 2021	234
Årsberetning fra FeltUD 2021	244
Årsberetning for DOFbasen 2021	246
Fugleforskning og Fugleovervågning i statslig regi	
Skarvens ynglekolonier i 2021	250
Ynglefugle i Vadehavet 2021	255
Dansk Ringmærkning 2021	262
Danmarks Ringmærkerforening 2021	271
Rovfugletrækket 2021	275
Artsindeks	278



Tårnfalk, Nordsjælland, 31. marts 2021. Foto: John Larsen

FORORD

Fugleåret 2021

Du sidder nu med den. 16. årgang af *Fugleåret* foran dig. Atter er *Fugleåret* et resultat af et stort arbejde udført af mange frivillige samt ansatte i Fuglenes Hus, universiteter og forskningsinstitutioner m.fl.

Rygraden i *Fugleåret* udgøres af de flere tusinde af DOF's medlemmer, som løbende registrerer fuglelivet og fører observationerne ind i notesbøger og DOFbasen. Summen af alle disse mange tusinde timers frivilligt arbejde udgør grundlaget for *Fugleåret*.

Fugleåret 2021 blev igen påvirket af pandemien, og danskernes brug af naturen og den ornitologiske aktivitet, var fortsat høj.

Desværre ses der også tegn på at en pandemi har ramt fugleverdenen, idet der fra flere sider meldes om døde fugle hvor årsagen angives som fugleinfluenza. Det gælder til eksempel havørne og en række havfugle, hvor der meldes om mange fund af døde fugle. Det bliver interessant at følge udviklingen de kommende år, og om der kan ses en påvirkning af bestandene.

Hvor 2020 blev det næst-varmeste år nogensinde, endte 2021 med en middeltemperatur på 8,7 grader, hvilket er præcis den gennemsnitlige årlige middeltemperatur for perioden 1991-2020.

Igennem året har der dog været mange udsving med både ekstrem kulde og ekstrem varme. Det er februar blandt andet et godt eksempel på. Månedens startede nemlig med et markant kuldefremstød de første to uger. Flere landsdækkende isdøgn blev registreret, og fredag d. 12. februar endte med årets laveste temperatur. 20,7 graders frost viste termometeret i Horsens, hvilket er den laveste temperatur i ni år.

Men februar vendte på en tallerken, og den sidste halvdel af måneden endte med ekstrem varme. Her oplevede vi den tidligste dag i dansk vejrhistorie med over 15 grader.

Når det gælder fuglene, var der igen mange arter, der satte rekord, men kun en ny art samt en ny race for landet var mere gennemsnitligt.

Her skal lyde en STOR TAK til alle bidragydere uden hvis indsats der ikke blev noget *Fugleåret*.

Ohusk: Brug DOFbasen, hvis du ønsker at dine registreringer bevares og indgår i datagrundlaget for fremtidige publikationer og oversigter!

Stjær, november 2022
Peter Lange



Kærsanger, Holmegaard Mose, 5. juni 2021. Foto: Bo Tureby



Sølvmåge, Thurø, 8. juli 2021. Foto: Finn Carlsen

Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2021

Af Joakim Matthiesen, Thomas Vikstrøm, Daniel Palm Eskildsen, Michael Fink Jørgensen & Nina Yasmin Ali.

Indledning

Nærværende rapport beskriver bestandsudviklingen for de almindelige danske ynglefugle og vinterfugle baseret på punktællingsdata fra de sidste 47 år (1975/76-2020/21 for vinterfugle og 1976-2021 for ynglefugle). Rapporten beskriver bestandsudviklingen for 120 arter af ynglefugle og 87 arter af vinterfugle i Danmark og tillige fire arter af pattedyr i begge sæsoner. Samlet set bringes der punktællingsdata for 136 fuglearter.

Punktællingsprogrammets primære formål er at opnå viden om den langsigtede bestandsudvikling for de almindelige fuglearter, og med sin start i vinteren 1975/76 er programmet blandt de ældste fugleovervågningsprojekter i Europa. Se eventuelt mere på www.dof.dk/punkt.

Punktællingsprogrammet er den eneste langtidundersøgelse af sin art i Danmark, og for langt hovedparten af de almindelige fuglearter tilvejebringer programmet den eneste viden, vi har om fuglenes bestandsudvikling. Resultaterne indgår yderligere i et europæisk samarbejde om at overvåge fuglelivet, hvorved de giver indsigt i fuglearternes bestandsudviklinger og levestedernes tilstand på europæisk plan. Punktællingerne indgår i DOF's fugleovervågningsstrategi, der søger at sikre en systematisk og bredt dækkende dataindsamling med fokus på tre grundelementer: Arter, lokaliteter og levesteder. Herved

udgør Punktællingsprogrammet et vigtigt redskab i Danmarks naturovervågning og naturbeskyttelse.

Hvert år udarbejdes der en rapport, der præsenterer de grundlæggende data fra punktællingerne, herunder indeks på alle relevante arter og en oversigt over deltagere og ruter. Rapportens formål er at samle og præsentere undersøgelsens væsentligste resultater for de mange involverede fugletællere og andre ornitologer og at øge lysten til fortsat at deltage i denne og lignende undersøgelser. Forhåbentlig vil diverse myndigheder og forskere, der arbejder med den danske natur, også finde rapporten interessant og anvendelig.

Rapporten præsenterer endvidere opdaterede, overordnede, naturtypespecifikke indikatorer, der er udarbejdet på baggrund af bestandsindeks og kan anvendes til at beskrive den generelle tilstand for fuglelivet i en given naturtype.

Fugleovervågningen udføres af frivillige deltagere blandt DOF's medlemmer, der således sikrer gennemførelse af overvågningen af Danmarks fugle for relativt begrænsede midler. En stor tak skal derfor lyde til alle deltagere gennem årene. Fugleovervågningen kan kun gennemføres takket være den store frivillige indsats fra disse mange deltagere.

Overvågningen af de almindelige danske fugle indgår i en samarbejdsaftale mellem DOF og Miljøministeriet (gældende til og med 2022).



Rødrygget tornskade, Hellebæk Kohave, 28. maj 2021. Foto: Axel Mortensen

Teksten om Punktællingsprogrammet i Fugleåret 2021 udgøres af de væsentligste passager fra årsrapporten: *T. Vikstrøm, D.P. Eskildsen, M.F. Jørgensen & N.Y. Ali 2022: Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2021. Årsrapport for Punktællingsprogrammet. Dansk Ornitologisk Forening.* Rapporten, der kan konsulteres for flere detaljer, findes på www.dof.dk/punkt sammen med alt andet relevant fra Punktællingsprogrammet.

Metoder

Dataindsamling

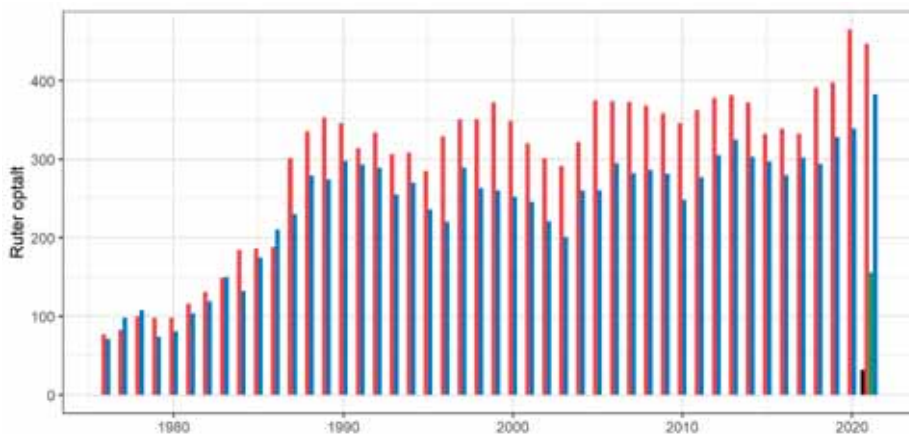
Punktællingsmetoden anvendes i både vinter- og ynglesæsonerne. Hver deltager fordeler 10-20 punkter på en selvvalgt rute i landskabet og markerer dem på et kort, så de kan genfindes de følgende år. På hvert punkt registreres alle sette og hørte fugle inden for en periode af fem minutter uanset registreringsafstanden. Optællingen foretages i godt vejr og kan finde sted i perioden 20/12-20/1 (vinterfugletællinger), 15/3-30/4 (tidlige ynglefugletællinger), 1/5-15/6 (sene ynglefugletællinger) og 20/5-10/7 (natpunktællinger). De tre førstnævnte typer af tællinger skal helst foretages i de tidlige morgentimer, hvor fuglene er mest aktive og lettest at opdage. På hvert punkt beskriver punktælleren naturtypeforholdene i fjerdedele vha. en firecifret talkode; et punkt placeret i en ensartet naturtype vil således

blive beskrevet med fire ens cifre, mens et punkt midt imellem forskellige naturtyper vil blive beskrevet med 2-4 forskellige cifre. Dette muliggør analyser af registreringerne af fuglene i specifikke naturtyper. De ni definerede naturtyper er 1) nåleskov, 2) løvskov, 3) agerland, 4) mose/kær, 5) hede, 6) klit/strand, 7) bymæssig bebyggelse, 8) sø og 9) eng. Punktællerne rapporterer antallet af fugle, de har registreret på rutens punkter, og beskriver tillige vejrforholdene under tællingen. Dette sker ved anvendelse af DOFbasens punktællingsmodul (www.dofbasen.dk) eller ved indsendelse af et skema.

Ruter og deltagere

Under vinterfugletællingen 2020/21 har 317 personer optalt fugle på 382 ruter, hvilket er 43 ruter mere end året før. I den tidlige ynglesæson 2021, det første år med denne type tællinger, har 129 personer optalt fugle på 156 ruter. I den sene ynglesæson 2021 har 348 personer optalt fugle på 444 ruter, hvilket er 21 ruter færre end året før (figur 1, tabel 1). Under nattællingerne i 2021, også det første år med denne type tællinger, har 28 personer optalt fugle på 32 ruter. Alt i alt har 417 personer deltaget i en af de nævnte sæsoner, og af disse har 13 optalt i alle fire sæsoner.

Således ser vi i 2021 det næsthøjeste antal ruter i den sene ynglefuglesæson og det højeste antal vinterruter, der er gennemført i programmets historie.



Figur 1. Antallet af udførte punkttællingsruter i henholdsvis vintersæsonerne 1975/76-2020/21 (blå søjler) og de sene ynglesæsoner 1976-2021 (røde søjler). Desuden ses for 2021 de udførte ruter i den tidlige ynglesæson (grøn) samt udførte nattællinger (sort).

Den fortsatte stigning i antallet af tællere må antagelig skyldes det fortsatte hvervearbejde, som er foretaget af personale fra Fuglenes Hus såvel som af de frivillige punkttællere og koordinører i lokalafdelingerne. Hertil kommer effekten af den globale covid-19-pandemi, som formentlig har betydet, at flere mennesker har fundet tid til at lave en tælling,

ligesom at mange mennesker har benyttet naturen meget i en periode, hvor mange andre fritidsinteresser har været begrænset.

Set over hele perioden har antallet af ruter i begge sæsoner, efter en eksponentiel stigning i undersøgelsens første 10-15 år, været svagt stigende siden slutningen af 1980'erne (figur 1). Den geografiske fordeling af ruterne



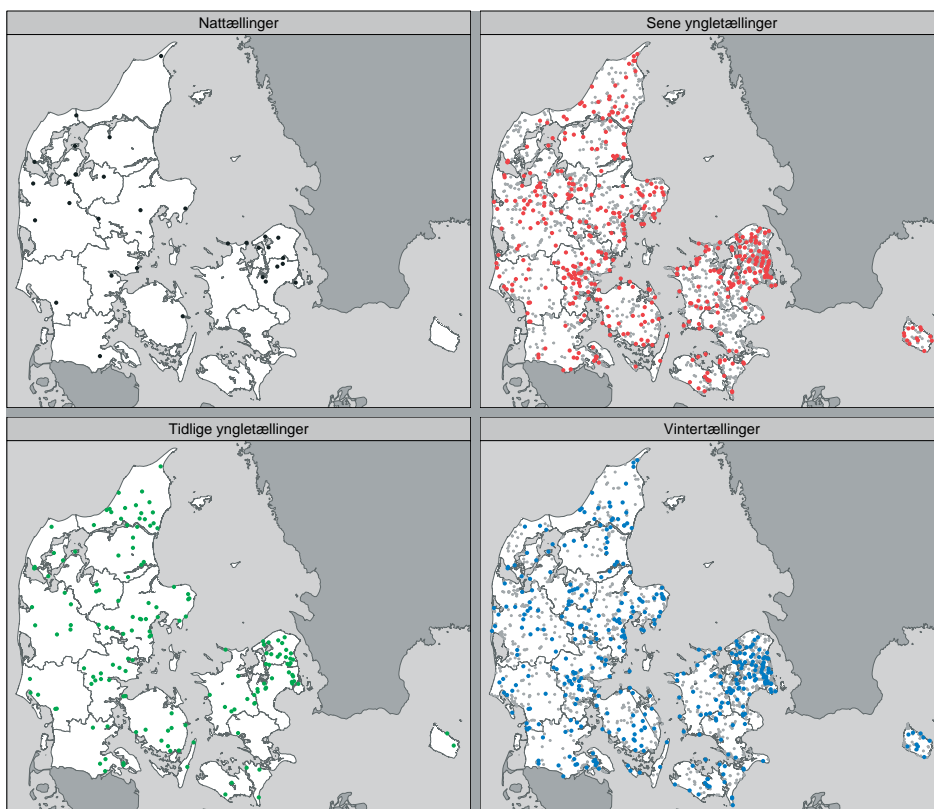
Toppet lappedykker, Gødstrup Sø, 20. marts 2021. Foto: Carsten Gørges Laursen

Tabel 1. Antallet af optalte punkttællingsruter og forskellen fra sidste år fordelt på DOF's lokalafdelinger i den sene ynglesæson 2021 og i vintersæsonen 2020/21.

Lokalafdeling	Sene yngletællinger	diff.	Vintertællinger	diff.	Tidlige yngletællinger	Nattællinger
DOF-Bornholm	13	-1	10	-1	2	0
DOF-Fyn	34	-6	32	1	14	1
DOF-København	53	-7	51	15	15	6
DOF-Nordjylland	47	4	31	4	26	3
DOF-Nordsjælland	36	0	34	2	19	4
DOF-Nordvestjylland	26	0	21	3	11	5
DOF-Østjylland	51	2	47	9	22	3
DOF-Sønderjylland	18	-4	19	-1	7	1
DOF-Storstrøm	25	-3	24	7	6	0
DOF-Syddøstjylland	49	5	36	0	10	2
DOF-Sydvestjylland	16	0	16	2	7	1
DOF-Vestjylland	38	-3	32	1	8	4
DOF-Vestsjælland	41	-5	29	1	9	2
Total	447	-18	382	43	156	32

er ligeledes forbedret i løbet af projektets levetid, både hvad angår ynglefugletællinger og vinterfugletællinger. Med enkelte undtagelser er der relativt god dækning i

alle landsdele (tabel 1, figur 2). Projektet ønsker fortsat bedre dækning i "tomme" områder såsom det nordvestlige og sydvestlige Jylland.



Figur 2. Natruter (sorte), sene ynglefugleruter (røde) og tidlige ynglefugleruter (grønne) optalt i 2021 samt vinterfugleruter (blå) optalt i 2020/21 angivet med farvede prikker. Tidligere aktive sene ynglefugleruter og vinterruter er vist med grå prikker. Kortene viser tillige grænserne for DOF's lokalafdelinger.

Tabel 2. Tendenserne for indikatorerne i perioden 1976-2021 i de overordnede danske naturtyper analyseret med lineær regression. Signifikansniveauer: ***: $p < 0.001$, *: $p < 0.05$ og NS: ikke signifikant.

Habitat	Hældning	R ²	P	Signifikans
Alle almindelige danske ynglefugle	-1.05 ± 0.08	0,79	<0.001	***
Landbrugslandsfugle	-0.55 ± 0.06	0,63	<0.001	***
Øvrige almindelige danske ynglefugle	-0.8 ± 0.11	0,53	<0.001	***
Skovfugle	-0.49 ± 0.22	0,1	0.0318	*

Arternes bestandsudvikling

Et af de vigtigste formål med overvågningen af de almindelige fugle er kendskabet til de enkelte arters bestandsudvikling. Vurderingen af de enkelte arters bestandsudvikling kan anvendes som en form for barometer, der viser, om arterne er gået frem eller tilbage. Derfor udarbejdes der hvert år bestandsindeks for alle de almindelige fuglearter. For hver art vises yderligere en tendens, der beskriver udviklingen for hele perioden, der nu er på 47 år. For visse af arterne er perioden dog kortere som følge af, at antallet af registrerede individer ikke har været tilstrækkelig stort til at beregne troværdige indeks i de første år. Udviklingen for de enkelte arter er vist som tendenser og som grafer i punktællingsrapportens appendiks 1 og 2, som kan ses på www.dof.dk/punktindeks. Selve indekserne (med usikkerheder) er ikke vist i *Fugleåret* eller punktællingsrapporten, men kan findes på www.dof.dk/punktindeks.

Indeks

Bestandsindekserne i rapporten er såkaldte TRIM-indeks (TRends and Indices for Monitoring data), der anvendes til lange tidsseriestudier (Pannekoek & van Strien 2004). TRIM kan tage højde for to almindelige problemer i overvågningsdata, nemlig at fuglene ikke er ensartet fordelt i landskabet, og at data ikke er uafhængige af data fra det foregående år, men at der tværtimod ofte er stor korrelation mellem en bestandsstørrelse i to på hinanden følgende år (Pannekoek & van Strien 2004 – en manual, som også kan konsulteres for andre oplysninger). Indeks for de enkelte arter er beregnet fra det år, hvor de i 10 år i træk er registreret på mindst 30 aktive ruter. Dog er startåret yderligere udskudt, hvis de første år har en meget større variation end i de resterende år. Indeks sættes til 100 det første år, hvor dette ikke er tilfældet, og fremtidige ændringer beregnes i forhold til basisåret. Efter hver ny sæson genberegnes alle værdier fra første til sidste år i perioden, da en eventuel ændring i gamle data vil kunne give mindre ændringer i de gamle indeksværdier. Sådanne ændringer i gamle data skyldes oftest punktællingsobservationer, som ikke er ført ind i DOF-basen inden fristens udløb, og som derfor først kommer med i forbindelse med næste års analyser.

Indekset er en relativ størrelse, hvilket vil sige, at et indeks på 200 betyder en fordobling af bestanden i forhold til basisåret og et indeks på 50 en halvering, uanset bestandens absolutte størrelse. For en nogenlunde stabil bestand kan indeks variere omkring et niveau enten højere eller lavere end 100, afhængigt

af om udgangsåret tilfældigvis var godt eller dårligt for arten. For hvert indeks beregner TRIM en usikkerhed i form af en standardfejl og et 95 %-konfidensinterval, der angiver intervallet inden for hvilket, den sande parameter værdi med 95 % sikkerhed vil ligge. Desuden beregner TRIM for hver art tendensen i form af den gennemsnitlige relative bestandsændring pr. år med angivelse af signifikansniveau. Denne beregning viser den gennemsnitlige udvikling set over hele perioden, hvilket er anvendeligt til sammenligning af arter eller forskellige bestande af samme art. Det er dog sjældent, at en fuglearter har en lineær bestandsudvikling over mere end fire årtier. Ofte vil det ses, at arten har gennemgået en udvikling med skiftende tendenser over tid. Tendenserne er beregnet for hele perioden på 47 år og er samlet i en oversigt over udviklingen for alle fuglearter i henholdsvis ynglesæsonen og vintersæsonen. Indeks for hver art i ynglesæsonen såvel som vintersæsonen kan findes på www.dof.dk/punktindeks.

Indikatorer

Dansk Ornitologisk Forenings punktællingsdata anvendes til at udarbejde indikatorer til Miljøministeriet på baggrund af bestandsindeks. Disse anvendes i forbindelse med projektet 'Streamlined European Biodiversity Indicators' (<https://biodiversity.europa.eu/track/streamlined-europeanbiodiversity-indicators>) og er en europæisk pendant til den globale målsætning om at udvikle indikatorer, der viser, om man opfylder Biodiversitetskonventionens mål om ikke at miste flere arter, økosystemer eller genetiske ressourcer. Indikatorerne kan ses på <https://mst.dk/> og <https://www.eea.europa.eu/ims/abundanceand-distribution-of-selected>. DOF fortsætter som hidtil med at indsamle data om de mange ynglefugle, så der fortsat vil være et kvalificeret grundlag for at kunne vurdere udviklingen hos de danske ynglefugle.

Formål med indikatorer

Indikatorerne kan anvendes til at beskrive den generelle tilstand for fuglelivet i en given naturtype. DOF bidrager hvert år med bestandsindeks for cirka 100 ynglefugle til et europæisk projekt, der kaldes Pan-European Common Bird Monitoring Scheme (PECBMS), hvis formål er at udarbejde indikatorer for karakteristiske fuglearter i henholdsvis landbrugsland, skov og for øvrige almindelige arter på europæisk niveau (PECBMS 2021). Disse indikatorer indgår i EU's såkaldte strukturelle indikator 'Population Trends of Farmland Birds' som er et af EU's få direkte mål for den biologiske mangfoldighed.



Strandskade,
Thurø, 9. juli 2021.
Foto: Finn Carlsen

På europæisk plan er de i alt 170 almindeligt forekommende ynglefugle blevet kategoriseret inden for tre overordnede kategorier: Almindelige landbrugslandsfugle (common farmland birds), almindelige skovfugle (common woodland birds) samt alle almindelige fugle (all common birds).

På baggrund af indeks for alle ynglefugle er der udarbejdet en indikator inden for hver kategori. DOF har i samråd med Miljøministeriet og Aarhus Universitet, Institut for Ecoscience valgt foreløbig at lade de enkelte arters kategorisering følge beslutningerne taget i PECBMS.

PECBMS har defineret artssammensætningen i disse kategorier inden for forskellige europæiske regioner, der tilnærmelsesvis svarer til de anerkendte biogeografiske regioner. Danmark hører til den atlantiske region med samme sammensætning af fuglearter som de øvrige vesteuropæiske lande.

I denne rapport anvendes de samme kategorier derfor til at udarbejde tilsvarende indikatorer for Danmark. Artsantallet er selvfølgelig mindre, da en lang række fuglearter enten slet ikke findes i Danmark eller er for fåtallige til at udarbejde indeks for.

Eftersom DOF udarbejder indeks for en del fuglearter, der ikke indgår ved udarbejdelsen af indikatorer på europæisk plan, præsenteres yderligere en indikator i rapporten. Denne indikator, kaldet 'alle almindelige danske ynglefugle' (i alt 110 arter), rummer samtlige almindelige ynglefugle i punkttællingsdatamaterialet undtagen gråkrage (pga. problemer med opdelingen af arten krage i to arter). Kategorien inkluderer en række fuglearter, der ikke indgår i PECBMS' kategorier. Dette drejer sig primært om fugle, der yngler i kystnære egne og/eller i vådområder i indlandet.

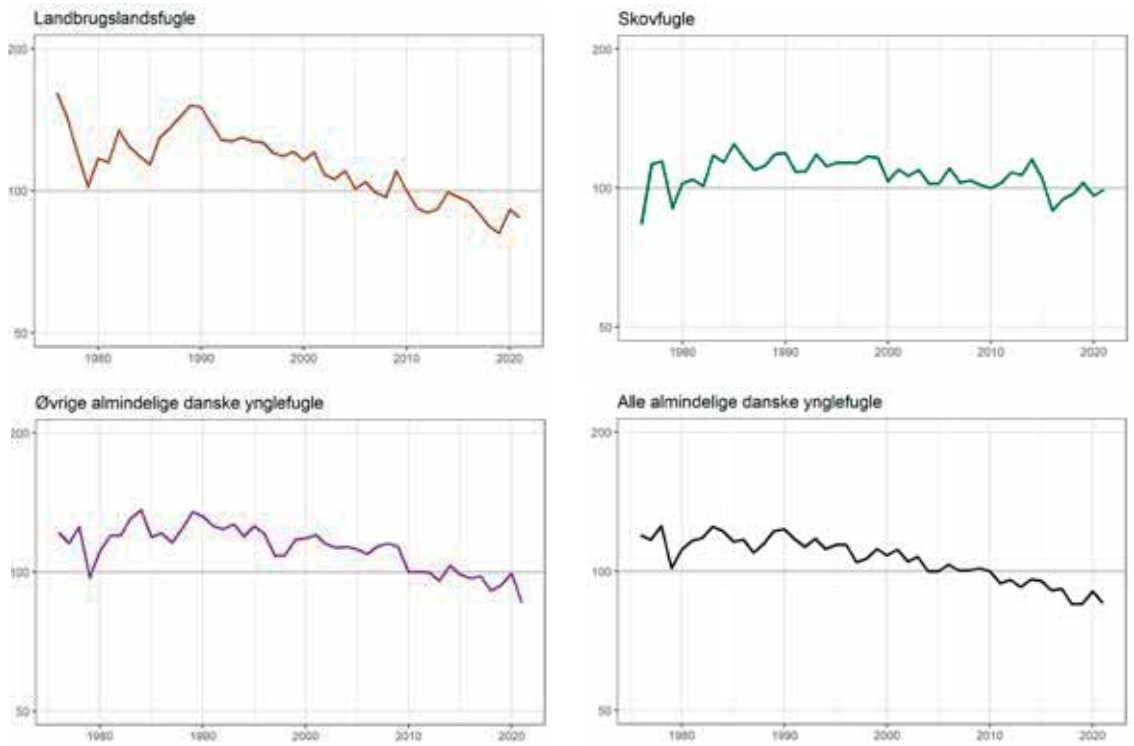
Beregning af indikatorer

Inden for hver af naturtypekategorierne 'landbrugsland', 'skov' og 'øvrige almindelige arter' er det gennemsnitlige

indeks beregnet for at skabe en indikator for fuglelivet i disse naturtyper. Dette er beregnet som et såkaldt geometrisk gennemsnit, hvilket betyder, at en fordobling af et indeks for en art har samme betydning for den endelige indikatorværdi, som en halvering af en anden arts indeks har. Ved beregning af disse indikatorer er indeks for hver art genberegnet, således at indeks er sat til 100 i år 2010. Dette har ingen betydning for tendensen for de enkelte arter, men derimod for indikatorerne. Hvis ikke indeks genberegnes, vil de arter, der mangler indeks i periodens første år, påvirke det gennemsnitlige indeks/indikatoren, så den trækkes mod udgangspunktet på 100 alene af den grund, at arten er tilføjet til indikatoren på et senere tidspunkt. Tendensen for gråkrage er taget ud af indikatorerne 'landbrugslandsfugle' og 'alle almindelige danske ynglefugle', jf. den tidligere nævnte beslutning om ikke at bringe tendens for arten i årets rapport.

Tendenser for indikatorerne

Indeks er udarbejdet for perioden 1976-2021 (www.dof.dk/punktindeks). Udviklingen for de fire indikatorer i perioden 1976-2021 er beregnet med lineær regression og viser, at der er en tilbagegang for almindelige landbrugslandsfugle, øvrige almindelige fuglearter samt for alle almindelige danske ynglefugle. Udviklingen for skovfugle er også negativ, om end med lav forklaringsgrad og kun svagt signifikant (tabel 2, figur 3). De præsenterede indikatorer bliver opdateret hvert år, så udviklingen i de forskellige naturtyper kan følges. Indikatorerne vil desuden blive udviklet og tilpasset, hvis det viser sig at være hensigtsmæssigt. Landbrugslandsfuglenes dramatiske nedgang ses også på europæisk plan, hvor det gennemsnitlige indeks for 'farmland birds' er faldet med 59 % i perioden 1980-2019. Nedgangen var størst i den første halvdel af perioden, og indekset synes nu at være på et nogenlunde stabilt om end lavt niveau (<https://pecbms.info/trends-andindicators/indicators/>).



Figur 3. Udviklingen for indikatorerne for fuglearter i samme naturtype/kategori for henholdsvis 'landbrugslandsfugle' (22 arter), 'skovfugle' (23 arter), 'øvrige almindelige arter' (45 arter) samt 'alle almindelige danske ynglefugle' (110 arter). Bemærk, at y-aksen er logaritmisk.



Vandrikse, Vognsbølparken, Esbjerg, 26. december 2021. Foto: Bjørn Frikke



Rørhøg, Søtorup, 1. maj 2021. Foto: Bo Tureby

Årets tema: Arternes foretrukne naturtyper

Årets tema er for en stor del en gentagelse af temaet i årsrapporten fra 2010. Vi har nu udført en foreløbig gentagelse af beregningerne fra dengang samt udført de samme foreløbige beregninger for vinterfuglene, hvilket er nyt i forhold til 2010-temaet.

Temaet præsenterer resultaterne af et studie af de forskellige yngle- og vinterfugles foretrukne naturtype. Dette omtales som arternes 'relative habitatudnyttelse' (RHU) og er et udtryk for en arts forekomst i en naturtype i forhold til dens gennemsnitlige forekomst i de øvrige danske naturtyper. Til brug for dette anvendes punkttællernes naturtype-informationer om hvert enkelt punkt. I hvert enkelt år bliver alle observationer af en given art trukket ud og opdelt på naturtyper. Antallet af individer registreret på det enkelte punkt i den enkelte naturtype bliver herefter vægtet i forhold

til andelen af den pågældende naturtype på punktet, således at vi har kunnet skelne mellem om et punkt fx lå i ren løvskov eller om der blot var en lille del løvskov midt i en anden naturtype. Denne analyse er første del af et større studie, der har til formål at udarbejde detaljerede naturtypespecifikke indikatorer for de naturtyper, der anvendes i punkttællingerne for at få en mere detaljeret viden om udviklingen inden for de enkelte naturtyper. Dette studie inkl. metode, resultater mv. vil blive beskrevet detaljeret i en senere artikel.

Arternes foretrukne naturtyper

Den 'relative habitatudnyttelse' (RHU) er beregnet for alle de almindelige danske yngle- og vinterfugle. Beregningen af RHU i de ni anvendte naturtypekategorier giver os en viden om, i hvilke naturtyper de enkelte

danske ynglefugle forekommer. Traditionelt har vi betragtet nogle arter som fx landsvale og sanglærke som agerlandsfugle og rødhals og bogfinke som skovfugle, men med anvendelse af naturtypeinformationerne fra punkttællingerne har vi nu mulighed for at få en mere præcis beskrivelse af de enkelte arters foretrukne naturtype. RHU sommer (sen yngletid) og vinter er vist for alle arter og alle naturtyper i tabel 1 og 2. Her kan man fx se, at en art som solsort både sommer og vinter forekommer mere end dobbelt så hyppigt i naturtypen 'Bymæssig bebyggelse' som i gennemsnittet af de øvrige, og at arten således er mindst dobbelt så talrig på et gennemsnitligt punkt i 'Bymæssig bebyggelse' som i et gennemsnitligt punkt i 'Løvskov'. Beregningen af RHU giver os mulighed for at vurdere, hvilke arter, der er specialister i de enkelte danske naturtyper og hvilke, der er generalister. Herunder følger en gennemgang af de mest specialiserede arter i de enkelte naturtyper.

Klit og strand

Kategorien 'Klit og strand' rummer en lang række deciderede kystfugle, der stort set kun registreres på kystnære punkter. Om sommeren er de mest specialiserede kystfugle ederfugl, havterne og toppet skallesluger, men også en række spurvefugle er med på listen over kystspecialister, først og fremmest stenpikker, digesvale og gul vipstjert. Om vinteren er de mest udprægede kystspecialister ederfugl, sortand og hvinand, mens rørspurv, engpiber og bjergirisk er med på listen som de eneste spurvefugle.

Bymæssig bebyggelse

Top-10 for kategorien 'Bymæssig bebyggelse' viser, at der er en del arter, der er specialiseret til at leve i byer. Klippedue (tamdue) topper listen om sommeren med husrødstjert og tyrkerdue som de næste på listen. Det er ganske vist forskellige byhabitater, disse arter foretrækker, men kategorien dækker jo også alle former for byområder som storby, villakvarterer, sommerhusområder, havne mv. Om vinteren er de tre arter øverst på listen tyrkerdue, gråspurv og korttået træløber.

Eng

Kategorien 'Eng' har bl.a. vadefugle som klyde, rødben og strandskade blandt de mest specialiserede arter om sommeren. Kategorien rummer også andre naturtyper, end hvad vi traditionelt forstår ved eng, idet overdrev og vedvarende græsarealer ligeledes er med. Om vinteren topes listen af gravand, bjergirisk og rødben.

Specialister og generalister

Arternes RHU viser, hvilken naturtype en art oftest forekommer i, men tallene kan også sagtens bruges på anden vis. Ved at sammenligne en arts RHU i de forskellige naturtyper, kan man fx se, at natugle undgår 'klit og strand' og at isfugl undgår såvel 'klit og strand' som 'hede'. Man kan også undersøge hvilke arter, der er de egentlige generalister i den danske natur, og her er spurvehøg og ringdue et par af de mest tydelige eksempler med næsten lige stor forekomst i alle naturtyper.



Korttået træløber, Klostermølle, 19. april 2021. Foto: Allan Kjær Villesen



Hortulan, Sydvestpynten, 20. september 2021. Foto: Georg Hoffmann



Bysvale, Ærø, 22. juli 2021. Foto: Finn Carlsen

Fugle i Danmark 2021

Årsrapport over observationer – meddelelse nr. 48 fra Rapportgruppen

Redigeret af Peter Lange, Hans Christophersen og Jørgen Staarup Christensen

Med bidrag af Esben Sloth Andersen, Knud-Erik Andersen, Niels Peter Andreassen, Sten Asbirk, Ulf M. Berthelsen, Lasse Braae, Thorkil Brandt, Thomas Bregnballe, Ursula Burmann, Peter S. Christensen, René Christensen, Per Ekberg, Henning Ettrup, Kim Fischer, Jens Gregersen, Ole Jensen, Tommy Kaae, Bent Birk Kristensen, Arne Bo Larsen, Nina Rosendahl Larsen, Jesper Leegaard, Peter Manstrup, Leif Novrup, Ole C. Olesen, Søren Peter Pinnerup, Palle A. F. Rasmussen, Per Rasmussen, Hans Skov, Jan Skriver, Jacob Sterup, Erik Stockholm, Henrik Møller Thomsen, Ole Thorup og Egon Østergaard.

Indledning

Hermed præsenteres den 44. årsrapport fra Dansk Ornitologisk Forenings Rapportgruppe. Teksten præsenterer en samlet oversigt over forekomsten af en række udvalgte fuglearter- og racer i Danmark. Årsrapporten omhandler de fåtallige arter, som hverken dækkes af punkt-tællingerne (de almindelige arter) eller Sjældenhedsudvalget (de meget sjældne arter og racer). I alt omtales ca. 150 arter og racer, hvilket er er lidt færre end de foregående år. Data som danner grundlaget for Årsrapporten stammer altovervejende fra DOFbasen (www.dofbasen.dk). For 2021 findes der 2.184.449 (2020:

2.17 mio) poster i DOFbasen, indtastet af i alt 3382 (2020: 3161) observatører. Hertil 4408 poster med ynglepar. Observationerne fordeler sig på 15.952 lokaliteter.

Fugleåret 2021

I modsætning til de to foregående år oplevede vi en snert af vinter i starten af året. I løbet af januar og starten af februar frøs de fleste søer og indre fjorde således til, og jorden var snedækket indtil kort efter 18/2, hvor en mildning indtrådte. Foråret blev forholdsvis køligt, især maj var kølig, og meget våd, men juni-juli blev ret lune. Efteråret, især oktober, blev varmere end normalt.



Stor korsnæb, Melby, 29. november 2021. Foto: Erik Biering



Læsevejledning til baggrundsstatistikker

- Hyppighed er angivet som gennemsnitlig antal fugle pr. 10-års interval. En parentes omkring et tal betyder, at der mangler data fra et eller flere år. Det vil være anført i kommentarfeltet, hvilke år som mangler i statistikken.
- < 1 betyder, at der er mindre end en fugl pr. år i et 10 års interval (samlet 0-9 fugle). > 1 betyder, at der er mellem 10-14 fugle i et 10 års interval, mens 15-20 er rundet op til et gennemsnit på 2 fugle. Det samme gælder ynglepar.
- For år, hvor årstotalen er angivet i interval, fx 70-74 fugle, er max. antal anvendt.
- Hvis det samlede antal overstiger 100.000 fugle opsummeres artstotalen ikke.
- For arter der er taget af SU's liste, medtages kun godkendte fund fra de år hvor arten var SU-art
- For enkelte arter findes en komplet artstotal, ellers er artstotalen som hovedregel opgjort fra 1970. Tallene skal læses med et vist forbehold. Dels har Årsrapporten først fra og med 1978 haft det i dag kendte format, dels er den ornitologiske aktivitet steget markant i løbet af de seneste 30 år, og ikke mindst er indrapportering og indsamling af data løbende blevet forbedret og systematiseret, ikke mindst med etableringen af DOFbasen.
- NA: Total ikke opgjort eller data ikke tilgængelige

Blæsevejrperioder forekom omkring 6/7, 23/9, 21-22/10 og 30/11-1/12.

I 2021 blev der ifølge DOFbasen registreret i alt 385* fuglearter i Danmark. Heraf var 61 arter på SU's liste, og det endelige antal arter i landet i 2021 afventer derfor SU's godkendelse. 13 af arterne var med sikkerhed undsluppet fra fangenskab eller efterkommere efter fugle, der er udsatte eller undslupne, fx moskusand, kongefasan og påfugl.

2021 blev rekordår for atlingand (yngel), nordisk lap-pedykker, trane (yngel), skestork, topskarv, stylvæløber, islandsk stor kobbersnepe, sorthovedet måge, dværgerterne (yngel), havørn, rød glente, sort glente, hærfugl, bjerglærke, sortstrubet bynkefugl, citronvipstjert og dværgværling.

Yderligere en række arter havde i 2021 et godt år, med forekomst tæt på rekord; rødhovedet and, spidsand (yngel), islom, sølvhejre, silkehejre, hvidbrystet præstekrave, enkeltbekkasin, tejt (yngel), splitterne, lille skrigeørn, vendehals, grønspætte, sortspætte, sydlig blåhals og gulirisk.

Desværre er der også arter der har det svært i dagens Danmark. Således forekom turteldue, mallebuk, mellemkjøve, hvidvinget måge, gråmåge, sandterne, kirkeugle, storpiber og hortulan i lave antal. Nogle af disse arter er ynglefugle, der sandsynligvis er ved at forsvinde fra landet, men der er også invasionsarter og arktiske arter med på denne liste.

Artsliste

Rapportgruppens artsliste omfatter fortsat omkring 190 arter/racer (ekskl. arter der kun omtales i træktabel-ler). Principielt burde alle de arter, der ikke omfattes af punktællingerne eller er SU-arter, medtages i Årsrapporten, men forhold som pladshensyn samt mangel på skribenter, der vil bearbejde det store datamateriale fra DOFbasen, gør, at kun en del af arterne er omtalt i denne publikation. Således lykkedes det ikke at finde skribenter der ville behandle f.eks. almindelig kjove, storkjove, kaspisk måge, slørugle, stor hornugle, mosehornugle og bjergpiber i årets rapport.

For en omtale af status for de almindelige fuglearter, henvises til beretningen fra Punktællingsprojektet. For en række arter/racer er det kun yngleføremønstre eller sommerforekomster, der behandles i Årsrapporten. Dette er markeret efter artsnavnet ved de pågældende arter.

Usædvanlige forekomster og svært bestemmelige arter/racer er underlagt kvalitetskontrol af data i DOFbasen, som varetages af DOFbasens Kvalitets Udvalg (DKU). Med hensyn til svært bestemmelige arter/racer, fænologi og usædvanlige antal har Årsrapportens redaktører ligeledes foretaget en kritisk gennemgang i forbindelse med udarbejdelsen af manuskripter, da DKU ikke har nået at behandle alle forekomster. Dog er udeladelse af observationer som hovedregel sket i overensstemmelse med DKU.

Især for sjældnere arter/racer, typisk arter med under 100 fugle årligt i Danmark, er alle fund kritisk vurderet, og alle opfordres til ved fund af disse arter/racer at tilføje kommentarer i DOFbasens kommentarfelt. Fund, der er under behandling af DKU ved redaktionens deadline ult. oktober, medtages som hovedregel ikke i Årsrapporten. Vi skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at for storlommerne, kongeederfugl, steppehøg, aftenfalk, kjover (ekskl. almindelig kjove), hvidvinget måge, kaspisk måge med flere (gælder fx også kongeørn), middelhavssølvmåge, gråmåge og hvidvinget terne medtages som hovedregel kun observationer med køns-, alders- og/eller dragtangivelse, da disse med rimelighed må kunne forventes noteret, før en sikker bestemmelse har kunnet finde sted.

Systematik

Fra og med 2015 har Fugleårets redaktion valgt at skifte systematik, og følge den artsrækkefølge, der præsenteres af DOFs navnegruppe og som DOFs hovedbestyrelse har anbefalet DOFs publikationer at benytte. Der henvises til en omtale af den nye systematik i *Fugleåret 2015*, samt til DOFs hjemmeside, for yderligere oplysninger.

Materiale

Rapportgruppen har udarbejdet Årsrapporter siden 1970. Fra og med 1978 er rapporterne udarbejdet efter stort set samme retningslinjer og hovedsageligt baseret på samme kilder som nærværende rapport. Grundlaget for rapporten er data i DOFbasen suppleret

med informationer fra DOFs lokalrapporter samt fuglestationsvirksomheden og de rutinemæssige trækobservationer ved en række træksteder.

Der er ved redaktionens slutning i oktober 2021 kun udgivet en lokalrapport for 2021; *Nordjyllands Fugle 2021*. Til denne rapport er der udover data fra DOFbasen i et vist omfang anvendt data fra andre kilder, såsom hjemmesiderne arter.dk, *fugleognatur.dk*, Birdcall samt personlige meddelelser fra en række ornitologer med specialviden om enkeltarter eller lokaliteter; Thomas Bregnballe, Jesper Tofft, Rolf Christensen (via Nordjyllands Fugle og Skagen Fuglestation), Frits Rost m.fl.

Det skal her præciseres, at det ikke er muligt for Årsrapportens medarbejdere at gennemgå de mange hjemmesider på internettet, hvor der offentliggøres aktuelle observationer.

Fuglestationsvirksomhed og rutinemæssige trækobservationer på en række lokaliteter har bidraget med et stort materiale via DOFbasen. Der henvises til afsnittet om årets fuglestationsvirksomhed i *Fugleåret 2021*.

Tak

Tak til Thomas Bregnballe, Knud Pedersen, Jørgen Staarup Christensen og Jacob Sterup for hjælp med sammenstilling af data for udvalgte lokaliteter og arter. Tak til Ann-Britt Lillelund, Anne-Grete Ditlevsen, Hans Christophersen og Jørgen Staarup Christensen for hjælp med korrekturlæsning. Jørgen Staarup Christensen takkes endvidere for det store arbejde med at opdatere tabellerne med statistik for udvalgte arter.

Den største tak skal lyde til de mange, der har indsendt deres oplysninger via www.dofbasen.dk, til medarbejderne i de lokale rapportgrupper samt til observatørerne på fuglestationerne. Uden dem var denne rapport ikke blevet til.

Forkortelser anvendt i Årsrapporten

ad.	adult, voksendragt.
imm.	immatur, dragt mellem juv. og ad.
juv.	juvenil, den første fulde fjerdragt.
pull.	pullus, dunungedragt.
2K	aldersangivelse i kalenderår (fuglen "fylder år" ved årsskiftet).
3K+	Fuglen er mindst i sit 3. kalenderår.
pri.	Primo, de første 10 dage i måneden.
med.	Medio, den 11.-20. dag i måneden.
ult.	Ultimo, fra den 21. og måneden ud.
NNØ	Trækretning, verdenshjørne (også S, Ø, SV osv.).
SU	Dansk Ornitologisk Forenings Sjældenhedsudvalg.
DKU	DOFbasens KvalitetsUdvalg.
sdr.	sommerdragt.
odr.	overgangsdragt.
vdr.	vinterdragt.
R	rastende
RI	ringmærket (fuglen er fanget til ringmærkning).
fou.	fouragerende.
sy.	syngende.
T	trækkende.
TF	trækforsøg.

* arter der forekommer i flere racer er kun talt med en gang.



Sangsvane, Rørvig, 15. februar 2021. Foto: Klaus Bjerre

Artsgennemgang

Pibesvane *Cygnus columbianus*

Årsummen af rastende fugle udgjorde 6953, heraf 3647 i første halvår og 3306 i andet halvår. Der er efter bedste evne og skøn renset for gengangere indenfor de enkelte lokalområder. I perioden 2011-20 udgjorde årssummerne i gennemsnit 8218 med en halvårlig fordeling på hhv. 4287 og 3931. Årets nøgletal lå således noget under normalen.

De største flokke i første halvår blev 3/1 160 Høgsbro Enge (SVJ), 23/1 250 Hønning Mose (overnatning), 14/2 600 Nørresø ved Tønder (overnatning) (begge SJ) samt 1/2 123 Stenderup ved Billund (SVJ). De sidste lidt større forekomster sås ultimo marts og halvårets allersidste blev 19/4 1 Sønderkær ved Uhre (VJ) samt, meget sent, 11/5 1 Nørreådalen (NJ). I andet halvår sås allerede sidst i september flere mindre forekomster og den tidligste blev 25-26/9 1 Jægersø (KBH). Halvårets største forekomster blev 27/11 184 Hønning, 29/11 184 Gabøl samt 11/12 218 Sønderåen, Hovmose-Rens (alle SJ). Største flokke udenfor SJ blev 29/10 107 Ørnefener i Store

Vildmose (NJ) samt 30/10 132 Eg Mose ved Grindsted (SVJ). Generelt var de største enkeltforekomster i begge halvår påfaldende små.

Årsummen af trækkende fugle udgjorde 2207, heraf 1095 i første halvår og 1112 i andet halvår. Årligt gennemsnit for perioden 2011-20 udgjorde 2342 med en halvårlig fordeling på hhv. 1095 og 1112. Træktallene i 2021 lå således tæt på normalen. Største meldinger i første halvår blev 22/3 111 Hyllekrog (ST), 24/3 75 Vestskoven (KBH), ligeledes 24/3 65 Dovns Klint (F) samt endelig 25/3 140 Hyllekrog (ST). De største i andet halvår blev 9/11 46 Gedser Odde (ST), 16/11 55 Skansehage (VSJ) og 17/11 46 Kongelundsstranden (KBH).

Ungfugle udgjorde i første halvår 7,4 % af 4395 aldersbestemmelser og i andet halvår 9,0 % af 6117 aldersbestemmelser. I gennemsnit for perioden 2011-20 var de tilsvarende procenter på hhv. 7,6 og 8,0.

(Thorkil Brandt)

Regional fordeling af hhv. rastende og trækkende pibesvane 2021

Rast	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	535	600	700	36	65	1500	38	35	63	8	60	7	3647
2. halvår	400	800	475	10	130	1200	12	94	80	22	60	23	3306
Årsum													6953

Træk	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	83	0	4	30	49	14	145	19	286	44	385	36	1095
2. halvår	133	9	25	117	19	32	26	225	169	98	238	21	1112
Årsum													2207

Sangsvane *Cygnus cygnus* (Yngle og sommerfund)

Tilføjelse til Fugleåret 2019 og 2020: Der er kommet kendskab til et yderligere par i Himmerland, der hverken har været omtalt i Fugleåret eller Nordjyllands Fugle for de pågældende år, se nærmere i teksten.

Efter flere års uafbrudt fremgang havde arten en mindre tilbagegang i 2021, og ynglesuccesen var heller ikke helt på niveau med året før med i alt ca. 21 juvenile. Bestanden er på nær et enkelt par i Midtjylland stadig helt koncentreret i Himmerland.

Forekomsterne beskrives herunder med de nye lokaliteter først:

Tandrup sø ved Trend skov (NJ)

Det er erfaret, at tidligere oplysninger om, at dette par ikke vendte tilbage efter yngleforsøg i 2019, har vist sig at være forkerte, så der har været yngel i både 2019, 2020 og 2021. Der er ikke kendskab til præcis ynglesucces i 2020 og 2021, ud over at fuglene har fået unger på vingerne.

Juelstrup sø (NJ)

Der har stort set siden søens etablering i 2010 holdt sangsvaner til ved søen i sommermånederne, men i 2021 endte det endeligt i yngel. Parret fik fire pulli, der desværre alle forsvandt hen over sommeren.

Skørbæk gadekær og søer (NJ)

Redesøen blev lokaliseret i 2021. Der klækkedes syv pulli, hvoraf tre juvenile blev flyvefærdige. Igen i 2021 flytter parret til gadekæret i løbet af sommeren.

Sø øst for Lille Hjeds (NJ)

Efter to år uden tegn på yngel var der igen sangsvaner ved søen, hvor der blev udruget tre unger.

Bredmose ved Millosevej, sydvest for Astrup (NJ)

Et par etablerede sig på lokaliteten. Ynglesucces er ukendt.

Øster Doense (NJ)

Et par etablerede sig med en ny rede i søen, hvor de første gang blev fundet under Atlaslejren i 2014. Parret får fem pulli, hvoraf en forsvinder i løbet af sommeren. Den sidste unge er på lokaliteten indtil slutningen af september, hvilket normalt kun ses i Lille Vildmose.

Lovns sø (NJ)

En juvenil blev set ved søen. Lokaliteten blev dog besøgt sent, og parret blev ikke fundet ved første besøg, så der kan have været flere.

Lille Vildmose (NJ)

I 2021 yngler kun et par. Parret fik fem pulli, men desværre forsvinder ungerne som sædvanligt hen over sommeren, så ingen fugle nåede flyveklar alder. Der var ingen tegn på to par i 2021.

Veggerby (NJ)

Det nye par ved Veggerby ynglede også i år. Der registrerede dog blot en enkelt unge i 2021.



Sangsvane, Skørbæk Sø, 22. juni 2021. Foto: Albert Steen-Hansen



Sortbuget knortegås, Christiansø, 25. oktober 2021. Foto: Eva F. Henriksen

Bølling sø (ØJ/VJ)

Det midtjyske par blev registreret mange gange hen over ynglesæsonen, og havde også en rede, hvor der tilsyneladende blev ruget. Der er dog ingen angivelse af ynglesucces og ingen observationer af unger.

Andre yngleforsøg

Desværre mindre aktivitet end året før, således kom der ikke mere ud af tilløbet til yngel ved Grib Skov (NSJ).

I Nordjylland mislykkedes ynglen for nogle af de normalt sikre ynglepar bl.a. ved Siem Udflyttere og Lyngsø.

Oversomrende fugle

Der blev set oversomrende fugle i alle lokalafdelinger, og antallene bliver ved med at vokse lige så langsomt. Der må snart forventes en kraftig forøgelse af ynglebestanden.

(Henrik Møller Thomsen)

Lysbuget knortegås *Branta bernicla bernicla*

En stor del af den samlede bestand befinder sig i Danmark i vinterhalvåret og frem til slutningen af maj, især i NJ og ØJ. NJ ligger i top med op mod 85% af fuglene. Dernæst følger ØJ med knap 12% og VJ med knap 3%. Den samlede bestand af lysbuget knortegås vurderes nu til at være mere end 15.000. I den seneste Novana-tælling i april 2021 taltes 15.868.

Der har været en nedgang i antallet af indberettede observationer fra 1645 i 2020 til 1259 i 2021. Indberetningerne stammer fra 282 lokaliteter mod 308 lokaliteter i 2020. Største antal indberettede er 9/3 3600 Nibe Havn og Bredning (NJ), 8/12 3000 Egholm ved Ålborg

(NJ) og 26/11 2740 Gjøel By (NJ). Uden for NJ er der set 12/2 1270 Gjerrild Nordstrand (ØJ).

Sidste større antal rastende fugle i første halvår var 11/5 1130 Agerø (NJ) og 26/5 730 Knudegårde Bugt, Ålested (NJ).

Racen spreder sig mere end tidligere udenfor de klassiske rasteområder og ses nu også i større antal ved Norddjursland med bl.a. 14/2 1270 Stavshoved Rev (ØJ) og 19/2 425 Skærbæk Hest vest for Bønnerup (ØJ). Udenfor ØJ og NJ er de største tal 16/3 400 Nissum Bredning (VJ) og 24/4 284 Tambosund (VJ).

(Bent Birk Kristensen)

Regional fordeling af lysbuget knortegås 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	40090	1627	375	5992	0	53	213	0	3	0	0	0	48353
2. halvår	18620	272	185	2202	26	1	57	2	0	7	2	0	21374

Sortbuget knortegås *Branta bernicla nigricans*

Årstotal	Hypighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2006	2020	
14	42	1	< 1	< 1	9	8	15	16	15	14	215

Kommentar: Artstotalen indeholder et stort antal returnerende individer på faste lokaliteter.

Årets fund kan opsummeres til ca. 14 fugle, heraf fem fra andet halvår. Alle nævnes her kronologisk – alle adulte:

18-20/3 Hirsholmene (NJ), 28/3 1 Rømhøddæmningen (SJ), 30/3-26/5 1 Agger Tange (NJ), 4/4 1 Nevre Strand

(F), 2-17/5 1 Thurø rev (F), 4-5/5 1 Fanø (SVJ), 5-13/5 1 Velling Mærsk (VJ), 26/9 1 Lund, Stevns (KBH), 25-30/10 1 Ertholmene (B), 27/11-18/12 3 Ristinge Hale (F).

(Peter Lange)

Bramgås *Branta leucopsis* (yngleforekomst)

Saltholm (KBH) er den lokalitet, der huser langt hovedparten af de bramgæs, der yngler i Danmark. I forbindelse med NOVANA-tællingerne blev lokaliteten dækket i 2021. Tællingen foregår ved, at fire personer afsøger en række 300 m brede transekter, der går på tværs af øen og tilsammen dækker ca. 1/3 af hele arealet. Det tilstræbes at tælle alle reder og rugende fugle, og ud fra den fundne tæthed estimeres antallet for de ikke talte områder. Der blev talt 870 reder, hvilket giver et estimat på 2568 par for hele Saltholm. Ved den forrige opgørelse (fra 2018) blev bestanden estimeret til 4588 par. Årsagerne til tilbagegangen er ukendte, men muligvis spilder det ind, at øen nu i en længere årrække har været tilholdssted for et større antal immature havørne (og nu også ynglende havørn); fund af kadavere tyder på at bramgæs præderes af ørnene, men det er uvist i hvilket omfang de rugende bramgæs forstyrres, når ørnene jager.

På nabooen Peberholm (KBH) blev antallet opgjort til 220 par, hvilket er betydeligt flere end de 33-90 par, der blev registreret som minimumstal for hvert af årene 2013-20. I Klydesøområdet på Kalvebod Fælled (KBH) blev der i juni-juli set et par med en gæsling. I et mindre område i Hundsemyre (B) blev der 11/5 observeret tre rugende fugle, og 10/6 sås fem gæslinger i en flok med 19 voksne bramgæs; i 2020 blev antallet her anslået til 20-25 par. For Bastholm i Lillebælt (F) blev der registreret et par. I Haderslev Dam (SJ) sås to fugle på rede, og der lå sandsynligvis flere på rede. På Langli i Vadehavet (SVJ) blev der registreret fem par, og på Fjandø (VJ) blev antallet opgjort til syv par (arten ynglede for første gang på Fjandø i 2017 med tre par, og i 2018-2020 ynglede der her 5-9 par). Fra et antal lokaliteter, som tidligere har huset enkelte ynglepar, var der ikke oplysninger om, hvorvidt arten ynglede i 2021.

(Thomas Bregnballe / Jacob Sterup)

Rødhalsset gås *Branta ruficollis*

Årstotal	Hypighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2018	
15	8	< 1	> 1	3	10	15	17	27	22	18	338

Der var observationer af mindst 15 fugle, 10-12 fra første halvår og 5-6 fra andet halvår, hvilket var lidt under sidste års 18 fugle og lidt under gennemsnittet. Der var ingen sommerfund. Arten følger ofte med bramgæs og derfor er det ikke overraskende at, de flest fugle blev set i det østlige Danmark. Årets fund opsummeres regionsvist, alle nævnes:

Første halvår;

NJ: 9/3 1 Vejlerne, 14-15/3 1 Haverslev Kær.

SVJ: 25-30/4 2 Mandø.

ØJ: 18-21/1 1 Nordsamsø.

F: 21+23/5 1 Siø.

KBH: 27-18/2 1 og 6-7/5 2 Vestamager, 28/2 1 Gl.

Havdrup Mose, 17/5 1 NØ Husum.

NSJ: 17/5 1 NØ Frederikslund Skov.

ST: 23/1 24/2 1 Bøtø, 9/3 2 Bjørnebæk Sø.

Andet halvår;

NJ: 27-29/9 2 Vejlerne, 5-6/10 1 Ulvedybet.

ST: 13/11 1 Øster Ulslev, 19/11 1 Gedser Odde, 4/12 1

Tårup, 12/12 1 Stensby, 14/12 1 Bogø, 26-27/12 1

Stubbekøbing, 30-31/12 1 Frederikshave.

(René Christensen)

Regional fordeling af rødhalsset gås 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	2	0	2	1	0	0	1	0	2	1	6	0	15

Canadagås *Branta canadensis* (yngleforekomst)

De få ynglepar fordelte sig med 5-8 par på Bornholm, samt et par i SJ og SVJ. I VSJ findes fire ubefrugtede æg fra canadagås i en rede med grågås.

(Peter Lange)

Snegås *Chen caerulescens*

Der var 55 observationer af 67 fugle. En yderligere redigering af materialet bringer antallet ned på mindst 19 fugle, i 2020 var der 28 individer. De fleste observationer var af

1-2 fugle. Eneste observation af mere end to individer var 22/2 4 Ny Spøttrup Enge (NJ).

(René Christensen)

Regional fordeling af snegås 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	7	1	2	1	0	3	1	0	2	1	1	0	19

Indisk gås *Anser indicus*

Renset for gengangere på enkelt dage er der indsendt 48 observationer af 76 fugle. En yderligere sortering giver mindst 30 fugle. I 2020 var der 64 fugle.

Der er tre observationer af mere end to individer: 10/4 3 Erslev Enge (NJ), 11/6 4 N Margrethe Kog (SJ) og 19/9 3 Agger Tange (NJ).

(René Christensen)

Regional fordeling af indisk gås 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	10	1	4	0	1	5	3	0	0	2	4	0	30

Tajgasædgås *Anser fabalis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1981	1985	1987	
2021	NA	(25.476)	(35.210)	(32.090)	(13.985)	14.247	9264	51.931	48.871	45.328	606.865

Kommentar: Tajgasædgåsen er kun inkluderet i Rapportgruppens Årsrapporter fra 1974, 1978-1987, samt 1991 og igen fra 2005. Ovenstående oversigt skal derfor kun anvendes med store forebehold. Samtidig er det usikkert, hvordan gengangere (rastende flokke) er behandlet fra år til år.

Årsummen udgjorde 10.165, heraf 6661 i første halvår og 3504 i andet halvår. Der er som vanligt efter bedste evne renset for gengangere indenfor de enkelte lokalområder. I perioden 2011-20 udgjorde årssummen gennemsnitligt 11.780 med en halvårlig fordeling på hhv. 8330 og 3450 og årets nøgletal lå således lidt under gennemsnittet for det seneste 10-år, hvor årstotalerne i øvrigt har varieret mellem 15.630 i 2013 og 8109 i 2018.

De største forekomster i første halvår blev 10/1 695 Rosvang ved Thisted (NJ), 10/1 445 Store Fuglede Mark (VSJ), 15/1 500 Toreby på Østlolland (ST), 13/2 1325 Lille Vildmose og 15/2 1155 Nørreådal (begge NJ) samt endelig 20/2 1100 Rødby Fjord (ST).

De største i andet halvår blev 22/12 1250 Lille Vildmose og 26/12 730 Hjørdemål i Thy (begge NJ), mens halvårets største i Østdanmark blev beskedne 24/12 181 Ågerup ved Tissø (VSJ) samt 30/12 186 Holmegårds Mose (ST).

(Thorkil Brandt)

Regional fordeling af tajgasædgås 2021

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	3600	32	5	55	97	15	25	500	275	45	2000	12	6661
2. halvår	2500	0	0	52	0	2	8	375	60	4	500	3	3504
Årsum													10165

Tundrasædgås *Anser serrirostris*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2007	2006	
6529	1	< 1	6	65	8238	8450	8824	18.384	17.637	13.860	185.235

Årsummen udgjorde 6529, heraf 3686 i første halvår og 2843 i andet halvår. Til sammenligning udgjorde årssummen i perioden 2011-20 i gennemsnit 8152 med en halvårlig fordeling på hhv. 4167 og 3985. Nøgletallene i 2021 lå således noget under middel. Det hører dog med til historien, at ovennævnte 10-årgennemsnit dækker over betydelige årlige udsving – mellem 12.052 i 2013 og beskedne 2080 i 2015.

Som sædvanlig var det ST, der dominerede billedet, om end områdets største enkeltforekomster i første halvår var noget lavere end normalt. Maksimumtallene blev således 12/1 520 Havet ved Hyllekrog, 15/1 315 Vesternæs på Sydvestlolland, 19/2 220 Borre Enge på Østmøn og 22/2 390 Rødby Fjord (alle ST). I andet halvår

blev de største forekomster 24/11 600 Berritsgård på Østlolland, 16/12 1230 (overnatning) Nakskov Fjord, ligeledes 16/12 600 Darket ved Rødby samt 19/12 910 Svinsbjerg på Nordvestlolland (alle ST).

Udenfor ST var der i første halvår flere bemærkelsesværdigt store forekomster, således 3/1 300 Glorup på Østfyn (F), 2/2 480 Bjerndrup ved Tinglev og 5/3 275 Højer Kog (begge SJ). Andre større forekomster var 2/1 120 Vestermarie samt 6/2 ligeledes 120 Kærhuse ved Snogebæk (begge B).

Tidligste (træk)forekomster i andet halvår var 18/9 36 Ertholmene (B) samt 18-19/9 hhv. 30 og 12 Feddet ved Præstø (ST). Ved Gedser Odde (ST) noteredes i perioden 7/10-22/12 i alt 1548 trækkende individer.

(Thorkil Brandt)

Regional fordeling af tundrasædgås 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	70	63	14	36	43	800	325	30	40	35	2000	230	3686
2. halvår	7	3	4	12	2	94	28	55	25	13	2300	300	2843
Årssum													6529

Grønlandsk blisgås *Anser albifrons flavirostris*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal	
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2002		1995
3	2	2	3	8	4	5	4	4	25	22	16	214

Der var tre fund af én fugl, alle adulte fra Nordjylland (NJ), 11/2 1 Ballerum, 2/3 1 Nørredige og 13/3 1 Rebsenge. Der kan være tale om gengangere mellem

fundene. Årets fund af højst tre fugle er bortset fra ingen i 2019 det laveste i flere år.

(René Christensen)



Grønlandsk blisgås omgivet af kortnæbbet gås og grågås, Nørredige, 2. marts 2021. Foto: Jacob Sterup

Dværgegås *Anser erythropus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2010	2020	2017	
32	41	< 1	3	10	16	33	45	67	58	50	703

Med 32 fugle var der tale om det laveste antal siden 2015, hvor der sås 21. Årgennemsnittet fra 2010-2019 er på 33, så alt i alt et jævnt år. Der var to fund af to fugle uden for Sjælland og Lolland-Falster.

Den efterhånden faste rasteplads ved Roden Fed (ST) havde op til 27 fugle fra 9/3 til 7/4. Eneste andet fund af mere end en fugl var 23/3 14 NØ Hyllekrog (ST), disse er dog formentlig gengangere fra de 27 fugle ved Roden Fed.
(René Christensen)

Regional fordeling af dværgegås 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1	27	0	32

Kongeederfugl *Somateria spectabilis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2003	2018	1995	
15	37	> 1	4	10	12	9	16	19	19	18	426

Med indberetning af 15 fugle lå årets forekomst helt på linje med antal fra året før, hvor der blev fundet 14-16 fugle. Hermed igen et år i den højere ende, da gennemsnit gennem den seneste årrække har ligget på ca. 10 fugle. Fordelingen var klar overvægt af fund fra første halvår med 11 fugle mod 4 fund i andet halvår.

Årets første blev en langtidsstationær fugl 10/1-24/3 1 2K han Hundested Havn (NSJ), efterfulgt af 17/1 1 ad. han R Sejerø Bugt ved Korevlerne (VSJ). Flest fund blev registreret i marts startende med to fra samme dato 9/3 1 3K han R Hou Nordstrand (F) og 1 ad. han N Bækbygård Strand (VJ), herefter 22/3 1 ad. han R Hirsholmene (NJ).

Næste var to trækkende Ø ved Hyllekrog (ST), begge ad. han hhv. 24/3 og 28/3 og sidste i marts var 30/3 1 ad. han NØ Spodsbjerg (NSJ). Forårets tre sidste fugle blev 4/4 1 2K han Ø Gedser Odde (ST), 23/4 1 hun R Kikhavn (NSJ) samt 11/5 1 han 2K R/T Gilbjerg Hoved (NSJ).

Fra andet halvår kom den første 10/10 1 han S Draget, Reersø (VSJ), afløst af langtidsstationær fugl ved Syd-djursland (ØJ), 1 ad. han, som i perioden 6/11-4/12 blev set ved Hassenør, Gåsehage og Ebeltoft Færgehavn. Herudover observeredes 8/11 1 ad. han S Højerup, Stevns (KBH) samt 20/11 1 ad. han SV Kikhavn (NSJ).

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af kongeederfugl 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1	1	0	1	0	0	1	2	1	5	3	0	15

Brilleand *Melanitta perspicillata*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2020	2021	
7	1	< 1	< 1	1	2	3	9	13	10	7	87

Årets forekomst kan lidt optimistisk sættes til syv fugle, da fuglene fra NSJ flere gange er set samme dag ved både Lumsås og Korshage. Men desværre er der ingen af fundene, der er tilføjlet præcist klokkeslæt, der ville have gjort det muligt med sikkerhed at afgøre om fuglene blev set samtidigt.

Det er med stor sandsynlighed den/de samme fugle der dukker op år efter år, hvorfor artstotalen i tabellen

ovenfor nok er lidt vel optimistisk? Alle årets fund nævnes her, alle var af adulte hanner.

3/1-31/1 1 havet ved Fanø (SVJ) – oftest angivet fra Fanø Vesterstrand, 29/1-10/2 Isefjord (NSJ/VSJ) – oftest set fra Jægerspris, 20/2-14/3 Korshage (VSJ), 22/2-17/3 Lumsås Nordstrand (VSJ), 12/7 Grenen (NJ), 10/12 Blåvands Huk (SVJ) og 27/12 Skærbæk Hest, Bønnerup (ØJ).

(Peter Lange)



Brilleland, Korshage, 8. marts 2021. Foto: Steen E. Jensen

Lille skallesluger *Mergus albellus*

Det blev igen et år i den lavere ende, og ingen optællinger kom i årets løb over tusind rastende fugle. Efter en årrække med gentagne rekordantal optalt i Storstrømsregionen, kulminerende med 17/2 2018 3442 Guldborgsund Syd (ST), blev der i 2020 kun optalt flokke på max. 300 rastende.

Dette rettede sig lidt i år, især gav kuldeperioder i februar nogle pæne tal fra især Storstrømsregionen. Årets største forekomster blev optalt fra to lokaliteter samme dato 15/2 med 450 Grønsund (ST) og hertil 425 Guldborgsund Syd (ST). Fra Vestdanmark blev største optælling 27/2 86 Jordbro Engso (NJ).

Forårsfuglene forlader typisk landet marts/april, men som altid blev enkelte sene fugle observeret i maj med 20/5 2 Holløse Bredning (NSJ) samt 21/5 2 Stenløse Grusgrav (KBH).

Igen i år var der oversomrende fugle med 27/5 1 han Mjels Sø, Nordals (SJ) og sandsynligvis samme 22/6 1 han Bundsø, Nordals (SJ). Herudover 1/6-28/8 1 hun Birkesø, Lille Vildmose (NJ). Fra Nordjylland desuden 15/8 1 hunfarvet Grynderup Sø samt 15/9-16/9 2 hunfarvede Gravlev Sø. Fugle set i august eller september kan muligvis dreje sig om enten oversomrende eller en meget tidlig efterårsankomst, men tiltræk sker dog primært fra medio oktober. Dette efterårs tidlige fugle blev således 2/10 2 Birkesø, Lille Vildmose (NJ), 8/10 2 Stubbe Sø (ØJ) samt 11/10 1 Præstesø (KBH).

Største forekomst i andet halvår blev for en sjælden gangs skyld ikke optalt i Storstrømsregionen, men var 30/12 225 Kalveboderne (KBH). Største vstdanske forekomst i andet halvår var 18/12 117 Rugård Nørresø (ØJ), det højeste antal rastende optalt i Østjylland nogensinde.

(Peter Staarup Christensen)

Stor skallesluger *Mergus merganser* (yngleforekomst)

Der er indsamlet oplysninger om 167-179 par fordelt på 76 lokaliteter. Bestanden ser ud til at have stabiliseret sig på omkring 170 par. I 2020 var der 166-172 par.

I forhold til 2020 er bestanden på Bornholm næsten fordoblet, mens den i region KBH er halveret. Faldet i KBH kan skyldes manglende eftersøgning af ynglepar på de kendte lokaliteter.

(René Christensen)

Regional fordeling af ynglepar af stor skallesluger 2021.

2020	Sikre YP	Sandsynlige YP	Mulige YP	Total
SJ	25	0	0	25
KBH	3	1	1	5
ST	102	8	11	121
B	28	0	0	258



Stor skallesluger, Løgstør Bredning, 18. februar 2021. Foto: Albert Steen-Hansen

Nilgås, Finderup,
10. januar 2021.
Foto: Tonny
Ravn Kristiansen



Nilgås *Alopochen aegyptiaca*

En sortering af gengangere på enkeltdage giver 652 observationer af 1927 fugle. I 2020 var der 818 observationer af 2406 fugle. Der var observationer i alle regioner undtagen Bornholm. Flest fugle sås i Jylland, med Sønderjylland som den absolutte topscorer med 1064

fugle. De største flokke var 6/9 – 6/10 op til 75 Klattrup Grusgrav (SJ) og 28/7 51 Røllum (SJ) - de eneste af mere end 50 fugle. Tendensen til at flokkene tæller færre fugle fortsætter. Er det en følge af bortskydning af denne uønskede art? Der var fund af mindst ni ynglepar. (René Christensen)

Regional fordeling af nilgås 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal	221	179	86	49	111	1064	163	1	7	22	24	0	1927
Ynglepar	0	3	1	0	1	3	1	0	0	0	0	0	9

Rustand *Tardorna ferruginea*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1994	2012	1995/2013	
20	21	4	14	26	24	24	35	2013	41	35	1027

Med fund 18-20 fugle lå årets forekomst noget under gennemsnittet for de seneste ti år, og man skal tilbage til 2016 med 12-16 fugle for at finde en lavere forekomst. Som altid blev flest registreret i Sønderjylland og Vadehavsområdet med kulmination ultimo juni, hvilket er sammenfaldende med fældningstræk af fugle fra den mellemeuropæiske bestand.

Årets første fugle var alle fra Sønderjylland med 4/4 1 han Hasberg Sø (SJ), 24/4-29/4 1 han Kelstrup Søndermose (SJ). Mest bemærkelsesværdig var en fugl 8/6

fra Ertholmene (B), det første fund her siden 1990. Årets største flok var 18/6 4 Margrethe Kog (SJ).

Årets sidste var nok en genganger set på flere lokaliteter i Limfjordsregionen med 12/7-17/7 1 Skive Fjord ved Stårup Enge (NJ), 2/8-3/8 1 Bygholm Vejle, Vestsø (NJ) samt 10/9 1 Limfjorden ved Bygholmengen (NJ).

Rustænder, som observeres i Danmark, vurderes primært til at være efterkommer af undslupne fan-gen-skabsfugle, som har etableret fritlevende bestande syd for grænsen i bl.a. Tyskland, Østrig og Schweiz.

(Peter Staarup Christensen)

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1-3	0	0	3	0	11	1	0	0	0	1	1	18-20

Rødhovedet and *Netta rufina*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2017	2020	
173	633	8	12	12	28	67	147	173	135	120	2198

Med optælling af ny Danmarksrekord og første sikre fund af ynglepar udenfor kernelokaliteten ved Mariibo-søerne (ST), siden arten indvandrede her i 2001, blev det et virkelig godt år for denne art.

Fraregnet observationer fra netop kernelokaliteten landede årets forekomst på 23-25 fugle, hvilket var marginalt lidt flere end sidste år med 19-22 fugle. Der blev fundet flest fugle i første halvår, og i lighed med sidste år var observationerne igen spredte på landsplan med otte fugle i Jylland samt en fra Fyn, dog med overvægt af fugle øst for Storebælt, hvilket var svarende til forekomstmønsteret fra tidligere år.

Som altid pendlede en han rundt på adskillige lokaliteter i Hovedstaden i perioden 22/2-28/6, og denne må anses for at være samme fugl, da der ikke var sammenfald af observationsdage. Denne observeredes først 22/2 Utterslev Mose (KBH) og havde herefter ophold i Damhussøen (KBH), Gentofte Sø (KBH), samt Peblinge- og Sortedamssøen (KBH) med sidste observation 28/6 Damhussøen (KBH). Yderligere blev to fugle registreret i Hovedstadsområdet med 27/9 1 han Holmesø (KBH) samt 25/10-17/11 1 hun Himmelsøen, Darup Grusgrav (KBH).

Øvrige observationer udenfor kernelokaliteter nævnes herefter kronologisk. Årets første var 16/1 1 han Sandkås/Tejn Havn (B) efterfulgt af langtidsstationær 21/2-10/8 1 han Haraldsted Sø (VSJ) (denne har mulig afstikker 27/6 1 han Tempelkrogssøen (VSJ)), samt 9/3 1 han Slambassin, Savnsøvig (ST). Fra april 5/4 1 han Bjørnebæk Sø (ST), 6/4 1 hun Stege Sukkerfabrik (ST) og årets eneste fynske fund 10/4 1 han Botofte Skovmose (F). Herefter fra maj 15/5-20/5 1 han Kalløgrå (ST), 19/5 1 han Fladet Vildtreservat, Tårs (ST), 24/5 1 han Stege Sukkerfabrik (ST)

samt årets nordjyske fund med 29/5-30/5 2 (par) Bygholm Vejle (NJ). Juni startede med 1/6 først 2 (par) og fra 17/6-8/9 3 (1 han + 2 hun) Rands Fjord (SØJ), herefter et interessant fund 4/6 2 (par) Helgenæs Teglværksgrave ved Nakskov (ST), hvilket kunne dreje sig om det ynglepar, der omtales senere, efterfulgt af endnu et jysk fund 10/6-12/6 2 (par) Margrethe Kog Syd (SJ). Eneste fund udenfor kerneområdet i andet halvår var 4/7-12/7 1 han Skælskør Inderfjord/Borrebymose (VSJ) samt årets sidste 8/12-12/12 1 hun Kiskelund Plantage (SJ).

Arten blev set året igennem ved kernelokaliteterne ved Mariibo-Søerne (ST) med første observation 1/1 1 hun Mariibo Sønderø Vest (ST). Max. fra første halvår var 14/4 27, optalt i Mariibo Sønderø og Nørresø mv. (ST). Igen i år opbyggedes den sammen og især fra ultimo august pæne antal i området, kulminerende med to på hinanden følgende samlede rekord-optællinger med 6/10 148 og ny Danmarksrekord 19/10 150 Røgbølle Sø og Mariibo Sønderø (ST) – et imponerende antal! Tidligere rekordantal drejede sig om samlede optællinger med 22/9-2017 111 samt 26/10-2020 98 i samme område.

Der forelå flere indberetninger af ynglefund i perioden 27/6-18/8 fra Mariibo-Søerne (ST) med angivelse af 3-5 ungeførende hunner. Herudover tydede indberetning af en del 1K-fugle samt store antal af rastende fugle fra sensommeren på et endnu fint yngleår i området. Fra ynglefronten var dog mest bemærkelsesværdigt et ynglefund 12/7 1 hun med 3 ællinger ved Nakskov (ST), hvor arten historisk havde sit kerneområde i Danmark, men ikke har ynglet siden 1973.

I ATLAS III er bestandsstørrelse ikke vurderet, men der refereres til Nyegaard et al. 2014, hvor samlet ynglebestand estimeres til 7-11 ynglepar.

(Peter Staarup Christensen)

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	2	0	0	0	3	3	1	2-3	3	0	156-157	1	171-173

Atlingand *Anas querquedula* (yngleforekomst)

Det blev et rekordår med indberetning af i alt 90-101 sikre/sandsynlige ynglepar fra 19 lokaliteter. Antal fra året før var 38-58 par fra 23 lokaliteter. Så selv med fald i antal af ynglelokaliteter samt vigende indberetninger fra flere landsdele blev resultat stort set tangering af

indberettede ynglefund fra Atlas-undersøgelsens første år i 2014 med 54-102 sikre/sandsynlige ynglepar. Årets flotte registrering kunne i lighed med sidste år tilskrives iværksættelsen af ynglefugletællinger fra Tøndermarsken (SJ), da bedste ynglelokaliteter blev hhv. Margrethe Kog

(SJ) med 38 par efterfulgt af Frederikskog (SJ) med 35 par. Det må dog stadig konstateres, at arten er en noget overset ynglefugl, da der forelå observationer fra ca. 60 muligt egnede ynglelokaliteter i yngletiden medio maj til ultimo juli dog uden særlig angivelse af yngleadfærd.

Årets største optælling af rastende fugle var 11/6 63 Margrethe Kog (SJ). Ankomst blev registreret 12/3 2 (par) Utkæret (B) efterfulgt af 20/3 1 han Sølsted Mose (SJ). Årets sidste fund var 17/10 1 Mandø (SVJ).

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af ynglepar af atlingand 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1-5	6	0-1	1	0-2	74-76	0	0	1	0	7-9	0	90-101

Knarand *Anas strepera* (yngleforekomst)

Ved indberetning af 171-189 sikre/sandsynlige ynglepar fordelt på 53 lokaliteter kunne igen konstateres en pæn stigning i forhold til 2020, hvor der blev registreret af 136-177 sikre/sandsynlige ynglepar fordelt på 62 lokaliteter. Samtidig blev det den største indberetning af ynglepar siden 2014, hvor igangsætning af Atlasundersøgelsen afstedkom registrering af 143-196 sikre/sandsynlige ynglepar. I lighed med året før blev iværksættelsen af ynglefugletællinger i Tøndermarsken (SJ) også udslagsgivende for det fine samlede resultat, da der alene her blev registreret 44-46 ynglepar i Margrethe Kog Syd (SJ), hvilket placerede området som bedste

ynglelokalitet efterfulgt af Nyord (ST) med 19 ynglepar samt Bygholmengen (NJ) med 14-15 par. Herudover blev arten registreret på ca. 110 lokaliteter i yngletiden, dog uden angivelse af yngleadfærd. Dermed endnu et fint år for arten.

Årets højeste antal rastende fugle i første halvår blev optalt 24/1 1530 Maribo Sønderlø (ST), et imponerende antal, som må anskues i forlængelse DK-rekorden en månedstid forinden med 23/12 2020 2022 fra samme lokalitet. Andet halvårs højeste rasteforekomst blev registreret på Fyn 26/9 790 Brændegård Sø (F).

(Peter Staarup Christensen)

Regional fordeling af knarand (ynglepar) 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	19-21	6	3	17	2	59-62	12-19	9-12	4	6-9	33	1	171-189



Atlingand, Værnengene, 10. maj 2021. Foto: Erik Thomsen

Spidsand *Anas acuta* (yngleforekomst)

En indberetning på 16 sikre ynglepar fra otte lokaliteter var udtryk for det næstbedste år siden arten blev medtaget i Årsrapporten i 2007. Bedste år var 2017 med 10-18 sikre/sandsynlige ynglepar fra 12 lokaliteter. Samtidig var antallet næsten en fordobling i forhold til året før med ni sikre ynglepar fra fire lokaliteter. Bedste ynglelokalitet var Nyord (ST) med fire par, efterfulgt af Margrethe Kog Syd (SJ) og Agger Tange (NJ) med tre par. Herudover blev arten registreret på ca. 15 måske egnede lokaliteter i yngletiden uden nærmere angivelse af yngleadfærd. Den samlede danske ynglebestand blev i 2019 vurderet til 25 par (Fredshavn et al. 2019).

De største træklocaliteter blev som altid optalt i efteråret, hvor bedste træklocalitet igen blev Gedser Odde (ST)

med 2651 i perioden 20/8-20/12, efterfulgt af Dueodde (B) med 1402 i perioden 7/9-15/10, Blåvand (SVJ) med 1360 i perioden 27/8-11/12 samt Feddet (ST) med 1334 i perioden 18/8-4/12.

Som altid blev største forekomst af rastende fugle i første halvår optalt i Vadehavsregionen med 16/1 2800 Højer Vade (SJ). Fra andet halvår blev max. – og årets højeste antal – 19/9 3090 Agger Tange (NJ). Det bør dog nævnes, at siden 2014 – med undtagelse af 2019, hvor optælling ikke forelå – har Ringkøbing Fjord ved Klægbanken (VJ) ellers hidtil huset efterårets højeste antal rastende spidsænder.

(Peter Staarup Christensen)

Amerikansk krikand *Anas carolinensis*

Årstotal	Hypphighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år		Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2002	Flere år	
7	0	0	< 1	2	7	4	7	11	9	148

Kommentar: Første fund er fra 1981

Årets antal landede på 6-7 fugle, og dermed en forekomst helt linje med året før, hvor der blev fundet syv fugle. Det er stadig i den høje ende, da gennemsnitsantal for de seneste ti år har ligget på fire fugle.

Alle årets fund var fra første halvår med hovedvægt på april, og som altid drejede årets fugle sig alle om hanner.

Årets første blev 10/3-16/3 1 Ulvedybet (NJ), efterfulgt af 7/4-1/5 1 Bygholm Vejle (NJ) og mulig ganganger 11/4 1 Knudegårde Bugt, Ålested (NJ) og fra samme dato 11/4 1 Tontoft Nakke (SJ). Herefter 17/4-18/4 1 Kalløgrå (ST) og 17/4-19/4 1 Kongeåslusen/Vilslev Vade (SVJ). Årets sidste var 28/4-30/4 1 Fuglsø, Halk (SJ).

(Peter Staarup Christensen)

Vagtel *Coturnix coturnix*

Årstotal	Hypphighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2012	2014	
651	NA	(8)	37	85	563	777	762	1916	1124	989	16.152

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972, 1975-76,

Opgørelsen af denne art er lidt af en udfordring, dels fordi den mest er nataktiv, dels fordi mange fugle forekommer uden for de gængse fuglelokaliteter. Der kan derfor være mange dage mellem observationerne fra sjældent besøgte områder, hvilket gør bedømmelsen af mulige gengangere meget svær.

Årets materiale i DOFbasen udgøres af 762 registreringer med i alt 1017 fugle (1,33 fugl/obs). Tilsvarende tal for 2020 var 913 observationer med 1344 fugle (1,47), så der er rapporteret knap så flittigt som i 2020, og der er en anelse færre fugle ved hver registrering. Tallene fra i år er faktisk ret lig 2019 med 712 observationer med 996 fugle (1,40).

Årets første observationer (syngende hvis ikke andet er nævnt) blev 20/4 – 21/4 1 Klelund Dyrepark (SVJ), 8/5 1 Thorsø Nørre Djurs (ØJ), 9/5 1 Nr. Farup Enge

(SVJ), 1 Store Tønne, Jejsing Mark (SJ) og 1 Thurø (F). Første i Østdanmark var 13/5 1 Bøtø Enge (ST). Vagtlar blev registreret stort set dagligt i hele perioden maj – august. Efter 29/8 blot disse obs: 10/9 1 trampet op Hjerpersted Skydebane (SJ), 25/9 1 Skibelund Krat (SVJ), 28/9 1 Meløse (NSJ) samt 19/10 1 trådt op Mandø (SVJ) og 2 trådt op Gjerrild (ØJ) – i begge tilfælde gav fuglene et vadefugleagtigt "vry" kald, da de lettede.

Der foreligger følgende observationer af mindst ti fugle: 24/6 14 Dalbynder Kær (ØJ), 5/7 14 Bolle og Try enge (NJ) og 6/7 et par med 9 pull. Rørkær (SJ).

Når man kigger på den historiske udvikling, tog arten et tigerspring ved årtusindskiftet. Inden lå totalerne oftest langt under 200 – inden 1989 langt under 100. Fra 2000 har årstotalen svinget omkring de 600 med tre år under 300 og to år over 1000 som yderpunkter.

Når man kigger på udviklingen i de enkelte regioner, ser det stadig noget tilfældigt ud. Udvikling i de forskellige regioner skal givetvis ikke være ens, men man kunne forvente nogle mønstre. Sammenholdt med 10'erne

tyder diagrammet på, at 2021 har været et godt år i SVJ, VJ og NJ, medens øvrige områder ligger noget under gennemsnittet.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af vagtel 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	170	65	54	94	17	171	14	16	16	15	18	1	651

Nordisk lappedykker *Podiceps auritus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2020	2018	
718	119	51	79	134	234	481	703	718	687	619	11.299



Nordisk lappedykker, Skalborg, 24. maj 2021. Foto: Rune Sø Neergaard

I 2021 blev der foretaget 941 indrapporteringer af nordisk lappedykker, hvilket er en lille stigning i forhold til 2020. Efter fjernelse af formodede gengangere blev summen mindst 718 fugle, fordelt på 185 lokaliteter, hvilket er ny rekord.

305 fugle blev set i første halvår og 413 i andet halvår. Allerede i januar blev der set større antal ud for Ålebæk Strand (ST), de største tal var 17/1 40 samt 17/3 23. Herudover blev der kun rapporteret om et enkelt fund over 10: 23/1 19 ud for Nordfelt (ST). Der blev kun rapporteret få trækobservationer fra første halvår: Foruden 19/4 3 ud for Flade Sø og Agger By (NJ) er der yderligere syv rapporteringer af 1-2 trækkende fugle.

Der var ingen rapporter om ynglepar af nordisk lappedykker, men dog enkelte oversvømmende fugle. 5/6 – 12/8 holdt en nordisk lappedykker til i Tempelkrogsøen

(V SJ), mens der var et par endagsobservationer i løbet af sommeren fra NJ: 17/6 1 Lund Fjord (NJ) og 17/7 1 Klejtrup Sø (NJ).

De største forekomster (> 10) af rastende/fouragerende fugle i andet halvår var alle fra ST: 28/11 84 ud for Nordfelt, 26/11 53 Ålebæk Strand samt 28/11 21 Spejlsby Strand. Hertil kommer yderligere 22 observationer af mere end to fugle fra 23 lokaliteter. I 2021 blev 35 af de 82 efterårstrækkende fugle observeret i ST (42%) og 17 i ØJ (21%) samt 13 i NSJ (16%). De første trækkende fugle i andet halvår sås primo august, og de største dagstotaler var 10/11 5 Gedser Odde og 19/11 5 Havet ud for Ålebæk Strand (begge ST). 21/11 blev der fundet en død nordisk lappedykker i Nors Å (NJ).

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af nordisk lappedykker 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	V SJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	37	6	4	15	0	26	12	32	8	9	126	30	305
2. halvår	20	2	4	68	7	6	7	28	13	33	213	12	413

Sorthalset lappedykker *Podiceps nigricollis*

I 2021 blev der foretaget 1363 indrapporteringer af mindst 1068 sorthalset lappedykker fra 120 lokaliteter, hvilket antalsmæssigt er 31% færre end i 2020 men på niveau med antallet fra 2019. En lille håndfuld lokaliteter tegner sig for størsteparten af indrapporteringerne af den hovedsageligt kolonirugende art (jf Andersen 2022). Af de 9492 fugle er 6056 svarende til 64% indrapporteret fra blot fire lokaliteter, Birkesø i Lille Vildmose, Juelstrup Sø og Kogleaks i Vejlerne (alle NJ) samt Tempelkrogsøen (V SJ), hvoraf Tempelkrogsøen alene tegner sig for de 2294. Ikke mange observatører benytter DOFbasens funktioner til at indrapportere ynglepar; der blev således i 2021 kun rapporteret om 14-19 ynglepar (YP) fra fem lokaliteter, hvoraf tre er baseret på en bearbejdning. Ud over disse tal blev der indrapporteret fund med adfærden YF svarende til 128-152 ynglepar, hvilket er lidt mere end der blev rapporteret i 2020. Hvis man ser på det maksimale antal fugle set i yngletiden (der er sat til perioden 15/5-15/7), blev der yderligere indrapporteret 71 fugle – svarende til max 36 par – som ikke er indeholdt i ovennævnte. En forsigtig vurdering giver således en samlet ynglebestand på 178 - 207 par, hvilket er væsentligt flere end i 2020. Der er i yngletiden (15/5-15/7) rapporteret om unger fra 11 lokaliteter, hvilket er to

lokaliteter færre end i 2020. Det største antal unger er rapporteret fra Birkesø, Lille Vildmose, 6/7 36 fordelt på ca. 20 kuld.

De første fugle blev set allerede 1/1: 1 Havet ud for Bøtøskoven/Bøtø Plantage (ST) og 1 Mandø Låningsvej i Vadehavet (SVJ), men ellers dukkede de op ultimo marts: 24/3 1 Juelstrup Sø (NJ), samme dag 1 Firtalsstrand & Mellemstykket (F), 25/3 1 Ølundgårds og Lammesø Inddæmning (F) samt yderligere på 12 lokaliteter den efterfølgende uge, hvor Juelstrup Sø topper med 10 fugle. Det største antal set før yngletiden (15/5-15/7) var 8/5 30 Juelstrup Sø, 29/4 20 Kogleaks (NJ) samt 14/4 17 Firtalsstrand & Mellemstykket. På yderligere tre lokaliteter blev set mellem 10 og 15 fugle. I sensommeren blev der set større flokke flere steder, således allerede 14/7 67 Borre (Horsens Fjord) (SØJ). Øvrige større tal var 20/8 53 Vitsø (F) samt 24/8 42 Alrø Strelvelshoved (SØJ) samt 6/9 55 Horsens Fjord (Sejet Nørreremark) (SØJ), klassiske steder for sorthalset lappedykker sommer og sensommer.

Efter september forelå kun fund af enkeltfugle, og den sidste var en stationær fugl i Kerteminde Havn (F) 18-29/12.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af sorthalset lappedykker 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	V SJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	307	18	18	28	4	8	75	92	4	8	33	0	595
2. halvår	130	13	3	57	139	10	103	4	2	2	10	0	473

Lokalitet	Region	Min. YP	Max. YP	Max. YF	Unger
Firtalsstrand & Mellemstykket	F	4*	6*		
Føns Vang	F			18	
Grusgrave v/Birkum	F	2*	2*		x
Gyldensteen: Engsøen	F	2*	2*		
Lammesø	F			11	
Nørballer Nor	F			2	
Sundet, Faaborg	F			2	
Damhussøen	KBH			2	
Lille Vildmose, inkl. Birkesø	NJ	40*	45*		x
Erslev Kær	NJ	2*	2*		x
De nordlige græsningsfener, Lille Vildmose	NJ	4	5		
Han Vejle	NJ			8	
Juelstrup Sø	NJ	12*	15*		
Kogleaks	NJ	13*	13*		x
Kærup Holme	NJ	16*	17*		x
Søndersø, Viborg	NJ	2*	2*		
Bundsø	SJ			6	
Broksø Enge	ST	3*	5*	8	x
Kalløgrå	ST	1	1		x
Nielstrup Sø	ST			4	
Sneum Digesø	SVJ	2*	2*		x
Bjerre Engsø	SØJ	1	1		
Gødstrup Sø	VJ			2	
Holling Sø	VJ			2	
Vesterenge	VJ	2*	3*		x
Nekselø Agerland	VSJ	4*	6*		
Sømse og Pandebjerg Enge, Nekselø	VSJ	3*	7*		x
Tempelkrogssøen	VSJ	15*	18*		x
Brabrand Sø	ØJ			9	
Egå Engsø	ØJ			5	
Total		128	152	71	

Tabellen er udarbejdet efter de samme principper som i Fugleåret 2007-2020. Dvs. at en lokalitet medtages, når der er gentagne indrapporteringer (mere end to) i yngletiden (her er sat til 15/5 – 15/7), eller der er indrapporteret ynglefugle og/eller unger. Min. YP og max. YP angiver antal ynglepar indrapporteret i DOFbasen. Unger angiver, om der foreligger observationer af pull eller juv./1K-fugle i tiden 15/5 – 15/7. Max. YF angiver det maksimale antal fugle på lokaliteten i yngletiden. * angiver at fuglene er indrapporteret i DOFbasen med adfærds-koden YF. Kursiv angiver, at tallet stammer fra en bearbejdning.

Turteldue *Streptopelia turtur*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1983	1993	1982	
17	NA	(70)	133	102	53	51	24	297	219	180	(3817)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1971-74 og 1975-76.

Det blev kun til 17 fugle. Vi skal dermed helt tilbage til den første årsrapport fra 1970 for at finde en lavere årstotal (14). Udover SJ blev Fyn (2) eneste region med mere end en fugl. I flere regioner blev arten kun set på træklokaliteter (B, NSJ, SVJ). Landets mest kendte og årets første fugle kom på en Boligbirddingliste i Hostrup (SJ) allerede 10/4. Første fugl udenfor SJ blev 2/5 1 Bogense (F). Denne blev fulgt af 27/5 1 Ertholmene (B), 28/5 1 Hesselø (NSJ), 31/5 1 Gevinge (KBH), 1/6 1 Gårdene, Læsø (NJ) og 5/6 1 Gjerrild (ØJ). Her bemær-

kes det, at arten for første gang ikke er rapporteret fra Skagen (Christoffersen 2022). Fra andet halvår 11/9 + 13/9 1 henholdsvis Flakkebjerg og Gulstav (F) og endelig årets sidste 25/9 1 Mandø (SVJ).

Status på ynglebestanden i SJ er uvis. Der var blot enkelt observationer fra otte lokaliteter i perioden 24/4 – 7/7. Eneste lokalitet med mere end en observation ud over Hostrup blev Østerby (SJ) med en kurrende fugl 1/6 - 4/6. Den danske bestand er i 2015 estimeret til 70-90 par, men tilbagegang siden da (Christensen m.fl. 2022).

(Lasse Braae)

Regional fordeling af turteldue 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1	0	1	1	0	9	2	0	1	1	0	1	17

Natravn *Caprimulgus europaeus* (yngleforekomst)

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2014	2021	
485	NA	(59)	(138)	191	197	431	596	596	503	485	(10.377)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1970-76, 1988-89 og 2004. Forekomst gælder typisk syngende fugle.

Efter det høje antal i 2020 blev det i 2021 et mere "normalt" år, hvilket skyldes at natravn i 2021 ikke er med i NONAVA-overvågningen. Ser man bort fra NOVANA-tallene er det totale antal observerede natravne stort set lig med tidligere år, men antallet af lokaliteter lidt lavere. Det er dog stadig relativt højt sammenlignet med de seneste mange år, kun overgået i 2014 hvor der blev gjort en ekstra indsats i forbindelse med Atlas III projektet.

Årets første var: 5/5 1 Storsig, Skagen (NJ), 11/5 1 Poul Eeg Camping, Skagen (NJ) og 11/5 Oksby Klitplantage (SVJ).

De største optællinger af syngende fugle var (her nævnes >10): 8/6 35 Fanø Klitplantage (SVJ), 4/6 15

Ellidsbøl Strand (NJ) og 19/6 13 Ålbæk Klitplantage (NJ). Syngende hanner blev noteret med i alt 371 individer på 135 lokaliteter.

De sidste i efteråret var 24/9 1 Amager Fælled (KBH), 24/9 1 Lumsås Nordstrand (VSJ), 26/9 2 Østre Sømark (B) og 2/10 1 Nagelsti ved Nykøbing Falster (ST).

Det totale antal for NJ er i "Nordjyllands Fugle 2021" angivet til værende 397. Afvigelsen til nedenstående tabel skyldes at tallet i nævnte rapport er baseret på en simpel frasortering af gengangere fra samme dato, mens nedenstående tabel er baseret på lokale maksima.

(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af natravn 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle i alt	205	82	70	51	7	19	4	5	5	13	5	19	485
Syngende og territoriehævdende hanner	156	74	65	36	7	19	0	2	0	2	0	10	371



Natravn, Paradisbakkerne, Bornholm, 4. juni 2021. Foto: Helge Sørensen

Engsnarre *Crex crex*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2004	2003	2007	
2021	NA	21	21	44	231	145	145	508	312	301	4865

Der blev i 2021 registreret 112 syngende engsnarrer på 89 lokaliteter, hvilket er en væsentlig tilbagegang i forhold til 2020 hvor der var 177 syngende på 228 lokaliteter.

Den første fugl blev hørt 1/5 Ribe Østerå (SVJ), hvilket falder helt i tråd med ankomsttider fra de foregående år. Først fra 15/5 og frem blev der igen hørt engsnarrer.

Langt de fleste registreringer har været af en enkelt fugl pr. lokalitet, men på tre lokaliteter blev der registreret fire fugle eller flere: 5/7 6 Bolle og Try Enge (NJ), 19/6 5 Niløse Holme (VSJ) og 16/6 4 Herredsenge (ØJ).

Sidste fugl blev hørt 31/7 ved Skallebæk ved Toftlund (SJ).

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af engsnarre 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	32	11	9	12	13	9	4	13	3	3	2	1	112

Plettet rørvagtel *Porzana porzana*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1983	2002	2003	
82	NA	37	104	65	86	79	85	240	201	170	3883

Der blev i 2021 på 49 lokaliteter lavet 245 rapporteringer som repræsenterer 82 fugle, langt de fleste syngende fugle. Det er stort set det samme antal fugle som i 2020, hvor der var 88.

Bestanden i Vejlerne er opgjort til 22 territoriehævende fordelt med 15 i de østlige og syv i de vestlige Vejler. Der er tale om en klar nedgang fra 61 i 2020.

De største tal pr. lokalitet var 25/6 7 Sølsted Mose (SJ) efterfulgt af 24/6 6 Bygholms Nordlige Rørskov (NJ), 15/7

5 Vesløs Vejle, 5/6 5 Albæk Fælded (VJ) og 29/4 4 Ribe Østerå (SVJ). Derudover tre lokaliteter med tre fugle og syv med to fugle; resten gælder en enkelt fugl.

Første fugl blev hørt 31/3 1 sy. Selbjerg Vejle (NJ) hvilket skulle være den tidligste forekomst nogensinde i Vejlerne. De næste var 2/4 1 Tinglev Mose (SJ) og 7/4 1 Lille Vildmose. Årets sidste fugl blev 27/8 1 juv. Søgård Pyt (F).

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af plettet rørvagtel 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	30	18	7	0	2	12	4	2	3	0	3	1	82

Trane *Grus grus*

I begyndelsen af 2021 lavede DOF et skøn over den danske ynglebestand af traner og nåede da til et sted mellem 750 og 900 ynglepar.

Overalt i Europa er tranen i fremgang. I 2010 havde Sverige 30.000 ynglepar og i alt cirka 100.000 traner inklusive de oversomrende, ikke-ynglende fugle. Der er ikke siden 2010 opgjort en landsbestand i Sverige, men bestanden er voksende.

I Tyskland har man i årtier målrettet beskyttet bestanden af traner, der i 2017 med tysk akkuratess blev opgjort til 10.238 ynglepar.

I år 2000 fik Frankrig sit første par ynglende traner i 100 år. I 2017 ynglende mindst 20 par traner i Frankrig,

der ligesom Spanien først og fremmest er vigtig som overvintringsland for tranen.

Også Holland og England er blevet tranelande. I 2018 ynglende 56 par i England i en introduceret bestand. Verdens samlede bestand af traner skønnes at være på rundt regnet 400.000 fugle (Skriver 2022).

I DOFbasen var der over 133.000 poster med trane fra 2021 og mere end 200 lokaliteter, hvor der er registreret yngleadfærd. De mange ynglefugle medfører at tallene fra overnatningspladserne også bare stiger. Således 23/8 226 Damfæner, Store Vildmose, 12/9 380 Lille Vildmose (NJ), 19/9 528 Bygholm Vejle (NJ) og 24/12 386 Råhede Vade (SVJ) – alle disse tal er rekorder fra de respektive områder.



Trane, Skenkelsø Sø, 21. marts 2021. Foto: Steen Højmark-Jensen

Det største tal fra Østdanmark er 11/9 303 Udkæret (B), her kan tiltrækkende svenske fugle vel ikke helt udelukkes?

Det store tranetræk til Sverige blev registreret i dagene 17-24/3, hvor de største antal var fra 24/3 med 2500 St. Magleby (KBH) + 1620 Feddet (ST) + 1595 Hyllekrog (ST).

I efteråret skete trækket fra Sverige i dagene 9-13/10, med de fleste 12/10 hvor Ertholmene (B) havde hele 8885 trækkende og samme dag 6250 Rønne (B) og 1858 Amager (KBH).

(Peter Lange)

Islom *Gavia immer*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2021	2018	
127	50	3	12	34	57	83	134	141	127	124	2184

Årsummen er opgjort til hele 127 fugle, hvilket kun er overgået af forekomsten i 2020 med 141 fugle. Fordelingen var 76 fugle i første halvår (januar 4, februar 4, marts 5, april 10, maj 52, juni 1) og 51 i andet halvår (august 2, september 3, oktober 22, november 16, december 8). Som tidligere år sås størstedelen af fuglene ved Skagen (NJ), hvor Skagen Fuglestation har opgjort antallet for hele året til 93 fugle fordelt med februar-marts 4, april-maj 59, juni 1, september 1, oktober-november 21 og december 7. De største enkelt dage ved Skagen (NJ) var i foråret 13/5 7 NV og 22/5 7 NV samt i efteråret 10/11 4 T/R. Uden for Skagen (NJ) blev der i løbet året kun noteret i alt 34 fugle og med flest fugle ved den jyske vestkyst, blandt andet otte fugle ved Hanstholm (NJ) og seks fugle ved Blåvands Huk (SVJ) samt i Kattegat-området og her især ved den nordsjællandske kyst med i alt otte fugle. Fra de sydlige indre farvande



Islom, Hanstholm, 17. november 2021. Foto: Allan Kjær Villesen

kun følgende forekomster: 16/3 1 2K+ R Raghammer Odde (B), 23/8 1 3K+ i sdr. SV Højerup, Stevns (KBH), 26/9 1 3K+ i sdr. SV Stevns Fyr (KBH), 4/10 1 3K+ i sdr. SV Gedser Odde (ST) og 26/10 1 1K+ N Køge Lystbåde Havn (KBH). Desuden skal en usædvanlig indlandsfore-

komst nævnes: 17-19/11 1 ad. i odr. R Felsted Odde, Nissum Fjord (VJ).

Som vanligt er kun observationer med oplyst alder/dragt medtaget i fremstillingen, men nærmere fordeling af alder/dragt omtales ikke her i Fugleåret.

(Palle A. F. Rasmussen)

Regional fordeling af islom 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	105	3	6	1	0	0	0	4	3	3	1	1	127

Hvidnæbbet lom *Gavia adamsii*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2009	2006	1991	
20	21	4	10	17	21	27	26	55	37	35	822

Årets forekomst var med kun 20 fugle noget under gennemsnittet for de seneste ti år. Helt som vanligt sås størstedelen af fuglene ved Skagen (NJ), hvor der i løbet af året blev noteret 12 fugle fordelt med januar 1, april 2, maj 6 og oktober 3. De få forekomster uden for Skagen

(NJ) var følgende: 14/2 1 2K+ vdr. R og 31/3-10/4 1 2K+ R Ålebæk Strand (ST), 11/9 1 ad. i sdr. S Lyngvig Fyr (VJ), 24/9 1 2K V og 25/9 1 2K+ V Børstrup Hage (NSJ), 16/10 1 2K+ V Smidstrup Strand (NSJ), 16/10 1 ad. i sdr. V Børstrup Hage (NSJ) og 26/10 1 1K S Lyngvig Fyr (VJ).

(Palle A. F. Rasmussen)

Regional fordeling af hvidnæbbet lom 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	12	2	0	0	0	0	0	0	0	4	2	0	20

Lille stormsvale *Hydrobates pelagicis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	1990	1988	
77	74	6	13	11	5	4	40	77	50	36	549

To begivenheder i 2021 viste, at denne meget svært observerbare havfugl faktisk kan forekomme dels nogenlunde regelmæssigt, dels undtagelsesvis i utroligt flotte tal. Det første blev vist med ringmærkning ved Skagen (NJ), hvor der ved natfangst med brug af lokke-lyd blev fanget hele tre lille stormsvale i dagene 22/8-5/9. Det er første gang nogensinde at der er fanget lille stormsvale med spejlnet i Danmark.

Fra efteråret er der et utroligt stort træk tal fra Vestjylland; 19/8 trak der i perioden 10:10 – 20:20 57 N ved Husby Klit (VJ) og 18:27 – 20:50 9 S Bækbygd Strand (VJ). 22/8, 3/9 og 5/9 blev i alt tre ringmærket ved Skagen. Desuden 23/8 1 Skagen, 26/8 1 Roshage (NJ), 24/9 1 Ørhage (NJ), 22/10 1 og 23/10 1 Roshage

samt 23/10 1 Nørre Lyngvig (VJ) og 1 Korshage (VSJ).

De mange fugle 19/8 må skyldes helt specielle vind, strøm og/eller føde forhold. Fuglene må være ramt ind et sted på kysten den korte strækning (1,5 km) mellem to lokaliteter. Der kan muligvis have været endnu flere fugle. I den periode, hvor der var dækning på den sydlige lokalitet, blev der set 19 på nordlige. Der var lidt havfugle i bevægelse denne dag i NJ, mens der af andre havfuglearter kun blev noteret en mallebuk og to suler i VJ.

De tidligere topnoteringer for lille stormsvale er fra 1990 med en årstotal på 50 og dagsmax 21/9 20 Blåvands Huk (VJ). Siden årtusindskiftet har der kun været to år med mere end 10 fugle (15 i hhv. 2004 og 2011).

(Lasse Braae)

Regional fordeling af lille stormsvale 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	9	67	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	77



Stor stormsvale, Vejers Strand, 23. september 2021. Foto: Jørn Vinther Sørensen

Stor stormsvale *Oceanodroma leucorhoa*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2004	1997	1988	
31	196	13	99	115	143	83	43	902	624	313	4807

Det blev et typisk middel år med en total på 31.

Årets fugle blev set i perioden 12/9 – 22/10, hvilket må anses for helt normalt. Årets første fugl var 12/9 1 Bækbygård Strand (VJ). Den eneste større dag var 23/9 med 19 fugle heraf 11 Blåvands Huk (SVJ) og 5 Vejers Strand (SVJ). De resterende septemberfugle blev set 24/9 – 26/9.

Kun tre blev set i de indre farvande: 26/9 1 Risskov Strand (ØJ) og 22/10 2 Korshage (VSJ).

Sidstnævnte dato endvidere 1 Rødhus Strand (NJ), hvilket bragte oktobertotalen op på lidet imponerende tre fugle.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af stor stormsvale 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	8	3	17	1	0	0	0	2	0	0	0	0	31

Mallemuk *Fulmarus glacialis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1997	2007	2012	
2168	471	3977	15.885	21.865	20.205	18.478	4279	71.532	65.213	41.758	812.612

Årets total blev på kun 2168, hvilket må siges at være noget af en bundskraber. Eneste år med lavere tal er 1973 (376) og 2001 (742), og bortset fra 1982 (2459), 1999 (2528), 2000 (3044) har totalen altid ligget over 4000.

Der var kun to iagttagelser i vintermånederne: 12/1 1 Hvide Sande havn (VJ) og 21/1 1 Gilleleje (NSJ).

Fra starten af marts var mallemuk nogenlunde regelmæssig ved Skagen (NJ), men ikke med de normale store tal. Største tal i de enkelte måneder her var 7/3 98, 22/4 200, 8/5 70, 13/6 145, 31/7 12, 2/8 193, 25/9 162 og 23/10 155. Der var ingen dage med mere end en fugl i november – december.

Fra det øvrige NJ bemærkes 11/4 50 R Hanstholm Havn og 22/4 31, 1/8 50, 19/8 56, 20/8 34 og 25/9 35 - alle Roshage.

Fra Vestkysten i øvrigt i første halvår: 5/4 1, 12/4 1, 13/4 9 og 16/5 1 alle Lyngvig (VJ), 14/4 1 Bækbygård

Strand (VJ), 13/4 4 og 23/5 2 Blåvands Huk (SVJ). I juli til november 18 dage med en enkelt fugl – de eneste obs med flere fugle 18/8 2 og 12/9 4 Lyngvig samt 16/10 2 Vejers Strand (SVJ).

I Kattegat blev 1/3 af årets fugle set i første halvår. Ud over vinterfuglen nævnt ovenfor leverede Gilleleje/ Børstrup Hage hovedparten af alle øvrige fugle fra NSJ: Forårsfuglene var 5/4 2 (1 Rågeleje), 7/4 1 og 13/6 4. I efteråret disse 2/8 2, 23/9 – 25/9 8, flest 24/9 5. 15/10 1, 16/10 1, 22/10 2 (Hellebæk hhv. Kikhavn), 23/10 3 (1 Kikhavn) og 7/11 1.

Fordelingen i det vestlige Kattegat var noget anderledes med blot tre fugle både for- og efterår: 9/3 1 og 6/4 1 Fornæs (ØJ) samt 7/4 1 Korshage (VSJ) henholdsvis 21/10 1 Gjerrild Nordstrand (ØJ) og 23/10 2 Korshage.

En enkelt observation fra Øresund 16/10 1 Taarbæk (KBH) fortjener ligeledes at blive nævnt.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af mallemuk 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	2086	31	18	3	0	0	0	3	1	26	0	0	2168



Mallemuk, Skagerak, 21. juli 2021. Foto: Lars Andersen

Månedsfordeling af malleuk 2021.

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Total
Skagen			109	458	129	189	19	281	281	167	3	1	1637
Øvr NJ			1	88	1	5	28	244	46	35	1		449
Vestkyst	1			12	1		4	15	11	4	1		49
Kattegat	1		1	5		4		2	8	10	1		32
Øvrige										1			1
													2168

Sodfarvet skråpe *Puffinus griceus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1984	2002	2007	
121	17	57	170	168	184	137	83	446	403	384	7347

Efter et par år med kun lidt over 40 fugle blev 2021 nogenlunde "normalt" med 121 fugle. Det er dog lige i underkanten af gennemsnittet for 10'erne (130 fugle/år) og klart under gennemsnittene for de tre forudgående dekader (168 – 184 fugle/år). En del af forklaringen kan muligvis være en anderledes tilgang til "skjulte gengangere" (samme fugl set på flere forskellige lokaliteter) – omvendt kan nutidens meldesystemer muligvis generere flere af denne type obs – man kigger mere ihærdigt, når man ved, at der kommer en skråpe om 20 minutter.

De første fugle blev set 30/7 ved Stenbjerg 2 (NJ), Lyngvig 1 (VJ) og Blåvands Huk 1 (SVJ). Mellem 1/8 og 25/8 blev der set 25 fugle på 13 lokaliteter, flest 19/8 6 Roshage (NJ) og 4 Febbersted (NJ). Det er vurderet at være de samme fugle. Der er kun ca. 4 km mellem de to lokaliteter. Forskellen på obstiderne for de fire fugle er ca. 32, 37, 24 og 29 min, hvilket svarer til en hastighed på 6,5 – 10 km/time – helt klart i den lave ende for en skråpe.

Bortset fra 12/9 10 (fem lokaliteter på Vestkysten) og 13/9 1 Grenen (NJ), kom alle september skråperne i

dagene 23/9 – 30/9 - i alt 66 fugle i denne måned. De bedste dage blev 23/9 30 (11 lokaliteter), flest Isefjords munden 11, heraf 8 Kikhavn (NSJ) og 3 Korshage (VSJ) (ikke overlap i obstider) samt 24/9 og 25/9 begge dage 9 fugle (seks hhv. fem lokaliteter).

Forekomsten i oktober blev mere moderat med 23 fugle fordelt på otte observationsdage i perioden 14/10 – 24/10, flest 15/10 12 fugle fordelt på fem lokaliteter, heraf 5 Korshage og 23/10 3 Grenen.

I november syv fugle: 6/11 1 Nørre Vorupør (NJ), 7/11 1 Blåvands Huk, 8/11 1 Grenen, 14/11 1 Rosenvold (ØJ), 19/11 1 Lyngvig og 1 Roshage, der også kunne fremvise årets sidste fugl 21/11.

Løsningen på dilemmaet med "skjulte gengangere" står stadig som en udfordring. Selv om tiderne på to lokaliteter passer, er det ikke nødvendigvis den samme fugl. En kan være stukket til havs og et andet individ kommet ind til kysten i stedet. Omvendt kan to fugle med alt for stor tidsmæssig forskel mellem to lokaliteter måske alligevel være den samme, hvis fuglen har rastet en periode.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af sodfarvet skråpe 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	45	13	18	1	1	0	0	10	1	32	0	0	121

Almindelig skråpe *Puffinus puffinus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	1989	
68	30	5	40	48	55	63	56	255	99	98	2250

Det blev et år i den bedre ende især båret frem af en pæn forekomst i NJ.

Seks forekomster i første halvår: 13/4 1 Blåvandshuk (SVJ), 22/4 1 Roshage (NJ) og fra 13/6 1 Grenen (NJ), 1 Lild Strand (NJ) og 8 Roshage, der kom to ad gangen samt 15/6 2 Hanstholm (NJ). Årets topdag faldt dermed endnu engang i juni.

I juli blev der set 36 fugle fordelt på 11 observationsdage og 15 lokaliteter. De bedste dage var 19/7 6, heraf 5 Lild Strand samt 30/7 13 fugle fordelt på 12 lokaliteter, heraf 2

NSJ – flest fugle denne dag 4 Bækbygd Strand (VJ).

August gav 13 fugle fordelt på 6 observationsdage og 6 lokaliteter, flest 2/8 3 Grenen, der i øvrigt med 16 fugle i alt blev årets bedste lokalitet. Sidste fugl i august var 19/8 1 Kysing Næs (ØJ).

Fra det egentlige havfugle-efterår blot disse: 23/9 1 Grenen, 24/9 2 Gilleleje (NSJ) - den ene også set både ved Tisvilde (NSJ), Kikhavn (NSJ) og Korshage (VSJ) samt 2/10 1 Henne Strand (SVJ).

(Lasse Braae)

Regional fordeling af almindelig skråpe 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	45	10	7	1	0	0	0	1	0	5	0	0	68

Sort stork *Ciconia nigra*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1975	1995	
27	32	21	29	32	34	26	24	73	61	58	1498

Med 27 individer lå antallet af sort stork noget over niveauet i 2019 hvor 19 individer blev noteret. Det er klart bedre mht. sort stork på strejft i Danmark end bundskraberråret 2016, hvor der kun blev set 12 fugle. I det gode år 2014 var tallet helt oppe på 43 individer, og i 2017 var tallet 22. Der var observationer i alle lokalafdelinger undtagen Bornholm. Observationerne blev gjort fra 17/4 til 1/9. Det første fund var en sort stork, der blev set i Tinglev Mose 17/4, og den sidste observation var fra Kalvebod Fælled 1/9. Fra 27/6 – 23/7 var der en sort stork i området mellem Hviding Forland i nord til Ballum i syd.

Største antal på en gang var de tre fugle, der blev set over Mandehoved på Stevns 22/8. Det var to adulte og en juvenil fugl. Nok en familiegruppe fra et sted i Meck-

lenburg-Vorpommern, Af de 27 forskellige sorte storke som blev set i 2021, var mindst tre ungfugle. 8/5 holdt en adult sort stork til ved Høstemark Skov. Det er tæt på Tofte Skov, som var sidste tilholdssted for sort stork, indtil bestanden uddøde i enten 1951 eller 1953.

I Schleswig-Holstein var der ti par territoriehævdende sort stork i 2021. Fem af parrene fik 11 unger på vingerne. I 2020 blev der kun fundet 6-7 ynglepar, hvoraf de fem par fik 14 unger på vingerne. I 1980 var der tre par i Schleswig-Holstein. Tallet steg til ti par i år 2000. I 2018 var der 8-10 par. Bestanden i Schleswig-Holstein, Mecklenburg-Vorpommern og Niedersachsen befinder sig i disse år på et lavpunkt. (Joachim Kock, AG Schwarzzorchschutz Schleswig-Holstein).

(Hans Skov)

Regional fordeling af sort stork 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	4	2	3	3	1	3	3	2	4	1	5	0	31*

* Tallet 31 korrigeres for sorte storke, der er set i flere regioner, eller hvor flere observationer kan tilskrives samme fugl, til 27. Altså er der set 27 forskellige sorte storke i Danmark i 2021. Det skal ses på baggrund af de i alt 249 sort storke observationer, der er registreret i DOFbasen i 2021.



Sort stork (2K), Bjerndrup, Tinglev, 28. juli 2021. Foto: Poul Junk

Hvid stork *Ciconia ciconia*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2021	2017	
584	NA	(216)	(261)	(153)	208	421		712	584	550	11.636
	NA	42	17	6	1	2		-	-	-	

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. For antal fugle mangler årstotal fra 1970-77, 1988-89, samt 1997-98. Tre største yngleår fra 1970 er: 1970: 60 par; 1971: 54 Par; 1972: 51 par.

Storkesæsonen i 2021 var i gang fra årets første dag. I Gundsøllille overvintrede yngleparret på reden, og i Veksø på samme egn holdt en enlig stork fra det skånske storkeprojekt til på en rede. Storkene blev fodret hen over vinteren.

Allerede sidst i februar ankom de første storke med trækket syd fra. 22/2 blev en stork set over Amager. 24/2 trak storken fra Veksø til Skåne, så storken der blev set over Amager et par dage før har nok heller ikke været langt syd på. 3/3 blev en stork set over Løjtland NØ for Aabenraa, og 5/3 blev tre storke set indtrækkende ved Hyllekrog på Lolland. I Schleswig-Holstein dukkede de første storke med vinterkvarter på den Pyrenæiske Halvø op allerede sidst i januar. Det tager disse storke 1-2 uger at nå tilbage til yngleområderne i Nordtyskland. En gennemgang af antallet af storke registreret i DOFbasen sandsynliggør, at ca. 584 storke gæstede Danmark i 2021. I 2020 var tallet ca. 712 mod ca. 534 i 2019. Observationerne fordelte sig stort set over hele landet. Dog gik storkene uden om Thy, Mors og Læsø. Til gengæld havde Anholt besøg af en stork, hvilket ikke er hverdagskost.

De største flokke i foråret og forsommeren var 3/5 11 Guldborg (LF), 28/4 9 Låsby (ØJ) og 1/4 7 ved Eggebæk Mark (SJ). Største sommerflok var 5/7 12 ved Nr. Løgum (SJ), 11 ved Ribe i dagene 20-21/6 og 10 ved Broderup 17/6. De sidste to flokke er nok de samme fugle. De største sensommerflokke var 98 ved Mandehoved på Stevns 21/8, 97 over Hyllekrog, Lolland 22/8 (samme flok som den på Stevns), 42 over Mandehoved 4/9, 38 Hyllekrog 4/9 (samme flok som den ved Mandehoved) og 16 ved Tranegilde Landsby 23/8. De store flokke i Østdanmark i sensommeren er

skånske storke på gennemtræk. De trækkende skånske storke påvirker i høj grad de østdanske delområder (se regionalfordeling). Det er værd at bemærke, at antallet af storke, der gæster Sønderjylland, påvirkes positivt af bestandsstigningen i Schleswig-Holstein og Niedersachsen. I 2020 blev 97 forskellige storke set i Sønderjylland og i 2021 var tallet steget til 140, hvilket er langt det største tal, der er set, siden Fuglåret begyndte at udkomme i 2006.

De sidste trækkende storke var en stork ved Karresbækminde (ST) 20/12 og en stork ved Bagenkop (F) 31/12.

I 2021 var der 63 fritflyvende storkepar i Skåne, mod 80 par i 2020. Nedgangen skyldes især, at der er indfanget en del af de ikke trækkende storke ved de fire største kolonier for at reducere antallet af vildtlevende ikke-trækkende ynglepar. De fritflyvende par fik 105 unger på vingerne. Desuden blev 46 unger fra storkestationerne udsat. Dvs. 151 ungestorke havde muligheden for at trække syd på, hvilket de fleste gjorde. I Schleswig-Holstein var der 468 par med 567 unger. I 2020 var tallet 427 par med 678 unger.

Som det fremgår af årsopgørelsen, så var der storkepar på syv reder med ti udflyjende unger, samt tre reder med enlige storke. For at en storke rede kan tælles med er kriteriet, at reden har været besøgt af en stork eller et storkepar i mindst fire uger. Det viste sig dog, at storkeparret, der både blev talt med i Holbøl og Bjerndrup, er samme par. Den ene stork er ringmærket, og ringen blev aflæst begge steder. Til gengæld var et storkepar på en rede ved Branderup i Sønderjylland tæt på at leve op til fire ugers kriteriet. Det lave ungetal afspejler, at de nye unge storkepar er uerfarne og derfor ikke havde meget succes med at opfostre unger. Det

Ynglende storke i 2021. I alt syv par på reder og ti unger samt tre enlige storke.*

Flynde	Par	28/3 (han)	12/7 (hun)	0 æg, 0 unger udruget, 0 flyvefærdige
Krakær	Enlig	14/10		
Guldbjerg	Enlig	18/5		
Smedager I	Par	7/3 (han)	4/4 (hun)	5 æg, 5 unger udruget, 2 flyvefærdige
Bjerndrup	Par	16/6 (han)	16/6 (hun)	0 æg, 0 unger udruget, 0 flyvefærdige
Broderup	Par	27/4 (han)	27/4 (hun)	4 æg, 4 unger udruget, 4 flyvefærdige
Rens	Par	9/5 (han)	9/5 (hun)	3 æg, 3 unger udruget, 3 flyvefærdige
Holbøl	Par	12/5 (han)	12/5 (hun)	0 æg, 0 unger udruget, 0 flyvefærdige
Gundsøllille**	Par der overvintrer			5 æg, 1? unger udruget, 1 flyvefærdig
Ganløse	Enlig (han)	27/3		

* 1 par, der ikke er af vild proveniens ** Begge storke stammer fra det skånske storkeprojekt.

bliver bedre de kommende år. På baggrund af stigningen i storkebestanden i Schleswig-Holstein, Niedersachsen, Holland og Skåne, så må man forvente, at flere storke vil bosætte sig i Danmark de kommende år.

Mens storke er blevet ringmærket i Danmark fra 1901 og frem, så blev der taget hul på et nyt kapitel i 2021 med GPS-mærkning af storkeunger. Et samarbejde mellem Statens Naturhistoriske Museum og *storkene.dk* medførte, at fem af året unger fik påsat

GPS-sendere af den tyske storkeekspert Michael Kaatz, der har GPS-mærket rigtig mange storke de sidste mange år. Der er allerede kommet meget spændende resultater ud af det. Nogle resultater kan læses i afsnittet med dette års fastboende storke. De GPS-storke, der stadig er i live, kan følges på nettet. Gå ind på *storkene.dk*'s hjemmeside og find vejledning til hvordan man finder ind på Animal Tracker via en app for at følge danske GPS-storke.



Hvid stork, Broderup, 13. august 2021. De fire unger er flyvefærdige. Foto: Hans Skov

Flynder nær Bækmarksbro (VJ) er hjemsted for Danmarks nordligste storkepar. Hannen ankom 28/3 og hunnen 12/7. Hanstorkens ring viser, at den blev ringmærket som unge i Berne-Glusing nordvest for Bremen i 2015. Det er 360 km syd for Flynder. Hunstorken er ikke ringmærket. Parret fik ikke lagt æg pga. hunstorkens meget sene ankomst. Storkeparret trak syd på 30/8. Reden kan følges på TV MidtVest.

Krakær, Mols (ØJ) er en ny lokalitet. En enlig stork dukkede op i området 29/5. Den forblev i området helt frem til 4/12. En storkeerede blev opsat 28/8, men det var først fra 13/10, at storken begyndte at overnatte på reden.

Guldager syd for Rødding (SJ) er en ny lokalitet. Her dukkede en enlig stork op 18/5 og frem til 25/6 holdt den til på en pælerede her.

Smedager nord for Tinglev (SJ) havde i år kun en beboet storkeerede. Hannen ankom 7/3 og hunstorken 4/4. Hunstorken er ringmærket i 2018 i Niedersachsen et stykke nord for Bremen. Egentlig havde hunstorken etableret sig på reden i Uge (SJ) med en mage 31/3, men hanstorken i Smedager ville det anderledes. De fem æg blev lagt på følgende dage: 9/4, 12/4, 14/4, 15/4 og 17/4. Alle fem æg klækkede, men tre af ungerne døde som små formentlig pga. for lidt egnet føde. Ungerne blev ringmærket, og senere blev den ene unge også forsynet med en GPS sender, så dens videre færdsel kunne følges. De to storkeunger fik desværre et trist endeligt, da de 30/7 landede i naboens gylletank og omkom. GPS-senderen afslørede, hvor de to unger befandt sig. Flydelaget i gylletanken har tydeligvis været utilstrækkeligt. De to gamle storke trak syd på 15/8. 19/8 dukkede hunstorken op på reden igen, men trak syd på igen samme dag. 20/8 var det så hanstorkens tur til at komme retur til reden. Den forblev i Smedager til 26/8 hvor den trak bort. Parret må være kommet væk fra hinanden og er derfor søgt tilbage til reden, dog uden at de mødtes. Reden kan følges på TV2 Syd.

Bjærndrup ved Tinglev (SJ) er en ny lokalitet. Et storkepar slog sig ned på reden 16/6 og blev her frem til trækket. Hunstorken trak syd på 5/9 og hanstorken 20/9. Hunstorken er en skånsk stork udruget i Fulltofta i 2019. Den er aflæst i Spanien om vinteren og er altså en vesttrækker. Bjærndrup har ikke haft bofaste storke siden optællingerne begyndte i 1952. 27-28/8 holdt en ung sort stork til på samme græsmark som Bjærndrup storkene gik på. De tre storke gik sammen, som om de var familie.

Broderup ved Tinglev (SJ) havde for andet år i træk et storkepar. Parret ankom sammen 27/4 og fik udruget fire unger. Ungerne blev ringmærket og to af dem blev

forsynet med GPS sendere. De tre ældste storkeunger overnattede ved Nr. Løgum natten mellem 23 og 24/8. De trak syd på 24/8 og nåede samme aften ned til Ejderen mellem Delve og Bargaen. Her blev den ene stork med GPS sender angrebet af en havørn. Heldigvis stressede en hundeluftr havørnen, og den fortrak, inden den fik dræbt storken. Storken blev lappet sammen af en dyrlæge og kunne nogle dage senere sættes fri. Pga. GPS-senderne har man kunnet følge de to storke fra Broderup ned til deres overvintringsområde i det sydligste Spanien. Resten af Broderup storkefamilien trak syd på 3/9.

Rens (SJ) er en gammel storke lokalitet der var beboet af storke de fleste år mellem 1971-1997. 26/4 ankom et storkepar til en ny pælerede ved den gård, der havde storke boende frem til 1997. Hanstorken var ringmærket med en skånsk ring, der viste at den blev ringmærket i Stånkelösa i 2017. Fra 28/4 -9/5 holdt parret til på reden i St. Jyndevad (SJ), men 9/5 vendte de tilbage til Rens og begyndte næsten omgående at ruge. Parret udrugede tre unger, og de fløj af reden 15-18/8. De tre var forinden blevet ringmærket, og en af dem blev forsynet med en GPS-sender. Storkefamilien trak syd på 5/9. GPS-storken kom ikke længere end til en farlig elmast noget vest for Istanbul. Her led den eldøden. Der blev fundet endnu to døde storke under samme elmast, som er en ren dødsfælde for storke.

Holbøl nord for Kruså (SJ) havde et storkepar boende fra 12/5 til 16/6. Hunstorken er den samme skånske hunstork som den i Bjærndrup. Parret pendlede i nogen tid mellem Holbøl og Bjærndrup, før de blev i Bjærndrup. Holbøl har ellers ikke haft bofaste storke siden storkeoptællingerne begyndte i 1952.

Gundsøllille ved Roskilde (KBH) er et gammelt etableret storkepar, der stammer fra det skånske storkeprojekt. Storkeparret overvintrer og kunne derfor begynde at ruge sidst i marts. Parret lagde fem æg, men kun en unge kom på vingerne. Det vides ikke hvor mange æg, der klækkede, og hvorfor det endte med blot en unge. Storkeungen blev ringmærket og forsynet med en GPS sender. Den trak syd på 23/8. 24/8 var den syd for Neustadt i Holstein. GPS'en viste at storken er østtrækker, og den har i resten af 2021 kunnet følges helt ned til Durban i Sydafrika.

Ganløse (KBH) var beboet af samme hanstork, som boede der sidste år. Hanstorken blev udruget i Gundsøllille i 2018. Storken opholdt sig i Ganløse fra 27/3 til sidst i maj.

Samtidig med at de danske storke havde travlt med at trække syd på, så ankom Veksøs vintergæst til storke-reden 31/8.

(Hans Skov)

Regional fordeling af hvid stork 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	37	39	49	56	50	140	31	11	196	26	193	9	837/649*

* Tallet 649 er det korrigerede tal for storke, der er set i flere regioner. Dette tal reduceres igen med 10 % af hensyn til mulige gengangere, der ikke er blevet fanget i tidligere korrektioner. Det sandsynlige antal forskellige storke, der har besøgt Danmark i 2021, bliver da ca. 584. Det skal ses på baggrund af de i alt 1501 storkeobservationer, der er registreret i DOFbasen i 2021.



Rørdrum, Stubbe Sø, 24. februar 2021. Foto: Christian A. Jensen

Rørdrum *Botaurus stellaris*

Det samlede antal indberetninger på rørdrum er faldet fra 4212 i 2020 til 3672 i 2021. Når antallet af lokaliteter med pauk i 2021 sammenlignes med 2020, svinger det en smule op og ned for de enkelte rapportområder, men samlet set for hele landet er det status quo med 212 i begge år, hvor der i 2020 var en fremgang på 67 lokaliteter i forhold til 2019.

Det samlede antal indberetninger på paukende fugle er faldet fra 371 i 2020 til 336 i 2021. Den store forskel ligger her i tallet fra Nordjylland, hvor antallet 2020 var 141 mens det i 2021 er faldet til 110. Hvis vi ser bort fra denne forskel, er det på landsplan stort set uforandret med kun små udsving for de enkelte afdelinger.

Den helt store forskel ser vi i antallet af sete vinterfugle, hvor der er sket en fordobling fra 144 sete i 2020 til 289 i 2021. Det er især Vestjylland, Østjylland,

Vestsjælland og Nordsjælland, hvor antallet af indberetninger på sete fugle om vinteren i alle pågældende afdelinger er mere end fordoblet i forhold til 2020.

Landets vigtigste lokaliteter for arten er fortsat Vejlerne (NJ), hvor der blev kortlagt 104 paukende, fordelt med 77 i Østlige Vejler og 27 i Vestlige Vejler. Der er tale om et lille fald i forhold til 2020 (128). Også Lille Vildmose (NJ) er en vigtig ynglelokalitet for arten, her blev der kortlagt 27 territorier, hvilket er en lille stigning i forhold til 2020.

Udenfor Lille Vildmose og Vejlerne blev der registreret i alt 10 fugle i Lille Åmose (VSJ), Reservatet, Skagen (NJ) havde op til 6 fugle, Glomstrup Vig (NJ) 6 og Tryggelev Nor (F) 6.

De største antal fra vintermånederne (sete fugle) var 21/2 4 Stubbe Sø (ØJ) og 21/12 7 Utterslev Mose (KBH).
(Erik Stokholm)

Regional fordeling af rørdrum 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Sete fugle vinter*	59	34	8	42	6	6	11	25	22	44	14	9	280
Antal lokaliteter med pauk**	47	41	15	12	1	11	21	14	24	11	13	2	212
Paukende fugle	110	63	16	19	1	20	27	22	29	13	13	3	336

* Sete fugle uden for ynglesæsonen, typisk månederne januar-februar, samt september-december

** Vejlerne er her regnet som to lokaliteter og hele Lille Vildmoseområdet som en lokalitet



Sølvhejre, Lund Fjord, 2. januar 2021. Foto: Poul Holm Pedersen

Sølvhejre *Ardea alba*

Som det fremgår af tabellen, er antallet af observationer i DOFbasen fortsat stigende, og sølvhejre ses året rundt over hele landet.

Som tidligere år tegner Nordjylland sig for en markant del af observationerne med i alt 1119. Derefter følger Vestsjælland med 629 og Sønderjylland med 600.

De tre største forekomster blev registreret 1/4 86 Vestsøs Vejle (NJ), 19/9 73 Bygholms nordlige rørskov (NJ) og 17/9 64 Broksø Enge (ST).

Igen i år er der registreret ynglepar ved Glombakskoven (NJ) hvor to reder er fundet ved hjælp af drone og op til 14 ynglefugle er set. Ved Tømmerby Fjord (NJ) blev 16 reder fundet ved hjælp af drone. Herudover er der observeret seks ynglende sølvhejrer ved Skærum

Mølle ved Vemb (VJ) og et ynglepar med unger i rede ved Bøvling Fjord (VJ). Hertil er der angivelse af ynglende sølvhejre men uden yderligere oplysninger ved Krogshede (VJ) og ved Albæk Fælled (VJ).

Et usikkert skøn er i alt ca. 30 par ynglende sølvhejrer. Der er ingen registreringer af ynglefugle fra Saltholm (KBH), hvor arten tidligere er fundet ynglende. Ved en vandfugletælling 10/10 blev der talt i alt 24 sølvhejrer på øen.

(Bent Birk Kristensen)

	2019	2020	2021
Antal observationer	8696	13.771	14.244
Antal registrerede fugle	4109	5608	5158

Regional fordeling af sølvhejre 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1119	568	592	102	147	600	372	629	265	172	557	35	5158

Silkehejre *Egretta garzetta*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal
2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2016	2021	2002	
47	5	2	2	7	27	30	37	86	47	42	752

En sortering af materialet på enkelt dage giver 273 observationer af 47 fugle. 47 fugle er formentlig et for højt estimat, specielt fuglene i Vadehavsområdet er svære

at få et præcist overblik over, da de formentlig bevæger sig rundt i det trods alt lille område.

Der var fund fra alle årets måneder bortset fra oktober.

De største koncentrationer var 5-16/1 4 Mandø Låningsvej (SJ), 11-30/7 3 Margrethe Kog (SJ), 3-28/8

3 Bjørnebæk/Borreby Mose (VSJ) og 25/9 3 Tryggelev Nor (F).

(René Christensen)

Regional fordeling af silkehejre 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	7	3	5	5	2	7	4	5	2	1	4	2	47

Skestork *Platalea leucorodia*

I 2021 blev der med sikkerhed kun konstateret ynglede skestork på fem forskellige lokaliteter, hvoraf de tre var beliggende i Limfjorden, en i Ringkøbing Fjord og en i Østjylland. Det samlede antal ynglepar for 2021 blev opgjort til mindst 592 par (opgjort som antal aktive reder). Det svarer til en stigning på 140 par i forhold til 2020. Dækningen af ynglende skestork var god, især fordi arten i 2021 indgik i NOVANA-overvågningen. I lighed med de to foregående år blev den største koloni fundet på Høje Sande i Ringkøbing Fjord (VJ). Her blev der på fotos taget fra en drone talt 377 reder,

hvilket var en stigning på 128 reder i forhold til året før. I Limfjorden ynglende der flest skestork på Vår Holm i Nibe Bredning (NJ). Også her blev rederne talt ved at gennemgå fotos taget fra en drone – der taltes 192 reder. Det var det hidtil højeste antal på denne holm, og stigningen var på 64 reder i forhold til 2020. På den vestligste lokalitet i Limfjorden, Venø (VJ), var der 16 reder, hvilket var færre end i de foregående tre år. For andet år i træk blev der registreret ynglende skestork på Ejerlev Røn (NJ) ud for det nordøstlige Mors. Fra båd blev det observeret, at der fløj fugle op fra fem reder;



Silkehejre, Munkbro Dambrug, 23. februar 2021. Foto: Allan Kjær Villesen



Skestork, Ølundgård, 17. august 2021. Foto: Erik Thomsen

muligvis var der etableret flere reder, som bare ikke kunne ses. På Hjarnø i Horsens Fjord (ØJ) blev der via fotos taget med et vildtkamera registreret to reder. Der blev set op til 11 individer på øen, og muligvis var der flere par med rede. På Langli i Vadehavet var der – ligesom i 2020 – fastboende ræve, hvilket nok var årsagen til, at øen atter blev fravalgt som yngleplads. Der var muligvis skestørke, der forsøgte at yngle i Odense Fjord (F) og i det Sydfynske Øhav (F), men ingen af stederne blev der konstateret reder.

En overvintrende 2K-fugl sås 15/1 ved Ballum Forland (SJ) og nok samme 23-30/1 ved Gl. Hviding Forland og Enge (SVJ). To fugle ved Præstholm, Skjern Enge (VJ) 1/2 kan også have overvintret. Trækfuglene ankom fra ultimo februar, 25/2 således 30 Værnengene (VJ) og 28 Høje Sande (VJ).

Efter yngletiden, særligt juli/august, sås større flokke på flere lokaliteter, især omkring den vestlige del af

Limfjorden (herunder Vejlerne) og i Vadehavet. Sneum Digesø (SVJ) inkl. Vadehavet ud for var som de sidste to år landets vigtigste efterårsrasteplass. Maksimum herfra var 9/8 270 og 22/8 280. Primo september trak disse fugle tilsyneladende videre til Saltvandssøen (SJ), hvor op til 202 sås i september.

De største forekomster fra andre lokaliteter med over 100 rastende fugle var 4/7 145 Værnengene, 14/7 162 Bygholm Vejle (NJ), 10/8 110 Arup Vejle (NJ), 13/8 199 Agger Tange (NJ), 20/8 130 Harboøre Fjord (VJ) og 21/8 103 Østerild Fjord (NJ). På øerne var største tal 21/8 25 Firtalsstrand (F).

Største tal i oktober var 1/10 44 ud for Saltvandssøen. Fra november var der kun enkelte fugle tilbage i landet: 13/11 trak en over Ferring (VJ), og op til fire sås ved Saltvandssøen året ud.

(Thomas Bregnballe / Jacob Sterup / Peter Bundgaard / Stephan Skaarup Lund)

Sort ibis *Plegadis falcinellus*

Årstotal	Hyppeghed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1994	1929	2015	
2	19	< 1	> 1	1	1	2		7	6	6	68

Med to fugle var 2021 et normalt år. 17/10 1 Lille Vildmose (NJ) og 18/10 1 SV Grenen, Skagen (NJ). Iagttagelsen ved Skagen er den første der siden 1971.

(René Christensen)



Topskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2020	2009	
152	42	1	1	2	10	29	117	183	82	58	704

Igen i år er der en stor forekomst af topskarv, hvor næsten alle fugle er set i Nordjylland. Materialet er præget af de mange observationer, som gøres ved Skagen, og materialet derfra er sammenstillet af Knud Pedersen/Skagen Fuglestation. Der er så vidt muligt rensset for gengangere.

Året starter med en overvintrende fugl fra Læsø 15/1 1 ad. Østerby Havn. Første trækkende topskarv bliver 24/2 1 SØ Grenen efterfulgt af 28/2 2 Grenen. I marts er der fra Skagen observationer af i alt 102 fugle fordelt på 12 observationsdage med tre topdage: 8/3 35 NV Grenen, 16/3 25 NV Grenen og 21/3 17 NV Grenen. I april ses topskarv ved Skagen på fire datoer med flest 1/4 6 NV Grenen. I maj er der en enkelt indberetning: 21/5 2 NV Grenen, som dermed slutter foråret i Skagen.

Fra Hirsholmene er der i foråret flere observationer af 1-3 rastende fugle 17-22/3, 3/4, 12/4 og 1/5, flest 20/3 med 1 ad. og 2 2K.

Fra efteråret er der fra Skagen Havn meldt om rastende topskarv i perioden 10-28/9 med største dag 11/9 6 1K. Der er desuden fra Grenen observeret i alt 6 fugle på fem datoer i oktober. Sidste topskarv ved Skagen ses 4/12, hvor en 1K fugl trækker mod SØ ved

Grenen. I alt en årssum fra Skagen på flotte 130!

I efteråret ses desuden flere langtdsstationære fugle i Hanstholm Havn og ved Roshage på hele 48 observationsdage mellem 15/9 – 25/11. Der er flere datoer, hvor der ses to fugle, og følgende observationer er af mere end to: 17+18/10 3 og 13/11 4 (1 ad. og 3 juv.).

Uden for Nordjylland er der tre fund fra Nordsjælland, som skal behandles af SU.

På den svenske vestkyst fra den norske grænse ned til det nordlige Skåne er der i de senere år set et betragteligt antal topskarver, især overvintrende fugle. Arten yngler desuden på skærgårdsøer i Bohuslän og ved Norges sydkyst ud mod Skagerrak. Med den stigende bestand kan vi forvente en stigning i antallet af sete topskarver i Danmark også de kommende år. Fra det østlige Læsø til den Hallandske ø, Nidingen, er der ca. 40 km, og her toppede forekomsten i 2021 7/10 ifølge artportalen.se med hele 1000 fugle trækkende mod SV!

Fra 2020 er topskarv ikke længere SU-art langs kysterne i Nordjylland undtagen fjordene, men den er fortsat SU-art for resten af landet, incl. Sjællands nordkyst!.

(Torben Nielsen)



Sort ibis, Lille Vildmose, 17. oktober 2021. Foto: Hans Henrik Larsen



Stylteløber og klyde, Vejlø Bro Enge, 20. maj 2020. Foto: Steen E. Jensen

Stylteløber *Himantopus himantopus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal
2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2012	2020	
33	16	< 1	> 1	2	2	7	10	33	10	10	147

Kommentar: Pulli medtages ikke i årstotal.

I 1994, 2012 og 2014 har stylteløberen ynglet i Danmark og 2021 kan nu også tælles med, idet to par hver fik henholdsvis to og tre unger! Ynglefundene blev et par med tre juv. Villahøj Sø, Kalvebod Fælled (KBH). Det så ud til at parret først forsøgte sig på den sydlige del af Amager, inden de rykkede til Kalvebod Fælled. Familielokken fra Amager eller dele af den blev, inden de forlod landet, observeret på Ølseagle Revle, ved Køge Syd- og Nordstrand og på Staunings Ø. På Engene omkring Vejlø Bro (ST) fik et andet par to unger. Her blev der yderligere registreret et yngleforsøg, som blev opgivet. Stedet tørrede ud efter det første pars dununger blev registreret, og der blev ikke registreret flyvefærdige unger.

8/5 2 Aflandshage (KBH) blev noteret som muligt ynglende, men mere blev det ikke til. Fra samme dag 8-14/5 op til 2 Torup Made, Midtals (SJ). I foråret blev de største observationer 12/5 4 Gl. Hviding Klæggrav (SVJ), 19/5 2 Fanø Strand (SVJ) og 19/5 5 Fladstrand (ST).

Af øvrige observationer skal nævnes: 24-25/5 1 Nørresø, Tønder (SJ), 3-10/6 1-3 Margrethe Kog Syd (SJ), 21/5 2 Gulstav (F), 6-23/7 1 Vejlén, Tåsinge (F), 30/6 - 4/7 1-2 Borreby Mose (VSJ), 5/7 1 Omø Mose (VSJ), 17-20/5 og igen 2-4/7 2 Bøtø Enge (ST) samt 12/8 -2/9 op til 4 (12/8) Rickelsbüller Kog (SJ), fuglen fra 2/9 blev også årets sidste.

Alt i alt et helt utroligt godt år for arten, som giver forhåbninger om, at den også fremover vil være at finde blandt vore ynglefugle.

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af stylteløber 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	0	0	6	0	0	9	3	3	5	0	12	0	38

Hjejl *Pluvialis apricaria* (yngleforekomst)

Der er igen ingen yngleagttagelser registreret, hverken i DOFbasen eller under NOVANA-tællinger 2021 i fugebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgr

Det er efterhånden en del år siden, at der var sandsynlige eller sikre ynglefugle, så arten må nok snart anses for uddød som ynglefugl.

(Egon Østergaard)

Pomeransflugl *Charadrius morinellus*

Årstotal	Hypighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2012	
661	>10.000	74	146	230	292	875	843	1779	1053	1025	17.851

De første tre fugle blev set ved Jedsted Enge (SVJ) 25/4.

I alt blev der i april-juni set 646 forskellige fugle (samlet maks. fra hver lokalitet), hvilket er væsentligt færre end sidste års 1.001 fugle og under gennemsnittet i perioden 2010-2020.

På ni lokaliteter blev der registreret over 20 fugle på forårstræk: Skjern Enge (VJ) 29/4-26/5 maks. 15/5 195, Kammerlusen (SVJ) 10/5 61, Nr. Farup Enge (SVJ) 10/5-20/5 maks. 10/5 49, Højer Kog (SJ) 9/5 48, Pallisbjerg Enge (VJ) 19/5 44, Ølands Vejle (NJ) 7/5-17/5 maks. 13/5

38, Vest Stadil Fjord/Vollerum Enge (VJ) 2/5-17/5 maks. 10/5 29, Ballum Enge (SJ) 2/5-14/5 maks. 14/5 28 og Klæggrav nord for Kammerlusen (SJ) 15/5 25. I alt 80% af forårsfuglene blev set på ovenstående lokaliteter.

Den første fugl på efterårstræk blev set ved Agger (NJ) 6/8, hvor den kom nordfra og landede på stranden. En meget sen fugl blev set på Mandø (SVJ) 25/10. I alt blev der mellem disse datoer set 15 fugle, hvoraf de fleste var enlige fugle på træk sydover. Det er næsten en halvering i forhold til 2020.

(Egon Østergaard)

Regional fordeling af pomeransflugl 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	86	295	162	0	0	102	0	0	1	0	0	0	646
2. halvår	2	0	7	1	0	0	0	1	0	1	3	0	15

Lille præstekrave *Charadrius dubius*

Årsummen af registreringer på 4713 er lidt lavere end i 2020, hvor tallet var på 5031. Også antallet af lokaliteter, der i 2020 var på 552, er med 464 i 2021 lavere.

Sammenlignet med 2020 er der kun små udsving i den regionale fordeling. Den samlede registrering af sikre ynglepar er faldet fra 147 til 142 mens antallet af mulige ynglepar er steget fra 62 til 78.

Den første sikre registrering er 20/3 Hindemede (SJ). Derefter går det de følgende dage stærkt med

registreringer over hele landet. Årets sidste blev set 29/9 Ulvedybet (NJ).

De største observationer er 6/7 25 Majbølle Nor (ST), 4/7 21 Klydesøområdet (KBH), 21/4 18 ved Vallensbæk og Ishøj Strandenge (KBH). Flokke på 12 – 14 blev i juli måned registreret ved Bøtø Enge (ST), Borreby Mose (VSJ), Margrethe Kog Syd (SJ) og Årslev Engsø (ØJ).

(Erik Stokholm)

Regional fordeling af lille præstekrave 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Sikre ynglepar	24	10	3	13	8	11	17	8	15	4	21	8	142
Mulige ynglepar	8	5	2	8	5	7	6	4	12	8	8	5	78

Hvidbrystet præstekrave *Charadrius alexandrinus*

Der var i 2021 502 observationer af hvidbrystet præstekrave fordelt på 27 forskellige lokaliteter til sammenligning med 670 observationer fordelt på 32 forskellige lokaliteter i 2020. De er hovedsageligt fra vadehavsområdet koncentreret omkring Fanø (SVJ) og Rømø (SJ). Trods det lavere antal viste optællingen af ynglefuglene det hidtil største antal, idet der er optalt 112 ynglepar.

Læs mere om det glædelige resultat i afsnittet om ynglefugle i Vadehavet her i Fugleåret.

Ved Grønningen på Fanø (SVJ) blev der 20/6 registreret ca. 20 ynglepar, og af større flokke 50 fugle 2/7 ved Sønder Strand, Rømø (SJ), 21/7 53 ved Helm Odde, Rømø, 28/7 52 ved Galgerev, Fanø og 29/8 55 rastende på Fanø Vesterstrand.

Forårets første registrering er fra Fanø Vesterstrand (SVJ) 28/3, og årets sidste registrering er 6/10 på Fanø Nord-veststrand. Ud over yngleområderne på Fanø og Rømø, foreligger der en række spredte iagttagelser. I Nordjylland (NJ) blev der registreret enkeltfugle 25/4-13/5 ved Ulvedybet, 13/5 Agger Tange og 19/5 ved Bygholm Vejle.

I den øvrige del af landet blev der registreret enkeltfugle 31/5 ved Lungholm Sø (ST), Klydesøområdet (KBH) i perioden 27/8 – 3/9 og endelig 31/8 ved Borre Knob ved Horsens Fjord (SØJ). Agger Tange, Bygholm Vejle og Klydesøen har de senere år gentagende gange haft besøg af enkeltfugle.

(Erik Stokholm)

Islandsk stor kobbersnepe *Limosa limosa islandica*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2013	
595	0	0	0	< 1	68	123	348	595	317	174	2519

Rekordår med et meget stort gennemtræk af ungfugle i efteråret, samlet min. 595 fugle, heraf blot to fugle på forårstræk, resten på efterårstrækket.

Forårets fugle var 28/4 1 ad. sdr. Vejrum Vestsø, Nørreådalen (NJ) og samme fugl 30/4 Kølsen-Skals Engso (NJ) samt 8/5 1 sdr. Bygholm Vejle (NJ).

Efterårstrækkets første fugle sås 18/6 3 sdr. Bygholm Vejle og 19/6 1 ad. sdr. Klydesøområdet (KBH), som forblev på lokaliteten indtil 4/7, desuden to fugle her 3/7. Endnu kun adulte fugle medio august med 14/8 1 Bøjden Nør (F) og 20/8 1 han sdr. Stensnæs (NJ).

Første ungfugle (1K) ankom 21/8 1 Ølseagle Revle (KBH), 22/8 1 Bygholm Vejle og 23/8 3 Stårup Enge, Skive Fjord (NJ) og ultimo august to-cifrede antal flere steder med 29/8 14 Kølsen-Skals Engso, 29/8 14 Hjarbæk Fjord (NJ), 30/8 14 Bygholm Vejle og 31/8 14 Værnengene (VJ). Stor ankomst primo september med 3/9 21 Skive Fjord (NJ), 2/9 62 og 5/9 122 Agger Tange (NJ), 5/9 26 Bygholm Vejle og sydtræk-

kende fugle 9/9 34 Thyborøn Havn (VJ). Forekomsten kulminerede medio-ultimo september med en række store tal (lokalitetsmax > 10 fugle) med 11/9 16 Bygholm Vejle, 14/9 153 – ny dagsrekord for landet – Agger Tange, 16/9 83 Værnengene, 21/9 94 Ho Bugt (SVJ) og 26/9 10 Bøtø Nor (ST).

Antallet af fugle faldt fra primo oktober og træk sås 2/10 35 S Blåvands Huk (VJ) og en time senere samme dag 40 S Mandø (VJ), nok samme fugle og formentlig nordjyske fugle. I oktober større antal 7/10 28 Hestholm, Skjern Enge (VJ), 13/10 30 Værnengene og 24/10 78 Ho Bugt, og 3/11 endnu 24 ved Ho Bugt. Yderligere blev flokke på 5-7 fugle i efteråret observeret ved Klydesøen (KBH), Borreby Mose (ST), Tryggelev Nor (F), Mariager Fjord (NJ), Sønder Lem Vig (NJ), Ulvedybet (NJ), Lille Vildmose (NJ) og sidste større forekomst 21/11 6 Tissø (VSJ).

Årets sidste fugle var 27/12 1 Mølholm Søerne (NJ) og 30/12 4 Agger Tange.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af islandsk stor kobbersnepe 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår*	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
2. halvår	265	126	117**	17	3	9	15	31	12	0	18	0	593
Samlet	267	126	0	17	3	9	15	31	12	0	18	0	595

* 1. halvår indtil og med maj. Fugle fra medio juni (efterårstræk) medtages i 2. halvårstotal

** Incl. trækfugle ved Blåvand/Mandø som formentlig gælder fugle fra Nordjylland.

Stenvender *Arenaria interpres*

Stenvender ses hele året rundt og i alle regioner med størst antal i SVJ og NJ. Dog med forholdsvis få observationer i juli og august. Antal observationer i DOFbasen er støt stigende gennem de seneste år men antallet af registrerede fugle er stort set på niveau med sidste år. Her nævnes lokalitetsmax. for lokaliteter med mere end 50 fugle;

10/1 75 Rømdæmningen (SJ), 13/2 130 Bratten

Strand (NJ), 8/5 66 Vresen (F), 16/8 240 Fanø Strand (SVJ) og 4/12 60 Gåsehage (ØJ).

Den danske ynglebestand er meget lille. Bestanden på Læsø er ikke optalt i år, men der blev observeret tre formodede ynglefugle 1/6 ved Als Dyb Revler, Læsø (NJ) og to territoriehævdende 24/5 på Hirsholm (NJ).

(Bent Birk Kristensen)

Regional fordeling af stenvender 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1903	380	1884	495	106	732	342	230	76	71	155	33	6407

Kærløber *Limicola falcinellus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2019	2015	
313	NA	28	61	45	170	431	408	580	536	516	8161

Med 312 fugle er der tale om en meget lavere årstotal end året før. Der er tale om den laveste årstotal siden 2012. Året er desuden usædvanligt ved, at der ses flere fugle i andet halvår end i første. Her skal det tages i betragtning, at det er meget vanskeligt at opgøre det reelle antal fugle, da mange af fuglene blev set over flere dage på de respektive lokaliteter. Imidlertid er det ikke muligt at afgøre, i hvor høj grad dette er tilfældet, eller hvor stor udskiftning der er mellem de enkelte dage. Derfor er forekomsten opgjort som antallet af fugledage (antal fugle/dag/lokalitet) og ikke nødvendigvis det reelle antal fugle, som givet er væsentligt lavere. 2/3 af alle er rapporteret fra regionerne KBH og SJ. Især ved førstnævnte er antallet af gengangere givet højt.

Som sagt er fordelingen på halvår usædvanlig ved, at kun ca. 38% blev set i første halvår. Årets første blev

som vanligt set i SJ med 13/5 3 Margrethe Kog, fulgt af 13/5 1 Klydesøen (KBH). De største observationer var også herfra med 16/5 9 og 23/5 8. Herefter følger flere dage med op til 5-6 ved Margrethe Kog og Højer (SJ) samt 20/5 5 Mellempolde, Randers Fjord (ØJ). NJ meldte om det mest fåtallige forår 'nogensinde'.

Overgangen fra forår til efterårstræk var glidende og første større observation i andet halvår var 4/7 4 Indvindingen ved Ribe (SVJ). Op til 12 fugle blev set i sidste halvdel af juli ved Margrethe Kog og op til fem i samme periode ved Klydesøen. Antallet af rastende 1K fugle i august var meget lavt, således ingen observationer af mere end to fugle. Årets sidste blev set 5/9 1 Gerå (NJ) og 10/9 1 Sneum (SVJ) og samme dag 2 Kalløgrå (ST).

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af kærløber 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	9	3	2	9	0	46	2	1	40	0	8	0	120
2. halvår	6	0	22	4	0	57	18	6	62	2	16	0	193
Samlet	15	3	13	13	0	103	20	7	102	2	24	0	313

Krumnæbbet ryle *Calidris ferruginea*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1998	2016	1991	
6246	NA	(3700)	(2278)	(5729)	(6274)	6522	7485	13.520	10.313	9741	(176.922)

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1970-1974, 1976-77, 1988, 1993-94, 1999-2003 og 2005-06.

Årstotalen lå omkring gennemsnittet for nullerne nemlig på 6246, hvilket dog er en nedgang i forhold til 2020. Ankomst blev 1/5 1 Bøjden Nor (F) og forårstrækket kulminerede med største forekomst 15/5 52 Margrethe Kog (SJ). De sidste fugle i første halvår blev 19/6 3 Margrethe Kog. Ved månedsskiftet juni-juli blev efterårstrækket sat i gang med 1/7 2 Fanø Vesterstrand (SVJ) og flest dagen efter 2/7 7 Klydesøområdet, Kalvebod Fælled (KBH). Returtrækket af adulte fugle kulminerede i anden halvdel af juli med bl.a. 18/7 115 og 23/7 110, alle Margrethe Kog. Den første ungfugl blev set 8/8 1 Bøjden Nor (F). Ungfugletrækket kulminerede 10/8 22 Ulvedybet, Perlen (NJ), mens disse observationer må dele æren om at afslutte året nemlig 10/10 1 Albuen, Besser Rev (ØJ) og samme dag 1 Lovns Bredning (NJ).

(Tommy Kaae)



Krumnæbbet ryle, Rørvig, 30. juli 2021. Foto: Klaus Bjerre

Regional fordeling af krumnæbbet ryle 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	785	153	515	259	26	1920	340	496	1032	219	387	114	6246

Temmincksryle *Calidris temminckii*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2012	2009	
3111	NA	(345)	(655)	(874)	(2572)	2837	3184	4134	3896	3421	(57.946)

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1970-1977, 1988-89, 1990, 1999-2002 og 2005-07.

Årstotalen var 3111, hvilket bestemt er godkendt, selvom totalen ikke kom i top tre. Året blev indledt i april med 27/4 3 Margrethe Kog (SJ), og de største antal rastende fugle blev 16/5 69 Engene omkring Vejlø Bro (ST), hvilket er mange, men dog langt fra en rekord. 28/6 2 Bøtø Enge (ST) blev de sidste i første halvår. Efterårstrækkets start er det svært at sætte fingeren på, da de kom

dryssende gennem hele juli måned som sædvanligt, men trækket kulminerede ultimo juli og primo august med 30/7 20 Fanø Strand (SVJ) og 8/8 20 Klydesø-området, Kalvebod Fælled (KBH). De første ungfugle blev registreret 3/8 1 Nivå Bugt og strandenge (NSJ) og flest 2/8 3 Galgerev (SVJ). Årets sidste blev 26/9 1 Korevlerne (VSJ).

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af temmincksryle 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	569	309	159	127	32	162	103	179	1048	77	308	38	3111



Sortgrå ryle, Gåsehage, 24. februar 2021. Foto: Christian A. Jensen

Almindelig ryle *Calidris alpina shintzii* (yngleforekomst)

Ynglebestanden af racen "Engryle" bliver optalt på alle kendte lokaliteter hver andet år – og ikke i 2021. Af væsentlige lokaliteter mangler der således tal fra Værnengene (VJ), Læsø (NJ) og Agger Tange (NJ). Et resultat på 92-94 par skal derfor tages med forbehold, men indikerer dog med stor sikkerhed en tilbagegang, idet bestanden på landets vigtigste lokalitet Bygholm Vejle gik tilbage fra 56 par til 43-45 par. Landsbestanden blev i 2020 opgjort til 102-103 par.

Positivt er det dog, at engryle blev fundet på enkelte små lokaliteter, hvilket fremgår af nedenstående oversigt.

(Hans Christophersen)

Lokalitet	2021
Læsø, total (NJ)	8*
Vestlige Vejler (NVJ)	1
Bygholm Vejle (NJ/NVJ)	43-45
Agger Tange (NVJ)	10*
Tipperne (VJ)	11
Værnengene (VJ)	8*
Rømø (SJ)	2
Mandø (SJ)	1
Vestamager (KBH)	1
Store Egholm (F)	1
Total	92-94 par

* Indikerer at antallet er overført fra 2020

Sortgrå ryle *Calidris maritima*

Årstotalen blev en fordobling af totalen i 2020, nemlig hele 6469 og det er vel ikke så ringe, hvis man skal sige det på jysk. I 2021 blev arten igen registreret i samtlige lokalafdelinger, hvilket måske går hen og bliver normen fremover? De største flokke fra første halvår blev 14/2 90 Grenå Havn (ØJ), 12/4 95 Frederikshavn Havn (NJ) og 8/5 100 Vresen (F). Første halvår blev rundet af med

27/5 1 Øer (ØJ). Efterårstrækket startede tidligt med 30/7 1 Roshage (NJ) og det blev til endnu et julifund 31/7 1 Grenen (NJ). Arten blev set gennem hele august måned, den første større ansamling blev 23/8 11 Saltum Strand (NJ). De største flokke fra andet halvår blev 16/11 72 Gåsehage (ØJ) og 22/11 47 Grenå Havn.

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af sortgrå ryle 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	584	73	123	1305	17	2	228	456	823	31	420	53	4115
2. halvår	451	150	118	973	7	4	49	311	144	46	74	27	2354

Dværgryle *Calidris minuta*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	1998	1978	
5732	NA	(9287)	(3302)	(15.000)	(2332)	3684	4265	42.832	30.000	16.000	202.281

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1970-1974, 1976, 1988, 1994-96, 1999-2002 og 2005-07.

En årstotal på 6246 kan man kun glæde sig over, et tiltrængt løft i forhold til de seneste års forekomst. Årets første var et vinterfund; 9/1 1 Margrethe Kog (SJ), en usædvanlig observation og kun tredje fund i januar. Den næste ses på et mere normalt tidspunkt 8/5 1 Omø Sø (VSJ). Forårets største blev 14/5 11 Helm Odde Marsk, Rømø (SJ), og det var, næsten vanen tro, også den eneste større observation i første halvår, som afsluttedes 27/6 1 Mandø (SVJ). Knappt var der skrevet juli i kalenderen, før arten igen blev registreret 3/7 1 Klydesøområdet (KBH). De fugle, der var aldersbestemte, i juli måned var alle adulte fugle og den første ungfugl blev registreret 4/8 1 Bygholm Vejle (NJ), og trækket toppede med 20/8 51 Fanø Strand (SVJ). Året blev rundet af noget sent med 2-3/11 1 Tissø (VSJ).

(Tommy Kaae)



Dværgryle, Marbæk, 9. maj 2021. Foto: Martin Rheinheimer

Regional fordeling af dværgryle 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1086	434	1747	171	6	354	241	386	1027	55	177	48	5732

Stribet ryle *Calidris Melanotos*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Arstotal	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2013	2009		
2021	8	3	< 1	< 1	2	6	7	6	14	12	11	178

Det blev til hele otte fugle, hvilket er på højde med gennemsnittet for perioden 2010 til 2019. Alle observationer nævnes: 1-11/7 1 ad. Lakolk Sydsøer, Rømhø (SJ), 19/7 1 ad. Gl. Hviding Engso (SVJ), 21/7-26/7 1 Margrethe Kog

(SJ), 23/7 til 13/8 1-2 Kalvebod Fælled (KBH), 11/9 1 1K Værnengene (VJ), 4/10 1 1K Ballum Forland (SJ) og endelig 24/9 til 11/10 1 1K Vallensbæk og Ishøj Strand.

(Tommy Kaae)

Tredækker *Gallinago media*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Arstotal	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2016	2021		
2021	47	>1.500	13	19	12	14	30	42	62	61	47	1039

Det tredje største år siden 1970 med i alt 47 fugle fordelt med seks fugle forår og 41 fugle i efteråret. I foråret sædvanligvis hyppigst i Østdanmark (fem fugle) og i efteråret i Nordjylland (26 fugle).

Første halvår: Spillende fugle blev registreret mellem 3/5 – 14/5 på velkendte lokaliteter med 3/5 + 8-9/5 1 Tryggevælde Ådal (KBH) og 9-14/5 1 Nordre Klapper, Amager (KBH). Fugle blev trådt op 10/5 1 Saltholm (KBH), 12/5 2 Porsemosen (KBH) og 10/5 1 + 16/5 1 Grenen, Skagen (NJ), hvor sidstnævnte antages at være samme fugl.

Fra andet halvår: Efterårets fugle blev registreret medio august til medio september med tydelig kulmination ultimo august med 3-12 fugle på flere lokaliteter. Igen i år en sen oktober-fugl. Ankomst til normal tid 12/8 1 Tøtterne (NJ). I efteråret blev den registreret fast på flere lokaliteter 15-30/8; max 21/8 3 Herredsenge (ØJ), 17/8-1/9 Volsted Kær (NJ) med max 27/8 4, 21-30/8 Skals ådal med max 21/8 4 og 29/8 4, 22/8-11/9; max 23/8 12 Enge øst for Lindenborg (NJ), 22-30/8, max 29/8 4 Uldum Kær (ØJ), 29-31/8 1 Odder Ådal/Assendrup Enge (ØJ),

30/8-3/9 1 Uggerby Å (NJ), 5-10/9 1 Holløse Bredning (NSJ). Desuden fund 23/8 1 Sønder Lem Vig (NJ), 24/8 1 Nørreådal (NJ), 30/8 4 Tørring Enge (ØJ), 2/9 1 Buttervej, Skagen (NJ), 7/9 1 Hagbards Høj (VSJ), 8/9 1 Vilsted Sø (NJ) og den sene 10/10 1 Saltholm (KBH).

Forekomsten ved Lindenborg er helt enestående i nyere tid med 22/8 8, 23/8 12 (ny dagsrekord for landet) og 25/8 7. Skagen Fuglestation indfangede fire fugle 25/8 1 og 30/8 2 og 6/9 1 på lokaliteten til ringmærkning, hvor der i Danmark kun tidligere er ringmærket fem fugle, første 21/8 1954 Vestamager (KBH) og sene 5/11 2007 Fyns Hoved (F). Tredækkeren foretager et non-stop træk til Afrika syd for Sahara fra ynglepladser eller rasteplasser i Nordeuropa. Inden non-stop træk opholder fuglene sig i længere periode på egnede lokaliteter med henblik på opfødning inden trækket. Derfor medtages i årstotalen kun lokalitetsmax fra alle lokaliteter, men det kan være en smule konservativt, da der reelt kan være en vis udskiftning af fugle, men omfanget heraf er umuligt at afgøre præcist.

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af tredækker 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår*	1	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	6
2. halvår	26	0	0	4	8	0	0	1	1	1	0	0	41
Samlet	27	0	0	4	8	0	0	1	6	1	0	0	47

Enkeltbekkasin *Lymnocyptes minimus*

Igen et flot år med næsthøjeste årstotal i Årsrapportens historie med 589 fugle. Det største år er 2009 med 636. Lidt usædvanligt blev flest registreret i første halvår med 350, mens andet halvår var på 239 fugle.

Den rekordstore forekomst i første halvår skyldtes, at arten blev registreret på hele 250 lokaliteter over hele landet, hvilket er væsentligt flere end normalt mod blot 98 lokaliteter i 2020 (218 fugle) og 81 lokaliteter (114

fugle) i 2019. Største forekomster først på året var 5/2 8 Hønen, Sønderho (SVJ), 8/2 8 Mindelund, Fanø (SVJ), 13/2 8 Åkær Å, Lunderskov (SØJ) og 29/1 8 Tversted Strand (NJ). Modsat tidligere år var der ingen større forekomster i forbindelse forårets gennemtræk i marts – april, men igen spillende fugle 14-22/4; max 18/4 2 og igen 3/5 + 8/5 1 Tryggevælde Ådal (KBH). Sidste fugt var 15/5 1 Hover Gårde (VJ).



Enkeltbekkasin, Skals Enge, 6. februar 2021. Foto: Tonny Ravn Kristiansen

I år tidlig efterårsankomst med 22/8 1 Broager Vestermark (SJ), mens øvrig ankomst var til normal tid fra primo september. Efterårets forekomst var mere fåtallig end normalt og kulminerede fra medio oktober til medio november, og efterårstotalen domineres af nogle enkelte meget store forekomster med 14/10 10

Brændholt Bjerg (F), 14/10 8 Køge Nordstrand (KBH), 17/10 33 Harbøre Tange (VJ), 17/10 14 Nors Sø (NJ) og 7/11 10 Kalø slotshalvø (ØJ).

Enkeltbekkasin blev registreret over hele landet og året ud, hvor største vinterforekomst var 19/12 8 Flyndersø, Korshage (VSJ).

(Jørgen Staarup Christensen)

Regional fordeling af enkeltbekkasin 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår*	68	28	40	38	33	19	21	21	37	23	7	15	350
2. halvår	42	48	42	14	4	5	19	11	32	6	4	12	239
Samlet	110	76	82	52	37	24	40	32	69	29	11	27	589

Svaleklire *Tringa ochropus* (yngleforekomst)

Et meget skuffende år for ynglebestanden i kerneområdet i Nordsjælland med 20-26 par mod 39-42 par i 2020. Per Ekberg skriver til Rapportgruppen: "Det blev et uventet dårligt år for svalekliren i Grib Skov (NSJ), som gennem mange år har haft en yderst stabil bestand, og endda siden 2016 har været i fremgang. Kun 16 sikre ynglepar og fem mulige ynglepar. Vi skal tilbage til 2009 for at finde en dårligere ynglesæson, og det tredje dårligste år i vores registreringsperiode. I flere skovmoser, hvor der har været par med unger, er disse forsvundet. Det kan skyldes forstyrrelser fra det øgede publikumstryk de senere år".

Udover Grib Skov var der ynglepar i Store Dyrehave, Hillerød (NSJ) med to sikre par, Grønholt Vang (NSJ) et sikkert par og Lille Hestehave (NSJ) et sikkert par samt et muligt par ved Gantøse Ore (KBH). Der er meldinger om mulige ynglepar fra flere egnede ynglelokaliteter i øvrige landsdele, men det gælder sandsynligvis kortvarigt territoriehævdende fugle på forårstræk, og ungfugle på egnede ynglelokaliteter i juli bl.a. i Jylland gælder formentligt ligeledes trækfugle fra Skandinavien, som ankommer fra medio juli.

(Jørgen Staarup Christensen/Per Ekberg)

Tinksmed *Tringa glareola*

Der er i 2021 af Naturstyrelsen lavet systematiske optællinger på statens arealer i Thy, og de viste gode bestande i områderne. Miljøstyrelsen har tillige udført NOVANA-tællinger af tinksmed i 2021. De forskellige resultater kan skyldes flere forhold, f.eks. forskellige optællingstidspunkter. Optællingerne af de to styrelser er som følger, Miljøstyrelsens optællinger i parentes:

Hanstholm-reservatet (NJ) 63 par (90 par optalt 10/6), Ålvand Klithede (NJ) 23 par (36 par optalt 7/6), Lyngby Hede (NJ) 18 par (19 par optalt 21/6), Vangså Hede (NJ) 15 par (29 par 7/6), Kokkær Vand (NJ) (9 par 11/6) og Stenbjerg Hede (NJ) 11 par (25 par 8/6). I alt 130 par optalt af Naturstyrelsen, hvilket er 14 par flere end ved seneste tælling i 2019. Miljøstyrelsens optællinger viser 208 par i Thy, hvor man har optalt arten i de store områder. Hertil kommer Vang Sø (NJ) 18/5 2 syngende.

I Sydvestjylland er der af Miljøstyrelsen lavet NOVANA-optællinger med følgende resultat (antal par): Sorte Sø 1, Sølager Sø 1 Holm Sø 1, Helle Sø og hede 2,

Heden mellem Bordrup og Ål Plantage 4, Oksby Søerne 3, og Kallesmærsk Hede 1.

På Borris Hede (VJ) blev der 31/5 under NOVANA-optællingen registreret et par ved Tranedamsmose. Militæret har gennem de seneste år gravet flere vandhuller, der skulle tilgodese arten, men indtil videre uden positivt resultat.

Desuden er der hørt syngende fugle i maj flere steder, men her er der sikkert tale om trækfugle på vej mod nordligere ynglepladser, fx Råbjerg Mile (NJ) 1/5 syngende, Tved Klitplantage (NJ) 3/5 4 syngende, Reservatet i Skagen (NJ) 8/5 1 syngende og Birkesø i Lille Vildmose (NJ) 17/5 1 syngende.

Generelt har ynglebestanden udviklet sig positivt gennem de seneste fire årtier, men med en koncentration af bestanden til hedemoserne i Thy og i mindre omfang i Sydvestjylland.

(Egon Østergaard)



Tinksmed, Værnengene, 9. maj 2021. Foto: Bjørn Frikke

Damklire *Tringa stagnatilis*

Årstotal	Hypphighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2013	2001	
3	0	<1	1	3	6	6	4	11	11	10	172

Kommentar: Første fund er fra 1970

Med fund af blot tre fugle var forekomsten under gennemsnittet for de seneste ti år. Alle nævnes, 2/5 1 Ø Korshage (VSJ), 4-5/5 1 R Ulvedybet (NJ) og fra andet

halvår 9-12/8 og 15/8 1 R Nivå Bugt. Damklire yngler med fåtallige bestande i Finland, Polen, Hviderusland og De baltiske lande med hovedbestanden videre østover.

(Hans Christophersen)

Odinshane *Phalaropus lobatus*

Årstotal	Hypphighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2010	1988	
65	NA	42	75	92	75	74	58	175	139	139	3700

En årssum på 65 fugle er lidt over det ret lave niveau i de foregående år. Fordelingen på halvår er den sædvanlige med hovedparten i andet halvår. Regionalt set blev de fleste fugle rapporteret fra VJ fulgt af NJ.

Første halvår bød på fund af otte fugle. Alle nævnes: 20-22/5 1 Nordhavn (KBH), 23/5 1 Klydesøen, Amager (KBH), 24/5 1 Saltvandssøen (SJ), 26-28/5 1 Feddet (ST), 1/6 1 Marup Mose (VSJ), 9/6 1 Værnengene (VJ), 15-16/5 1 Klydesøen, Amager og 25/6 1 Margrethe Kog (SJ).

Andet halvårs første var 13-14/7 1 Harbøre Fjord (VJ), fulgt af 17-19/7 1 Margrethe Kog. Af halvårets ca. 57 fugle stammer hovedparten fra tre regioner: VJ (18) og NJ (12). Hovedparten af fundene drejede sig om enkeltfugle, dog med følgende undtagelser: 7-11/8 3 Staunings Ø (KBH), 9/8 2 Bygholm Vejle (NJ), 11/8 3

Harbøre Fjord (VJ), 11/8 2 Ølsemagle Revle (KBH), 15/8 2 Sønderho Strand (SVJ), 19-20/8 2 Nivå Bugt (NSJ), 20/8 8 og 23/8 12 Harbøre Fjord, 21/8 2 Bygholm Vejle, 24/8 2 Agger Tange (NJ), 26-30/8 2 Bøte Enge (ST), 1-12/9 2 Bygholm Vejle, 9/9 2 Harbøre Fjord og 14/9 2 Værnengene (VJ). Forekomsten ved Harbøre Tange er en tangering af den hidtil næststørste danske notering – også fra Harbøre 21/8 2010. Den største forekomst nogensinde er også fra Harbøre Tange med 15 ex. 20/8 1986.

DOFbasen rummer en del iagttagelser, som antageligt drejede sig om de samme fugle, der opholdt sig på samme lokaliteter i flere dage. Gengangere i denne forbindelse er søgt fjernet i sumskemaet.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af odinshane 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	0	1	0	0	0	2	0	1	3	0	1	0	8
2. halvår	12	18	3	3	0	3	2	5	4	1	5	1	57
Samlet	12	19	3	3	0	5	2	6	7	1	6	1	65



Odinshane, Ølsemagle Revle, 9. august 2021. Foto: Helge Sørensen



Thorshane, Salthammer, 22. oktober 2021. Foto: Steen E. Jensen

Thorshane *Phalaropus fulicarius*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2011	2010	2014	
28	97	3	7	14	18	35	28	80	58	58	818

Med fund af ca. 28 fugle var året på højde med 2020. Der var tre fund i første halvår, alle fra NJ, 1/1 1 Skive Fjord, 13/2 1 Hanstholm Havn og 10/5 1 ad. hun SØ Grenen. Første fra andet halvår blev 25/9 1 Thor-sminde (VJ) fulgt af 11/10 1 SV Ejstrup Strand (NJ). Frem til 11/12 1 Feddet (ST) blev der set ca. 23 fugle fordelt på alle regioner bortset fra SØJ, ØJ, F og KBH.

Tre blev set ved Blåvand i perioden 17/10 til 29/10, tre fra Feddet 24/10 til 11/12 og tre ved Hanstholm/Roshage 27/10 til 28/11. Stationære fugle blev set ved Salthammer (B) 22-24/10 og 28/10, ved Havnebyen (VSJ) 23-27/10 og Hvide Sande (VJ) 2-3/11. Der er set bort fra enkelte iagttagelser, der er indtastet i DOFbasen uden kommentarer.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af thorshane 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
2. halvår	6	3	3	0	0	2	0	3	0	2	3	1	23
Samlet	9	3	3	0	0	2	0	3	0	2	3	1	26

Lunde *Fratercula arctica*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2016	2002	1990	
52	158	17	41	65	52	34	33	114	101	100	2318

Der blev observeret 52 lunder i år, hvoraf fire var døde. Det er betydeligt flere fugle end i 2020, men det samme som gennemsnittet fra perioden 2000-2009, men højere end gennemsnittet fra den efterfølgende 10-års periode. Der blev observeret flest lunder i Nordsjælland (NSJ) og Nordjylland (NJ). Årets første blev set i sidste halvdel af februar: 19/2 1 S Fornæs (ØJ) efterfulgt af 26/2 1 S Gjerrild Nordstrand (ØJ). I første halvår blev der

set 14 lunder, mens andet halvår tegner sig for 38 fugle. Største flok var 11/10 3 ad. V Rågeleje Strand (NSJ) efterfulgt af 21/10 2 S og 2 SV Blåvands Huk (SVJ) - de øvrige observationer var af enlige fugle. Af de 52 lunder er de 45 set trækkende; kun i NJ blev der set enkelte rastende fugle. Årets sidste observation var 28/12 1 NØ Fyrvej, Skagen (NJ).

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af lunde 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	16	0	5	2	1	0	2	1	0	24	1	0	52

Tejst *Cephus grylle* (yngleforekomst)

Tejsten har i 2021 ynglet på 27 lokaliteter. Tidligere år har den ynglet uregelmæssigt på yderligere seks lokaliteter, hvor der ikke foreligger oplysninger fra i år. Langt de fleste ynglelokaliteter er på øer i Kattegat, hvor tejsterne yngler i lerskrænter i huller, som de selv graver ud, eller yngler under store sten på kysten og i havnemoler.

Landets samlede ynglebestand for 2021 er vurderet til 1855-1900 par. Det er på niveau med de sidste to års forekomst, som er den højeste bestand, der nogensinde er optalt i landet. Tejstebestanden må derfor fortsat vurderes til at have det godt.

Landets suverænt største bestand findes på Hirschholmene (NJ), hvor der optaltes ca. 980 par. Det er en mindre tilbagegang i forhold til sidste år, men det svarer dog stadig til halvdelen af landets samlede bestand.

Den næststørste bestand findes på Sprogø (VSJ), hvor tejsterne har talrige muligheder for at yngle i stensætningerne omkring den nye del af øen. Der blev i 2021 optalt 241 par, hvilket tilsyneladende er en

tilbagegang i forhold til sidste års forekomst på 288 par. Dog blev bestanden i 2021 ikke optalt inden for det optimale tidsrum, hvilket kan være årsagen til det lavere tal. I 2019 var bestanden på 232 par.

Den tredjestørste bestand, som findes på Hesselø (NSJ) og tæller mindst 118 par, gik lidt tilbage fra 130 par i 2020.

På stenmolerne i Anholt havn (ØJ) er der 31/5 optalt 59 og 6/7 op til 200 tejster. Det svarer til mindst ca. 30 ynglepar og højst ca. 100 par. Der bør gennemføres en undersøgelse af, hvor mange af disse tejster der yngler.

På Vejvø ud for Stavnsfjord (ØJ) gik bestanden tilbage fra 60 par i 2019 til 30-38 par i 2020, hvilket hang sammen med, at der var sket erosion af klinerne, så mange af tejsternes redehuller var styrket i havet. I 2021 har tejsterne udgravet nye redehuller, og bestanden er genoprettet til 63 par.

På de øvrige ynglelokaliteter var bestanden ikke ændret væsentligt.

(Sten Asbirk)

Regional fordeling af ynglepar af tejst 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1091-1117	0	0	276-284	3-6	80-88	13	274	0	118	0	0	1855-1900

Søkonge *Alle alle*

Årstotal	Hypphighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	2005	1995	
1025	465	15	898	3353	1890	437	648	13.909	10.625	9257	67.668

Der blev i 2021 lavet 757 indrapporteringer af 1025 søkonger, hvilket er 3,5 gange så mange som i 2020, men ikke i nærheden af rekorden fra 1996 på 13.909. En stærk afkræftet og syv døde fugle blev fundet i løbet af efteråret. Der blev kun registreret 12 fugle i første halvår i tidsrummet 1/1-25/2. Heraf blev halvdelen set fra fem

lokaliteter på Djursland (ØJ). Efterårssæsonen startede med 15/10 3 Roshage (NJ) men med pæne dagstotaler i den resterende del af oktober: 22/10 66 Hamborg ved Hanstholm (NJ), 51 Blåvands Huk (SVJ), 22/10 47 Roshage, 21/10 33 Ørhage (NJ) samt yderlige 16 dagstotaler fra 13 forskellige lokaliteter på 15 fugle eller

mere i oktober og starten af november. I 2021 blev der kun rapporteret om 26 rastende søkonger, hvor enkelte var stationære: 22/10 – 21/11 1-2 Hanstholm Havn (NJ), 11/11 – 17/11 1 Vejle Havn (SØJ), 11/12 – 31/12 1 Knebel

Vig (ØJ). Det er i de tre regioner Nordsjælland, Nordjylland og Sydvestjylland, der er de bedste chancer for om efteråret at se søkonger.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af søkonger 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	3	0	1	6	0	0	1	1	0	0	0	0	12
2. halvår	361	19	167	52	1	5	17	80	1	308	1	1	1013

Lille kjove *Stercorarius longicaudus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1988	1992	2007	
2021	63	3	98	93	82	113	47	719	367	307	4037

Årets sum på ca. 35 fugle er en smule under gennemsnittet for seneste ti-års periode. Der var ingen fund fra første halvår, og årets første blev således et par sommerfund fra Nordvestjylland; 18/7 1 ad. Roshage og Febbersted (NJ) samt 31/7 1 ad. Roshage.

Allerede i starten af august var der flere fund, også fra de indre farvande, alle enkeltfugle. Årets helt store dag kom 23/9 med 10 1K S Lyngvig Fyr (VJ) og samme dag en 1K S ud for Nymindegab (VJ), 2 1K Vejers Strand (SVJ) og 1 1K Blåvands Huk – nok nogle af fuglene fra Lyngvig? Den sidste blev set lidt sent 22/10 1 1K Tissø (VSJ).

(Peter Lange)

Regional fordeling af lille kjove 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	12	11	6	0	0	0	0	4	0	3	2	0	35*

* summen på 38 reduceres med tre fugle som er gengangere i VSJ og NSJ.

Mellemkjove *Stercorarius pomarinus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	1985	1989	
2021	168	42	403	183	85	263	50	1686	1361	648	10.025

Kommentar: Der mangler årstotaler for 1972, 1975-1976 og 1993.

Med 11 fugle forår og kun 20 fugle fra andet halvår blev det et magert år for arten, og langt under gennemsnittet.

Forårets fund lå i perioden 20/4 1 1K Bækbygård Strand (VJ) til 13/5 1 Stokmile (NJ). Her skal blot nævnes

1/5 2 imm. Gilbjerg Hoved (NSJ) og 5/5 4 ad. Køge Lystbådehavn (KBH).

Andet halvårs forekomst lå i tidsrummet 26/7 – 23/11. Alle fund var af enlige fugle.

(Peter Lange)

Regional fordeling af mellemkjove 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	7	1	3	1	0	1	1	2	4	6	5	0	31



Ride, Bulbjerg, 5. juni 2021. Foto: Martin Rheinheimer

Ride *Rissa tridactyla* (yngleforekomst)

I kolonien på sydmoen i Hanstholm blev der registreret 37 reder og mindst 37 pull./juv. På Bulbjerg blev kolonien fotograferet fra en drone 26/6 (tilladelse var givet fra de

relevante myndigheder), og på fotos kunne der tælles 447 reder, hvoraf langt de fleste var med unger og/ eller med mindst en voksen fugl i reden/på reddekanten



Ride, Bulbjerg, 17. marts 2021. Foto: Poul Holm Pedersen

(i ni af rederne var der dog hverken unger eller voksne fugle, men bedømt ud fra de enkelte reders udseende blev det antaget, at rederne havde været i brug tidligere på sæsonen). Sammenholdt med 2017, hvor kolonien også blev fotograferet fra drone, var der i 2021 71 flere reder. Bedømt ud fra antallet af unger pr. rede observeret under dronemotograferingen og ved ringmærkningen, havde riderne ikke problemer med at skaffe føde i 2021. I Hirtshals blev der i maj observeret op til 55 territoriehævdende fugle på nordsiden af flydedokken i Østhavnen,

og mange af fuglene byggede reder på hylden. Dette yngleforsøg førte ikke til produktion af flyvefærdige unger, for da et nyt skib skulle i dokken, blev hylden sænket midlertidigt, hvorved rederne blev skyllet i vandet. Nær enden af Østmolen i Hirtshals blev der bygget 3-5 reder, og i maj blev der set enkelte dununger her. Riderne på dette sted blev ikke fulgt regelmæssigt gennem hele sommeren, men observationerne tyder på, at der højst kom tre unger på vingerne.

*(Thomas Bregnballe / Kurt Prentow /
Jørgen Peter Kjeldsen / Thomas Eske Holm)*

Sabinemåge *Xema sabini*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1997	1988	2004	
2021	45	5	42	76	46	22	13	440	189	145	1968

Med ca. 16 fugle er der tale om en pæn årssum, idet summen for de foregående to år har været syv og fem fugle. Årets første var 5/9 1 1K Blåvand (SVJ). Herefter følger en periode på fire dage (23-26/9), hvor hele 11 fugle ses med fordelingen Grenen 3, Hanstholm/Roshage (NJ) 2 samt en fugl ved Ørhage, Stenbjerg, Nørre Vorupør, Agger (alle NJ), Blåvand, Vejers og Mandø (alle SVJ). Der

kan være gengangere blandt enkelte af fundene, hvilket blandt andet gælder en 2K fugl ved Blåvand og Vejers 23/9. Udover denne var fordelingen 3 ad. + 7 1K. Herefter fulgte fire 1K sabinemåger i oktober, 3/10 Stenbjerg (NJ), 10/10 Rosenvold (SØJ), 22/10 Roshage og 25/10 Kors-hage (VSJ). Her bemærkes især fuglen ved Rosenvold – det er ikke ofte, at arten ses i de indre farvande.

(Hans Christophersen)

Dværgmåge *Hydrocoeus minutus* (yngleforekomst)

Det eneste tegn på yngleforsøg i Vejlerne (NJ) var 27/5 2 ad., som afløser hinanden i hættemågekolonien i Bygholm Vejles Nordlige rørskov. Seneste år med ynglesucces i Vejlerne, og i landet, var i 2004, hvor en

flyvefærdig unge blev observeret. Der har dog nogle af de mellemliggende år været tilløb til yngel i form af redebygning, kurtisering m.v., men uden at det er blevet til udføjne unger.

(Peter Lange)

Sorthovedet måge *Ichthyaetus melanocephalus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2021	2018	
2021	14	5	10	31	75	177	313	313	287	266	3671
43	NA	< 1	0	0	8	22	35	-	-	-	-

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Der mangler årstotal fra 1991. Første ynglefund er fra 1970. Max-antal ynglefund er fra 2012: 14-24 par.



Dværgmåge, Sorthat Odde, 4. december 2021. Foto: Sune Riis Sørensen



Sorthovedet måge, Holmesø, 14. april 2021. Foto: Steen E. Jensen

Den danske ynglebestand af sorthovedet måge satte igen i 2021 ny rekord. Til gengæld nåede efterårsforekomsten omkring Hanstholm (NJ) ikke helt samme niveau som de seneste år.

Rekordmange sås i januar. Mindst seks fugle (2 ad., 2 3K, 2 2K) i Hanstholm og to (2K+3K) i Aarhus Havn (ØJ) var overvintrende fugle, som også sås i december 2020, og de fleste af disse blev hængende gennem februar. Dertil 1 ad. Grenå/Fornæs (ØJ) 28+31/1. Forårsankomst 12/3 med 2 ad. Holmesø (KBH) og 1 ad. Geddal Enge (VJ). Forårets største tal var alle fra ynglelokaliteterne: 1/5 47 Sneum Digesø (SVJ), 14/5 13 Sprogø (VSJ), 18/4 8 Holmesø og 13/4 7 Haderslev Dam (SJ). I starten af juli fortsat en del fugle ved Sneum Digesø, flest 11/7 7 ad. + 13 1K, og fra samme periode desuden 7/7 4 ad. + 2 2K Søren Jessens Sand, Fanø (SVJ) og 7/7 5 Villebøl (SVJ).

Hanstholm-området bød atter i år på de største forekomster i andet halvår, men antallet nåede ikke op på niveauet fra de sidste tre år. Til gengæld sås fugle i området gennem stort set hele året. Der sås mindst seks forskellige individer i januar og fire i februar. Ingen observationer i marts, men 5/4 4 2K Roshage (NJ) og 4/6 2 (2K + 3K) Ræhr (NJ) kunne tyde på, at enkelte fugle er blevet

hængende hele foråret. Ellers ankomst sidst i juni: 27/6 4 og 30/6 10 Hanstholm Havn. Af større tal skal fremhæves 15/7 27, 31/7 34 (13 ad., 9 3K, 10 2K, 2 1K), 2/8 47, 15/8 43, 24/9 24 (10 3K+, 8 2K, 6 1K) og 1/10 21. I november sås højst fire fugle og i december kun to (ad. +2K) med sidste observation 8/12. I 2020 var største forekomst ved Hanstholm på 96 fugle, hvoraf halvdelen var ungfugle (1K), men i år sås kun få 1K-fugle, maks. 7 15/9 og 18/10. Fraværet af ungfugle kan delvist forklare, at maksimumforekomsterne var noget lavere end de foregående år.

Uden for Hanstholm-området sås kun to fugle i november/december: 1/11 1 1K S Harboøre Tange (VJ) og fra 11/11 og året ud 1 ad. Aarhus Østhavn (ØJ).

Ynglebestanden fortsatte de sidste par års fremgang og satte igen rekord. Med 38-43 ynglepar fordelt på 11 lokaliteter er bestanden blevet fordoblet på bare to år. De vigtigste lokaliteter var Sneum Digesø med 22 par og Sprogø med 4-5 par. Øvrige yngleforekomster var Krik Sandø (NJ) 0-1 par, Haderslev Dam 2-3 par, Birkum Grusgrave (F) 3 par, Nørreballe Nor (F) 1 par, Holmesø 2 par, Saltholm (KBH) 1 par, Selsø (NSJ) 1 par, Enø Overdrev (ST) 1-3 par og Kalløgrå (ST) 1 par. På mindst fem lokaliteter blev der konstateret ynglesucces.

(Jacob Sterup)

Regional fordeling af sorthovedet måge 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	24	4	59	5	1	15	14	18	19	5	15	0	179
2. halvår	65	7	16	1	0	4	3	1	6	3	2	0	108
YP	0-1	0	22	0	0	2-3	4	4-5	3	1	2-4	0	38-43



Middelhavssølvmåge *Larus michahellis*

Årstotal	Hypighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2007	2006	2020	
83	0	0	0	(17)	75	59	87	155	129	90	1531

Kommentar: Første gang artens forekomst opsummeres er i 1999, hvor SU anerkender arten som regelmæssig gæst i danske farvande.

Med en total på ca. 83 fugle var forekomsten lidt under gennemsnittet for de senere år. Fanø (SVJ) med ca. 66 fugle dominerer totalt årets forekomst.

Data fra Fanø omfatter hele Fanø Strand (Fanø Vesterstrand, Galgerev og Søren Jessens Sand), da hele området, en strækning på 16 km, optælles samlet.

Første halvår: Rødvig Havn (KBH) og nærliggende lokaliteter havde 1/1-11/3 to fugle (5K + 6K).

Fanø havde 5/4-29/6 ni observationer af i alt 10 fugle, alle 2 eller 3k. Herudover kun to fund fra første halvår; 9/2 1 ad. Hirtshals (NJ) og 18/6 1 3K Blåvandshuk (SVJ).

Andet halvår: Fra Fanø 5/7-11/9 56 indtastninger med rekordforekomst. Højeste antal blev talt 17/7 med 16 fugle (1 1K, 4 2K, 9 3K og 1 ad.) og i dagene 14/7- 17/7 rastede op til 4 1K, 8 2K, 10 3K og 1 ad., altså mindst 23

forskellige fugle. Der har dog nok været mindst 50 fugle involveret i dette influx af primært 2K og 3K middelhavssølvmåger på Fanø i juli. Som observeret tidligere år falder forekomsterne på Fanø sammen med, at stimer af småfisk kommer tæt på kysten og tiltrækker titusindvis af måger og terner. I august relativt flere adulte fugle og 11/9 ses 3 ad. Søren Jessens Sand som de sidste fugle i 2021! Tidligere år har der være pæne forekomster i september og december, men i 2021 forsvandt mågerne stort fra Fanø fra midten af september og resten af året på grund af fødemangel, en bekymrende tendens, der også blev set i 2020.

Fra de øvrige regioner var der få spredte fund året ud, i alt ca. 12 fugle.

(Kim Fischer og Peter Lange)

Regional fordeling af middelhavssølvmåge 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	3	0	66	1	0	0	0	1	10	1	1	0	83

Hvidvinget måge *Larus glaucoides*

Årstotal	Hypighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	1983	1993/1997	
8	38	2	9	16	11	23	12	110	26	24	659

Alle årets fund nævnes her, i alt kun 7-8 fugle;

3/1-12/4 1 2K/3K forskellige lokaliteter i og omkring Århus (ØJ), 12/1 1 2K Rødhuse Strand (NJ), 21/3 og 29/3 1 3K Grenen (NJ), 9/4 1 3K Agger Tange, 14/4 1

3K Blåvands Huk (SVJ), 9/5 1 2K Søren Jessens Sand, Fanø (SVJ), 3/7 1 2K Galgerev, Fanø (SVJ) og 23/11 1 1K Grenen.

(Peter Lange)

Gråmåge *Larus hyperboreus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1976	1983	1979	
29	NA	93	129	71	39	43	36	287	189	170	3746

Total i alt ca. 29 fugle er igen et meget lavt antal. Alle fund er fra den jyske vestkyst og Nordjylland, der bidrager med godt halvdelen.

En række langtidstationære 2K-fugle betyder at der er jævnlige observationer fra 2/1 og frem til 8/7,

hvorefter der er et slip frem til 22/10 hvor den første 1K-fugl dukker op på Grønningen (SVJ). Eneste fund af mere end en fugl var 2/1 2 2K Husby Klit (VJ).

(Peter Lange)

Regional fordeling af gråmåge 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	15	8	5	0	0	1	0	0	0	0	0	0	29

Dværgterne *Sternula albifrons* (yngleforekomst)

Det er uhyre vanskeligt at holde præcis styr på den danske ynglebestand af dværgterne, fordi arten typisk yngler i forholdsvis små kolonier og flytter meget rundt. Der er derfor ofte store år til år udsving i de lokale og regionale yngleforekomster. Sammenholdt med det meget store antal potentielle ynglelokaliteter i Danmark betyder dette, at en betydelig del af ynglebestanden let kan unddrage sig registrering, medmindre der gøres en målrettet, landsdækkende indsats. I 2021 blev der opnået en rimelig god dækning baseret på en NOVANA-optælling af terner i relevante Natura 2000-områder kombineret med Aarhus Universitets "Projekt Dværgterne i Danmark" samt observationer indtastet i DOFbasen.

I 2021 blev der registreret i alt 622-686 ynglepar i Danmark. Det er det ubetinget højeste antal, der er dokumenteret i Danmark i nyere tid (mellem 256-297 par i 2013 og 529-538 par i 2019), og det reelle antal har sandsynligvis været endnu højere, idet der trods den gode dækning mangler tal fra en række kendte lokaliteter. Resultatet bekræfter endnu engang, at den danske ynglebestand er på over 500 ynglepar, og at bestanden på landsplan – trods regionale udsving – er stabil eller måske endda i fremgang.

Vadehavet var fortsat artens vigtigste yngleområde med 105 registrerede par på Rønmø (SJ), 46 par på Fanø med omliggende sande (SVJ), 34 par på Koresand (SVJ) og 14 par ved Blåvandshuk (SVJ). De i alt 199 registrerede ynglepar i Vadehavet lå en smule under antallet i 2020 (ca. 216 par), men stadigvæk tæt på niveauet i perioden 1996-1999, hvor der i gennemsnit blev registreret 234 par årligt. Ringmærkningen viser, at ugespredning fra især tyske, hollandske og britiske kolonier er med til at holde bestanden i den danske del af Vadehavet oppe.

I alt 54 par yngede med usædvanlig god succes i de to store højvands- og rævesikre indhegninger med strømførende flethegn, som årligt etableres på Grønningen/Fanø (SVJ) og ved Lakolk/Rønmø (SJ). Erfaringerne fra de to indhegninger dokumenterer, at det er muligt at sikre en sårbar ynglefugl som dværgternerne mod de alvorlige trusler (højvande, prædation og menneskelige forstyrrelser m.m.), som ellers ofte resulterer i mislykkede yngleforsøg.

Årets absolut største koloni var Sækkesand/Møn (ST) med 95-126 registrerede ynglepar. Vadehavet tegnede sig som sædvanligt for en række store kolonier: Juvre Sand/Rønmø (SJ) 35 par, Koresand (SVJ) 34 par, Grønningen/ Fanø (SVJ) 33 par, Vesterstrand/Rønmø (SJ) 25 par, Sønderstrand/Rønmø (SJ) 24, Lakolk/Rønmø (SJ) 21 par og Blåvandshuk (SVJ) 14 par. Øvrige lokaliteter med ti ynglepar eller derover var Saltholm (KBH) 57-62 par, Krik Sandø/Agger Tange (NJ) 41 par, Als Odde (NJ) 30 par, Glænø Stenrev (VSJ) 28-32 par, Rødsand (ST) 18-20 par, St. Egholm (FY) 17-22 par, Klydesø/Vestamager (KBH) 12-13 par, Stokken/Læsø (NJ) 12 par og Hvide Sande (VJ) 9-13 par. Dværgternerne har aldrig ynglet på Bornholm, og arten blev heller ikke i 2021 registreret ynglende i SØJ og NSJ.

Efter at en eksplosiv vækst i hættemågebestanden har presset arten væk fra øerne ved Tissø sydbred (VSJ) (se Fugleåret 2013-2016), har Tystrup Sø (ST) nu overtaget rollen som Danmarks eneste permanente indlandslokalitet for arten. I 2021 blev her registreret fem ynglepar.

Yderdatoerne for observationer i DOFbasen var 6/4 1 Gulstav Mose/Langeland (F) (lidt tidligere end normalt) til 9/9 1 Agger Tange (NJ).

(Ulf M. Berthelsen / Thomas Bregnballe)

Regional fordeling af dværgterne ynglepar i 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	98-100	11-15	94	8	0	105	27-35	60-69	70-76	0	149-184	0	622-686



Sandterne *Gelochelidon nilotica*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1970	1983	1984	
2021	NA	(113)	44	35	7	10	4	ca. 400	76	60	1400
0	+ 500	NA	(9-11)	(11)	2	1	1	-	-	-	-

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Der mangler årstotal fra 1971-77. Den danske ynglebestand angives i 1970 til 200 par.

Året bød kun på to fugle, begge i Jylland. Første observation 11/7 1 Hjarbæk Fjord (NJ) og samme fugl ses ved

Kølsen-Skals Engso (NJ). Årets sidste lidt sene forekomst 7/8 1 Gl. Hviding Engso (SVJ).

(Knud-Erik Andersen)

Hvidvinget terne *Chlidonias leucopterus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	1997	2005	
2021	3	2	2	196	68	407	142	3776	1926	286	

Året bød med 25-27 fugle på et tiltræk til landet på det jævne. Alle observationer nævnes. Årets første observation var 10/5 8 Nyord Enge (ST) fulgt af 13-16/5

1 Birkesø og Lille Vildmose (NJ) området. Herefter 15/5 1 Lidsø – Tjørnebjerg (ST) og muligvis samme fugl Søndersø, Maribo (ST) samt to Bøtø Nor (ST) og en



Hvidvinget terne, Lille Vildmose, 16. maj 2021. Foto: Tonny Ravn Kristiansen

ved klæggrav nord for Kammerlusen (SJ), 21-22/5 1 Gl. Hviding Engso (SJ), 22/5 1 S Hjersted (SJ), 26/5 1 Vaernengene (VJ), 27/5 1 Knabberup So (SØJ), 30/5 1 Gedser Odde (ST) og samme dag en ved Nr. Broby (F)

samt tre Sortemosen (F) og 31/5 2 Birkesø. En enkelt sommerobservation 11/6 1 Agger Tange (NJ). Årets sidste fugl blev rapporteret 10-11/10 Margrethe Kog (SJ), hvilket er sent for arten.

(Knud-Erik Andersen)

Regional fordeling af hvidvinget terne 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	4	1	2	0	1	2	4	0	0	0	13	0	27

Sortterne *Chlidonias niger*

Materialet er rensat for gengangere på enkelt dage. Når dette er gjort, giver det 4112 fugle fordelt på alle regioner. Flest var der fra de to regioner, hvor arten yngler, med 1770 i Sønderjylland og 1253 i Nordjylland. I 2020 indrapporteredes 4095 fugle.

Første fund var 28/4 1 Magisterkogen (SJ), mens den sidste var 8/10 1 K Hjem Bugt ved Møn (ST) samt en meget sen efternøler, 3/11 1 K T Gedser Odde (ST).

Som vanligt registreredes forårstrækket ved Hyllekrog (ST) med 2/5 - 3/6 114, flest 4/5 20, 11/5 34 og 3/6 27. Eneste anden observation fra forårstrækket, som bør nævnes er 4/5 23 Gedser Odde.

Som andre år blev større efterårstrækforekomster registreret ved Blåvand (SVJ) og Gedser Odde. Blåvand 4/7 - 5/9 109, flest 29/7 31 og Gedser Odde 6/8 - 29/8 125, flest 5/8 39 og 6/8 20. Af andre obs bør nævnes 11/8 25 og 20/8 25 begge Øsemagle Revle (KBH).

Den danske ynglebestand omfattede i 2021 71-75 par fordelt på følgende lokaliteter, Husby Sø (VJ) 3-4 par (ingen unger), Vejlerne (NJ) 20 par (13 unger) og Tøndermarsken (SJ) 48-51 par (61-65 unger). Parrene i Vejlerne fik unger for første gang i seks år. I Tøndermarsken blev der udruget 1,3 unge/par, hvilket er det bedste resultat i de seneste syv år. Oplysningerne om den danske ynglebestand fra Frikke (2021).

(René Christensen)

Regional fordeling af sortterne 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1253	172	173	47	17	1785	78	78	152	18	352	4	4129

Splitterne *Thalasseus sandvicensis* (yngleforekomst)

I 2021 blev den danske ynglebestand af splitterne opgjort til 5212 par, dvs. 1840 flere par end året før. Tallet for 2021 er det højeste antal par, der er registreret i Danmark siden 2011. Splitterne indgik i NOVANA-overvågningen i 2021, og derfor sørgede Miljøstyrelsen for dækning af de fuglebeskyttelsesområder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget. Vi vurderer, at dækningen af øvrige potentielle ynglesteder var god. Arten blev kun konstateret som sikker ynglefugl på syv forskellige lokaliteter, som alle tidligere har haft arten ynglende. I forhold til tidligere år var den store forandring i 2021, at der blev etableret en stor koloni på den forholdsvis nye ø Krik Sandø ved Agger Tange (NJ). Den 28/5 blev kolonien vha. en drone optalt til 543 par, men flere ynglefugle kom til, og 23/6 kunne kolonien, igen vha. af en drone, opgøres til 1942 par. Dermed blev kolonien på Krik Sandø den største koloni i landet i 2021. De fleste af fuglene stammer formentlig fra Tyskland og Holland, hvor der er store ynglebestande af splitterne, og der blev aflæst flere farveringmærkede fugle fra Holland. Det er sandsynligt, at nogle af de sent ankomne fugle var individer, der tidligere på sæsonen



Splitterne, Blåvandshuk, 24. juli 2021. Foto: Bjørn Frikke

havde forsøgt at yngle andre steder i udlandet eller i Danmark. Hirsholm (NJ) var i 2021 landets næststørste koloni med 1605 par, hvilket var en fremgang i forhold til de to foregående år. Ud fra fotos taget fra drone den 27. maj blev kolonien på Hjarnø (SØJ) opgjort af Miljøstyrelsen til 700 par, og det er dette tal, der indgår i ovennævnte landstotal. Under en tælling 20/5 i samme koloni blev der registreret 1110 reder. De forskellige tællerresultater kan være fremkommet, fordi nogle af ynglefuglene gav op og forlod koloni, inden den blev fotograferet fra drone. I ugen mellem de to tællinger var der to dage med heftigt regn, og senere

besøg tydede på, at der havde været ret stor ungedødelighed. På Sprogø (VSJ) var der 878 par, hvilket var en svag fremgang i forhold til året før. Siø (F) har haft splitterne ynglende i de tre forudgående år, men i 2020 brød kolonien sammen, og i 2021 gjorde blot to par yngleforsøg. Holmesø ved Brøndby Strand (KBH) blev først besøgt i forbindelse med ringmærkning, og her blev antallet vurderet til minimum 65 par. På Enø Overdrev (ST), hvor der i 2020 var blevet registreret 41 par, blev antallet anslået til 20 par.

(Thomas Bregnballe / Stephan Skaarup Lund / Frits Erik Rost / Jacob Sterup / Jens Gregersen / Kjeld T. Pedersen)

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

Årstotal	Hypphighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2020	2018	
5047	NA	(894)	(1585)	(1902)	(2881)	4427	5283	5880	5519	5403	109.265

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1970-73, 1975, 1988-89, 1991, 2001-03. Artstotal overstiger 100.000 fugle og sammenfattes derfor ikke.

Der var indrapporteret 5993 observationer af 9392 fiskeørne.

Når de åbenlyse gengangere blev trukket fra, nåede vi en årstotal for året 2021 på 5047 fiskeørne.

Et normalt fint år, men ikke helt på højde med de to foregående år.

Forårstrækket blev på 2330 fugle mod sidste års 2504, mens efterårstrækket gav 2717 mod sidste års 3015 fugle. Der blev som sædvanligt set flest fugle om foråret i Nordjylland og Nordsjælland, mens efterårstrækket var størst i Københavns og Nordsjællands området.

Fleere fiskeørne ankommer tidligere og tidligere. Således var der før den 28/3 set over 40 fiskeørne.

Den første blev allerede set 17/3 1 Rolighedsmoserne (Espergærde) (NSJ). De næste blev set 18/3 1 Ølse-magle Revle (KBH) og 21/3 1 Vesterenge (VJ), hvorefter der var daglige observationer.

De bedste trækdage på Sjælland i foråret var 31/3 30 Hellebæk området (NSJ) og 8/4 15 Hyllekrog (ST). Ved Skagen dukkede den første op 30/3. Hovedtrækket her faldt i april med 19/4 som bedste trækdag med 33 og 28/4 med 24. I alt noteredes 389 fiskeørne ved Skagen, mens ti-års gennemsnittet er på 345.

Træktotaler for de enkelte træksteder vil fremgå af rovfugletabellen.

Ynglefuglene klarede sig lidt bedre end året før, idet otte par tilsammen fik seks unger på vingerne mod kun tre året før. Se udførlig beskrivelse i beretningen fra Projekt Ørn her i Fugleåret.

Efterårstrækket startede som sædvanligt allerede i juli. 5/7 1 Fanø Vesterstrand (SVJ), 9/7 1 Muleby (B), 15/7 1 Rømdæmningen (SJ) og 21/7 1 Rørvig By (VSJ). Fra begyndelsen af august med dagligt træk.

Fra 14/8 kom der rigtigt gang i trækket med 10 Mellerup (ØJ), 22/8 14 Skansebakken (NSJ), 22/8 16 Mandehoved (KBH).

De bedste trækdage var 22/8 39 Stevns Klint (KHB), 30/8 16 Skansebakken (NSJ), 21/8 17 Stevns Klint (KBH). Det gode træk fortsatte til midt i september.

Herefter daglige observationer helt frem til den 27/10. Nogle få fiskeørne bliver her senere og senere.

Således var der observationer i november af en fiskeørn på Bornholm 7/11 Hammeren og i Furesø kommune 3/11 1 Hareskovby og igen 5/11 fiskende i Furesøen ved Frederiksdal samt sidst set 9/11 flyvende ved Furesø Bad.

(Leif Novrup)

Lille skrigeørn *Clanga pomarina*

Årstotal	Hypphighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2020	2018	
14	9	> 1	3	5	4	9	15	16	16	15	246

Der var observationer af 12-14 fugle, hvilket er på samme niveau som i 2020 med 14-16 fugle. Gennemsnittet for perioden 2010-19 er på 11 fugle/år.

Nordjylland havde sit første efterårsfund og første fund fra Læsø. En skrigeørn, som sås indtrækkende ved Mandehoved (KBH) 19/9, var identisk med den fugl, som

trak ud ved Hyllekrog (ST) samme dag, en afstand på lidt over 100 km (ret linje) som blev tilbagelagt på cirka 2 timer og 15 minutter, hvilket svarer til 45 km/t.

Alle fund nævnes:

NJ: 30/5 – 6/6 2 3K + 1 uden alder Skagen, 2/9 1 ad. Læsø.
 SVJ: 19/4 – 17/6 1 2K Brændstrup.
 ØJ: 5/6 1 3K Gjerrild.
 SJ: 6/5 1 Sølsted Mose.
 F: 29/5 1 imm. Sydlangeland.
 KBH: 19/9 1 3K Mandehoved.
 NSJ: 23/6 1 2K Tikøb, 7/7 1 2K+ Blovstrød (samme fugl?).
 ST: 11/5 1 Bøtø Nor, 29/5 1 ad. Østmøn, 9/6 1 ad. Nyord, 19/9 1 3K Hyllekrog (fuglen fra Østmøn og Nyord kan være samme fugl).

(René Christensen)



Lille skrigørn,
 Skagen, 30 maj 2021.
 Foto: Carsten Gørges Laursen

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

Den danske bestand bestod som året før af fem par samt en fugl, der er enlig men holder et territorie. De fik i alt fem unger fordelt med to fra to par i Tofte Skov samt to i Hals Nørreskov og en i Hals Sønderskov - alle i Nordjylland. Læs mere om dette i afsnittet under Projekt Ørn.

Ud over ynglefuglene var forekomsten nogenlunde som i 2020 – både i Nordjylland men også i andre landsdele. Vurderingen skal dog tages med det forbehold, at det kan være vanskeligt (uden fotos) at vurdere omfanget af gengangere de enkelte iagttagelser imellem. Det gælder især blandt de langtidsstationære fugle på Sjælland.

I Nordjylland blev der i første halvår udover fuglene i yngleparrene set en række ørne. Det er også her vanskeligt at angive, hvor mange forskellige det har drejet sig om. Ved Skagen nok tre forskellige fugle i perioden 26/3 til 5/6. Her foruden foreligger yderligere fund af syv fugle, alle 2-3K-fugle.

Fra det øvrige Jylland blev der i Østjylland set 23/3 1 imm. Grenaa Enge og 18/4 1 2K Hadsten og i Vestjylland holdt en adult som de seneste år fortsat til på Borris Hede, hvor den blev set 3/1 til 3/4. Desuden 5/6 1 2K Stubber Ådal. Øvrige i første halvår blev set i Østdanmark. I Vestsjælland 17/1 til 16/3 1 2K ved Åmo-sen/Tissø, 6/2 1 2K Kirkeskov/Snedinge og 8/4 1 imm.

Dragerup Skov. Endelig blev en 2K set 24-26/5 i Rørvig området og samme dage ved Hundested/Kikhavn (NSJ). Fra denne region desuden 22/3 1 2K Hellebæk og 17-18/4 1 2K Fredensborg og Hellebæk. Fra KBH 6/3 1 3-4K Kongelundsområdet. Endelig skal nævnes to 2K-fugle fra ST, 3/1 til 19/4 Holmegaard og Broksø m.v. og 10-15/1 og 28/1 Lågerup og Nysted. Tidspunkterne gør, at der er tale om to forskellige.

I andet halvår blev der i Nordjylland udover ynglefuglene og deres unger set yderligere ni fugle. Her skiller især en iagttagelse sig ud – 3/9 1 ad. + 2 juv./imm. Skindbjerglund. Desuden iagttagelser fra Livø, Eskær Hede, Skagen, Gerå og Bolle/Try Enge. Eneste i Jylland i øvrigt var 5/8 til 27/11 samme fugl adulte fugl ved Borris og 18/12 1 ad. Hover (VJ) - kan være samme. Ellers blev der traditionen tro set Kongeørn i VSJ. 23/10 en på Orø og måske samme øst for Tissø. Desuden blev en fugl set 20/11 til 15/12 i samme område. Fotos kan ikke udelukke, at det i alle tilfælde drejer sig om samme 2K-fugl.

Skemaet viser ikke nødvendigvis det reelle antal fugle, idet enkeltfugle i flere tilfælde ses i flere forskellige regioner. Desuden kan der være gengangere indenfor samme region.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af kongeørn 2021

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	21	1	0	2	0	0	0	2	1	3	3	0	33
2. halvår	25	1	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	29
Samlet	46	2	0	2	0	0	0	5	1	3	3	0	62

Blå kærhøg *Circus cyaneus*

Heller ikke i 2021 blev der fundet ynglende blå kærhøg i Danmark. Spredt over hele landet er der enkelte sommerobservationer, men intet som tyder på yngleaktivitet. Igen i år er der en stigning i antal observationer af trækkende og overvintrende fugle. Måske skal det

stigende antal observationer tilskrives de meget milde vintre, vi har, hvor der er meget få dage med snedække. En ændret landbrugsdrift kan også være gavnlige for blå kærhøg. Flere og flere marker bliver ikke længere pløjet, men der bliver sået direkte i stubmarken – eller efter

en let pløjning. Det betyder flere mus på markerne om vinteren. Desuden er der store arealer med efterafgrøde. Disse efterafgrøder med fx olieræddike er attraktive fourageringsområder om vinteren for grønirisk, stillits, gulspurv, bomlærker, tornirisker m.m. Jeg har personlig flere gange set blå kærhøg, fouragere over marker med efterafgrøde. Et fund af en død blå kærhøg i januar 2021 ved Rendsburg i Nordtyskland, giver ny viden om de

overvintrende blå kærhøge. Fuglen var ringmærket som redeunge i 2014 på Orkneyøerne nord for Skotland (Stuart Williams, via websiden CR-ringning). Kun otte lokaliteter havde ti eller flere overnattende blå kærhøge. De største vinterrastepladser var Selbjerg Vejle (NJ) med op til 18 overnattende og Klelund Dyrehave (SVJ) med ligeledes 18 overnattende blå kærhøge.

(Jesper Leegaard)

Steppehøg *Circus macrourus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2016	2017	2015	
156	16	< 1	3	4	24	168	165	356	204	203	2335

Det blev igen et år med en lidt vigende forekomst. Årets indberetning blev på i alt 156 fugle mod 173 året før. Hermed også et antal, som lå under gennemsnit fra de seneste ti år med 186 fugle. Som sidste år kunne igen konstateres et markant fald i andet halvår med blot 48 fugle, det laveste antal siden 2014, hvor der blev registreret 27 eftersårsfugle. Forekomsten i første

halvår blev på 108 fugle mod 113 i 2020, og igen en klar overvægt af fund i april.

Årets første blev typisk observationer af adulte hanner med to fra samme dato, 2/4 1 Gjerrild (ØJ) og hertil 1 Borris Hede (VJ) – muligvis blev denne allerede fundet 31/3, men ikke sikkert bestemt. Herefter fulgte to fra 10/4 1 Gørløse samt 1 Gjerrild (ØJ).



Blå kærhøg, Ølsemagle Revle, 1. februar 2021. Foto: Mathias Glavind

Forårets første fra Skagen (NJ) var 15/4 2 ad. han, der som vanligt blev den bedste forårslokalitet og noterede 37 i perioden 15/4-6/6 mod 39 året før. Bedste dage i Skagen (NJ) blev 18/4 med fire samt 19/4 med seks fugle, alle adulte. Næstbedste forårslokaliteter var Hellebæk (NSJ) med seks samt Gjerrild (ØJ) med fire fugle.

Sidste fugle på forårstrækket blev nogle sene fund primo juni, 1/6 1 2K hun Røsnæs (VSJ), 4/6 1 2K han Bøtø Nor (ST) samt to fund fra Skagen (NJ) 4/6 og 6/6 af adulte hanner.

Igen i år var der observationer i sommerperioden af rastende eksemplarer med 21/6 1 ad. han Klelund Dyrehave (SVJ) og 10/7 1 ad. han Margrethe Kog Syd (SJ).

Efterårstrækket gav som nævnt sparsomme 48 fugle, og som tidligere år blev efterårstrækket domineret af 1K-fugle. Igen kunne konstateres et mindre fald i antal af ungfugle med 29 eksemplarer mod 34 året før, dette sammenholdt med at der i 2019 blev optalt 70 1K-fugle.

Den første fugl på efterårstræk blev 22/8 1 2K Stevns (KBH) efterfulgt af 24/8 1 2K han Tipperne (VJ). Første ungfugl blev noteret 30/8 1 1K Saksfjed Inddæmning (ST). Som vanligt blev flest registreret i september. Bedste efterårslokalitet var Fanø (SVJ), hvor der omkring Sønderho (SVJ) i perioden 4/9-18/10 blev registreret syv fugle trækkende og rastende, bl.a. 9/10 med 3 R (1 2K + 2 1K). Stevns blev næstbedste lokalitet fem indtræk-kende i perioden 22/8-26/9, samme antal indtræk-kende her som året før. Årets sidste observationer gjaldt 18/10 1 1K Hønen, Fanø (SVJ) samt 30/10 sandsynlig 1K Mandø (SVJ).

Månedsfordelingen blev april 83, maj 20, juni 5, juli 1, august 8, september 28, oktober 11.

(Peter Staarup Christensen)



Steppehøg, Skagen, 19. april 2021. Foto: Knud Pedersen

Aldersfordeling af steppehøg 2021.

	1. halvår	2. halvår	Samlet
Adulte/3K/3K+	67	12	79
2K/2K+	32	5	37
1K	-	29	29
Usp.	9	2	11
I alt	108	48	156

Regional fordeling af steppehøg 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	46	5	7	6	0	3	4	8	3	15	4	7	108
2. halvår	1	2	9	2	3	4	4	1	10	5	7	0	48

Hedehøg *Circus pygargus*

Efter det elendige yngleår i 2020, voksede ynglebestanden en anelse i år, men er ikke oppe på tidligere års niveau. Ynglebestanden er på 22-29 par, hvilket er noget lavere end før 2020. Ynglebestanden flytter desuden langsomt væk fra marskområdet, og bevæger sig mod nordøst. Dette medfører færre observationer af hedehøge, da der ikke kommer mange fuglekiggere i denne del af Danmark. Læs mere herom i beretningen fra "Projekt hedehøg" her i Fugleåret. Uden for yngleområderne i Sønderjylland og Sydvestjylland er der en svag stigning i antal observationer at spore i forhold til de seneste to år.

Årets første hedehøg blev set i Margrethe Kog (SJ) 16/4 og tre dage senere sås den første i Skagen (NJ). Der er meget små udsving i ankomstdatoen for de

tidligste hedehøge og i år var ingen undtagelse. Som foregående år skal man hen mod slutningen af april, før der for alvor kommer flere hedehøge til landet. Ultimo august har langt de fleste hedehøge forladt landet og der blev kun set 15 hedehøge i september. Årets seneste blev set den 21/9.

I Skagen blev der registreret 22 på forårstræk, hvilket er lidt over de foregående ti års gennemsnit på 18. I Storstrøm er der registreret 18, hvilket er på niveau med observationerne før 2018. I Vestdanmark – uden for yngleområdet – er der stort set ingen observationer af hedehøg i andet halvår, mens der i Østdanmark er enkelte observationer.

(Jesper Leegaard)

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	25	11	Y	5	4	Y	9	1	10	5	18	4	92*

Y=yngeområde antal ikke opgjort. *= total excl. Fund i yngeområderne.

Havørn *Haliaeetus albicilla*

Havørnebestanden fortsatte sin fremgang og bliver af Projekt Ørn opgjort til omkring 151 ynglepar, hvoraf 100 par fik 155 unger på vingerne. Læs mere om ynglebestanden i beretningen fra Projekt ørn her i Fugleåret.

Som følge af den store bestand ses der stadig flere unge havørne, der raster og fouragerer tæt sammen. Således blev der i november talt et rekordantal på omkring 90 overnattende på samme tid i Tingdal Plantage ved Højer (SJ).

Andre store antal var 4/1 33 Fanø Vesterstrand (SVJ), 26/7 40 Maribo Sønderø (ST) og 16/11 30 Saltvandsøen (SJ).

Flere af træklokaliteterne melder også om nye rekorder, f.eks. havde Skagen (NJ) i alt 194 trækkende i foråret. Se beretningerne fra fuglestationerne samt beretningen om rovfugletræk her i Fugleåret.

(Peter Lange)

Rød glente *Milvus milvus*

Årets vintertælling blev afholdt 9-10/1, og på trods af vinterligt vejr blev det til endnu en ny rekord, nemlig 439 fugle. Fordelingen af glenterne kan ses i skemaet forneden. I modsætning til 2020 var de største koncentrationer på Syd- og Vestsjælland, med flest øst for Tissø. Det kan tænkes at en del af de sjællandske fugle er trækgæster fra Sverige.

Den danske tælling er en del af en koordineret fælles-europæisk optælling, der har til formål at få et samlet

overblik over den totale europæiske bestand. Næsten hele verdensbestanden findes indenfor EU plus Storbritanniens grænser. Det er dog ikke lykkedes at få alle lande med, f.eks. deltog Sverige og Portugal ikke, og deltagelsen i andre lande var mangelfuld. Alligevel talte man sig frem til mere end 57.000 glenter, de fleste i Spanien.

Fremgangen for ynglebestanden er stadig fin, men det kniber mere og mere med at få indrapporteret yngleparrene.



Havørn, Skenkelsø Sø, 13. august 2021. Foto: Steen Højmark-Jensen



Rød glente, Tindbæk, 19. december 2021. Foto: Tonny Ravn Kristiansen

Som det ses af skemaet, er de største bestande stadig i NJ, ST, F og SØJ. Det virker påfaldende, at der indrapporteres så få i ØJ og VSJ, især når lokale folk siger, der er pænt med glenter. Ud fra de oplysninger, vi har til rå-

dighed, opjusterer vi estimatet for den samlede bestand til 300-350 ynglepar. Oplysningerne i skemaet forneden er baseret på indtastninger i DOFbasen samt personlige meddelelser fra personer i og uden for glentegruppen.

(Per Rasmussen)

Regional fordeling af rød glente 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Vinter	13	1	3	124	6	0	27	134	2	2	123	4	439
Ynglepar	44	1	7-9	6-9	27-30	8-10	30-37	2-4	1-3	10-11	37-41	4	177-201

Sort glente *Milvus migrans*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2020	2019	
792	37	33	59	69	123	376	743	792	694	547	8126

Atter engang blev rekorden fra året før slået, hvilket bekræfter tesen om, at den er blevet mere og mere almindelig, og måske er det bare et spørgsmål om tid, før arten kan tælles blandt ynglefuglene herhjemme. Året blev indledt med et vinterfund 14/1 1 2K Kettinge på Lolland (ST) og samme fugl blev set flere steder på øen frem til ultimo marts. Trækket indledtes 17/3 1 Hvedstrup Enghave (KBH), og omkring en måned efter bliver første dag med mere end en enkelt fugl, 10/4 2

Hellebæk Avlsgård (NSJ). Trækket kulminerede til tiden, nemlig ultimo april og primo maj, og tal som underbygger det blev 30/4 7 Fakkebjerg (F) og 2/5 6 Skagen (NJ). Efterårstrækket kulminerede medio ultimo og august med 21/8 8 Stevns Klint (KBH) som den største dag. Den sidste trækkende blev 22/11 1 ad. Stevns Klint (KBH) og året blev afsluttet med 20/12 1 Bodilsker (B). Der har gennem de senere år vist sig en tendens til årlige vinterfund, især på Bornholm (Christensen m.fl. 2022).

(Tommy Kaae)

Regional fordeling af sort glente 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	109	3	6	33	7	30	92	16	182	47	219	48	792

Kirkeugle *Athene noctua*

Indtastningerne i DOFbasen giver ikke længere et retvisende billede af artens forekomst, så derfor baserer nedenstående sig især på de oplysninger, som Vildtforvaltningsrådets kirkeuglegruppe har indsamlet.

I 2021 er der kendskab til 10 ungeproducerende par samt flere enlige fugle.

Artens kerneområde er Østhimmerland, hvor der blev registreret seks ynglepar med min. 25 udføjne unger, hvoraf 24 blev ringmærket. I 2020 var der kun 13 udføjne unger fra seks kuld i Østhimmerland, hvor der nu er en fokuseret indsats for at optimere levestederne omkring eksisterende par. I 2019 var der fem par med 16 udføjne unger. Initiativerne er bl.a. støttet af miljøministeren med 1 mio. kroner. Der er tale om en markant stigning i antal udføjne unger i år i forhold til de to forrige år, så der er derfor grund til lidt optimisme for artens overlevelse.

Der blev i år igangsat en større eftersøgning i Himmerland ved natlytning, men det gav desværre ikke oversete ynglepar.

Der blev fundet tre lokaliteter med syngende fugle i Vesthimmerland. En syngende sydvest for Års (NJ) og én hørt syd for Vilsted Sø (NJ). Om der er tale om par vides ikke. Et sikkert ynglepar ved Morum (NJ).

Uden for Himmerland er der oplysninger om min. en på gammel ynglelokalitet nord for Skive (NJ), Hunderup (SVJ) en syngende (enlig) februar-maj, Føvling (SVJ) et par med en unge, der blev ringmærket. Han med GPS-sender (i 2022 fanget og GPS-sender afmonteret. Data viste, at fuglen var mærket som redeunge i Østhimmerland i juni 2019. Der henvises i øvrigt til artikel i Fugle og Natur nr. 3 2022). Ved Silkeborg (ØJ) 1 par, nord for Esbjerg (SVJ) en enlig fugl, nordvest for Varde (SVJ) sandsynligvis stadig et par samt et ynglepar med ukendt resultat i Vendsyssel (NJ).

(Egon Østergaard)

Perleugle *Aegolius funereus*

Der er for første gang i mange år ingen sikre ynglefund i 2021, men seks sandsynlige i form af syngende hanner ved gentagne besøg med mindst én uges mellemrum eller par set.

Bornholm: Almindingen 16/2-5/7 1 syngende og Pedersker Plantage 7/3-24/5 1 syngende fugl.

Jylland: Blåbjerg Klitplantage (SVJ) 24/1-28/5 1 par ved redekasse samt endnu en syngende fugl hørt få gange, Gludsted Plantage (ØJ) 13/2-11/6 1 fugl hørt syngende i hele perioden ved mange besøg. Det kan tyde

på, at det er en enlig uparret han. Hoverdal Plantage (VJ) 25/1 og 10/4 1 syngende fugl og Ulfborg Plantage (VJ) 18/3-10/4 1 syngende fugl.

Enkeltstående iagttagelser: Klelund Dyrehave (SVJ) 9/3 1 fugl set, Sønderhede (SVJ) 30/1-1/2 1 fugl hørt syngende, Vrøgum Klitplantage (SVJ) 5/3 1 syngende fugl.

Fra efteråret: Bjergby på Nordmors (NJ) 20/10 1 hun kaldende og en plukket fugl blev fundet 30/12 i Svinemose (B).

(Egon Østergaard)

Hærfugl *Upupa epops*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Arttotal	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2019	1997		
2021	55	162	17	23	27	20	25	49	55	50	43	1374

I 2021 blev der set mellem 50 og 55 hærfugle, idet nogle af dem godt kan være gengangere, baseret på, at de er set på forskellige datoer på nærliggende lokaliteter. Det tangerer eller overgår rekorden på 50 fugle fra 2019. Årets første hærfugle blev set 30/3, 1 Nykøbing Falster (ST) og 1 Fanø sydspids (SVJ). Så var der ellers rykind af hærfugle i april og maj, 32 af årets fugle blev set i de to måneder. Af forårets hærfugle var en stationær ved Skagen (NJ) i perioden 28/4 – 2/5, hvor den blev

set af mange både ved Grenen og Skagen Nordstrand. Sidste fugl fra første halvår og eneste fra juni var 7/6 1 Sørup på Lolland (ST). I andet halvår var den første hærfugl 12/8 – 19/8 1 Nyborg (F); i alt blev der set 18 hærfugle i andet halvår, hvoraf flere var stationære i et par dage. Sidste blev 27/12 1 Kruså (SJ), muligvis den samme som dagen før set ved Bov (SJ). Af syv trækobservationer er de to ikke fra NJ: 24/4 1 Hammer Odde (B) og 1 Harboøre Tange (VJ).

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af hærfugl 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	9	3	2	1	0	2	1	3	2	0	7	7	37
2. halvår	1	1	1	0	0	4	3	1	3	0	1	3	18

Vendehals *Jynx torquilla*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	1981	2021	
529	NA	(193)	(370)	(143)	169	369	594	658	533	529	(12.374)

Der blev indberettet 529 vendehalse mod 658 i 2020, og 434 i 2019. Det næstbedste år nogensinde.

De første ankom på grund af den kolige april senere end i 2020, nemlig 19/4 1 Ørsbjerg Skov (F) og 1 Søndergaard Skov (F) samt 1 Borris Hede (VJ). Derefter 20/4 1 RI Blåvands Huk (SVJ), 20/4 1 Jennes Sø, Skagen (NJ), 20/4 1 Haurvig Vest (VJ) og 1 Klosterheden (VJ). Herefter fortsatte det med daglige obs. til 11/7. Langt hovedparten blev som sædvanligt set i første halvår nemlig 441 mod kun 88 i andet halvår.

Der blev indberettet 278 ynglefugle. Hvor mange vendehalse, der i virkeligheden yngede i Danmark er vanskelig at anslå. Mange yngede i spættehuller ud over redekasser, så det gør det ikke lettere. I Nordjylland fandtes mindst seks par i Tofte Skov og to par i Høstemark Skov. Desuden sikre/sandsynlige par i Tversted Rimmer, Pirupshvarre, Grønhøj, Hjermind Skov, Store Arden Skov, Helligum Skov og 1-2 par Dall Hede. (Se *Nordjyllands Fugle 2021*).

Af ynglepar blev der indberettet 3 par Borris Hede, 2 par Klosterheden, 3-4 par Ovstrup hede (VJ), 2-3 par Gribskov (NSJ), 1 par Kronhede Plantage (VJ), 1 par Ndr. Feldborg Plantage (VJ), 1 Borbjerg Plantage (VJ), 1 par Trehøje Golfbane (VJ) og 0-1 Sølsted Mose (SJ) samt tre syngende ved redehul i Frøslev Plantage (SJ).

Næsten alle de sikre par er således fundet i Jylland, foruden nogle få par i Nordsjælland.

Efterårstrækket indledtes den 9/8 1 Povsker (B), 12/8 1 RI Agersø agerland (VSJ), 12/8 1 Ertholmene (B), 1 Lynæs Fort (NSJ) og 13/8 1 Gulstav (F). De sidste blev set 9/9 1 Vrad Sande (ØJ), 11/9 2 Hyltofte Østersøbad (S) og 13/9 1 Sønder Lyngvig (VJ) samt 16/9 1 Lagunen, Slagelse (VSJ). Der blev på forårstrækket ringmærket syv fugle, Blåvand (SVJ) 3, Gedser Odde (ST) 2, Agersø (VSJ) 1, samt Grenen 1. På efterårstrækket blev fire ringmærket Blåvands Huk 1, Agersø 1 og Gedser Odde 2.

(Leif Novrup)

Regional fordeling af vendehals 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	112	77	97	24	12	49	20	20	19	32	18	49	529

Grønspætte *Picus viridis*

Den på dagsbasis rensede årssum fra DOFbasen var 4122 fugle. Den nåede næsten rekorden fra 2020 (4289), mens den tidligere rekord var 2450 fugle i 2019.

Der var i 2021 458 lokaliteter med yngleadfærd i perioden 1. februar til 10. august. Sidste års tal i Årsrapporten rummede desværre fejl (for ØJ og VJ), som umuliggør en umiddelbar sammenligning. De korrigerede tal for 2020 vises derfor i tabellen nedenfor. De viser et uændret antal lokaliteter med yngleadfærd – 457 i 2020 og 458 i 2021. Til sammenligning var der 276 i 2019 til 393 i 2020. Der er ikke i regionalfordelingen større ændringer fra 2020 til 2021.

Arten har været behandlet i Fugleåret siden 2009. Baggrunden for behandlingen var en vigende forekomst i bl.a. Rold Skov (fra 1990'ernes ca. 50 par til max 5!) samt Vendsyssel og dele af Djursland. Til gengæld kunne der anes en stigende tendens på bl.a. Fyn. Siden dengang har arten generelt været i fremgang, og bestanden er specielt vokset kraftigt på Fyn. Den mangler

dog stadig eller er sparsom i fx dele af Vendsyssel og Thy samt Mors og Salling. Der er fortsat ikke konstateret ynglepar øst for Storebælt.

Denne artikel afslutter den siden 2009 næsten årlige rapportering af arten. Det har nemlig vist sig, at trends i forekomst og ynglehyppighed kun i meget begrænset omfang kan dækkes af et ufuldstændigt materiale med tilfældige årlige svingninger. Artens foretrukne habitat er lysåbne, parklignende terræner med klynger af træer og en myrevenlig undervegetation. Rold Skov er kun tilsyneladende en undtagelse. Arten yngler ikke i de tætte dele af skoven, og den gik voldsomt tilbage, da de enorme stormfaldsskabte lysninger efterhånden erstattedes af tættere skov. Tilgroning og intensivt landbrug er to af truslerne mod fødegrundlaget – små myrer om sommeren og røde skovmyrer om vinteren. Det er sandsynligvis især sådanne faktorer, der forklarer ændringer i ynglehyppigheden og lokalitetsfordelingen, og de kræver systematiske undersøgelser.

(Esbén Sloth Andersen)

Regional fordeling af grønspætte 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	1085	464	301	618	674	257	723	0	0	0	0	0	4122
Lokaliteter med yngleadfærd	113	49	26	72	61	33	104	0	0	0	0	0	458
Lokaliteter med yngleadf. 2020	121	52	31	69	53	36	95	0	0	0	0	0	457

Sortspætte *Dryocopus martius*

Den på dagsbasis rensede årssum var 2805 fugle, dvs. kun lidt mindre end sidste års rekordhøje sum på 2895. Regionalfordelingen svarer også stort set til sidste år. Der er dog et kraftigt fald i antallet af rapporterede fugle i Sønderjylland fra 393 i 2020 til 184 i 2021. En stor del af forklaringen er, at den afdøde Hans Christensen, Tønder i 2020 stod for næsten halvdelen af observationerne. I forhold til regionalfordelingen er der en alvorlig uklarhed i DOFbasen. Lokaliteten "Bølling Sø og områder omkring søen" medregnes både i Vestjylland og Østjylland. De 32 rapporterede fugle synes at stamme fra området tæt ved Moselundgård Plantage i VJ. Derfor er de fratrukket summen for ØJ. I tidligere årsrapporter blev problemet overset – herunder dobbelttællingen af de 35 fugle i 2020.

Antallet af DOFbase-lokaliteter med yngleadfærd i perioden 11. marts til 1. august steg fra 140 i 2020 til 164 i 2021. Fordelingen svarer nogenlunde til sidste år. På trods af ovennævnte forhold steg antallet af DOFbase-lokaliteter med yngleadfærd her fra 28 i 2020 til

49 i 2021. Det skyldes bl.a. en øget observationsindsats på Djursland.

Fra Sønderjylland var der ingen systematisk opgørelse af ynglepar, men i 2020 fandt Hans Christensen 18 sikre ynglepar i lige så mange skove. Årets største yngleundersøgelse var fra Grib Skov. Herfra meldtes om 8 – 10 ynglepar. Det konstateres, at tre par opgav yngleforsoget. De to af parrene havde udmejslet reder nær de rødgranområder, hvor Naturstyrelsen udførte udtynding i marts og april. Fra Nordjylland meldtes om tre par i Lille Vildmose, mens de ufuldstændige rapporter fra den bredt definerede Rold Skov kun pegede på fire par. Andre bearbejdede ynglepar var fra Vestjylland: 1 - 2 par i Ndr. Feldborg Plantage og 1 i Sdr. Feldborg Plantage.

Uden for ynglesæsonen optræder nogle fugle enkeltvist udenfor de traditionelle områder. Fra Fyn kan nævnes 9/2 1 Bogense Fredskov og 19/12 1 Ørsbjerg Knold ved Aarup. Nord for Limfjorden var årets afviger 9/9 og 10/12 1 Vester Torup Klitplantage.

(Esbén Sloth Andersen)

Regional fordeling af sortspætte 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	V SJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	375	102	42	469	308	184	38	46	381	859	1	0	2805
Lokaliteter med yngleadfærd	29	9	1	49	19	11	1	5	8	32	0	0	164



Sortspætte, Gribskov, 1. juni 2021. Foto: Per Ekberg

Lille flagspætte *Dendrocopus minor*

Årsummen fra DOFbasen på 733 fugle er dagsvist rensset for gengangere. Summen er noget mindre end sidste års 773, men den er væsentligt højere end de to foregående års 630 og 424. Som sædvanligt er der en stor interesse for et begrænset antal let tilgængelige fugle, fx i Vaserne (NSJ), Sønderød (KBH), Klostermølle (SØJ) og Draved Skov (SJ). Antallet af lokaliteter med observationer er næsten uændret (178 i 2021 mod 175 i 2020), og det samme gælder antal lokaliteter med yngleadfærd (hhv. 71 og 72).

Generelt synes arten stadig at være i langsigtet fremgang. Faldet i årsummen i forhold til sidste år forklares af tallet fra en enkelt region. Mens de fleste andre regioner viser en fremgang, så blev der fra Nordsjælland kun registreret 267 fugle mod sidste års

428. Tilbagegangen afspejler sig ikke i antallet af lokaliteter med observationer i NSJ, men den er næppe helt tilfældig. Gribskov-området rummer de dominerende lokaliteter, og her vurderedes der at være 13-15 ynglepar mod 19-21 i 2020. Der er ikke tale om en trend, for i 2019 var vurderingen 11-12 par. Årsagen til, at Gribskavs ynglepar varierer meget gennem årene, handler nok mere om, hvor meget tid der bruges på registreringen af denne svære art hvert enkelt år end de reelle op- og nedgange i bestanden, generelt er Gribskavs bestand stabil og i fremgang.

I den nævnte rækkefølge er det stadig Nordsjælland, Bornholm og Københavnsområdet, som huser hovedparten af den danske bestand.

(Per Ekberg / Esben Sloth Andersen)

Regional fordeling af lille flagspætte 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	3	0	1	16	106	75	0	14	145	267	22	84	733
Lokaliteter	3	0	1	6	11	8	0	5	30	65	12	37	178
Lokaliteter med yngleadfærd	0	0	0	4	3	3	0	3	14	27	2	15	71

Biæder *Merops apiaster*

Årtotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2017	2021	
2021	40	4	19	29	42	67	75	216	89	86	1786
0	NA	<1	<1	>1	3	5	3	-	-	-	

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar.

Der blev observeret biæder på ca. 50 lokaliteter i 2021, hvilket er en pæn stigning fra de ca. 38 lokaliteter i 2020. I dagene 1/6-6/6 var der mange registreringer i Skagen området (NJ).

I regionalfordelingen er der forsøgt rensset for gengangere. Det giver i alt 86 fugle. Antallet er noget højere end i 2020 og højere end gennemsnittet for 2010-2019.

For første gang i 10 år var der ingen succes på den sønderjyske ynglelokalitet. Kun to faste fugle blev set på

stedet gennem sommeren. De ynglede tilsyneladende ikke. Der var ikke meldinger om ynglefugle andre steder i landet.

Årets første observationer var tidlige, 25/4 1 Grenen (NJ), 30/4 1 Påø Enge (F) og 1/5 1 Vængesø, Helgenæs (ØJ), mens årets sidste var 4/7 2 Borris Hede (VJ), 5/7 1 Genner (SJ) og 12/7 1 Silstrup ved Skarrild (VJ).

Største forekomst var hele 12 Ø 16/5 ved Gilbjerg Hoved (NSJ).

(Nina Rosendahl Larsen)

Regional fordeling af biæder 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	21	4	1	6	0	4	4	11	7	13	11	4	86

Ilfugl *Alcedo atthis*

Det samlede antal observationer i DOFbasen er faldet markant i forhold til 2020, hvor der blev foretaget mere end 10.000 indberetninger. I 2021 er tallet 5653.

Det samme voldsomme fald gør sig gældende i opgørelsen af ynglefugle, som var rekordstor i 2020. Indtastningerne i DOFbasen kan opgøres til 26 sikre ynglepar og fire mulige. Dette skal ses i relation til en anslået landsbestand på 440-942 par angivet af Christensen et al 2022.

(Bent Birk Kristensen)

Udviklingen i de seneste år.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sikre ynglepar	64	70	49	32	96	108	26
Mulige ynglepar	31	58	79	56	22	4	4



Isfugl, Årdsdalevang, 10. oktober 2021. Foto: Sune Riis Sørensen

Regional fordeling af ynglepar af isfugl 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Sikre ynglepar	4	2	0	5	8	0	0	0	2	5	0	0	26
Mulige ynglepar	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	1	0	4

Aftenfalk *Falco vespertinus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1992	2019	1988	
72	94	104	160	165	77	151	123	619	489	385	6901

Med en kølig maj måned og et efterår med forekomst af ganske få 1K-fugle blev årstotalen lav – den laveste siden 2017.

Årets første var 25/4 1 hun Hyllekrog (ST) og 30/4 1 han Vangså Hede (NJ). Ellers blev mere end halvdelen set i NJ og primært ved Skagen i forbindelse med et varmfremstød primo juni, således 3-6/6 16 fugle hvor af 4/6 8. Der foreligger ingen forekomster af mere end

to aftenfalk fra andre lokaliteter. Seneste i første halvår 24/6 2 Listrup Lyng (ST).

Første i andet halvår var 12/8 1 hun Bøgeskov Havn (KBH). Med blot 15 fugle var forekomsten meget fåtallig og alle observationer var af enkelt-fugle. Eneste set over flere dage var 21-22/9 1 1K Lille Vildmose (NJ). Året blev afsluttet med et par sene, 10/10 1 1K Dueodde (B) og 12/10 1 1K Mørkemose ved Årup (F).

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af aftenfalk 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	28	0	1	2	1	1	4	3	0	6	10	1	57
2. halvår	4	1	0	0	0	0	1	0	3	2	2	2	15
Samlet	32	1	1	2	1	1	5	3	3	8	12	3	72

Lærkefalk *Falco subbuteo* (yngleforekomst)

Der er kun få indtastninger med yngleadfærd i DOF-basen af en art, der er svær at registrere som ynglefugl.

Som sædvanligt findes yngleparrene i den sydlige og østlige del af landet.

Fordelingen på lokalafdelinger er NSJ og KBH 1-2 par, VSJ og B 1 par. F har 4 par, hvilket er højeste antal i nyere tid. SJ 3 par og SØJ 2 par. Samlet giver det en

total på 13-15 par, hvilket er lidt bedre end i 2020.

Der er dog ingen tvivl om, at dette tal er noget under det reelle antal. I ATLAS III blev bestanden vurderet til 20-30 par, og der er intet, der tyder på tilbagegang.

Årets første lærkefalk blev set ved Skagen (NJ) 16/4, mens den sidste, en ungfugl, fouragerede på Værnengene (VJ) 25/10.

(Per Rasmussen)

Vandrefalk *Falco peregrinus* (yngleforekomst)

Der var i 2021 i alt 24 lokaliteter med falkepar i ynglesæsonen, hvoraf 15 par med æg eller unger. Parrenes regionale fordeling fremgår af tabellen herunder.

Københavnsområdet fik sit første dokumenterede ynglepar i 100 år, idet et par i en opsat kasse på Vestforbrændingen i Glostrup fik to unger. Parret ved Nordjyllandsværket (NJ) blev desværre fundet døde,

man formoder at dødsårsagen var fugleinfluenza.

På Møns Klint (ST) var der tre par, hvor der ved det ene par blev konstateret en ekstra han tilstede i territoriet gennem yngletiden. Det er første kendte eksempel i Danmark på, at en hun er knyttet til to hanner (poligyni) i yngleperioden.

(Niels Peter Andreasen/Peter Lange)

Regional fordeling af vandrefalk ynglepar 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	0	0	1	1	1	1	1	2	1	1	5	5	19



Vandrefalkeparret på Kyndbyværkets skorsten, 22. marts 2021. Foto: Steen Højmark-Jensen

Pirol *Oriolus oriolus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1982	1983	
107	NA	55	131	100	71	96	111	179	171	150	4751

I 2021 blev der observeret 107 piroler, når der renses for gengangere. Det er en smule over gennemsnittet for de seneste ti år.

Der blev ikke registreret fugle med sikker yngleadfærd og heller ingen ynglepar. I Gulstav Østerskov (F) blev op mod to syngende hanner hørt 20/5-26/7 og 6/6 blev fire fugle set samme sted.

I den nordøstlige del af Kongelunden (KBH) blev en ivrigt syngende han registreret af en del forskellige observatører 30/5-9/6. Der blev dog aldrig set en hun eller andre tegn på yngel.

Et par blev kort set 11/6 Frostrup Skov og Sløsserup Skov (ST), og der blev yderligere hørt en syngende han

samme dag. Der er ikke flere registreringer fra denne lokalitet i 2021. Der var også syngende fugle i længere perioder på følgende lokaliteter: 2/6-9/6 op mod tre syngende Fiskebæk Skov (ST) og 16/5-19/6 op mod to syngende Gulstav Vesterskov.

Årets første observationer var 9/5 1 Jættebrink, Møns Klint (ST) og samme dag 1 Gilbjerg Hoved (NSJ) samt to fugle forskellige steder i Skagen området (NJ), 10/5 hhv. 1 Gulstav (F), 1 Hamborg Skov (ST), 1 Busene Have (ST), 1 Gilbjerg Hoved og fem i Skagen området. Ved Skagen ses samlet 39 piroler. Årets sidste blev 14/7 1 Hjerting By, Esbjerg (SVJ), 14/7 1 Gulstav, 26/7 1 Gulstav Østerskov og 4/8 1 Kobbelskov (F).

(Nina Rosendahl Larsen)

Regional fordeling af pirol 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	42	1	3	5	2	2	11	4	2	10	27	10	107

Stor tornskade *Lanius excubitor*

Der er ikke foretaget en egentlig bearbejdning af de 2499 indtastninger med stor tornskade.

Den er registreret over hele landet, men udelukkende som træk- og vintergæst, idet der ingen fund foreligger i tidsrummet fra 9/5 til 20/9. Med forbehold for hemmeligholdte fund med yngleadfærd, som vi ikke har adgang til.

De største antal fra vintermånederne var 14/2 5 Lille Vildmose (NJ) og 1/11 9 Gribskov (NSJ). Skagen (NJ) har i alt 18 trækkende i perioden 1/4-9/5, alle enkeltvis. 18/4 4 Ø Gilbjerg Hoved (NSJ) er største træktal.

(Peter Lange)



Stor tornskade,
Korshage, 19. april 2021.
Foto: Klaus Bjerre



Nøddekrige, Ålsgårde, 28. oktober 2021. Foto: Axel Mortensen

Nøddekrige *Nucifraga caryocatactes*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1985	1995	1977	
55	NA	226	590	554	167	51	34	3676	1493	1297	15.919

Efter et par år med nedgang i antal observerede fugle blev det til en pæn fremgang, der siden 2013 kun er overgået i 2018. Der var gennem hele året som sædvanligt stationære fugle i Store Hjöllund Plantage (ØJ), hvor der maksimalt blev set to voksne fodre en unge. Dette var samtidig årets eneste ynglepar. Disse fugle anses også for værende lig med fuglene set i nærliggende Gludsted Plantage (VJ+ØJ) og ved Vrads (ØJ).

Desuden var der i perioder følgende stationære fugle: 10/9-11/10 1 Dueodde (B), 8/10-29/12 op til 3 Ålsgårde

(NSJ) og 24/11-26/12 1 Hasselø Plantage (ST). Ud over de stationære blev der kun set få i årets første halvdel: 21/1 1 Pedersker Skov (B), 4/4 1 Grindsted Plantage (SVJ), 10/4 1 1 Tisvildeleje (NSJ) og 27/5 1 Kronhede Plantage (VJ).

Andet halvår gav en del flere. Flest 12/10 3 Gedser Odde (ST). En fugl blev bestemt til tyndnæbbet race (ssp. *macrorhynchos*) og ringmærket 19/10 Gedser Odde, alle øvrige racebestemte, ti fugle, var tyknæbbet (ssp. *caryocatactes*).

(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af nøddekrige 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1	2	3	6	0	0	1	4	6	16	10	6	55

Fyrremejse *Poecile montanus*

Det blev endnu et år med tilbagegang, hvor vi kom tilbage til niveauet i årene 2016-19, selvom antallet af lokaliteter steg svagt, hvilket også afspejles i, at få lokaliteter gav fem fugle eller mere (lok.max): 9/1 5

Heden syd for Hjortebjerg Plantage (SVJ), 30/3 5 Skast og Kogsbøl Mose (SJ), 30/8 5 Fole (SJ), 1/9 8 Filsø (SVJ), 4/9 5 Sølsted Mose (SJ), 17/10 6 Grønningen (SVJ) og 4/12 5 Bygholm Enge (SØJ). Ynglefugle blev registreret

på en del lokaliteter i SJ, SVJ, SØJ, VJ og ØJ, med syngende eller territoriehævdende hanner og tre med følgende angivelser af par: 2-3 par Sølsted Mose (SJ), 2

par Skast og Kogsbøl Mose (SJ) og 1 par Knabberup Sø (SØJ). Den danske ynglebestand anslås til at tælle 500 par (Christensen m. fl. 2022).

(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af fyrremejse 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Antal fugle	0	46	72	10	38	112	0	0	0	0	0	0	278*
Lokaliteter	0	28	35	5	15	50	0	0	0	0	0	0	134

*ved summering er benyttet halvårsmax. pr. lokalitet.

Pungmejse *Remiz pendulinus*

Det blev i 2021 kun til en ganske svag tilbagegang i forhold til året før, men med en stor omfordeling de enkelte områder imellem, idet antallet fra NJ mere end halveredes, mens flere andre områder gik frem i antal. Det samlede antal lokaliteter for arten forblev uændret på 27. Årets første blev observeret 1/4 1 Gulstav Mose (F), 2/4 2 Vesterenge (VJ), 2/4 1 Lille Vildmose (NJ), 2/4 1 Sølsted Mose (SJ) og 2/4 1 Ejstrup (SØJ). Antal ynglepar blev til 3-12 par, med følgende sikre: 2 par Sølsted Mose

(SJ) og 1 par Filsø, Fidde Sø og Kirkeodde (SVJ). I Lillesø i Lille Vildmose (NJ) havde et par etableret sig, men reden forsvandt inden der kom unger, reden er formodentlig blæst ned. I Rærup Slambassin (NJ) rugede desuden et par, men de forlod siden reden, og endelig blev der set flere redebyggende fugle, uden at yngel kunne fastslås, da hannen ofte bygger flere reder. De sidste var 28/9 1 Hassenør (ØJ), 28/9 1 Grenen (NJ) og 11/10 1 Gulstav (F).

(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af pungmejse 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	10	4	5	6	1	3	6	0	3	3	0	2	43



Pungmejse, Rærup, 14. april 2021. Foto: Lars Grøn

Bjerglærke *Eremophila alpestris*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2020	2019	
11.566	NA	(1289)	(866)	(5545)	(2574)	4714	9640	11.566	7714	7327	(88.668)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1971-72, 1974-76, 1988-93 og 1999-2007.

Efter nogle år med stor fremgang fortsatte denne art med at sætte en ny rekord langt over hvad der hidtil er set, og det blev til en total på over 11.000 fugle! Den sydlige del af Jylland tegnede sig for den største fremgang. Størstedelen, ca. 60%, af fuglene blev set i andet halvår.

De sidste i foråret forlod os sent: 17/5 1 Tipperne (VJ), 17/5 7 Værnengene (VJ), 17/5-24/5 1 Grenen (NJ) og endelig 1/6 1 Grenen. Der var ingen sommerfund og efterårets første var: 25/9 2 Skallingen (SVJ), 25/9 4 Fanø Vesterstrand (SVJ), 26/9 4 Klegod (VJ), 26/9 50 Agger Tange (NJ), 26/9 1 Hjerding By (SVJ) og 26/9 1 Mandø (SVJ).

Årets største observationer var 11/11 280 Buksør Odde (NJ), 8/10 260 Fanø Vesterstrand og 13/11 250 Brøns Forland (SJ).

Det totale antal for NJ er i "Nordjyllands Fugle 2021" angivet til værende 5300. Afvigelsen til nedenstående tabel skyldes at tallet i nævnte rapport er baseret på en simpel frasortering af gengangere fra samme dato, mens der i nedenstående tabel er frasorteret, hvad der antages at være fugle, der er stationære over flere dage.

(Ole F. Jensen)

Regional fordeling af bjerglærke 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	3652	2055	2316	136	2	3156	14	36	79	102	1	17	11566

Hedelærke *Lullula arborea* (yngleforekomst)

De første syngende fugle blev observeret tidligere end sidste år, 21/2 1 Molslaboratoriet (ØJ) og 24/2 2 Melby Overdrev (NSJ). Det kan handle om trækfugle, selv om hedelærken opsøger sit territorie hurtigt efter ankomsten. Der er kun få indberetninger af ynglepar, i alt 23-31 par fordelt på 17 lokaliteter, flest 6 par i Gribskov (NSJ) og 9-12 par på fem lokaliteter i Vestjylland. Der indberettedes 463 syngende/territoriehævdende fugle på 263 lokaliteter (sum af lokalitetsmaksimum), flest 6/3 12 Melby Overdrev (NSJ). Bestanden i Danmark estimeres til 650-850 par (Christensen m. fl. 2022).

(Ursula Burmann)



Hedelærke,
Klelund Dyrehave,
14. marts 2021.
Foto: Helge Sørensen

Regional fordeling af hedelærke 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
Ynglepar	2	10-13	0-2	2	0-1	1	0-1	1	0	7-8	0	0	23-31
Syngende Fugle	131	38	55	120	18	31	3	9	2	47	7	2	463
Lokaliteter med syngende/ynglende fugle	82	25	31	65	13	15	3	6	1	14	6	2	263

Toplærke *Galerida cristata*

Yngleresultatet fra Hirtshals (NJ) må betegnes som pauvert, hvorimod vi skal en del år tilbage for at finde hele tre fund uden for Hirtshals!

I Hirtshals, der er artens sidste bastion i Danmark, blev arten set hele året – og et par ynglede. I vinter-månederne december og januar observeredes kun en enkelt fugl. På andre tidspunkter af året registreredes op til tre fugle. 20/3 ses og høres tre fugle, heraf er de to syngende hanner.

I juni måned ses der fugle med føde i næbbet, der bringes til rede på græsareal ved den nye autocamper-

plads ved Banegårdspladsen. Det vides ikke hvor mange unger, der var i reden. Der er dog ikke meget, der tyder på ynglesucces. Der meldes ikke om ungfugle, og der ses aldrig mere end tre fugle samtidig.

Udenfor Hirtshals var der følgende fund; 23/3 1 Ertholmene (B), 13/5 til 26/5 samt 10/6 1 Grenen (NJ) og 24/5 1 Gniben, Sjællands Odde (VSJ). Fuglen fra Ertholmene er det fjerde fund af toplærke på Christiansø og det første i 23 år. Fuglen led den grumme skæbne at blive taget af en spurvehøg, kort efter at der var blevet observeret og fotograferet!

(Peter Manstrup/Peter Lange)

Skægmejse *Panurus biarmicus*

Med en total på ca. 5500 var antallet lavere end sidste års meget store antal (ca. 6400), men dog stadig højere end hvad der ellers tidligere er blevet indtastet i DOFbasen. Medvirkende til det høje antal observationer var også den milde vinter, der ikke har taget livet af så mange fugle. Det er vanskeligt at få et reelt tal for bestandsstørrelsen, da der foretoges mange indrapporteringer af de samme fugle. Fuglene forekom helt overvejende ved de lavvandede og ofte kystnære områder og større søer, hvor der er større rørskovsområder. Det samlede antal indrapporterede fugle var på lidt under 27.000 fugle fordelt på 520 lokaliteter, hvoraf nogle dog er gengangere, da flere DOFbase-lokaliteter er overlappende. Arten træffes året rundt, og antallet af observationer fordeler sig ret jævnt over året, dog med flest i oktober og færrest i februar-marts og december.

Der blev rapporteret om enkelte spredte mindre vinterflokke (jan-feb og nov-dec) på op til 30 fugle især i Jylland. Enkelte steder blev talt større antal, således 17/1 90 Rærup Slambassin (NJ), 16/2 60 Bygholms Nordlige Rørskov (NJ) og 9/1 35 Han Vejle (NJ) og i andet halvår 21/11 40 Rærup Slambede og 26/11 32 Amager Fælled (S).

Der blev i efteråret truffet spredte større flokke bestående af sommerens familieflokke på fouragering i de større rørskove, heraf enkelte forekomster på mere end 100 fugle i efteråret, således 10/10 155 Lille Vildmose (NJ) og 13/10 110 Bygholms Nordlige Rørskov. Der forelå kun få indberetninger af ynglefund - i alt fra ca. 50 lokaliteter, men kun oplysninger om antal ynglepar fra otte lokaliteter med i alt 11-26 par. Der forelå blot oplysninger om 300 trækkende fugle, og de største antal var 13/10 35 Dovns Klint (F) og 30/10 29 Tversted Å (NJ).

(Henning Ettrup)

Regional fordeling skægmejse 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	428	318	181	772	411	191	239	272	1347	428	141	22	5.455

Savisanger *Locustella luscinioides*

Årstotal	Hypphighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1989	2020	2019	
33	26	16	26	26	22	22	39	50	44	42	1262

Der indberettes 30-33 fugle, hvilket er et tydeligt fald i forhold til 2020 (44) og 2019 (42). Der blev meldt to ynglepar i Magisterkogen (SJ) og et muligt ynglepar i Sølsted Mose (SJ). Desuden hørtes der syngende fugle i længere perioder i yngletiden på yderlige tre lokaliteter: 17/5-9/6 1 Vorup Enge (ØJ), 4/6-28/7 1 Bøtø Nor ved Nørresø (ST)

og 19/6-8/7 1 Glumsø Sø (ST). Den første observation var 18/4 1 sy. Magisterkogen. De sidste observationer var 8/8 2 sy. Magisterkogen og usædvanlig sent 2/10 1 Bygholms Nordlige Rørskov (NJ). Fundet er dokumenteret med foto og lydoptagelser. Indtil i år var der ingen fund af savisanger i DOFbasen fra september og oktober.

(Ursula Burmann)

Regional fordeling for savisanger 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	4-5	2	0	4	0	9	2-3	1	4	0	4-5	0	30-33

Flodsanger *Locustella fluviatilis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1995	2013	1992		
2021	6	12	2	8	15	11	15	7	34	34	25	537

Der observeredes seks syngende fugle, hvilket er et fald i forhold til 2019 og 2020 (begge år otte fugle). Alle nævnes: 11/5 1 RI og 2/6 1 sy. Értholmene (B), 5/6-8/7 1

sy. Bolle Enge (NJ), 14/6 1 sy. Enge ved Skindbjerglund (NJ), 15-16/6 1 sy. Gamst Sø (SVJ) og 18/7-19/7 1 sy. Syltemade Å (F).

(Ursula Burmann)

Drosselrørsanger *Acrocephalus arundinaceus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2021	1979		
2021	38	NA	(19)	17	13	15	23	41	44	38	35	(881)

Kommentar: Der mangler årstotal fra 1972-73 og 1975-76.

Der blev indberettet 38 fugle, hvilket er et fald i forhold til rekordåret 2020 med 44 fund. Der blev ikke indberettet ynglepar. På fem lokaliteter hørtes der syngende fugle i længere tid end to uger i yngletiden, uden at der var yderlige tegn på yngel: 14/5-16/6 og 5/7 1 Helgenæs Teglværksgrave (ST), 14/5-12/6 1 Nørresø, Tønder

(SJ), 29/5-29/6 1 Møllesø ved Gjorslev (KBH), 2-29/6 1 Skarvsøen, Skagen (NJ), 3/6- 8/7 1 Farum Sø (KBH) og 4/6-25/6 1 Skænken Sø (VJ). De første tre fugle ankom alle 11/5, 1 Tuse Å ved udløbet (VSJ), 1 Listrup Lyng (ST) og 1 Nørrestrand (SØJ). De sidste observationer var 10/7 1 Stensnæs (NJ) og 11/7 1 Kaleko (F).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af drosselrørsanger 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	7	2	0	1	1	3	3	3	7	4	6	1	38

Rødrygget svale *Cecropis daurica*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2003	2007	Flere år		
2021	13	3	< 1	> 1	3	8	7	8	16	16	13	211



Rødrygget svale, Marbæk, 14. maj 2021. Foto: Kis Boel Guldmann

Ovenpå sidste års bundresultat gav dette år mange fugle af denne art med totalt 11-13 fugle, hvilket vi skal tilbage til 2009 for at se i tilsvarende antal. Alle fund nævnes.

Første var 29/4 1 Arnager Havn (B), 1/5 1 Spodsbjerg (NSJ) og 1/5 1 Kikhavn (NSJ), sikkert samme fugl som i Spodsbjerg. Derefter 9/5 1 Keldsnor (F), 9/5 1 Sneum Sluse (SVJ), 9/5 1 Holtser Hage (SØJ), 10/5 1 Løkken (NJ), 10/5 1 Pælebakke Klit, Skagen (NJ), kan være

samme fugl som den ved Løkken, 13/5-17/5 1 Myrthue Eng (SVJ), 19/5 1 Agger By (NJ), 30/5 1 Skagen (NJ), 2/6 1 Skagen (NJ) og endelig 1/9 1 Hesselbjerg (F). Fuglen 2/6 i Skagen var af racen *japonica*, som hører hjemme i det østlige Asien. Fundet er godkendt af SU og det er første fund af denne race i Danmark. Se finderberetningen her i Fugleåret.

(Ole F. Jensen)

Hvidbrynet løvsanger *Phylloscopus inornatus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2016	2015	
43	17	2	18	16	32	105	128	213	206	163	1993

Der blev indberettet 43 fugle, hvilket kun er 20% af rekordantallet fra 2020 (213). Siden 2011 er der ikke observeret et så lavt antal. Det næstlaveste antal var i 2012 med 54 fugle. Det betydelige fald kan næppe forklares alene med mindre aktivitet blandt observatørerne. Selv under felttræffet, hvor aktiviteten var særlig stor, blev der kun observeret 21 fugle mod 88 i sidste år. De første observationer var 22/9 1 Grenen (NJ) og 25/9 1 Blåvand (SVJ). De største observationer var alle kun

på tre fugle: 8/10 Ertholmene (B), 18/10 Mandø (SVJ) og 18/10 Sønderho Gamle Fuglekøje (SVJ). De sidste observationer var 2/11 1 Sønderho Gamle Fuglekøje og 15/11 1 Christiansø (B), som er det næstseneste fund i DOFbasen af hvidbrynet løvsanger. Ifølge observatøren handlede det om en meget afkræftet fugl uden fedtreserver, som var gået i nettet og døde efter ti minutter. Det seneste fund registreret i DOFbasen er 27/11 2012 1 RI Blåvands Huk (SVJ).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af hvidbrynet løvsanger 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	7	3-4	21	1	0	0	1	0	3	1	1	4	42-43

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	2000	1999	
8	1	< 1	6	16	12	9	8	85	37	23	441

Der blev som i de to foregående år observeret mindst otte fugle. Alle fund nævnes. I perioden 13/10-18/11 sås på fem datoer mindst to forskellige fugle på Ertholmene (B), hvoraf den ene blev ringmærket den 24/10. Da det var i en lang periode, hvor der blev observeret

fuglekongesanger, kan det fint dreje sig om flere end to fugle. De øvrige fund var 25/10-8/11 2 Mandø (SVJ), 29/10-2/11 1 RI og 16/11 1 RI begge Blåvands Huk (SVJ), 2/11 1 Sønderho Fuglekøje (SVJ) samt 6/11-7/11 1 Grenen (NJ).

(Ursula Burmann)

Sibirisk gransanger *Phylloscopus collybita tristis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1987	2019	1984	
6	0	< 1	3	< 1	1	3	6	9	9	6	92

Kommentar: Første fund er fra 1975.

Stor variation i dragten gør det vanskeligt eller umuligt at bestemme de forskellige racer af *P. c. tristis* og *P. c. abietinus*, og overgangsformer kan have udseende

og stemme svarende til begge racer. I Årsrapporten medtages kun fugle, der er bestemt i hånden (ringmærket eller død) eller feltobservationer, som er dokumenteret med både stemme og dragt. Året bød



Lundsanger, Christiansø, 7. juni 2021. Foto: Steen E. Jensen

på seks eksemplarer, hvilket er det tredje største antal siden 1984. Tre fugle blev ringmærket Grenen, Skagen (NJ) den 7/6, 25/10 og 15/11. Desuden blev der ringmærket to fugle 6/11 1 Gedser Odde (ST) og 11/11 1 Blåvands Huk (SVJ). En fugl blev dokumenteret med foto

og lydoptagelse den 9/10 Ertholmene (B). Sandsynligvis samme fugl blev ringmærket den 13/10. Herudover blev der indberettet adskillige feltobservationer af gransanger med karakter som racen tristis.

(Ursula Burmann)

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1992	1988	2014	
12	7	7	13	28	14	27	24	57	53	45	934

Kommentar: Første ynglefund er fra 1985 og fortsat uregelmæssig. Max-antal ynglepar er 1997: 4 par, 2002: 3 par og 2004: 1-2 par.

Året bød kun på 12 fugle, hvilket kun var ca. en tredjedel af antallet fra 2020 (35). Som sidste år stod Bornholm og Christiansø med otte fugle for de fleste fund af denne østlige sanger, efterfulgt af Fyn med to fund. Alle årets fund nævnes her kronologisk;

De første observationer var alle fra Bornholm, 19/5 1 sy. Klintebakken, Åkirkeby, 22/5 1 sy. Årsdale og 25/5

2 Ertholmene. Herefter fulgte 26-27/5 1 sy. Helligdomsklipperne (B), 27/5 1 sy. og 29/5 1 rst Ertholmene, 6/6 1 sy. Hindsholm Nordskov (F), 7-9/6 1 sy. Kongelunden (KBH), 7-8/6 + 11/6 1 sy. Nær Græssøen, Almindingen (B), 7/6 2 sy. Ertholmene, 11/6 1 sy. Gribskov (NSJ), 18/6 og 22/6 1 sy. Gulstav Østerskov (F), 28/7 1 1K RI og 11/8 1 RI begge Ertholmene.

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af lundsanger 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	0	0	0	0	0	0	2	0	1	1	0	8	12

Høgesanger *Sylvia nisoria*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1985	1970	1992	
16	NA	27	38	28	18	17	16	58	56	50	1321

16 registrerede fugle betød en stigning i forhold til 2020 (14). 10 af årets fugle blev fanget i forbindelse med ringmærkning. I første halvår blev der observeret seks fugle, dobbelt så mange som i sidste år. Alle årets fund nævnes kronologisk;

Fra foråret 16/5 1 hun 2K Nordhavstippen/Stubben (KBH), 25/5 1 han 2K+ RI Ertholmene (B), 28/5 1

Frisenfeldt (ST), 31/5 1 RI Gedser Odde (ST), 1-2/6 2 (han+hun) Ertholmene (begge blev rmk. 1/6).

Fra efteråret 13/8 1 1K rmk. Grenen (NJ), 14/8 1 rmk. Ertholmene, 15/8 1 ad. han Åkirkeby (B), 5/9 og 7/9 begge dage 1 rmk. Blåvand (SVJ), 24/9 1 rmk. Skagen, 26/9 1 rmk. Agger Tange (NJ), 2/10 1 1K Tipmose (SVJ), 17/10 1 1K Grønningen (SVJ) og 8/11 1 1K Øsløs (NJ).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af høgesanger 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	4	0	4	0	0	0	0	0	1	0	2	5	16

Rødtoppet fuglekonge *Regulus ignicapilla*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2018	2020	
479	125	41	36	60	112	372	568	742	661	656	7462



Rødtoppet fuglekonge, Forstbotanisk Have, Århus, 25. februar 2021. Foto: Christian A. Jensen

Med 479 fugle var antallet faldet med næsten 27 % i forhold til 2020 (656). Der observeredes rødtoppet fuglekonge i alle dele af landet og i alle årets måneder. Antallet af vinterfund var på 79, heraf 59 i januar/februar og 20 i december. Tallene var betydeligt højere end dem fra de foregående tre år (2020 med 45, 2019 med 44 og 2018 med 45). 68 fugle blev ringmærket, flest 38 Gedser Odde (ST) efterfulgt af 18 Blåvandshuk (SVJ). Dagsmaksimum var 31/3 7 Gedser Odde. Ifølge

DOFbasen registreredes der i alt 26-35 ynglepar på ni lokaliteter, flest 21-26 par Gribskov (NSJ), som har været kerneområde for rødtoppet fuglekonge i mange år. Desuden indberettedes 171 syngende/territoriehævende fugle på yderlige 129 lokaliteter, herunder også fugle, der kun hørtes syngende på en dag eller ganske få dage (sum af lokalitetsmaksimum). Der hørtes flest syngende fugle 30/3 8 Bommerlund Plantage (SJ).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af rødtoppet fuglekonge 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	36	10	36	37	17	30	54	32	52	31	112	32	479

Rosenstær *Pastor roseus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Årstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2021	2002	
30	28	< 1	2	2	9	7	32	34	30	32	285

Det blev stort set samme resultat som i 2020 med i alt 27-30 fugle, heraf ca. halvdelen i Nordjylland. Årets første var 25/4, 29/4 og 30/4 1 Nordby, Fanø (SVJ), sikkert samme fugl alle dagene, 3/5 1 Gedser By (ST) og 2/6 1 Blåvandshuk (VJ). Kun ved Skagen (NJ) sås mere end en fugl, således 4/6 og 5/6 mindst tre fugle, måske flere. I

juli sås 1/7 1 Sønderho (SVJ) og 3/7 1 Mindelund og Kalvekrog (SVJ) som de første i andet halvår, efterfulgt af 7/8 1 Sandene ved Søndervig (VJ) og 23/8 1 Hanstholm Slamdepot (NJ). Årets sidste var 26/9 1 Havneby (SJ) og 27/10 1 Tryggelev Nor og Salme Nor (F).

(Ole F. Jensen)



Rosenstær, Skagen, 6. juni 2021. Foto: Lars Grøn

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	10	0	6	1	1	1	0	1	0	0	1	0	21
2. halvår	2	1	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	9

Vandstær *Cinclus cinclus* (yngleforekomst)

Det blev igen kun til et enkelt ynglepar. Det var på den samme lokalitet i Midtjylland som sidste år.

Yngleparret blev atter fulgt tæt af den lokale vandstæren-tusiast, hvilket gav følgende indblik i ynglesæsonen:

- 8/3 påbegyndtes redebyggeri med mos. Den samme redekasse som sidste år blev benyttet.
- 24/3 blev reden foret med blade og strå. Det er det sidste, der gøres, inden reden er færdig.
- 27-28/3 var reden færdig.
- 2-3/4 påbegyndte hunnen udgrugning af æg.
- 20/4 var der unger i reden. Hunnen fodrede. Hannen var væk.
- 26/4 kom hannen igen og hjalp med at fodre. Han var i området i perioder og blev sidst set 1/5.
- 11/5 blev ungerne for første gang set uden for reden. Der var fire stk.
- 16/5 blev hunnen set for sidste gang, og ungerne måtte herefter klare sig selv.
- 29/5 blev de sidste to unger set på stedet. Herefter var alle væk. Alle fire blev flyvefærdige. Så det blev en succesfuld ynglesæson for parret i Midtjylland endnu en gang.

Den sandsynlige ynglesæson for vandstær i 2021 vurderes at være fra 10/4 til 1/10. Observationer uden for den nævnte sæson er vurderet at være fugle fra den store bestand af overvintrende trækgæster fra nord og er dermed ikke medtaget. Observationer af syngende fugle er også udeladt, da de alle er uden for den sandsynlige ynglesæson. Arten er territoriehævdende året rundt, og observeres derfor tit syngende i vinterkvarteret.

Følgende andre iagttagelser fra yngleperioden foreligger: 13/4 blev en enkelt vandstær observeret ved Bindslev i Nordjylland, det vurderes at have været en sen vintergæst.

1/7 og 2/7 blev en 1K vandstær observeret på to nærliggende lokaliteter i Skagen (NJ). Den overnattede bl.a. i en carport. Det kan have været én af ungerne fra yngleparret i Midtjylland eller det mulige ynglepar i Nordjylland. Der har ikke været ynglende vandstær ved Skagen.

11/8 var der en overraskende observation af vandstær på Læsø-lokaliteten Gårdene (NJ). Fuglen er kun registreret denne ene dag, og oprindelsen er ukendt. Kommentaren til observationen understøtter, at der var tale om en vandstær. Det kan have været en svensk ungfugl, der var kommet på afveje.

Sidste vinterfugle i første halvår var 2/4 1 Mes Sø (VJ), 3/4 1 Rindsholm (NJ) og førnævnte fugl 13/4 ved Bindslev (NJ). Første tiltrækkende i andet halvår var 13/10 1 Strids Mølle (VSJ), 14 og 17-19/10 1 Bangsbo Å (NJ) og 19/10 1 Hillerød By (NSJ).

Største forekomst af vinterfugle i første halvår var 9/1 8 Funder Å/Ådal (ØJ) og fem fugle hhv. 27/1 Grejsdalen (SØJ), 3/2 Skovhus Vænge (KBH) og 18/2 Lystrup Å (ØJ). I andet halvår var største forekomst 22/10 5 Klosterheden (VJ) og fire fugle hhv. 10/11 Randbøldal (SØJ), 22/11 Rådmandshaven (ST) og 15/12 Grejsdalen (SØJ).

I DOF Sydøstjylland blev der gennemført en optælling af overvintrende vandstære i uge 6 og 7. Resultatet blev 44-53 fugle inden for lokalafdelingens område.

Der blev noteret overvintrende vandstær på omkring 360 lokaliteter i 2021, hvilket er en stigning fra de ca. 300 lokaliteter i 2020.

(Nina Rosendahl Larsen)

Sydlig nattergal *Luscinia megarhynchos*

Årstotal	Hypighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2019	2011	2004	
5	6	1	2	2	7	8	5	20	11	11	218

Der blev som sidste år indberettet fem fugle fra fire lokaliteter. Alle nævnes: 13/5-20/5 1 sy. Elkenøre Strand

(ST), 16/5 2 Ri Gedser Odde (ST), 6/6-15/6 1 sy. Lakolk, Rømø (SJ) og 30/5-1/6 1 sy. Asserbo Plantage (NSJ).

(Arne Bo Larsen)

Nordlig blåhals *Luscinia svecica svecica*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1980	1997	
24	NA	(73)	166	140	81	40	38	300	265	244	(4813)

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972 og 1975-76.

Ikke race-bestemte blåhalse fra Bornholm og Christiansø indenfor træktiden for denne race behandles som nordlig blåhals.

Der blev registreret 24 fugle i 2021 mod 52 i 2020 og 28 i 2019. Årets første var 11/5 2 Ertholmene (B) samt

13/5 1 RI Grenen, Skagen (NJ). Største observation var 18/5 6 Ertholmene. Forårets sidste observation var 22/5 2 Ertholmene.

Fra efteråret foreligger et fund af en ringmærket fugl fra Grenen 24/8.

(Arne Bo Larsen)

Regional fordeling af nordlig blåhals 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	5	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	17	24

Sydlig blåhals *Luscinia svecica cyanecula*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal	
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2020	2021		2019
841	NA	0	< 1	3	(89)	493	999	999	999	841	760	7792

Kommentar: Tabel omfatter territoriehævdende fugle. Tidligere ynglefugl i 1800-tallet, første ynglefund efter 1970 er fra 1992. Der mangler årstotal fra 2003.

Ikke race-bestemte blåhalse uden for Bornholm og Christiansø i træktiden behandles her som sydlig blåhals.

Årets indberetninger gav 841 fugle (sum af lokalitets-max.) i perioden 18/3-18/10, hvilket blev et lille fald i forhold til sidste år, hvor racen toppede med 999 fugle. Heraf var 759 territoriehævdende/syngende fugle fra 363 lokaliteter. Den findes nu over det meste af Jylland, samt enkelt steder på Fyn og Sjælland. Den mangler fortsat at kolonisere Sydsjælland samt Lolland-Falster, Møn og Bornholm.

De første var tidligt på færde 18/3 2 sy. Drastrup Enge (ØJ), fulgt af 26/3 1 sy. Magisterkogen (SJ) og samme dag 1 Knabberup Sø (SJ). De største enkelobservationer var 31/3 39 sy. og 30/4 24 sy. Magisterkogen, 31/3 14 sy. Tinglev Mose (SJ) og 10/4 14 sy. Sølsted Mose (SJ). Uden for SJ var de største antal 10/4 13 sy. Uldum Kær (SØJ). Bestanden i Vejlerne (NJ) er opgjort til 33 par og i Lille Vildmose (NJ) 17 par.

Det sidste racebestemte fund var 25/9 2 Ristinge Hale (F) og to sene ikke- racebestemte 9/10 1 Hjerpsted (SVJ) og 17-18/10 1 Skallingen (SVJ).

(Arne Bo Larsen)

Regional fordeling af sydlig blåhals 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	198	65	142	66	59	238	39	7	8	15	0	4	841

Lille fluesnapper *Ficedula parva*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1981	2013	
198	NA	101	240	144	110	178	184	359	357	349	8186

Der observeredes 198 fugle, som svarer til gennemsnittet fra de seneste ti år. Ertholmene bidrog med flest fugle, 75 i første halvår og 66 i andet halvår (sum

af dagsmaksimum). Der var ingen indberetninger af ynglepar. Af 25 indberettede syngende fugle var der tre, der observeredes i en periode af mindst ti dage. 22/5-



Lille fluesnapper, Paradisbakkerne, Bornholm, 3. juni 2021. Foto: Helge Sørensen

15/6 1 Hammersø (B), 25/5-14/6 1 Bodilsker Plantage (B) og 9/6-19/6 1 Hovskov ved Leestrup (ST). 30 fugle blev ringmærket, heraf 16 Gedser Odde (ST), 13 Grenen (NJ) og en Christiansø (B). De første observationer var

8/5 2 3K+ han Ertholmene (B) og 9/5 1 Tontoft Nakke, Nordals (SJ). De sidste observationer var 18/10 1 Ertholmene og 21/10 1 Juvre Enge, Rømø (SVJ).

(Ursula Burmann)

Regional fordeling af lille fluesnapper 2021

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	13	0	2	1	0	4	2	0	3	5	19	149	198

Broget fluesnapper *Ficedula hypoleuca*

På baggrund af en ynglebestand, der over flere år har været i klar tilbagegang, behandles broget fluesnapper som ynglefugl i Fugleåret. For andet år i træk viste arten dog en vis fremgang. Fremgangen ses dog udelukkende i artens kerneområde i Nordsjælland. Forekomsten af trækkende fugle var bortset fra ved Skagen lavere end de senere år.

Ser man på rapporteringerne af ynglefund i 2021, blev der indrapporteret 89-96 par mod 79-86 i 2020 og 54-62 par i 2019. Som sagt blev fremgangen primært set i artens kerneområde Grib Skov. Af årets ynglepar stammede cirka 80% fra Nordsjælland, og alene Grib Skov (NSJ) husede 63-68 par mod 54-60 par året før. Fra øvrige regioner skal især nævnes ni par ved Stubbe Sø (ØJ) og syv par fra Bornholm. Ellers foreligger følgende antal – KBH (3), NSJ (5-7), SØJ (1), ØJ (1), mens der ingen sikre ynglepar fandtes i resterende områ-

der. Registreringer i DOFbasen indtastet som YF uden kommentarer i øvrigt eller usikre yngleforekomster, der ikke efterfølgende er fulgt op på, er ikke medtaget. Det gælder ofte enlige hanner, der synger gennem en længere periode. Der kan dog fint findes flere ynglepar blandt disse og antallet af par skal derfor betragtes som et minimum.

Årets første fugl blev set 19/4 1 Liver Ås Udløb (NJ) fulgt af fugle på fire lokaliteter 25/4 – alt i alt lidt senere end normalt. De seneste blev set på Skallingen (SVJ) med en fugl 17/10 og meget sent 13/11. Sammen med et fund fra Aalborg i år 2000 er der tale om det hidtil seneste fund, som er indtastet i DOFbasen. Største tal fra foråret var 10/5 67 samlet på forskellige lokaliteter omkring Skagen. Forekomsten i efteråret var væsentlig mere fåtallig end året før med højeste antal 16/9 50 Ertholmene (B).

(Hans Christophersen)

Hvidhalset fluesnapper *Ficedula albicollis*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	1999	2010	
3	26	2	4	9	5	6	4	21	14	13	291

Året bød på tre hvidhalset fluesnapper, hvilket var halvdelen af gennemsnittet fra de seneste ti år (6). Alle fund

blev gjort i Skagen (NJ), 29/4 1 2K+ han Skagen By, 12/5 1 ad. han Poul Eeg Camping og 31/5 1 2K+ hun Grenen.
(Ursula Burmann)

Sortstrubet bynkefugl *Saxicola torquata* yngleforekomst

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2020	2019	
207	NA	0-2	NA	(9)	25	85	185	207	162	144	-

Kommentar: Tabel omhandler antal ynglepar. Rapportgruppens materiale er mangelfuldt fra de tidlige år.

Der blev indberettet 171-207 ynglepar på 146 lokaliteter, dette inkluderer indberetninger af ungeførende fugle. Det blev ny rekord for arten! Det hidtil største antal var 148-162 par 2020 og 113-144 par 2019. Fremgangen blev

størst langs vestkysten fra Skagen til Skallingen. De sidste 3-4 år har fremgangen været markant. Arten er udpræget tilknyttet landets kyster, men træffes også spredt på indlandslokaliteter, da oftest på større heder og ådale.
(Arne Bo Larsen)

Regional fordeling af sortstrubet bynkefugl 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	47-58	41-51	29-38	6-7	2	24-26	0	6	1	6-8	9-10	0	171-207



Sortstrubet bynkefugl, Korshage, 19. maj 2021. Foto: Klaus Bjerre

Vindrossel *Turdus iliacus* sommerfund

Der var et regulært sommerfund 3/7 1 Tofte Grusgrav (B).

Sidste forårsobservation var 24/5 1 Ertholmene (B) og tre forsinkede eller sene trækfugle 4/6 1 sy. Hanstholm Fyrhave (NVJ) samt 10/6 1 RI og 11/6 1 RI begge Grenen (NJ).

Første efterårsfund var 19/9 24 S Galtkær (SØJ).

(Arne Bo Larsen)

Ringdrossel *Turdus torquatus* sommerfund

Der blev ikke indberettet sommerfund. Sidste forårsfund var 25/5 1 Reservatet, Skagen (NJ) samt to forsinkede eller sene trækfugle 1/6 1 Grenen (NJ) og 11/6 1 Kallemærsk Hede (SVJ).

Første efterårsfund var 25/9 1 Tipmose (SVJ) og på yderligere tre lokaliteter dagen efter.

(Arne Bo Larsen)

Rødstrubet piber *Anthus cervinus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1991	1992	1994	
2021	688	63	137	184	65	81	44	355	307	260	6083

Der var 44 observationer af mindst 42 fugle, 8 fra foråret (9-31/5) og 34 fra efteråret (2/9-15/10). Fundene fra foråret og efteråret ligger tidsmæssigt indenfor det normale.

Med 42 fugle forsatte den vigende tendens, i 2020 sås 45 fugle og i 2019 56 fugle. Årets forekomst indledtes med tre fund 9/5 hhv. (NJ), (F) og (KBH), og den sidste blev 15/10 1 Avedøre Holme (KBH).

(René Christensen)

Regional fordeling af rødstrubet piber 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	3	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	8
2. halvår	1	0	3	0	0	1	4	0	12	5	5	3	34

Skærpiber *Anthus petrosus* ynglefund

Der var 2851 observationer af 8059 fugle. I 2020 var der 2422 observationer af 8191 fugle. Der var ingen observationer af mere end 100 fugle, men fire observationer af mere end 50 fugle. Den største var 7/11 62 Hønen, Fanø (SVJ). Største trækforekomst var 25/9 60 Fanø Vesterstrand (SVJ). Ikke alle ynglefugle er optalt, men disse var dog tilgæet DOFbasen, alle fra Nordjylland (NJ): Hirsholm 4 YF, Græsholm 6 TH og Frederikshavn 4 YF. Den samlede ynglebestand formodes at tælle cirka 50 par (Christensen et al 2022).

(René Christensen)

Skærpiber, Karrebæksminde, 3. november 2021.

Foto: Steen E. Jensen



Regional fordeling af skærpiber 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1374	560	1607	2049	120	135	453	526	497	460	192	86	8059

Markpiber *Anthus campestris*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1985	1983	1981	
2021	NA	(39)	76	(36)	18	7	5	115	110	90	(1555)

Kommentar: Første række angiver antal fugle og anden række antal ynglepar. Der mangler årstotaler fra 1972-76 og 1997. Tre største år for yngleføremkomst er 1982: 26-33 par, 1989: 29-31 par, 1998-99: 18-24 par.

Markpiber *Anthus campestris*

Der var fund af syv fugle, tæt på gennemsnittet/år for perioden 2010-19 som er otte fugle/år. I 2020 sås to fugle. Flere af fundene er fra sommerperioden, men intet tyder på at arten har ynglet i Danmark.

Alle fund nævnes: 1/5 1 Griben, Sjællands Odde (VSJ) og 1/5 1 Ulvshale (ST), 12/5 1 Margrethe Kog (SJ), 4/6 1 Kallesmærsk Hede (SVJ), 23/6 1 Hyllekrog (ST), 7/7 1 Lille Vildmose (NJ) og 20/9 1 Grenen (NJ).

(René Christensen)

Storpiber *Anthus richardi*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1994	2013	2003		
2021	8	12	> 1	12	28	28	31	17	65	56	51	1046

Der var fund af otte fugle, alle fra andet halvår. 2021 må betragtes som et meget ringe år, og vi skal tilbage før 2010 for at finde et år med færre end ti fugle. Siden 2010 har antallet været mellem 17 (2010) og 56 (2013) per år.

Alle fund nævnes, 1/10 1 Mandø (SVJ), 5/10 1 Christiansø (B) og 1 Mandø, 8/10 1 Agger Tange (NJ) og 1 Grenen (NJ), 9/10 1 Agger Tange, 30/10 1 Asserbo Strand (NSJ), 7/11 1 Griben, Sjællands Odde (VSJ).

(René Christensen)

Gulhovedet gul vipstjert *Motacilla flava flavissima*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2012	2011	1983/2019		
2021	9	11	3	8	6	6	13	8	2019	19	15	396

For andet år i streg blev det til færre end ti fugle. Mest bemærkelsesværdigt var, at tre af fundene var fra Østdanmark. Eneste region med flere fugle blev VJ (3), der hermed tegner sig for 28% (109) af samtlige fund (397).

Årets fund i kronologisk rækkefølge: 27/4 Salthammer (B) – sidst set på øen i 2013, 30/4 Værnengene (VJ), 1/5 Tontoft Nakke, Als (SJ), 1/5 + 5/5 Falbækvej marker (VJ), 13/5 Hegnede, Møn (ST), 14/5 Amholm,

Skjern Enge (VJ), 15/5 1 Sneum Digesø (SVJ), 19/5 + 25/5 Bolle og Try Enge (NJ) – i par med alm. gul vipstjert - og endelig 3/10 1 Salthammer. Dette er blot det tredje efterårsfund fra Østdanmark.

Racen må betegnes som meget sjælden i disse regioner ØJ, SØJ, F, VSJ, KBH, NSJ, ST og B, der alle har under 20 fund i alt.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af gulhovedet gul vipstjert 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	1	3	1	0	0	1	0	0	0	0	1	2	9

Citronvipstjert *Motacilla citreola*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal	
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2021	2012	2014		
2021	9	0	0	1	1	2	5	8	9	7	7	96

Årets i alt min. ni fugle er ny rekord, her nævnes alle; 28/4 1 han Selsø Sø (NSJ), 1/5 1 hun Skagen (NJ), 2/5 1 han Gedser (ST), 7/5 1 han Værnengene (VJ), 8/5 1 Grenen (NJ), 16/5 1 hun Hindsholm (F), 25/5 1 han

Korshage (VSJ), 1/6 1 han Grenen, 5/6 1 Skarvsøen, Skagen (NJ) og 12/6 1 han Grenå Enge (ØJ).

Den eneste fra efteråret blev 20-21/9 1 1K Ertholmene (B).

(Peter Lange)



Sortrygget hvid vipstjert, Skagen, 9. maj 2021. Foto: Rune Sø Neergaard

Sortrygget hvid vipstjert *Motacilla alba yarrellii*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2015	2014	2012	
78	35	4	15	31	70	105	85	191	150	111	2445

I 10'erne blev der i gennemsnit set 105 fugle om året. Som det kan ses i tabellen ovenfor var totalen i de tre bedste år over 100. De øvrige år gav mellem 76 og 98 fugle, så årets 78 fugle ligger i den lave ende efter nutidens standard. Hvor meget der bliver skåret vedrørende gengangere har formodentlig også en effekt – så et forfatterskift kan også påvirke årstotalen!

Årets forekomster var ret traditionelle med en enkelt undtagelse.

Ankomst 20/2 1 Fourbækkensudløb (SVJ), 21/2 1 han Vidåen (SJ) og 22/2 1 han Hou Nordstrand (F).

Kun ni fund (heraf et ynglepar) med mere end én fugl, flest 25/2 3 Sdr. Nissum (VJ).

Der blev konstateret fire ynglefund (1 NJ, 2 VJ og 1 SJ).

De sædvanlige få fund (3-4) i andet halvår: 17/9 1 Peberholm (KBH), 23/8 1 Bøvling Klit (VJ), 22/9 og 1/10 1 han Vejers Strand (SVJ) samt 10/10 1 K Udbyhøj (ØJ).

Året var usædvanligt ved, at 22% af fuglene blev set øst for Lillebælt – normalt er det kun 4 – 12% mod øst. 2010 var også usædvanlig med 19%, så det er formodentlig en reel forskel og ikke blot rapporterings træthed i det jyske.

I øvrigt er det forbavsende få, der er køns- og/eller aldersbestemt – kun 35 ud af de 123 registreringer i DOFbasen!

(Lasse Braae)

Regional fordeling af sortrygget hvid vipstjert 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	14	15	16	1	2	10	7	4	2	2	1	0	74
2. halvår	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	4



Karmindompap, Gulstav, 15. juni 2021. Foto: Martin Rheinheimer

Karmindompap *Erythrina erythrina*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1996	1992	1987	
227	22	40	306	642	282	300	249	1200	1000	976	16.424

Selvom årstotalerne siden årtusindskiftet har været nogenlunde stabile, taler de steder, der har fingeren på pulsen, dog stadig om fortsat tilbagegang for arten. Metoden for vurderingen af mængden af gengangere i materialet i DOFbasen kan dog være en meget slørende faktor. Antallet af ynglelokaliteter begrænser sig til 0-1 par Haurvig Øst (VJ), 0-2 par Elsegårde Strand (ØJ), 0-1 par Øer feriehusområde (ØJ), 2-3 par Gustavområdet (F), 3-4 par Birkemose (ST), 0-1 Mandemarke haver (ST), 0-1 Ålebæk Strand (ST) og mindst fire par på Bornholm. Diverse "løse" syngende hanner er ikke taget med i denne opgørelse. Arten er dermed forsvundet som ynglefugl i både NJ og VSJ.

Andre mere "stabile" måleparametre er træk- og ringmærkningstal.

Forårstræk i alt 34 19/5-10/6, heraf 25 Skagen 19/5-7/6. Fra det øvrige land disse: 16/5 1 Korshage (VSJ), 30/5 1 Gilbjerg Hoved (NSJ), 3/6 1 Saksfjed Inddæmning (ST), 6/6 1 Hyllekrog (ST) og 3 Gedser Odde (ST), 10/6 1 Gniben, Sjællands Odde (VSJ) samt 12/6 1 Gedser Odde.

Eneste trækkende i efteråret var 8/9 1 Skagen.

Ringmærkningstotalen blev 14 fugle: Skagen (NJ) 1 (3/8), Agger Tange (NJ) 1 (8/10), Blåvands Huk (SVJ) 3 (25/5, 28/5 og 22/7 juv), Ertholmene (B) 1 (27/5) og Gedser Odde (ST) 8 (11/5, 24/5, 18/6 2, 24/7, 11/8, 16/8 og usædvanligt sent 1K 6/12!). Bemærk oktoberfuglen fra NJ og decemberfuglen fra Gedser (kun et tidligere dec-fund i DOFbasen - 13/12 2009 1 1K RI Klitmøller (NJ)). Det første danske vinterfund 21/2-21/4 2007 Rødovre (NSJ) i en ornitologs have bør også nævnes i den forbindelse.

Rastende fugle er kun talt med i opgørelsen, hvis det helt klart fremgår, at det er nye fugle, dvs. for en del lokaliteter er blot det største tal inkluderet. Årets første fugle var 11/5 RI Gedser Odde, 16/5 1 sy. Ertholmene (B), 1 sy. Raghammer (B) og 1 Korshage. Herefter daglige observationer næsten indtil slutningen af juli. Otte observationer i august og disse september-fund: 2/9 1K Lynæs Fort (NSJ), 4/9 1K Mandø (SVJ), 7/9 1K Nexø Sydstrand (B), 8/9 1 Skagen og 11/9 1 Ertholmene. I oktober og december som allerede nævnt et ringmærkningsfund i hver af månederne.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af karmindompap 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	60	10	17	12	1	1	18	11	4	7	36	50	227

Hvidsken *Carduelis hornemanni*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2018	1995	
6	64	22	49	68	54	103	5	411	280	221	2984

Der går oftest op til 10 år mellem de gode år for denne art. Sidste store forekomst faldt i 2018, så årets blot seks fugle var vel, hvad vi kunne forvente. 3/1 1, 9/1 – 10/1 1 og 31/1 - 1/2 1 (mindst to forskellige fugle - foto) alle Nordhavstippen (KBH), 10/1 1 Gjerrild Nordstrand (ØJ), 18/1 1 Otto Busses Vej (KBH), 21/1 - 31/1 1 set på seks

obsdage forskellige steder på Fanø (SVJ) og 4/2 – 9/2 1 (fire obsdage) Fanø Vesterstrand. En mindre konservativ vurdering ville nok kunne hæve totalen med et par fugle – det er svært, når der ikke er foretaget lokale vurderinger – en udfordring vi forhåbentlig kan få bedre styr på i de kommende år.

(Lasse Braae)

Stor korsnæb *Loxia pytyopsittacus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2013	1983	2017	
432	893	141	1668	1475	794	2699	571	8181	7893	6543	71.769

Foråret blev en mat affære med blot 41 fugle. Der var kun en større forekomst 17/1 17 Albue Fuglekøje (SVJ). Derudover blot observationer med 2 – 3 individer. De seneste var 21/4 1 Sydvestpynten (KBH) og 24/4 1 han Vestskoven (KBH).

Efteråret blev ligeledes ret moderat med 391 fugle. Større antal blev kun registreret i NJ og NSJ. Der var ret stor spredning på de første observationer. 15/8 3 El-lekrattet, Skagen (NJ), 19/9 2 Gulstav (F), 25/9 2 Sønderskoven, Sønderborg (SJ) og 4/10 2 Skansebakken (NSJ).



Stor korsnæb, Asserbo Plantage, 13. november 2021. Foto Erik Thomsen

Herefter regelmæssig året ud. De største forekomster var 24/10 19 Hanstholm Fyrhaver samt 12/11 25, 21/11 22 og 20/12 18 - alle Melby Overdrev (NSJ). Dette var i øvrigt det eneste sted, hvor der blev rapporteret om fast forekomst. Der kan muligvis have været noget

udskiftning i fuglene her, hvilket så ikke er medregnet i årstotalen, men manglede observationer fra de nærliggende godt dækkede lokaliteter Hundested og Rørvig tyder ikke på det store borttræk fra området.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af stor korsnæb 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår		0	19	4	1	2	0	2	3	3	0	7	41
2. halvår	154	0	43	41	6	2	18	8	17	97	5		391
Samlet	154	0	62	45	7	4	18	10	20	100	5	7	432

Hvidvinget korsnæb *Loxia leucoptera*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2014	2011	2013	
25	247	18	36	134	132	1101	37	3384	2054	1323	13.417

Der blev i 2021 set meget få hvidvinget korsnæb; årstotalen blev på kun 25 fugle. Årets total udgør kun godt halvdelen af antal fugle set i 2020, som også var langt under gennemsnittet for perioden 2010-2019. Første observation blev 17/1 1 han Tisvilde Hegn (NSJ) i en flok lille korsnæb og årets største flok var 12/2 7 Blåvand By og sommerhusområde (SVJ). Ud over 2/3 2

Store Hjælland Plantage (ØJ) og de ovenfor nævnte har de resterende observationer været af enkelte fugle. En usædvanlig forekomst i juli falder dog noget uden for det øvrige billede – 11/7 4 Brændstrup by (SVJ). Ud over denne var den eneste observation fra andet halvår 15/12 1 Gribskov (NSJ). Der var i 2021 ingen observationer af mulige eller sikre ynglefund.

(Søren Peter Pinnerup)

Regional fordeling af hvidvinget korsnæb 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	4	1	11	2	0	0	0	0	3	4	0	0	25

Gulirisk *Serinus serinus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2009	2021	
145	44	35	47	80	79	115	129	168	159	145	3937

Der var 206 observationer af 235 fugle, en yderligere sortering giver mindst 145 fugle, hvilket er det tredje højeste nogensinde, kun overgået af 2017 med 168 fugle og 2009 med 159 fugle. Der er til trods for det høje antal fugle ingen sikre ynglefund. Den har dog muligvis ynglet på disse to lokaliteter; 18/4 – 29/5 op til 2 syngende Balka/Snogebæk (B) og 27/4 – 6/6 op til 2 syngende Feddet (ST).

Følgende lokaliteter havde flere end to trækkende fugle; 25/3 – 10/5 5 Gilbjerg (SJ) og 30/3 – 8/5 5 Ton-toft Nakke (SJ).

Årets første fund var 10/3 2 Hammeren (B), mens den sidste fugl var 7/11 1 Hassensør (ØJ), begge inden for det normale.

(Rene Christensen)

Regional fordeling for gulirisk 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	12	0	7	12	1	10	9	5	16	4	54	15	145

Lapværling *Calcarius lapponicus*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	2021	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2010	1987	
381	NA	(113)	624	422	340	874	458	1885	1790	1722	24.561

Kommentar: Der mangler årstotaler fra 1972-73, 1975-76.

En noget lavere forekomst end i 2020 og i modsætning der til en anden fordeling, idet der ses flest fugle i første halvår. Det skyldes dog primært, at halvdelen af antallet drejer sig om en enkelt forekomst i VJ. 30/1 blev der set en flok på cirka 35-65 fugle ved Velling Mærsk og i dagene 31/1 til 2/2 10 fugle. Ellers blev de største forekomster primært registreret i NJ og SJ, således 8/1 8 Vest Stadil Fjord (VJ), 10/1 7 Harboslette (NJ), 22/2 15 Havsand, Rømø (SVJ), 24/2 12 Jerup Strand (NJ) og 4/3 16 Margrethe Kog (SJ). Forårets seneste var 9/5 1 Korshage (VJ) og 11/5 1 Gerå (NJ).

Andet halvårs første blev set 17/9 1 Blåvandshuk (SVJ) og 18/9 1 Fanø Vesterstrand (SVJ). NJ, SVJ og B tegner sig for 60% af fuglene i denne periode. Alle iagttagelser var af 1-3 ex. bortset fra følgende, 26/9 4 og 30/10 6 Gjerrild Nordstrand (ØJ), 17/10 6 Mandø (SVJ), 26/10 min. 6 Nørre Lyngvig (VJ) og 11/12 8 Hammeren (B). Sidstnævnte er hidtil største observation i DOFbasen fra Bornholm.

(Hans Christophersen)

Regional fordeling af lapværling 2021.

2021	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
1. halvår	32	95	1	14	1	46	1	3	3	5	2	0	203
2. halvår	34	21	51	12	1	5	5	3	6	13	3	24	178
Samlet	66	24	52	26	2	51	6	6	9	18	5	24	381



Gulirisk, Gjerrild Nordstrand, 17. april 2021. Foto: Peter Styrbæk

Hortulan *Emberiza hortulana*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	1986	1978	1983	
8	NA	231	347	273	81	26	9	572	552	449	9636

Nedgangen fortsætter og for første gang nogensinde var årets forekomst på færre end ti fugle. Kun ni hortulaner blev jagttaget fordelt med seks i første halvår og tre i andet. Alle forårets fugle er fra maj, med 2/5 1 Ø Holløse Bredning (NS), 9/5 1 Ø Gilbjerg (NSJ), 14/5 1 R Skagen (NJ), 16/5 1 R Ertholmene (B) og 1 Ø Gilbjerg samt 25/5 1 R Ertholmene (B).

Fra andet halvår 16/8 1 Ertholmene, 5/9 1 SØ Fanøs Sydspids (SVJ) og 18-22/9 1 R Sydvestpynten (KBH).

Artens er i tilbagegang i det meste af udbredelsesområdet, men i Sverige angiver 'Fågelåret 2020' som noget positivt om en moderat fremgang i Västerbotten. Bestanden i Sverige anslås af samme til at være cirka 1500 par.

(Hans Christophersen)

Dværgværling *Schoeniclus pusilla*

Årstotal	Hyppighed - gns. årlig forekomst per 10-års periode							Tre største år			Artstotal
	Før 1970	1970-79	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-29	2017	2021	2019	
14	1	>1	2	3	2	6	13	14	14	13	157



Dværgværling, Christiansø, 21. oktober 2021. Foto: Eva F. Henriksen

Det blev fjerde år på striben med observationer fra kun tre regioner. Alligevel blev det til mange fugle med både ny dagsrekord og den største årstotal, i alt 16-20. Over halvdelen af årets fugle var fra Sydvestjylland, der nu står for over 1/3 af samtlige fund.

To forårsobservationer - begge fra Grenen (NJ): 29/4 1 TF og 10/5 1 ringmærket.

Efterårets første fugl var ligeledes fra Skagen, 25/9 1. De sydvestjyske fugle var: 2/10-3/10 1, 18/10 3, 19/10 4, 21/10 1 S, 3/11 1 trk og 4/11 1, alle Mandø - i alt 8-11 fugle. Derudover 17/10 1 Skallingen og 26/10 1 ringmærket Blåvands Huk. Endvidere disse tre-fire fra Bornholm: 21/10 1, 23/10 1 og 16/11 1 Ertholmene samt 26/11 1 Levka.

(Lasse Braae)

Regional fordeling af dværgværling 2021.

	NJ	VJ	SVJ	ØJ	SØJ	SJ	F	VSJ	KBH	NSJ	ST	B	Total
2021	3	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	3	16

Kilder

- Andersen, E.S. 2022: Kolonier af Sorthalset Lappedykker i ustabile ynglehabitater i Nordjylland fra 1870'erne til 2021. DOFT 116: 95-109.
- Christensen, J. S., T. H. Hansen, P. A. F Rasmussen, T. Nyegaard, D. P. Eskildsen, P. Clausen, R. D. Nielsen & T. Bregnballe 2022: Systematisk oversigt over Danmarks fugle 1800-2019. DOF.
- Christophersen, H. 2022: Turteldue - fra fåtallig til sjælden. Nordjyllands Fugle 2021.
- Fredshavn et al 2019: Bevaringsstatus for Naturtyper og Arter 2019. Rapport nr. 340 fra DCE.
- Frikke, J. 2021: Sortternen, på kanten af uddød i Danmark. Fugle og Natur nr. 4, 2021.
- Nyegaard, T. et al 2014: Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 1998-2012. DOFT 108. årgang.
- Skriver, J. 2022: Danmarks ynglebestand af Trane er på vej mod 1000 par. DOF.DK.



Eremittrossel, Christiansø, 3. november 2021. Foto: Kim Liljehult

Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2021

Af Kent Olsen, Henrik Böhmer, Morten Bentzon Hansen, Andreas Bruun Kristensen, Rune Sø Neergaard, Anders Odd Wulff Nielsen, Søren Haaning Nielsen, Oskar Nilsson og Troels Eske Ortvad

Rapport nr. 53 fra Sjældenhedsudvalget

Indledning

Denne rapport omhandler 271 færdigbehandlede fund fra Danmark, heraf 212 fra 2021. Heri indgår også tre sager, som Sjældenhedsudvalget (SU) har behandlet, da det vedrører arter, som skønnes at være sjældne lokalt og derfor indgår som lokale SU-arter i visse regioner, men ikke figurerer på den nationale SU-liste. Sådanne fund publiceres (siden SU-rapport 1995-1996) i den landsdækkende årsrapport, andetsteds i *Fugleåret*, men er tillige nævnt i denne rapport. På opfordring fra lokalrapporternes redaktioner eller DOFbasens Kvalitetsudvalg (DKU) behandler Sjældenhedsudvalget også sager omhandlende fund af almindelige arter truffet på et usædvanligt tidspunkt af året, men i 2021 har der ikke været sådanne sager. 236 (87 %) af de færdigbehandlede fund (heraf 198 (93 %) fra 2021) blev godkendt, hvilket kan sammenlignes med en godkendelsesprocent på mellem 72 % og 92 % de seneste ti år. 216 (92 %) af de godkendte fund blev dokumenteret ved hjælp af foto, video, lydoptagelse, DNA-analyse mv. Fra Grønland færdigbehandlede 27 sager, som alle blev godkendt.

Til og med denne rapport henligger der 25 sager, som af forskellige årsager endnu ikke er færdigbehandlede. En liste over disse sager samt en liste over forkastede fund findes bagerst i rapporten.

Rækkefølgen af arter i den systematiske gennemgang af forekomsterne samt arts- og underartsstatus for diverse taxa følger *International Ornithological Congress (IOC) World Bird List* (Gill et al. 2022).

Regionsopdelingen følger samme inddeling, som Sjældenhedsudvalget har fulgt siden 1992 (SU-rapport 1992). Forekomster i *Danmarks eksklusive økonomiske zone* regnes også som danske fund. En uddybende forklaring mht. til definition og afgrænsning af denne zone kan ses i SU-rapport 2011.

Hvis intet andet er nævnt, er der tale om ét rastende individ. Betegnelserne 1K og 2K står for hhv. første og andet kalenderår; 2K+ (3K+) betyder, at fuglen er mindst i sit andet (tredje) kalenderår, men kan være ældre. Derudover er ad. = adult (gammel, udfarvet fugl), imm. = immatur (dragter mellem juvenil og adult), juv. = juvenil (første egentlige fjerdragt), pull. = pullus

(dununge), rst. = rastende, sdr. = sommerdragt, vdr. = vinterdragt, odr. = overgangsdragt, ekldr. = eklipsedragt, prdr. = pragtdragt, trk.fors. = trækforsøgende, trk. = trækkende, syng. = syngende og ringm. = ringmærket.

Hvor aldersangivelse er baseret på fuglens udseende, benyttes kalenderår (ex. 3K+) frem for dragttype (ex. juvenil, immature og adult). Kalenderårsangivelsen er en betegnelse i henhold til fuglens dragtmæssige udseende og kendskabet til dragtudvikling hos den pågældende art frem for en egentlig aldersbetegnelse. Derfor vil eksempelvis en overvintrende amerikansk sortand (*Melanitta americana*) i adult dragt blive angivet som 3K+ ved fund i 1. halvår og 2K+ i andet halvår uanset om Sjældenhedsudvalget vurderer, at der i 1. og 2. halvår er tale om en genganger. Ligeledes vil eksempelvis en terekklire (*Xenus cinereus*) i adult dragt blive angivet som 2K+, selvom der er tale om et individ, der igennem flere år regnes som en genganger.

Efter artsnavnet er i parentes angivet 1) antal anerkendte fund og individer (adskilt af en skråstreg) før 1. januar 1950, 2) antal godkendte fund og individer fra og med 1. januar 1950 til og med 2020 og 3) antal godkendte fund og individer i 2021. Denne opdeling er i overensstemmelse med den standard, der anbefales af Association of European Rarities Committees (AERC 2022). Bemærk i øvrigt, at antal fund ikke altid er identisk med antal individer, idet flokke og par regnes som enkeltfund, mens f.eks. fem enkeltindivider på én dag ved samme lokalitet regnes som fem fund.



Figur 1. Oversigt over regionsopdelingen anvendt i denne rapport.

I lighed med europæisk standard regnes ynglefund (inkl. unger) som ét fund, hvorfor unger af danske yngleforekomster ikke medregnes i opsummeringen.



Prærietrane, Avnø, 16. januar 2021. Foto: Helge Sørensen



Halsbåndstrolch, Mossø, 11. februar 2021. Foto: Poul Holm Pedersen

Såfremt det vurderes at være overvejende sandsynligt eller sikkert, at fund registreret på flere lokaliteter omhandler samme individ(er), regnes det som ét fund. Derfor vil f.eks. en trækkende sortbrynet albatros (*Thalassarche melanophris*) set fra forskellige kystlokaliteter i Kattegat blive regnet som ét fund ligesom en amerikansk pibeand (*Mareca americana*), der ud fra dragt karakterer kan genkendes på forskellige lokaliteter, vil blive regnet som ét fund. Returnerende individer fra år til år indgår ikke i opsummeringen.

Antal fund og individer fordelt på underarter opsummeres så vidt muligt også. Efter observatørnavnet er det oplyst, om de enkelte fund er dokumenteret med foto (Foto), video (Video), lydoptagelse (Lyd), telemetrisporing (GPS), DNA-analyse (DNA) eller indsamlet død fugl (Død). Desuden er finder(e)n ved hvert fund markeret med en asterisk (*) foran observatørnavnet. Imidlertid fremgår det ikke altid tydeligt af beskrivelserne, hvem finderer er, og der kan derfor mangle enkelte markeringer. I beskrivelser til Sjældenhedsudvalget bør det angives, hvem finderer er.

I bemærkningerne til de enkelte arter/underarter er deres normale udbredelsesområder tilføjet i parentes, hvorfra de danske hhv. grønlandske forekomster vurderes at stamme fra.

SU-listen

En liste over arter og underarter, som skal godkendes af SU, kan findes på udvalgets hjemmeside på adressen: www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget/den-danske-fugleliste.

Til og med 2021 skulle fund af buskrørsanger (*Acrocephalus dumetorum*) godkendes af Sjældenhedsudvalget, mens arten udgår af SU-listen fra og med 2022.

En generel vejledning til indsendelse af fund til Sjældenhedsudvalget kan findes på udvalgets hjemmeside. Det er muligt for indsendere at uploade SU-beskrivelser direkte til SU's database. Hvis man vil uploade en beskrivelse til Sjældenhedsudvalget, kan man gå ind på adressen: <http://su.dof.dk/su-opload/index.php>, hvor man vil blive vejledt. Sjældenhedsudvalget modtager også fortsat gerne beskrivelser pr. e-mail, men observatører opfordres til så vidt muligt at uploade deres beskrivelser via Sjældenhedsudvalgets hjemmeside.

Sjældenhedsudvalget behandler fund af arter og underarter, der er på listen over taxa, som skal forelægges udvalget, og nye arter eller underarter for landet fra alle fem kategorier (se nedenfor), og for at få så fyldestgørende et billede som muligt af de enkelte arters og underarters forekomst er det i princippet vigtigt, at alt bliver rapporteret til udvalget. Sjældenhedsudvalget behandler som udgangspunkt alle forekomster af SU-arter, samt taxa, der vurderes at have potentiale til at optræde spontant (kategori A og B) i Nordvesteuropa eller som fritlevende individ fra en selvsupplerende bestand (kategori C). Er man i tvivl om, hvorvidt et fund bør behandles af SU, kan man kontakte udvalget.

Kategorier

I henhold til AERC-standard (AERC 2022) og IUCN-definitioner (McInerney et al. 2022) inddeles de i Danmark

trufne arter og underarter i fem hovedkategorier med underkategorier defineret som følger:

- A:** Arter og underarter, der betragtes som tilsyneladende spontant optrædende, og er truffet mindst én gang siden 1. januar 1950, f.eks. amerikansk pibeand (*Mareca americana*) og vibe (*Vanellus vanellus*). Som spontant optrædende regnes ligeledes skibs- eller på anden måde assisterede forekomster, så længe fuglen ikke er blevet fodret eller tilbageholdt undervejs.
- B:** Arter og underarter, der betragtes som spontant optrædende, men kun er truffet i perioden fra år 1800 til 1949, f.eks. lille sultanhøne (*Porphyrio alleni*) og østlig kravetrappe (*Chlamydotis macqueenii*).
- C:** Arter og underarter, der stammer fra translokation(er) (dvs. udsatte og undslupne arter (IUCN/SCC 2013)), der har resulteret i etableringen af en fritlevende og selvsupplerende bestand, enten herhjemme eller i andre lande. Den danske liste inkluderer ti arter i kategori C: canadagås (*Branta canadensis*), indisk gås (*Anser indicus*) siden 1995, sortsvane (*Cygnus atratus*) siden 1995, nilgås (*Alopochen aegyptiaca*) siden 1993, rustand (*Tadorna ferruginea*) siden 1999, mandarinand (*Aix galericulata*) siden 1995, amerikansk skarveand (*Oxyura jamaicensis*) siden 1985, fasan (*Phasianus colchicus*), klippedue (*Columba livia*) og stor hornugle (*Bubo bubo*). Rustand er i kategori A og kategori C, da arten både forekommer som spontan gæst og som gæst fra fritlevende og selvsupplerende bestande etableret uden for Danmark. Stor hornugle er i kategori B og kategori C, da arten uddøde som ynglefugle i Danmark i 1884, men

er genindvandret i 1984 fra Tyskland, hvor en fritlevende og selvsupplerende bestand har etableret sig på baggrund af introducerede individer. Kategori C opdeles i de seks underkategorier:

- C1:** Introducerede arter, der yngler herhjemme, og som alene forekommer som følge af udsætninger og/eller undslupne fangenskabsfugle enten herhjemme eller i andre lande, fx canadagås, nilgås og fasan.
- C2:** Introducerede arter, der optræder som følge af udsætninger og/eller undslupne fangenskabsfugle enten herhjemme eller i andre lande, men som også optræder spontant, fx rustand.
- C3:** Tidligere ynglefugle, der i dag optræder som følge af re-introduktion enten herhjemme eller i andre lande, fx stor hornugle.
- C4:** Introducerede tamformer af arter, som har etableret fritlevende bestand, fx klippedue.
- C5:** Arter, som udelukkende optræder som trækgæster fra en fritlevende og selvsupplerende bestand i andre lande.
- C5.1:** Arter, som udelukkende optræder som trækgæster fra en fritlevende og selvsupplerende bestand af individer introducerede i andre lande med henblik på at reetablere en tidligere ynglebestand, men hvor der ikke er dokumentation for, at Danmark har indgået i udbredelsen. Ingen danske C-arter er placeret i denne underkategori.
- C5.2:** Arter, som udelukkende optræder som trækgæster fra en fritlevende og selvsupplerende bestand af individer introducerede udenfor deres normale udbredelsesområde i lande uden for Danmark, fx indisk gås og sortsvane fra introducerede bestande i Holland og Belgien.





Asiatisk rødrygget svale, Grenen, Skagen, 2. juni 2021.
Foto: Knud Pedersen

- C6: Arter, som tidligere var placeret i C1, men ikke længere har selvsupplerende bestand og/eller er uddøde. Ingen danske arter er placeret i denne underkategori.
- D: Arter som ville være placeret i A eller B, hvis ikke der var rimelig tvivl om, hvorvidt de nogensinde havde optrådt spontant i landet, f.eks. bøffelend (*Bucephala albeola*) og hvid pelikan (*Pelecanus onocrotalus*).
- E: Arter der betragtes som undsluppet fra fangenskab eller på anden måde kun unaturligt har optrådt i landet, eller hvis fritlevende bestande – hvis eksisterende – formentlig ikke er selvsupplerende, f.eks. rosapelikan (*Pelecanus rufescens*), lammegrib (*Gypaetus barbatus*), steppeørn (*Aquila nipalensis*) med stropper og fund af rødhøne (*Alectoris rufa*).



Hætteværlering, Grenen, Skagen, 25. maj 2021.
Foto: Sakari Kauppinen





Brun løvsanger, Bygholm Vejle, 2. november 2021. Foto: Henrik Haaning Nielsen



Himalayasanger, Harbøre Tange, 31. oktober 2021. Foto: Stephan Skaarup Båsen Lund

Den officielle danske liste udgøres af arterne i kategori A, B og C. Fund i kategori C, D og E publiceres særskilt bagerst i SU-rapporten.

Danmarkslisten

Sjældenhedsudvalget fører en liste over arter og underarter, som er truffet i Danmark. Listen kan findes på udvalgets hjemmeside på adressen: www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget/den-danske-fugleliste. Sjældenhedsudvalget følger de taksonomiske anbefalinger fra *International Ornithologists' Union* (Gill et al. 2022).

Fra år 2021 er der godkendt én ny art for landet i kategori A: eremitdrossel (*Catharus guttatus*), der er polytypisk med otte underarter: ssp. *guttatus* (eremitdrossel), ssp. *nanus* (yukon-eremitdrossel), ssp. *slevini* (vestcalifornisk eremitdrossel), ssp. *sequoiensis* (mesa-eremitdrossel), ssp. *polionotus* (white mountain-eremitdrossel), ssp. *auduboni* (bjergereemitdrossel), ssp. *faxoni* (østcanadisk eremitdrossel) og ssp. *crymophilus* (newfoundland-eremitdrossel) (Gill et al. 2022). Østcanadisk eremitdrossel (*C. g. faxoni*) yngler fra det nordvestlige til det østlige Canada fra Yukon i vest til de tre maritime provinser: New Brunswick, Nova Scotia og Prince Edward Island i øst og det østlige USA mod syd. Østcanadisk eremitdrossel overvintrer mod syd ned til Florida, og regnes som den mest sandsynlige underart, der kan forekomme i Danmark.

I 2021 er der godkendt det første fund af rødrygget svale (*Cecropis daurica*) tilhørende én af de to asiatiske underarter, ssp. *daurica* (rødrygget svale) eller ssp. *japonica* (centralasiatisk svale). Rødrygget svale er polytypisk med otte underarter: ssp. *daurica* (rødrygget svale), ssp. *japonica* (centralasiatisk svale), ssp. *nipalensis* (himalaya-svale), ssp. *erythropygia* (punjab-svale), ssp. *rufula* (rødnakket svale), ssp. *melanocrissus* (sortgumpet svale), ssp. *kumboensis* (bamenda-svale) og ssp. *emini* (ugandasvale) (Gill et al. 2022). Underarten *daurica* yngler i Mongoliet og det nordlige Kina, mens *japonica* yngler i det østlige Kina og Japan (Gill et al. 2022). Uden enten at kunne foretage biometriske målinger eller en

DNA-analyse er de to asiatiske underarter svært adskil-
lelige. Fundet er godkendt som ssp. *daurica/japonica*,
da det ikke kan henføres til hvilken af de to underarter,
der er tale om, og derfor indgår ingen af de to taxa på
den danske liste.

Fra år 2018 er der godkendt én ny underart for landet
i kategori A i form af grønlandsk gråsiken, ssp. *rostrata*.
Gråsiken (*Acanthis flammea*) er polytypisk med to
underarter: ssp. *flammea* (gråsiken) og ssp. *rostrata*
(grønlandsk gråsiken) (Gill et al. 2022). Formen ssp.
islandica anerkendes ikke længere og er nu inkluderet
under ssp. *rostrata* (Gill et al. 2022).

Med eremitdrossel er der hermed godkendt 490 fugle-
arter i kategori A, B og C i Danmark til og med 2021.

Sjældenhedsudvalgets medlemmer

I 2021 trådte Rasmus Due Nielsen og Simon Sigaard
Christiansen ud af udvalget og blev erstattet af hen-
holdsvis Oskar Nilsson og Henrik Böhmer. Udvalget
bestod ved udgangen af 2021 af følgende medlemmer:
Henrik Böhmer, Ole Zoltan Göller, Morten Bentzon
Hansen, Sakari Kauppinen, Andreas Bruun Kristensen,
Anders Odd Wulff Nielsen, Henrik Haaning Nielsen,
Oskar Nilsson, Kent Olsen (formand) og Troels Eske
Ortvad. Derudover er Søren Sørensen og David Boert-
mann tilknyttet udvalget som konsulenter ved behand-
lingen af fund fra Færøerne hhv. Grønland.

Sjældenhedsudvalgets adresse:

Sjældenhedsudvalget, DOF, Vesterbrogade 138-140,
1620 København V. E-mail: su@dof.dk.

Sjældenhedsudvalgets hjemmeside:

[www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/
sjaeldenhedsudvalget](http://www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/sjaeldenhedsudvalget)



Kejserørn, Skagen,
17. juni 2021. Foto:
Henrik Haaning
Nielsen

Tak:

For kritik og kommentarer til denne rapport takkes
Jørgen Staarup Christensen, Tim Hesselballe Hansen
og Palle A. F. Rasmussen foruden udvalgets øvrige
medlemmer. For hjælp ved behandlingen af en-
keltsager takkes J. Martin Collinson, Dick Forsman,
Yann Kolbeinsson, Juho Könönen, Hans Larsson,
Björn Malmhagen, Rasmus Strack og Roni Väisänen.
Derudover takkes Niklas Andersson, Tor A. Olsen, Roni
Väisänen, Tadeusz Stawarczyk, Christopher König,
Vincent van der Spek, Paul French og Yann Kolbeins-
son for informationer om forekomster i hhv. Sverige,
Norge, Finland, Polen, Tyskland, Holland, Storbritannien
og Island. Den største tak rettes dog til de mange, der
rapporterede deres observationer til Sjældenheds-
udvalget og dermed skabte grundlaget for denne
rapport.



Korttået lærke, Christiansø, 29. maj 2021. Foto: Rasmus Tranberg



Sibirisk bynkefugl/japansk bynkefugl, Grønningen, 21. oktober 2021. Foto: Hans Ægidius

Sjældne fugle i 2021

Årets første sjældne fugl blev fundet nytårsdag i form af en amerikansk sortand på Mols (ÅH). Ellers var januar præget af den fortsatte tilstedeværelse af en række langtidstationære fugle, der var blevet fundet allerede i slutningen af 2020, f.eks. to asiatiske fløjsænder i Odsherred (S), en mellemflagspætte i Rindum (RK) og en langnæbbet sneppeklire ved Horsens Fjord (VE/ÅH). Derudover blev en prærietrane, der var blevet fundet på Møn i de allersidste dage af december 2020, set på ikke mindre end fire forskellige sjællandske lokaliteter i løbet af januar. Samme fugl sås i løbet af februar til maj uden på flere lokaliteter i det nordlige Jylland, før den i starten af maj trak ud mod Sverige fra Skagen (NJ).

Starten af februar bød på to halsbåndstrolde i det jyske ved hhv. Mossø (ÅH) og Slivsø (SJ). Derudover var det mest bemærkelsesværdige en gps-mærket høgeørn ("3C"), der midt i februar blev registreret via GPS-signal fra Lovrup Skov (SJ). Samme fugl opholdt sig i Danmark i store dele af 2020 og har således sandsynligvis tilbragt vinteren i Danmark.

Overskriften i marts var en hun hvidkindet værling, der sås ved foderpladser i sommerhushaver ved Rødhus (NJ) i dagene 14-28/3. I samme del af landet noteredes i marts endvidere en stellersand på Hirsholmene (NJ). I den anden ende af Jylland sås en mellemflagspætte i Kollund Skov (SJ), og sidst på måneden trak årets eneste blå glente forbi Tontoft Nakke på Als (SJ). Desuden blev en halsbåndstrolde opdaget på Sydsjælland ved

Bjørnebæk Sø (S), samme fugl sås i april i både Gyrring Sø (S) og Søndersø (S).

Den største overraskelse i april var en sortbrynet albatros, der 17/4 trak forbi Skagen (NJ), samme fugl sås derefter 22/4 ved Gilleleje (S). Dertil bød april på en mellemflagspætte i Kogsbøl Mose (SJ), en nathejre trækende over Middelfart (F) om natten, en kohejre i Vejlerne (NJ), en høgeørn i Skagen (NJ) samt en langnæbbet sneppeklire opdaget sidst på måneden på Fanø (RB).

Vejret i maj var domineret af usædvanlig koldt vejr, hvilket satte sit præg på mængden og diversiteten af sjældne fugle. Ikke desto mindre sås en række sjældne arter, mest overraskende landets tredje tornhalesejler, som sås 17/5 ved Vest Stadil Fjord (RK) samt en storskråpe, der 15/5 først sås trække forbi Blåvand (RB) og senere på dagen forbi Søndervig (RK). Dertil rastede en rødvinget braksvalde i flere dage ved Vilsted Sø (NJ), og en lille bjergand opholdt sig i over to uger i Vejlerne (NJ). To rødstrubede sangere sås ved henholdsvis Nørre Rubjerg (NJ) og Gedser Odde (LF). En iberisk sanger rastede én dag på Christiansø (B), hvilket var landets sjette fund og første, uden for den jyske vestkyst. I Skagen (NJ) sås i maj en alpe sejler og en hætteværling. Maj bød også på en kohejre i Lille Vildmose (NJ), samt to korttæede lærker på hhv. Hesselø (S) og Christiansø (B); endnu én fulgte i juni på Fanø (RB).

I starten af juni kom varmen, og med sig bragte den en kavalkade af sjældne fugle. Især i Skagen (NJ), hvor landets første rødryggede svale ssp. *daurica/japonica* sås

2/6. Skagen bød i juni desuden på en vestlig bjergløv-sanger, endnu en hætteværbling, en bonapartemåge, en kejsærørn, en rosenderne, en atlantisk/scopolis skråpe, en høgeørn samt en gåsegrib, der gjorde trækforsøg i starten af måneden. Samme fugl sås sidenhen på Langeland (F) og Samsø (ÅH), hvor den opholdt sig helt til slutningen af juli. Af småfugle i juni kan nævnes en hætteværbling på Christiansø (B) og en rødhovedet tornskade ved Oksbøl (RB). Derudover skal nævnes en sortvinget braksvale i Vejlerne (NJ), en purpurhejre ved Skjern Enge (RK) og en alpesejler i Gedser (LF) samt to syngende dværgørn i hhv. Sølsted Mose (SJ) og Lille Vildmose (NJ).

Som vanligt forløb juli mere stille og roligt. Højdepunktet var landets blot andet fund af orientbraksvale, som blev gjort 4/7 ved Margrethe Kog (SJ). Fuglen sås på lokaliteten i flere dage i juli, før den forsvandt, før igen at dukke op på samme lokalitet i midten af oktober. Eneste øvrige fund af sjældne vadefugle var en lille gulben ved Kammerlusen (RB) og en prærieløber i Margrethe Kog (SJ). Bemærkelsesværdigt var også det første fund af nordsanger i juli, idet en fugl blev ringmærket 28/7 i Blåvand (RB).

Det mest overraskende fund i august var uden tvivl en østlig turteldue 31/8 på Ertholmene (B) på en for arten meget tidlig dato i Europa. Derudover sås blot meget få sjældne fugle, nævnes skal to forskellige balearskræper på den jyske vestkyst og en triel, der rastede på Værnengene (RK).



*Rødvinget braksvale,
Vilsted Sø, 19. maj 2021.
Foto: Albert Steen-Hansen*

I september løb Skagen (NJ) endnu en gang med overskrifterne, da Danmarks tredje grøn sanger blev fotograferet og lydoptaget 7/9 i Ellekrattet. Lige i hælene fulgte Christiansø (B) med en ringmærket sribet græshoppesanger 14/9 samt ditto blåstjert 29/9. Begge arter er blot registreret én gang tidligere på Ertholmene. Rovfuglene udmærkede sig med fund af stor skrigørn ved Stevns (S) og ørnevåge ved Rudbøl Kog (SJ). Af



Kohejre, Rakkeby, Mors, 17. november 2021. Foto: Poul Holm Pedersen

havfugle sås en atlantisk/scopolis skråpe ved Hundested (S) samt en balearskråpe ved Vejers Strand (RB) - årets tredje fund af arten. Værd at bemærke var også landets andet septemberfund af amerikansk pibeand, da en han rastede en enkelt dag i Hovvig (S). Samme fugl dukkede op igen i området i slutningen af november.

Som sædvanligt bød oktober på mange sjældne fugle. En bairdsryle blev månedens sjældneste, da en fugl blev opdaget 21/10 i Blåvand (RB) i forbindelse med felttræf. På vanlig vis sås i oktober en række sjældne småfugle især langs den jyske vestkyst. Således bød området ved Blåvand (RB) på en blåstjert, en schwarz' løvsanger, tre tajgapibere og to sibiriske/japanske bynkefugle. Andre steder på den jyske vestkyst sås en tajgapiber ved Roborghus (RB), en sibirisk/japansk bynkefugl i Thyborøn (RK) og i samme område en himalayasinger på Harboøre Tange (RK), samt sluttelig en blåstjert og en brun løvsanger på Mandø (RB) - yderligere tre brune løvsangere fulgte i landet i november. Dertil blev en nonnestenpikker fundet på Ertholmene (B) og en pileværting sås rastede på Saltholm (S). Af øvrige sjældne fugle i oktober kan nævnes en lille gulben i Margrethe Kog (SJ), en atlantisk/scopolis skråpe ved Fyns Hoved (F), en polartomvie ved Gilleje (S), en kohejre i Vestsjælland og en amerikansk sortand ved Hulsig (NJ).

Novembers ubetingede højdepunkt var Danmarks første fund af eremidrossel, i form af en fugl, der blev ringmærket 4/11 Christiansø (B). På samme lokalitet sås

også en himalayasinger midt på måneden. I den anden ende af landet holdt landets tredje isabellastenpikker til 14-17/11 på stranden ved Blåvand (RB). Dertil kan nævnes endnu en kohejre - denne gang på Mors (NJ) samt årets eneste jagtfalk, som blev opdaget i Vejlerne (NJ) sidst på måneden.

I december indfandt der sig mellemflagspætter på to for arten efterhånden klassiske lokaliteter i det sønderjyske, Gråsten Slotspark (SJ) og Draved Skov (SJ). Måneden bød desuden på en amerikansk sortand ved Øster Hurup (NJ) og en asiatisk fløjlsand returnerede for anden vinter i træk til Høve Strand (S) i Odsherred.

Kategori A: Spontane forekomster

Category A: Species recorded in an apparently wild state

Amerikansk pibeand *Mareca americana* (0, 45/45, 2/2)

2021: 1-2/6, Arup Vejle (NJ), 2K han, *Henrik Haaning Nielsen, Jan Svejgaard Jensen (Foto). - 16/6 + 29-30/6, Bygholm Vejle (NJ), 2K han, Henrik Haaning Nielsen, Mogens Neergaard, Carsten Svejstrup Sørensen (Foto). - 26/9, Hovvig, Nykøbing Sjælland (S), 2K+ han, *Erik Vikkelsø Rasmussen m.fl. (Foto). - 27/11-5/12, Nykøbing Bugt, Nykøbing Sjælland (S), 2K+ han, *Knut Flensted, Erik Vikkelsø Rasmussen m.fl. (Foto).

Fundene i juni i Arup Vejle og Bygholm Vejle vurderes at omhandle samme individ og regnes som ét fund.



Lille bjergand, Han Vejle, 24. maj 2021. Foto: Henrik Haaning Nielsen



Amerikansk pibeand, Bygholm Vejle, 29. juni 2021. Foto: Henrik Haaning Nielsen

Tilsvarende bliver fundene fra Hovvig og Nykøbing Bugt regnet som ét fund. Dermed det kun femte godkendte fund fra Sjælland. Artens forekomst i Danmark er med en klar overvægt af fund fra Nord- og Vestjylland, mens antallet af fund er markant færre i Østjylland og på Fyn, Sjælland og Bornholm. (Nordamerika)

Hvidøjet and *Aythya nyroca* (4/4, 64/71, 1/1)

2021: 1-5/1, Grusgrave ved Birkum (F), 3K+ han, Per Rasmussen, Henrik Kalckar Hansen m.fl. (Foto). – 1/1-10/2, Kiskelund Plantage og Kruså Møllesø (SJ), 3K+ han, Jørn Vinther Sørensen m.fl. (Foto). – 1-6/6, Knabberup Sø (VE), han, Johnny Videriksen m.fl. (Foto). – 18/7-24/8, Damhussøen, København (S), 2K+ han, *Tim Andersen, Jørgen Hulbæk Christiansen, Rasmus Strack m.fl. (Foto). – 22/8-4/10, Sønderød, Maribo (LF), 2K+ han, *Rasmus Strack m.fl. (Foto). – 31/10-31/12, Kiskelund Plantage og Kruså Møllesø (SJ), 2K+ han, *Jørn Vinther Sørensen m.fl. (Foto).

År 2021 bød på ét nyt fund, i Knabberup Sø, samt fire gengangere: Fuglen ved Grusgrave ved Birkum blev opdaget ved lokaliteten 31/10 2020 (SU-rapport 2020); fuglen ved Kiskelund Plantage og Kruså Møllesø er set ved lokaliteterne årligt siden 2017, i vinterhalvåret (yderdatoer, 6/10-19/3); fuglen i Damhussøen har oversomret ved lokaliteten årligt siden 2019 (yderdatoer hidtil, 27/6-21/8); fuglen i Sønderød, Maribo, regnes som genganger fra tidligere år; arten er set årligt i Maribosøerne siden 2016. (Øst- & Sydøsteuropa; overvintrer Middelhavet, Sortehavet & Nordafrika)



Halsbåndstrolchand, Sønderød, 15. april 2021. Foto: Sakari Kauppinen

Halsbåndstrolchand *Aythya collaris* (0, 20/20, 2/2)

2021: 4/1-1/2, Skjern Enge (RK), 3K+ han, *Ole Amstrup m.fl. (Foto). – 2-27/2, Mossø (ÅH), 3K+ han, *Jens Ballegaard m.fl. (Foto). – 10-18/2, Slivlø, Hoptrup (SJ), 3K+ han, *Gerda Bladt m.fl. (Foto). – 8/3-5/4, Bjørnebæk Sø, Bisserup (S), 3K+ han, *Jørgen Hulbæk Christiansen, *Tim Andersen, Rasmus Strack m.fl. (Foto). – 12/4, Gyrtstinge Sø, Ringsted (S), 3K+ han, *Jan Svejgaard Jensen m.fl. (Foto). – 13-25/4, Sønderød, Værløse (S), 3K+ han, *Jesper Brodersen m.fl. (Foto). – 22-23/10, Sønderød, Værløse (S), 2K+ han, *Jesper Brodersen, Jonatan Hauge Noldegaard m.fl. (Foto & Video).

År 2021 bød på to fund, som vurderes at omhandle "nye" individer; fundene ved Mossø og Slivso. Fundet fra Skjern Enge regnes som genganger med fuglen, som har gæstet lokaliteten de seneste to vintre, senest 1-4/1 2020 (SU-rapport 2020). Endvidere regnes fundene fra Bjørnebæk Sø og Gyrtstinge Sø som samme individ og som genganger med fuglen i Søndersø, Værløse. Det er første gang, at sidstnævnte vurderes som en genganger med fund uden for NØ-Sjælland. (Nordamerika)

Lille bjergand *Aythya affinis* (0, 9/9, 1/1)

2021: 15/5-1/6, Kogleaks, Han Vejle og Selbjerg Vejle (NJ), 3K+ han, *Asger Lykkegaard Møldrup, Henrik Haaning Nielsen, Lars Grøn m.fl. (Foto).

Første fund siden 2015/2016 og det tredje fund i Vejlerne, som også husede Danmarks første fund, 5-7/5 1985 ad. han Bygholm Vejle (SU-rapport 1994). De i alt ti danske fund falder i perioden fra december-juni, med nu to fund i både december, februar og maj. (Nordamerika)

Stellersand *Polysticta stelleri* (7/9, 94/116, 1/1)

2000: 31/12, Korshage, Rørvig (S), 1K/hun trk., derefter rst., *Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl.

2021: 16-19/3, Hirsholmene (NJ), 3K+ han, *Frede Jakobsen m.fl. (Foto).

Fundet i 2021 er det første siden 2018, hvor der blev set to fugle (SU-rapport 2018). Fundet udgør det kun syvende fund af arten siden 2010, hvor arten genindtrådte på SU-listen. Arten var taget af SU-listen 1991-2009, men opsummeringen inkluderer nu alle fund jf. Christensen et al. (2022) foruden fundet fra 2000. (Sibirien; overvintrer Barentshavet & Østersøen)

Asiatisk fløjsand *Melanitta stejnegeri* (0, 6/6, 0)

2021: 1-25/1, Høve Strand (S), 3K+ han, Sebastian Klein m.fl. (Foto & Video). – 3/1-23/3, Kattegat ud for Sandflugtsplantagen, Rørvig (S), 3K+ han, *Rasmus Strack, *Peter Christiansen m.fl. (Foto & Video). – 19-31/12, Høve Strand og Ordrup Næs (S), 3K+ han, *Joshua Haahr, *Sebastian Thorup Hansen m.fl. (Foto).

Alle fundene gjort i 2021 regnes som gengangere fra tidligere år. Fuglen, der sås i januar ved Høve Strand, blev opdaget allerede i december 2020 (SU-rapport 2020). Den regionale fordeling af de danske fund er RB (2) og S (4). Den månedlige fordeling af de danske fund er februar (2), september (1), oktober (2) og december (1). Første danske fund blev gjort så sent som 2009, hvor en fugl blev fundet i oktober ved Blåvand (SU-rapport 2009). I det nordvestlige Estland blev der ved Cape Põõsaspea i perioden 1/7-5/11 2019 registreret 67.000 trækkende fløjsænder (*M. fusca*), hvoraf størstedelen ikke var mulige at tjekke for asiatisk eller amerikansk fløjsand. Ikke desto mindre blev otte asiatiske fløjsænder samt tre ubestemte asiatiske/amerikanske fløjsænder (*M. deglandi*) fundet trækkende forbi - alle 2K+ hanner. På baggrund af observationerne blev det vurderet, at for hver 800 positivt identificeret 2K+ han, var der én asiatisk fløjsand eller asiatisk/amerikansk fløjsand (Könönen 2022). (Nordøstasien)



Alpesejler, Gedser Odde, 6. juni 2021. Foto: Gert Juul Jeppesen

Amerikansk sortand *Melanitta americana* (0, 33/33, 3/3)

2021: 1-26/1, Dragsmur (ÅH), 3K+ han, *Morten D. D. Hansen, Emil Skovgaard Brandtoft m.fl. (Foto). – 1/1-24/1, Asserbo Strand og Melby Overdrev (S), 3K+ han, Morten Christensen m.fl. (Foto). – 1-30/3, Asserbo Strand (S), 3K+ han, Sakari Kauppinen, Jakob Engelhard m.fl. (Foto). – 21/2, Hvidbjerg Strand, Blåvand (RB), 3K+ han, *Henrik Böhmer (Foto). – 22+31/3 + 11-14/4, Hirtshals Havn, Kjul Strand og Hirtshals Øststrand (NJ), 3K+ han, Rune Sø Neergaard m.fl. (Foto & Video). – 8/4, Blåvands Huk (RB), 3K+ han, Samuel Perfect, David Manstrup, Bent Jacobsen (Foto). – 16-20/10, Hulsig og Karred, Ålbæk Bugt (NJ), 2K+ han, *Henrik Thorhaug Rask, Alex Sand Frich m.fl. (Foto). – 24/10, Asserbo Strand (S), 2K+ han, *Jakob Engelhard m.fl. (Foto). – 24-31/12, Asserbo Strand og Melby Strand (S), 2K+ han, *Jakob Engelhard m.fl. (Foto). – 27/10, Vejers Strand (RB), 2K+ han, *Henrik Böhmer. – 14/12, Kysten mellem Øster Hurup og Tofte Skov (NJ), 2K+ han, *Rune Sø Neergaard (Foto & Video). – 17-18/12, Dragsmur (ÅH), 2K+ han, *Kim Nørgaard Mouritsen, Michael Knudsen m.fl. (Foto).

Der blev registreret tre nye fund i 2021: Dragsmur i januar, Hulsig/Karred i oktober og kysten mellem Øster Hurup og Tofte Skov i december. De resterende fund i 2021 anses som gengangere. Danmark er det land i Europa med næstflest fund af amerikansk sortand kun overgået af Sverige, hvor der er gjort 43 fund t.o.m. 2021, heraf tre fund i 2021. I de øvrige lande i Nordvesteuropa er der t.o.m. 2021 gjort følgende antal fund: Finland (7) (Tarsiger 2022), Holland (4) (CDNA 2022), Norge (5) (Norgelisten 2022), Polen (16) (Komisja Faunistyczna 2022), Storbritannien (15) (Paul French pr. mail) og Tyskland (5) (Christopher König pr. mail). (Nordamerika & Nordøstsibirien)

Tornhalesejler *Hirundapus caudacutus* (0, 2/2, 1/1)

2021: 17/5, Vest Stadil Fjord (RK), rst., derefter trk., *Svend Erik Petersen, Jens Ballegaard (Foto).

Tredje fund og, ligesom de to tidligere fra henholdsvis Juvre, Rømhø (SJ) 21/10 2012 (SU-rapport 2012) og Grønhøj Strand (NJ) 28/7 2019 (SU-rapport 2019),

blot set ganske kortvarigt. Fuglen fouragerede langs et læhegn i to minutter ved 9-tiden om morgenen og blev fotodokumenteret med en smartphone, før den fortsatte mod nord. Der var ingen fund af arten i vores nabolande i 2021, men Island havde sit første fund af arten ved Latrabjarg, NV-Island, 20/6 (Birding Iceland 2021). (Nordlige Asien; overvintrer Sydøstasien & Australien)

Alpesejler *Tachymarpis melba* (3/3, 36/37, 2/2)

2021: 10/5, Pælebakke Klit, Skagen (NJ), trk., *Hans Christophersen, Knud Pedersen, Mikkel Høybye Ras-mussen m.fl. – 6/6, Gedser Odde (LF), rst., derefter trk., *Louis A. Hansen, *Jimmy Skat Hansen, Ole Friis Larsen m.fl. (Foto).

Ottende fund i Skagen, men første siden 2002. Fundet i Gedser er det andet for lokaliteten; første var en trk. 18/9 1994 (SU-rapport 1994). Bedste år for arten med tre fund er 1986, 1994 og 2013. (Alperne, Sydeuropa & Lilleasien mod øst til vestlige Himalaya; overvintrer tropisk Afrika)

Østlig turteldue *Streptopelia orientalis* (6/6, 4/4, 1/1)

2021: 31/8-4/9, Ertholmene (B), 1K, *Anton Herrig Liebermann, *Hans Ole Matthiesen m.fl. (Foto).

Et fænologisk meget overraskende fund; tidligere danske fund er gjort i perioden oktober til marts, og størstedelen af fund i Nord- og Vesteuropa er gjort i det sene efterår og om vinteren. Fra Sverige foreligger dog et fund af en 1K hun i Västerbotten 10-24/8 1923 (Birdlife Sverige 2022). I 2021 var der i Sverige to fund;

januar-marts i Västerbotten og december i Uppland (Artportalen 2022), mens Norge havde et enkelt i november (Olsen 2022). (Centrale Sibirien & Uzbekistan østpå til Stillehavet; overvintrer Sydøstasien)

Dværgrørvagtel *Zapornia pusilla* (3/3, 17/17, 2/2)

2021: 5-7/6, Lille Vildmose (NJ), han syng., *Jan Svejgaard Jensen m.fl. (Lyd). – 7-28/6, Sølsted Mose (SJ), han syng., Kaj Abildgaard, Lene Berthing m.fl. (Lyd).

Tredje år i træk med fund af arten. 15 af de 22 danske fund er gjort i juni; de resterende er fra maj (4), juli (4) og september (1). Fundet i Lille Vildmose er det femte for lokaliteten - alle siden 2011, hvilket kun er overgået af Vejlerne (NJ) med seks fund; her er seneste fund dog helt tilbage i 1998. Tyskland havde ca. fem fund i 2021 (Christopher König pr. mail), mens arten sidst er set i Sverige i 2012. Den er aldrig truffet i Norge. (Syd- & Østeuropa; overvintrer Afrika)

Prærietrane *Antigone canadensis* (0, 2/2, 0)

Med karakterer svarende til lille prærietrane, ssp. *canadensis* (0, 2/2, 0)

2021: 2/1, Masnedsund Havn, Vordingborg (S), 3K+, Arne Holdensen (Foto). – 14-16/1, Avnø og Svinø (S), 3K+, *Jørgen Peter Kjeldsen m.fl. (Foto). – 31/1, Melby Overdrev (S), 3K+, trk. NV, *Marianne Brynfeldt, *Thomas Vikstrøm. – 31/1, Torup Enghave og Sølager Strandeng ved Hundested, Halsnæs (S), 3K+, rst. og dernæst trk., *Michael Trasborg, *Didrich Didrichsen, *Stig Rubæk m.fl. (Foto). – 14-19/2, Gravlev Sø, Støvring (NJ), 3K+, *Aage Langeland, Hans Christophersen, Thomas



Østlig turteldue, Ertholmene, 31. august 2021. Foto: Anton Herrig Liebermann



Prærietrane, Viskum, 20. marts 2021. Foto: Tonny Ravn Kristiansen

Munch m.fl. (Foto). – 20/3, Viskum (NJ), 3K+, *Tonny Ravn Kristiansen m.fl. (Foto). – 27/3-9/4, Lille Vildmose (NJ), 3K+, *Claus Rømer m.fl. (Foto). – 12/4-2/5, Vust Holme og Bygholm Vejle (NJ), 3K+, *Stig Brix, Henrik

Haaning Nielsen m.fl. (Foto). – 8/5, Troldkær, Råbjerg Enge (NJ), 3K+, *Peter Manstrup, Oluf Lou m.fl. (Foto). – 8/5, Hulsig Hede og Skagen (NJ), 3K+ trk., Anders Østerbye, Alex Sand Frich m.fl. (Foto).



Prærietrane, Avnø, 15. januar 2021. Foto: Bo Tureby



Bairdsryle, Hvidbjerg Strand, 21. oktober 2021. Foto: Louis Kristoffer Poulsen

Alle årets fund vedrører samme individ på danmarks-
turné. Fuglen sås første gang i Danmark 27/12 2020 ved
Røddinge, Møn (SU-rapport 2020). Efter at være trukket
ud ved Skagen blev fuglen genfundet i Jämtland, Sve-
rige, ca. 600 km NNØ for Skagen 13-14/5 (Artportalen
2022), i Troms og Finnmark, Nordnorge, 1/6-30/8 (Ol-
sen 2022) og nær Oulo, Nordfinland, 5-12/10 (Tarsiger
2022). Fuglen er godkendt som lille prærietrane (ssp.
canadensis), som yngler i NØ-Sibirien, Alaska og det
nordlige Canada til Baffinøen (Gill *et al.* 2022), og som
må betragtes som den klart mest potentielle strejfgæst
i Europa. (ssp. *canadensis*: Nordøstlige Sibirien, Alaska
og det nordlige Canada til Baffin Island; overvintrer
sydvestlige USA)

Triel *Burhinus oediconemus* (13/13, 44/44, 1/1)

2021: 30/8, Værnengene, Ringkøbing Fjord (RK), *Jan
Mønsted (Foto).

I Fennoskandinavien var der følgende antal fund i
2021: Finland (2) (Tarsiger 2022), Norge (3) (Olsen 2022)
og Sverige (1) (Artportalen 2022). Rent tidsmæssigt er
fundet ikke videre typisk, idet det kun er det femte fund
fra august måned. Den månedlige fordeling af de danske
fund er med årets fund følgende: januar (1), april (6), maj
(17), juni (7), juli (9), august (5), september (2), oktober (5),
november (4) og december (1). Dertil kommer et ældre
fund fra 1850 uden eksakt datoangivelse. (Mellem- &
Sydeuropa; overvintrer Sydeuropa & Nordafrika)

Bairdsryle *Calidris bairdii* (0, 5/5, 1/1)

2021: 21-24/10, Hvidbjerg Strand og Grønningen,
Blåvand (RB), 1K, *Carit Johan Xerxes Walter, *Louis K.
Poulsen m.fl. (Foto).

Første fund fra oktober og dermed det seneste danske
fund. Bortset fra et fund af en adult fugl 26/8 2006
ved Gerå (NJ) har alle øvrige danske fund drejet sig om
1K-fugle set i september (SU-rapport 2006). Af disse
var det hidtil seneste fund 23-24/9 2017, Ballum (SJ)
(SU-rapport 2017). Artens optræden i Nordvesteuropa
i 2021 var relativt normal, således var der ét fund i
Tyskland (Christopher König pr. mail) og fem i Storbri-
tannien (Paul French pr. mail). I perioden 1989-2018 er
der i gennemsnit gjort 6,4 fund pr år (BBRC 2022). Arten
sås ikke i hverken det øvrige Skandinavien eller i Holland
i 2021. (Arktisk Nordamerika & nordøstligste Sibirien;
overvintrer Sydamerika)

Prærieløber *Calidris subruficollis* (1/1, 52/53, 1/1)

2021: 25-26/7, Margrethe Kog (SJ), 2K+ sdr., *Christian
Leth, Henrik Læssøe m.fl.

Fundet udgør det sjette fund fra juli og det syvende
fra Tøndermarsken (SJ). Med årets fund er den måned-
lige fordeling af de danske fund: maj (7), juni (3), juli (6),
august (15), september (15) og oktober (8). I 2021 var
der to fund i Norge (Olsen 2022), ét i Finland (Tarsi-
ger 2022) og fem i Sverige (Artportalen 2022). (Arktisk
Nordamerika; overvintrer Sydamerika)

Langnæbbet sneppeklire *Limnodromus scolopaceus* (1/1, 17/17, 1/1)

2021: 1-16/1, Borre, Horsens Fjord (VE), 2K, Kim Biled-
gaard m.fl. (Foto). – 1-19/1, Alrø Egehoved (ÅH), 2K,
Gitte Nielsen m.fl. (Foto). – 29/4-12/5, Fanø Nordvest-
strand (RB), sdr., *Per Kjær m.fl. (Foto).

De to fund fra hhv. Borre og Alrø Egehoved drejer sig
om samme fugl, der pendlede mellem de to lokaliteter,

som ligger på hver sin side af Horsens Fjord. Denne fugl blev fundet allerede i november 2020 (SU-rapport 2020). Fundet fra Fanø er det tredje fra april. Månedsfordelingen af de danske fund er januar (1), april (3), maj (6), juni (2), juli (2), august (1), september (2) og november (2). Ganske bemærkelsesværdigt var der i 2021 hele seks fund i Tyskland, hvilket skal ses i lyset af blot ti tidligere fund i perioden 1977-2020 (Christopher König pr. mail). I de øvrige lande i Nordvesteuropa var forekomsten mere moderat med følgende antal fund i de forskellige lande: Holland (1) (CDNA 2022), Norge (2) (Olsen 2022), Storbritannien (4) (Paul French pr. mail) og Sverige (1) (Artportalen 2022). (Nordamerika & østlige Sibirien; overvintrer Sydamerika)

Terekklire *Xenus cinereus* (0, 59/59, 0)

2021: 28/5, Vidåslusen, Højer (SJ), sdr., *Jens Ballegaard m.fl. (Foto).

Eneste fund i 2021 drejer sig om det tilbagevendende individ, som hvert år siden 2008 er set i området ved Vidåslusen/Saltvandssøen (SU-rapport 2019). (Finland, Belarus og Rusland; overvintrer tropisk Afrika, kysterne langs Det Indiske Ocean, Sydøstasien & Australien)

Lille gulben *Tringa flavipes* (1/1, 13/13, 2/2)

2021: 1/7, Indvindingen, Kammerlusen, Ribe (RB), 2K+ sdr., *Rune Sø Neergaard (Foto & Video). – 7-11/10 + 2-15/11, Saltvandssøen, Margrethe Kog (SJ), 1K, *Kari Varvikko, *Pentti Huttunen, Bjarne Nielsen m.fl. (Foto).

To fund af arten i år, hvilket er det næstbedste år kun overgået af 2020, hvor der blev gjort hele fire fund. Det er samtidig tredje år i træk med fund af arten. Både i oktober og november sås lille gulben stort set samme sted i den sydlige del af Saltvandssøen. Derfor regnes fundene på lokaliteten i oktober og november for at dreje sig om samme fugl, selvom der var en pause på 20 dage mellem observationerne. Den regionale fordeling af fund af arten er dermed følgende: NJ (5), RK (1), RB (2), SJ (4), F (1), S (1) og LF (2). Til sammenligning var der følgende antal fund i andre Nord- og Mellemeuropæiske lande: Finland (1) (Tarsiger 2022), Holland (1) (CDNA 2022), Norge (3) (Olsen 2022), Polen (1) (Komisja Faunistyczna 2022), Sverige (2) (Artportalen 2022) og Tyskland (1) (Christopher König pr. mail). (Nordamerika; overvintrer Mellem- & Sydamerika)

Rødvinget braksvalde *Glareola pratincola* (1/1, 16/16, 1/1)

2021: 17-20/5, Vilsted Sø (NJ), sdr., *Thomas Siig, Mikkel Rasmussen m.fl. (Foto).

Fundet er det sjette siden årtusindskiftet. Fordelingen af de danske fund på årtier er som følger: før 1950 (1), 1970-1979 (1), 1980-1989 (5), 1990-1999 (5), 2000-2009 (2), 2010-2019 (3) og 2020-2021 (1). Fundmønsteret indikerer således, at arten er blevet sjældnere i Danmark siden årtusindskiftet. Årets fund er tidsmæssigt typisk, idet maj er den måned med flest danske fund. Månedsfordelingen er følgende: maj (8), juni (4),



Langnæbbet sneppeklire, Fanø Nordveststrand, 8. maj 2021. Foto: Søren Brinch



Orientbraksvale,
Margrethe Kog,
17. oktober 2021.
Foto: Jan Lindgaard
Rasmussen

juli (1), august (4) og september (1). Arten sås også i flere af de andre nordeuropæiske lande i 2021: Finland (1) (Tarsiger 2022), Polen (3) (Komisja Faunistyczna 2022), Storbritannien (6) (Paul French pr. mail) og Tyskland (4) (Christopher König pr. mail). Bemærk, at der var en fejl i opsummeringen i SU-rapport 2019 (se rettelser sidst i indeværende rapport). (Sydeuropa & Centralasien; overvintrer tropisk Afrika)

Orientbraksvale *Glaucopis trichas* (0, 1/1, 1/1)

2021: 4-8/7, Vidåslusen og Margrethe Kog (SJ), 2K+ sdr., *Lilly Sørensen, *Niels Bomholt Jensen, Jesper Johannes Madsen m.fl. (Foto). – 16-19/10, Margrethe Kog (SJ), 2K+ vdr., *Ole Goldschmidt m.fl. (Foto).

Landets andet fund udgøres af en fugl, der først sås i juli og derefter igen i oktober i området ved Margrethe Kog. Første danske fund var 26/5 2010, Vest Stadil Fjord (RK) (SU-rapport 2010). På baggrund af individspecifikke

skader i svingfjerene i begge vinger kunne det konstateres, at det var samme fugl, der sås på flere lokaliteter i det sydvestlige Norge i perioden 29/4-24/6 2021 (Olsen 2022). Samme fugl sås desuden i Hauke-Haien-Koog i Tyskland i både august og september (Christopher König pr. mail). Fundet udgør cirka det 23. i Vestpalæarktisk med fund i følgende lande: Cypern (1), Egypten (1), Finland (1), Frankrig (1), Holland (2), Israel (1), Kuwait (2), Norge (4), Sverige (3), Tyskland (1) (Tarsiger 2022) og Storbritannien (7) (Paul French pr. mail). Bemærk, at det samlede antal fund i ovennævnte lande er højere end det samlede antal fund i Vestpalæarktisk, hvilket skyldes, at den samme fugl i enkelte tilfælde er set i flere lande. (Østasien; overvintrer Sydøstasien & Australien)

Sortvinget braksvale *Glaucopis trichas nordmanni* (2/2, 12/13, 1/1)

2021: 16/6, Bygholm Vejle (NJ), sdr., *Henrik Haaning Nielsen, Jens Frimer Andersen m.fl. (Foto).

Et typisk fund både hvad angår lokalitet og tidspunkt. Nordjylland er med seks fund den region med flest fund, hvoraf de fire er fra Vejlerne. Øvrige regioner med fund af arten er: RK (2), SJ (3), F (1) og S (3). Juni og maj er med hver fire fund de bedste måneder for arten. Månedsfordelingen af de danske fund: maj (4), juni (4), juli (2), august (2), september (2) og oktober (1). Af øvrige fund i Nord- og Mellemeuropa i 2021 var der følgende: Holland (1) (CDNA 2022), Norge (1) (Olsen 2022), Polen (1) (Komisja Faunistyczna 2022), Storbritannien (2) (Paul



Sortvinget braksvale, Bygholm Vejle, 16. juni 2021. Foto: Henrik Haaning Nielsen



Polarlomvie, Børstrup Hage, Gilleleje, 23. oktober 2021. Foto: Lars Andersen

French pr. mail) og Tyskland (2-4) (Christopher König pr. mail). (Sortehavsegnene & Centralasien; overvintrer sydlige Afrika)

Bonapartemåge *Chroicocephalus philadelphia* (0, 7/7, 1/1)

2021: 14-29/6, Skagen Havn, Sønderstrand og Grenen (NJ), 2K, *Anders Sydney Jensen m.fl. (Foto).

Ottende danske fund af denne art, hvoraf de seks har været fra Nordjylland. De to øvrige fund er fra hhv. Blåvand i 2012 (SU-rapport 2012) og Thorsminde i 2018 (SU-rapport 2018). Den månedlige fordeling af de danske fund er dermed som følger: juni (1), juli (1), august (2), oktober (1), november (2) og december (1). Eneste andre fund i Skandinavien i 2021 var fra Norge, hvor der sås fire fugle i juni/juli. Med årets fund foreligger der i alt 27 fund fra Norge (Olsen 2022). (Nordamerika)

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

2021: 30/6, Bøtø Nor (LF), 3K+ sdr., Rene Christensen (Foto).

Til og med 2015 skulle fund af arten uden for vadehavsregionen forelægges Sjældenhedsudvalget, men fra og med 2016 behandler Sjældenhedsudvalget kun fund uden for Jylland. Seneste fund uden for Jylland var også fra Bøtø Nor i 2018 (SU-rapport 2018, SU-rapport 2019). (Europa; overvintrer Afrika)

Rosenterne *Sterna dougallii* (1/1, 3/3, 1/1)

2021: 26/6, Grenen, Skagen (NJ), 3K+ sdr., *Rolf Christensen m.fl. (Foto).

Fundet fra Skagen udgør landets femte fund. Et tidsmæssigt typisk fund, idet de tidligere fund alle er fra

juni/juli, således 3/7 2002 Agger Tange (NJ) og Thyborøn Havn (RK) (SU-rapport 2002), 21/6 2003 Nødebohuse Strand og Kikhavn (S) (SU-rapport 2003) samt 19/7 2013 Hanstholm Havn (NJ) (SU-rapport 2017). Dertil kommer ét ældre fund (uden dato) af en skudt fugl fra ca. 1900 i Lillebælt (VE) (SU-rapport 2020). Den engelske bestand af rosenterne var i 2021 på 150 par, hvilket er rekordhøjt. Alle engelske ynglepar er i én koloni på Coquet Island i Northumberland beliggende ca. 600 km stik vest for Blåvands Huk. Ud over den engelske koloni var der små 2.000 ynglepar i Irland i 2021. I 1989 var den samlede engelske og irske bestand på blot 467 ynglepar (Birdguides 2021). Bemærk, at opsummeringen er ændret i forhold til SU-rapport 2020, hvor der var der var en fejl (se rettelser sidst i indeværende rapport). (De Britiske Øer, Bretagne & Azorerne; overvintrer Atlanterhavet ud for tropisk Afrika)

Polarlomvie *Uria lomvia* (5/5, 10/10, 1/1)

2017: 22/10, Nordstrand, Skagen (NJ), vdr. trk., *Erik Christophersen, Karsten Klausen.

2019: 10/12, Hvide Sande Havn (RK), vdr., *Svend Erik Petersen, Jens Ballegaard, Peter Leth Olsen.

2021: 23/10, Børstrup Hage, Gilleleje (S), vdr. trk., *Lars Adler Krogh, Jimmy Skat Hansen (Foto). – 23/10, Udsholt Strand (S), vdr. trk., Michael Delpierre, Hans Meilstrup.

Fuglen fra Børstrup Hage er særdeles veldokumenteret med gode fotos, og samme fugl blev set senere ved Udsholt Strand, også på kort afstand. For ovennævnte tre godkendte fund er der tale om veldokumenterede fugle, der er set på kort afstand, og hvor observatorerne har set karakterer, der er uden for variation hos de øvrige alkefuglearter. I oktober og november 2021

oplevede både den danske og svenske Kattegatkyst et relativt stort antal meldinger om polarlomvier. Langt de fleste indsendte sager er uden fotodokumentation og pga. sværhedsgraden i korrekt bestemmelse af arten, er mange af de danske fund fortsat under behandling, da kriterier for godkendelse af fund forsøges fastlagt i koordination med det svenske sjældenhedsudvalg, da en tilsvarende stor forekomst også rapporteredes i Sverige. Med de tre nye danske fund er månedsfordelingen: januar (4), februar (1), marts (1), oktober (3), november (2) og december (4). Den regionale fordeling er: NJ (5), RK (2), F (1) og S (7). Dertil kommer et udateret fund fra en ukendt lokalitet i 1911 (Christensen & Rasmussen 2015). (Arktiske egne, herunder Grønland, Island & det nordlige Norge; overvintrer nordlige Atlanterhav ned til det centrale Norge)

Sortbrynet albatros *Thalassarche melanophris* (0, 4/4, 1/1)

2021: 17/4, Grenen, Skagen (NJ), 5K+ trk., *Alex Sand Frich, Rolf Christensen. – 22/4, Gilleleje Flak og Tragten (S), 5K+, *Christian Glahder, Jens Lind, Jesper Hornskov (Foto). – 25-26/4, Saltholm og Øresund (S), 5K+, Tomas Svensson, Anders Laurin m.fl. (Foto).

Årets fund af sortbrynet albatros er første siden 2017, hvor en adult-lignende fugl turnerede både danske og svenske kyster i flere dage i oktober. Det samme gjorde sig gældende ved årets fugl, der først blev set 17/4 ved Grenen, 21/4 ved Hönö i Sverige, 22/4 ved Gilleleje og til sidst 25-26/4 i Øresund omkring Saltholm og øst mod Malmö i Sverige (Artportalen 2022). Fuglens optræden i Øresund sluttede med, at den blev jaget af havørne (*Haliaeetus albicilla*) omkring Saltholm, hvor den til sidst forsvandt. Årets fund godkendes som Danmarks femte fund af sortbrynet albatros, da fotos af fuglen taget ved Malmö viser, at næbbet ikke var helt udfarvet. Således drejer årets fugl sig om et andet individ end den adulte fugl, der har turneret i Nordsøen, siden den sås første gang i Skagen i maj 2014 (SU-rapport 2014), og som har opholdt sig i sulekolonier på Helgoland og på den engelske Nordsøkyst. (Sydlige Atlanterhav)

Lille stormsvale *Hydrobates pelagicus*

2021: 23/10, Korshage, Rørvig (S), trk., *Christian Gade, Jørgen Bech, Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl.

Fund uden for den jyske vestkyst, fra og med 1/1 2007, skal behandles af Sjældenhedsudvalget. (Atlanterhavet)

Atlantisk skråpe / scopolis skråpe *Calonectris borealis* / *Calonectris diomedea* (0, 60/61, 5/5)

2021: 13/6, Børstrup Hage, Gilleleje (S), trk., *Jakob Engelhard, Michael Køie Poulsen (Foto). – 15/6, Grenen, Skagen (NJ), rst., derefter trk., *Jan Hjort Christensen, Erik Christophersen m.fl. (Foto). – 18/7, Skagens Rev, Skagen (NJ), *Per Gustavsson (Foto). – 23/9, Kikhavn Hundested (S), trk., *Michael Trasborg, Søren Haaning Nielsen. – 16/10, Fyns Hoved (F), *Leif Bisschop-Larsen (Foto).

Fem fund af denne sydlige skråpe er det højeste antal

i nyere tid. Det årlige antal fund siden 2015 har været 2015 (0), 2016 (1), 2017 (2), 2018 (2), 2019 (1) og 2020 (3). Fuglen fra Børstrup Hage 13/6 kunne være identisk med en fugl, der sås ved Hovs Hallar i Skåne (Artsportalen 2022) dagen før, men ellers er der ingen umiddelbar sammenhæng mellem de danske og svenske fund i 2021. Sverige havde i øvrigt også fem fund af atlantisk/scopolis skråpe i 2021 med flest fund i august (Artsportalen 2022). Fundet fra Børstrup Hage 13/6 og Skagen 16/6 falder uden for normalen og er kun tredje og fjerde danske fund i juni. De resterende af årets danske fund falder alle tidsmæssigt inden for normalen fra med august til oktober som bedste periode for arten. Scopolis skråpe er fortsat en ekstrem sjældenhed i det nordvestlige Europa. Der er således kun tre fund fra Storbritannien, hvoraf to er fotograferet ud for Scilly, England; én 2/8 2004 (Fisher & Flood 2010) og én 11/7 2019 (Flood & Fisher 2020), og ét er fra den britiske østkyst 9/7-15/8 2020 (Paul French pr. mail). Endvidere er der registreringer for Centraleuropa fra Østrig, Polen og Schweiz (Flood & Fisher 2020) og derudover ét fund fra Færøerne 9/8 1877, hvilket i øjeblikket repræsenterer den nordligste fund i Europa og muligvis Atlanterhavet (Olsen *et al.* 2020). (Midtatlanten & Middelhavet; overvintrer Middelhavet, Syd- & Midtatlanten)

Storskråpe *Ardenna gravis* (1/1, 8/8, 1/1)

2021: 15/5, Blåvands Huk (RB), trk., *Henrik Böhmer, Martin Søgaard Nielsen. – 15/5, Søndervig, Holmsland Klit (RK), trk., Erik Enevoldsen, Svend Erik Petersen.

De to fund gælder samme individ, der først sås trækkende mod nord ved Blåvands Huk kl. 6.10 og derefter ved Søndervig kl. 7.45, hvor den ligeledes trak mod nord. Hermed Danmarks tiende fund af storskråpe og første siden 2010, hvor en fugl 25/8 kunne følges langs den nordsjællandske kyst fra Gilleleje til Liseleje (SU-rapport 2010). Årets fund er fænologisk meget afvigende, da arten er meget sjælden i Nord- og Vesteuropa om foråret. Månedsfordelingen af de danske fund er dermed januar (3), maj (1), august (2), september (3) og oktober (1). I Europa ses storskråpe typisk august til oktober, mens arten på den nordlige halvkugle i maj næsten udelukkende ses langs den nordamerikanske østkyst. Bemærk, at opsummeringen er ændret i fortlængelse en genbehandling af alle fund af storskråpe (Ortvad *et al.* 2015). (Øer i det sydlige Atlanterhav; overvintrer nordvestlige Atlanterhav)

Balearskråpe *Puffinus mauretanicus* (1/1, 91/96, 3/3)

2021: 13/8, Vejers Strand (RB), trk., *Henrik Böhmer. – 14/8, Ørhage (NJ), trk., *Henrik Haaning Nielsen, Henrik Læssøe. – 14/8, Vangså Strand (NJ), trk., *Klaus Malling Olsen. – 16/9, Vejers Strand (RB), trk., *Henrik Böhmer.

Fundene ved Ørhage og Vangså Strand regnes som samme individ. Fuglen blev først set trækkende mod syd ved Ørhage kl. 08.27 og senere ved Vangså Strand kl. 17.30. Med hele tre fund er årets total den største siden 2015, hvor der blev set fire forskellige fugle. Årets fund følger det generelle forekomstmønster, hvor

arten primært observeres mellem ultimo juli og primo oktober, og lokaliteterne er ligeledes klassiske for arten. (Middelhavet; overvintrer Middelhavet & Biscayen)

Nathejre *Nycticorax nycticorax* (3/3, 31/32, 1/1)

2021: 13/4, Middelfart (F), trk., Michael Brunhøj Hansen (Lyd).

Første fund af arten siden 2019 omhandler en overflyvende fugl fra Middelfart, der blev registreret i forbindelse med natoptagelser (Nocmig). Fuglen kaldte en enkelt gang, men optagelsen var karakteristisk nok til, at fundet kunne godkendes som Danmarks 35. fund af nathejre. Fundet er relativt tidligt i forhold til artens forekomstmønster (ultimo april til primo juni), men der foreligger både to fund i januar og ét fund i marts. (Europa; overvintrer Afrika)

Kohejre *Bubulcus ibis* (4/4, 22/25, 4/4)

2021: 1-5/1, Stubbe Enge øst for Stubbe Sø og Ree Park (ÅH), Steen Kjærlund Hansen m.fl. (Foto). – 15/4, Torup Holme, Vejlerne (NJ), sdr., *Rune Sø Neergaard, Anders Vadstrup, Henrik Haaning Nielsen (Foto). – 21-22/5, Lille Vildmose (NJ), sdr., Flemming Hvarregaard Pedersen (Foto). – 19-21/10, Tuse Enghave og Mårsø Enge (S), *Jonas Morsing Thomasen m.fl. (Foto). – 10/11, Ramsømagle Sø, Roskilde (S), Anders Wiig Nielsen, Jan Svejgaard Jensen m.fl. (Foto). – 10-19/11, Rakkeby, Mors (NJ), *Vagn Riis-Jensen, Jens Kristian Kjærgård, Kristian Tikjøb Olsen m.fl. (Foto). – 21/11-2/12, Grænge (LF), *Stig Hansen, Knud Flensted, Rene Christensen m.fl. (Foto).



Purpurhejre, Albæk Fælled, Skjern Enge, 5. juni 2021. Foto: Bo L. Christiansen

Med fire fund i 2019, tre fund i 2020 og fire fund i 2021 har kohejren de senere år for alvor gjort sit indtog i Danmark, og dermed er ti af de 30 danske fund gjort på bare tre år. Fuglen fra Stubbe Sø blev fundet sidst i oktober 2020 (SU-rapport 2020). Fuglen fra Tuse Enghave, Ramsømagle og Grænge anses for samme individ pga. observationsperioderne og ingen tegn på forskelle i dragten ud fra den dokumentation, der foreligger. Årets fund passer fint med artens forekomstmønster, hvor april-maj og oktober-november er bedste perioder for arten. (Sydeuropa, Mellemøsten & Nordafrika)

Purpurhejre *Ardea purpurea* (6/6, 17/17, 1/1)

2021: 5-6/6, Albæk Fælled, Skjern Enge (RK), 3K+ rst., derefter trk., *Erik Enevoldsen m.fl. (Foto).

Første fund af arten siden 2017. Det er første flerdagesfugl siden fuglen, der rastede i Gammel



Kohejre, Rakkeby, Mors, 19. november 2021. Foto: Tonny Ravn Kristiansen



Høgeørn, Skagen, 20. april 2021. Foto: Knud Pedersen

Frederikskog (SJ) 13-15/10 2004 (SU-rapport 2004). På trods af en ynglende bestand og større forekomster så tæt på som Holland - bl.a. 405 trækkende fugle på én lokalitet 31/8 2020 (Waarneming 2022) - er arten fortsat meget fåtallig i Norden. I 2021 var der ét fund i hhv. Norge (oktober) (Olsen 2022) og Sverige (maj) (Artportalen 2022). (Europa; overvintrer Afrika)

Blå glente *Elanus caeruleus* (0, 23/23, 1/1)

2021: 28/3, Tontoft Nakke, Als (SJ), rst., derefter trk., *Dennis Langholz (Foto).

Efter fire og fem fund i hhv. 2019 og 2020 blev der blot gjort et enkelt fund i 2021. I Sverige er der i alt ni fund, hvoraf det seneste er fra 2020 (BirdLife Sverige 2022). Holland havde hele 18 fund i 2021, ud af i alt 74 fund. Arten udgår fra 2022 fra den hollandske SU-liste (Vincent van der Spek pr. mail). Arten er fortsat ikke truffet i Norge (Tor A. Olsen pr. mail). Fundet fra Als (SJ) er kun det andet fund i marts, hvilket giver en månedlig fordeling af de i alt 24 danske fund, som ser således ud: marts (2), april (11), maj (3), juni (2), juli (2), august (2) og september (2). (Sydvestlige Frankrig, Iberiske Halvø & Nordvestafrika)

Gåsegrib *Gyps fulvus* (1/1, 10/43, 1/1)

2021: 5-6/5, Hulsig Hede og Skagen (NJ), 2K trk.fors., *Peter Hedegaard Kristensen m.fl. (Foto). – 8/6, Fakkebjerg, Langeland (F), 2K trk.fors., *Philip Bo Stobbe (Foto). – 12/6-22/7, Nordby Bakker, Samsø (ÅH), 2K, *Kristian Kreiner, Mogens Wedel-Heinen m.fl. (Foto).

De tre observationer fra 2021 regnes som samme individ, der kunne identificeres ud fra slitage i fjerdragten. Mest bemærkelsesværdigt for dette fund var fuglens

over fem uger lange ophold på Samsø (ÅH), hvor den observeredes dagligt og ofte på kort afstand. (Iberiske Halvø, Sydfrankrig & Balkan)

Stor skrigørn *Clanga clanga* (4/4, 91/91, 2/2)

2021: 12/6, Ny Borre, Høvblege og Sømarke, Østmøn (M), 2K, *Mikkel Willemoes, Sissel Sjøberg, Niels Bahl Andersen (Foto). – 14/6, Denderup Sø, Haslev (S), 2K, *Jens Eriksen (Foto). – 20/9, Stevns Fyr, Højerup (S), 3K+ trk., Jan Svejgaard Jensen m.fl. (Foto).

Fundene fra hhv. Østmøn og Denderup Sø regnes som samme individ. Det drejer sig om det blot fjerde fund i juni. Langt størstedelen af de danske fund er gjort i april-maj og september-oktober. (Rusland, Ukraine, Belarus, østlige Polen & Baltikum; overvintrer Sydøsteuropa, Mellemøsten, Indien & Nordøstafrika)

Kejserørn *Aquila heliaca* (0, 20/20, 1/1)

2021: 16-17/6, Skagen, Hulsig Hede og Råbjerg (NJ), 3K trk.fors., *Henrik Thorhauge Rask, Lars Paaby m.fl. (Foto).

Fundet fra 2021 er det ottende fra Skagen og det tredje danske fund siden 2008. Det falder inden for den typiske forekomstperiode med flest fund i henholdsvis maj og juni. Den månedlige fordeling af de i alt 21 danske fund, er som følger: februar (1), april (2), maj (5), juni (6), juli (1), august (2), oktober (3) og december (1). (Sydøsteuropa & Sydlige Rusland; overvintrer Sydeuropa, Mellemøsten & Østafrika)

Høgeørn *Aquila fasciata* (0, 7/7, 0)

For andet år i træk besøgte de samme to immature høgeørne Danmark i 2021. Det drejer sig om GPS-mærkede individer, der blev mærket som unger i Sydfrankrig i 2019 (Aigle de Bonelli 2021). Af hensyn til overskueligheden er nedenstående fund fordelt på de respektive individer, som i det franske projekt kaldes:

"3C":

2021: 14/2, Lovrup Skov (SJ), 3K, satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 10/5, Jerup (NJ), 3K, satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 10/5, Skagen Klitplantage og Hulsig Hede (NJ), 3K, Knud Pedersen m.fl. – 4/6, Klitmøller og Nystrup Klitplantage (NJ), 3K, satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 5/6, Tversted og Tversted Plantage (NJ), 3K, satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 5/6, Råbjerg Mile (NJ), 3K, satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 5-6/6, Skagen, Hulsig Hede og Råbjerg Hede (NJ), 3K trk.fors., *Ole Zoltan Göller, *Sebastian Klein m.fl. (Foto & GPS).

"26":

2021: 20/4, Skagen (NJ), 3K trk.fors., *Knud Pedersen, Andreas Egelund Christensen m.fl. (Foto & GPS). – 20-21/4, Skagen Klitplantage (NJ), 3K, satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 21/4, Ålbæk Klitplantage (NJ) og Jerup (NJ), 3K, satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 21/4, Dronninglund Storskov (NJ), 3K, satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 21-22/4, Melholt Rimmer, Gerå (NJ), 3K, satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 22/4, Lille Vildmose (NJ), 3K, satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 22/4, Randers (ÅH), 3K, satellitdata via Aigle de

Bonelli (GPS). – 22/4, Horsens (VE), 3K, satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS). – 22-23/4, Rohden og Rohden Ådal (VE), 3K, satellitdata via Aigle de Bonelli (GPS).

Oplysninger fra det franske projekt dokumenterer, at "3C" har opholdt sig i Danmark efter fundet 19/10 2020 ved Vejerslev på Mors (NJ) (SU-rapport 2020), men på grund af mangel på tilstrækkeligt med sollys til at genoplade batterierne på GPS-senderen i perioden 19/10 2020-27/2 2021 foreligger kun få konkrete koordinater og derfor er en del af forekomsten af "3C" stadig ukendt. Ikke desto mindre vurderer Aigle de Bonelli (2021), at "3C" siden oktober 2020 har opholdt sig i Vestjylland, hvor den overvintrede frem til februar 2021 og dermed repræsenterer den nordligste dokumenterede overvintring i Europa nogensinde. 26/2 krydsede "3C" grænsen mod syd og 15 dage senere var den ankommet til det sydvestlige Frankrig (Aigle de Bonelli 2021). Ikke desto mindre kunne de franske forskere meddele, at "3C" vendte tilbage til Danmark, idet de modtog signal 10/5 fra Jerup (NJ) syd for Skagen. Det vides ikke, hvornår "3C" ankom til landet, men det har muligvis været samme dag eller dagen før. Efter fundet ved Jerup (NJ) og trækforsøg i Skagen (NJ) samme dag fløj "3C" ned til et område ved Haderup lidt nord for Herning, hvor den også havde opholdt sig i 2020 (Hansen & Ilsøe 2021), men der er ikke adgang til de konkrete koordinater og datoer. I starten af juni kom nye koordinater på "3C" fra Thy (NJ), som var et område den også havde besøgt i 2020 (Hansen & Ilsøe 2021). Endelig blev den set foretage trækforsøg i Skagen (NJ) 5-6/6 for en sidste gang at krydse grænsen mod syd 15/6. Seneste information er at "3C" er fundet død tæt på Perpignan nær dens fødested i Frankrig (Aigle de Bonelli 2021).

Oplysninger fra det franske projekt dokumenterer, at "26" foretog et besøg i Danmark med tre overnatninger i april. Først gjorde den trækforsøg i 20/4 Skagen (NJ), hvor det i øvrigt lykkedes ud fra billeder at aflæse bogstavkoden på farveringen, hvilket bekræftede, at der var tale om "26". Om aftenen overnattede den i Skagen Klitplantage, mens den dagen efter overnattede ved Melholt Rimmer nord for Limfjorden og for til sidste at overnatte ved Rohden Ådal nord for Vejle Fjord inden den 23/4 krydsede grænsen ud af landet. (Sydeuropa, Nordafrika & Mellemøsten)

Ørnevåge *Buteo rufinus* (1/1, 22/22, 1/1)

2021: 16/9, Rudbøl Kog (SJ), 2K, *Emil Frederiksen (Foto).

Fundet fra 2021 er blot det andet fund fra september. Den månedlige fordeling af de i alt 24 danske fund er som følger: april (1), maj (3), juni (6), juli (3), august (7), september (2), oktober (1) og december (1). (Sydøsteuropa, Mellemøsten & Centralasien; overvintrer nordlige del af Afrika, Mellemøsten & Indien)

Musvåge *Buteo buteo*

Med karakterer svarende til steppevåge, ssp. *vulpinus* (0, 1/1, 0)

Tre fund: 10/9 1912, død fundet i Helsingør, Nordsjælland (S) (Christensen & Rasmussen 2015), 7+10/6 1996, 3K+ rød type trækforsøgende i Skagen (NJ) (SU-rapport 1995-1996) og 19/4 2004, 3K+ trækkende i Skagen (NJ)

(SU-rapport 2004) anerkendes efter genbehandling ikke længere. Eneste fund, der endnu er under genbehandling, men henstår Sjældenhedsudvalgets beslutning er: 1-10/6 1972, 3K+ trækforsøgende i Skagen (NJ) (SU-rapport 1972). (Nordøstlige Skandinavien, Baltikum & Rusland; overvintrer Afrika)

Mellemslagspætte *Dendrocytes medius* (ynglefugl, uddød 1959 med enkelte fund til og med 1963, herefter 19/19, 1/1)

2021: 1/1-24/2, Rindum (RK), Finn Bro m.fl. (Foto). – 7/2-8/5, Draved Skov (SJ), *Leif Schack-Nielsen, Jytte Fuglsang Nissen, Svend Anker Schwebs (Foto). – 9/3, Kollund Skov (SJ), *Jørn Vinther Sørensen (Foto). – 12/4, Kogsbøl Mose (SJ), *Ralph Quinten (Foto). – 17-31/12, Gråsten (SJ), han, *Hanne Eriksen, *Jens Eriksen (Foto). – 29-31/12, Draved Skov (SJ), *Thomas W. Johansen, Tim Andersen, Frederik Rejsby Johansen (Foto).

Fundene fra Rindum (RK), Kollund Skov (SJ), Gråsten (SJ) og Draved Skov (SJ) regnes som gengangere fra tidligere år. Bortset fra et fund 7/4 2015 ved Søby, Ærø (F) (SU-rapport 2015) er alle fund siden 2011 gjort i den sydlige halvdel af Jylland. (Syd- & Mellemeuropa)

Jagtfalk *Falco rusticolus* (40/40, 134/135, 1/1)

2021: 26/11-11/12, Bygholm Vejle og Holmkær (NJ), 1K, *Henrik Læssøe, Henrik Haaning Nielsen, Kristian Tikjøb Olsen m.fl. (Foto).

Årets fund udgør det syvende i Vejlerne. Et ret typisk fund både hvad angår tid og sted. Arten har været årlig siden 2003. De største år er hhv. 2012 (10) og 2015 (13). (Nordskandinavien & Rusland)

Rødhovedet tornskade *Lanius senator* (2/2, 47/47, 1/1)

2021: 5/6, Gåsekær, Ål Plantage, Oksbøl (RB), han, *Erik Overlund, Ib Jensen, Bent Jakobsen m.fl. (Foto).

Arten er knapt årlig i Danmark med primær forekomst i maj og juni og ses hyppigst i landets vestlige egne. Derfor ligger dette fund fint inden for det generelle forekomstmønster. Således står Blåvand-området for 11 ud af de 50 danske fund. Bemærk, at opsummeringen er ændret i forhold til SU-rapport 2019, hvor der var en fejl, der har været gentaget gennem flere rapporter (se rettelser sidst i indeværende rapport). (Sydeuropa; overvintrer Afrika)

Korttået lærke *Calandrella brachydactyla* (0, 55/56, 3/3)

2021: 28/5, Hesselø (S), *Søren Haaning Nielsen, *Sebastian Klein (Foto). – 29/5, Christiansø (B), *Henrik Böhmer, *Rasmus Tranberg, *Poul Ulrik m.fl. (Foto). – 9-28/6, Fanø Nordveststrand (RB), *Per Kjær, Tim Hesselballe Hansen, Sigrid Kistrup Ilsøe (Foto).

Korttået lærke er næsten årlig i Danmark, men de bedste år er tilbage i 1996 (fire fund) og 2000 (seks fund). Årstotalerne fra de senere år er 2018 (2), 2019 (2) og 2020 (3). De fleste danske fund er fra maj og juni, og derfor ligger årets fund også inden for det generelle forekomstmønster for arten. Fuglen på Hesselø er det første fund fra øen, og fuglen på Christiansø er det



Korttået lærke, Hesselø, 28. maj 2021. Foto: Søren Haaning Nielsen

niende fund for Ertholmene. Fanø tegner sig nu for syv fund. (Sydeuropa, Nordafrika, Lilleasien & Centralasien; overvintrer Afrika & sydlige Asien)

Rødrygget svale *Cecropis daurica*

Med karakterer svarende til rødrygget svale, ssp. *daurica/japonica* (0, 0, 1/1)

2021: 2/6, Grenen, Skagen (NJ), *Claus Brostrøm Nielsen, Simon Sigaard Christiansen m.fl. (Foto & Lyd).

Første fund af rødrygget svale ssp. *daurica/japonica* i Danmark. Læs mere om fundet andetsteds i Fugleåret (Nielsen & Christiansen 2022). Underarten ssp. *daurica* (rødrygget svale) yngler i Mongoliet og det nordlige Kina, mens ssp. *japonica* (centralasiatisk svale) yngler i det østlige Kina og Japan. Bemærk, at rødrygget svale er polytypisk og den underart, der normalt forekommer i Danmark, er rødnavnet svale ssp. *rufula*. De to asiatiske underarter er svært adskillelige uden DNA/biometri og derfor er det danske fund godkendt som ssp. *daurica/japonica*. Rødrygget svale ssp. *daurica/japonica* forekommer meget sjældent i Europa, og de nordeuropæiske fund fordeler sig således: Norge (6) (Tor A. Olsen pr. mail), Sverige (2) (Niklas Andersson pr. mail), Finland (3) (Roni Väisänen pr. mail) og Storbritannien (2) (Paul French pr. mail). Der er hverken fund fra Tyskland, Polen eller Holland. Det danske fund falder tidsmæssigt inden for mønsteret for de øvrige nordeuropæiske fund med maj til juni som den bedste periode. Fuglen i Skagen rastede ved parkeringspladsen ved Grenen Kunstmuseum og kunne i perioder ses på meget tæt hold. (ssp. *daurica/japonica*: Central- & Østasien; overvintrer Syd- & Sydøstasien)

Bjergløvsanger *Phylloscopus bonelli* (0, 8/8, 1/1)

2021: 3/6, Grenen, Skagen (NJ), han, syng., derefter ringm., *Sebastian Klein, Jonas Pedersen, Simon Sigaard Christiansen m.fl. (Foto, Lyd & DNA).

Hermed andet fund i Skagen; det første fund omhandler en ringmærket fugl, 31/5 2005 (SU-rapport



Bjergløvsanger, Grenen, Skagen, 3. juni 2021. Foto: Jørgen Kabel

2008). Fuglen i 2021 blev opdaget på sangen og blev artsbestemt på kaldet, som var blevet opfanget på en videooptagelse. Fuglen befandt sig ganske tæt ved Skagen Fuglestations ringmærkningsnet, som blev åbnet for at indfange fuglen. Kort efter netåbning havde fuglen fået ring og benet. Dens biometri indikerer bjergløvsanger på grund af en forholdsvis rund vinge ($P2 = P6/7$), men karakteren er ikke tilstrækkelig til en artsbestemmelse, og vingelængden (65 mm) overlapper med balkanløvsanger (*P. orientalis*) (Svensson 1992). En analyse af spektrogrammer lavet ud fra optagelser af fuglens sang og kald viste, at der i henhold til Groenendijk & Luijendijk (2011) og Boesman (2016) var tale om en helt igennem typisk bjergløvsanger. Derudover er artsbestemmelsen blevet bekræftet ud fra en DNA-analyse baseret på en fjer, som blev indsamlet i forbindelse med ringmærkningen (J. Martin Collinson pr. mail). (Sydvest- & Mellemeuropa; overvintrer tropisk Afrika)

Himalayasanger *Phylloscopus humei* (0, 33/33, 2/2)

2021: 31/10, Harboøre Tange (RK), *Stephan Skaarup Båsen Lund m.fl. (Foto). – 13-18/11, Christiansø (B), ringm., *Anton Herrig Liebermann, Vicky Knudsen m.fl. (Foto & Lyd).

Begge fugle blev artsbestemt på både dragtkendetegn og kald. Fuglen på Christiansø er den næstseneste forekomst på Ertholmene; den seneste forekomst er også landets seneste, 24/11-3/12 2003 (SU-rapport 2003, rettelses sidst i indeværende rapport). Fundet på Harboøre Tange er det første fund i region Ringkøbing. Den geografiske fordeling er: NJ (3), RK (1), RB (10), S (5), LF (1), M (1), B (14). (Centralasien; overvintrer Nepal & Indien)

Schwarz' løvsanger *Phylloscopus schwarzi* (0, 30/30, 1/1)

2021: 18/10, Blåvands Huk (RB), *Sebastian Thorup Hansen, *Jonas Pedersen, Joshua Emil Haahr (Foto & Lyd).



Schwarz' løvsanger, Blåvands Huk, 18. oktober 2021. Foto: Sakari Kauppinen

Hermed det syvende fund i Blåvand-området og den tredje fugl fundet i felten hér; de øvrige fire fund blev fanget ifm. ringmærkning ved Blåvand Fuglestation. (Sydøstlige Sibirien; overvintrer Sydøstasien)

Brun løvsanger *Phylloscopus fuscatus* (0, 84/84, 4/4)

2021: 31/10-6/11, Mandø (RB), *Thomas W. Johansen m.fl. (Foto & Lyd). – 2/11, Bygholm Vejle (NJ), *Henrik Haaning Nielsen (Foto). – 11/11, Christiansø (B), ringm., *Kim Liljehult, Anton Herrig Liebermann, Sune Jepsen (Foto). – 15-16/11, Nordstrand, Skagen (NJ), *Anders Odd Wulff Nielsen, Erik Christophersen, Simon Sigaard Christiansen m.fl. (Foto & Lyd).

Med fire fund blev totalen en tredjedel af rekorden i 2020 (tolv fund) (SU-rapport 2020). Fuglene oprådte væsentligt senere end normalt – middeldato er 20/10 t.o.m. 2019 (Christensen *et al.* 2022). (Østlige Asien; overvintrer sydøstasien)

Grøn sanger *Phylloscopus nitidus* (0, 2/2, 1/1)

2021: 7/9, Ellekrattet, Skagen (NJ), han, syng., *Alex Sand Frich m.fl. (Foto & Lyd).

Hermed Danmarks tredje fund og det første fra efteråret. Fundet følger blot året efter det seneste fund, og højst overraskende blev fuglen fundet på præcis samme lokalitet hvor en fugl sang, 27/5 2020 (SU-rapport 2020). Den blev opdaget på kaldet og kunne tillige høres sub-syngende. Fuglen blev artsbestemt til lundsanger (*P. trochiloides*) i felten, men da observatøren gennemgik sin lydoptagelse en måned senere faldt artsbestemmelsen på plads, idet dens kald og sang samlet set udelukker både lundsanger og østlig lundsanger (*P. plumbeitarsus*) (Slaterus 2019). Fuglens

dragtkarakterer er i øvrigt i fuld overensstemmelse med grøn sanger. I lighed med det danske fund i 2020, var fundet i 2021 en del af et influx til Vesteuropa, af i alt fire individer i det tidlige efterår: Norge havde hele to fund, 28/8, 2K+ ringm., Sula, Trøndelag og 4-14/9, 2K+ ringm., Værøy, Nordland (Olsen 2022), mens Storbritannien havde sit tiende fund, 9/9, 2K+ ringm., Buckton, Yorkshire (Thomas 2021). Det er bemærkelsesværdigt, at de tre ringmærkede individer i 2021 omhandlede adulte fugle. Det har ikke været muligt at fastslå alderen på fuglen i Ellekrattet i 2021. De senere års stigning i forekomsten i Nord- og Vesteuropa er formentlig reel og ikke blot udtryk for øget kendskab til artens feltkendetegn og stemme, da flere af fuglene er truffet ifm. ringmærkning. Fundet vidner om, at arten kan forventes både om foråret og om efteråret; begge de to hidtidige danske fund er fra 27/5. Ligesom for de øvrige sjældne arter i slægten *Phylloscopus*, kan en stemmeoptagelse således få stor betydning for artsbestemmelsen. (Tyrkiet til Iran; overvintrer Indien & Sydøstasien)

Nordsanger *Phylloscopus borealis* (0, 7/7, 1/1)

2021: 28/7, Blåvands Huk (NJ), 2K+ ringm., *Jonas Pedersen, *Samuel Perfect m.fl. (Foto).

Hermed det tredje fund i Blåvand-området og det andet fund truffet ifm. ringmærkning ved Blåvand Fuglestation. Både årstiden og fuglens alder er usædvanlig i nordvesteuropæisk sammenhæng, hvor forekomsten i andet halvår domineres af ungfugle i september. I nyere tid er der således blot to andre juli-fund i den sydlige del af Skandinavien: 31/7-1/8 1995, 2K+ ringm., Ottenby, Øland, Sverige og 6/7 1992, Utsira, Sydvestnorge (Nielsen 2021). Funddatoen ligger dog tæt på den eneste anden danske forekomst af en adult

fugl, omhandlende en ringmærket fugl ved Blåvand Fuglestation, 11-12/8 2008 (SU-rapport 2008, SU-rapport 2009). De øvrige danske fund ligger alle i perioden 22/8-28/9. Nordsanger er for nyligt blevet opdelt i tre monotypiske arter: japansk løvsanger (*P. xanthodryas*), kamchatka løvsanger (*P. examinandus*) og nordsanger (*P. borealis*) (Gill et al. 2022). Ganske overraskende er der et nyligt fund af en syngende kamchatka løvsanger i Enontekiö i det nordligste Finland, 18/7 2021; første fund i Vestpalæarktis (Lehikoinen & Viles 2021). Arten yngler i Kamchatka, Sakhalin and Kurilerne (østlige Rusland) og Hokkaido (nordlige Japan) og overvintrer på Filippinerne og Indonesien. Feltbestemmelse af kamchatka løvsanger på basis af udseende er formentlig ikke mulig; arten ligner meget nordsanger, men er lidt større, og hvad dragten angår, er den klar grøn og gul, mens nordsanger typisk er mere blegt farvet. Til gengæld er både kald og sang diagnostisk (Alström et al. 2011). Hvad angår årets fund af nordsanger i Blåvand var dragten typisk for arten, og vingemålet på 63,5 mm er så vidt vides uden for variationen hos kamchatka løvsanger (Round et al. 2016). Stemmen blev ikke hørt. (Nordskandinavien & Sibirien; overvintrer Filippinerne, Sydøstasien & Indonesien)

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum* (0, 101/102, 10/10)

2021: 21/5, Grenen, Skagen (NJ), ringm., *Rasmus Mathiesen-Juhl, *Laima Bagdonaite, *Mikkel Friberg Mørtensen m.fl. (Foto). – 28/5, Gedser Odde (LF), ringm., *Hans Lind, *Vagn Lind (Foto & DNA). – 1/6, Christiansø (B), ringm., *Alexandra Rose Buxton, Anton Herrig Liebermann (Foto). – 2/6, Christiansø (B), ringm., *Anton Herrig Liebermann, Alexandra Rose Buxton m.fl. (Foto). – 5/6, Reservatet, Skagen (NJ), han, syng., *Henrik Böhmer, David Manstrup, Nicole Natascha Böhmer m.fl. (Lyd). – 7/6, Christiansø (B), ringm., *Anton Herrig Liebermann, Alexandra Rose Buxton m.fl. (Foto). – 8-17/6, Broksø, Fensmark (S), han, syng., *John Faldborg, Torben Sebros m.fl. (Foto & Lyd). – 9-14/6, Smørenge, Åkirkeby (B), han, syng., *Hanne Tøttrup, Sune Riis Sørensen m.fl. (Lyd). – 23/6-11/7, Kalvebod Fælled, Amager (S), han, syng., *Stig Kjærgaard Rasmussen m.fl. (Foto & Lyd). – 4-15/7, Næbskoven, Præstø (S), han, syng., *Gert Rønne, John Faldborg m.fl. (Lyd).

Årets ti fund udgør den tredje-højeste årstotal, efter 28 fund i 2020 og 15 fund i 2014. Fundet fra Næbskoven, Præstø er det fjerde danske fund i juli måned. Buskrørsanger udgår af SU-listen pr. 1/1 2022. (Finland, Baltikum, Belarus & Rusland; overvintrer Indien & Burma)

Stribet græshoppesanger *Locustella lanceolata* (3/3, 3/3, 1/1)

2021: 14/9, Christiansø (B), 1K ringm., *Anton Herrig Liebermann, Mikkel Lausten m.fl. (Foto).

Hermed det andet fund på Christiansø, som i lighed med det første blev truffet i forbindelse med ringmærkning; første fund på Christiansø var en 1K fra 2/10 2004. Der er tale om det første danske fund i september idet de øvrige fund er fra perioden 2-17/10, heraf hele fem



Nordsanger, Blåvands Huk, 28. juli 2021. Foto: David Manstrup



Buskrørsanger, Christiansø, 1. juni 2021. Foto: Anton Herrig Liebermann



Stribet græshoppesanger, Christiansø, 14. september 2021. Foto: Anton Herrig Liebermann

fund i perioden 2-7/10. Den tidligste efterårsforekomst i Sverige er 5/9 2008 1K ringm. Bingsmarken, Skåne (Bird-life Sverige 2022). Den europæiske ynglefremkomst tæller ca. 30.000-60.000 par, og arten har ekspanderet mod vest i nyere tid (Christensen et al. 2022). Denne relativt tidlige forekomst kunne tyde på, at fuglen stammer fra den vestlige del af yngleudbredelsen. Der var ingen fund i det i øvrige Skandinavien i 2021. (Syd- & Centralsibirien til Nordøstkina & nordlige Japan; overvintrer nordøstlige Indien & Sydøstasien)



Iberisk sanger, Christiansø, 19. maj 2021. Foto: Anton Herrig Liebermann



Rødstrubet sanger, Nørre Rubjerg, Lønstrup, 13. maj 2021. Foto: Jan Lindgaard Rasmussen

Iberisk sanger *Curruca iberiae* (0, 5/5, 1/1)

2021: 19/5, Christiansø (B), han, *Anton Herrig Liebermann, *Alexandra Rose Buxton m.fl. (Foto & Lyd).

Første fund af arten på Erholmene. Feltbestemmelse af iberisk sanger og rødstrubet sanger er stadig en stor udfordring - se resultatet af Sjældenhedsudvalget genbehandling af de danske fund i SU-rapporten 2020 og Nielsen *et al.* (2021). Den aktuelle fugl viste en smal skægstribe, lys tøjle og udbredt rustrøde flanker, helt om til undergumpen, hvilket kendetegner arten, mens der ikke er sikker dokumentation af haletegningen. Lydoptagelsen udelukker makisanger *C. subalpina*. (Iberiske halvø, sydlige Frankrig, nordvestlige Italien, nordvestlige Afrika fra Marokko til Tunesien; overvintrer Afrika)

Rødstrubet sanger *Curruca cantillans* (0, 12/12, 2/2)

2021: 11-13/5, Nørre Rubjerg, Lønstrup (NJ), han, *Per Christensen m.fl. (Foto). – 30/5, Gedser Odde (LF), 2K hun ssp. *cantillans* ringm., *Hans Lind, Vagn Lind, Louis A. Hansen m.fl. (Foto & DNA).

Rødstrubet sanger er polytypisk med underarterne *cantillans* og *albistriata* (Gill *et al.* 2022). Bestemmelse af underarten er kun mulig ud fra en DNA-analyse. J. Martin Collinson og Tereza Senfeld fra University of Aberdeen i Skotland har endnu engang ydet uvurderlig hjælp ved, at foretage en DNA-analyse af fjer, indsamlet ifm. ringmærkningen af fuglen fra Gedser Odde. Analysen viste, der var tale om underarten *cantillans* (J. Martin Collinson pr. mail). Der er hermed to danske fund af ssp. *cantillans*, hvilket er lige så mange som for ssp. *albistriata*; det første fund af ssp. *cantillans* er 2/6 2018 2K hun ringm. Christiansø (B) (SU-rapport 2018). Fuglen fra Nørre Rubjerg blev artsbestemt på baggrund af murstensrød strube i kontrast til lyse flanker samt bred skægstribe. (Nordøstlige Italien til vestlige Tyrkiet, sydlige Italien & Sicilien; overvintrer Afrika)

Eremitdrossel *Catharus guttatus* (0, 0, 1/1)

2021: 3-4/11, Christiansø (B), 1K han ringm., *Anton Herrig Liebermann m.fl. (Foto & Lyd).

Første forekomst i Danmark. Der er tale om den anden art af slægten *Catharus*, som er truffet herhjemme, og

nok engang var det et spejlnet på landets østligste lokalitet, som leverede varen. Den aktuelle forekomst følger nemlig i kølvandet på Danmarks hidtil eneste fund af olivenskovdrossel *C. ustulatus*, samme sted, 21-30/10 2012 1K ringm. (SU-rapport 2012). Begge fugle blev observeret i felten efter ringmærkning. Fundet er nærmere behandlet andetsteds i nærværende publikation (Olsen *et al.* 2022). (Nordamerika; overvintrer sydlige USA & Mellemamerika)

Rubinnattergal *Calliope calliope* (0, 3/3, 0)

1990: ca. 20/11, Skovlunde, København (S), 1K han fundet død, Per Husum, Brian Philipsen, Peter Sunesen m.fl. (Foto & Død).

Fuglen har hidtil været godkendt som en adult (2K+) han fra ca. 20/11 1990 (SU-rapport 1990). Ved den første behandling af fundet vurderede Sjældenhedsudvalget, at fuglens alder, lokaliteten og graden af slitage talte imod spontan forekomst, hvorfor det blev accepteret i kategori E (SU-rapport 1990). Sjældenhedsudvalget har genbehandlet fundet på baggrund af nye fotos af den udstoppede fugl og er nået frem til, at der er tale om en 1K han, altså ikke adult som oprindeligt vurderet. Hvad angår graden af slitage, er halens fjerspidser på fuglen i 1990 relativt slidte, men en gennemgang af en række billeder af håndholdte fugle har vist, at det formentlig grundet artens jordlevende levevis ikke er ualmindeligt at se tilsvarende slid på ungfugle om efteråret. Lokaliteten udelukker i øvrigt ikke en spontan forekomst; der er fx et nyligt svensk fund af en 1K (senere 2K) han fundet i et villakvarter i Vargön, Västra Götaland, 15/11 2021-17/4 2022 (Artportalen 2022). Sjældenhedsudvalget mener derfor ikke, at der er noget, som taler imod spontan forekomst, hvorfor fundet efter genbehandling overføres fra kategori E til kategori A. Rubinnattergalen fra Skovlunde blev indleveret til konservator Brian Philipsen af Per Husum, som har oplyst til en lokalavis (kopi af artikel ligger i Sjældenhedsudvalgets arkiv), at han modtog den døde fugl af hans genbo, mens fuglen stadig var varm, en dag "midt i november 1990". Fuglen blev fundet tæt på et vindue, og vurderedes, at være død af kollisionen med ruden.



Blåstjert, Christiansø, 29. september 2021. Foto: Anton Herrig Liebermann

Konservator Peter Sunesen udstoppede fuglen, der nu befinder sig i en privat samling. De nye billeder, der er indgået i genbehandlingen, er taget af de nuværende ejere. De to øvrige danske fund er begge fra Christiansø (B), og omhandler fugle fundet i spejlnet i forbindelse med ringmærkning: 20/10 1985 1K hun (SU-rapport 1985) og 30/10-2/11 1995 1K han (SU-rapport 1995-

1996). (Sibirien, nordlige Mongoliet, nordøstlige Kina & Nordkorea; overvintrer Sydøstasien)

Blåstjert *Tarsiger cyanurus* (0, 26/26, 3/3)

2021: 29/9, Christiansø (M), 1K ringm., *Mikkel Lausten, Anton Herrig Liebermann m.fl. (Foto). – 8-10/10, Blåvands Huk (RB), 1K ringm., *Jonas Pedersen, Luke Nelson, Sebastian Thorup Hansen m.fl. (Foto). – 19-20/10, Mandø By (RB), 1K, *Tim Hesselballe Hansen, Jan Speierman m.fl. (Foto).

Hermed andet fund på både Christiansø og Mandø, og det sjette fund i Blåvand-området. Der er i øvrigt tale om den første ringmærkede fugl på Christiansø, da det første fund omhandler en feltobservation, 19/10 1996 (SU-rapport 1995-1996). Begge de ringmærkede fugle blev fundet i spejlnet. (Finland, Rusland, nordøstlige Kina & Japan; overvintrer Korea, sydlige Kina, nordlige Indokina, Thailand & Myanmar)

Hvidhalset fluesnapper *Ficedula albicollis*

2021: 31/5, Grenen, Skagen (NJ), hun, *Mikkel Willemoes, Anders Odd Wulff Nielsen, Andreas Egelund Christensen m.fl. (Foto).

Fund vest for Storebælt er usædvanlige og fund af hun-farvede individer i Nordjylland skal forelægges Sjældenhedsudvalget som lokal SU-art. Fuglen blev



Hvidhalset fluesnapper, Grenen, Skagen, 31. maj 2021. Foto: Anders Odd Wulff Nielsen



Sibirisk bynkefugl/japansk bynkefugl, Thyborøn, 21. oktober 2021. Foto: Allan Kjær Villesen

bestemt i felten, bl.a. på baggrund af foto af vingen, som viste, at den hvide tegning på håndsvingfjerene nåede ud til P4 (Svensson 1992). (Øland, Gotland, Central- og Østeuropa & vestlige Rusland; overvintrer sydlige Afrika)

Sibirisk bynkefugl / japansk bynkefugl *Saxicola maurus* / *Saxicola stejnegeri* (0, 47/47, 3/3)

2021: 20-21/10, Thyborøn (RK), 1K hun, *René Rørbæk, Asger Lykkegaard Møldrup, Allan Kjær Villesen m.fl. (Foto). – 20-21/10, Grønningen, Blåvand (RB), 1K han,



Isabellastenpikker, Blåvands Huk, 14. november 2021. Foto: David Manstrup

*Hans Ægidius, Martin Rheinheimer m.fl. (Foto). – 20/10, Skallingen (RB), 1K/hun, *Niels Bahl Andersen m.fl. (Foto).

Sjældenhedsudvalget er i gang med en genbehandling af fund af artskomplekset, sibirisk bynkefugl og japansk bynkefugl, på baggrund af et nyt studie af dragt karakterer (Hellström & Waern 2021). Undersøgelsen viste, at arterne har stor variation i dragten, men afslørede også, at visse individer af begge arter kan artsbestemmes i felten og ud fra gode foto. Det svenske sjældenhedsudvalg har på baggrund af den ny viden foretaget en genbehandling af de svenske fund i artskomplekset (BirdLife Sverige 2022). Dette resulterede i, at 28 fund blev bestemt til art: 24 sibiriske bynkefugle og fire japanske bynkefugle, mens yderligere 174 fund regnes som ubestemte. Indtil videre publiceres alle danske fund som ubestemte, hvis der ikke foreligger en DNA-undersøgelse, med undtagelse af hanner af sibirisk bynkefugl ssp. *hemprichii*, hvis haletegning udelukker andre underarter og arter inden for komplekset. Der blev i øvrigt indsamlet afføring til brug for DNA-undersøgelse, fra fuglene i Thyborøn og Grønningen i Blåvand, men resultatet foreligger ikke endnu. (Rusland & Østasien; overvintrer Mellemøsten, Østafrika & Sydøstasien)

Isabellastenpikker *Oenanthe isabellina* (0, 2/2, 1/1)

2021: 14-17/11, Blåvands Huk (RB), 1K, *Jonas Pedersen, David Manstrup, Hannelie Sidhu (Foto).

Det aktuelle fund er det første i november måned, da de to tidligere danske fund er fra oktober: 13/10 2005,

Nyeng, Skallingen (RB) (SU-rapport 2005) og 18-25/10 2016, 1K, Gilleleje Havn (S) (SU-rapport 2016). Fundet i 2021 er dermed også det andet fund i Varde Kommune, hvor landets første også blev gjort. Ud fra bl.a. billeder af vingen var det muligt at studere fuglens fældning og aldersbestemme den til en 1K. (Tyrkiet, centrale Asien; overvintrer Afrika, Arabiske halvø & nordvestlige Indien)

Nonnestenpikker *Oenanthe pleschanka* (0, 12/12, 1/1)

2021: 10/10, Ertholmene (B), 2K+ han, *Gunhild Justesen, Jens Lund Hansen, Anton Herrig Liebermann m.fl. (Foto).

Tredje fund på Ertholmene; de to tidligere fund hér er også fra oktober, 27/10-1/11 1991, 2K+ han (SU-rapport 1991) og 7/10 1992, hun (SU-rapport 1995-96). (Bulgarien, østlige Rumænien & videre østpå til Mongoliet; overvintrer Østafrika)

Tajgapiber *Anthus hodgsoni* (0, 23/24, 4/4)

2021: 17/10, Skallingen (RB), trk. fors., *Stephan Skaarup Båsen Lund, *Rune Sø Neergaard (Lyd). – 18/10, Skallingen (RB), trk. fors., *Henrik Kristensen, *Rasmus Strack (Lyd). – 18/10, Ho (RB), *Rune Sø Neergaard (Lyd). – 31/10, Roborghus, Esbjerg (RB), trk., *Ole Zoltan Göller (Lyd).

Fire typiske fund. Af de totalt 27 danske fund er de 21 fra oktober, og samtidig er 21 af fundene fra Sydvestjylland (RB). I Norge blev der set ni tajgapibere i 2021, hvilket var et ringe år for arten (Tor A. Olsen pr. mail), mens der var fire fund i Sverige (Niklas Andersson pr. mail) og otte fund i Tyskland (Christopher König pr. mail). (Sibirien mod vest til Ural; overvintrer Indien & Sydøstasien)

Krognæb *Pinicola enucleator* (-, 43/72 ekskl. invasionen i Skagen i november 1998, fund i NJ nord for Limfjorden i 2012 og fund uden for Vendsyssel, samt nordkysten af Vestsjælland og Nordsjælland i 2019, 0)

Tre fund: 12/10 1975, 2K+ han, Skagen (NJ) (SU-rapport 1977-78), 12/10 1991, 1K han, Solrød Strand (S) (SU-rapport 1991) og 5/10 1997, 2K+ han, Skagen (NJ) (SU-rapport 1997) anerkendes efter genbehandling ikke længere. (Skandinavien, Finland & Rusland)

Gråsirken *Acanthis flammea*

Med karakterer svarende til grønlandsk gråsirken, ssp. *rostrata* (0, 1/1, 0)

2018: 14/10, Reservatet, Skagen (NJ), 2K+ aflæst, Michael Ancher, Molly Brown, Simon S. Christiansen m.fl. (Foto).

Første fund i Danmark. Fuglen var ringmærket ved Akuereyri, centralt på nordkysten i Island, 2/1 2018. I Sverige er der godkendt ét fund; 1K han ringmærket på Landsort, Södermanland, 30/12 2006 (Björn Malmhagen pr. mail), mens underarten regnes som en regelmæssig efterårsgæst i Norge på kysten mellem Trondheim og Lofoten, hvor flokke på op til 50 individer af "rostrata-typen" er registreret. Disse fugle optræder ofte på samme tidspunkt som grønlandsk hvidsirken ssp. *hornemanni* (Tor A. Olsen pr. mail). Formen ssp. *islandica*



Nonnestenpikker, Ertholmene, 10. oktober 2021. Foto: Anton Herrig Liebermann

anerkendes ikke længere og er nu inkluderet under ssp. *rostrata* (Gill et al. 2022). (ssp. *rostrata*: Grønland & Island; overvintrer Grønland, Island & De Britiske Øer)

Hvidkindet værbling *Emberiza leucocephalos* (0, 5/5, 1/1)

2021: 14-28/3, Rødhus, Pandrup (NJ), 3K+ hun, *Karsten Bach, Kari Geneser m.fl. (Foto).

Første fund af en hun og andet år i træk med fund af arten i Danmark. Fuglen blev observeret og fotograferet på nært hold, hvilket viste, at fuglen ikke havde gult i dragten, inklusiv undervinge. På den baggrund kan det siges med stor sikkerhed, at fuglen ikke er en hybrid mellem hvidkindet værbling og gulspurv (*E. citrinella*). Arten har optrådt med stigende hyppighed i Danmark de senere år, hvor fire ud af seks fund er fra 2010 og frem. Tilsvarende udvikling er registreret i Norge, som skiller sig ud som Nordens absolutte topscorer, hvad antal fund angår. Af i alt 51 norske fund til og med 2021 er de 36 (70 %) fra 2013 og frem; flest i 2016 (18), 2017 (9) og 2021 (8). Forekomsten i Norge fluktuerer kraftigt fra år til år, men der er også observeret tilbagevendende individer (Tor A. Olsen pr. mail). (Nord- & Centralasien; overvintrer Sydøstasien)



Pileværling, Saltholm, 10. oktober 2021. Foto: Anders Odd Wulff Nielsen

Pileværling *Emberiza rustica* (0, 54/54, 1/1)

2021: 10/10, Saltholm (S), 1K han, *Anders Odd Wulff Nielsen, Joakim Matthiesen, Michael Fink Jørgensen m.fl. (Foto & Lyd).

Første fund på Saltholm og det næstseneste danske fund; det seneste fund er 11/10 2016 han Mandø (RB). Seneste fund i region Sjælland er fra 2014. (Nordlige Skandinavien, Finland & Rusland; overvintrer Kina & Sydøstasien)



Hætteværling, Christiansø, 3. juni 2021. Foto: Anton Herrig Liebermann

Hætteværling *Emberiza melanocephala* (0, 30/31, 3/3)

2021: 25/5, Grenen, Skagen (NJ), han rst., derefter trk., *Jakob Engelhard, Anders Wiig Nielsen, Sakari Kauppinen m.fl. (Foto). – 3/6, Christiansø (B), han ringm., *Alexandra Rose Buxton, Anton Herrig Liebermann m.fl. (Foto). – 6/6, Grenen, Skagen (NJ), han syng., *Lars Grøn, *Rasmus Matthiesen-Juhl, *Anders Rasmussen m.fl. (Foto).

Hermed sjette og syvende fund i Skagen og ottende fund på Ertholmene. Det er andet år med tre fund, mens der er fem år med to fund: 1970 (1), 1973 (1), 1987 (2), 1988 (3), 1989 (1), 1992 (2), 1993 (1), 1994 (2), 1995 (1), 1997 (1), 1999 (1), 2000 (1), 2001 (1), 2002 (1), 2003 (1), 2005 (1), 2007 (1), 2009 (1), 2012 (1), 2014 (2), 2015 (1), 2016 (1), 2017 (2), 2020 (1) og 2021 (3). Bemærk, at der var en fejl i opsummeringen i SU-rapport 2020 (se rettelser sidst i indværende rapport). (Sydøsteuropa & Lilleasien; overvintrer Pakistan & vestlige Indien)

Kategori D: Mulige undslupne fangenskabsfugle

Category D: Possible escapes

Hvid pelikan *Pelecanus onocrotalus* (0, 3/3, 0)

2009: 29/7, Vangså Strand, Thy (NJ), ilanddrevet, *Anders Åkjær Sørensen (Foto).

Det drejer sig om en ilanddrevet fugl. Det kan ikke siges med sikkerhed, at fuglen var i Danmark på døds-



Gulnæbbet glente,
Grenen, Skagen, 3. maj 2021.
Foto: Jørgen Kabel

tidspunktet. Men grundet kadaverets tilstand og udformningen af Danmarks eksklusive økonomiske zone ud for den jyske vestkyst, har Sjældenhedsudvalget vurderet det som overvejende sandsynligt og godkendt fundet i Kategori D.

Det er tredje danske fund, der placeres i kategori D. De to øvrige fund i kategori D er: 18-19/7 2007 ved Hegnede Bugt (M) og samme fugl 19/7 2007 ved Marie lyst Strand (LF) og 1/8 2007 ved Hyllekrog (LF) (SU-rapport 2007), og 22-23/6 2019 ved Mellemsø, Filsø (RB) og samme fugl 23-24/6 2019 i Arup Vejle, Vejlerne (NJ) og 1/7 2019 i Margrethe Kog (SJ) (SU-rapport 2019). Derudover foreligger der seks fund i kategori E: 10/5 1967 i Ulvedybet (NJ) (SU-rapport 1965-69, SU-rapport 2010), 31/10 1977 i Ulvedybet (NJ) (SU-rapport 1977-78, SU-rapport 2007, SU-rapport 2010), 23/9-1/10 1986 i Ulvedybet (NJ) (SU-rapport 1986-87, SU-rapport 2007, SU-rapport 2010), 27/10 1987 ved Dovns Klint, Langeland (F) (SU-rapport 1986-87, SU-rapport 2007, SU-rapport 2010), 18-25/9 2010 ved Bløden, Læsø (NJ) (SU-rapport 2010), og 24-31/12 2013 på flere

lokaliteter ved Aabenraa og ved Arup Hartsø, Als (SJ) (SU-rapport 2013). (Sydøsteuropa & Lilleasien; overvintrer Mellemøsten & Afrika)

Gulnæbbet glente *Milvus aegyptius* (0, 0, 1/1)

Med karakterer svarende til afrikansk sort glente, ssp. *parasitus* (0, 0, 1/1)

2021: 2-3/5, Storsig og Grenen, Skagen (NJ), 3K+, *Michaela Berdugo, Jonas Pedersen, Jørgen Kabel m.fl. (Foto).

Første danske fund. Fundet drejer sig om en ældre (3K+) fugl af underarten ssp. *parasitus*, som er almindeligt forekommende i Afrika syd for Sahara. Ud fra specifikke kendetegn i dragtens slidmønstre kunne det med sikkerhed siges, at samme fugl var fotograferet kort forinden 11/4 ved Lauwersmeer i det nordlige Holland (CDNA 2022) og 15-16/4 på østfrisiske Wangerooge i Tyskland. Arten er registreret spontant i Israel, men der foreligger ingen fund i kategori A fra det kontinentale Europa. Ifølge statistikkerne over fugle i fangenskab opdrættes arten kun i et begrænset omfang. Ud over en slidt fjerdragten viste individet i Skagen ikke nogen synlige tegn på at den skulle være undsluppet fra fangenskab såsom ringe, stropper, blegede fjer eller lignende. Dertil foretager arten længere trækbevægelser i Afrika, hvorfor Sjældenhedsudvalget har vurderet, at det ikke kan udelukkes, at arten kan forville sig til Europa på spontan vis. Derfor har udvalget valgt at publicere fundet i kategori D med henblik på at afvente yderligere viden, der kan afgøre, om fundet hører hjemme i kategori A eller kategori E. (ssp. *parasitus*: Nordøstafrika & sydvestlige Arabiske Halvø)

Kategori E: Formodede eller sikre undslupne fangenskabsfugle

Category E: Presumed or certain escapes

Dværgcanadagås *Branta hutchinsii*

Med karakterer svarende til mørk dværgcanadagås, ssp. *minima* (0, 7/7, 2/2)

2012: 19/4, Ballum Sluse (SJ), *Ole Zoltan Göller (Foto). – 27-28/4, Mandø Sluse (RB), *Sigrid Kistrup Ilsøe, Tim Hesselballe Hansen (Foto). – 13/5, Nyord (M), Lars Nørgaard Andersen, Ingrid Hartz m.fl. (Foto). – 25/12, Knudshoved Odde (S), 2K+, Frank Abrahamson, Lars Adler Krogh (Foto).

2019: 13/11, Lillevade, Højer (SJ), 2K+, *Rasmus Due Nielsen (Foto).

2020: 25-28/3, Selsø Sø, Skibby (S), *Jakob Engelhard (Foto).

2021: 30/4, Værnengene (RK), Søren Peter Pinnerup, Tommy Kaae (Foto). – 20-23/8, Bøjden Nor (F), 2K+, Søren G. Nielsen m.fl. (Foto).

Sjældenhedsudvalget er i gang med at behandle alle hidtidige fund af dværgcanadagås med henblik på at danne et overblik over artens forekomst i Danmark, idet fund af dværgcanadagås, ssp. *hutchinsii* kandidater til at blive placeret i kategori A, mens mørk dværgcanadagås, ssp. *minima* er under evaluering i forhold til en placering i kategori C og ikke som nu i kategori E. (Kategori C-bestand: Holland)

Dværgsnegås *Anser rossii* (0, 5/6, 0)

2020: 16/7, Saltholm (S), 2 3K+ hvid form, *Rasmus Strack, *Sebastian Klein (Foto). – 18-20/7, Klydesøen, Kalvebod Fælled (S), 2 3K+ hvid form, Lars Paaby, Finn Olofsen m.fl. (Foto).

Fundet på Saltholm og Klydesøen vurderes at omhandle samme individer. Der foreligger fire tidligere fund i kategori E: 7/2-7/3 1997, Vejlerne (NJ), 3K+ (SU-rapport 1997), 3-13/10 1998, Ballum Enge og Forland (SJ), 2K+ (SU-rapport 1998), 15/10 2000, Margrethe Kog (SJ), 2K+ rst. og dernæst trk. (SU-rapport 2000) og 27/3-14/11 2013, Vitsø og Stokkeby Nor, Ærø (F), 2K+ (SU-rapport 2014). Sjældenhedsudvalget opfordrer alle til at indsende alle hidtidige fund af dværgsnegås med henblik på at udvalget kan danne et overblik over artens forekomst i Danmark, idet arten er under evaluering i forhold til en mulig placering i kategori A og ikke som nu kun i kategori E. Baggrunden er, at arten er en langdistance-trækker i Nordamerika, og der er meget præcedens for, at nearktiske andefugle, herunder gæs, krydser Atlanterhavet naturligt og forekommer i Europa. Ydermere har arten oplevet en meget betydelig fremgang og tilvæksten siden 1950'erne har øget sandsynligheden for transatlantiske forekomster. Arten er indgået på den britiske liste i kategori A på baggrund af et fund i 1970 og siden er nye fund kommet til (BOURC 2022). (Nordamerika)

Hvidøjet and *Aythya nyroca* (0, 2/2, 1/1)

2021: 10-11/9, Utterslev Mose, København (S), 1K hun, *Kim Duus m.fl. (Foto).

Fuglen var ringmærket med gul plastikring, der viste, at fuglen stammede fra et avls- og udsætningsprogram i den tyske delstat Niedersachsen, hvor bestanden ikke anses for at være selvsupplerende. Det er anden gang, at en fugl fra dette program er konstateret i Danmark, da en, ligeledes 1K-fugl med gul ring, opholdt sig i Vognsbølsparken i Esbjerg (RB), 15/9-4/10 2015 (SU-rapport 2015). Eneste anden SU-godkendte hvidøjet and i kategori E var en tam og ringmærket fugl fra Hvilsom, Hobro (NJ), 13-15/3 2008 3K+ han (SU-rapport 2019) (Øst- & Sydøsteuropa; overvintrer Middelhavet, Sortehavet & Nordafrika)

Japansk trane *Grus japonensis* (0, 1/1, 0)

2021: 12/1, Vådområdet Skærup Å (VE), Lars Kro-mann-Larsen. – 21-24/2, Tiufkær Mark (VE), Ronni Røjgaard m.fl. (Foto). – 31/3, Ryslinge (F), trk., Lars Westermann (Foto). – 18/4, Fredericia (VE), trk., Bo Levesen. – 20/4, Vådområdet Skærup Å (VE), Lars Fenger Nielsen, Michael Larsen Hansen (Foto). – 4/8, Bjerndrup, Christiansfeld (SJ), Aleks Lund (Foto). – 30/11, Ørsted Mark, Haderslev (SJ), Morten Bentzon Hansen (Foto).

Fuglen er set i området siden august 2020 og er undsluppet fra Skærup Zoo (SU-rapport 2020). (Sydøstlige Sibirien, Nordøstkina, Nordkorea & Japan)

Munkegrib *Aegypius monachus* (0, 4/4, 0)

2020: 10/4, Aarsdale (B), 3K+ ilanddrevet, *Jimmi Falk m.fl. (Foto & Død).

Det kan ikke siges, hvor fuglen var på dødstidspunktet, men Sjældenhedsudvalget har valgt at publicere fundet, så det tæller med i fundoversigten over danske fund. Kadaveret af den ilanddrevne fugl ligger på Statens Naturhistoriske Museum i København. Det er oplagt, at der er tale om samme individ, som opholdt sig på Rügen ud mod Østersøen i det nordlige Tyskland i perioden 20/3 2019-11/3 2020 (Christopher König pr. mail). I Tyskland er fundet godkendt i kategori E, og set i lyset af at fuglen overvintrede og opholdt sig på samme sted ud til Østersøen i et helt år har Sjældenhedsudvalget valgt at følge den tyske kategorisering. Det er fjerde danske fund, der placeres i kategori E, hvor de tre tidligere fund er: 17/8-13/9 1974, egnen omkring Skjern, især Dejbjerg (RK) (SU-rapport 1977-78), 3-5/4 2010, Harboøre Tange (RK) og Agger Tange (NJ) og samme fugl 15-16/9 2010, Nørre Elkær, Bindslev (NJ) og 3-10/10 2010, Tvorup Klitplantage, Vilsbøl Klitplantage, Vandet Sø og Hanstholm Vildtreservat (NJ) (SU-rapport 2010), og 13-14/5 2019, Falster (LF) og Sjælland (S), bl.a. 14/5 2019 Hellebæk Avlsgård (S) (SU-rapport 2019). (Syd- & Østeuropa, Centralasien, Mellemøsten, Mongoliet & Kina).

Slagugle *Strix uralensis* (0, 1/1, 0)

2003: 17/3, Silkeborg (ÅH), via Rolf Christensen (Foto).

Fuglen blev påkørt af en lastbil i Sverige og havde kilet sig fast i forenden af køretøjet. Da lastbilen stoppede i Silkeborg, kunne chaufføren konstatere, at fuglen stadig var i live, men den døde kort efter. Fuglen vurderes som indslæbt og er derfor godkendt i kategori E, hvilket også er tilfældet med en sorthovedet sanger (*Currucula melanocephala*), der blev indfanget i Biscayen på et skib og holdt i bur, indtil skibet anløb Esbjerg i oktober 2015 (SU-rapport 2016). (Fennoskandinavien, Østeuropa & nordlige Asien)

Alexanderparakit *Psittacula krameri* (0, 5/5, 1/1)

2021: 30/1, Merkur Allé, Kastруп, Amager (S), hun, Henrik Michelsen via Facebook (Foto).

Sjældenhedsudvalget opfordrer til at fund indsendes med henblik på at danne et overblik over artens forekomst i Danmark, idet arten har selvsupplerende bestande flere steder i Europa, inklusive Tyskland, hvor Bauer et al. (2016) angiver, at arten lever op til kriterier for en C-art. (Kategori C-bestand: Tyskland, Holland, Storbritannien, Belgien, Frankrig, Portugal, Spanien, Italien, Grækenland, Tyrkiet, Egypten, Jordan & Israel)

Rocky mountain-rævespurv *Passerella schistacea* (0, 1/1, 0)

2010: 5-9/1, Elkær Plantage, Bindslev (NJ), Carlo Pedersen, Frank Simonsen, Rolf Christensen (Foto).

Fuglen var ringmærket på begge ben med bl.a. en lilla ring og manglede desuden fjer i panden lige over næbbet. Det peger på, at fuglen har haft en fortid bag tremmer, hvorfor Sjældenhedsudvalget har godkendt jagttagelsen i kategori E. Fundet har tidligere været publiceret som tilhørende artskomplekset bestående af rævespurv (*P. iliaca*) (SU-rapport 2010), men grundet taksonomisk ændringer, hvor rævespurv er blevet

delt i de fire selvstændige arter: unalaska-rævespurv (*P. unalascensis*), rocky mountain-rævespurv (*P. schistacea*), tyknæbbet rævespurv (*P. megarhyncha*), og rævespurv (*P. iliaca*), er fundet blevet genbehandlet og godkendt som tilhørende rocky mountain-rævespurv. (Nordamerika)

Formodede eller sikre hybrider

Records involving presumed or certain hybrids

Hvidøjet and x taffeland *Aythya nyroca* x *Aythya ferina* (0, 20/20, 1/1)

2021: 3/11, Sundet, Faaborg (F), 2K+ han, *Rune Sø Neergaard (Foto & Video).

Hvidøjet and x troldand *Aythya nyroca* x *Aythya fuligula* (0, 1/1, 0)

2021: 1/1-14/1, Store Kattinge Sø, Roskilde Fjord, 3K+ han, *Jakob Engelhard, Rasmus Strack m.fl. (Foto & Video). – 17/1, Kattinge Vig, Roskilde Fjord, 3K+ han, Anders Wiig Nielsen m.fl. – 16/2, Roskilde Fjord ved Eskilsø (S), 3K+ han, *Jakob Engelhard m.fl. (Foto). – 10-18/3, Bjørnebæk Sø, Bisserup (S), 3K+ han, *Rasmus Strack m.fl. (Foto).

Alle fund anses for at omhandle ét individ, som blev opdaget i Store Kattinge Sø, 20/12 2020 (SU-rapport 2020). Der blev ikke konstateret individspecifikke karakteristika, såsom skader på fjer, men fuglen havde et særegent udseende hvad angår mængden af mørkt i undergumpen og længden af toppen, som ellers er variabelt.

Halsbåndstroldand x troldand *Aythya collaris* x *Aythya fuligula* (0, 9/9, 0)

2021: 4+6/2, Nibe Bredning (NJ), 3K+ han, *Rune Sø Neergaard (Foto & Video). – 28/2 + 8-9/3, Halkær Sø (NJ), 3K+ han, *Rune Sø Neergaard, Henrik Møller Thomsen (Foto & Video).

Fuglen blev opdaget i 2020, hvor den lå i Halkær Sø 4+7/4. Halkær Sø ligger 5 km syd for Nibe Bredning.

Grønland – Kategori A

Greenland – Category A

Dværgsnegås *Anser rossii* (0, 1/1, 0)

2008: 22/7, Booth Sound, Steensby Land, Avanersuaq, Nordgrønland, 2K+ ringm., John Baroch, David Sinnott m.fl. (Foto).

Første fund af dværgsnegås i Grønland. Fuglen blev indfanget og fotograferet af et hold amerikanske forskere, der undersøgte snegæs (*A. caerulescens*) i Grønland for fugleinfluenza. (Nordamerika)

Gravand *Tadorna tadorna* (0, 3/4, 0)

2020: 1/1, Angissunguaq, Nuuk, Vestgrønland, 2 (én skudt), via Lars Witting (Foto). – 11/5, Narsaq, Vestgrønland, hun, via Martin Kviesgaard (Foto).

Henholdsvis andet og tredje fund i Grønland. Første fund i Grønland blev gjort i 2019 (SU-rapport 2019). (Europa)



Halsbåndstroldand, Søndersø, 15. april 2021. Foto: Sakari Kauppinen

Atlingand *Spatula querquedula* (0, 0, 1/1)

2021: 1/7, Satsisunnguit, Nuuk, Vestgrønland, 2K+ hun, *Lars Malthe Rasmussen (Video).

Første fund i Grønland. Fundet blev forelagt Sjældenhedsudvalget som blåvinget and (*S. discors*), men fuglens udseende bedømt ud fra det indsendte videomateriale samt kald analyseret på baggrund af et spektrogram lavet ud fra en lydoptagelse fra en af videooptagelserne afgjorde at fundet drejede sig om atlingand. (Europa; overvintre Afrika)

Skeand *Spatula clypeata* (0, 5/7, 2/3)

2021: 31/5, Nuuk, Vestgrønland, 2 (han + hun), Lasse Trolle (Foto). – 18/12, Nuuk, Vestgrønland, han, Martin Kviesgaard, Max Nøraa Nielsen (Foto).

Henholdsvis syvende og ottende fund for Grønland. (Europa, Asien & Nordamerika; overvintrer Vest- og Sydeuropa, Tropisk Afrika, sydlige USA, Mexico & Mellemamerika)

Halsbåndstroidand *Aythya collaris* (0, 1/1, 1/1)

2021: 31/5, Nuuk, Vestgrønland, han, Per Jansen, Lasse Trolle (Foto).

Andet fund af denne nordamerikanske art i Grønland. Første fund er 23/5 1977, han, ved Isortoq i Sydøstgrønland (Boertmann 1994). (Nordamerika)

Dværgmåge *Hydrocoloeus minutus* (2/2, 5/5, 1/1)

2020: 4/10, Tuusaaq i Sydøstbugt, syd for Qasigiannnguit, Vestgrønland, 3K+ vdr. skudt, via Lars Witting (Foto).

2021: 27/8-3/9, Nuuk, Vestgrønland, 2K, Martin Kviesgaard (Foto).

Der er seks tidligere fund af arten i Grønland fra hhv. 1929 (1), 1932 (1), 2007 (1), 2010 (2) og 2017 (1). Bortset fra ét fund 16/8 2010 fra Liverpool Land i Nordøstgrønland (SU-rapport 2020) er alle øvrige fund fra Vestgrønland. (Nordøsteuropa; overvintrer Atlanterhavet & Nordsøen)

Hornlunde *Fratercula corniculata* (0, 1/1, 0)

2002-2006, 2008 og 2013-2019: 7/7-10/8, Dalrymple Rock, Nordgrønland, sdr., Kurt K. Burnham, Jennifer L. Burnham, Jeff A. Johnson m.fl. (Foto).

Første fund i Grønland. Der er ikke angivet datoer for hvornår den er jagttaget de enkelte år 2002-2006 ud over at det er i første halvdel af august. Til gengæld er den i 2008 og 2013-2019 registreret med følgende fund: 13/7 2008, 19+29/7 2013, 8-28/7 2014, 15/7-10/8 2015, 13+16/7 2016, 18/7 2017, 7/7 2018 og 15/7-6/8 2019. Sjældenhedsudvalget har vurderet, at det skal regnes som ét fund af én fugl. Læs mere om fundet i Nordgrønland i Burnham *et al.* (2020). Fra Vestpalæarktis kendes blot ét fund; en fugl i sommerdragt fotograferet fra skib 10/8 2009 ud for øen Hornøya i Norge (Norgeslisten 2022). (Stillehavet)

Toplunde *Fratercula cirrhata* (0, 2/2, 0)

2019: 15/7-6/8, Dalrymple Rock, Nordgrønland, sdr., Kurt K. Burnham, Jennifer L. Burnham, Jeff A. Johnson m.fl. (Foto).

Andet fund i Grønland, hvor første fund omhandlede en fugl i sommerdragt, der blev fotograferet fra skib

19/8 2009 i Davisstrædet vest for Disko i Vestgrønland (SU-rapport 2009). Fra Vestpalæarktis kendes blot fire tidligere fund; en fugl i sommerdragt sås 1+8/6 1994 i Laholmsbugten, Halland, Sverige (BirdLife Sverige 2022), en fugl i sommerdragt blev fotograferet 16/9 2009 i munden af Swale Estuary, Kent, England (Wright 2011), en fugl i sommerdragt blev fotograferet 13/7 2019 og igen 28/5 2020 på Bjørneøen i Barentshavet syd for Svalbard (Norgeslisten 2022), og en 3K+ i vinterdragt blev skudt og fotograferet 17/1 2020 ud for Slættanes i Vestmannasund mellem Vágar og Streymoy på Færøerne. En gammel angivelse af toplunde fra Vestgrønland (1846) blev afvist af Winge (1898) som fejlagtig. Læs mere om fundet i Nordgrønland i 2019 i Burnham *et al.* (2020). Toplunde yngler i det nordlige Stillehav og overvintrer mod syd til det sydlige Japan og Californien. Det er muligt, at mindre is i arktisk Canada betyder, at arter fra det nordlige Stillehav lettere når Atlanterhavet og Europa, hvilket også kan være årsag til europæiske fund inden for de sidste årtier af stillehavslom (*Gavia pacifica*), langnæbbet dværgalk (*Brachyramphus perdix*) og gråvinget måge (*Larus glaucescens*). (Stillehavet)

Fjeldvåge *Buteo lagopus*

Med karakterer svarende til amerikansk fjeldvåge, ssp. *sanctijohannis* (0, 6/6, 0)

2017: 10/10, Sisimiut, Vestgrønland, 1K lys form, Nuka Kristiansen (Foto).

Der er fem tidligere fund af amerikansk fjeldvåge i Grønland, hvilke alle ligesom fundet i 2017 omhandler fotodokumenterede 1K-fugle truffet i Vestgrønland: sommer/efterår 1970 i Ilulissat (SU-rapport 2001), 30/9 1999 i Davisstrædet (SU-rapport 1999), 27/9 2002 i Ilulissat (SU-rapport 2002), 26/9 2008, havet ud for Diskobugten (SU-rapport 2008) og oktober 2008 i Niaqornat (SU-rapport 2008). Bemærk, at opsummeringen er ændret i forhold til SU-rapport 2002, hvor der var en fejl (se rettelser sidst i indeværende rapport). (ssp. *sanctijohannis*: Alaska & Canada).

Rosenstær *Pastor roseus* (0, 1/1, 0)

2021: 12/8-2/9, Aasiaat, Vestgrønland, 2K+, *Jákúnguaq Skade, Nivikka Rosing (Foto).

Første fund i Grønland. Fuglen kan meget vel være ankommet til Grønland ifm. forårstrækket, som bragte et større influx til NV Europa. I Island har der været influx i 2018 (6 fund), 2020 (13 fund), 2021 (5 fund) og der er i alt 62 fund, der fordeler sig med: januar (1), marts (1), maj (1), juni (8), juli (24), august (22), september (3) og oktober (2) (Yann Kolbeinsson pr. mail). (Sydøsteuropa, Tyrkiet & Lilleasien; overvintrer Indien)

Eremittrossel *Catharus guttatus* (3/3, 4/4, 0)

2003: 2-14/7, Grønne Ejland, Disko Bugt, Vestgrønland, *Carsten Egevang (Foto).

2004: 9/6, Nuuk, Vestgrønland, fløj mod vindue, overlevede, *Frank Wille, Carsten Egevang (Foto).

Sjette og syvende fund i Grønland. Seneste fund ligger tilbage i 1966 (Boertmann 1994). (Nordamerika; overvintrer sydlige USA & Mellemamerika)

Endnu ikke færdigbehandlede sager

Records still under consideration

- Dværgcanadagås *Branta hutchinsii*, 2005: 21-22/3, Margrethe Kog (SJ), 3K+ (Foto). – 25/4-12/5, Margrethe Kog (SJ), 3K+ (Foto). – 2006: 11/3, Ribe Holme (RB) (Foto).
- Dværgcanadagås *Branta hutchinsii*, ssp. *minima*, 1996: 31/3-10/4, Østerild Fjord, Vejlerne (NJ) (Foto).
- Dværgsnegås *Anser rossii*, 2021: 17/11-1/12, Bygholm Vejle (NJ), 2K+ hvid form (Foto).
- Grågås *Anser anser*, 2020: 30/12, Troldkær, Ålbæk (NJ), 3K+ ssp. *sylvestris* (Foto).
- Ederfugl *Somateria mollissima*, ssp. *borealis*, 2012: 1-3/4, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han (Foto). – 2-29/11, Hanstholm Havn (NJ), 3K+ han (Foto).
- Stormmåge *Larus canus*, ssp. *heinei*, 2006: 18/11, Utterslev Mose (S), 1K (Foto).
- Polarlomvie *Uria lomvia*, 2021: 22/10, Asserbo Strand (S), vdr. trk. – 24/10, Fornæs (ÅH), vdr. trk. – 24/10, Frederikshavn (NJ), vdr. trk. – 24/10, Hassensør, Ebeltoft (ÅH), vdr. trk. (Foto). – 6/11, Øresund ud for Kronborg Slot (S), vdr. trk. – 13/11, Grenen, Skagen (NJ), vdr. trk. – 19/11, Gilleleje Flak og Tragten (S), vdr. trk. – 28/12, Fornæs (ÅH), vdr. trk.
- Slørugle *Tyto alba*, ssp. *alba*, 1997: 2/7-16/6, Hundslev, Midtals (SJ). – 2018: 4/10, Rågeleje (S), ilanddrevet (Foto & Død). – 2019: 29/4, Ramskov, Holstebro (RK) (Foto). – 2020: 12/10, Skallingen (RB) (Foto).
- Elle-empidonax *Empidonax alnorum*, 2019: 6-13/10, Asiarpak, Nuuk, Grønland, rst. (Foto).
- Allike *Coloeus monedula*, ssp. *soemmerringii*, 2021: 24/10-16/1, Hundested Havn (S) (Foto).

- Brun løvsanger *Phylloscopus fuscatus*, 2021: 2-3/11 Mandø (RB) (Lyd).
- Vindrossel *Turdus iliacus*, ssp. *coburni*, 2020: 17/4, Rimmevejmarkerne, Rømø (SJ), 3K+ (Foto).
- Alaskavipstjert *Motacilla tschutschensis*, 1994: 6-12/11, Køge Sydstrand (S), 1K (Foto & Lyd).

Forkastede sager

Records not accepted

- Dværgcanadagås *Branta hutchinsii*, ssp. *minima*, 1990: 3/1, Ålebæk Strand (M). – 2004: 1/5, Borreby Mose (S) (Foto). – 2021: 12/10, Møllemade, Vejlbj (F) (Foto).
- Halsbåndstrolchand x trolchand *Aythya collaris* x *Aythya fuligula*, 2020: 17/1, Ove Sø, Thy (NJ) (Foto).
- Amerikansk sortand *Melanitta americana*, 2020: 14/10, Hvidbjerg Strand, Blåvand (RB), han. (der er godkendt ét fund af én fugl på den pågældende dato, mens dokumentationen ikke tillod en sikker artsbestemmelse af den anden fugl det godkendt fund sås sammen med).
- Gråsejler *Apus pallidus*, 2020: 24/10, Gjerrild Nordstrand Øst (ÅH), 2 trk. (Foto) (der er godkendt ét fund af én fugl på den pågældende dato, mens dokumentationen ikke tillod en sikker artsbestemmelse af den anden fugl det godkendt fund sås sammen med). – 26/10, Vest Stadil Fjord (RK), 1K trk. (Foto).
- Prærietrane *Antigone canadensis*, 2021: 5/1, Sydvestpynten, Amager (S), trk.
- Ørkenpræstekrave *Charadrius leschenaultii*, 2021: 13/6, Korshage, Rørvig (S), sdr. trk.
- Polarlomvie *Uria lomvia*, 2016: 23/11, havet ud for Melby Overdrev (S), vdr. rst. (Foto). – 2021: 19/11,



Prærietrane, Vust Holme, 14. april 2021. Foto: Henrik Haaning Nielsen



Rosenterne, Grenen, Skagen, 26. juni 2021.
Foto: Knud Pedersen

- Øresund ud for Helsingør Nordhavn (S), vdr. rst.
- Hvidbrynet dværgalk *Synthliboramphus antiquus*, 2021: 29/7, Kikhavn (S), trk.
- Eremitibis *Geronticus eremita*, 2019: 25/9, Bjerringbro (NJ) (Foto).
- Gåsegrib *Gyps fulvus*, 2021: 8/6, Esby, Helgenæs (ÅH), trk.
- Dværgørn *Hieraaetus pennatus*, 2021: 15/4, Femsølyng, Rude Skove (S), lys fase.
- Ørnevåge *Buteo rufinus*, 2020: 31/7, Nørre Nissum (RK), trk.
- Musvåge *Buteo buteo*, ssp. *vulpinus*, 2021: 19/4, Skagen (NJ), 3K+ trk. (Foto). Fund, som efter genbehandling ikke længere er godkendt: 1912: 10/9, Helsingø (S), død (Foto & Død). – 1996: 7+10/6, Skagen (NJ), 3K+ trk.fors. – 2004: 19/4, Skagen (NJ), 3K+ trk. (Foto).
- Eleonorafalk *Falco eleonorae*, 2017: 18/8, Margrethe Kog (SJ), 2K trk. (Foto).
- Iberisk gransanger *Phylloscopus ibericus*, 2021: 8/5, Magisterkogen (SJ), han syng. (Lyd).
- Gærdesanger *Curruca curruca*, ssp. *blythi* / *halimodendri*, 2021: 17/10, Mosen, Blåvands Huk (RB), rst. (Foto). – 18-19/10, Mosen, Blåvands Huk (RB), rst. (Foto).
- Iberisk sanger *Curruca iberiae*, 2019: 22/10, Mandø (RB), 2K.
- Iberisk sanger / rødstrubet sanger *Curruca iberiae* / *Curruca cantillans*, 2019: 29/9, Mindelunden og Kalvekrog, Sønderho, Fanø (RB), 2K.
- Alaskavipstjert *Motacilla tschutschensis*, 2021: 20/10, Skallingen (RB), trk. (Foto & Lyd).
- Eremitdrossel *Catharus guttatus*, 2021: 5/11, Christiansø (B).
- Sibirisk bynkefugl *Saxicola maurus*, 2020: 1/6, Skagen (NJ), han (Foto).
- Krognæb *Pinicola enucleator*, 1975: 12/10, Skagen (NJ), 2K+ han. – 1991: 12/10, Solrød Strand (S), 1K han. – 1997: 5/10, Skagen (NJ), 2K+ han. – 2019: 30/10, Guldhøj, Muldbjerger, øst for Lille Vildmose (NJ), 4 trk. – 31/10, Ishøj Strand (S), hunfarvet trk. Fundene i 1975, 1991 og 1997 er blevet genbehandlet og er ikke længere er godkendt.
- Mørkøjet junco *Junco hyemalis*, 2021: 16/6, Esbjerg Havn (RB).

English summary: Rare birds in Denmark and Greenland in 2021

In 2021, the Danish Rarities Committee processed 271 Danish records (including three records on behalf of the regional reports) of which about 87 % were accepted. From Greenland 27 records were processed and all were accepted. The main section of the report, Accepted records, includes species on the Danish list belonging to category A and category B in accordance with the AERC guidelines as well as species considered for the regional reports. Species belonging to category C, D and E and records of hybrids are treated after the main section, followed by sections concerning records from Greenland, records still under consideration, and records not accepted. For each record, the following details are included: (1) year and date, (2) location (see map for regions), (3) number of individuals, if more than one, (4) other details, if known: sdr. = summer plumage, vdr. = winter plumage, odr. = transitional plumage, K = calendar year, ringm. = ringed, and (5) name of observer(s), with finders marked by asterisk(s). Documentation by photo (Foto), video (Video), sound recording (Lyd), telemetry tracking (GPS), DNA analysis (DNA) or corpse (Død) is indicated, if applicable. The numbers in brackets after the species name refer to the total number of records and individuals (separated by a slash) in Denmark (1) before 1950, (2) during the period from 1950 to 2020, and (3) in 2021, respectively. One new species recorded in 2021 was added to the Danish list: Hermit Thrush (*Catharus guttatus*). Other notable sightings included second records of Sandhill Crane (*Antigone canadensis*) and Oriental Pratincole (*Glareola maldivarum*), respectively, the third record of Green Warbler (*Phylloscopus nitidus*), White-throated Needletail (*Hirundapus caudacutus*), Siberian Rubythroat (*Luscinia calliope*) and Isabelline Wheatear (*Oenanthe isabellina*). Two new subspecies were also added to the Danish list: Red-rumped Swallow (*Cepcopsis daurica*) of the asian subspecies *daurica/japonica* and Common Redpoll (*Acanthis flammea*) of the subspecies *rostrata*. Blyth's Reed Warbler (*Acrocephalus dumetorum*) is from 2022 no longer considered by the Danish Rarity Committee.

Bedes citeret

Please quote

Olsen, K., H. Böhmer, M.B. Hansen, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, A.O.W. Nielsen, S.H. Nielsen, O. Nilsson & T.E. Ortvad 2022: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2021. – Fugleåret 2021: 117-157 (in Danish with English summary).

Referencer

References

- Alström P., T. Saitoh, D. Williams, I. Nishiumi, Y. Shigeta, K. Ueda, M. Irestedt, M. Björklund & U. Olsson 2011: The Arctic Warbler *Phylloscopus borealis* – three anciently separated cryptic species revealed. – Ibis 153: 395-410.
- AERC 2022: Guidelines for Rarities Committees: <http://www.aerc.eu/guidelines.html>
- Aigle de Bonelli 2021: Plan National d'Action pour l'Aigle de Bonelli (*Aquila bonelli*): <http://www.aigledebonelli.fr/>

- Artsobservasjoner 2022: www.artsobservasjoner.no
- Artportalen 2022: www.artportalen.se
- Burnham, K.K., J.L. Burnham, J.A. Johnson, B. W. Konkel, J. Stephens & H. Badgett 2020: First record of horned puffin in the North Atlantic and tufted puffin in High Arctic Greenland. – *Polar Research* 39: 4458: <https://doi.org/10.33265/polar.v39.4458>
- Bauer H.-G., O. Geiter, S. Homma & F. Woog 2016: Non-native bird species in Germany – revision of national status categories. – *Vogelwarte* 54: 165-179.
- BBRC 2002: British Birds Rarities Committee. BBRC Statistics to 2018. <https://www.bbrc.org.uk/wp-content/uploads/2019/11/Statistics-2018.xlsx>
- Birdguides 2021: British Roseate Tern population hits new high: <https://www.birdguides.com/news/british-roseate-tern-population-hits-new-high/>
- Birding Iceland 2021: <https://www.facebook.com/page/333123320133434/search?q=needletail>
- BirdLife Sverige 2022: Sverige Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (Rk). Raritets-katalogen: <http://birdlife.se/rk/raritetskatalogen>
- Boertmann, D. 1994: An annotated checklist to the birds of Greenland. – *Meddr. Greenland, Bioscience* 38: 64 s.
- Boesman, P. 2016: Notes on the vocalizations of Western Bonelli's Warbler (*Phylloscopus bonelli*) and Eastern Bonelli's Warbler (*Phylloscopus orientalis*). – *HBW Alive Ornithological Note* 246. – *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. <http://www.hbw.com/node/932243>
- BOURC 2022: British Ornithologists' Union Records Committee (BOURC): 54th Report: <https://doi.org/10.1111/ibi.13064>
- CDNA 2022: Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna: <https://www.dutchavifauna.nl/>
- Christensen, J.S. & P.A.F. Rasmussen 2015: Revideret status for sjældne fugle i Danmark før 1965. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 109: 41-112.
- Christensen, J.S., T.H. Hansen, P.A.F. Rasmussen, T. Nyegaard, D.P. Eskildsen, P. Clausen, R.D. Nielsen & T. Bregnballe 2022: Systematisk oversigt over Danmarks fugle 1800-2019. – *Dansk Ornitologisk Forening*.
- Christopher König pr. mail: Deutsche Avifaunistische Kommission (DAK).
- David Boertmann pr. mail: Institut for Bioscience, Aarhus Universitet.
- Fisher, E.A. & R.L. Flood 2010: Scopoli's Shearwater off Scilly: new to Britain. – *British Birds* 103: 712-717.
- Flood, R.L. & E.A. Fisher 2020: North Atlantic seabirds: shearwaters, Jouanin's & White-chinned Petrels. Scilly Pelagics – Scilly.
- Gill F., D. Donsker & P. Rasmussen (eds) 2022: IOC World Bird List (v 12.1): <http://www.worldbirdnames.org>
- Groenendijk, D. & T.J.C. Luijendijk 2011: Variation and difference in song between Western Bonelli's Warbler and Eastern Bonelli's Warbler. – *Dutch Birding* 33: 1-9.
- Hansen, T.H. & S.K. Ilseøen 2021: To høgeørne i Danmark i 2020. – *Fugleåret* 2020: 162-164.
- Hellström, M. & M. Waern 2021: Vitgumpad buskskvätta och amurbuskskvätta – Raritetskommitténs granskning av de svenska fynden. – *Vår Fågelvärld* 2: 2021.
- IUCN/SSC 2013. Guidelines for Reintroductions and Other Conservation Translocations. Version 1.0. Gland, Switzerland: IUCN Species Survival Commission. <https://www.iucn.org/content/guidelines-reintroductions-and-other-conservation-translocations>
- J. Martin Collinson pr. mail: School of Medicine, Medical Sciences and Nutrition, University of Aberdeen, Institute of Medical Sciences, Foresterhill, Aberdeen, UK.
- Komisja Faunistyczna 2022: Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2021/Rare birds recorded in Poland in 2021. – *Ornis Polonica* 63: 130-159.
- Könönen, J. 2022: White-winged scoters. Identification of adult males from nordic view and possible hybrids (*deglandi*, *fusca*, *stejnegeri*). The 5th Nordic Rarities Committee Conference, 19–21 August 2022, Haeska, Matsalu National Park, Läänemaa, Estonia.
- Lehikoinen, P. & S. Viles 2021: Kamchatka Leaf Warbler in Finland – a new Western Palearctic species: <https://www.birdguides.com/articles/western-palearctic/kamchatka-leaf-warbler-in-finland-a-new-western-palearctic-species/>
- McInerny, C.J, P.A. Crochet & S. Dudley 2022: Assessing vagrants from translocated populations and defining self-sustaining populations of non-native, naturalized and translocated avian species. – *Ibis* 164: 924-928.
- Netfugl 2022: <http://www.netfugl.dk/>
- Nielsen, H.H., A.B. Kristensen, S.S. Christiansen & S. Kauppinen 2021: Hvidskægget sanger-komplekset er blevet mere komplekst: Genbehandling af fund i Danmark: <https://beta.netfugl.dk/artikler/2015/hvidskaegget-sanger-komplekset-er-blevet-mere-komplekst>
- Nielsen, H.H. 2021: Nordsanger ringmærket på Blåvand Fuglestation. <https://www.netfugl.dk/artikler/2261/danmarks-tidligste-nordsanger-ringmaerket-paa-blaavand-fuglestation>
- Nielsen, C.B. & S.S. Christiansen 2022: 'Asiatisk rødrygget sval' *Cecropis daurica daurica* i Skagen – første fund i Danmark – *Fugleåret* 2021: 158-160.
- Niklas Andersson pr. mail: Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. Raritetskommittén (Rk).
- Norgeslisten 2022: <https://www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/norgeslisten.php>
- Olsen, K., R.L. Flood, T. Senfeld, T.J. Shannon & J.M. Collinson 2020: Scopoli's Shearwater collected in Faroes in August 1877. – *Dutch Birding* 42: 335-340.
- Olsen, K., A.H. Liebermann & M.B. Hansen 2022: Eremitdrossel (*Catharus guttatus*) ringmærket på Christi-ansø – ny art for landet. – *Fugleåret* 2021: 161-164.
- Olsen, T. 2022. Sjældne fugler i Norge i 2021. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). – *Fugleåret* 10: 4-67. <https://www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/rapporter.php>
- Ortvad, T.E., J.H. Christensen, T.H. Hansen, A.B. Kristensen, K. Olsen, K. Pedersen, P.A.F. Rasmussen & M. Schwalbe 2015: Revision af den danske fugleliste pr. 2013. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 109: 24-35.
- Paul French pr. mail: British Birds Rarities Committee (BBRC).



Buskrørsanger, Broksø, Fensmark, 14. juni 2021. Foto: Bo Tureby

- Roni Väisänen pr. mail: Finnish National Rarities Committee. BirdLife Suomen rareteettikomitea (BSR).
- Round, P.D., A.J. Pierce, T. Saitoh, & Y. Shigeta 2016: Addition of Kamchatka Leaf Warbler *Phylloscopus examinandus* and Sakhalin Leaf Warbler *P. borealoides* to Thailand's Avifauna. – Bulletin of the Japanese Bird Banding Association 28: 921.
- Shirihai, H. & L. Svensson 2018: Handbook of Western Palearctic Birds, Vol. 1+2. – Christopher Helm.
- Slaterus, R. 2019: Song and call identification of the first Green Warbler for the Netherlands. – The Sound Approach: <https://soundapproach.co.uk/song-and-call-identification-of-the-first-green-warbler-for-the-netherlands/>
- Svensson, L. 1992: Identification guide to European passerines. 4. udg. – Stockholm.
- Tadeusz Stawarczyk pr. mail: Polska Komisja Faunistyczna.
- Tarsiger 2022: www.tarsiger.com
- Thomas, M. 2021: Green Warbler in East Yorkshire: <https://www.birdguides.com/articles/britain-ireland/rarity-finders-green-warbler-in-east-yorkshire/>
- Tor A. Olsen pr. mail: Norsk Sjeldenhetskomite for fugl (NSKF).
- Vincent van der Spek pr. mail: Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA).
- Waarneming 2022: <https://waarneming.nl/observation/199386426/>
- Wright, M. 2011: Tufted Puffin in Kent: new to Britain – British Birds 104: 261–265: https://britishbirds.co.uk/sites/default/files/2011_V104_N05_261-265_TuftedPuffin.pdf
- Yann Kolbeinsson pr. mail: Icelandic Rarities Committee.
- SU-rapport 1965-1969: Dyck, J., J. Ramsøe Jacobsen, E. Kramshøj & J. Rabøl 1970: Rapport fra sjældenhedsudvalget med oversigt over godkendte forekomster 1965-1969. – Dansk Or. Foren. Tidsskr. 64: 126-151.
- SU-rapport 1970: Ramsøe Jacobsen, J., B.P. Nielsen & J. Rabøl 1971: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1970. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 65: 133-139.
- SU-rapport 1971: Bruun, J.B., J. Ramsøe Jacobsen, E. Kramshøj & B.P. Nielsen 1972: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1971. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 66: 123-131.
- SU-rapport 1972: Andersen, T., J.B. Bruun & B.P. Nielsen 1973: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1972. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 67: 139-144.
- SU-rapport 1973: Hansen, E., P.S. Hansen & B.P. Nielsen 1974: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1973. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 68: 138-144.
- SU-rapport 1974: Hansen, E. & B.P. Nielsen 1975: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1974. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 69: 135-139.
- SU-rapport 1975: Hansen, P.S. 1976: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1975. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 70: 131-138.

- SU-rapport 1976: Hansen, P.S. 1977: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1976. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 71: 139-144.
- SU-rapport 1977-1978: Pedersen, B.B. 1980: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1977 og 1978. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 74: 127-140.
- SU-rapport 1979-1980: Pedersen, B.B. 1982: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1979 og 1988. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 76: 111-122.
- SU-rapport 1981: Pedersen, B.B. 1984: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1981. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 78: 81-92.
- SU-rapport 1982-1984: Boertmann, D., K.M. Olsen & B.B. Pedersen 1986: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i årene 1982, 1983 og 1984. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 80: 35-57.
- SU-rapport 1985: Olsen, K.M. 1987: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1985. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 81: 109-120.
- SU-rapport 1986-1987: Olsen, K.M. 1988: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1986 og 1987. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 82: 81-100.
- SU-rapport 1988: Olsen, K.M. 1989: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1988. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 83: 131-149.
- SU-rapport 1989: Olsen, K.M. 1991: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1989. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 85: 20-34.
- SU-rapport 1990: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1992: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1990. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 86: 107-122.
- SU-rapport 1991: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1993: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1991. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 87: 231-241.
- SU-rapport 1992: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1994: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1992. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 88: 99-110.
- SU-rapport 1993: Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1995: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1993. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 89: 101-110.
- SU-rapport 1994: Rasmussen, P.A.F. 1996: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1994. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 90: 141-152.
- SU-rapport 1995-1996: Rasmussen, P.A.F. 1997: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1995 og 1996. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 91: 133-150.
- SU-rapport 1997: Rasmussen, P.A.F. 1998: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1997. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 92: 253-267.
- SU-rapport 1998: Rasmussen, P.A.F. 1999: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1998. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 93: 127-140.
- SU-rapport 1999: Thorup, K. & H.H. Nielsen 2000: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1999. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 94: 157-170.
- SU-rapport 2000: Nielsen, H.H. & K. Thorup 2001: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2000. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 95: 153-166.
- SU-rapport 2001: Ortvad, T.E., K. Pedersen & K. Thorup 2002: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2001. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 96: 147-160.
- SU-rapport 2002: Klein, S., K. Pedersen & K. Thorup 2003: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2002. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 97: 289-302.
- SU-rapport 2003: Amstrup, O., A.S. Frich, K. Pedersen & K. Thorup 2004: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2003. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 174-188.
- SU-rapport 2004: Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, K. Pedersen, & K. Thorup 2005: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2004. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 99: 169-181.
- SU-rapport 2005: Amstrup, O., A.S. Frich, T.H. Hansen, H.H. Nielsen, K. Pedersen & K. Thorup 2006: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2005. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 100: 359-371.
- SU-rapport 2006: Kristensen, A.B., O. Amstrup & T.E. Ortvad 2007: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2006. – Fugleåret 2006: 99-113.
- SU-rapport 2007: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2008: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2007. – Fugleåret 2007: 117-135.
- SU-rapport 2008: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2009: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2008. – Fugleåret 2008: 123-143.
- SU-rapport 2009: Kristensen, A.B., A.S. Frich, T.E. Ortvad & M. Schwalbe 2010: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2009. – Fugleåret 2009: 131-151.
- SU-rapport 2010: Neergaard, R.S., A.S. Frich, A.B. Kristensen, K. Pedersen, T.E. Ortvad, M. Schwalbe & R. Strack 2011: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2010. – Fugleåret 2010: 125-144.
- SU-rapport 2011: Neergaard, R.S., A.S. Frich, A.B. Kristensen, K. Pedersen, T.E. Ortvad, M. Schwalbe & R. Strack 2012: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2011. – Fugleåret 2011: 97-122.
- SU-rapport 2012: Neergaard, R.S. 2013: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2012. – Fugleåret 2012: 103-130.
- SU-rapport 2013: Ortvad, T.E., S.S. Christiansen, S. Klein, A.B. Kristensen, K. Pedersen & R. Strack 2014: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2013. – Fugleåret 2013: 114-139.
- SU-rapport 2014: Ortvad, T.E., S.S. Christiansen, O.Z. Göller, A.B. Kristensen, R.S. Neergaard, K. Olsen, K. Pedersen & R. Strack 2015: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2014. – Fugleåret 2014: 111-137.
- SU-rapport 2015: Olsen, K., S.S. Christiansen, M.B. Hansen, O.Z. Göller, R.S. Neergaard, R.D. Nielsen, K. Pedersen & R. Strack 2016: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2015. – Fugleåret 2015: 111-135.
- SU-rapport 2016: Olsen, K., S.S. Christiansen, O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, R.S. Neergaard, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2017: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2016. – Fugleåret 2016: 119-148.
- SU-rapport 2017: Olsen, K., O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, A.B. Kristensen, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2018: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2017. – Fugleåret 2017: 119-148.
- SU-rapport 2018: Olsen, K., O.Z. Göller, M.B. Hansen, S. Kauppinen, A.B. Kristensen, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & K. Pedersen 2019: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2018. – Fugleåret 2018: 140-167.
- SU-rapport 2019: Olsen, K., M.B. Hansen, S. Kauppi-

nen, A.B. Kristensen, A.O.W. Nielsen, H.H. Nielsen, R.D. Nielsen & T.E. Ortvad 2020: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2019. – Fugleåret 2019: 138-176.

- SU-rapport 2020: Olsen, K., S. Kauppinen, A.B. Kristensen, A.O.W. Nielsen, H.H. Nielsen, O. Nilsson & T.E. Ortvad 2021: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2020. – Fugleåret 2020: 117-161.

Rettelser og tilføjelser til tidligere publicerede fund

Corrections and additions to previously published records

- SU-rapport 1986-87: s. 85: Gåsegrib *Gyps fulvus* (1/1, 1/1, 1/1) 1986: 2/10, Dovns Klint, Langeland (F), Morten Müller via Esben Eriksen. Datoer, lokaliteter, adfærd og observatører skal være: 1/10, Hennemved (F), trk., *Ole Goldschmidt, Morten Müller, Oluf Lou. – 1-2/10, Gulstav og Keldsnor, Langeland (F), rst. og dernæst trk., Søren Bøgelund, Torbjørn Eriksen, Morten Müller (Foto). – 2/10, Dovns Klint, Langeland (F), trk.fors., Esben Eriksen, Henrik Knudsen m.fl.
- SU-rapport 1989: s. 31: Hvidvinget vidafinke *Euplectes procne*, 1989: 3/9, Skagen (NJ), han, Knud Pedersen m.fl. Bemærk, at videnskabeligt artsnavn er forkert, forekomstperiode er ændret og at fuglen i øvrigt blev ringmærket og kunne bestemmes til at være en kanelskuldret vidafinke, ssp. *eques*. Derfor skal fundoplysninger være: Hvidvinget vidafinke *Euplectes albonotatus*, ssp. *eques* (kanelskuldret vidafinke): 1989: 23/8-5/9, Skagen (NJ), han ringm., Knud Pedersen m.fl.
- SU-rapport 2003: s. 183: Østlig Bleg Gulbug *Hippolais pallida*, ssp. *elaieca* 2003: 1-2/6 (ringm. 1/6), Gedser Fyr (LF), 2K+, *Anders Zuschlag, *Jens Walsted Christoffersen m.fl. (Foto). Arts- og racebestemmelse er nu bekræftet ud fra en DNA-analyse. Derfor skal fundoplysninger være: Egyptisk Bleg Gulbug *Hippolais pallida*, ssp. *elaieca* 2003: 1-2/6 (ringm. 1/6), Gedser Fyr (LF), 2K+, *Anders Zuschlag, *Jens Walsted Christoffersen m.fl. (Foto & DNA).
- SU-rapport 2003: s. 183: Himalayasanger *Phylloscopus humei*, 2003: 24/11-2/12 (ringm. 29/11), Christiansø (B), 1K, *Mikkel Lausten m.fl. (Foto). Forekomstperiode skal være 24/11-3/12.
- SU-rapport 2008: s. 133: Rosenterne *Sterna dougallii*, 2008: 26/9, havet ud for Vestgrønland, N69.227744 & W57.80993, 1K, Marijke de Boer (Foto). – oktober, Niaqornat, 1K, Katrine Kruse (Foto). Opsummeringen er angivet som (0, 4/4, 2/2). Den skulle retteligt have været (0, 3/3, 2/2).
- SU-rapport 2018: s. 153: Kohejre *Bubulcus ibis*, 2018: 11-13/10, Skjern Enge (RK), 1K, Erik Enevoldsen, Alex Sand Frich, Ulf Eschou Møller m.fl. (Foto). – 23/11-31/12, Filsø (RB), 1K, *Steen Jørgensen, Jens Ballegård, Hanne Albertsen m.fl. (Foto). Alder er fejlagtigt angivet som 1K, men fundene skal være uden aldersangivelse: 11-13/10, Skjern Enge (RK), Erik Enevoldsen, Alex Sand Frich, Ulf Eschou Møller m.fl. (Foto). – 23/11-31/12, Filsø (RB), *Steen Jørgensen, Jens Ballegård, Hanne Albertsen m.fl. (Foto).
- SU-rapport 2019: s. 147: Brilleand *Melanitta perspicillata*, 2019: 6/1-17/3, Lumsås Nordstrand, 3K+ han, *Kristian Bruus-Jensen m.fl. (Foto). Region skal være: 6/1-17/3, Lumsås Nordstrand (S), 3K+ han, *Kristian Bruus-Jensen m.fl. (Foto).
- SU-rapport 2019: s. 152: Rødvinget braksvalde *Glareola pratincola*, 2019: 13/6, Margrethe Kog (SJ), *Morten Bentzon Hansen m.fl. (Foto). Opsummeringen er angivet som (3/3, 15/15, 1/1). Den korrekte opsummering skal være (1/1, 15/15, 1/1).
- SU-rapport 2019: s. 160: Rødhovedet tornskade *Lanius senator*, 2019: 14-16/7, Tornby Klitplantage (NJ), 3K+ hun, *Svend Erik Frandsen m.fl. (Foto). – 27/7, Spidsbjerg Hede, Rømø (SJ), *Orla Hugger Jakobsen, Eigil Larsen (Foto). Opsummeringen er angivet som (2/2, 47/47, 2/2). Den korrekte opsummering skal være (2/2, 45/45, 2/2).
- SU-rapport 2020: s. 127: Amerikansk sortand *Melanitta americana*, 2020: 18-30/12, Asserbo Strand og Melby Strand (S), 2K+ han, *Jakob Engelhard (Foto og Video). Forekomstperiode skal være: 18-31/12.
- SU-rapport 2020: s. 127: Amerikansk sortand *Melanitta americana*, 2020: 19-21/12, Asserbo Strand og Melby Strand (S), 2K+ han, *Jakob Engelhard (Foto og Video). Forekomstperiode skal være: 19-31/12.
- SU-rapport 2020: s. 135: Dværghejre *Ixobrychus minutus*, 2020: 10-12/6, Hejresøen, Kalvebod Fælled (S), 2K han, syng., *John Larsen m.fl. (Foto & Lyd). Forekomstperiode skal være: 10-13/6.
- SU-rapport 2020: s. 137: Slangeørn *Circaetus gallicus*, 2020: 8/8, Trehøje & Fuglsø, Mols Bjerger (ÅH), 2K rst., senere trk., *Kent Olsen, *Niels Christian Bech Jensen, Morten D. D. Hansen m.fl. (Foto). Dato og observatører skal være: 2020: 8/7, Trehøje & Fuglsø, Mols Bjerger (ÅH), 2K rst., senere trk., *Kent Olsen, *Niels Kristian Bech Jensen, Morten D. D. Hansen m.fl. (Foto).
- SU-rapport 2020: s. 147: Iberisk sanger *Currucula iberiae*, 2011: 15-17/5, Bækbygaard Strand, Husby Klit (RK), 2K han, *Erik Enevoldsen, Jens Ballegaard, Peter Lefrenz m.fl. (Foto & Video). Observatører skal være: 15-17/5, Bækbygaard Strand, Husby Klit (RK), 2K han, *Erik Enevoldsen, Jens Ballegaard, Peter Lefrenz m.fl. (Foto & Video).
- SU-rapport 2020: s. 153: Hætteværling *Emberiza melanocephala*, 2020: 7/6, Hanstholm Fyrhave (NJ), han, Karl Kristensen m.fl. (Foto). Opsummeringen er angivet som (0, 29/30, 1/1). Den korrekte opsummering skal være (0, 30/30, 1/1).
- SU-rapport 2020: s. 154: Halsbåndstrolchand x trolchand *Aythya collaris* x *Aythya fusca*, 2020: 4+7/4, Halkær Sø (NJ), *Rune Sø Neergaard, Henrik Møller Thomsen (Foto og Video). Alder og køn skal være: 4+7/4, Halkær Sø (NJ), 3K+ han, *Rune Sø Neergaard, Henrik Møller Thomsen (Foto og Video).
- SU-rapport 2020: s. 156: Dværgfalk *Falco columbarius*, 2011: 18/7, Julianehåb, Vestgrønland, 2K+ hun, *Jari Helstola (Foto). Lokalitet skal være: 18/7, Qaqortoq, Vestgrønland, 2K+ hun, *Jari Helstola (Foto).



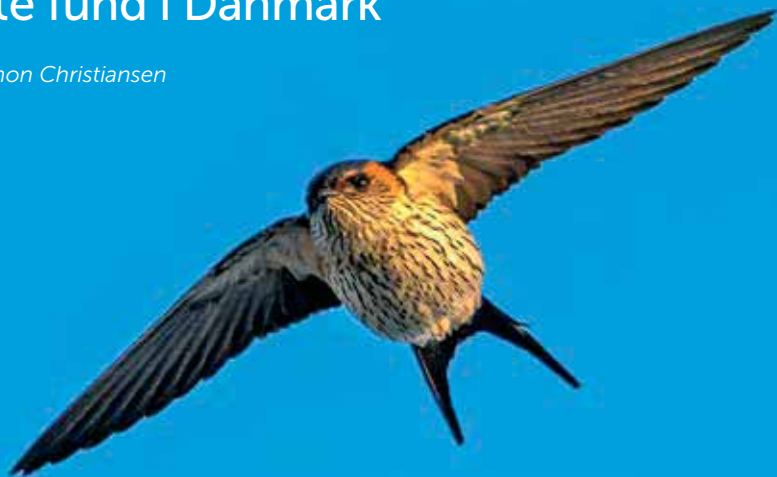
Gåsegrib, Norby Bakker, Samsø, 19. juni 2021. Foto: Kent Olsen

'Asiatisk rødrygget svale'

Cecropis daurica daurica/japonica

i Skagen – første fund i Danmark

Af Claus Brostrøm Nielsen & Simon Christiansen



'Asiatisk rødrygget svale' ssp. *daurica/japonica*, Skagen 2/6. Billede taget i varmt medlys. Foto: Erik Christophersen

Claus beretter fra morgenen den 2/6 2021 kl. 05.00 ankom jeg til Grenen og parkerede bilen ved Sandormsporet. Min første af i alt fem dage i Skagen og forventningerne var selvfølgelig høje med den gode vejruddigt. Inden morgenobsen på Grenen kunne starte, skulle jeg lige have klaret betalingen for parkering. Da jeg står og forsøger at finde ud af betalingsautomaten, får jeg kigget op på nogle svaler, som ligger lige over mig. Uden kikkert ser jeg, at en af fuglene har sort underhale. Hvad!? Var det virkelig en rødrygget svale (*Cecropis daurica*)? Jeg får sat kikkerten på fuglen, som stadig ligger næsten lige over mit hoved. I kikkert ser jeg nu sorte underhaledeækfjer og rød overgump. Sagen er klar rødrygget svale!

Fuglen meldes ud på Zello kl. 05.05 og efterfølgende på Birdalarm. Den ligger nu sammen med landsvaler (*Hirundo rustica*) og byscvaler (*Delichon urbicum*) over kiosken ved Grenens P-plads. Alex Sand Frich er lige ankommet til parkeringen og er den første birder, udover jeg selv, der også ser fuglen. Fuglen bliver nu efterfølgende set af folk, som står på Grenen, og et par af dem twitcher fuglen. Vi lægger mærke til at fuglen er temmelig stribet på brystet, men er ikke klar over, om det er inden for variationen for rødrygget svale ssp. *rufula*. Fuglen forsøger et par gange at sætte sig på taget af kiosken, men bliver jaget væk af de lokale landsvaler. Flere folk kommer til for at se fuglen. Ca. 20 personer når at se fuglen inden den kl. 05.45 foreløbigt ses sidste gang, da den flyver ud mod Grenen. Efter at have set på

billeder bliver vi klar over, at det formentlig er en af de østlige underarter af rødrygget svale kl. 08.50 genfindes fuglen ved Kabeltromlen, og den raster herefter de næste par timer, indtil den ses sidste gang kl. 10.37.

Som så mange andre morgener stod Simon ved Kabeltromlen og var i gang med ringmærkningen. Han beretter om situationen herfra: "Der var frisk østenvind, og få fugle i nettene. En skovhornugle var kort forinden desværre trillet ud af nettet, men en skovskade, som var blevet hængende, kunne ringmærkerne muntre sig med at sætte ring på - uden for mange bidemærker i hænderne. Omkring kl. 05.00 melder Claus om rødrygget svale på Grenens p-plads ved kiosken. Jeg havde ellers lige spejdet og tjekket svaler i den retning. Resten af ringmærkningsteamet denne morgen (Jonas Pedersen, Rasmus Matthiesen og Michaela Berdougou) fik lov at cykle hen og se den. Jeg blev tilbage i tilfælde af, at den trak ud inden næste ringmærkningsrunde. Det lykkedes mig dog alligevel at se fuglen i teleskop fra Kabeltromlen, hvor den fløj rundt med hovedsageligt bysvaler omkring Kunstmuseet. Da fuglen var ca. 500 meter væk fra mig, kunne jeg ikke se detaljer, og jeg noterede mig ikke videre, måske bortset fra, at jeg ikke syntes, at den sprang så meget i øjnene, som jeg har oplevet tidligere.

Da det var blevet tid til næste netrunde, kom mine folk tilbage. Rasmus viste mig billeder af fuglen. Den virkede meget stribet på undersiden, og så ringede en klokke for mig. Det pegede på en af de asiatiske underarter (ssp. *daurica/japonica*). Specielt sent på foråret og om



'Asiatisk rødrygget svale' ssp. *daurica/japonica*, Skagen 2/6. Notér de blå fjer i nakken, der skaber en 'bro' gennem nakkebåndet og overgumpen som er ensfarvet og har smalle mørke striber. Foto: Jens Kirkeby

sommeren er det med at være opmærksom på disse underarter. Jeg huskede i hvert fald et fund fra Øland i Sverige i juni for nogle år tilbage. Jeg havde dog aldrig selv set én af de asiatiske underarter og havde ikke helt styr på alle karaktererne, men der var vist også et eller andet med farverne på oversiden, syntes jeg at huske... Meldte derfor på Zello, Skagen Birding om andre på p-pladsen havde noteret sig, at det kunne dreje sig om en af de asiatiske, fordi den var så sribet- Samtidig opfordrede jeg til at tage billeder af oversiden. Alex Sand Frich svarede, at han også havde spekuleret i dette. Jeg vidste, at Mikkel Friborg Mortensen havde set svalen, men nu bafndt sig på fuglestationen. Derfor bad jeg ham om at sende billeder/tekst fra Handbook of Western Palearctic Birds, så vi kunne blive lidt klogere på bestemmelsen. Desuden havde Erik Christophersen været hurtig til at lægge billeder op på hans blog. Udover distinkt sribet underside på hvidlig bug kunne der på billederne ses en mørkeblå bro midt i nakken, så kalotten på issen havde kontakt med nakke/ryg. Fuglen var intens rødlig bag øjet og overgumpen virkede ret ensfarvet rødorange. Jeg var nu overbevist om at det måtte være en *daurica/japonica*.

Fuglen var imidlertid ikke længere at se, indtil Jørgen Hulbæk Christiansen genfandt den omkring kl. 08.50. Til at starte med kunne vi ikke se, om det var samme fugl eller en ny. Indtrykket af gumpens farve varierede en del alt efter lyset på fuglen. Men efter noget tid blev det klart for os, at det var samme fugl, specielt efter at den var kommet helt tæt på os ved



'Asiatisk rødrygget svale' ssp. *daurica/japonica*, Skagen 2/6. Notér den kraftigt sribede og hvidlige underside og mørkere ansigt. Billede taget i modlys. Foto: Jens Kirkeby

Kabeltromlen. I de næste par timer rastede den frem og tilbage mellem Grenens p-plads, Verdens Ende og Kabeltromlen. Ved sidstnævnte sted fik vi rigtig gode observationer af fuglen, når den med de andre svaler dykkede ned til de våde mudderbaner lige nord for Kabeltromlen ad flere omgange. Det lykkedes mig endda at få stemmen optaget én af gangene.

Sjovt nok var der for få dage forinden, om aftenen den 30/5 også fundet og fotograferet en rødrygget svale af Torben Andersen samme sted på Grenens p-plads. Denne var dog tegnet som de normalt plejer at være, tilhørende den sydeuropæiske underart ssp. *rufula*.

Bestemmelse

Den distinkt sribede og lyse underside, mørkeblå bro i nakkefjerene og ensfarvede rødlig overgump, som kan ses på billeder af fuglen fra Skagen, er alle vigtige karakterer, der skelner den fra de europæiske ssp. *rufula*. Disse kan om foråret højst opvise meget smalle (og ikke sorte) penselstrøg på undersiden, og i så fald mest omkring brystet. Ssp. *rufula* har desuden rustfarvet nakkebånd, der går hele vejen rundt om nakken. Overgumpen hos ssp. *rufula* er tofarvet, hvor den går fra at være rustfarvet op mod ryggen, for så at blive hvid i den nederste del. I tillæg har fuglen fra Skagen mørk tøjle og kun en meget smal øjenbrynsstribe, hvilket også er karakterer for de østlige underarter.

Ud fra vores nuværende viden er det meget svært at skelne mellem ssp. *daurica* og ssp. *japonica*, uden at

Til sammenligning Rødrygget Svale ssp. *rufula* fra den syd-europæiske bestand, Skagen 31/5. Denne fugl holdte til samme sted som den asiatiske fugl. Foto: Torben Andersen



kunne tage mål af dem i hånden. Det nævnes, at ssp. *japonica* i forhold til ssp. *daurica* generelt har lysere underside med kraftigere stribning, mørkere hoved, endnu mindre øjenbrynsstribning og kan have mørke striber i overgumpen (Tveit 2011). Det er dog alle overlappende karakterer, hvor man kan sige, at de karakterer, der adskiller dem begge fra ssp. *rufula*, er tydeligst tegnet hos ssp. *japonica*. Skagensfuglens udseende stemmer dog meget fint overens med billeder af fugle taget af ssp. *japonica* i deres yngleområde, som er den østligste og sydligste af de to underarter.

I Sydøstasien yngler en meget lignende art: Asiatiske stribesvale (*Cecropis striolata*) – eller på engelsk striated swallow, som ligner ssp. *daurica/japonica* meget. Asiatiske stribesvale er dog større og har en hele mørkeblå nakke (ikke kun som en bro), lysere undervinger, og mere velmarkeret og bredere striber på bugen. Arten er desuden en udpræget standfugl, hvorfor det ikke forventes, at den vil kunne strejfe til Europa.

Norsk fugl

Den 23/5 blev der observeret en 'asiatisk rødrygget svale' i Nevlungstranda Naturreservat ved Larvik. Det kunne potentielt være samme fugl som i Skagen, men på billeder kan det ses, at fuglen ved Larvik bl.a. havde små distinkte hakker i håndsvingfjerene i begge vinger, som fuglen fra Skagen ikke har. Omvendt har Skagensfuglen to tydelige hakker i halen, som Larvikfuglen ikke har. Der er derfor med sikkerhed tale om to forskellige individer.

Norge har i alt godkendt seks fund af 'asiatisk rødrygget svale' i landet (inklusive fuglen fra den 23/5 2021). Heraf er én af fuglene bestemt til underart, ssp.

japonica. Det omhandler landets første fund; en fugl der blev indsamlet og aflivet 31/5 1905 i Finnmark. Denne fugl blev derfor bestemt på baggrund af både dragtkarakterer og mål. Ssp. *japonica* nævnes at være mindre end ssp. *daurica* (Tveit 2011). Sverige har to fund af ssp. *daurica/japonica* til og med 2020, mens der også er godkendte europæiske fund i bl.a. Finland og Storbritannien.

Uafklaret taxonomi

Taxonomisk er komplekset vedrørende rødrygget svale blevet diskuteret, og der efterlyses nærmere undersøgelser af underarternes tilhørsforhold (Thorne & Thorne 2014). Bl.a. er udbredelsesområdet for især nominatformen ssp. *daurica* meget uklar, og begge underarter har flere morfologiske fællestræk med asiatiske stribesvale – end de har med rødrygget svale ssp. *rufula*. Det er derfor meget muligt, at underarternes taxonomiske status vil blive ændret på et tidspunkt.

Tak

Tak til Tor A. Olsen for information om de norske fund, samt til Erik Christophersen, Jens Kirkeby og Torben Andersen for lån af billeder.

Referencer:

- Tveit, B.O. (2011). Identification of Asian Red-rumped Swallow and the first records for Norway and Britain. *Birding World*, 24 (8): 327-341.
- Thorne, R. & Thorne, S. (2014). 'Asian Red-rumped Swallow' in Orkney and Highland: New to Britain. *British Birds*, 107 (7): 405-412.



Eremitdrossel, Christiansø, 3. november 2021. Foto: Kim Liljehult

Eremitdrossel *Catharus guttatus* ringmærket på Christiansø – første fund i Danmark

Af Kent Olsen, Anton Herrig Liebermann og Morten Bentzon Hansen

Spektakulær fangst

Onsdag 3. november 2021 blev en ny art føjet til listen over fuglearter set i Danmark - art nr. 490. Det skete, da Anton Herrig Liebermann (AHL) fangede og ringmærkede en eremitdrossel (*Catharus guttatus*), der er en nordamerikansk drosselart kun set én gang tidligere i Skandinavien.

Den 2. november havde tungt vejr medført, at der på Christiansø var et stort fald af solsorte (*Turdus merula*) og rødhalse (*Erithacus rubecula*) foruden lidt munke (*Sylvia atricapilla*) og gransangere (*Phylloscopus collybita*). Det havde regnet stort set hele dagen, så forhåbningerne var store til, at de mange fugle ville blive natten over. Men kort efter midnat stoppede regnen, hvilket åbenbart havde sat gang i nattrækket, så da ringmærkningsnettene om morgenen den 3. november blev åbnet, var der langt færre fugle i kratene end dagen inden. Ikke desto mindre var vejret overskyet med svag vind fra nordvest og dårlig sigt. Dertil gled en tæt tåge ind over øen ved solopgang, og lagde sig tykt over øen. Med andre ord var det et meget spændende vejr, hvor erfaringerne fortalte, at

alt kunne ske. Tiden mellem netrunderne blev brugt på at kigge fugle på Møllebakken, ved Langelinje og ved Loppehytten. Selvom der ikke var ret mange fugle på øen, vidste AHL godt, at man aldrig skal give op på Christiansø, så i tiden mellem netrunderne fortsatte han med at tjekke den nordlig del af Christiansø ved Rantzaus Bastion, Hestehytten, Tyveskærs Vig, Verdens Ende og Mosen, uden at det dog gav noget nævneværdigt. Klokken var omkring 10:30, da AHL begyndte en ny netrunde med en plan om at ende ved huset på Møllebakken for at drikke en kop te. AHL snakkede med Kim Liljehult (KL) på 'Birding Christiansø'-kanal på walkie-talkie-appen Zello og fik den positive forudsigelse, at AHL inden for en time ville stå med en sjælden fugl i hænderne. Det var en forudsigelse, der med få minutters afvigelse viste sig at blive en realitet.

Efter en pause i Møllehuset fortsatte AHL med at kigge fugle og begyndte dernæst på en netrunde, han vil komme til at huske resten af sin tid. Først blev nettene tømt i Kildendal, Muddereren, den nedre have og H7, hvorfra AHL gik ned til S1, der står på den vestlige

grænse til Kongens Have, op imod Plateauet. Der var ingen fugle i S1, så han fortsatte op mod Plateauet for at tømme nettene deroppe. Derefter gik han retur for at tømme resten af S-ruten ved muren og ned mod Brillerne. Her sidst på sæsonen var AHL ene ringmærker på to ringmærkningsruter, så turen mellem nettene gik lidt frem og tilbage. Når AHL gik mellem S1 og SX, der står op mod plateauet, var det blevet rutine lige at kigge til venstre for at tjekke, hvor mange fugle der hang i nettet. Han bemærkede, at der blot sad én enkelt fugl i nederste netfag. Da han var på vej væk fra nettet, slog fuglen en enkelt gang med vingerne, og AHL bemærkede flygtigt noget rødt på en mindre drossel og vidste instinktivt, at den skulle tjekkes. Da han kom nærmere, syntes han det lignede en nattergal med rød hale, og overvejede kort om det kunne være en sydlig nattergal (*Luscinia megarhynchos*). Idet han fik fuglen i hånden og så de fine pletter ned langs brystet, overvejede AHL, hvorvidt det kunne være Danmarks andet fund af dværgnattergal (*L. sibilans*). Han stod i et par sekunder og undrede over fuglen samtidig med, at hjertet begyndte at slå hurtigere. Idet han løftede droslens ene vinge, blottedes et hvidt bånd i undervingen, og det blev nu klart, at der var tale om en af de amerikanske skovdrossler og nok mere præcist en eremidrossel.

I forbindelse med sit tidligere arbejde med ringmærkning i det østlige Canada havde AHL håndteret ret mange eremidrossler og olivenskovdrossler (*C. ustulatus*). Da han mindedes, at olivenskovdrossel måske godt kunne have en forholdsvis rød farve på hale og overgump, var han ikke helt sikker på, at fuglen han stod med, var en eremidrossel. Han havde erfaring med den østlige race af olivenskovdrossel ssp. *swainsoni* (askegrå olivenskovdrossel), men ikke den lidt rødligere vestlige race ssp. *incanus* (alaska olivenskovdrossel). Dog tænkte AHL, at halen var så gennemtrængende rød, at det ikke burde være en olivenskovdrossel, men i stedet måtte være en eremidrossel. Han manglede lige at føle sig helt sikker, så efter at have kigget på den i 20 sekunder, blev den lagt i en stofpose, så netrunden kunne færdiggøres, og fuglen blev taget med for at blive kontrolleret i huset.

AHL kaldte KL og spurgte, om han havde fundet noget sjældent. KL svarede, at der ikke var mange fugle, og at han lige havde nydt morgenmad på Plateauet, men nu var på vej mod Brillerne. Da KL ankom til Brillerne, stod AHL ved et af nettene. Selvom AHL forsøgte at spille cool, fik KL med det samme øje på stofposen, og spurgte "hvad... har du lavet hit?". AHL gik til bekendelse, men ville ikke ud med artsnavnet. Fuglen blev bragt til Møllehuset, hvor bestemmelsen til eremidrossel blev bekræftet, fuglen blev målt, vejede og fotograferet, og også set af Lars Abrahamsen, inden den kl. 12:00 blev sluppet lige foran Møllehuset.

Efter at være blevet sluppet hoppede fuglen lidt rundt i krattene øst for Møllehuset, hvor den på karakteristisk vis vippede med halen ved lynhurtigt at løfte den og så langsomt føre den nedad igen. Efter knap 10 minutter fløj den ind i Kommandantens Have, og blev ikke set mere den dag.



Eremidrossel, Christiansø, 3. november 2021. Foto: Anton Herrig Liebermann



Eremidrossel, Christiansø, 3. november 2021. Foto: Kim Liljehult



Eremitdrossel, Christiansø, 4. november 2021. Foto: Henrik Højholm

Genfundet på andendagen

Arten er ekstremt sjælden i Europa, og i Skandinavien er den kun set en gang tidligere, nemlig i 1988 i Skåne i Sverige. Derfor rejste flere feltornitologer til øen i håb om at genfinde drosslen torsdag 4. november 2021. Efter to timers eftersøgning omkring Kongens Have og i Kommandantens Have, ville Ib Jensen (IBJ) prøve området ved Plateauet umiddelbart vest for, hvor fuglen var gået i nettet dagen forinden. På grænsen til Plateauet trådte han en lille drossel med meget tydelig rødbrun hale og overgump i kontrast til en mere brunlig krop og vinger op på kort afstand. Fuglen fløj kun en kort tur, inden den så ud til at lande længere fremme på stien. Da han følte sig ret overbevist om, at det må være eremitdrosslen, meldte han straks fundet ud på 'Birding Christiansø' på Zello for at tilkalde de øvrige gæster på øen. De tilreisende feltornitologer besluttede sig for at nærme sig fuglens formodede position fra hver side ad stien, og kl. 13:08 fløj den endnu engang op på kort afstand, hvorefter den forsvandt for gruppen. Den sås desværre kun kortvarigt i flugt, men kaldte heldigvis en enkelt gang, så flere var overbeviste om, at det rent faktisk var eremitdrosslen, de havde trådt op.

Kl. 13:27 genfandt AHL fuglen i haven ved siden af skolen, hvor Jens Lund Hansens, Hjalte Benjamin Johansen og IBJ kort efter gennem et hul i muren kunne se eremitdrosslen fouragere på græsset i haven. Her lykkedes det også for Henrik Højholm at fotografere den. Da de øvrige personer, der var gået en anden vej mod skolen, forsigtigt kiggede over muren, fløj fuglen endnu engang væk, desværre uden at blive bemærket af de nytilkomne. Kort efter trak en regnbyge ind over Christiansø, hvilket besværliggjorde den videre eftersøgning. Men da IBJ kl. 14:45 endnu engang gik på den lille sti bag skolen mod hullet i muren, hvorfra han tidligere havde set drosslen, fløj en lille drossel med kontrasterende rødbrunt bagparti endnu engang op foran han. Desværre kunne den ikke genfindes, da de øvrige personer nåede frem, og eremitdrosslen blev ikke set mere den dag.

Den 5. november forsøgte ca. 45 tilreisende feltornitologer at genfinde eremitdrosslen. I løbet af dagen blev fuglen, ganske kortvarigt, rapporteret mindst to gange.

Beskrivelser af begge disse iagttagelser blev imidlertid ikke godkendt af Sjældenhedsudvalget på grund af meget korte observationstider og utilstrækkelige beskrivelser af fuglen. Derfor er fundet aktuelt godkendt af Sjældenhedsudvalget med følgende information: 3.-4. november 2021, Christiansø, 1K han ringm., derefter rst., *Anton Herrig Liebermann, Kim Liljehult, Lars Abrahamson, Jens Lund Hansen, Hjalte Benjamin Johansen, Ib Jensen, Henrik Højholm og Sakari Kauppinen.

Fundet af eremitdrossel er endnu et i en række af sene efterårshits på Christiansø. Tidligere har arter som rubinattergal (*Calliope calliope*), 20/10 1985 og 30/10-2/11 1995, olivenskovdrossel, 21-30/10 2012, og dværgnattergal, 14-21/10 2012, været blandt de ringmærkede arter på øen og især de to sidstnævnte arter, der overlappede i deres forekomst, var ganske spektakulære.

Beskrivelse af fuglen

Der er tale om en meget lille drossel, kun ganske lidt større end en nattergal (*L. luscinia*). Den minder ved første øjekast meget om en sangdrossel (*T. philomelos*) i udseende, men er forskellig i undersidens pletterne ved at de kun er markeret hen over brystet, mens den har en umarkeret nedre mave, bug og undergump. Flanken er også umarkeret, og viser en gråbrunlig grundfarve. Strubestriben er ikke så markeret, som det ses hos sangdrossel. Isse og ryg er olivenbrune med et strøg at noget rødtligt over sig. Hale og overgump er rød.

I forbindelse med ringmærkningen blev fuglens vinge og hale målt til hhv. 94 mm og 69 mm samtidig med at der kunne konstateres indskæring på følgende håndsvingsfjer: P3, P4 og P5. Olivenskovdrossel, som var den eneste anden forvekslingsmulighed, kunne ud over dragtens udseende også udelukkes ud fra vingeformlen, da den art kun har indskæring på håndsvingsfjer P3 og P4. Eremitdrosslen kunne ud fra halens længde kønsbestemmes til han, idet den længste hale på en hun kun når 66 mm. Samtidig ligger vingens længde i makslængde for en hun, hvilket også understøttede kønsbestemmelsen.

Fuglen blev aldersbestemt til 1K på grund af, at den havde juvenile yderste store dækfjer på vingen og juvenile halefjer.

Tabel 1. Godkendte fund af eremidrossel (*Catharus guttatus*) i Vestpalæarktis (Hobbs 2022).

#	Periode	Lokalitet	Land	Bemærkning
1	22/12 1825	Kleinzerbst, Köthen, Saxony-Anhalt	Tyskland	Indfanget
2	Omkring 1828	Schwarzwald, Baden-Württemberg	Tyskland	Indfanget
3	Oktober 1836	Helgoland, Schleswig-Holstein	Tyskland	
4	Efterår 1851	Near Leonberg, Bavaria	Tyskland	
5	26-29/10 1957	Hafurbjarnarstaðir á Miðnesi, Gullbringusýsla	Island	Fundet død
6	2/6 1975	Fair Isle, Shetlandsøerne	Skotland	
7	10/12 1976	Svínafell í Öræfum, Austur-Skaftafellssýsla	Island	Fundet død
8	4-5/11 1977	Hveragerði, Árnessýsla	Island	Fundet død
9	8/11 1981	Heimaey, Vestmannaøerne	Island	Fundet død
10	28/10 1984	Peninnis Head, St. Mary's, Scillyøerne	England	
11	20/10 1985	Gerðar í Garði, Gullbringusýsla	Island	Fundet død
12	26/9 1986	Laugarás í Biskupstungum, Árnessýsla	Island	
13	15/10 1986	Garðskagi, Gullbringusýsla	Island	Fundet død
14	15-16/10 1987	St. Agnes, Scillyøerne	England	
15	27/4 1988	Östra Lerberget, Höganäs, Skåne	Sverige	
16	24/10 1992	Hafurbjarnarstaðir á Miðnesi, Gullbringusýsla	Island	
17	11+15-18/10 1993	Tresco, Scillyøerne	England	
18	19/10 1995	Fair Isle, Shetlandsøerne	Skotland	1K ringm.
19	30/4-1/5 1998	Fetlar, Shetlandsøerne	Skotland	
20	25-26/10 1998	Dirk Bay, Galley Head, Cork	Irland	1K
21	15/10 2000	Kvisker í Öræfum, Austur-Skaftafellssýsla,	Island	
22	13-15/10 2005	Heimaey, Vestmannaøerne	Island	
23	19-20/10 2006	Post Office Garden, Cape Clear Island, Cork	Irland	1K
24	12/10 2008	Corvo, Azorerne	Portugal	
25	14/10 2009	Stórhófi á Heimaey, Vestmannaøerne	Island	
26	9-11/10 + 14-16/10 2010	Brevig og Castlebay, Barra, Ydre Hebrider.	Skotland	1K
27	10/10 2010	Loch Druidibeg Nature Reserve, South Uist, Ydre Hybrider	Skotland	1K
28	29/10-1/11 2013	Porthgwarra, Cornwall	England	1K
29	13-16/5 2014	Hesti Geo og andre lokaliteter, Fair Isle, Shetlandsøerne	Skotland	1K
30	22-23/10 2014	Balranald, North Uist, Ydre Hybrider	Skotland	1K
31	24/10 2015	The Mountain Reservoir, Corvo, Azorerne	Portugal	
32	19/4 2017	Noss National Nature Reserve, Noss, Shetlandsøerne	Skotland	1K
33	16-19/10 2019	Fojo, Corvo, Azorerne	Portugal	1K
34	18/11-7/12 2019	Kittydown, St. Mary's, Scillyøerne	England	1K
35	3-4/11 2021	Christiansø, Ertholmene, Bornholm	Danmark	1K

Forekomst i Vestpalæarktis

Eremidrossel er fortsat en stor sjældenhed i Vestpalæarktis, idet der er 35 godkendte fund af arten (Tabel 1). Ud over de fire første fund, der alle er gjort i Tyskland, så har Storbritannien 13 fund, Island elleve fund, Acorerne tre fund, Irland to fund, Sverige ét fund og Danmark ét fund. Island (2 fund) og Storbritannien (1 fund) er de eneste to andre lande ud over Danmark med novemberfund af arten.

Inden for det vestpalæarktiske område er eremidrossel den næstsjældneste af de fire små amerikanske skovdrossler i slægten *Catharus*, idet der er 87 godkendte fund af olivenskovdrossel, 99 godkendte fund af gråkindet skovdrossel (*C. minimus*) og 13 godkendte fund af rustrygget skovdrossel (*C. fuscescens*) (Hobbs 2022).

De øvrige tre arter af skovdrossler, ud over eremidrossel, blev alle set i Vestpalæarktis i 2021, idet olivenskovdrossel og gråkindet skovdrossel begge blev

dokumenteret på Acorerne og rustrygget skovdrossel blev dokumenteret i Norge. Med godkendelsen af fundet af eremidrossel på Christiansø er 2021 i lighed med 2005 og 2009 de eneste år, hvor alle fire arter er registreret i Vestpalæarktis.

Tak

Tak til sjældenhedsudvalgene i vores nabolande for information om de vestpalæarktiske fund. For kommentarer til denne artikel takkes Andreas Bruun Kristensen og Rune Sø Neergaard. Sidst men ikke mindst tak til Kim Liljehult og Henrik Højholm for billeder.

Referencer

- Hobbs, J. 2022: A List of Nearctic Passerines Recorded in the Western Palearctic (v. 3.1): <https://www.dutchbirding.nl/static/references/nearcticPassersWP-v3.1.pdf>



Snespurv, Esbjerg, 26. december 2021. Foto: Eva F. Henriksen



Bramgås, Ishøj Strandenge, 16. april 2021. Foto: Finn Carlsen

Projekt truede og sjældne ynglefugle 2018-2021

Af Timme Nyegaard og Michael Fink Jørgensen

Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle påbegyndtes af DOF i 1998 og har kørt siden da efter skiftende modeller for dataindsamling, artsudvalg og finansiering.

Projektets nuværende fase er finansieret via aftalen mellem Miljøministeriet og DOF, som blev forlænget til at gælde 2018-2021. Her leverer vi yngleoplysninger på udvalgte arter i de fuglebeskyttelsesområder, hvor de er på udpegningsgrundlaget.

Dette program har vi i projektet valgt at udvide ved at overvåge arterne over hele landet og yderligere supplere med truede og sjældne ynglefuglearter, som ikke er på listen, i det omfang der melder sig folk til at følge dem.

De arter, som projektet er forpligtiget til at levere data på, er hvid stork, sort stork, havørn, kongeørn, fiskeørn, vandrefalk, hedeheg, mosehornugle, perleugle, sorthovedet måge og markpiber. Se alle projektarterne i tabel 1.

Artskoordinatorernes aktiviteter

For hver art er der udpeget en eller flere frivillige artscoordinatorer til først og fremmest at overvåge arten og/eller koordinere et frivillignetværk, der gør det. Alle oplysninger om ynglepar/ynglekolonier indtastes i DOFbasen med eksakte koordinater mindst en gang om året. En sammentælling/vurdering af landsbestanden publiceres hvert år i Fugleåret. Der holdes et week-endmøde en gang om året, hvor alle artscoordinatorer inviteres. Det er muligt for artscoordinatorerne at søge økonomisk støtte til særlige aktiviteter.

Ynglesæsonen 2021 for projektarterne

Årets resultater er vist i tabel 1. Her omtales udvalgte resultater:

Der blev kun registreret 62 ynglepar af hvinand, den reelle bestand vurderes til 100-150 ynglepar. I Tarup Davinde har man nedtaget kasserne, da ungerne bliver ædt af gedder, og i Gribskov er bestanden stærkt reduceret på grund af skovmår, som tager æggene.

Bramgås udviser overraskende tilbagegang på Salt-holm, hvor bestanden er beregnet til 2.568 par ud fra transektoptællinger foretaget af Miljøstyrelsen. I 2018 gav samme metode et resultat på 4.345 par. Plettet rørvagtel havde endnu et dårligt år med kun 61-69 syngende fugle, mens hvid stork igen i år havde hele 7 ynglepar.

Sølvhejre fortsætter etableringen i den danske natur og var i 2021 oppe på 33-36 ynglepar. Skestork fortsætter ligeledes fremgangen, og der blev optalt 585 ynglepar.

59-60 par rovterner er næsten en fordobling af bestanden, det samme er 38-43 par af sorthovedet måge.

Rød glente er også i stor fremgang. I 2021 blev bestanden estimeret til 300-350 ynglepar. Vandrefalk havde for første gang i mange år et lille tilbageskridt til 15 ynglepar.

Den ellers så faste koloni af biædere i Sønderjylland var desværre tom i år, og heller ikke lundsanger blev registreret ynglende i 2021.

Andre interessante ynglefund i perioden

Der ynglede hele 3 par styteløbere på Sjælland i 2021.

I Vejlerne blev et par dværgmåger set foretage redeskift i en hættemågekoloni. Det er ikke hvert år, at arten yngler i Danmark.

Tabel 1. Ynglebestandsopgørelser for projektarterne i 2018-2021. * angiver arter med myndighedsrapportering. – angiver at arten ikke er dækket af projektet det pågældende år. Parenteser angiver estimeret bestandsstørrelse, når det optalte vurderes at være væsentligt under det reelle antal ynglepar. 0 angiver at arten ikke er registreret ynglende i Danmark det pågældende år.

Art	Ynglepar i 2018	Ynglepar i 2019	Ynglepar i 2020	Ynglepar i 2021
Sangsvane	7-9	9-12	13-17	9-10
Bramgås	4.410	Ikke muligt	Ikke muligt	2.795
Hvinand	-	Ikke muligt	Ikke muligt	62 (100-150)
Stor skallesluger	143-147	(130-150)	168-176	167-179
Nordisk lappedykker	0	0	0	0
Plettet rørvagtel	71-74	136-157	67-75	61-69
*Sort stork	0	0	0	0
*Hvid stork	2	3	7	7
Sølvhejre	9	4-5	26-28	33-36
Skkestork	383	469	452	585
Hjejle	0	0	0	0
*Sorthovedet måge	12-15	18-22	24	38-43
Sandterne	0	0	0-1	0
Rovterne	21-24	29-33	28-40	59-60
*Fiskeørn	5	6	8-9	8
*Kongeørn	5	5	5	5
Blå kærhøg	0	0	0	0
*Hedehøg	24-27	25-26	19-20	22-29
*Havørn	93	103	133	152
Rød glente	105 (200)	128-139 (200-210)	144-177	177-201 (300-350)
*Perleugle	4-8	3-10	2-20	3-14
*Mosehornugle	0-3	0	0-4	0
Biæder	4-5	5	6	0
*Vandrefalk	13	13	17	15
Stor tornskade	-	0-1	0	0
Pungmejse	-	5-16	4-9	3-13
Lundsanger	1-3	3	1-2	0
Høgesanger	0	0	0	0
Vandstær	4	1-2	1	1
*Markpiber	0-1	0	0	0



Rovterne, Ishøj Strandenge, 16. april 2021. Foto: Finn Carlsen



Skovhornugle, Vestamager, 9. juni 2021. Foto: John Larsen

Danske fuglestationer – 2021

Redigeret af Peter Lange

Indledning

Til *Fugleåret 2021* har vi modtaget årsberetninger fra alle aktive stationer. Den aktuelle dækning og aktivitet i 2021 vil fremgå af de enkelte afsnit.

Statsejede Fuglestationer:

Tipperne

Tipperne er i dag eneste tilbageværende statsdrevne naturvidenskabelige feltstation. Tipperne hører under Miljøministeriet og administreres af Naturstyrelsen, der står for opsyn og pleje samt publikumsfaciliteter. Fuglelivet på Tipperne overvåges af ornitologer, der er ansat af Amphi Consult, som udfører opgaverne for Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet (tidl.: DMU), der bl.a. – på vegne af Miljøstyrelsen – organiserer overvågningen af vandfugle i området.

Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationer:

Gedser Fuglestation

Fuglestationen blev etableret i 1995 og har siden 2001 haft til huse ved Gedser Fyr. De primære formål er at monitorere fugletrækket gennem trækobservationer og standardiseret ringmærkning forår og efterår samt formidling af naturen for skoler, grupper, lokale folk og turister. Fuglestationens daglige leder er Hans Lind. Webadresse: www.gedserfuglestation.dk

Blåvand Fuglestation

Blåvand Fuglestation, som blev oprettet i 1963, er Danmarks ældste fuglestation. Siden 1963 er der foretaget overvågning af især vadefugle- og havtrækket, og det er en af de længste observationsperioder i Europa. Især overvågningen af de adulte arktiske vadefugles træk forbi Blåvands Huk er unik. Fra 1984 påbegyndtes standardiseret ringmærkning, hvor udviklingen i småfuglebestandene er blevet overvåget. Gennem alle årene er arbejdet udført på frivillig basis. Daglig leder er Bent Jakobsen. Webadresse: www.blavandfuglestation.dk

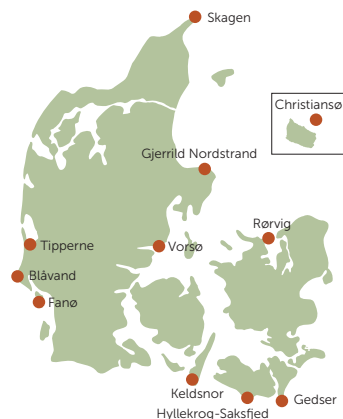
Skagen Fuglestation

DOF har siden 2009 drevet Fuglestationsvirksomhed i Skagen, men i 2017 åbnede Naturstyrelsen for oplevelsescentret Det Grå Fyr, hvori Skagen Fuglestationen sidenhen har haft til huse. De primære aktiviteter har koncentreret sig om ringmærkning, observationer, formidling og indsamling af data om både trækfugle og ynglefugle, samt oplæring af nye ringmærkere og observatører. Det daglige arbejde er primært blevet udført af forstanderen Simon S. Christiansen, lokale ornitologer samt overnattende frivillige fra nær og fjern.

Webadresse: www.skagenfuglestation.dk

Frivillige/private Fuglestationer og lignende: Christiansø Feltstation

Fuglestationsarbejdet på Ertholmene er i slutningen af 2020 blevet reorganiseret, med ny organisation



og ny webside. Man har genoptaget standardiseret ringmærkning samt træktællinger mv. fra foråret 2021. Kontaktperson for foreningen er Anders Mosbech.

Webadresse: www.chroe.dk

Fanø Fuglestation

Fanø Fuglestation blev stiftet i 2017 på privat initiativ, med det formål systematisk og standardiseret at overvåge fugletrækket og rastende fugle på Fanø samt foretage ringmærkning.

Stationens virke kan følges på Fanø Fuglestations åbne facebookside. Søren Brinch er bestyrelsesformand og daglig leder af Fuglestationen. Webadresse: <https://www.facebook.com/groups/224889424358221/>

Gjerrild Nordstrand

En gruppe af frivillige udfører koordinerede trækobservationer i området ved Gjerrild Nordstrand. Træktotaller mv. opgøres på DOFbasen og på egen webside. Jørgen Staarup Christensen er kontaktperson.

Webadresse: <http://gjerrild4ever.blogspot.com>

Hyllekrog-Saksfjed

Der har siden 2009 foregået organiserede, systematiske tællinger af de trækkende fugle i området. Dækningen er daglig i foråret og mere uregelmæssig om efteråret. Træktællingerne foregår hovedsageligt fra Store Brunddrag. Primus motor på stedet er Preben Berg, med hjælp fra en række frivillige.

Fuglestationens rapporter kan læses via www.dofstor.dk

Keldsnor Fuglestation

Fuglestationen blev etableret i 1995, og drives af DOF Fyn med Hans Rytter som leder. Fuglestationens aktiviteter kan følges på www.doffyn.dk/nyheder?kat=13

Rørvig Fuglestation

Rørvig Fuglestation er en lokal forening, hvis formål er at udforske fuglelivet på Rørvig-halvøen. Formand for foreningen er Peter Ellegård Larsen. Webadresse: www.rfst.dk

Vorsø

Øen Vorsø i Horsens Fjord hører under Miljøministeriet og administreres af Naturstyrelsen. Jens Gregersen bebor stationen og varetager optællinger af ynglefugle og øvrige registreringer.

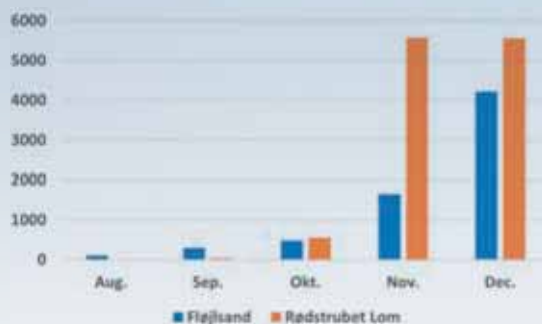
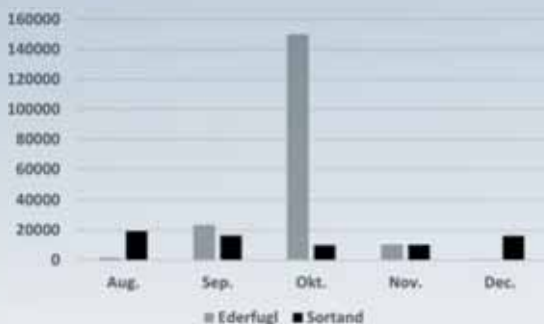
Gedser Fuglestation

Af Bo Kayser og Clausjannic Amland-Labuz

Indledning

2021 har været et spændende år for Gedser Fuglestation. Vi har bl.a. analyseret data fra træktællingerne og fået udgivet artiklen 'Efterårstræk af havdykænder ved Gedser Odde 2009-20' i DOFT. Ud over interessante resultater fremkom der uafklarede spørgsmål om trækket. For ederfugl og mange andre arter topper antallet af trækkende individer om efteråret, og trækket stopper inden årets udgang. Se figur 1. For sortand fortsatte trækket året ud, og for fløjsand og rødstrubet lom steg det faktisk sidst på året. Hvad sker der efter nytår? Hvor langt ind i vinteren fortsætter trækket? Er der tale om træk, eller flytter fuglene sig bare rundt i overvintringsområdet? For at prøve at få svar på disse og andre spørgsmål, gennemføres fra sidst i 2021 og hele 2022 mindst én tælling pr. 10-dages periode. Vi kan allerede nu afsløre, at der er fremkommet spændende resultater, men de afsløres først i næste nummer af Fugleåret.

Gedser Fuglestation er en succes. Den har, som de seneste to årtier foretaget ringmærkning og formidling og de senere år desuden stået for den standardiserede træktælling ved Gedser Odde. Alle årene har fuglestationen været et samlingssted for lokale og tilrejsende fugleinteresserede. I fuglestationens styregruppen har vi taget teleskopet frem og prøvet at se ind i fremtiden. Gedser Fuglestation har med Naturstyrelsen en lejekontrakt, som løber fra 2018-27. De fleste af de nuværende aktive på fuglestationen er ved at være ældre, og nogle af nøglepersonerne er ved at stoppe.



Trækkets antalsmæssige forløb hen over efteråret 2021 for ederfugl, sortand, fløjsand og rødstrubet lom.

Mange af fuglestationens aktiviteter har kørt godt i mange år. Både blandt ledelsen, de andre aktive og blandt aktiviteterne er der behov for en revitalisering. Vi arbejder derfor på at få en ny, yngre ledelse på plads i 2025, så vi ved kontraktfornyelsen med Naturstyrelsen i 2027 kan stille med et yngre hold og nye aktiviteter.

Aktivitetmæssigt var 2021 et normalt år på Gedser Fuglestation. Standardiseret ringmærkning blev gennemført forår og efterår, standardiseret træktælling om efteråret, flere formidlingsarrangementer blev afholdt, og vi hyggede os på fuglestationen.

Ved træktællingerne blev der registreret 844.921 fugle, mens 11.595 fugle blev ringmærket. Begge antal er betydeligt lavere end i 2020.

En stor tak skal rettes til såvel observatører, ringmærkere, alle de andre frivillige og sponsorerne, som har muliggjort endnu et godt år for fuglestationen. Og tak til Naturstyrelsen og Guldborgsund Kommune for et godt samarbejde.

Sjældne fugle set i Gedserområdet gennem året

1 rødhalset gås rastede 19/11. Af forbitrækkende fugle kan nævnes kongeederfugl 4/4 (1), islom 4/10 (1), søkonge 26/10 (1) og lille kjove 6/8 (1) og 14/10 (1). Desuden trækforsøgende sort stork 11/8 og alpesejler set 6/6 (1).

Vær opmærksom på, at ovenstående omfatter hele Gedserområdet, hvorimod træktællingerne kun omfatter Gedser Odde. Ringmærkede småfugle omtales i afsnittene om ringmærkning.



Sort stork, 11. august 2021. Foto: Philip Elbek

Træktælling ved Gedser Odde

I DOF Storstrøm har vi valgt, at træktælling om foråret gennemføres af Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation, se denne, og om efteråret af Gedser Fuglestation på Gedser Odde.

Der blev i efteråret gennemført standardtælling på 127 af de mulige 132 dage i standardperioden fra 11/8 til 20/12, hvilket er flot. I rådata var der i alt 7.222 registreringer (rækker med en til flere individer) af trækkende fugle indrapporteret af 57 observatører. I alt blev der i andet halvår af 2021 registreret 844.921 trækkende fugle, hvilket er et ret normalt antal.

Ringmærkningen på Gedser Fuglestation

Alt i alt blev 2021 et år med en normal ringmærkningsindsats, et moderat antal mærkede fugle og en del arter, som enten var sjældne eller som ringmærkes sjældent.

Allerede i februar lavede vi en tyvstart på forårets ringmærkning. I særlige fælder blev der ringmærket 74 sølvmåger og en stormmåge. Som sædvanlig var der formel sæsonstart 1/3. Ligesom resten af foråret blev der ringmærket ret få fugle. I marts blev det til 504 mod 928 i marts 2020. Blandt småfuglene toppede



Høgesanger, 31. maj 2021. Foto: Hans Lind



I december er det ret mørkt, når vi starter ½ time før solopgang. 16. december 2021. Foto: Bo Kayser



Kernebidder, 2. april 2021. Foto: Rasmus Momme

jernspurv med 88, musvit 70 og blåmejse 61. I april blev der ringmærket 903 fugle, hvilket var omtrent det samme antal som de 1.002 i 2020. Jernspurv toppede med 231 efterfulgt af rødhals med 183 og gransanger med 117. Af de sjældnere arter blev der ringmærket 3 kernebidere og en vendehals.

I maj måned blev der ringmærket 836 fugle mod 856 i 2020. Flest var der af gærdesanger (158), løvsanger (114) og tornsanger (85). Lidt sjældenheder var der imellem med en ringmærkning af henholdsvis rødstrubet sanger (1), høgesanger (1) og buskrørsanger (1).

I juni blev det kun til 166 fugle mod 308 i 2020. Gulbug var topscorer med 34 mærkede, efterfulgt af tornsanger (17) og gransanger (14). Af de sjovere arter kan nævnes lille fluesnapper 1 og spætmejse 1.

Samlet blev der ringmærket 2.484 fugle i løbet af forårssæsonen mod 3.100 i 2020.

I efterårssæsonen blev der også ringmærket færre fugle end sidste år. I juli blev det til 273 mod 508 i 2020. Gulbug toppede også i år med 57. Derefter kom kærsanger (33) og tornsanger (26). Der blev fanget to sortstrubet bynkefugl. De yngledede ude på engen. I august blev der mærket 1.630 fugle mod 2.422 i 2020. Som sidste år flest gærdesangere (332), løvsanger (326) og tornsanger (185). Af de mere sjældne kan nævnes bynkefugl (1) og natravn

(1). I september måned fik 2.645 fugle ring på mod 5.863 i 2020. Flest var der af rødhals med 1.157, men også pæne antal for gransanger (477) og munk (252). Der blev ikke fanget særligt sjældne arter. I oktober blev det til 2.843 mærkede fugle mod 4.386 i 2020. I år var rødhals topscorer med 833 mærkede, fuglekonge (596) og gærdesmutte (356). Af de mere sjældne kan nævnes tyknæbbet nøddekrige (1) og tyndnæbbet nøddekrige (1). Der blev ringmærket 1.683 fugle i løbet af november mod 603 sidste år. Fuglekonge toppede med 733, efterfulgt af rødhals (227) og solsort (208). Af sjældnere arter blev det bl.a. til stor tornskade (1), sibirisk gransanger (1) og ringdrossel (1). Ringmærkningen fortsatte til 7/12, og det gav yderligere 37 fugle.

Samlet blev der ringmærket 9.111 fugle i løbet af efterårssæsonen mod 13.806 i 2020. Det blev til i alt 11.595 i 2021 mod 16.906 i 2020.

Genmeldinger og fremmede ringe

Af fugle mærket i Gedser blev 18 i 2021 genmeldt fra andre steder (Danmark 6, Sverige 3, Belgien 3, Holland 2, Tyskland 1, Polen 1, Spanien 1 og Estland 1). Af fugle mærket andre steder, blev der i løbet af året genfanget 11 i Gedser (Sverige 3, Tyskland 3, Danmark 2, Norge 1, Belgien 1 og Letland 1).



Natrvn, 24. august 2021. Foto: Philip Elbek

	Forår	Efterår
Dækning	Observationer: Se Hyllekrog Fuglestation. Ringmærkning: 14/2 til 20/6 de fleste dage.	Observationer: 11/8 til 20/12 daglig samt spredt resten af halvåret. Ringmærkning: 2/7 til 7/12 de fleste dage.
Ringmærkning Total	2.484 (64 arter)	9.111 (73 arter)
Talrigest ringmærkede arter	Jernspurv 356 Rødhals 312 Havesanger 183 Gransanger 171 Løvsanger 140	Rødhals 2.290 Fuglekonge 1.396 Gransanger 758 Gærdesanger 447 Løvsanger 439
Sjældneste ringmærkede arter	Sydlig nattergal 1 Græshoppe- sanger 1 Buskrørsanger 1 Rødstrubet sanger 1 Høgesanger 1	Skovsneppe 1 Ringdrossel 1 Sibirisk gransanger 1 Tyknæbbet nøddekrige 1 Tyndnæbbet nøddekrige 1
Træktælling total	Se Hyllekrog Fuglestation.	844.921 (187 arter)
Observationer, talrige arter, Gedser Odde	Se Hyllekrog/ Saksfjed Fuglestation.	Ederfugl 208.474 Sortand 94.027 Pibeand 41.843 Ringdue 84.460 Bog-/kværkerfinke 147.867
Observationer, sjældne arter Gedser Odde	Se Hyllekrog/ Saksfjed Fuglestation.	Islom 1 Søkonge 1 Lille kjove 2 Mellemkjove 1 Hedehøg 1

Udvalgte genmeldinger: I 2021 fik vi information om, at den hidtil eneste ringmærkede isfugl ved fuglestationen, som blev fanget 23/7 2020, blev genmeldt 7/8 2020 nær Antwerpen i Belgien 627 km fra Gedser. For denne art har vi dermed som den eneste en genmeldingsprocent på 100. En blåmejsse mærket som 3K+ 24/3 2020 blev aflæst 1 år og 7 måneder senere i Matsalu i Estland 859 km fra mærkningsstedet. En sølvmejsse mærket 17/3 2018 som 4K blev første gang genmeldt fra Pomorskie i Polen 427 km fra Gedser i februar 2019 og blev 9. gang genmeldt fra dette område 15/9. En gransanger mærket 10/9 2020 blev fundet død i Santander i Spanien 24/3 1.681 km fra Gedser.

Udvalgte genfangster: En rødhals mærket 17/10 2018 på Helgoland blev aflæst efter 2½ år 8/5 i Gedser. En sølvmejsse ringmærket på rede i Plön i Slesvig-Holstein 19/6 2015 blev genfanget både 9/2 og 14/2 i Gedser. En fuglekonge mærket ved Kungsbacka i Halland 29/9 2021 blev genfanget i Gedser 10/10 305 km fra mærkningsstedet. Endelig blev en rødhals mærket 29/7 2021 i Lillesand i Norge aflæst 28/9 i Gedser 464 km derfra.

Få mere information

Gedser Fuglestation præsenterer løbende nyheder og resultater via elektroniske medier. På hjemmesiden www.gedserfuglestation.dk publiceres under 'Resultater' årsrapporter for træktælling og ringmærkning tidligt det efterfølgende år. Samme sted publiceres mere omfattende analyser. Daglige blog-indlæg og nyheder kan også læses på hjemmesiden. Endelig er der løbende information til og mellem interesserede via Facebook-gruppen 'Gedser Fuglestations Venner'.

Skagen Fuglestation

Af Anders Brinkmann, Hans Christophersen, Simon Sigaard Christiansen, Henning Ettrup og Knud Pedersen
– bestyrelsesmedlemmer for Skagen Fuglestation

Aktiviteter og materiale

Fra marts til november var der mange forskellige assistenter, som beboede fuglestationen og arbejdede med trækobservationer. Gennemsnitligt var der i denne periode et hold på fem unge mennesker, der dagligt var i felten for enten at ringmærke eller gennemføre træk-tællinger sammen med de lokale ressourcepersoner. Hertil kom alle de gæstende observatører og DOFbase-indtastere, som bidrog til en god dækning gennem sæsonen, særligt i forårmånederne.

De titusindvis af bidrag i DOFbasen muliggjorde, at vi har kunnet sammenstille årets observationer og publicere resultaterne. Der skal lyde en stor og uvurderlig tak til alle de observatører, der bidrog med nøgternt at indtaste i DOFbasen eller hjalp fuglestationens frivillige i felten. Vi vil i denne henseende også gerne henlede opmærksomheden på dokumentet med 'Retningslinjer for indtastning af rovfugle i DOFbasen', som fuglestationen sammen med lokale har udarbejdet. Den giver gode tips om rovfuglens trækbevægelser og huskeregler til, hvordan rovfugletællinger kan registreres i DOFbasen (tidspunkt, trækretning m.m.), så det kan indgå i sammenstillingerne ved årets afslutning og hjælpe fuglestationens frivillige.

I gennemgangen af observationerne fra Skagen i

2021 er data primært hentet fra DOFbasen. Skæringsdatoen for indtastninger var 31/12. Nogle observationer, som ikke blev indtastet i DOFbasen, men var tilgængelige på Birdcall, blev også medtaget i årets oversigt. Det var dog en ganske uoverkommelig opgave at indhente observationer fra en masse forskellige medier, hvorfor det er vigtigt at observationerne når frem til DOFbasen, hvis man vil sikre sig, at de indgår i materialet. Dags-, måneds- og årstotaler er udarbejdet efter samme princip som tidligere år. På den måde kan summeringerne mellem årene bedst sammenlignes. For dage med de største forekomster er der for nogle arter i rapporten tilføjet observationer, som har fulgt andre optællingsmetoder fx intervaltællinger. For observationer af sjældne arter (SU-arter) gælder, at godkendte fund markeres med (G). Endnu ikke afgjorte fund er markeret med (U), og ikke indsendte fund er angivet med (E). Betegnelserne gælder for fundenes status ved redaktionens afslutning i august 2022.

Denne årsberetning er af pladshensyn reduceret i forhold til den oprindelige rapport. Den fulde rapport kan ses i Skagen Fuglestations Årsskrift 2021:

https://www.skagenfuglestation.dk/images/arkiv/dokumenter_arkiv/publikationer/Aarsskrift_2021.pdf



Observatører spejder efter kejserørn, Pælebakke Klit, 17. juni 2021. Foto: Knud Pedersen

Observationer 1. halvår

Rovfugle og falke

Tallene er som i tidligere år beregnet ud fra summen af antal fugle pr. dag rensset for gengangere. Der er derimod ikke taget højde for eventuelle gengangere fra dag til dag. Dette gælder dog ikke for meget fåtallige eller sjældne arter som fx kongeørn, lille skrigeørn og høgeørn, hvor der er tale om specifikke individer, som godt kan være observeret på flere datoer.

En totalsum på 14.454 rovfugle og falke i marts-juni placerer foråret 2021 over gennemsnittet (+24 %) set i forhold til gennemsnittet for tiårsperioden 2011-2020 (11.646). Summen er periodens næststørste og kun overgået i 2018 med en sum på 16.855.

Månedsoversigt over de bearbejdede og sammenstillede rovfugle- og falketal fra perioden marts-juni 2021 fremgår af tabel 1.

Sammenlignet med gennemsnittet for 10-års perioden 2011-2020 blev det for arterne rørhøg, blå kærhøg, hedehøg, spurvehøg, havørn, rød glente, sort glente og musvåge et forår, der lå mere end 10 % over gennemsnittet. Specielt havørn afveg markant med en forekomst på 162 % over gennemsnittet. Dette afspejler fint den markante fremgang, arten udviser i Danmark i disse år. De fleste havørne ved Skagen er strejfer som observeres på trækforsøg, og meget få observeres på regulært udtræk. Forekomsten af musvåge toppede

i maj (3.880) og mediandatoen var så sen som 17/5. De sene trækbevægelser af musvåge udgjordes langt overvejende af 2K-fugle på trækforsøg.

Blå kærhøg toppede i forårstrækket 18/4 (63) og 19/4 (69). Begge dage var andelen af adulte hanner meget stor med henholdsvis 18/4 (36) og 19/4 (21).

Foråret blev et gennemsnitsår for fiskeørn, hvepsevåge, kongeørn, steppehøg, tårnfalk og lærkefalk med mindre end 10 % afvigelse.

For fire arter – duehøg, fjeldvåge, aftenfalk og vandrefalk – lå trækket mere end 10 % under gennemsnittet. Især fjeldvåge optrådte meget fåtalligt med 53 % under gennemsnittet. For vandrefalk ser det ud til, at den stabile fremgang, som vi har oplevet gennem de seneste 20 år, er aftaget, men forekomsten har nu stabiliseret sig på et højt niveau i forhold til perioden før årtusindeskiftet.

Sjældne rovfugle

Højdepunktet var fundet af en adult gulnæbbet glente (G) på trækforsøg over den nordøstlige del af Skagen by og Storsig sent om eftermiddagen 2/5.

Fuglen overnattede i et grantræ ved Batterivej, og næste morgen trak den målrettet mod nordøst over Kattegat. Fotos viste, at det var samme fugl, som var blevet observeret i Holland i dagene 11-12/4 og ved den tyske Nordskyst 15/4. Det er første fund for Europa af

Tabel 1: Summen af de enkelte rovfuglearter og falke i Skagen marts-juni 2021 samt største dage og mediandato.

	marts	april	maj	juni	Total	Største dag	Mediandato
Fiskeørn	1	220	148	20	389	19/4 (33)	29/4
Hvepsevåge	0	0	340	739	1.079	5/6 (231)	4/6
Gåsegrib	0	0	0	1	1	5-6/6 (1)	
Lille skrigeørn	0	0	1	3	3	5/6 (3)	
Kejserørn	0	0	0	1	1	16-17/6 (1)	
Kongeørn	2	2	2	1	3	26/3 og 30/5 (2)	
Høgeørn	0	1	1	1	2	20/4 (1); 10/5(1) + 5-6/6 (1)	
Rørhøg	3	182	253	77	515	22/5 (23)	9/5
Blå kærhøg	13	343	64	8	428	19/4 (69)	20/4
Steppehøg	0	28	7	2	37	19/4 (6)	25/4
Hedehøg	0	3	11	8	22	4/6 (4)	20/5
Spurvehøg	92	2.043	850	153	3.138	19/4 (402)	24/4
Duehøg	9	5	3	2	19	4/3 (2)	2/4
Havørn	24	67	51	52	194	28/4 (14)	1/5
Rød glente	43	162	87	110	402	19/4 og 20/4 (15)	29/4
Sort glente	0	19	46	15	80	2/5 (6)	17/5
Gulnæbbet glente	0	0	1	0	1	2-3/5 (1)	
Fjeldvåge	22	110	18	7	157	19/4 (18)	19/4
Musvåge	468	962	3.880	844	6.154	16/5 og 18/5 (450)	17/5
Tårnfalk	22	508	340	168	1.038	29/4 (100)	30/4
Aftenfalk	0	0	3	17	20	4/6 (8)	4/6
Dværgfalk	3	208	137	3	351	25/4 (40)	29/4
Lærkefalk	0	50	126	95	271	3/6(37)	16/5
Vandrefalk	4	100	42	3	149	25/4 (11)	26/4
Sum	706	5.013	6.411	2.330	14.454		

denne afrikanske art. Den blev tidligere betragtet som en race af sort glente, men er nu anerkendt som en selvstændig art.

Foråret blev også til et gensyn med sidste års fransk GPS-mærkede 2K hun høgeørn (G) med farveringskoden '26'. På nøjagtigt samme dato som i 2020 (20/4) dukkede den nu to år gamle (3K) fugl op over Skagen. Den gjorde et behersket trækforsøg forbi Storklit og ind over den nordlige del af byen sent om eftermiddagen og returnerede mod Hulsig Hede. Endnu en fransk GPS-mærket høgeørn (G) blev opdaget fra Storklit hen på eftermiddagen 10/5. Fuglen – som var en 3K hun med farveringskode '3C' – nåede aldrig længere end til Skagen Klitplantage før den vendte om og tilsyneladende gik til overnatning i bevoksninger på den sydlige del af Hulsig Hede. Selvsamme fugl dukkede igen op i Skagen 5-6/6, hvor den begge dage gjorde trækforsøg. Et tilbagevendende individ af høgeørn i Skagen kendetegnet med farvering blev også konstateret i april 2007 (2K), 2008 (3K) og 2010 (5K).

Skagens tredje gåsegrib (G) blev set på trækforsøg 5-6/6. Det drejede sig om en 2K, og den gav begge dage fornem opvisning og sås flere gange boltre sig i luften i selskab med havørne. Fuglen rastede også i grantræ ved Storsig om eftermiddagen 5/6. Det første fund af gåsegrib i Skagen var 24-25/5 1985 (2K) og det andet fund fra 23-25/5 2019 (2K). Fuglen fra 2021 blev efterfølgende set på Langeland 8/6 og derefter på Samsø i perioden 16/6-22/7.

En kejsjørn 3K (G) blev opdaget på returtræk ved Flagbakken om eftermiddagen 16/6. Fuglen overnattede i Skagen Klitplantage. Næste dag om morgenen blev den igen set over den sydlige del af klitplantagen, før den ved middagstid trak mod sydvest ned over Hulsig Hede og Råbjerg Hede.

Det var det ottende fund af kejsjørn i Skagen. Seneste var en 2K 24-26/4 2005.

Lille skrigjørn blev set med tre fugle. Først en 3K på trækforsøg 30-31/5 og igen 5/6. Yderligere to fugle dukkede op 5/6, hvoraf den ene var en ældre fugl (3K+) og den anden uden alder. En af de tre fugle sås også i stor højde over Skagen 6/6.

Havfugle

For islom (64) blev første halvår 2021 det største, som hidtil er registreret i Skagen. Det overgår med snæver margin 2018 (58). Månedsfordelingen var februar (1), marts (3), april (9), maj (50) og juni (1). Forekomstens mediandato blev 13/5, og største dage blev 13/5 og 22/5 (7). Hvidnæbbet lom (7) heraf seks østrækkende fugle i perioden 20/4-26/5 og en enkelt fugl trækkende ved Grenen 14/1. Sortstrubet lom (185) kulminerede i maj (118) med største dage 10/5 (10), 23/5 (11) og 27/5 (10). Det blev endnu et godt første halvår for rødstrubet lom (19.550). Som vanligt fandt hovedtrækket sted i april (9.176) og maj (5.049). Største dage blev 27/4 (1.260) og 7/5 (919).

Forekomsten af sule (35.102) var i den høje ende af skalaen. Månedsfordelingen var typisk med april (20.792) og marts (10.338) som de største. Forekomstens mediandato var 11/4, som også blev den markant største dag med 4.659 fugle.



Vendehals, Grenen, 10. maj 2021. Foto: Jørgen Kabel

Topskarv (118) havde et meget flot forår og er kun overgået af 2019 (166). Til gengæld blev der sat en ny dagsrekord med 35 trækkende fugle 8/3. Næststørste dag blev 16/3 (25), hvor også den hidtil største flok topskarver i Skagen blev set. Flokken var på 20 fugle, som trak mod nordvest ved Grenen. Marts (102) blev markant største måned. De øvrige fund fordeler sig med april (11), februar (3) og maj (2). Mediandatoen blev 16/3.

Mallemuk oprådte meget fåtalligt i dette halvår. I alt blot 542 fugle i perioden 2/3-15/6. Største dag blev 13/6 (145), og mediandatoen blev 8/5. Forekomsten bekræfter en mere og mere tydelig faldende tendens i antallet af mallemukker i farvandet omkring Skagen.

Der var blot en enkelt iagttagelse af almindelig skråpe med en nordvest-trækkende fugl 13/6.

To fund af sjældne pelagiske havfugle blev det også til i første halvår. Først en sortbrynet albatros 5K+ på træk ved Grenen 17/4 (G). Dette fund udgør det tredje godkendte fund af arten i Skagen. Det første fund er fra 25-26/5 2014 (adult) og samme fugl 17-18/7 2014. Andet fund er fra 8/10 2017 (4K+). En atlantisk/scopolis skråpe rastede i to timer ved Grenen 15/6 (G) før den trak mod nordvest. Det er det første fund i juni af dette artkompleks i Skagen.

Der blev registreret otte lunder, hvoraf de tre var dødfundne på Nordstrand i begyndelsen af marts. En



Dvärgvärpling, Grenen, 10. maj 2021. Foto: Jørgen Kabel

afkræftet lunde 2K kunne samles op på Grenen 14/3, men døde desværre på plejecentralen i Aalbæk. Der blev set tre fugle på trækk ved Grenen henholdsvis 6/3, 17/3 og 19/3. Den sidste blev set så sent som 5/6 og var en adult i yngledragt. Den trak mod øst ved Grenen i en flok sortænder. Eneste fund af søkonge var tre fugle trækkende mod sydøst ved Grenen 12/1. Forekomsten af alk (2.372) var uden større overraskelser. Månedsfordelingen var: Januar (591), februar (425), marts (1.229), april (94), maj (24) og juni (9). Mediandato 3/3 og største dag 27/2 (398). Lomvie (5.379) med flest i januar (3.622) og marts (1.043). Mediandato 22/1, som også blev største dag med 2.437 fugle.

Storkjove (30) havde et sløjt forår. Månedsfordeling med marts (4), april (14), maj (10) og juni (2). Største dag 11/4 (3) og mediandatoen blev 20/4. Altså langt under rekordåret 2017 med 117 fugle i første halvår. Til gengæld blev det et ganske godt år for forårstrækket af almindelig kjove. I perioden 25/3-30/6 blev der noteret 272 fugle. Månedsfordelingen var marts (4), april (128), maj (123) og juni (17). Største dag blev 20/4 (17) og mediandatoen var 2/5. Den mørke form af almindelig kjove optrådte som den markant hyppigste på trækket i april. Af de til farveform angivne fugle på DOFbasen udgjorde mørk form 90 %, hvor den lyse form kun udgjorde 10 %.

I maj optrådte den lyse form hyppigere og udgjorde 41 %, mens den mørke form stod for 59 %. Da den mørke form er den dominerende i artens sydligste yngleområder i Europa og den lyse form i de nordligste yngleområder, er trækkets fænologi forskellig for de to farveformer. De nordlige bestande med mange lyse fugle trækker senere end de sydlige bestande med overvægt af mørke fugle.

Blot én iagttagelse af mellemkjove fra foråret: 9/5 (3K+ lys form) trækkende mod øst ved Højen og Nordstrand.

Ride (2.095) var få og skyldes delvis sporadisk dækning af havfugletrækket i januar-februar, hvor arten kan optræde talrigt i forbindelse med kraftig vind fra den

vestlige sektor. Vejret i februar var også præget af vind fra østlige retninger og vinterligt vejr. Månedsfordeling: Januar (744), februar (22), marts (500), april (281), maj (448) og juni (100). Største dag 4/1 (404). Mediandato 7/4.

Øvrige mere bemærkelsesværdige observationer

Trækket af sangsvane, der stort set forløb i marts, var meget koncentreret med hovedparten af fuglene på en enkelt dag, 13/3 (2.305), som blev den største dag hidtil. De blev fulgt af blot ti pibesvaner – halvdelen af forårets total. Det højeste antal af sortand på en enkelt dag blev set 19/4 (6.563). To trækkende nordisk lappedykker 17/4 var forårets eneste.

Bemærkes skal det, at der for første gang 'nogensinde' ikke blev set turteldue – et udtryk for den krise, som arten befinder sig i. 10/5 trak en alpesejler forbi Storklit (G) – det syvende fund fra Skagen. Plettet rørvagtel blev hørt på mange dage i perioden 21/5 til 3/6 i området mellem Ellekrattet og Grenen – op til tre forskellige fugle. Året før blev arten ikke noteret.

Som vanligt sås en del traner på trækk og trækkforsøg. De største udtrækkende flokke var 1/4 (26) og 16/5 (21). Bedre huskes nok 8/5, hvor en prærietraner (G) trak stik nord sammen med en almindelig traner. Fuglen havde taget hele turen rundt fra Sverige via Sjælland til Nordjylland, hvor den blev set på flere lokaliteter for om morgenen denne dag at blive fundet ved Råbjerg Mose, hvorfra den lettede og forlod landet ved Grenen.

Efter to år uden sort stork blev der i år set to fugle: 18/5 og 5-7/6. Foråret gav blot ni hvid stork – flest 27/5 (5). Silkehejre blev set 5/6 (2), mens sølvhejre blev set på mange datoer foråret igennem. Det er ikke muligt at give et bud på antallet af forskellige fugle. Der blev set op til tre fugle/dag. Skestork blev set på 11 datoer i perioden 24/4-5/6. De højeste antal var 24/4 og 21/5 (begge 4) og 1/6 (6).

Klyde er halvsjælden i Skagen, men 4/5 trak en enkelt forbi. 2/6 trak en pomeransfugl mod øst efter et kortvarigt

ophold. Nævnes skal også 190 sandløber optalt mellem Grenen og Nordstrand 13/2 og fra februar også op til 12 rastende sortgrå ryle på havnen. Temmincksryle blev set med 16 fugle 10/5. Et snedække i februar pressede en del skovsneppe ud i mere åbent terræn. Nævnes kan 12 fugle i Ellekrattet 8/2. Tredækker blev set på datoer i foråret, 10/5 og 16/5, begge på Grenen. Nævnes skal også 118 rastende mudderklire ved Højen 9/5. Endelig skal nævnes en adult hun thorshane, der 10/5 rundede Grenen og trak ind i Kattegat.

Dværgmåge har været fåtallig og sorthovedet måge blev set på fire datoer i perioden 20/5-10/6. Uventet var det, at en 2K bonapartes måge dukkede op 14/6 og blev set i to uger frem til 29/6 – primært i havnen (G). Det er tredje fund for Skagen. Kaspisk måge blev set 5/2 (1 ad.), Højen og 31/3 (1 3K) Grenen. Gråmåge blev set med en 2K fugl på mange datoer i perioden 29/1-19/5. Det kan være samme fugl i hele perioden. En 3K hvidvinget måge rastede på Grenen 21/3 og 27/3. Rovterne optræder stadig mere hyppigt, og seks fugle blev set i perioden 4-18/6. Meget overraskende blev en adult ro-senterne fundet i en blandet terneflok ved Grenen 26/6 (E). Der er tale om det første fund i Skagen og det femte i Danmark. Endelig skal det nævnes, at foråret bød på syv dværgeterner og fem sortterner.

Mosehornugle blev set næsten dagligt fra ultimo april til primo juni – oftest 1-2 fugle, men 25/4 og 14/5 (3). En efternøler blev set 26/6. Slørugle er sjældent ved Skagen, men 2-28/1 holdt en slørugle til i Den Tilsandede Kirke. Første natravn blev set 11/5 ved Poul Eegs Camping, og herefter var der mange iagttagelser, primært fra Klitplantagen, men også på Grenen blev flere fugle set. 25/4 blev en helt usædvanlig tidlig bæder set på Grenen. De næste dukkede først op en måned senere 27/5. Frem til 5/6 var der daglige observationer af op til tre fugle fulgt af enkelte resten af juni. 28/4 og 2/5 blev hærfulgt set ved både ved Nordstrand og Grenen. Fra 20/4-2/6 blev der set ca. 20 vendehal, hvilket er flere end normalt – flest 30/4 med tre fugle. Grønspætte optræder meget fåtalligt ved Skagen, så tre fugle var flere end normalt.

En række mere eller mindre usædvanlige iagttagelser af diverse spurvefugle skal også nævnes. Pirol blev noteret i perioden 9/5-7/7. Samlet 30-40 fugle med de største dage 10/5 (4) og 4/6 (5). Toplærke ses kun sjældent uden for Hirtshals, men en fugl opholdt sig på Grenen i perioden 13-26/5 og 10/6. Op til fire bjerglærker blev set på Grenen gennem hele maj måned frem til den sidste 1/6.

Som året før sås i begyndelsen af juni et større influx af buskrørsanger, og Skagen fik sin del med mindst fire fugle, 21/5 (1) ringmærket Grenen (G), 4/6 (1) Fyrvej (E) og 5/6 (1) Jennes Sø (E) og en i Reservatet (G). En drøselrørsanger blev hørt 19/5 på Grenen og ved Skarvsøen blev en fugl hørt i perioden 2-19/6. Året bød på hele tre rødrygget svale, 10/5 fløj en fugl forbi Storlit og 2/6 blev en set ved Grenens p-plads. Nøjagtigt samme sted – men to dage senere – rastede endnu en rødrygget svale her. Denne var dog noget anderledes med blandt andet mange striber på undersiden og hører givet til en af de østlige racer *japonica* eller *daurica*, som ikke tidligere er set i landet (G). 3/6 blev en bjergløvsanger (G)

fundet ved Grenen. Det lykkedes efterfølgende at fange og ringmærke fuglen til stor glæde for mange tililende. 7/6 blev en sibirisk gransanger ringmærket ved Grenen.

Også 2021 bød på en fin forekomst af rosenstær, 4-6/6 blev der set 3-6 fugle foruden enkeltfugle ved Hulsig 6/6 og Grenen 12/6. Sydlig blåhals er under spredning op gennem Jylland og 8/5 blev én ringmærket ved Grenen. Nordlig blåhals blev set med blot to fugle 13-14/5. Forekomsten af lille fluesnapper var med ca. 12 fugle i perioden 12-30/5 væsentligt mere talrig end i 2021. 10/5 blev der set måske 60 broget fluesnapper på forskellige lokaliteter i området. Det er flere end længe for en art, der er i markant tilbagegang. Tre fund af hvidhalset fluesnapper er usædvanligt, 29/4 (1) han i Skagen by, 10/5 (1) han Poul Eegs Camping og 31/5 (1) hun Grenen (G).

To trækforsøgende rødstrubet piber blev set på Grenen, 9/5 og 17/5. Desuden gav foråret fire citronvipstjert: 1/5 (1 hun R), 8/5 (1 TF) og 1/6 (1 han R), alle fra Grenen foruden én hørt ved Skarvsøen 5/6. Sortrygget hvid vipstjert blev set på seks datoer i perioden 25/2-9/6, hvilket er færre end året før. En ganske markant finkedag var 18/4, hvor mindst 90.000 bog/kvækerfinke trak forbi. Eneste forekomst af hvidvinget korsnæb var 28/3 (1) Skagen Klitplantage og 3/4 (1) Grenen. I en kølig maj måned blev den første karmindompap set 19/5. De største forekomster blev set omkring månedsskiftet maj/juni med op til seks fugle/dag. Foråret gav med 27/4 sen ankomst for den første gulirisk, og der blev set yderligere blot seks fugle.

Forekomsten af lapværpling var meget fåtallig med blot 2-3 fugle i perioden med den første 16/3, og 2/5 blev en fugl set ved både Nordstrand og Højen Fyr. Blot én hortulan blev set, den rastede på Poul Eegs Camping 14/5, hvilket understreger artens tilbagegang. To dværgværpling blev det til, 29/4 (1 TF) og 10/5 (1) ringmærket. Endelig skal forekomsten af hele to hætteværpling omtales. Både 25/5 (G) og 6/6 (G) rastede en han ved Grenen. Arten er hidtil set fem gange i Skagen.

Observationer 2. halvår

Havfugle

Skagen Fuglestations havfugletællinger i andet halvår af 2021 bestod af næsten daglige observationer fra solopgang og mindst fire timer frem i perioden fra 1/7-30/11.

Den faste observationspost var den yderste klitrække på Grenen benævnt 'Verdens Ende 3'. Enkelte dage med østenvind i oktober og november blev observationsposten flyttet til Nordstrand. De fleste dage blev havfugletællingerne foretaget af mindst to observatører.

Tabel 2 viser forekomsten måned for måned samt største dag og mediandato for udvalgte havfugle i andet halvår af 2021.

For rødstrubet lom (3.101) blev forekomsten i andet halvår noget under gennemsnittet for tiårsperioden 2011-20 (4.823). Især november gav relativ få fugle, da der ikke blev observeret større kompensationsstræk af rastende fugle. Sortstrubet lom (86) var over gennemsnittet men med beskedne dagscifre på op til fire fugle. Islom (29) havde for andet år i træk et efterår over normalen, hvor oktober (10) og november (11) som forventeligt gav flest fugle. Hvidnæbbet lom (4) var under normalen. Tre af de fire fugle blev bestemt til 2K, heraf

sås én rastende i området 2-5/10. En adult i sommerdragt trak ind i Kattegat 13/10.

For lille stormsvale (4) blev det et epokegørende år. Ikke fordi antallet var det højeste for Skagen nogensinde, men mere fordi det lykkedes ved hjælp af lokkekald at fange tre fugle i spejlet i slutningen af august og begyndelsen af september. En af fuglene var ovenikøbet mærket med norsk ring. Stor stormsvale iagttoges blot med ét eksemplar 26/9 udtrækkende fra Kattegat.

Antallet af mallebuk (610) var det laveste som hidtil er registreret i Skagen om efteråret og kun en tiendedel af gennemsnittet for tiårsperioden 2011-2020. Største dag blev 25/9 (162).

Sodfarvet skråpe (16) optrådte derimod på gennemsnitsniveau. September var bedst med 11 fugle, og største dag blev 25/9 (5). Almindelig skråpe (15) bekræftede at arten er blevet hyppigere ved Skagen i de senere år. Største dag blev 2/8 (3). Atlantisk/scopolis skråpe blev iagttaget og fotodokumenteret fra båd i farvandet ud for Grenen 18/7 (G), og endnu en fugl blev set fra Grenen trækkende mod sydøst 23/9 (U).

I modsætning til efteråret 2020 (26.148) optrådte sule (40.341) på et niveau lidt over gennemsnit. Hovedparten sås i september-oktober, og største dag blev 18/9 med 2.769 talte fugle. En estimeret dagstotal baseret på intervalltællinger 24/9 gav 5.595 fugle.

Der blev set mindst 12 topskarver i løbet af efteråret. Det blev lidt kompliceret at fastslå det reelle antal fugle, da op til seks 1K-fugle (11/9) rastede i Skagen Havn i perioden 10-28/9. Hertil fem fugle i oktober og én i december. Der var en enkelt observation af thorshane trækkende sydøst ved Grenen 12/10.

Alk (23.935) havde et efterår markant under gennemsnittet for perioden 2011-20 (46.211). Største dag blev 21/10 (6.184). Også for lomvie (4.814) blev forekomsten klart under gennemsnittet (7.646). Største dag for lomvie blev 28/10 (448). Et usædvanligt stort antal af døde og afkræftede alke og lomvier blev registreret på Nordstrand og Grenen i løbet af efteråret. De første fugle dukkede op i slutningen af september, og de triste forhold fortsatte langt ind i oktober. Mange fugle blev indsamlet til nærmere undersøgelse. Fælles for dem alle var, at de var i en meget dårlig kondition og med ekstrem lav vægt. Der var næsten udelukkende tale om ungfugle (1K). Der var ikke tale om et lokalt fænomen, da der både i Sverige, Norge og Storbritannien blev meldt om samme massedød af udhungrede ungfugle af alke og lomvier. Teorier om fugleinfluenza er ikke blevet bekræftet ved undersøgelserne af de døde fugle. Derfor er det nærliggende at fastslå, at fødemangel er den primære årsag til problemerne for alkefuglene.

Søkonger (45) optrådte fåtalligt fra midten af oktober. Største dag blev 23/10 (22), og det var lidt skuffende, da der blev meldt om mange søkonger i midten af oktober fra den jyske vestkyst. Lunde (4) blev observeret fra Grenen 27/9, 6/10 og 18/10. Desuden fra Kattegatkysten ved Fyrvej 28/12.

Der blev i efteråret rapporteret om flere iagttagelser af polarlomvie i de indre danske farvande. Fra Kattegatbunkeren ved Grenen blev en nordøst-trækkende polarlomvie iagttaget 13/11 (U).

Almindelig kjove (46) fortsatte nedturen og optrådte i det laveste antal på efterårstrækket, som hidtil er registreret i Skagen. Største dag blev sølle fem fugle 26/9. Blot fire af fuglene blev bestemt til ungfugle (1K), hvor den første blev set så sent som 13/9 og sidste 12/11. Den voldsomme nedgang i ynglebestanden på de britiske øer med en reduktion på ca. 80% gennem de seneste 20 år harmonerer med den tilbagegang vi oplever om efteråret ved havfuglelokaliteterne i Nordjylland og længere mod syd ved den jyske vestkyst.

Storkjove (1.152) optrådte i størst antal i august (907) med største dag

2/8 (213). Til gengæld var der færre end forventet i september (155) og oktober (65). Trækkets mediandato blev da også så tidlig som 19/8.

Der var blot to iagttagelser af mellemkjove – henholdsvis 4/10 (1 ad. lys form) og 18/10 (1 ad. lys form) og begge trak nordvest ved Grenen. Lille kjove blev set 19/8 med 2-1K, hvor den sidste blev set sent på dagen og kunne være samme som rastede hele morgenen ud for Grenen 20/8. Sidste var en 1K trækkende ved Grenen 24/9.

Antallet af ride (6.980) var en halvering i forhold til 2020 (14.188) og den laveste sum fra andet halvår i de seneste 11 år. Igen et eksempel på en atlantisk havfugleart, hvor bestanden er i tilbagegang. Største dag blev 23/10 (1093). I begyndelsen af august rastede en mindre gruppe rider på Grenen. Flere af fuglene var farvemærkede, og aflæsningerne af farveringene viste, at de alle var mærket på øen Nidingen ved den svenske vestkyst, hvor der findes en mindre ynglekoloni. En af fuglene var mærket som ynglende 4K+ han 2/7 2012 og altså mindst 13 år gammel.

Der blev observeret tre sabinemåger fra Grenen på følgende dage: 23/9 (1K) og 26/9 (1K) rastende og trækkende nordvest og samme dag endnu en 1K trækkende nordvest.

Øvrige mere bemærkelsesværdige observationer

En amerikansk sortand 2K+ han (G) rastede i Ålbæk Bugt ud for Hulsig 16-18/10 og 20/10, og en brilleand 2K+ han blev set ved Grenen 12/7. En vagtel blev hørt synge på Hulsig Hede 12/7, og en tidlig nordisk lappedykker rastede ved Grenens spids 13/9.

Op mod otte sølvhejrer blev set i perioden 10/9-8/10. Flere var dog nok gengangere. 18/10 trak en sort ibis ned i Kattegat øst for Grenen. Det er første fund i Skagen siden 3/6 1971.

Et usædvanligt sommerfund af sortgrå ryle blev gjort ved Grenen 31/7. En tredækker blev set 2/9 ved Buttervej Industriområde.

På Grenen blev der set tre 1K gråmåger på datoerne 7/11, 21/11 og 4/12. Kun en enkelt hvidvinget måge (1K) blev set på Grenen 23/11. Kaspisk måge blev set på 27 forskellige dage i perioden 19/7-26/11 – primært på Grenen. Fordelingen var 24 1K, 7 2K, 4 3K, 3 4K og 13 adulte. Der er formentlig gengangere iblandt. Største dag var 7/10 med syv kaspiske måger. Der blev kun gjort tre observationer af sorthovedet måge. Observationerne stammede alle fra Grenen og var fordelt på dagene 20/9

1 2K+, 23/9 2 2K og 25/9 3 (2 1K og 1 2K). En rovterne 2K+ trak forbi Grenen 21/7, hvilket ikke er så almindeligt i efteråret. Sortterne blev set ved Grenen med 21/7 (1 ad. odr.) og 22/9 (1). Der blev gjort tre sene fund af havterne i november med den sidste i Skagen Havn 17/11.

Af rovfugle blev en imm. kongeørn set over Skagen By 24/7 og endnu én 3/9 – måske samme. 8/7 sås 35 røde glenter, hvilket var det største antal i 2021 og største dagsciffrer i Skagen siden den store invasion i slutningen af juli 2013 med rekorddagen 26/7 (210). 4/7 gjorde en sort glente (2K+) trækforsøg over Grenen. På fuglestationens båndoptager blev der registreret en natugle på Grenen 1/9. Arten er ikke årlig i Skagen.

En vendehals blev set ved Damsted 25/8. 23/8 sås en aftenfalk (1K) ved Grenen. En hunfarvet pirol jagtede en spurvehøg på Grenen 6-7/7. Pungmejse blev set på Grenen tre gange med fordelingen 31/7 (2), 14/9 (2) og 28/9 (1). Flere svaler optrådte sent i Skagen i år. Således blev den seneste digesvale set 29/10, landsvale 27/11 og bysval 1/11.

Der blev kun fundet tre hvidbrynet løvsanger fordelt på 22/9 Grenen, 29/9 Højen Fyr og 7/10 Grenen. En fuglekongesanger dukkede op på Grenen 6-7/11. Det er 16. fund for Skagen. I lighed med sidste år dukkede der en brun løvsanger op i Reservatet 15-16/11 (G). Det er andet fund for Skagen (og Vendsyssel). En sen løvsanger blev set på Grenen 24/10, og formentlig samme fugl blev ringmærket 26/10. På Grenen blev fire sibiriske gransangere ringmærket på datoerne 9/10 (2), 25/10 (1) og 15/11 (1). Herudover blev fire set i felten fordelt på fire datoer i november. En grøn sanger (G) blev fundet i Ellekrattet

7/9. Det er tredje fund i Danmark og andet for Skagen. Fuglen blev i øvrigt fundet i samme krat som forårsfuglen 27/5 2020. To høgesangere blev ringmærket fordelt på 13/8 (1 1K) Grenen og 24/9 (1) Jennes Sø. På Grenen blev der fundet en rødtoppet fuglekonge 26/9.

Et usædvanligt sommerfund af en 1K vandstær blev gjort 1-2/7. Fuglen opholdt sig i grøften ved Batterisko-ven og overnattede i en nærliggende garage.

Skagens seneste grå fluesnapper (1K) opholdt sig i Ellekrattet 5/11. 5/8 blev der ringmærket en blåhals og én blev set i felten (tidspunktet taget i betragtning må begge fugle være sydlig blåhals). Samme scenarie gjorde sig gældende 24/8, hvor tidspunkt og dragtkarakterer antydede, at den ringmærkede fugl nok var af den nordlige race. En sen ringdrossel rastede i Batterisko-ven og på Bankes Marker 2/11.

7/10 rastede en rødstrubet piber på Grenen, og dagen efter (8/10) trak en storpiber over samme lokalitet. Den første bjergpiber dukkede op på Grenen 23/10, og de klart største dage blev 28-30/10, hvor der blev set op til 20 individer. Resten af året ud blev der set 1-4 individer, foruden 11/10 med 10. En markpiber blev hørt over Grenen 20/9. Seneste efterårsfund var i 2019, og før det skal vi tilbage til 2012.

Efter den rekordstore krogneab-invasion i 2019, synes et nyt influks at være under opsejling, da krogneab i tusindtal trak ned gennem Sverige. Kun en enkelt fugl nåede dog Skagen og Danmark, da den blev hørt kalde over Hulsig Hede 6/11 (E). Stor korsnæb blev observeret på 15 forskellige datoer i perioden 15/8-16/11. De største observationer blev gjort på Grenen 30/10 (15)

Tabel 2. Havfugle, Skagen juli-december 2021

Art / måned	juli	august	sept	okt	nov	dec	Sum	Største dag	Mediandato
Rødstrubet lom	96	81	372	1.351	770	431	3.101	23/10 (154)	24/10
Sortstrubet lom	16	9	28	19	6	8	86	23/10 + 26/10 (4)	24/9
Islom	0	0	1	10	11	7	29	10/11 (4)	6/11
Hvidnæbbet lom	0	0	0	4	0	0	4	2/10 + 13/10(2)	-
Lille stormsvale	0	2	2	0	0	0	4	-	-
Stor stormsvale	0	0	1	0	0	0	1	26/9	-
Mallemuk	45	101	284	172	6	2	610	25/9 (162)	24/9
Sodfarvet skråpe	0	0	11	4	1	0	16	26/9 (5)	26/9
Atlantisk/scopolis skråpe	1	0	1	0	0	0	2	18/7+23/9	-
Almindelig skråpe	6	8	1	0	0	0	15	2/8 (3)	31/7
Sule	547	7.521	17.599	12.334	1.992	348	40.341	18/9 (2.769)	25/9
Topskarv	0	0	6	5	0	1	12	11/9 (6)	-
Thorshane	0	0	0	1	0	0	1	12/10	-
Lunde	0	0	1	2	0	1	4	-	-
Alk	33	29	132	18.406	5.289	46	23.935	21/10 (6.184)	23/10
Søkonger	0	0	0	29	11	5	45	23/10 (22)	23/10
Lomvie	28	150	214	1.887	2.270	265	4.814	28/10 (448)	1/11
Lille kjove	0	3	1	0	0	0	4	19/8 (2)	-
Almindelig kjove	7	17	18	3	1	0	46	26/9 (5)	26/8
Mellemkjove	0	0	0	2	0	0	2	4/10+18/10	-
Storkjove	17	907	155	65	8	0	1.152	2/8 (213)	19/8
Ride	74	550	260	3.874	1.767	455	6.980	23/10 (1093)	26/10
Sabinemåge	0	0	3	0	0	0	3	26/9 (2)	-



Lille stormsvale fanget ved natfangst på stranden ved Det Grå Fyr, 22. august 2021. Foto: Knud Pedersen

og 14/11 (13). Gulirisk blev observeret på datoerne 13/7, 16/8 og 6/11. Lapværling blev set på Grenen i perioden 24/9-15/11 med den største dag 18/10 (3). En enkelt dværgværling på Grenen 25/9 blev efterårets eneste.

Ynglefugle

I Skarvsøen blev der talt maksimalt 72 aktive skarvredere. De fleste blev dog udsat for prædation af både ræv og havørn. Sidst i juni var kun 7-8 reder med store unge fortsat aktive. Af andre ynglefugle i Skarvsøen fik mindst fire par blichøns unger på vingerne. Maksimum seks par gråstrubet lappedykker byggede rede eller rugede. Flere opgav dog, og kun et par med unger blev set. Et par knopsvane fik også unger.

Op mod otte rørdrum blev sammenlagt hørt i området Grenen, Reservatet, Storsig og Nederrose. Ud over tre par territoriehævdende traner fordelt på lokaliteterne Reservatet og Nederrose (to par) har Miljøstyrelsen optalt 19 ynglepar på Skagen Odde, hvoraf seks på Hulsig Hede.

Op til otte tejs er set i Skagen Havn i yngletiden, men det er uvist om fuglene har haft succes med yngel.

Ved Stald Grenen fik et par af skovhornugle tre unger på vingerne. Sidst, der med sikkerhed blev konstateret udflyjende unger af skovhornugle i Skagen, var i 2016. Der blev registreret natravn på 12 forskellige lokaliteter på Skagen Odde, men der må have været betydeligt flere ynglefugle i området. Henning Schmidt, som følger ynglebestanden på Skagen Odde, rapporterede i DOFbasen op til 14 syngende hanner i Ålbæk Klitplantage 4/6.

Sortstrubet bynkefugl blev registreret på flere forskellige lokaliteter. Når man gennemgår indtastningerne i DOFbasen giver det 16 lokaliteter med min. 20 par på

Skagen Odde. Det dokumenterer det hidtil bedste år for sortstrubet bynkefugl som ynglefugl på Skagen Odde.

Ringmærkning 2021

Ringmærkningen som foretages på Grenen og omkring Skagen sker under Skagen Fuglestations licens, ligesom også afrapporteringen af årets ringmærkningsaktiviteter i området sker via fuglestationen. Al ringmærkning sker under licens fra Ringmærkningsafdelingen, Statens Naturhistoriske Museum.

Fuglestationen var igennem året – trods corona – bemanded af en blandet skare af erfarne og nye ringmærkere fra Danmark og resten af Europa. Nogle var blot på kort visit, mens andre besøgte stationen i længere perioder. Bemandingen bestod af 36 forskellige ringmærkere, som deltog i mærkningen fra nogle få dage til flere måneder. Foruden de danske ringmærkere har der været mærkere fra Storbritannien, Tyskland, Litauen, Østrig, Frankrig og Italien.

Som tidligere år blev der, foruden i Skagen-området, foretaget fangst efter udvalgte arter andre steder i Vendsyssel men også i Himmerland. På Grenen foregik ringmærkningen fast i "Kabeltromlekrattet" på østsiden af Sandormevej ved "Sylvia-stien" og desuden ved Jennes Sø i Reservatet. Disse lokaliteter suppleredes med ringmærkning i De Gamle Fyrhaver (ca. 50 netmeter) og i Fyrhaven (20 netmeter), som regel midt på dagen efter fangsterne på Grenen var afsluttet eller i forbindelse med rundvisninger. Hertil kom fangst andre steder omkring Skagen, nemlig på stranden ved Det Grå Fyr og på Grenen, i Skagen by og i have på Nordstjernevej. Endelig blev der foretaget målrettede fangster i Skagen Klitplantage, ved Strandby samt ved Lindensborg Å.

Der blev foretaget ringmærkning under Skagen

Tabel 3. Fangstaktivitet under Skagen Fuglestation fordelt på år. Artsantallet inkluderer underarter/racer.

	2017	2018	2019	2020	2021
Antal fangstdage (hele året)	222	229	235	267	240
Antal fugle fanget	5.799	7.750	6.553	10.277	7.785
Antal arter/underarter fanget	78	84	88	103	98
Antal fangstdage (1. marts - 31. oktober)	181	177	176	202	191
Antal fugle fanget	4.692	5.255	5.005	9.448	7.161
Antal arter/underarter fanget	76	80	82	98	91
CES fangster	286	308	232	216	311

Fuglestation året igennem, men den intensive mærkning, der foregik i "Kabeltromlekrattet" startede op i det tidlige forår, så snart vejrforholdene gjorde det muligt, og afsluttedes medio november. Netbanerne blev etableret den 14/3 og nettene blev åbnet første gang den 18/3, hvorefter der blev mærket her frem til den 16/11. Afhængigt af vejrforhold og antal ringmærkere blev der benyttet op til 240 netmeter på de enkelte fangstdage. Ved Jennes Sø, hvor også CES-fangsterne blev foretaget, var der opstillet 120 meter net, som også benyttedes til fangst udenfor CES-perioderne, når vejret ikke var til fangst på Grenen. På stranden omkring fuglestationen fangedes til tider på mørke måneløse nætter med ketcher efter rastende fugle i klitterne eller på stranden, ligesom der blev foretaget fangst med net,

hvor stormsvaler var målet. Også i klitplantagen blev der fanget målrættet efter natravn og ved Lindenberg Å efter tredækker.

Årets resultater

Årets fangst og ringmærkning blev fordelt på i alt 240 dage med et resultat på i alt 7785 fangede fugle, hvoraf de 6868 blev mærket, 158 blev aflæst, mens 733 var genfangst af fugle, som allerede var fanget mindst én gang tidligere på sæsonen (tabel 3).

I forhold til de forudgående år lå antallet af fangstdage (240 dage) på gennemsnittet, mens der blev fanget lidt flere fugle end gennemsnittet i Fuglestationens 5-årige historie. Fangstaktiviteten (inkl. CES-mærkningerne) fordelt på hele året og i "standard"-perioden 1/3



Ringmærkerne Laima Bagdonaite, Rasmus Matthiesen-Juhl og Jonas Pedersen med ringdrossel, Grenen, 23. maj 2021.
Foto: Knud Pedersen

Tabel 4. Oversigt over 1. og 2. halvårs fangster fordelt på mærkede, aflæste fra tidligere år, genfangster af årets fangede fugle samt udenlandsk mærkede fugle.

1. halvår	Mærket	Aflæst	Genfanget	Udenlandsk	Total
Ringdue	1				1
Natram	2				2
Vandrikse	1				1
Stenvender	1				1
Almindelig ryle	1				1
Skovhornugle	2				2
Spurvehøg	9				9
Vendehals	1				1
Rødrygget tornskade	6				6
Skovskade	5				5
Husskade	1				1
Sortmejse	2		1		3
Topmejse	4	1	1		6
Blåmejse	91	9	1	1	102
Musvit	107	16	2		125
Græshoppesanger	1				1
Gulbug	27		3		30
Sivsanger	13				13
Kærsanger	30		1		31
Rørsanger	62	7	4		73
Skovsanger	1				1
Buskrørsanger	1				1
Bjergløvsanger	1				1
Løvsanger	556		7	1	564
Gransanger	234	5	9	1	249
Gransanger, sibirisk (tristis)	1				1
Halemejse, nordlig (caudatus)	2				2
Munk	245	3	10	1	259
Havesanger	86		5		91
Gærdesanger	175	13	19	1	208
Tornsanger	91	21	23		135
Fuglekonge	229	1	14		244
Træløber, nordlig (familiaris)	1				1
Spætmejse	2				2
Gærdesmutte	141		16		157
Grå fluesnapper	6				6
Rødhals	440	14	27		481
Blåhals, nordlig (svecica)	2				2
Lille fluesnapper	2				2
Broget fluesnapper	46				46
Rødstjert	30				30
Sortstrubet bynkefugl, vestlig	1				1
Bynkefugl	1				1
Stenpikker	1				1
Sangdrossel	38				38
Vindrossel	8				8
Solsort	78	9	15		102
Sjagger	1				1
Ringdrossel	2				2
Gråspurv	1				1
Jernspurv	77	2	5		84
Skovspurv	22	3			25
Skovpiber	7				7
Bjergvipstjert	5				5
Hvid vipstjert	1				1
Bogfinke	146	2	4		152
Kvækerfinke	12		1		13
Kernebider	3				3
Dompap	3	2	1		6
Dompap, lille (europaea)	5	2	2		9
Dompap, stor (pyrrhula)	5		2		7
Grønirisk	33	2		1	36
Gråsisken	3			1	4
Gråsisken, lille (cabaret)	62	1	1		64
Gråsisken, nordlig (flammea)	14				14
Stillits	5				5
Grønrisken	10				10
Snespurv	8		1		9
Gulspurv	22	9	2		33
Rørspurv	48	2	2		52
Dværgværting	1				1
Sum	3.282	124	179	7	3.592

2. halvår	Mærket	Aflæst	Genfanget	Udenlandsk	Total
Havlit	1				1
Sortand	1				1
Natram	9		1		10
Vandrikse	3				3
Skarv	1				1
Stor præstekrave	5				5
Tredækker	4				4
Sandløber	1				1
Sortgrå ryle	1				1
Skovsneppe	9				9
Dobbeltbekkasin	2				2
Enkeltbekkasin	5				5
Svaleklire	1				1
Ride				1	1
Havterne	1				1
Lomvie			1		1
Lille stormsvale	2			1	3
Tårnfalk	1				1
Stor flagspætte	3				3
Stor tornskade	1				1
Skovskade	5				5
Sortmejse	14				14
Topmejse	5		5		10
Blåmejse	222	3	50		275
Musvit	119	3	39		161
Skægmejse	61		6		67
Gulbug	8		9		17
Sivsanger	1				1
Kærsanger	48		2		50
Rørsanger	118	4	29	1	152
Landsvale	2				2
Skovsanger	1				1
Løvsanger	129		3		132
Gransanger	296		40	1	337
Gransanger, sibirisk (tristis)	4		1		5
Halemejse	6				6
Halemejse, sydlig (europaeus)	1				1
Munk	207	3	19		229
Havesanger	25		5		30
Høgesanger	2				2
Gærdesanger	99	3	21		123
Tornsanger	303	9	80		392
Fuglekonge	177		68		245
Træløber, nordlig (familiaris)	9		1		10
Gærdesmutte	233	1	30	1	265
Stær	2				2
Grå fluesnapper	9				9
Rødhals	245	1	66	1	313
Nattergal	1				1
Blåhals	2				2
Broget fluesnapper	8				8
Rødstjert	87		7		94
Husrødstjert	5				5
Bynkefugl	1				1
Stenpikker	4				4
Sangdrossel	28		6		34
Vindrossel	24				24
Solsort	53	1	33		87
Sjagger	2				2
Gråspurv	3				3
Jernspurv	140	1	14		155
Skovspurv	5	1			6
Skærpiber	3				3
Skovpiber	11				11
Engpiber	4				4
Bjergvipstjert	1				1
Hvid Vipstjert	8		1		9
Bogfinke	51	1	5		57
Kvækerfinke	46		3		49
Karmindompap	1				1
Dompap	24		2		26
Dompap, lille (europaea)	63		7		70
Grønirisk	9	1			10
Gråsisken	1		1	1	3
Gråsisken, lille (cabaret)	427		3	1	431
Gråsisken, nordlig (flammea)	6				6
Lille korsnæb	4				4
Grønrisken	67				67
Snespurv	2				2
Gulspurv	28	3	2		33
Rørspurv	65		3	1	69
Sum	3.586	35	563	9	4.193

– 31/10 fremgår af tabel 3. Oversigten i tabel 3 omfatter alle fangede fugle, herunder aflæsning af 26 fugle, som var mærket i udlandet. Som kuriosum kan nævnes, at heriblandt var en undsluppet burfugl (bogfinke) måske fra Belgien.

De 18 arter, hvoraf der blev mærket eller aflæst fugle i et antal på mere end 100 fugle, udgjorde 86,3 % af de fangede fugle. Hyppigst fanget var rødhals med 794 (hvoraf 93 blev fanget mere end én gang (genfanget)) og løvsanger med 696 (hvoraf blot 9 blev genfanget) efterfulgt af gransanger med 586 (hvoraf 49 blev genfanget). I kontrast hertil blev 35 arter fanget i et antal på blot 1-2 fugle. Opsummering af årets mærkninger på halvår (frasorteret genfangster af fugle, der allerede var fanget én gang i 2021) fremgår af tabel 4.

Året bar præg af, at der ikke var større invasioner, snarere tværtimod. Dette underbyggedes af, at der i standardperioden blev fanget ca. 25 % færre fugle end i 2020 på trods af, at der kun blev fanget på 12 dage (6 %) færre. Der blev også kun fanget ganske få af f.eks. nordlig gråsisk, stor dompap og sortmejsje, som er typiske invasionsfugle.

Set på årets mærkninger i forhold til 2020 var der flere ændringer at bemærke. Forudsat at fangsterne kunne ses som udtryk for ynglesæsonens forløb generelt, havde blåmejsje en ungeproduktion på ca. halvdelen af sidste års resultat. Løvsanger og munk havde dårligere ynglesæson end i 2020 med kun halvt så mange fangede 1K-fugle, mens musvit havde et rigtig dårligt år med kun 1/3 1K-fugle, og fangsten af unge rørsurv faldt til bare 1/4 i forhold til 2020. Også unger af solsort udeblev, ligesom grønirisk og fuglekonge havde en dårlig ynglesæson. Modsat havde gærdesmutte med en god ynglesæson, mens gransangers var som året før. Yderpunkterne var stor flagspætte med ti gange flere 1K-fugle i forhold til 2020, mens der blev fanget ti gange færre af topmejsje. Varierende fangstaktivitet som følge af f.eks. vejrforhold kan selvfølgelig have haft indflydelse på forskellene.

Hvad angår rariteter blev året lidt magert – blot en enkelt vestlig bjergløvsanger, den blev mærket den 3/6 ved Kabeltromlen. Herudover kan nævnes subrariteter som dværgværling, der blev mærket den 10/5, hvilket er et lidt usædvanligt tidspunkt (flest forekommer i efteråret), buskrørsanger og høgesanger. Derudover kan nævnes sibirisk gransanger, stor tornskade, karmindompap, lille stormsvale, tredækker og vendehals som arter, der ikke fanges så ofte i området. Af sjældent fangede fugle kan ligeledes nævnes havlit og lomvie.

Der blev foretaget aflæsninger af 158 fugle fordelt på 20 arter, som allerede var ringmærket ved Skagen tidligere år. Samlet blev der aflæst 2,2 % af de mærkede fugle.

Der blev flere steder foretaget specialmærkning efter udvalgte arter. Tredækker, lille stormsvale, natravn, natmærkning på Grenen mv. Det gav, foruden mål-arterne, også en række vadefuglearter, som sjældent fanges. Det var alm. ryle, sandløber, sortgrå ryle, stenvender, dobbelt- og enkeltbekkasin. Hertil kom småfugle som snesurv og skærpiber.

For yderligere detaljer se fuglestationens årsrapport på www.skagenfuglestation.dk.

	Forår	Efterår
Dækning	1. januar - 30. juni	1. juli - 31. dec.
Ringmærkning, total	3.282	5.468
Tre talrigest ringmærkede arter	Løvsanger 556 Rødhals 440 Munk 245	Lille gråsisk 427 Tornsanger 303 Gransanger 296
Sjældneste ringmærkede arter	Buskrørsanger 1 Bjergløvsanger 1 Gransanger, sibirisk (ssp. <i>tristis</i>) 1 Lille fluesnapper 2 Dværgværling 1	Lille stormsvale 3 Gransanger, sibirisk, (ssp. <i>tristis</i>) 4 Høgesanger 2
Observationer almindeligste arter	Bog/kvækerfinke 170.000 Sortand 127.986 Sule 35.102	Sortand 92.324 Sule 40.341 Alk 23.935
Observationer, usædvanlige arter/antal	Sangsvane (13/3 2.305) Plettet rørvagtel 3 Islom 64 Hvidnæbbet lom 7 Sort stork 2 Silkehejre 2 Topskarv 118 Tredækker 1 Thorshane 1 Lunde 8 Mellemkjo ve 1 Hvidvinget måge 1 Rovterne 6 Lille skrigeørn 3 Hærfugl 1-2 Bjæder 19 Pirrol 30-40 Toplærke 1 Drosselrørsanger 2 Rødrygget svale 2 Rosenstær 5-8 Lille fluesnapper 12 Hvidhalset fluesnapper 3 Citronvipstjert 4 Hvidvinget korsnæb 2 Hortulan 1 Dværgværling 1	Brilleand 1 Islom 29 Hvidnæbbet lom 4 Stor stormsvale 1 Sodfarvet skråpe 16 Almindelig skråpe 15 Sort ibis 1 Topskarv 12 Tredækker 1 Thorshane 1 Lunde 4 Lille kjo ve 4 Mellemkjo ve 2 Sabinemåge 3 Hvidvinget måge 1 Rovterne 1 Hvidbrynet løvsanger 3 Fuglekongesanger 1 Vandstær (1K, 1-2/7) Storpiber 1 Markpiber 1 Dværgværling 1
Observationer sjældne arter	Alpesejler 1 Prærietrane 1 Sortbrynet albatros 1 Atlantisk/scopolis skråpe 1 Bonapartemåge 1 Rosenterne 1 Gåsegrib 1 Kejserørn 1 Høgeørn 2 Gulnæbbet glente 1 Buskrørsanger 4 Rødrygget svale, asiatisk 1 Bjergløvsanger 1 Hætteværling 2	Amerikansk sortand 1 Brun løvsanger 1 Grøn sanger 1
Ynglefugle, sjældne (par)	Trane 22 Rørdrum 8 Skarv 91 Sortstrubet bynkeflugt 20	

Rørvig Fuglestation

Af Stefan Andersen og Jørgen Bech

Sort stork, Dybesø,
25. maj 2021.
Foto: Klaus Bjerre



Indledning

2021 var fuglestationens 49. år.

Foråret 2021 blev næsten en kopi af foråret 2020 præget af vinde fra vestlige og nordlige retninger som medførte et begrænset træk (kun marginalt bedre end 2020) og dermed lange observationsdage med få fugle og et samlet forårstræk, der igen for de fleste arter lå under gennemsnit.

Specielt april var ramt af kølige dage med vind fra nordlige retninger og ingen dage med vindretning fra syd og sydøst, som er en forudsætning for godt træk i Rørvig. I sidste halvdel af maj gik vinden i sydøstlig retning med start 21/5 og med en varmestrøm fra det sydlige Europa. Det gav så omsider bonus i Rørvig med sort stork, kongeørn, biæder og citronvipstjert.

Ankomsttidspunkterne for rovfuglene var ikke, som måske forventet, påvirket af det dårlige vejr, hverken med tidlige eller sene ankomster. Dette fremgår af figuren for udvalgte arter, hvor 2021-ankomsterne sammenlignes med de seneste 10-års ankomster.

Trækket blev dækket fra marts til lidt ind i juni med faste morgenobservationer ved Korshage samt dagobservationer på de fleste dage.

Vinteren var uden storme, men september havde et par dage med kuling fra NV og oktober havde en mindre storm 21-23/10. Disse to perioder hentede årets observationer af stormfugle hjem.

Der blev set to SU-arter i 2021: Den ene – asiatisk fløjsand – blev en ganganger fra 2020, og i september blev der fundet en amerikansk pipeand i Hovvig. Arten er ny for Rørvig og dermed Rørvigs art nr. 322.

Derudover, for andet år i træk, lille stormsvale fra oktober (regional SU-art).

Vinter

Vinteren startede mildt, men fra midten af januar til slutningen af februar var der flere perioder med kold NØ-vind og dagsfrost. Om vinteren raster et stort antal ænder ud for nordkysten. For andet år i træk rastede en asiatisk fløjsand, som sås fra starten af året og ind i marts ved kysten ud for Sandflugtsplantagen. En søkonge lå forholdsvis tæt på land 1-2/1. Desuden rastede en brilleand ved Korshage i den sidste halvdel af februar og ind i marts blandt en flok sortænder, nok

fuglen fra Hornsherreds vestkyst, der havde flyttet sig på grund af isdannelse. Det var Rørvigs tredje brilleand. En islom sås regelmæssigt gennem det meste af vinteren. Kyststrækningen er sikker for nordisk lappedykker, som toppede med ni fugle 9/3. Ederfugl toppede med 4.000 12/2 ved Skansehage.

Mellem 28/1 og 4/2 rastede en vandstær i kanalerne i Ringholm Skov. Vandstær er sjælden i Rørvig, og dette var bare den 13. forekomst.



Stenpikker, Flyndersø, 7. maj 2021. Foto: Klaus Bjerre

Tabel 1 Ankomster

Ankomster	2011-2020	2021
Fiskeørn	mellem 23/3 - 1/4	27/3
Rørhøg	mellem 13/3 - 27/3	21/3
Hvøpsevåge	mellem 5/5 - 18/5	9/5
Lærkefalk	mellem 17/4 - 29/4	27/4

Forår

På baggrund af den uheldsmæssige vejsituation for Rørvig fra marts og ind i maj blev rovfugletrækket en del under gennemsnittet for de sidste 10 år (se skema hvor årets resultat er sammenholdt med de seneste 10 års gennemsnit)

Selv med forbehold for vejrtilstandene viste fjeldvåge endnu en nedgang med blot 24 trækkende fugle (34 trækkende fugle i 2020), hvilket for året udgør kun 12 % af 10-års gennemsnittet på 196. For et par arter var 2021 'godkendt': Steppenhøg, som er steget i forekomst de seneste 10 år, optrådte med seks trækkende fugle trods de dårlige vejrtilstande. Hvøpsevågetrækket på 565 var meget tilfredsstillende og lå 15 % over 10-års gennemsnittet.

Trækket i april var uden de helt store dage, men 27/4 udmærkede sig ved hele 12 trækkende havørne

Tabel 2 Rovfugletrækket 2021

Art	Forår	Efterår	TOTAL	10-års-gennemsnit
Fiskeørn	49	19	68	121
Hvøpsevåge	565	16	581	505
Kongeørn	2		2	
Rørhøg	159	24	183	199
Blå kærhøg	58	17	75	89
Steppehøg	6		6	5
Hedehøg		1	1	3
Spurvehøg	526	155	681	1.168
Duehøg	7		7	16
Havørn	48	1	49	36
Rød glente	131	21	152	144
Sort glente	1		1	6
Fjeldvåge	13	11	24	196
Musvåge	618	1.129	1.747	3.070
Tårnfalk	96	6	102	128
Aftenfalk	3		3	8
Dværgfalk	26	5	31	65
Lærkefalk	46	3	49	89
Vandrefalk	14	5	19	33
	2.368	1.413	3.781	5.881



Ride, Korshage, 15. oktober 2021. Foto: Klaus Bjerre



Sandløber, Korshage, 27. august 2021. Foto: Klaus Bjerre

indenfor bare én eftermiddagstime. Også træktallene for flere øvrige arter var ramt af de ugunstige vejrforhold. Som et eksempel kan nævnes gul vipstjert med et forårstræk på 1.301 mod et 10-års gennemsnit på 2.751, men også engpiber og skovpiber lå langt under deres 10-års gennemsnit. Til gengæld havde bogfinke nogle gode dage som fik træktallet op på 63.576 (heraf 43.940 i dagene 16-18/4) mod et 10-års gennemsnit på 46.943.

Ringdroslen viste, som en af Rørvigs karakterarter, gode takter med 86 rastede og trækkende (hvilket dog ikke kunne hamle op med rekorden i 2020 på 143). Største flok var 16 trækforsøgende 16/4.

2/5 trak en damklire ved Korshage – Rørvigs sjette. En noget speciel observation, da den af observatorerne først efterfølgende blev endeligt bestemt på basis af stemmeoptagelse.

Det blev endvidere til 11 rastende og trækkende mosehornugler men bare fire rastende vendehalse, som er det laveste tal i 10 år.

Endelig sidst i maj løsnede det op med varme og østenvind og flere gode dage mellem 22/5 og 26/5. Det gav blandt andet 225 hvepsevåger 22/5 og 131 24/5. Desuden var der op til to rastende og trækkende kongerne 24/5-26/5 (efter foto en 2K og en 3K). En helt usædvanligt sen forekomst. 24/5 blev det krydret med sort stork (1), biæder (2) og aftenfalk (1) og 25/5 citronvipstjert (1) (den tredje for Rørvig). Biæder optrådte flere dage frem til 6/6 med i alt 11 fugle omkring Korshage og siden på østsiden af Hovvig.

Mellem 19-29/6 rastede to engsnarrere i Søndervang helt op af bebyggelse, som betød en noget forstyrret

nattesøvn for nogle af naboerne. 27/6 gav årets eneste kærløber rastende i Hovvig.

Blandt sub-arterne 4 gulirisk i april og maj, 24/5 pirol (1) (eneste). Fortsat dystert udvikling for flere arter, idet foråret lukkede med kun karmindompap (2) og ingen hortulan.

Sommer – ynglefugle

Fokusarten rødrygget tornskade faldt efter rekordåret 2020 (23 par, 50 unger) noget tilbage med et årsresultat på min. 14 par og 41 udflyjende unger. 6 par ynglede på Slettemose, der i 2021 var i knapt så optimal tilstand med en reduceret græsning. En opgørelse af artens store udvikling på Rørvighalvøen kan læses i en artikel i DOFT nr. 3/2021.

Desuden er der fokus på sortstrubet bynkefugl, som er en forholdsvis ny ynglefugl fra 2016. Trods mange forstyrrelser på Korshage med mountainbikes, løbere og hundeluftere lykkedes det to par at få en succesrig ynglesæson. Desuden et par ved Flyndersø. Hedelærke gentog succesen som ynglefugl med 0-2 par – syngende fra to lokaliteter i juni.

Selvom isfugl optrådte i starten af året med op til tre i Hovvig og Nykøbing Bugt, blev der hen over foråret og sommeren kun set en enkel, og der var ikke mistanke om yngleforsøg ved Rørvig-lokaliteterne. Til gengæld er bomlærke ved at bide sig fast med to par i henholdsvis Nørrevang og Søndervang.

I Hovvig blev der optalt 726 par ynglende skarv, hvilket er en lille fremgang fra 2020 (717). Tallet har de seneste 10 år svunget uden nogen trend mellem 501 og 1.066 med en median på 806.



Søkonge, Korshage, 23. oktober 2021. Foto: Klaus Bjerre

Efteråret

Det tidlige træk gav 2/8 middelhavssølvmåge 1 juv. og lille kjove trækkende ved Korshage i en middel vind fra NV.

Sølvhejre, som har været stigende i antal de senere år, toppede i Hovvig 23/9 med 23. Lokaltiteten havde desuden en sortterne, som rastede 4-5/10.

Hovvig husede som vanligt store mængder andefugle. Dagsmaksimum for udvalgte arter fremgår af skemaet (der dækker hele året).

Årets største hit var fra Hovvig. 26/9 blev en adult han af amerikansk pibeand fundet på lokaliteten i en blandet andeflok. En ny art for Rørvig, der senere blev genfundet i den tilstødende Nykøbing Bugt, hvor den sås frem til begyndelsen af december.

Efteråret bød på flere mindre lavtrykspassager og et par mindre storme 23-24/9 og 21-23/10. Til gengæld var november stille og rolig.

De to små storme gav nogle gode dage. I dagene 23-25/9 blev der ved Korshage set sodfarvet skråpe (4), mellemkjove (2), storkjove (4) og almindelig skråpe (1). Igen 15/10 sås fem sodfarvede skråper i en kraftig NV vind.

En lidt kraftigere kuling drejede nordvest 22-23/10 og blev fulgt med havobs fra Korshage. 22/10 sås årets eneste stor stormsvale og 23/10 en lille stormsvale, der dansede tæt forbi kysten og kunne følges kontinuerligt i flere minutter. Det er andet år i træk med lille stormsvale (efter to fugle i 2020) yderst spredt på årstiderne med en i januar, én i juli og endnu én i oktober. Arten er pludselig poppet op igen efter ikke at være set siden 2004! Andre arter på dagene var thorshane (1), mallek (2) og søkonge (33).

	Forår	Efterår
Dækning	1/1 til 30/6	1/7 til 31/12
Tre talrigeste trækkende arter	Ringdue 20.680 Bogfinke 63.576 Kvækerfinke 16.853	Bramgås 14.808 Sortand 8.143 Stær 8.680
Største dags maksimum rastende ænder Hovvig	Hvinand 540 Troldand 470 Bjergand 360	Taffeland 166 Skeand 463 Knarand 174 Pibeand 520 Spidsand 224 Krikand 1.860
Ynglefugle	Skarv 726 par Dobbeltbekkasin 1 par Rødrygget tornskade 14 par (41 juv) Rødtoppet fuglekonge 3 par Sortstrubet bynkefugl 3 par (9 juv)	
Bemærkelsesværdige observationer	Brilleand 1 Asiatisk fløjlsand 1 Vagtel 1 Nordisk lappedykker 12 Natrav 2 Engsnarre 2 Plettet rørvagtel 1 Islom 1 Sort stork 1 Kærløber 1 Damklire 1 Søkonge 1 Kaspisk måge 1 Rovterne 3 Kongeørn 1 Steppehøg 7 Hedehøg 1 Sort glente 1 Mosehornugle 11 Biæder 11 Ilsfugl 3 Vandstær 1 Aftenfalk 3 Pir 1 Bjerglærke 2 Ringdrossel 86 Rødstrubet piber 1 Citronvipstjert 1 Karmindompap 2 Stor korsnæb 2 Gulirisk 4 Lapværting 2	Vagtel 1 Nordisk lappedykker 13 Islom 2 Stor stormsvale 1 Sodfarvet skråpe 9 Odinshane 1 Thorshane 1 Søkonge 35 Lille kjove 6 Mellemkjove 2 Sabinemåge 1 Middelhavssølvmåge 1 Rovterne 2 Sortterne 4 Hedehøg 1 Lille flagspætte 1 Ilsfugl 2 Ringdrossel 1 Stor korsnæb 5 Lapværting 1
Observationer sjældne	Amerikansk pibeand 1	
SU-arter	Asiatisk fløjlsand 1	Lille stormsvale 1

Efteråret var helt uden invasionsarter, hvor eksempelvis silkehale næsten udeblev med kun 3-4 i december og yderst få korsnæb, heraf fem stor korsnæb 29/10. Blandt rastende fugle kan nævnes op til 50 snespurve Korshage medio december.

Yderligere information om fuglelivet på Rørvig-halvøen kan findes på fuglestationens hjemmeside: www.rfst.dk



Fjordterne, Flyndersø, 10. maj 2021. Foto: Klaus Bjerre



Alm. Ryle, Korshage, 2. august 2021. Foto: Klaus Bjerre



Hærfugl på fuglestationens vindue, 20. september 2021. Foto: Sebastian Thorup Hansen

Blåvand Fuglestation

Af Bent Jakobsen

Normalt sker der ikke så meget på Blåvand Fuglestation om vinteren, men i år havde vi Joshua Emil Haahr og Emma Engel Sohnemann fra DOFung i perioden 19/1-15/2, hvor der blev foretaget træktællinger som gav flere interessante observationer og ringmærket, hvor flere fåtallige arter blev fanget.

Da vi startede forårssæsonen 2021 var der fra 1/3 en rigtig god bemanding. Minimumprogrammets standardiserede ringmærkning blev frem til 1/4 dækket af Jacob Colemann Nielsen, hvorefter Samuel Perfect fra engelske Dover tog over og stod for ringmærkningen resten af sæsonen. Vi har med de to haft en god og kvalificeret ringmærkning; men desværre var foråret præget af en del dårligt vejr og kulde. Det betød også at antallet af de tidlige forårstrækkere var relativt lave. Xenia Salomonsen gav flere gange en hånd med ringmærkningen.

Den største nyhed var at Simon Græsbøll Iversen fra DOFung meldte sig som frivillig observatør på fuglestationen. Det skete som et samarbejde mellem Simons lokalafdeling, DOF Østjylland og Blåvand Fuglestation. DOF Østjylland takkes mange gange for samarbejdet. Han tiltrådte d. 1/3 og for første gang i mange år fik vi fuld dækning af forårs trækket.

Ud over den faste stab fik vi også glæde af Amanda Johannisson DOFung som frivillig i perioden 5/4-12/5, ligesom Rasmus Momme DOFung stødte til i april og blev til 15/6.

På grund af Coronaen havde vi Samuel Perfect helt frem til 22/8, hvor han var en stor inspirator for mange

af vores unge folk på stationen og udøste af sin store viden om fuglenes fædning.

1/7 startede efterårssæsonen op med registrering af fugletrækket langs kysten og det var Samuel Perfect og Bent Jakobsen som stod for opstarten med at få de første vadefugle i notesbogen. Senere tiltrådte Jonas Pedersen, DOFung 20/7 som ringmærker, og Sebastian Thorup Hansen, DOFung 1/8 som observatør resten af efteråret til 15/11.

Det er meget glædeligt, at så mange unge har haft lyst til at bidrage til arbejdet på Blåvand Fuglestation i kortere eller længere perioder, og flere glædede os med ophold som frivillige i efterårssæsonen. Det gjaldt bl.a. Hanelie Sidhu, Luke Nelson, Isabel Hunter DOFung, Lise Hykkelbjerg DOFung, Andreas Kristian Pedersen, Merit Lenk DOFung, Michaela Berdough, Taima Lorentzen, Andrea Mestrov, Oliver Laursen DOFung, Simon Græsbøll Iversen DOFung, Rasmus Momme DOFung, Serbastien Delaëre, Ole Fries Larsen og Bjørn Frikke. Hertil kommer at David Manstrup og Henrik Böhmer har været meget aktive og har bidraget med mange fine observationer og tællinger fra Blåvands Huk.

Anders Zuschlag tog som sædvanligt hånd om Blåvand Fuglestations ringmærkningsdatabase. Sven Bødker donerede igen meget vigtige bøger til Blåvand Fuglestations bibliotek, som efterhånden er ret imponerende.

Alle skal have en stor tak for indsatsen.

Fuglestationen havde to åbenthus arrangementer. 1/8 afholdt vi Strandskadens dag, som blev en stor



Jonas ved nettet, 30. august 2021. Foto: Sebastian Thorup Hansen



Danmarks tidligste nordsanger ringmærket på Blåvand Fuglestation, 28. juli 2021.



Samuel og Amanda kigger på fældning, 24. april 2021. Foto: Bent Jakobsen

succes. Vi havde lånt informationstraileren fra Nationalpark Vadehavet, som stod på vores P-plads. Ca. 100 mennesker besøgte os på fuglestationen, hvor vi kunne fortælle om strandskadens træk, Vadehavets betydning og fremvise ringmærkning. Vores folk på stranden havde også rimeligt travlt med 25-30 besøgende, som alle fik set trækkende strandskader, idet 1092 passede Blåvands huk denne søndag. I ringmærkningen fik alle besøgende set fugle i hånden og fremvist hvordan ringmærkning foregår og to så spændende arter som vende Hals og rødrygget tornskade kunne fremvises.

Euro Bird Watch Day blev afholdt 2/10 Det var en rigtig fin dag både på stationen med ringmærkning og på observationsposten ude i klitterne, hvor op mod 50 gæster fik sig nogle gode oplevelser med fugletræk.

I forbindelse med World Migratory Bird Day 8/5 inviterede vores personale til et interskandinavisk birdrace for fuglestationer i Danmark, Norge og Sverige. Et helt nyt initiativ og aldrig prøvet før. Der var god tilslutning og i alt syv fuglestationer deltog. Vinderen blev ikke uventet Ottenby Fågelstation men Blåvand fik en flot 3. plads. De deltagende fuglestationer scorede således: Ottenby 150 arter, Skagen 128 arter, Blåvand 122 arter, Landsort 121 arter, Falsterbo 111 arter, Utsira 75 arter og Christiansø 60 arter. En stor tak til de deltagende fugle-



Et kuldefremstød bragte store mængder af skovsnepper til Sydvestjylland, Blåvand, 11. februar 2021. Foto: David Manstrup



Tabel 1. Årstotaler for de seneste 12 år for trækket af 6 arktiske vadefuglearter.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Gnsnt
Strandskade	9710	13785	10911	12977	15495	10698	12387	13580	9025	16948	9859	14897	12522
Stor præstekrave	1111	1533	1003	996	644	1695	724	749	538	915	1486	1105	1041
Islandsk ryle	7413	5333	4045	4326	4306	4511	5482	5762	2573	7412	4565	4846	5047
Almindelig ryle	6300	6807	6751	5706	7559	5148	4931	11548	5965	4014	3629	7979	6361
Lille kobbersneppe	1610	1830	944	854	1155	1491	1173	2197	567	1926	1596	1908	1437
Strandhjejle	728	491	419	412	1115	435	487	305	218	478	429	624	511
Sandløber	2318	1412	1976	2059	1211	1718	2039	2541	1553	2809	3077	2964	2139
Stenvender	729	640	693	468	307	335	682	429	215	735	544	935	559

stationer. En stor tak til de deltagende fuglestationer.

21/8 og 19/10 havde vi fornemt besøg af Ørneklubben med Mads Oddershede og en lille gruppe børn med forældre. Vores ringmærker Jonas tog sig pænt af dem og de fik en ringmærkningstur med gode oplevelser. Børnene var meget begejstrede og forlod Blåvand med en fin oplevelse i rygsækken.

18/9 havde Blåvand Fuglestation sammen med National Vadehavet besøg af et lille hold fra Estisk national-TV, der filmede en række naturprogrammer i Danmark, hvoraf et selvfølgelig skulle handle om Vadehavet og de mange trækfugle ved Blåvands Huk. Bent Jakobsen, Xenia Salomonsen og John Frikke tegnede og fortalte og de tre TV-folk fra Estland fik mange gode ting 'i kassen', hvilket kunne bevidnes da vi så udsendelsen.

14/10 havde DOF kurset 'Fugle for alle' henlagt deres

aktiviteter til Blåvand Fuglestation. Kurset henvender sig til forældre og bedsteforældre om hvordan man bedst formidler fugle for børnene.

I uge 42 var der atter Feltræf i Blåvandområdet, hvilket betød mange gode fugleoplevelser. Som noget særligt var en samlet DOFung lejr med 26 deltagere og en del af feltræffet. I den anledning inviterede Blåvand Fuglestation sig selv hen på Blåvandgård 20/10 om aftenen, hvor de unge lovende fuglekiggere oven på vores medbragte pizza'er fik fortællingen om DOF's ældste og mest kendte fuglestation. Det skete ved at Bent Jakobsen, John Frikke og Svend Aage Clausen fortalte om fuglestationens historie og om den lange tidsserie med indsamling af data, som kendetegner Blåvand Fuglestation, men også gamle anekdoter fra fuglestationens tidlige år. For at gøre fortællingen mere nærværende for de unge DOF'ere, så gav vores ring-

Scandinavian Bird Observatory Bird Race Results

8th May 2021

1st Ottenby 150 species

2nd Skagen 128 species

3rd Blåvand 122 species

Landsort 121, Falsterbo 111, Utsira 75, and Christiansø 60

*Congratulations Ottenby Fuglestation
for winning the Scandinavian Bird
Observatory Bird Race 2021!*

Many thanks to all observatories for participating, we hope you had a great day! Below is a summary of the results. See the excel attachment in the email for the full species lists for each observatory.

Total number of species recorded: 196

Species recorded by all observatories:

Greylag Goose
Mallard
Common Eider
Common Wood Pigeon
Eurasian Whimbrel
Common Redshank
Mare Gull
Great Black-backed Gull
European Herring Gull
Lesser Black-backed Gull
Great Cormorant
Hooded Crow
Eurasian Skylark
Barn Swallow
Willow Warbler
Common Chiffchaff
Eurasian Blackcap
Eurasian Wren
Common Starling
Common Blackbird
Song Thrush
European Robin
Common Redstart
Meadow Yellow Wagtail
White Wagtail
Meadow Pipit
Common Chiffchaff
Common Linnet
European Goldfinch
Common Reed Bunting

Species recorded by only one observatory:

Skagen

Sandhill Crane
Great Skua
Eurasian Bittern
Kestrel-legged Buzzard
Eurasian Jay
Horned Lark
Grey Wagtail

Utsira

Pomarine Jaeger
Atlantic Puffin
Yellow-billed Loon
European Shag
Little Bunting

Blåvand

Red Knot
Garden Warbler
Spotted Flycatcher
Bluetit

Landsort

Greater White-fronted goose
Horned Grebe
Jack Snipe
Hein Harrier
Soliman Wren
Marsh Tit
Thrush Nightingale
Orchard Bunting

Ottenby

Grey Partridge
Tundra Swan
Garganey
Common Pochard
Little Ringed Plover
Black-tailed Godwit
Purple Sandpiper
Little Gull
Caspian Gull
Montagu's Harrier
Black Kite
Lesser Spotted Woodpecker
Long-tailed Tit
Collared Flycatcher

Christiansø

Red-breasted Flycatcher



Isabellastenpikker, 14. november 2021. Foto: David Manstrup

mærker Jonas Pedersen og vores observatør Sebastian Thorup Hansen en skildring af, hvordan det var at være på Blåvand Fuglestation som en ung DOF'er.

I foråret blev der også gjort standardiserede optagelser af nattrækkende fugle i luften over Blåvands Huk, det såkaldte 'nocmig' nocturnal migration. Det sker ved at der mindst én nat om ugen gøres kontinuerlige optagelser med et kvalificeret optageudstyr fra haven bag fuglestationen. Efterfølgende tappes filen for info om antallet af lydtytninger og deres fordeling på tid og arter. Optagelserne i foråret gav flere overraskende arter.

I foråret byggede Samuel Perfect en lysfælde til natsværmere. Natsværmere tiltrækkes af det kraftige lys og gemmer sig efterfølgende under nogle æggebakker, så de om morgenen kan beses, bestemmes og tælles. Således blev det til i alt 393 arter og 3123 indtastninger i naturdatabasen.

Birdrace resultat



Der kigges på schwarz' løvsanger, 18. oktober 2021. Foto: Sebastian Thorup Hansen

Der indløb i løbet af foråret et tilskud fra sommerhusudlejningsfirmaet 'Sol og strand' for at støtte det gode arbejde og formidling, som de skrev. Derudover arbejder vi i øjeblikket på at omsætte en bevilling fra Friluftsrådet til nogle informationstavler og oversættelse af vores folder.

Styregruppen for Blåvand Fuglestation består af Bent Jakobsen, John Frikke og Svend Aage Clausen.

Observationer forår

December 2020 og januar 2021 var ret milde, men i begyndelsen af februar kom pludselig et kuldefremstød med sne og meget lave temperaturer.

Det blev en katastrofe for mange af de skovsnepper, som var blevet for at overvintre i Danmark, men blev fanget bl.a. i området omkring Blåvand, hvor de er blevet stoppet af havet, som de ikke har haft mod til at trække ud over. Mange af skovsnepperne søgte føde i sommerhushaverne, Enten under sneen eller på de soleksponerede områder, hvor sneen var smeltet men jorden frosthård. I nogle haver gik op til 15 skovsnepper frit fremme på græsplænen for at finde føde. Et godt sted at se dem var også på de sydvendte skråninger på de lave diger, hvor de stod og sugede solens varme til sig. Mange gik også rundt i grøfterne hvor der nogle steder var lidt vand og håb om lidt mad.

For at få et overblik over antallet af skovsnepper prøvede fuglestationen at lave en koordineret tælling i sommerhusområdet. Det var dog ikke muligt at få dækket hele området, men der blev optalt 260 skovsnepper, så det samlede antal har nok ligget på 3-400. Desværre blev der også fundet rigtig mange døde skovsnepper over de to uger det barske vejr hærgede, og antallet har ikke været under 50.

Også andre arter blev ramt af kulden. 11 hedelærker fristede tilværelsen ude i de yderste klitter under kuldeperioden i februar.

Kulden betød også at vandområderne inde i landet frøs til, og det bevirkede at 77 toppet lappedykker trak forbi Hukket 11/2. Det var ny rekord og den tidligere rekord lå 54 år tilbage og var fra 1967 med 67.

Rekorden af lille skallesluger blev også slået eftertrykkeligt 13/2 idet 27 trak forbi. Tidligere var det maksimale antal set på en dag 2. Rekorden kan sandsynligvis tilskrives genopretningen af Filsø, hvor mange nu overvintre, men som frøs til.

Ved optagelser af nattræk med parabol, nocmig, åbner der sig en helt ny verden inden for fugletrækket. Der er mindst en gang om ugen foretaget optagelser gennem foråret, hvilket har givet mange spændende oplysninger om, hvad som rører sig over Blåvands Huk i nattens mørke. Udover de mere almindelige trækfugle dukker også nogle overraskelser op bl.a. slørugle 18/4 og plettet rørvagtel 19/4. Af sidstnævnte foreligger kun to tidligere fund ved fuglestationen fra 1966 og 1975. Begge tidligere fund var døde fugle fundet under de daværende telefonledninger. Så det er første observation i 46 år.

Optagelserne gav også en syngende sydlig nattergal tidligt om morgenen 11/5.

En af de mest uventede fugle i foråret var en stor-skråpe, som trak mod nord 15/5. Det var 10. fund og



Stæretæk, Blåvandshuk, 10. oktober 2021. Foto: Sebastian Thorup Hansen

første forårsfund for Danmark og 3. fund for Blåvand. Også en almindelig skråpe passerede 13/4.

De store flokke af overvintrende sortænder udeblev fuldstændig i januar-marts 2021 med et maksimum på kun 320. Derimod med en fast træktæller hele foråret fik vi godt styr på de trækkende sortænder, som løb op i ikke mindre end 80.422. En amerikansk sortand rastede 8/4.

Trækket af rødstrubet lom med 5584 kunne ikke leve op til sidste års 7270, og den bedste dag var 8/5 med 856.

Igen i år sås pænt med almindelig kjoive idet 44 trak mod nord og en enkelt mellemkjoive blandede sig 9/5.

En flot rosenstær holdt til i området lige omkring fuglestationen i flere timer 2/6.

I begyndelsen af maj lagde dværgterne igen an til at yngle umiddelbart nord for pælerækken til militærområdet. Som sædvanlig var Oksbøllejren meget imødekomende, og 21/5 gik vi i gang med en 'markeringsindhegning' af området med snor og skilte om ynglende fugle, som et led i Nationalpark Vadehavets kystfugleprojekt. Op til 15 par lagde an til at yngle inden for området, men der kom overhovedet ingen unger på vingerne. Nogle af de besøgende på stranden respekterede hverken skilte eller hegning. En gruppe af ATV'er kørte lige igennem snoren, og selv om de blev gjort opmærksom på at der var ynglende fugle i området, var det ikke noget de kunne tage sig af og fortsatte. Flere personer gik også bare ind over snoren bl.a. nogle med løs hund. Desuden kører kitebuggier tæt forbi hegningen med deres drage tæt hen over jorden. Men en altovervejende årsag til at fuglene



Stor stormsvale, 23. september 2021. Foto: Sebastian Thorup Hansen

ikke fik ynglesucces skyldes uden tvivl ræv. Derfor har fuglestationen lavet en aftale med Nationalpark Vadehavet og Oksbøllejren om til næste år at opsætte et ræve/hundesikkert hegn.

Observationer efterår

Igen i år var vi så privilegerede at have bemanding allerede fra 1/7, hvor vadefuglene så småt er i gang. Og trækket af flere af de arktiske vadefuglearter lå over gennemsnittet. Glædeligt var det at strandkade nåede det næsthøjeste antal inden for de seneste 12 år og ikke mindre end fire dage med mere end 1000 trækkende med maksimum 15/8 1512.

Tab. 1. Årstotaler de sidste 12 år af 8 arktiske vadefuglearter. 6/8 blev den helt store trækdag for vadefuglene med omkring 3000 fugle. Højeste daglige antal af de arktiske vadefugle i efteråret. Islandsk ryle 6/8 899, almindelig ryle 6/8 916, lille kobbersnepe 6/8 513, sandløber 30/7 330, strandhjejle 7/8 277, stor præstekrave 6/8 188 og stenvender 15/8 145.

Stor kobbersnepe er meget sjælden på Hukket, men islandsk stor kobbersnepe optrådte i år med to større flokke med henholdsvis 9/9 12 og 2/10 35. Sidstnævnte flok blev senere på dagen set trækkende på Mandø.

Efterårets rovfugletræk var det ringeste i mands minde. 5 vandrefalke er det laveste antal i mange år. Normalt ligger antallet på mere end 10. Også i Vadehavet har der været meget få vandrefalke i vinteren, så der er uden tvivl tale om en reel nedgang.

Derimod var småfugletrækket imponerende. Ikke mindst stær sprængte rammerne med i alt 70.193, hvor højeste antal 14.240 sås 25/10. Men også bog/kværkerfinke havde antalsmæssigt et fint efterår med i alt 178.578. Højeste antal sås 29/10 49.700.

Med 3310 var antallet af rødstrubet lom fint i år. Om efteråret ses ikke de kæmpe store dage, som om foråret og maksimum blev 378 13/9.

Det var et glædeligt gensyn med tre arter, som det er lang tid siden vi har set ved Blåvand. En nøddekrige kom 4/9 trækkende og gik ned i fyrhaven, men forsvandt umiddelbart efter. Seneste observation var i 2008. En hærfugl rastede lige omkring fuglestationen 20-21/9. Fuglen sad meget på vindueskarmene

på fuglestationen og nærliggende sommerhuse, hvor den så ud til at spise edderkopper. Den var på et tidspunkt i vores ringmærkningsnet, men fløj desværre hurtigt ud igen. 26/9 hørtes en pungmejse flere gange fra stationshaven. Stemmen blev optaget og fuglen blev helt sikkert bestemt til pungmejse og den første siden 2010.

For første gang i et par år er almindelig kjove med 175 igen over 100 på et efterår. Arten sås i perioden 8/7-15/10. Højeste antal 23/9 med 14. Det blev kun til en til to mellemkjover så tidligt som 14/8. En trak syd og en trak nord, så det kan ikke udelukkes at det er samme fugl. Under optællingerne af de arktiske vadefugle i juli var der en stationær og meget tillidsfuld storkjove på stranden. Fuglen opholdt sig på stranden 14/7-12/8. Udover den blev der set i alt 10 fugle. Og så blev det til to lille kjove 23/9 og 15/10.

Endelig blev det igen til lidt havfugle med 11 stor stormsvale 23/9. Den første sodfarvet skræpe dukkede op allerede 20/7 og højeste antal var 4 23/9. Det lader til at almindelig skræpe bliver hyppigere og hyppigere med 4 i år og 13/8 sås en balearskråpe, hvilket var 8. observation ved Blåvands Huk. Og så er det jo dejligt at den smukke sabinemåge igen er ved at være årlig med 2 observationer.

Også svømmeænderne fremviste pæne tal med højeste antal i parentes, således pibeand 5456 (19/9 1439), spidsand 1360 (4/10 449) og krikand 1449 (7/8 140).

I uge 42 var der igen feltræk med flere sjældne observationer. Bairds ryle, sibirisk bynekfugl, flere taigapibere og en mulig østlig gul vipstjert, som i øjeblikket granskes af sjældenhedsudvalget.

Sidst men ikke mindst blev der dagen inden sæsonafslutningen fundet en isabellastenpikker på stranden, og flere besøgende nåede at se den. Det var 3. observation i Danmark og 2. i Blåvandområdet.

Det blev ikke til så mange tællinger på Nyeng men 18/10 trak 12.020 sang/vindrosler og 42 ringdrosler. Sidstnævnte uden tvivl underestimeret, da mange af dem kom ret højt. 3/11 trak på to timer midt på dagen 36 musvåger, hvilket er mange her i det vestjyske.

Ringmærkning forår

Forårets total endte på 1903, hvilket er 248 over gennemsnittet for 1984-2020, som er på 1654. Der blev ringmærket 58 arter. Med lidt ringmærkning om vinteren blev der fanget flere arter som vi normalt ikke fanger mange af, således sølvmåge 1, misteldrossel 1 og sjagger 12. Foråret var meget koldt hvilket betød at vi i marts kun fik ringmærket 192 fugle. Således blev det til en af dårligste marts i mange år. Derimod blev der taget revanche i april med 784, og maj med 601.

Det kolde forår betød også at den første løvsanger først dukkede op 25/4, og højest usædvanligt fangede vi ingen rødtoppet fuglekonge i foråret.

Højeste dagstotal var 229 18/4.

Med 120 ringmærkede løvsangere ligger vi stadig godt under gennemsnittet på 240, hvorimod det er lige omvendt med gransanger 224 med et gennemsnit på 127.

Foråret gav flere interessante aflæsninger og genfund. En fuglekonge som blev ringmærket 14/10 2020 i Kilnsea Clay på østkysten af England, genfangede vi 24/3, hvilket er en afstand på 571,3 km. Vi havde i løbet af foråret også nogle aflæsninger af sølvmåger fra Rusland.

Vi aflæste flere gange en af vores egne gærdesangere som var ringmærket 4/5 2014. Første aflæsning var 22/5 hvilket er 7 år og 17 dage efter den blev ringmærket. Ved aflæsningen 12/6 havde fuglen rugeplet. Da fuglen ved mærkningen var 2K er den altså 8 år gammel, og de 12 gram har hver vinter, indtil videre 7 gange været i Østafrika. Ifølge Danmarks trækfugleatlas blev det Danmarks ældste gærdesanger. Den tidligere var 6 år og 1 måned. De to ældste gærdesangere i Europa er iflg. EURING 7 år og 11 måneder. Efter mærkningen er fuglen hvert år aflæst ved Blåvand Fuglestation mellem 3/5 og 17/7.

En gulbug vi genfangede var knap så gammel idet vi havde ringmærket den tilbage i 2015. Spændende om fuglene dukker op igen næste år.

Derudover blev en af vores vende-halse ringmærket 20/4 aflæst 7/5 ved Lista Fuglestation i Norge 298 km mod nord. Her holdt fuglen til i en længere periode. Det er fuglestationens første udenlandske genfund af vende-hals.

Ringmærkning efterår

Efterårets ringmærkning blev ikke overvældende, da der overhovedet ikke var invasioner af nogen arter, ligesom gransanger og fuglekonge skuffede. Totalen endte på 2999 af 62 arter, hvor gennemsnittet ellers ligger på 3785 ringmærkede fugle. De enkelte måneder blev juli 130, august 489, september 572, oktober 1509, november 299.

Helt usædvanligt fangede vi for første gang i mange år flere løvsangere 176 end gransangere 167 og fuglekonger 143. Vi skal helt tilbage til 2002 for at finde et år med færre fuglekonger. Gennemsnittet for fuglekonge er på hele 510.

Der blev sat to nye efterårsrekorder. Med 104 ringmærkede grønsiskener fangede vi for første gang over 100 af denne art. Gennemsnittet er på kun 17,6. Med 141 kvækerfinker satte vi også ny efterårsrekord. Gennemsnittet er kun 21,2. 9/10 blev den største dag i efteråret med 346.

	Forår	Efterår
Dækning	Januar-juni	Ultimo juli-15. november
Ringmærkning, total	1903	2999
Tre talrigest ringmærkede arter	Rødhals 367 Gransanger 224 Fuglekonge 137	Rødhals 594 Solsort 220 Munk 185
Sjældneste ringmærkede arter	Vendehals 5 Nordlig blåhals Sortstrubet bynkefugl 3 Grønlandsk stenpikker Karmindompap 3	Vendehals Blåstjert Sortstrubet bynkefugl 6 Ringdrossel 3 Høgesanger 2 Nordsanger Fuglekongesanger 2 Hvidbrynet løvsanger Sibirisk gransanger Rødtoppet fuglekonge 6 Fyrremejse 5 Stor tornskade Karmindompap Dværgværling
Observationer almindeligste arter	Sortand 80422 Rødstrubet lom 5584 Fjord/havterne 4836	Bog/Kvækerfinke 178578 Sortand 99357 Stær 70193
Observationer, usædvanlige arter/antal	Nordisk lappedykker 2 Plettet rørvagtel Islom 4 Almindelig skråpe 1 Mellemkjøve Middelhavssølv-måge Gråmåge Steppehøg 2 Hedehøg 2 Biæder Piról 2 Rosenstær Markpiber Gulirisk 4	Brilleand Nordisk lappedykker 2 Islom 3 Stor stormsvale 12 Sodfarvet skråpe 12 Almindelig skråpe 5 Pomeransflugl Islandsk stor kobbersneppe 35 Thorshane 3 Lunde 2 Søkonge 90 Lille kjøve 3 Mellemkjøve 3 Sabinemåge 2 Middelhavssølv-måge Gråmåge Sort glente Natugle Hærflugl Nøddekrige Hvidbrynet løvsanger 9 Fuglekongesanger Høgesanger 2 Lille fluesnapper 3 Rødstrubet piber Stor korsnæb 21
Observationer sjældne arter	Amerikansk sortand Storskråpe	Amerikansk sortand Balearskråpe 2 Bairds ryle Schwarz løvsanger Sibirisk sortstrubet bynkefugl Isabella stenpikker Tajgapiber 3 *Østlig gul vipstjert
Ynglefugle, alm. (par)		
Ynglefugle, sjældne (par)		

• Observationen er under behandling af DOF's sjældenhedsudvalg



Stenvender, Blåvandshuk, 14. august 2021. Foto: Bo L. Christiansen



Storkjove, Blåvandshuk, 6. august 2021. Foto: Bo L. Christiansen

Ynglefuglene på Tipperne

Af Ole Thorup(1) & Thomas Bregnballe(2)

1. Amphi Consult, 2. Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet

Indledning

Tipperne er et af de vigtigste yngleområder for engfugle i Europa. Her yngler 300-400 par vadefugle fordelt på otte arter, og især forekomsten af tocifrede antal ynglepar af engryle, brushane og stor kobbersneppe gør Tipperne til noget særligt. Engryle, brushane og stor kobbersneppe er de mest truede engfugle i Europa, og der er under fem lokaliteter i Europa, der har tilsvarende eller højere forekomster af alle tre arter.

Ynglefuglene på Tipperne er blevet optalt og kortlagt efter en fastlagt optællingsmetode hvert år siden 1928, og materialet fra de 94 ynglesæsoner udgør en af verdens længste tidsserier for ynglefugle. Overvågningen af fugle på Tipperne er en del af det nationale overvågningsprogram NOVANA.

Ole Thorup har sammenstillet data, og forfatterne har i fællesskab udarbejdet den endelige tekst.

Ud over de systematiske registreringer af engfuglenes yngleforekomst er klækningssuccessen i en del af rederne hvert år blevet overvåget siden 1986. Tillige er forekomsten af par med unger (ungefamilier) blevet kortlagt siden 1998, og gentagne kortlægninger af ungefamilierne benyttes også til at estimere ungerens overlevelse.



Figur 1. Kort over Tipperne med lokale stednavne.

I et notat fra Aarhus Universitet (Thorup & Bregnballe 2021) præsenteres resultaterne fra overvågningen af de vigtigste arter i tabeller. Her i Fugleåret fremlægges blot et uddrag af resultaterne fra overvågningen af ynglefugle i 2021. Anvendte stednavne findes angivet på kortet i Figur 1.



Skestork, Værnengene, 21. marts 2021. Foto: Eva F. Henriksen

Våd maj tiltrak mange svømmeænder

Hvad fugtighedsforholdene angår var foråret 2021 kontrastfyldt. For tredje år i træk var april tør, engene tørrede hurtigt ud, og i den sidste uge af april var der meget tørt. I starten af maj begyndte en længere nedbørsperiode, og maj 2021 blev den vådeste maj måned siden 1983 – der faldt knapt fire gange så meget nedbør som normalt i maj på Tipperne. Fra ca. 6/5 og måneden ud lå store dele af engene med sjåpvand, og der var meget vand i alle vådområder. Selvom det var forholdsvis langt henne i ynglesæsonen, at der kom vand, tiltrak forholdene en del svømmeænder, især atlingænder og skeænder. Begge arter er meget påvirkelige af fugtighedsforholdene. Ved månedsskiftet april-maj var der kun ankommet et par atlingænder og to par skeænder, men i løbet af den første uge af maj ankom yderligere otte par skeænder, og i anden halvdel af maj ankom flere atlingænder, så der i alt var seks par.

I juni tørrede engene forholdsvis hurtigt ud igen, og der fandtes ingen ællingekuld af hverken atlingænder eller skeand, selvom der var vand i de største af panderne helt hen til sidst på måneden. Der fandtes en skeand med rede, men den eneste art af svømmeand der sås med ællingekuld var gråand, hvor der sås fire familier i juni og juli.

Den meget nedbørsrige maj måned medførte ikke nogen markant stigning i antallet af ynglende vadefugle. Der var i alt 363 par ynglende vadefugle på Tipperne i 2021, mens der de to foregående år havde været hhv. 303 og 346 par. Den lille stigning i antallet af ynglepar skyldtes bl.a., at der var en del flere ynglepar af rødben i 2021: 126 par mod hhv. 95 og 102 par i 2019 og 2020.

Regulering af prædatorer på Tipperne

Engryle, brushane og stor kobbersneppe er tre truede arter af engfugle, og de er koncentreret på meget få lokaliteter i Danmark (Thorup 2018). Tipperne er et af de bedste yngleområder for disse arter. En stor stigning i omfanget af prædation af engfugles æg og en lavere overlevelse blandt ungerne blev vurderet til at være den vigtigste årsag til tilbagegang i antallet af ynglende engfugle i Nordeuropa (Roodbergen m.fl. 2012). Engfuglene på Tipperne er derfor meget sårbare, hvis prædationstrykket bliver højt.

Overvågning i tidligere ynglesæsoner med rede-kameraer og systematiske observationer på Tipperne viste, at ræv og rørhøg var de vigtigste prædatorer på engfuglenes æg og unger (bl.a. Laursen m.fl. 2009). Da der tre år i træk 2015-2017 havde været en meget høj prædation i de overvågede vadefuglereder, og der i 2017 var tre rævefamilier på Tipperne, blev det besluttet at intensivere indsatsen med at regulere ræv. I foråret 2018 viste der sig mårhund på Tipperhalvøen, og denne art blev efterfølgende også målrettet forsøgt reguleret.

I 2021 blev en hunræv og et kuld på 7 hvalpe aflivet 11/5 på det nordlige Store Tipper, og samme dag aflivedes et kuld på 4 rævehvalpe på Adamspold. De to regulerede familier vurderes at have været de eneste familier på Tipperne i 2021. Herudover var der dog mindst én enlig ræv, der strejfede rundt, men enlige ræve, der ikke bebor en grav, er næsten umulige at få

aflivet. En han og en hun af mårhund blev aflivet på det nordlige Store Tipper 7/1, og herefter registreredes ikke mårhund på reservatet før i juli. En han af mårhund aflivedes på Adamspold 19/7 og 23/7 en hvalp samme sted. I 2018-2020 blev der på Tipperne i alt reguleret 4 hunner og 11 hvalpe af ræv og 3 hanner, 3 hunner og 30 hvalpe af mårhund.

Den store indsats med regulering af ræv og mårhund havde tilsyneladende en stor effekt. I 2015-2017 blev i gennemsnit 7,3 % af alle overvågede engfugles reder præderet pr. dag. I 2018-2020 var dette tal faldet til 2,8 % om dagen – svarende til 38 % af niveaue i 2015-2017.

Besøg af ræv på øen Fuglepold havde betydning for ynglefuglene

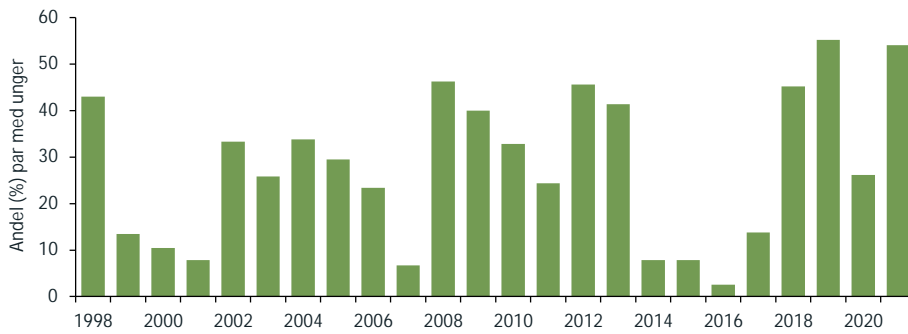
Fuglepold har et forholdsvis lille engareal på 38 ha, men engen, vådområderne og de tilgrænsende vadeflader udgør et meget fint ynglehabitat for de engtilknyttede vadefugle og for klyde. Efter at gravningen af en dyb kanal i vinteren 1980-1981 betød, at Fuglepold blev til en ø med vandfyldte render hele vejen rundt, opbyggedes sidst i 1980'erne en af de tætteste engfuglebestande, der er set (Thorup 1991). Rovpattedyr som ræv passerer ikke regelmæssigt over Fuglepold pga. af vandet, der skal passeres, og derfor er der perioder og ynglesæsoner med meget lidt prædation og andre perioder med meget prædation på øen. Dette var tydeligt i 2021.

Sidst i april opholdt en ræv sig på Fuglepold, og den blev iagttaget på den første ynglefuglekortlægning 25/4. Meget få ynglefugle havde denne dag etableret sig på øen: Ingen klyder mod 23 par i 2020, 11 par viber mod 19 par på samme tidspunkt året før og 2-3 par store kobbersnepper mod 6 par i 2020. Ræven forsvandt omkring månedsskiftet april-maj og sås ikke på et rævereguleringsbesøg 11/5 eller på seks kortlægningsbesøg mellem 2/5 og 2/6. Igennem maj og første halvdel af juni etablerede der sig bl.a. 10 par klyder og 6 par store kobbersnepper og 3 brushøner anlagde reder. På et besøg 13/6 var Fuglepold 'levende' af ungevars-lende vadefugle: Der var 10 ungefamilier af rødben, 6 af klyde, 7 af vibe og 2 ungefamilier af stor kobbersneppe, ligesom der sås 2 redeulolige brushøner, der formodentlig var tæt på at klække unger.

Der blev dog igen iagttaget en ræv på Fuglepold 13/6, der formodentlig lige var kommet til øen. De næste dage fik dette en markant effekt på Fuglepolds engfugle. Ved næste kortlægningsbesøg på øen 20/6, var der kun få ungefamilier tilbage. Der var kun én familie af rødben, én af vibe, én af stor kobbersneppe og to familier af klyde. Og alle tre brushøner var væk. Nogle af vibeparrene kunne have store unger og ungerne kunne have forladt øen. Men ungerne af rødben og stor kobbersneppe var små 13/6 og må derfor være gået tabt.

Stor kobbersneppe havde en god ynglesæson

Der blev kortlagt 37 par store kobbersnepper i 2021. Det er fem par færre end i 2020. 37 par svarer til gennemsnittet i 2015-2020, og i øvrigt var det gennemsnitlige antal ynglepar de første 50 år med ynglefugletællinger 1928-1977 også 37 par.



Figur 2. Andel (%) af kortlagte par af stor kobbersneppe, der senere havde unger i 1998-2021 – perioden hvor dette er systematisk registreret.

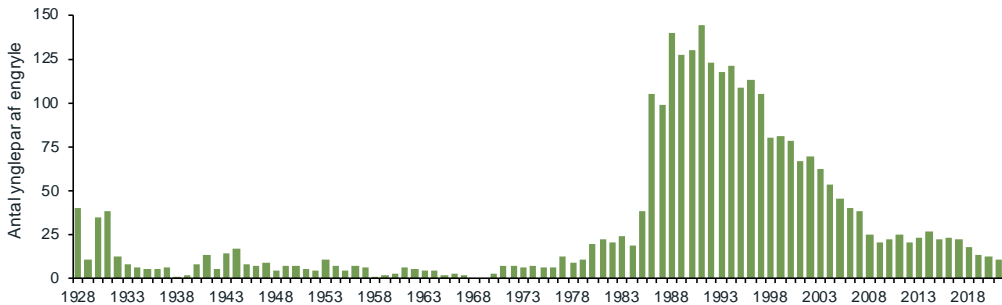
Der blev overvåget så få reder, at prædationstrykket ikke kan beregnes ud fra de overvågede reder. Et mål for artens klæknings succes i 2021 fås ved at se på andelen af kortlagte par, der senere havde unger. Der blev kortlagt 20 par med unger, og det svarer til 54 % af de registrerede par. Det er først det andet år, siden overvågning af ungefamilier indgik i programmet i 1998,

at over halvdelen af ungleparrene havde unger (Figur 2).

Også i 2018 og 2019 klækkede adskillige par store kobbersnepper unger (Figur 2). Men mens engene var usædvanligt tørre i maj-juni 2018-20, og meget få unger af stor kobbersneppe blev flyvefærdige, var ungeoverlevelsen god i 2021, hvor engene var meget våde i maj og fugtige et stykke ind i juni. I 2018, 2019 og



Rødben, Værnengene, 24. april 2021. Foto: Bo L. Christiansen



Figur 3.
Antal
yngepar af
engryle på
Tipperne
1928-2021.

2020 vurderes der kun at have været én eller flere flyvefærdige unger i hhv. 3, 4 og 4 ungekuld ud af hhv. 14, 16 og 11 ungekuld, mens mindst én unge vurderes at være blevet flyvefærdig i 15-17 af de 20 ungekuld i 2021.

Engryle og brushane har problemer på Tipperne

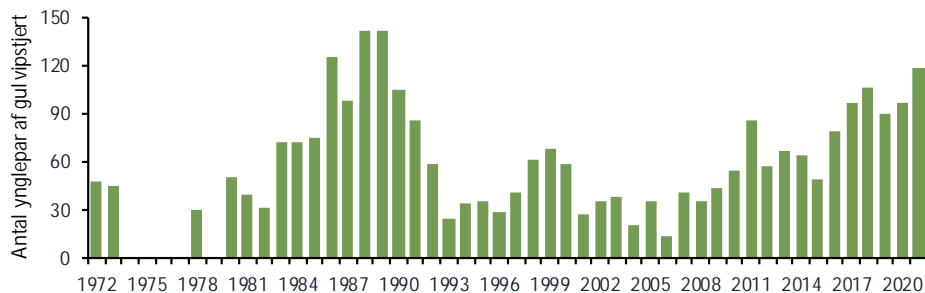
I de 94 sæsoner hvor yngleparrene af engryle er blevet optalt, har antallet svinget meget (Figur 3). I to sæsoner

– 1968 og 1969 – fandtes ikke et eneste ynglepar, men da antallet toppede i 1991 var der 143-146 par. Gennemsnittet for alle tællingerne er 31 par, mens medianen er 12 par. Siden 1991 er antallet faldet markant, og i 2021 fandtes 11 par engryler.

Engrylerne på Tipperne synes at være blevet fanget i et forvaltningsmæssigt dilemma. Arten lægger især æg i vegetation af 9-12 cm's højde på den åbne eng og fører sine unger i lav vegetation på de fugtigste dele



Tinksmed, Værnengene, 9. maj 2021. Foto: Bjørn Frikke



Figur 4. Antal yngleterritorier af gul vipstjert på Tipperne 1972-2021. Arten blev ikke optalt i 1974-1977 og 1979.

af engen (Blomqvist & Thorsell 1988, Thorup 1998). Ynglefluglene bliver derfor tiltrukket af de områder, hvor græsningstrykket har været hårdest året før, og hvor de laveste dele af engene inklusive vådområderne er mest græsset ned. Disse områder har dog ofte en tidlig udbinding af kreaturer, og da engrylernes rugetid primært ligger efter denne udbinding, går en stor del af rederne efterfølgende tabt, fordi æggene ødelægges under græsningen.

I 2020 var der en meget hård græsning på det sydlige Ø. Rad fra midt i maj til sidst i juli. Dette område blev friholdt for tidlig græsning i 2021. Seks af årets 11 ynglepar etablerede territorier her, og to af parrene klækkede unger. Sen udbinding og/eller moderat græsningstryk gennem sæsonen betyder dog, at vådområderne gror til med tæt vegetation af tagrør og/eller sumpstrå og herefter mister det meste af sin værdi for fødesøgende unger af engfugle som engryle, brushane og rødben. Dette sås i adskillige vådområder på Tipperne i sommeren 2021. Unger af engryle og brushane søger føde i lav, åben vegetation, hvor de 'plukker' invertebrater i vegetationen (Blomqvist & Thorsell 1988, Beintema *et al.* 1991, egne observationer). Også unger af rødben lever for en stor del af invertebrater i vegetationen, men er lidt mere tolerante over for vegetationshøjden. Dog undgår de al for tæt vegetation (Beintema *et al.* 1991, egne observationer).

Antallet af ynglende brushaner har været lavere de seneste 25 år sammenlignet med tidligere. Fugtige forår har normalt betydet flere ynglefugle, en længere ynglesæson og bedre ynglesucces (Thorup 2016). I 2021 var der en usædvanlig kombination af fugtighedsforhold, hvor april var meget tør og engene nåede at tørre helt ud, inden en særlig våd maj gjorde store dele af engene våde med sjåpvand fra starten af maj til et stykke ind i juni. Der ynglede dobbelt så mange hunner af brushane i 2021 som i 2020: 12 hunner mod seks året før. 12 ynglehunner er dog også et meget lavt tal, og selvom prædationstrykket generelt var ret lavt i 2021 havde kun tre af hunnerne held med at klække unger.

På trods af at gennemsnitstemperaturen om foråret er steget de senere år, er starten på brushanes yngletid ca. en uge forsinket efter år 2000 sammenlignet med perioden 1929-1992 (Thorup 2016), og noget tilsvarende er set hos engryle (egne observationer). Kombinationen af senere ynglestart, der antages primært

at skyldes at bramgæs i stort tal er begyndt at græsse engene i april-maj og derved græsser de potentielle redetuer ned, og højere temperaturer i april og maj, og dermed en tidligere opstart på vækstsæsonen, kunne resultere i et 'mismatch' mellem tidspunkterne for engryle- og brushaneungernes fødebehov og topforekomsterne af deres fødeemner. Dette forhold er dog aldrig undersøgt for de to arter og deres fødeemner.

Gul vipstjert i stort antal

Gul vipstjert er blevet optalt og kortlagt på Tipperne fire år i 1970'erne og hvert år siden 1980 (Figur 4). I 2021 fandtes 118 yngleterritorier, og det er det fjerdestørste antal, der er registreret, og det største antal der er set siden 1989 (Figur 4).

De største yngletætheder i 2021 fandtes i de sådede og græssede områder i Opgrøden med 25 par (svarende til 50 par pr. km²). Desuden var der 39 par på engene vest for Tippervejen (16 par pr. km²) og 10 par på Fuglepold (26 par pr. km²). Antallet af ynglende gul vipstjert har været jævnt stigende siden 2006, hvor der var færrest med kun 14 par, og nu er antallet mere end otte gange så højt. Den store ændring kan ikke umiddelbart forklares med ændringer i forvaltningen. Tipperne er formodentlig den lokalitet i Danmark, der har flest ynglepar og den tætteste ynglebestand af arten (Grell 1998, Vikstrøm & Moshøj 2020, DOFbasen).

Udviklingen på Tipperne følger måske en mere generel trend. Nyord er sandsynligvis den lokalitet, hvor der yngler næstflest gule vipstjert, og her blev der registreret 65 par i 2021 (Nielsen 2021). Det er et meget stort antal ynglepar for Nyord. I DOF's punkt-tællingsprogram kan der beregnes et indeks for gul vipstjert fra 1984 og frem, og her registreredes det laveste indekstal for arten i 2005, mens der har været en statistisk signifikant stigning i perioden 2010-2020 (Eskildsen m.fl. 2021).

Referencer

- Beintema, A., Thissen, J.B., Tensen, D. & Visser, G.H. 1991: Feeding ecology of charadriiform chicks in agricultural grassland. – *Ardea* 79: 31-44.
- Blomqvist, D. & Thorsell, S. 1988: Födosökshabitat och födotillgång hos ungar af sydlig kärrsnäppa (*Callidris alpina schinzii*) i Ödsmåls kile, Bohuslän, 1985. – Zoologiska institutionen, Göteborgs universitet.

- Eskildsen, D.P., Vikstrøm, T. & Jørgensen, M.F. 2021: Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2020. Årsrapport for Punkttællingsprogrammet. – Dansk Ornitologisk Forening.
- Grell, M.B. 1998. Fuglenes Danmark. – Gad.
- Laursen, K., O. Thorup, M. Elmeros, T.E. Holm, O. Amstrup, M. Bak, L. Haugaard & T.S. Hansen 2009: Salinity, ground water level and Red Fox influence wader breeding numbers and nest predation rate in a wet grassland habitat. – Upubliceret rapport til Skov- og Naturstyrelsen, Miljøministeriet.
- Nielsen, H. H. 2021: Ynglefuglerapport Nyord Enge 2021. – Avifauna Consult, Resultater af overvågningen foretaget for Fugleværnsfonden og Vordingborg Kommune.
- Roodbergen, M., B. van der Werf & H. Hötter 2012: Revealing the contributions of reproduction and survival to the European decline in meadow birds: review and metaanalysis. – J. Ornithol 153: 53-74.
- Shrubbs, M. 2007: The Lapwing. – T & A D Poyser, London.
- Thorup, O. 1991: Population Trends and Studies on Breeding Waders at the Nature-Reserve Tipperne. – Wader Study Group Bull. 61, Suppl.: 78-81. <https://sora.unm.edu/sites/default/files/journals/iwsgb/n061s/p00078-p00081.pdf>
- Thorup, O. 1998: Ynglefuglene på Tipperne 1928-1992. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 92: 1-192.
- Thorup, O. 2016: Timing of breeding in Ruff *Philomachus pugnax*: a crucial parameter for management and use of wet grassland in Western Europe. – Wader Study 123: 49-58.
- Thorup, O. 2018: Population sizes and trends of breeding meadow birds in Denmark. – Wader Study 125: 175-189.
- Thorup, O. & T. Bregnballe 2021: Ynglefugle på Tipperne 2021. – Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. Notat nr. 2021/66.
- Vikstrøm, T. & C.M. Moshøj 2020: Fugleatlas. De danske ynglefugles udbredelse 2014-2017. – Dansk Ornitologisk Forening, Lindhardt og Ringhof.



Rødben, Værnengene, 24. juni 2021. Foto: John Frikke



Blæder, Saksfjed, 22. maj 2021. Foto: Preben Berg

Hyllekrog/Saksfjed Fuglestation

Af Preben Berg

Efter nogle meget milde vintre kom der omsider noget vinterligt vejr i 2021 med periodevis sne og hård frost fra 6/1 og frem. Her meldte DMI bl.a. 12/2 om den koldeste nat i Danmark i de seneste ni år med flere steder ned til omkring minus 20 grader. På trods af at det ikke var specielt forårsagtigt, blev der alligevel 5/2 så småt startet op med trækobservationerne. Rigtigt forår brød igennem 18/2, hvor der for alvor kom gang i fuglene. Daglige obs blev gjort i perioden 17/2 til og med 7/6, med totalt 117 obsdage dette forår. Antalsmæssigt blev denne forårssæson det stik modsatte af sidste år med det hidtil laveste antal fugle: Blot 507.112 trækkende (trk.) grundet få af vores ellers to talrigeste arter: Bramgås og ederfugl. I forbindelse med etableringen af Femernforbindelsen blev Strandholm Sø jævnet med jorden (der hvor motorvejen skal gå igennem), og en erstatningsø blev anlagt på engen mellem Østersøbadet og sommerhusene på Saksfjed og blev færdig i november 2020. Det tog sin tid før der kom fuldt vandspejl i søen, men ynglefuglene tog sidenhen pænt imod den, hvor bl.a. en del hættemåger (60 par) og klyder (19 par) indtog øerne i søen. Observatørerne har dette forår været Preben Berg med assistance fra især Ralph Qwinten, Claus Mortensen, René Christensen, Ole Friis Larsen og Jesper Nelby Kristiansen. I efteråret desuden Allan Prang.

Trækobservationer fra foråret

I denne artsgennemgang lægger vi ud med den næstbedste sæson af pibesvane (359) med flest 22/3 (111) og 25/3 (140).

Trækket af knortegås (23.850) lå knap 12 % under gennemsnit med flest 23/5 (5.312) og 29/5 (4.677) Ø. Bramgåsetrækket (104.821) faldt tilbage til mere vanlige folder efter sidste års rekordår, med højst blot 15/5 (19.700) og 19/5 (19.500). På det jævne var blisgås (2.072) med blot en enkelt nævneværdig dag 23/3 med 810 trk.

Igen meget lave antal af havlit (687) med flest 19/3 (151). Ligeledes lavt var trækket af ederfugl, for første gang under 200.000, med blot 185.624 samt 10.100 estimeret udenfor obstdid = 195.376 østgående i døgnets lyse timer. Dette var en nedgang i forhold til 2020 (totalt 228.139) – dvs. et fald i antallet på ca. 32.800 fugle! Mediandatoen for forårstrækket lå som sædvanligt normalt 29/3 og årets dage (7) med over 10.000 faldt i perioden 24/3-4/4 med kun en dag over 20.000: 4/4 (22.600). Igen i år blev der kønsbestemt rigtig mange fugle: 103.666, hvilket er 56,0% af samtlige talte østtrækkende ederfugle. Hunprocenten endte igen på det hidtil laveste niveau for projektperioden 2013-2021: 30,0 % (30,2 % i 2020). Pænt totalt på fløjsand (1.887) med de største dage 17/4 (248) og 2/5 (187) Ø, mens sortand (83.118) også var over middel, men med mange mindre dage, hvilket gav over 1.000/dag 25 gange i perioden 26/2-17/4, hvoraf blot to dage havde flere end 5.000: 12/3 (6.240) og 28/3 (5.310). Rekordmange lille skallesluger (232) var på vingerne i en begrænset periode 6-20/2 med flest 18/2 (64 Ø + 73 V). Påfaldende nedgang i antallet af toppet skallesluger (4.939). Året startede for denne art med et par større dage med fugle på vindkompensationstræk 6/2 (354) og 7/2 (652) Ø, som ikke er



Storspover, Saksfjed, 19. april 2021. Foto: Preben Berg

medregnet i de samlede trækstal. Det har alle steder altid været et problem med denne art mht. fugle på vindkompensationstræk, da det er meget vanskeligt at skelne fra almindeligt træk, bl.a. fordi flokkene altid er små (typisk 1-10) imod ofte større samlede flokke af andre talrige arter. Her på lokaliteten foregår vindkompensationstræk så godt som altid mod øst og ikke mod SV eller V, selvom vinden kommer fra denne retning! Det eneste forårstrækstal på over 250 blev blot 10/3 (375). Stadig pæn total for bjergand (3.658) selvom antallet er faldende i forhold til de seneste år. Klart flest blev set med 28/4 (2.050).

Skeand (616) var stadig i den bedre ende, hvor 554 fugle lå indenfor en 14-dages periode (19/4-2/5) med flest 28/4 (237). Halvdårligt antal af knarand (114) og et fuldstændig dårligt år for pibeand (1.608) hvor april-trækket svigtede massivt (blot 336!). Spidsand (537) og krikand (1.595) havde atter et middelmådigt år med de største dage henholdsvis 1/5 (100) og 2/5 (218).

Igen et dårligt år for lappedykkerne, hvor det nok mest interessante var at finde hos gråstrubet lappedykker (447). Her sås der ret mange fugle tidligt på sæsonen, bl.a. 10/3 (40) mens der i april højst sås 10/4 (151). Igen næstbedste forår af trane (3.959) hvor langt hovedparten kom indenfor otte dage: 18-25/3 (3.382) med flest 24/3 (1.595).

Rødstrubet lom (2.119) var meget på niveau med de seneste to år. Udover at der faktisk blev set betydelig

flere end normalt i februar og marts måned (hhv. 286 og 450), faldt kulminationen stadig normalt omkring månedsskiftet april/maj: 3/5 (396). Det blev hidtil det klart dårligste år for sortstrubet lom (279), hvor flest blev talt tre dage i rap: 30/4-2/5 i alt 79. Igen ny rekord af fiskehejre (157) med flest 23-24/3 i alt 28, mens skarv (4.723) havde sit tredjebedste år, selvom forårstotalerne ofte ligger i størrelsesordenen 4.300-4.800 fugle (6 år), så det var stadig et ret normalt år. Hovedtrækket forløb i perioden 12/3-2/5, med flest 24/3 (280) og 30/3 (285).

Traditionen tro er hvert andet år, underligt nok, godt for strandhjejle (5.171), hvilket denne gang udmøntede sig i en ny rekord. Flest sås 23/5 (2.053), 25/5 (1.586) (heraf 850 i flok!) og 28/5 (940). Det blev til det bedste år for småspove (183) siden 2014, hvor der denne gang sås flest 30/4 (48) og 3/5 (47). For tredje gang over 10.000 trk. af storspove (10.357), hvilket lunede på spovekontoen, og her tikkede over 2.000 ind: 12/4 (2.515) og 20/4 (2.682). Et andet lyspunkt var over 10.000 af lille kobbersneppe (11.860) med flest 25/5 (6.240) og 28/5 (3.630). Ikke nær så godt gik det med islandsk ryle (3.056) med højst kun 28/5 (1.545). Byggeriet af de nye moler omkring Rødbyhavn fik tilsyneladende puffet en del rundt med de sortgrå ryler (3), da arten sås foribiflyvende på hele 16 dage i perioden 6/2-30/4 med bl.a. 21/3 (20), 16/4 (25) og 26/4 (26) overflyvende. Ligeledes var der bemærkelsesværdigt



Traner, Saksfjed, 18. marts 2021. Foto: Preben Berg

mange rastende sandløbere (19). De sås i maj måned med op til 17/5 (75) fu.

For anden gang kom vi over 100 fugle af almindelig kjove (108), heraf landets første i år, som også var vores hidtil klart tidligste fugl 12/3. Hele 11 fugle blev set i marts – bl.a. 28/3 (6) og herefter flest 13/4 (11), 22/4 (12) og 30/4 (18). Største ugelige koncentration kom senere end vi er vant til på lokaliteten med 44 fugle i dagene 30/4-6/5 (dvs. 6,3 fugle/dag). Ikke siden 2014 er der set over 10.000 af dværgmåge (11.064), hvor dette års høst landede på en tredjeplads. Arten kom ret pludseligt i gang 12/3 (61), men ellers ikke specielt mange fugle før månedsskiftet april/maj, hvor alle årets trækdage på over 500 faldt: 30/4 (3.438), 1/5 (1.071), 2/5 (1.537), 4/5 (1.855) og 5/5 (1.218). Efter to dårlige år kom dværgerterne (122) igen over de 100 og her var den største dag i V-gående retning: 23/4 (41) V og 2/5 (21) Ø. Ikke det store sus af sortterne (114) med flest 11/5 (34) samt i juni 3/6 (27). Det går stadig meget fint med fjordterne (12.974), hvor vi igen kom over 10.000. Det blev således det næstbedste forår, men der er stadig langt op til rekorden fra 2017 med 21.491 fugle. Vores (+ landets) første fugl sås allerede 29/3, men herefter først fugle fra 12/4 og efterfølgende massiv kulmination, meget lig dværgmåge, i månedsskiftet april/maj: 30/4 (4.759) og 3/5 (4.145). Første og sidste dag med over 100/dag blev for denne art

	Forår	Efterår
Trækdækning	5/2 – 7/6 (dagligt)	3/8 – 4/11 (ikke dagligt)
Observationer,	Pibesvane 359	Knortegås 18/9 1479 T
almindelige arter	Knortegås 23.850 Bramgås blot 104.821 Kortnæbbet gås 12/1 2180 R nat Ederfugl blot 185.624 Sortand 83.118 Lille skallesluger 8/1 248 R Bjergand 3658 Gråstrubet lappedykker 447 Trane 3959 Rødstrubet lom 2119 Strandhjejle 5171, flest 23/5 2053 Storspove 10.357 Lille kobbersnepe 11.860 Almindelig kjove 108 Dværgmåge 11.064 Sortterne 114 Fjordterne 12.974 Rørhøg 197	Huldue 2094 Ringdue blot 114.462 Trane 9/10 790 Hvid stork 22/8 97 og 4/9 38 Sølvhejre 19/9 14 T Stenvender 23/8 45 R Hvæpsevåge sølle 788 Rød glente 1290 Musvåge 2053 Hedelærke 416
Observationer,	Dværggås 23/3 14 T	Sort stork 8/8 2 T
usædvanlige arter	Kongeederfugl 24+28/3 1 ad M T Nordisk lappedykker 5 T + 7 R Hvid stork 8 T + 1 OF Skestork 15/5 1 2K T Hvidbrystet præstekrave 31/5 1 M R Sort glente 12 T + 5 R Slørugle 3/4 1 R Biæder 3 T + 1 R Markpiber 23/6 1 R Karmindompap 2 T Gulirisk 2 T + 8 R	Pomeransfugl 26/8 2 T Odinshane 10/8 1 R Rovterne 4 Lille skrikeørn 19/9 1 T Steppehøg 2 Hedehøg 1 T + 2-4 R Sort glente 10 T + 1 R Aftenfalk 4/9 1 T Nøddekrige 24/10 1 R Bjerglærke 17/10 1 T

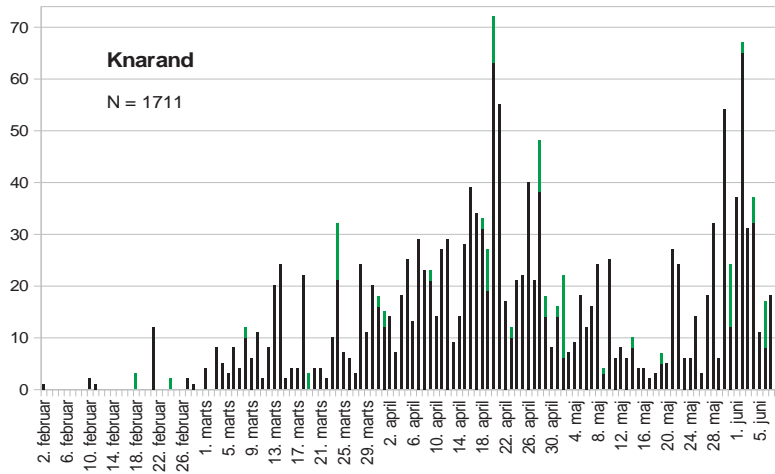


Fig. 1. Tidsmæssig fordeling af trækkende knarand ved Hyllekrog i årene 2009-2021.

Grøn søjle angiver fugle set i 2021, mens sort søjle viser fugle set i årene 2009-2020.

Fuglene er set indenfor perioden 2. februar – 8. juni med mediandato den 21. april, mens henholdsvis 10 og 90 % var passeret 18. marts og 2. juni. Forårstotalerne har ligget imellem 29 og 303 med et gennemsnit på 132 fugle.

Trækforløbet hos denne art er tilsyneladende ret komplekst med flere forskellige slags trækbølger inkl. et østgående fældningstræk fra ult. maj. Udover at der fra denne periode af og til også har været SV gående fugle iblandt (totalt 214 ult. maj + 219 pri. juni), er det ikke i alle år, at fældningstrækket overhovedet er registreret.

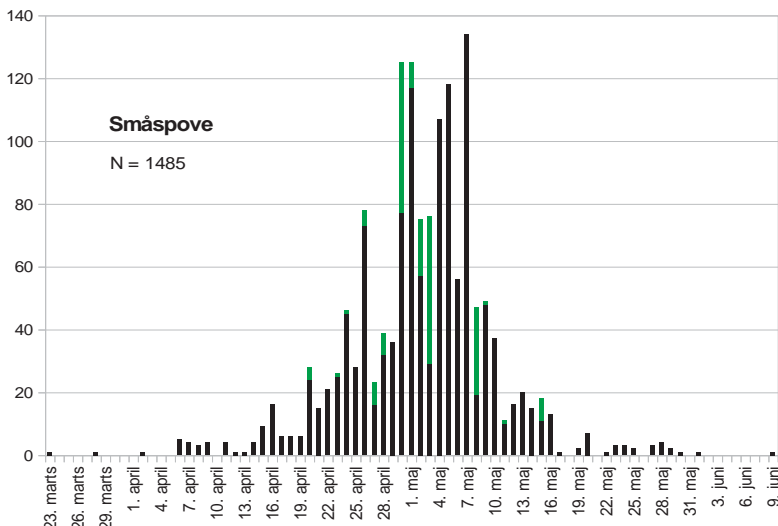


Fig. 2. Tidsmæssig fordeling af trækkende småspove ved Hyllekrog i årene 2009-2021.

Grøn søjle angiver fugle set i 2021, mens sort søjle viser fugle set i årene 2009-2020.

Fuglene er set indenfor perioden 23. marts – 9. juni med mediandato den 3. maj, mens henholdsvis 10 og 90 % var passeret 23. april og 10. maj. Forårstotalerne har ligget imellem 28 og 235 med et gennemsnit på 114 fugle.

henholdsvis 20/4 og 11/5, men 4/6 sås stadig 74 trk. Også en tidlig forløber af havterne (2.369) blev set den 26/3, hvilket ligeledes blev landets første i år. De næste sås fra 15/4 og herefter præcis samme kulmination som både dværgmåge og fjordterne i dagene 30/4-5/5: Flest 2/5 (754) og 4/5 (466). Dertil kom et interessant højarktisk ryk i juni måned på hele 427 fugle, hvoraf mange gamle fugle stadig havde overvejende sort næb. Flest sås 3/6 (153) og 4/6 (138), mens der på forårets sidste obsdag 7/6 stadig sås 46 trk.

Med nogle få undtagelser klarede næsten alle rovfuglearter sig fint igen i år. Totalt blev det til 2.957 trk. rovfugle, hvilket kun er overgået af 2019 med 2.968 trk. Ny forårs- og dagsrekord af fiskeørn (63) med flest 8/4 (15), mens, som vanligt, ikke noget videre af hvepsevåge (320). Igen i år klar ny rekord af rørhøg (197) samt næstbedste år for blå kærhøg (41), hvor der af førstnævnte sås 8/4 (15) og 7/5 (11) samt af de blå 10/4 (6) og 24/4 (5). Endelig baskede der lidt flere spurvehøge (667) ind på kontoen end normalt, hvilket lige akkurat blev tredjebedste sæson med disse største antal: 30/3 (82) og 24/4 (94). Af havørn (50) krydsede rekordmange bæltet (enten NØ eller SV-gående), med flest 26/4 (8) NØ. I den bedre ende lå også rød glente (133) med flest 10/4 (19), mens noget over gennemsnittet af sort glente (12 T + 5 R), som blev set indenfor perioden 12/4-1/6. Middelmådigt træk af musvåge (1.343), som var spredt

udover mange noget mindre dage og her flest 22/3 (226). Ny rekord af tårnfalk (99) hvor halvdelen af forårstotalen sås i dagene 20-26/4 (49) og her flest 25/4 (13). Under gennemsnittet sås af dværgfalk (16) med klart flest 30/4 (4), mens over snit af lærkefalk (9 T + 7 R) samt få af vandrefalk (4).

Observationer fra efteråret

Efteråret gav ikke anledning til mange hævede øjenbryn. Af hulduer (2.094) sås flest 7/10 (379), mens blot få blev registreret af ringdue (114.462). Af traner (1.006) blev klart største dag 9/10 med 790 trk. De hvide svenske 'plastikstorke' viste sig frem 22/8 (97) og 4/9 (38) trk. Samlet set sås 6.844 rovfugle, et godt stykke under gennemsnittet, hvilket bunder i en ekstrem lav total af hvepsevåge (sølle 788) – mindst 1.300 under snit, hvor den bedste dag blev 21/8 (143) trk.!

Anderledes fint gik det med rød glente (1.290), hvilket blev rekord for området iblandet 9/10 (258) og 10/10 (275) som de største dage. Af de mere talrige arter var de eneste yderligere arter over snit: blå kærhøg (43) med maks. 24/10 (8) samt musvåge (2.053) maks. 23/10 (550). Af småfuglene skal kun nævnes hedelærke (416) med 4/10 (83), 6/10 (98) og 7/10 (91).

Meget mere om træktællingerne kan findes på www.dofstor.dk/traektaelling-hyllekrog



Halmejejs, Saksfjed, 22. februar 2021. Foto: Preben Berg



Hvidsiskan, Gjerrild Nordstrand, 9. januar 2021. Foto: Jørgen Staarup Christensen

Gjerrild Fuglestation

Jørgen Staarup Christensen, Kent Olsen, Rasmus Due Nielsen, Jonas Dencker Kjærgaard og Mogens Stoustrup Jensen

Indledning

En fin dækning med samlet 186 observationsdage med 98 dage i foråret og 88 dage i efteråret. Det er væsentligt lavere end de 228 dage med dækning året før. Som altid er det dog vigtigst, at alle dage med godt trækvejr blev dækket. I år missedes nogle af de første rigtige musvågedage i slutningen af marts og nogle enkelte majdage også, mens dækning i efteråret var særlig god i juli (18 dage) grundet sommerhusophold og i oktober (23 dage) og i november (18 dage).

Som sædvanlig en fin artsbredde med samlet 219 arter, heraf 212 fra Nordstrand Øst, som er den primære obspost.

Forår

Igen et relativt køligt forår med vind overvejende fra vestlige og nordlige hjørner og ikke mindst hyppige vejrskift med nedbør, blæst og tilbagevendende nattefrost helt ind til slutningen af april. Kulden nåede langt ned i Europa, så ankomst og kulmination i forårstrækket lå for en række arter senere end normalt, fx ankom

årets første digesvale først 27/4 mod 6/4 i 2020, og bysvaler 28/4 mod 12/4 i 2020. Vejret blev lidt varmere i de sidste dage af april og starten af maj, men stadig med ofte skiftende vejr og vindretninger, således både gode dage og dage uden træk af betydning. Sæsonen sluttede dog med flot sommervejr og østenvind den første uge i juni.

Trods det kølige og skiftende vejr blev det en overraskende fin træksæson, hvor sæsontotaler for de fleste arter endte nær gennemsnit eller over gennemsnit sammenlignet med de seneste otte års tællinger.

Vejr og fugle

Januar til medio februar

Der blev lagt fint fra start med god dækning i januar, hvor vejret de første tre uger var køligt og gråt, visse dage med let nattefrost, men temperaturer mest omkring frysepunktet. De første begyndende trækbevægelser af gæs og lærker sås ultimo januar. Herefter fulgte en længere periode med vintervejr med hård nattefrost (ned til minus 22 grader) og dagsfrost med ofte



minus 10 grader i løbet af formiddagen. I denne periode sås mange rastende sangsvaner og gæs i Vandkæret, og ikke mindst et større tiltræk af lysbuget knortegås, da deres normale rasteområder i Limfjorden frøs til, maks. 14/2 1.270 R.

Fra perioden skal bl.a. nævnes lille skallesluger (4), overvintrende havørne og vandrefalke, mange vade-fugle i området ved Stavnshoved. I trafik langs med kysten sås islandsk ryle, almindelig ryle, sandløber, stor præstekrave (maks. 24). Dertil blandt rastende fugle var der fund af lapværling (op til 3 R), bjergpiber, rødtoppet fuglekonge og hvidsiskan, hvor sidstnævnte var ny art for lokaliteten Nordstrand Øst.

Medio februar til medio april

Vejromslag og første tørvejrperiode uden nattefrost fra 19-28/2 gav første større træk af især gæs, særligt blisgås (464), bramgås (876), men også huldue (289), sanglærke (2.622) og allike (5.244). Herefter igen tilbagevendende frostvejr fra begyndelsen af marts til 10/3 ret blæsende med vind fra V og NV. Fra midten af marts igen trækvejr og især pænt træk af sangsvaner >1.000 trk. i perioden 13-24/3, gæs og ikke mindst hedelærke. Efter 20/3 kom der endelig gang i musvågerne, og vi fik melding om mange våger i dagene 25-26/3, hvor der desværre ikke var dækning.

Påsken faldt tidligt i år fra lørdag 27/3-5/4 med dækning af 28/3-4/4 og var generelt en kølig omgang med vind fra nordlige og vestlige retninger, men mest tørt vejr og nogen sol og første fiskeørn 29/3. Kort periode med lidt lunere vejr og vind fra SV, især 30-31/3 gav pænt med rovfugletræk, samt knap 10.000 ringduer, mens finkerne stadig lod vente på sig. Sidste dage i påsken og indtil 17/4 var igen en kold periode med periodevis nattefrost, men stadig sivede kærhøge, fiskeørne, falke og >5.000 ringduer igennem.

Medio april til primo juni

Med første frostfrie nætter (4 varmegrader) 17-20/4 og svage vinde mest fra NØ nærmest bragede det løs med flot rovfugletræk, 63.000 finker, 4.500 grønsiskener, 3.000 ringduer, pænt med drosler og første skovpiber (18/4). Herefter igen køligt og periodevis nattefrost og blæsende, mest vind fra nord, dog stadig flere dage med overraskende fint rovfugletræk.

De sidste dage af april, og især første dage af maj, var vejret tørt og lidt varmere og endelig sås en større ankomst af Afrika-trækkere, især mange løvsangere. Også maj var præget af skiftende vejr og vind, men på dage og/eller i tørvejrperioder med vind fra øst eller nordøst kom fine træk af rovfugle, pibere og især gul vipstjert og kernebidder, samt god artsbredde gennem hele maj måned. Igen nordgående fældningstræk af canadagås og grågås fra ultimo maj.

Sæsonen sluttede med sommervejr og østenvind med sort stork, hedeøge, lille skrigeørn, biædere, tur-teldue og aftenfalk. Sidste obsdag blev 9/6, hvor kun få trækfugle blev noteret.

Rovfugletrækket

Rovfugletrækket blev meget fint, hvor sæsonotaler for alle rovfugle lå over gennemsnittet i forhold til de seneste otte års tællinger, på nær sort glente med blot syv fugle og decideret bundår for fjeldvåge med blot seks fugle. Omvendt flotte sæsonotaler for rød glente (418), havørn (32), blå kærhøg (91), musvåge (4.089) og dværgfalk (96) og ny årsmaks for rørhøg (229) og tårnfalk (285).

Der må sædvanligvis regnes med et vist antal gengangere for især rød glente, havørn, musvåge og 2K rørhøg i maj.

Musvågetrækket strakte sig over en lang periode med første træk ultimo februar, men gik med tilbagevendende kulde helt i stå, og det kom først i gang igen fra ultimo marts med større trækbevægelser (>700 fugle). Trækket af 2K-fugle lod vente på sig og helt usædvanligt ingen større dage i april, mens kulmination faldt i første uge af maj >1.000 fugle, samt igen med en mindre top ultimo maj med ca. 300 fugle.

Ny rekord for rørhøg med ankomst 23/3, kulmination primo maj med ankomst af 2K-fugle og ny dagsmaks. 9/5 (31 trk.). Også rekordforekomst for tårnfalk, hvor trækket kulminerede medio april-primo maj med 227 fugle (80 % af årets forekomst).

Det blev et af de bedre år for hvepsevåge med 342 trk. (ankomst 9/5) og et udmærket år for steppehøg (4), der lidt usædvanligt alle var hanner og rekordtidlig ankomst 2/4. Desuden et fint år for hedeøge (ikke årlig) med tre fugle og glædeligt gensyn med lille skrigeørn 5/6, mens aftenfalk med kun ét fund 4/6

skuffede lidt i det varme vejr med østenvind første uge af juni.

Kongeørn svigtede Gjerrild i år, men var forbi det Nordøstlige Djursland, hvor en fugl blev set træk NV ved Grenå 22/3, men ikke genfundet ved Gjerrild.

Sommer og efterår

Vi skifter til efterårssæson 15/6, da returtrækket af vade-fugle og fældningstræk af havdykænder her udgør de primære trækbevægelser. Samlet set igen et fint efterår,

	Forår	Efterår
Dækning	1/1-6/6 (98 dage)	27/6-30/12 (88 dage)
Observationer, almindelige arter	Bog-/kvækerfinke 70.255 Ringdue 33.229 Allike 14.236 Sortand 14.118 Engpiber 8.704	Alk 143.442 Sortand 60.206 Ederfugl 9.354 Fløjsand 6.777 Engpiber 2.112
Observationer, usædvanlige arter	Islom 2 Sølvhejre 4 Silkehejre 2 Sort Stork Skestork Tundrasædgås Lysbuget knortegås 1.290 Pibesvane 17 Atlingand Lille skallesluger 4 Rørhøg 229 Hedehøg 3 Steppehøg 4 Lille skrigeørn Tårnfalk 285 Aftenfalk Vagtelt Lunde Dværgterne 2 Klyde 5 Stor kobbersneppe Mudderklire 109 Mosehornugle 6 Bjæder 4 Huldue 492 Turteldue Vendehals 6 Hedelærke 116 Bjergpiber Gul vipstjert 3.669 Sortstrubet bynkefugl 12 Rødtoppet fuglekonge 5 Korttået træløber 5 Pirol 2 Rødrygget tornskade 41 Stor tornskade 3 Gulirisk 5 Stillits 864 Hvidsiken Kernebider 400 Lapværling 3	Gråstrubet lappedykker 99 Nordisk lappedykker 18 Mallebuk Pibesvane 22 Tajgasædgås 37 Tundrasædgås 11 Vagtelt 2 Almindelig kjo 38 Storkjove 4 Dværgmåge 4 Sortterne Mosehornugle Isfugl Bjerglærke 17 Bjergpiber 5 Korttået træløber 3 Stor tornskade Stor korsnæb 10 Lapværling 10 Snespurv 74

men en relativ rolig affære uden overraskelser. Ikke desto mindre sås mange suler, gæs, det sædvanlige træk af rødstrubet lom, hav- og svømmeænder og alkefugle, men færre vadefugle og småfugle. Som sædvanlig sås kun meget beskedent indtræk af rovfugle.

Medio juni til september

Det meste af juli var præget af varmt sommervejr med 25-30 grader og svage, østlige vinde med første regn- og tordenvejr dag 26/7 og herefter lidt mere omskifteligt vejr med både svage østlige og til sidst sydvestlige vinde og byger, ofte kraftige, især 28-29/7. August blev generelt en lidt kølig og våd omgang, mens september var lun både med sol og regn, ofte østenvind.

Det flotte ensformige sommervejr betød, at vade-fugletræk først for alvor blev noteret med vejromslaget ultimo juli-primò august, og væsentligt mere beskedent end i 2020, men alligevel samlet 23 vadefuglearter i efteråret. I lighed med vadefugle, sås også et væsentligt mindre ternetræk i år.

Ankomst af sortand fra juni, men især fra ultimo juli, og trækket kulminerede ultimo august til medio september; maks. 30/8 10.869 NV og samme dag ny dagsmax for fløjsand med 1.408 NV. Fra midten af september pænt med svømmeænder.

I perioden færre kjo over end gennemsnitligt med almindelig kjo (38) og storkjove (4). Det begrænsede indtræk af rovfugle inkluderede hvepsevåger, fiskeørne, spurvehøge, rørhøge, blå kærhøge og falke (tårn-, lærke-, dværg- og vandrefalke).

Fra perioden kan bl.a. nævnes nordisk lappedykker, lærkefalk (5), dværgterne (7), sortterne (1) og korttået træløber (3).

Oktober til december

Vejret i oktober var relativt lunt og solrigt, og november startede lun og grå, mens første frost og sne kom sidst på måneden, og december blev tør og kølig med hyppig nattefrost og især vinterligt vejr sidst på måneden.

Alk ankom i større antal en uge tidligere end normalt med 17-18/10 op til 4.000 trk. Sæsontotal blev på 143.442 trk.; maks. 31/10 18.840 SØ. I år også flere søkonger med 14 trk., maks. 22/10 5 trk.

Første indtrækkende sangsvaner 17/10 og samlet 616 indtræk, flest i november, og første pibesvaner 31/10, men kun samlet 22 indtræk i år. I perioden også pænt med rødstrubet lom, gæs og ænder, og eneste større småfugletræk var i år engpiber (2.112 trk.) og grønsisken (2.029 trk.), desuden usædvanligt mange bjergirisker (842 trk.), snespurv (199 trk.) og lapværling samlet 11 fugle; maks. 30/10 6 R Batterivej. Fra perioden kan nævnes et usædvanligt sent fund af vagtel, hvor to fugle blev trådt op 19/10 ved Batterivej.

Fra efteråret i øvrigt mange pæne forekomster og antal med rødstrubet lom (1.018), maks. 28/11 150 trk., nordisk lappedykker (18), maks 23/10 3 trk., sule (7.720), maks 3/10 1.208 trk., sortgrå ryle (5), maks. 6/11 (4 V), mallebuk, ride (765 trk.), dværgmåge 4, bjerglærke (17), bjergpiber (5) og stor korsnæb (10).



Stenpikker, Keldsnor, 25. august 2021. Foto: Hans Rytter

Keldsnor Fuglestation

Af Jacob Sterup

Indledning

Keldsnor Fuglestations primære aktivitet er fangst og ringmærkning af småfugle i Gulstav-området på Sydlangeland i efterårsmånederne. Fuglestationen blev etableret i 1995 af DOF-Fyn, der yder økonomisk støtte. Al aktivitet foretages af frivillige, og stationen har ikke nogen faste, fysiske rammer. Hans Rytter er leder af fuglestationen.

Denne beretning omhandler i princippet fugleobservationer gjort i hele Langelands Kommune i 2021, men med særligt fokus på Sydlangeland. Datagrundlaget udgøres alene af observationer indtastet i DOFbasen samt af ringmærkningsdata.

Gennem 2021 blev der set 243 fuglearter på Langeland (ekskl. fund af kategori D/E-arter). Der blev ikke fundet nye arter for området i løbet af året. Langelands tredje gåsegrib var årets eneste fund af en SU-art.

Første halvår

Ænder er der altid mange af på Langeland, men der er langt imellem de sjældne. Ved Hou Nordstrand

gemte en ad. han kongeederflugt sig 9/3 mellem 7.000 ederfugle, og 10/4 lå en han rødhovedet and i Botofte Skovmose.

Marstal Bugt ud for Tryggelev Nor har tidligere været en god lokalitet for rastende nordisk lappedykker i april, men der har været småt med observationer herfra de senere år. Dette blev der rettet lidt op på med 9 rastende fugle 10/4.

Et imponerende træk af bramgæs gik over Langeland midt i maj. Alene på de tre dage 17-19/5 talte Frank Jensen-Hammer i alt 395.000 trækkende bramgæs fra Dovns Klint. En rødhalsset gås rastede på Siø 21/5 og 23/5.

Foråret blev rundet af med flere gode rovfugle. En lille skrikeørn gjorde trækforsøg ved Gulstav 29/5, i alt 3 aftenfalke sås rastende 5-6/6, og endelig så og fotograferede Philip Bo Stobbe en 2k gåsegrib ved Fakkebjerg 8/6.

Ynglefugle

Nogle af Langelands sjældne eller fåtallige ynglefugle i 2021 skal kort gennemgås.



Skovsanger, Keldsnor, 7. august 2021. Foto: Hans Rytter



Rødstjert, Keldsnor, 22. august 2021. Foto: Hans Rytter

Sorthovedet måge ynglede for første gang på Sydlangeland, idet et par slog sig ned i hættmågekolonien i Nørreballe Nor. Arten har tidligere ynglet i Botofte Skovmose og på Siø.

Landets sydligst ynglende tejster sås igen i år ved Keldsnor Fyr med op til 7 fugle i maj, og formentlig har 3-4 par ynglet.

Sydlig blåhals er under etablering som ynglefugl på Langeland. I år var der to syngende hanner i en rapsmark nord for Snaremose Sø 18/4-10/6 og en syd for Tranekær Fyr 18-22/4.

Fåtallige spurvefugle som drosselrørsanger, savisanger, pungmejse og pirol var alle mere eller mindre stationære på egnede ynglelokaliteter og kan regnes som sandsynlige ynglefugle i 2021.

Andet halvår

Der var en god dækning af efterårstrækket i 2021, idet især Frank Jensen-Hammer tilbragte mange timer på Dovns Klint.

Efterårstrækket af rovfugle blev særdeles gennemsnitligt for næsten alle arter. De arter, der afveg mest fra normalen, var hvepsevåge, hvor 410 blev den laveste sæsontotal i mange år, og rød glente, hvor 796 var hidtil næstbedste år.

Tryggelev Nor har gennem flere år tiltrukket rastende rovtørner i efterårsmånederne, men det er nu ikke længere kun det lokale ynglepar, der nyder godt af fiskene i noret. I år nåede tallet op på 13 fugle 22/8. Også sølvhejrer optræder i stigende tal på lokaliteten, ligesom i resten af landet. Årets største notering af denne art var 19/9 17 Tryggelev Nor, og hele 39 trak forbi Dovns Klint i løbet af efteråret. 25/9 havde sølvhejrerne i Tryggelev Nor fået selskab af 3 Silkehejrer.

Knap 2.000 dværgmåger sås trække forbi Dovns Klint i løbet af efteråret med nogle store dage 14/10 554 og 9/11 677.

Oktober sluttede med et par arter, der kun ses på Langeland med års mellemrum. Den ene var en søkonge, der trak forbi Tryggelev Nor 22/10, den anden var en ung rosenstær, der 27/10 sås gå til overnatning

i Tryggelev Nor. Fugleåret sluttede med 3 sortbuede knortegæs, der holdt til ved Ristinge Hale gennem det meste af december.

Frank Jensen-Hammer har sammenstillet efterårstræktotaler for Langelands sydspids. Totalerne for udvalgte arter kan ses i tabellen.

Ringmærkning

Syv ringmærkere deltog i ringmærkningsaktiviteterne ved Keldsnor i løbet af 2021, hvoraf Hans Rytter, Michael Bjerregaard, Joakim Dybbroe og Jesper Brinkmann stod for langt de fleste af mærkningerne.

Det er typisk begrænset, hvor meget der ringmærkes om foråret, og 2021 var ingen undtagelse. Der var net oppe på blot 7 datoer mellem 1/4 og 7/6, og der blev i alt mærket 68 fugle.

I efteråret var nettene åbnet i alt 40 dage fra 1/8 og frem til 28/10. Efteråret var præget af generelt lave fangsttal, og der var ikke rigtigt større ringmærkningsdage. Flest mærkede pr. dag var 20/8 145, 7/10 143 og 13/10 137. I alt blev der mærket 2.606 fugle fordelt på 52 forskellige arter, hvoraf de hyppigste var rødhals (319), gransanger (318), tornsanger (176), løvsanger (167) og jernspurv (151). Det totale antal mærkede fugle var det laveste siden 2004. Dette skyldes primært lav ringmærkningsaktivitet, idet der blev ringmærket på færre end halvdelen af dagene i efterårssæsonen.

Af mere usædvanlige mærkninger i efteråret kan nævnes lille fluesnapper (9/9) og sibirisk gransanger (11/10).

Aflæsninger og genmeldinger

I løbet af 2021 modtog vi genfund af 10 fugle, der var ringmærket på Keldsnor Fuglestation. De 2 af disse var genfundet i lokalområdet, mens de 8 var fra udlandet. Et af de mere interessante genfund var en rørsanger mærket 1/9-2020, som 25/5 året efter blev fundet død i den spanske enklave Melilla i Nordafrika. Sidst vi fik et genfund fra Afrika, var i 1997 (en gransanger fra Algeriet). Et andet interessant genfund var en jenspurv mærket tilbage i august 2018 som en lokal ungfugl,

der blev aflæst af en ringmærker i Belgien 25/1-2021. Samme fugl blev aflæst samme sted i Belgien allerede 8/10-2018 og er i mellemtiden genfanget adskillige gange i vores mærkningsområde ved Keldsnor i både 2019 og 2020. Nævnes skal også en blåmejse mærket 5/10-2020, der i januar 2021 blev aflæst i Groningen, kun vores andet blåmejssegenfund fra Holland. En rørsanger mærket 12/8-2018 havde slået sig ned i Nordtyskland, hvor den blev aflæst to gange i juni/juli 2021 på en lokalitet 61 km SV for Keldsnor. De resterende udlandsgenfund drejede sig om efterårsaflysninger af to rørsangere og en jernspurv fra Belgien samt et vintergenfund af en bogfinke fra Nordtyskland.

	Forår	Efterår
Dækning	Sporadisk dækning	Ringmærkning 1/8-28/10 (ikke daglig dækning)
Ringmærkning, total	68	2.606
Talrigest ringmærkede arter	Munk 14	Rødhals 319 Gransanger 318 Tornsanger 176
Sjældneste ringmærkede arter		Lille fluesnapper 1 Sibirisk gransanger 1
Observationer, usædvanlige arter/antal	Rødhalsed gås 1 Kongeederfugl 1 Rødhovedet and 1 Lille skrigeørn 1 Biæder 3 Rødrygget svale 1 Lundsanger 2 Lille fluesnapper 2	Sortbuget Knortegås 3 Turteldue 1 Silkehejre 3 Søkonge 1 Rødrygget svale 1 Rosenstær 1
Observationer, sjældne arter	Gåsegrib 1	
Udvalgte efterårstræktotaler (Dovns Klint)		Knortegås 36.012 Bramgås 135.029 Ederfugl 99.790 Toppet skallesluger 4.287 Pibeand 20.082 Huldue 3.587 Ringdue 515.822 Rødstrubet lom 542 Sortstrubet lom 115 Sølvhejre 39 Strandhøjle 431 Stor præstekrave 717 Almindelig ryle 5.006 Fjordterne 6.363 Bog/kvækerfinke 774.457 Grønsisken 20.351



Så er der fugle i nettene! Keldsnor, 22. august 2021.
Foto: Hans Rytter

Fanø Fuglestation

Af Vagn Lind og Søren Brinch

Indledning

Fugleåret 2021 på Fanø slog en spændende rekord – antallet af trækkende fugle blev rekordstort med i alt 1.464.750 individer. Fordelt på 11.502 forår (1/1-30/6) og meget markant 1.453.258 efterår (1/7-31/12) Dermed er Fanøs status som efterårs-trækkokalitet efterhånden identificeret og legitimeret, og således også behovet for og relevansen af den Fuglestation, undertegnede og flere andre har drevet siden den formelle etablering september 2017.

Fanø er den største trækfuglelokalitet i Nationalpark Vadehavet, men Blåvand tager med havfugletræk, sjældenheder og flotte koordinerede indsatser det store fokus på fuglebanen, hvilket er meget naturligt. Tydeligt er det dog, at Fanø tager det træk, der evident går øst om Blåvand, og fra Nyeng og Skallingen samt fastlandet kanaliseres over på Fanø og ender i en flaskehals på Fanøs sydspids, hvorved det bliver koncentreret og meget spektakulært. Samtidigt virker Knude- og Juvre dyb og andre tidevands prierer som indslusning for trækkende gæs, ænder og vadefugle, hvilket tidligere er dokumenteret. Der er med de senere års mere standardiserede og kontinuere træktællinger identificeret adskillige trækkorridorer, og artsspecifikke adfærdsmønstre, der er med til konstant at fokusere indsatserne på Fanø Fuglestation. Det sjove ved fugleåret 2021 er, at Fanø blev relativt tyndt på sjældenheder trods vedvarende østlige vinde. Det boostede til gengæld forventeligt fugletrækket, der nåede rekordhøjder.

Der træktælles systematisk hver dag fra den 11. august til den 11. november – eller så længe trækket pågår. Trækobservationsposten Høneklitten er det højst beliggende punkt på sydspidsen af Fanø, hvorfra efterårstrækket bedst overskues. Der træktælles fra Høneklitten fra solopgang og 5 timer frem. Ringmærkningen, følger stort set samme mønster.

Havørne

Antallet af havørne har tidligere år fortsat med at slå nye rekorder på Fanø, såvel som resten af Danmark. Men i 2021 oplever vi for første gang en mindre stigning, der nærmest kan karakteriseres som en stabilisering af antallet af havørne på trods af en stadigt voksende danske population, der i 2021 rundede de 140 par. Det antages at andre lokaliteter i Nationalpark Vadehavet med de stigende mængder af bramgæs er lige så tiltrækkende som Fanøs sælpopulation, hvor der vedholdende falder individer fra til stor glæde for havørnene. Vi har konstateret flest unge fugle 1-6K og få ældre adulte fugle. Den 4/1 2021 flyver det på det tidspunkt største antal havørne 33 til overnatning i Fanø Klitplantage. Det er 2 mere end rekorden fra 2020, men ikke med den samme stigningstakt som set tidligere. Resten af året observeres der mellem 10 og 20 individer med samme metodik. Fuglene iagttages fra Fanø Vesterstrand, hvor det er lettest og mest pålideligt at tælle antallet og hvor de forstyrres mindst muligt, om end de til tider trækker forbi med afstande på under 50 meter. Det er derved



Månedstur på stranden, Søren Jessens Sand, 5. december 2021. Foto: Søren Brinch



Kort over dele af den danske del af Nationalpark Vadehavet, for at forstå de kontekstuelle betingelser for fugletrækket på Fanø.
Kilde: Fiskeri- og Søfartsmuseet Esbjerg.

også konstateret en mindre angst for menneskets tilstedeværelse, da flugtfstanden ses konstant at mindskes til nu omkring 150 meter for siddende individer, men dette har mindre betydning for havørne i flugt til og fra overnatningspladser og fourageringsområderne.

Trækplastrerne på Fanø er antallet af havørne, efterårs-trækket af især arterne bjergvipstjert og ringdrossel samt de store flokke af snespurve på især Fanø Vesterstrand.

Trækket og ringmærkningen ses i overskrifter i nedenstående tabel og 2021 er Fanø Fuglestations 5. år som forening. Driftsåret 2021 skabte et af de bedste resultater på trækområdet.

Højdepunkter fra 2021

Fugleåret 2021 startede for alvor den 4/2, hvor et pludseligt kuldefald fra +15 til -18 grader bragte temperaturerne 33 grader ned på et døgn. Det skabte en ornitologisk meget speciel periode, der varede til den 14/2. Et så markant kuldefald skaber for mange arter kuldeflugt, hvor de søger mod varmere områder for at finde bedre fourageringsbetingelser. Specifikt blev Fanø simpelthen tilflugtsstedet for kolossale mængder af skovsnepper der på tværs af Danmark og Sydsverige søgte mod sydvest til Vadehavet. Resultatet var skovsnepper i samtlige haver og skovområder på Fanø, hvor der var bare lidt bar jord. Problemet var at de lave temperaturer relativt hurtigt frøs jorden til is, hvorfor skovsnepper, dobbelt- og enkeltbekkasiner der var mere synlige end nogensinde, søgte mod de få å-løb der er på Fanø. Dette medførte en temmelig dramatisk



Snespurveflokken ved Vesterstrand, 23. november 2021. Foto: Søren Brinch



Ringdrossel, Sønderho, 26. oktober 2021. Foto: Søren Brinch

situation, hvor vi konstant i de 10 dage blev kontak­ket af beboere på Fanø, der kunne melde om forkomne og døende skovsnepper. Dette kunne vi ikke modarbejde, men vi satte en aktivitet i gang, hvor vi bad alle beboere på Fanø om at registrere og indmelde, hvor mange skovsnepper de havde set. Begrebet "Citizen Science" blev hermed implementeret på Fanø, hvilket medførte en stor deltagelse og et spændende engagement. Det samlede registrerede antal skovsnepper blev på mere end 750 eksemplarer, og med den dækningsgrad vi fik etableret, er det Fanø Fuglestations vurdering, at mere end 2.200 skovsnepper søgte mod Fanø under dette dramatiske kuldefald.

Ynglebestanden af vores sjældne hvidbrystet r­ræstekrave er i en gunstig udvikling da ræveprædationen fra DOF og Nationalpark Vadehavets side forsøges minimeret med opsætning af rævesikre hegn, hvilket har en synlig effekt. To totaltællinger foretaget i juni og juli 2021 afdækkede mere end 37 par med i gennemsnit 2,7 unger. Tillige er bestanden af natravn pænt stor med omkring 38 par, hvilket giver en flot tæthed i den relativt lille Fanø Klitplantage.

Efterårstrækket og sjældne fugle samt ringmærknin­gen fremgår af nedenstående tabel, men her skal her nævnes to hvidsiskner, der sammen med lapværling optrådte meget publikumsvenligt på Fanø Vesterstrands sydlige del i februar og marts. Den stadigt voksende Grønningsø nær Fanøs nordspids tiltrak tre stylvæløber, langnæbbet Sneppeklire og kærløber i maj. Denne sø har et meget spændende potentiale og er samtidig

rasteplads for de hvidbrystet præstekrave, der yngler tæt på. Desuden frekventeres søen i træktiderne af skestørke, sølvhejre samt pænt med krumnæbbede ryler, brushøns samt temmincks- og dværgryler og sortklirer. En rigtig spændende havnær lavvandet sø, der dog flukturerer meget i størrelse afhængig af nedbørsmængderne.

En korttået lærke var stationær på Fanøs nordspids det meste af juni, og tiltrak mange, da denne art meget sjældent er stationær, men oftest ses på træk eller kortvarigt rastende. En mindre steppehøgeinvasion, der varede fra 4/9 til 11/10 med i alt 10 forskellige individer gav forhåbninger om et fortsat stadigt større antal af denne smukke kærhøg, der ser ud til at "erstatte" forekomsten af dens lige så elegante fætter hedehøgen, der efterhånden er en sjældenhed på gennemtræk på Fanø. Hedehøgen er ikke længere årlig på Fanø, men stærkt savnet – tillige som ynglefugl, hvor bestanden i midten af sidste århundrede blev estimeret til 15-18 par i bogen "I hedehøgens rige" af C. A. Rasmussen.

Ultimo november optræder pludseligt rekord mange snespurve med i alt 1090 individer på Søren Jessen Sand, hvor de dagligt foretager formationsflyvninger med en klar analogi til "sort sol". Dagligt gør prædation fra vandrefalk, dværgfalk og spurvehøg et indhug i flokken, der langsomt men sikkert falder i antal. En stor flok bjerglærker på tæt ved 200 holder til ved stranden vest for Pælebjerg, og Vesterstranden på Fanø er i det hele taget et yndet sted for disse specialiteter fra nord.



Kvækerfinker, Sønderho, 21. oktober 2021. Foto: Søren Brinch

Hermed en status for årets resultater 2021:

1. Facebooksiden voksede i 2021 fra omkring 1780 til 1987 medlemmer – en vækst på 12%.
2. **Formidlingen** – er et af vores tre strategiske ben, og vi styrker konstant indsatsen for at skabe gode oplevelser for vores følgere og medlemmer. Vi har i 2021 arbejdet videre med arbejdstesen "Vi formidler viden om Fanøs fugleliv, for at gøre mennesker og fugle glade" fordi både den fuglefaglige side, men også den sociale del af det at være en fuglestation ligger os stærkt på sinde. • Der blev gennemført i alt 20 ture hvoraf de 12 er de faste månedsture mens de 8 er spontane ture kaldet "Pop-up ture", som vi har udviklet her på Fanø Fuglestation. Der er således på disse ture fremvist kortnæbbet sneppeklire, korttået lærke, havørne, steppehøge, hvidsiskan, snespurve og andre specialiteter
3. **Formidlingen** – Vi er nu næsten 2000 mennesker forenet på vores åbne facebookside i et stærkt fællesskab af videndeling, information og billeder af og om fugle. Dermed er vi den største lokalside i den danske fugleverden, og det har vi tænkt os at fortsætte med at være, fordi vi er aktuelle og aktivt vedholdende.
4. **Forskningen** har vi bidraget til med standardiserede trækfugletællinger udført af Søren Brinch, og ringmærkning i år ved Vagn Lind. Dagligt fra solopgang og fem timer frem er der minimum talt og ringmærket fra henholdsvis Hønen og Strandkrattet fra 2. august og frem til 8. november. Alt tages i Dansk Ornitologisk Forenings database – DOFbasen, og

bidrager dermed til videnopbygningen om fuglelivets bevægelser, bestandsudviklinger og status.

5. **Fuglene** har i 2021 været karakteriseret af store mængder trækkende fugle, og meget få sjældenheder.
 1. Ringmærkning – 2021: 731 individer; 2020: 205, 2019: 1833, 2018: 1345
 2. Der er indtastet 13.034 observationer af fugle i DOFbasen fra Fanø i 2021.
 3. Der er tæstet 2.752.764 i 2021 mod 2.685.990 fugleindivider i 2020, hvilket er både trækkende og rastende fugle.
 4. Der er observeret i alt 1.464.750 trækkende fugle i hele 2021 mod 654.239 i hele 2020. Fanø er et efterårs-træksted og målt på antal fugle igen det største i Danmark blandt fuglestationerne i 2021.

	Forår	Efterår
Dækning	Uregelmæssige og sporadiske trækobservationer, faste rasteoptællinger. sporadisk ringmærkning.	Ringmærkning 14/8-28/8 samt 26/10 – 6/11 Trækobservationer hele året, men standardiseret fra 11/8 til 28/11 af fast observatør fra Hønen og næsten dagligt rasteoptællinger på Fanø Strand og Hønespidisen.
Ringmærkning, total		734 individer
Sjældneste ringmærkede arter		Sortstrubet bynkefugl 1 Bjergvipstjert 2
Trækkende fugle	11.502 (2020:11.747)	1.453.258 (2020:642.492)
Observationer almindeligste arter	Sølvmåge 8.000 29/6 Alm. ryle 10.000 9/4 Islandsk ryle 4.500 11/5	Bogfinke 137.000 7/10 Kvækerfinke 88.100 29/10 Vindrossel 71.000 18.10 Ringdue 67.400 Alm. ryle 25.000 11/9
Observationer, usædvanlige arter/antal	Islom 1 Brilleand 2 Silkehejre 1 Amerikansk krikand 1 Sort glente 1 Middelhavsmåge >15 Kaspisk måge >25 Gråmåge 2 Stylteløber 3 Hvidbrystet præstekrave >69 Savisanger 1 Hortulan 1 Pirrol 1 Gulirisk 2 Sortrygget hvid vipstjert > 20	islom 1 Sortbuget knortegås 1 Silkehejre 1 Steppehøg 10 Brilleand 2 Middelhavsmåge > 12 Kaspisk måge >21 Gråmåge 1 Mellemkjøve 1 Hvidbrystet præstekrave >112 Skovsneppe >750 Kærløber 2 Pomeransfugl 5 Odinshane 2 Storper 1 Bjergpiber >5 Hvidbrystet løvsanger >10 Stor korsnæb 12 Dværgeværling 3 Hortulan 2
Observationer sjældne arter	Langnæbbet sneppeklire 29/4-12/5	Korttået lærke 9/6-28/6 Amerikansk sortand 22/8



Ringmærker Vagn Lind fremviser skægmejsje ved Åbent Hus, Sønderho, 22. august 2021. Foto: Søren Brinch

Ringmærkning i Strandkrattet, Sønderho, aug-nov

- samt sammenligning med tallene fra 2018-19 (2020 er ikke medtaget, da perioden var så kort!)

Ringmærkning blev foretaget af Vagn Lind (B-272) i perioden 14/8 – 5/11. 15/9 – 10/10 var der ingen mærkning. Desuden flere kortere pauser af få dages varighed pga. dårligt vejr.

Der blev mærket som tidligere år: (½ time før solopgang og 5 timer frem), nogle dage dog lidt længere, andre lidt kortere!. Op til 129 meter net fra 1/9 (vindafhængigt). Lyd blev anvendt som lokkemiddel ult. oktober og november. (fuglekonge, sivsanger, skovpiber, rørspurv, sangdrossel, gærdesmutte, kvækerfinke).

Bemærk høje antal af: Skægmejsje (god ynglesucces), gærdesmutte, fluesnappere.

Bemærk lave antal af: Sivsanger (uden lyd i sæsonen og sen opstart af fangsten), gransanger, gærdesanger, fuglekonge, rørspurv (uden lyd og fravær af ringmærkning sep.-pri.okt).

Det samlede antal ringmærkede fugle i 2021 på kun 734, skal ses under hensyntagen til en halvering af netmetertimer og antal fangstdage. Vi kom sent i gang

(14/8) og var først oppe på fuld kapacitet ca. 1. sep. Derfor kom der til at mangle rigtig mange løv/torn/rør/sivsangere samt blåhals, og ligeledes kom der til at mangle fangster fra 15/9-10/10 (bl.a. rørspurve og rødhalse) pga. fravær af ringmærkning.

Lyd blev først sat i gang ca. 25. okt. og kun med 1 afspiller modsat 2018/19, hvor der anvendtes 3 afspillere i hele perioden.

Aflæsning af mærkede fugle fra tidligere sæsoner

I år blev det til en **skægmejsje** hun (9CC9651) som blev mærket 15/10 2018 som 1K+. Fuglen aflæstes igen 9/8 2019 og blev genfanget 26/10 2021. En temmelig høj alder for en skægmejsje!

Ligeledes aflæstes 2/9 2021 en **blåmejsje**, som blev mærket 2/11 2018 som hun 1K. Aflæstes igen 12/8 2019, 27/9 2019 og 23/10 2019.

Også en **gærdesmutte** (9CC9973) aflæst 31/8 2021, som blev mærket som 1K 18/8 2019 og aflæste 3 gange i løbet af efteråret 2019.

Endelig var det med stor glæde, at Fanø Fuglestation kunne modtage en genmelding af én af vores fugle – (9CY9604) **rørsanger** 1K, mærket 10/9 2021 og aflæst af en ringmærker 11 dage senere i nærheden af London, England.

Table 1. Fangsttal ved Sønderho 2018-2021 – 2020 er udeladt pga. lav aktivitet.

ART	AUG	SEP	OKT	NOV	2021	2019	2018
Gøg	0	0	0	0	0	0	1
Vandrikse	0	0	1	0	1	3	2
Dobbeltbekkasin	0	0	0	0	0	0	2
Spurvehøg	0	0	1	0	1	1	1
Skovhornugle	0	0	0	0	0	0	1
Vendehals	0	0	0	0	0	0	1
Isfugl	0	0	0	0	0	1	0
Stor tornskade	0	0	0	0	0	1	0
Husskade	0	0	0	0	0	1	0
Sortmejse	0	2	0	1	3	1	2
Blåmejse	1	0	3	3	7	14	77
Musvit	4	0	1	0	5	25	16
Pungmejse	0	0	0	0	0	0	2
Skægmejse	22	30	48	25	125	97	93
Græshoppesanger	0	0	0	0	0	2	2
Gulbug	0	0	0	0	0	4	1
Vandsanger	0	0	0	0	0	0	1
Sivsanger	12	13	0	0	25	105	90
Kærsanger	1	0	0	0	1	7	7
Rørsanger	56	27	2	0	85	291	212
Drosselrørsanger	0	0	0	0	0	1	0
Landsvale	0	0	0	0	0	1	2
Hvidbrynet løvsanger	0	0	0	0	0	2	3
Løvsanger	61	14	1	0	76	198	97
Gransanger	2	2	12	0	16	160	80
Skovsanger	1	0	0	0	1	0	0
Halemejse	0	0	0	0	0	6	0
Munk	4	6	3	1	14	49	58
Havesanger	9	5	0	0	14	33	16
Høgesanger	0	0	0	0	0	1	2
Gærdesanger	1	2	0	0	3	31	26
Tornsanger	14	11	0	0	25	51	68
Fuglekonge	0	0	14	4	18	84	46
Rødtoppet fuglekonge	0	0	0	0	0	1	2
Gærdesmutte	4	1	57	16	78	58	61
Grå Fluesnapper	7	0	0	0	7	2	1
Broget fluesnapper	19	0	0	0	19	7	5
Blåhals	6	4	0	0	10	31	30
Rødhals	1	14	18	3	36	134	66
Rødstjert	9	5	0	0	14	9	3
Bynkefugl	1	1	0	0	2	2	9
Sortstrubet bynkefugl	0	1	0	0	1	0	0
Stenpikker	3	1	0	0	4	2	3
Sangdrossel	0	0	15	2	17	19	29
Vindrossel	0	0	13	0	13	13	4
Solsort	0	0	16	7	23	13	23
Sjagger	0	0	0	0	0	1	0
Ringdrossel	0	0	0	0	0	1	1
Jernspurv	5	11	3	0	19	34	32
Skovspurv	0	0	0	0	0	1	1
Skovpiber	0	1	0	0	1	4	3
Engpiber	0	1	1	0	2	0	3
Gul Vipstjert	0	0	0	0	0	6	0
Bjergvipstjert	0	0	1	1	2	1	0
Hvid Vipstjert	0	0	0	0	0	1	0
Bogfinke	0	0	6	1	7	13	9
Kvækerfinke	0	0	9	1	10	1	2
Dompap	0	0	0	0	0	0	2
Grønirisk	6	6	0	0	12	4	8
Gråsiken	0	0	0	0	0	1	5
Grønsiken	0	0	1	0	1	1	0
Tørnirisk	1	0	0	0	1	0	0
Gulspurv	0	0	0	0	0	6	2
Rørspurv	8	3	13	10	34	296	130
Dværgværling	0	0	0	0	0	1	0
SUM	258	161	249	66	734	1833	1345
Antal dage med mærkning	13	12	16	5	46	93	105
Antal netmetertimer	6800	7300	8740	2420	25260	45240	53300

Christiansø Naturvidenskabelige Feltstation

Af Mikkel Lausten, Anton Liebermann, Anders Mosbech og Anders P. Tøttrup

For første gang siden lukningen i 1997 har Feltstationen været bemandet kontinuerligt gennem hele forårs- og efterårssæsonen. Med forenede kræfter fra en ny forening, mange nye medlemmer, Christiansøs Forvaltning og Ringmærkningsadministrationen på Statens Naturhistoriske Museum, kunne Feltstationen igen starte med rutinemæssige observationer og standardiseret ringmærkning. Stationen var bemandet fra 2/3 til 19/6 og igen fra 16/7-18/11. I alt ringmærkedes 20.740 fugle fordelt med 6235 i foråret og 14.505 fugle i efteråret (se tabel 1).

Gennemgang usædvanlige og sjældne arter

Selvom året ikke var prangende antalsmæssigt, så trak vi alligevel lidt overskrifter. Det hele startede efter en ret kold start i marts, da en rastende toplærke skød tingene i gang 23/3. Derefter gik en måned, før en hærfugl besøgte øerne den 27/4. Maj og juni udmærkede sig temmelig godt med 6 SU-arter: 3 buskrørsangere (1/6, 2/6 og 7/6), korttået lærke (29/5), iberisk sanger (19/5) og hætteværpling (3/6). Herudover oplevede vi pænt med sjove gæster som for eksempel biæder (24/5), 2 flodsanger (11/5 og 2/6), 6 gulirisk (4/5, 10/5, 29/5, 2 stk 3/6 og 4/6), 2 hortulan (16/5 og 25/5), 5 høgesanger (månedsskiftet maj/juni), 6 lundsanger (2 stk 25/5, 27/5, 29/5, 2 stk 7/6), pirol (2/6), rustand (8/6), silkehejre (21/5) og turteldue (27/5).



Ederfugl, Christiansø, 4. maj 2021. Foto: Sune Riis Sørensen

Af de uregelmæssige fugle, så blev efteråret sat i gang med en 1k lundsanger den 28/7, og trods den ringeste august måned i Christiansøs historie, så kom vi alligevel efter det fra midten af september og endte på 7 SU-arter for efteråret: blåstjert (29/9), brun løvsanger (11/11), eremitdrossel (3-4/11), himalayasanger (13/11-18/11), non-nestepikker (10/10), stribet græshoppesanger (14/9) og østlig turteldue (31/8-4/9). Udover dem, blev der set gode fugle som citronvipstjert (20/9), 2 dværgværpling (21/10-23/10 og 16/11), 7-8 fuglekongsangere fra midt oktober - midt november, 5 sibirisk gransanger samme periode,



Ederfugl, Christiansø, 3. maj 2021. Foto: Sune Riis Sørensen

Tabel 1 Ringmærkede fugle på Ertholmene 2021

Art	Forår	Efterår	Sum
Knopsvane	1		1
Østlig blisgås		1	1
Canadagås	1		1
Mørkbuget knortegås		1	1
Krikand		1	1
Ederfugl	2		2
Toppet skallesluger	3	1	4
Spurvehøg	27	29	56
Fjeldvåge		1	1
Tårnfalk	1	1	2
Vandrikse	1		1
Enkeltbekkasin		1	1
Skovsneppe	2	10	12
Stormmåge	11	1	12
Skandinaviske sølvmåge	6	1	7
Ringdue	7	10	17
Gøg	2		2
Skovhornugle	1	1	2
Natnavn	1	2	3
Mursejler		1	1
Vendehals	2	1	3
Stor flagspætte		1	1
Hedelærke	1		1
Sanglærke	1		1
Landsvale	2	4	6
Skovpiber	16	25	41
Engpiber	2	3	5
Hvid vipstjert	14	2	16
Gærdesmutte	239	271	510
Jernspurv	251	110	361
Rødhals	1553	5051	6604
Nattergal	19	1	20
Blåhals	4		4
Nordlig blåhals	3		3
Sydlig blåhals	1		1
Blåstjert		1	1
Husrødstjert	4	2	6
Rødstjert	168	206	374
Bynkefugl	5	1	6
Stenpikker	3		3
Eneboerdrossel		1	1
Ringdrossel	1		1
Solsort	568	1089	1657
Sjagger	2	1	3
Sangdrossel	445	2050	2495
Vindrossel	100	65	165
Misteldrossel	1	2	3
Stribet græshoppesanger		1	1
Græshoppesanger	6	5	11
Flodsanger	1		1
Sivsanger	6	13	19
Buskrørsanger	3		3
Kærsanger	56	8	64
Rørsanger	65	28	93

Art	Forår	Efterår	Sum
Gulbug	102	21	123
Høgesanger	5	1	6
Gærdesanger	219	306	525
Tornsanger	72	41	113
Havesanger	213	79	292
Munk	180	310	490
Lundsanger		2	2
Fuglekongesanger		1	1
Hvidbrynet løvsanger		2	2
Himalayasanger		1	1
Brun løvsanger		1	1
Skovsanger	12	25	37
Gransanger	277	562	839
Sydlig gransanger	4	20	24
Sibirisk gransanger		4	4
Nordlig gransanger	2	31	33
Løvsanger	496	444	940
Nordlig løvsanger	2	1	3
Fuglekonge	481	2502	2983
Rødtoppet fuglekonge	11	8	19
Grå fluesnapper	68	91	159
Lille fluesnapper	20	22	42
Broget fluesnapper	68	162	230
Skægmejse		1	1
Blåmejse	46	10	56
Musvit	66	42	108
Nordlig træløber	3	12	15
Pungmejse		1	1
Rødrygget tornskade	54	51	105
Stor tornskade		2	2
Stær	29	3	32
Gråspurv	20	19	39
Skovspurv		1	1
Bogfinke	90	191	281
Kvækerfinke	12	48	60
Gulirisk	1		1
Grønirisk	7	1	8
Stillits	1	3	4
Grønsisken	11	439	450
Tornirisk	17	6	23
Bjergirisk		4	4
Nordlig gråsisken	3	5	8
Karmindompap	4		4
Dompap	7	6	13
Stor Dompap	8	8	16
Lille Dompap	3		3
Kernebider	5	1	6
Laplandsværling		1	1
Gulspurv	2	1	3
Dværgværling		1	1
Rørspurv	5	7	12
Hætteværling	1		1
	6235	14505	20740



Østlig turteldue, Christiansø, 1. september 2021. Foto: Christiansø Feltstation

hortulan (16/8), 7 hvidbrynet løvsanger (26/9, 3 stk 8/10, 14/10-16/10, 19/10 og 15/11), høgesanger (14/8), sort-buget knortegås (25/10-30/10), pungmejsje (26-27/9), rødstrubet piber (3/10) og storpiber (5/10).

Der blev optalt 975 rugende ederfugle – et af de laveste antal i 30 år

Foreningen har optalt de rugende ederfugle 24-26/4 og igen 24-26/5. På den måde får vi både talt de tidlige og de sent rugende ederfugle. Den første ederfugl blev set med ællinger den 26/4, så den nåede lige at komme med i tællingen. Fordi ederfugle ruger i højst 28 dage er der ingen der bliver talt med to gange. Resultatet af april-tællingerne er 365 rugende hunner på Frederiksvø og 341 rugende hunner på Christiansø. Så i alt fandt vi 706 rugende hunner i april tællingen. Resultatet af maj-tællingerne er 112 rugende hunner på Frederiksvø og 157 rugende hunner på Christiansø dvs. vi fandt i alt 269 rugende hunner i maj tællingen og den samlede total

	Forår	Efterår
Dækning	15. marts - 30. juni	1. juli - 15. november
Ringmærkning, total	6235	14505
Tre talrigst ringmærkede arter	Rødhals (1553), Solsort (568), Løvsanger (496)	Rødhals (5051), Fuglekonge (2502), Sangdrossel (2050)
Sjældneste ringmærkede arter	Blåhals, sydlig (ssp. <i>cyaneucula</i>) (29/4 1 han 2k), Hætteværting (3/6 1 han 2k+), Iberisk sanger (19/5 1 han 2k+)	Eremiddrossel (3/11-4/11 1 han 1k.), Stribet græshoppe-sanger (14/9 1 1k), Blåstjert (29/9 1 hun 1k)
Observationer, usædvanlige arter/antal	Biæder (24/5), 2 Flodsanger (11/5 og 2/6), Rustand (8/6)	Citronvipstjert (20/9), Dvärgværting 2 (21/10-23/10 og 16/11), Sortbuget knortegås (25/10-30/10)
Observationer sjældne arter	Østlig turteldue (31/8-4/9), Kort-tået lærke (29/5), Toplærke (23/3)	Nonnestenpikker (10/10 1 adult han), Himalayasanger (13/11), Brun løvsanger (11/11)

for optællingen i 2021 er således 975 rugende ederfugle. Da vi ikke finder alle reder er det rigtige antal skønnet til mellem 1000 og 1100 reder. Tællingerne viser, at bestanden af ederfugle er i tilbagegang. Siden 1998 er der gennemført en april tælling og en maj tælling efter samme optællingsmetode. Vores tællinger tyder på en tilbagegang på 59 hunner eller 7% fra 2018 til 2021. Det er næsten en halvering i forhold til optællingen i 1998.

CHNF takker alle medlemmer og bidrag samt DOFs Videnskabelige Udvalg for støtte til genopstarten af Feltstationen.



Lomvie, Christiansø, 31. maj 2021. Foto: Helge Sørensen



Lille fluesnapper, Christiansø, 16. oktober 2021. Foto Bo L. Christiansen



Lomvie, Græsholm 16. maj 2021. Foto Sune Riis Sørensen

Fugleværnsfondens naturreservater – status 2021

Af Søren Ring og Stine Bærentzen



Det hvide W, Nivå Bugt
Strandenge, 20. juli 2021.
Foto: Lars Falck

Årets fugleobservationer (SR)

I 2021 blev der indtastet i alt 55930 observationer i DOFbasen fra Fugleværnsfondens 23 naturreservater. Der blev observeret og indtastet i alt 269 fuglearter, 21 pattedyrarter, 11 arter af padder og krybdyr og 31 sommerfuglearter i DOFbasen. 126 fuglearter yngede i naturreservaterne. Flere fåtallige danske ynglefuglearter havde fundet vej til fondens reservater. I 2021 yngede f.eks. atlingand i 5 og rørhøg og rødrygget tornskade i hele 6 reservater. Også f.eks. hvinand, grå- og broget fluesnapper, stor kobbersneppe, brushane, lille præstekrave og plettet rørvagtel yngede i mindst et reservat. Flere nye arter har indfundet sig som ynglefugle bl.a. sorthovedet måge og vende Hals. Sydlig Blåhals fortsætter sin fremgang og yngler nu med 20 par i hele 5 reservater.

Ynglehotspots (SR)

I Fugleværnsfondens reservater blev der i 2021 talt 126 ynglende fuglearter med 5532 ynglepar, en markant fremgang i forhold til de sidste fire års gennemsnit. I enkelte reservater var optællingerne mangelfulde. Nyord Enge slog igen ny historisk rekord og fortsatte fremgangen for nu syvende år i træk med hele 1252 ynglepar. I år blev der registreret et højt antal sanglærker (329) og engpiber (49). Tryggelev-Nørreballe og Salme Nor reservatet cementerer sig i år som det mest fuglerige reservat med samlet hele 64 ynglende fuglearter og hele 1332 ynglepar. Dog har en kæmpe hættemågekoloni på 530 par etableret sig og 1 par sorthovedet måge. Hele 9 andearter (130 yp), lille gråstrubet og toppet lappedykker (i alt 29 par), gøg (13 par) samt rørdrum (13 par) har etableret sig i reservaterne. Dertil kommer en del vade- og kystfuglearter, bl.a. 41 par fjordterne, rørhøg (3 par), rødrygget tornskade (7 par), skægmejsje (16 par) samt mange arter af sangere (10 arter) og nattegal. Se mere i tabel 1.



Fugleværnsfondens naturreservater 2020:

1. Nivå Bugt Strandenge
2. Vaserne
3. Gundsømagle Sø
4. Ravnstrup Sø
5. Ægholm
6. Nyord Enge
7. Barup Sø
8. Saksfjed-Hyllekrog
9. Nakskov Indrefjord
10. Gulstav Mose
11. Tryggelev, Nørreballe og Salme Nor
12. Roholm
13. Bøjden Nor
14. Søgård Mose
15. Bremsbøl Sø
16. Stormengene
17. Sølsted Mose
18. Stubbe Sø
19. Bøvling Klit
20. Agerø og Stenklipperne
21. Råbjerg Mose
22. Svartingedal
23. Rusland

Tabel 1 viser en samlet oversigt over ynglebestandene i de fleste af Fugleværnsfondens naturreservater i 2021. Tallene er summen af mulige, sandsynlige og sikre ynglepar ifølge de kriterier, der anvendes i Fugleværnsfondens overvågningsprogram, dvs. at de angiver det maksimale antal ynglepar i hvert naturreservat.

	1 - Nivå Bugt Strandenge	2 - Vaserne	3 - Gundsømagle Sø	4 - Ravnstrup Sø	5 - Ægholm nordvest for Møn	6 - Nyord Enge	7 - Barup Sø	8-1 Saksfjed	8-2 Hyllekrog	9 - Nakskov Indrefjord	10 - Gulstav Mose	11-1 Tryggelev & Salme Nor	11-2 Nørreballe Nor	13 - Bøjen Nor	14 - Søgård Mose	15 - Bremsbøl Sø	16 - Sølsted Mose	17 - Stormengene	18 - Stubbe Sø	19 - Bøvling Klit *	20 - Agerø og stenklipperne *	22 - Svartingedal	23 - Rusland	Sum	Antal lokaliteter	arten yngler i
Knopsvane	1	1		1	10		1																	36	11	
Grågås	1	6	6					28	1	1	16	16	36				2	5							118	11
Ederfugl					16							2													18	2
Hvinand		4																							4	1
Gravand	1							3	6			15	9			1		2				1			38	8
Taffeland											7	2	2												11	3
Troldand										1	9	5				4									19	4
Atlingand						4	1				4	1				2	1								13	6
Skeand					30	6	1				2	1				2									42	6
Knarand					19	5	2			3	18	13				8									68	7
Krikand																	1								1	1
Gråand	1	10	8			29	2	11	2	1	8	23	24		1	6	6	2			1				135	16
Spidsand					4																				4	1
Vagtel					1	1												1							3	3
Fasan		1	2													2	4						1		10	5
Agerhøne								1									1								2	2
Lille lappedykker									1	2	1					1	1								6	5
Gråstrubet lappedykker				1			2	4			11	9													27	5
Toppet lappedykker			1							2	3	9	10			2									27	6
Huldue																						6			6	1
Ringdue	1	10	3	6									1	2	1		2			2		20	4		52	11
Gøg	1	6	3	2			1			1	2	9	4	1	1	1	6	1	1						40	15
Vandrikse	1	2	1	1			12					8	1				15								41	8
Plettet rørvagtel																	7								7	1
Rørhøne (grønbenet)		1									8	5				1	5								20	5
Blishøne	2	16	5	2		10	6	7			16	48	42			6	1								161	12
Trane								2							1		3								6	3
Rørdrum							1				1	7	5				3								18	6
Skarv		150			439																				589	2
Strandskade						39	1	4			1	4	9	1		1		1							61	9
Klyde						104		1				9	6					1							121	5
Stor præstekrave						3	6	15			3	6	17												50	6
Lille præstekrave	1										1	2													4	3
Vibe	2		1			220	1	7		2	11	18	2		3	5	4			2					278	13
Stor kobbersneppe						3	8																		11	2
Brushane						1																			1	1
Skovsneppe																									2	2
Dobbeltbekkasin		2															12			1			1		14	2
Svaleklire		1																							1	1
Rødben	1					164	4	4			4	7	1					4		6	1				196	10
Hættemåge						53						530	5												588	3
Sorthovedet måge												1													1	1
Stormmåge						102						24	15												141	3
Sølvmåge					6																				6	1
Svartbag					6																				6	1
Fjordterne			1									40				1									42	3
Havterne						7								12											19	2
Rørhøg							1			2	1	3				1	2								10	6
Spurvehøg								1																	1	1
Havørn								1																	1	1
Musvåge																	1								2	2
Natugle			1														1								2	2
Vendehals																	1								1	1
Sortspætte																									1	1
Lille flagspætte		2															1							1	4	3
Stor flagspætte		6	1				1					1					1		1			10	5	26	8	
Tårnfalk			1														1								2	2
Rødrygget tornskade								4	1			7					4		3			1			20	6
Skovskade		5															1								9	4
Husskade		2																					1	2	2	1
Allike			1																						1	1
Ravn													1										3		4	2

	1 - Nivå Bugt Strandenge	2 - Vaserne	3 - Gundsømagle Sø	4 - Ravnstrup Sø	5 - Ægholm nordvest for Møn	6 - Nyord Enge	7 - Barup Sø	8-1 Saksfjed	8-2 Hyllekrog	9 - Nakskov Indrefjord	10 - Gulstav Mose	11-1 Tryggelev & Salmø Nor	11-2 Nørreballe Nor	13 - Bøjden Nor	14 - Søgård Mose	15 - Bremsbøl Sø	16 - Sølsted Mose	17 - Stormengene	18 - Stubbe Sø	19 - Bøvling Klit *	20 - Agerø og stenklipperne *	22 - Svartingedal	23 - Rusland	Sum	Antal lokaliteter	arten yngler i
Sortkrage							4		1							1	3					2		4	2	
Gråkrage	1	3															2							13	6	
Sortmejse																			4				4	8	2	
Topmejse																			1					1	1	
Sumpmejse		3	1	2													1		2				1	10	6	
Fyrremejse																	3							4	2	
Blåmejse	3	15	2	8			8		1			3		1	1	3			10			5	5	64	12	
Musvit	3	22	3	5			11					3	2	2	3	3			21			15	11	104	13	
Hedelærke																			2					2	1	
Pungmejse												1												1	1	
Sanglærke	2		3			329		25		3	22	7	6	2	3	12	5							419	12	
Skægmejse			4				6	2			15	1												28	5	
Græshoppesanger			1														4							5	2	
Gulbug			1				1					3					2					1		8	5	
Savisanger																	1								2	2
Sivsanger	1		3	1			1		2	2	2					2	8							22	9	
Kærsanger	1		1	1							1	4				2	10						1	21	8	
Rørsanger	7	6	12	2			2		3	4	22	26				2	25			3				114	12	
Drosselrørsanger												1													1	1
Bysvale		7																						7	1	
Landsvale	2	6						5								1	6							20	5	
Skovsanger																						1	3	4	2	
Løvsanger	1	2	5	5			3					2		2		35	2	4				20	3	84	12	
Gransanger	1	13	4	4			2				2	6		3		16		2				13	5	71	12	
Halemejse		2					1									1								1	5	4
Munk	1	20	10	4			3				4	5	1	1		16		3				24	4	96	13	
Havesanger	12	5	2				1					2	1			3		2				34	1	63	10	
Gærdesanger	1	2	3	1		2		1		2	6	6				5		1						30	11	
Tornsanger	1	5	5	2		3		5		2	3	2	2	2	2	25		1				4	1	63	15	
Fuglekonge		3																	2					5	2	
Korttået træløber		4																				2		6	2	
Træløber	6	1																	1			2		10	4	
Spætmejse	7	1	1				1												2				2	14	6	
Gærdesmutte	1	11	6	4			2		1		1	1	2	1		12		3				18	6	69	14	
Stær	7	2	2				5					2	4	4		4		6				8		40	9	
Grå fluesnapper		1															1						1	3	3	
Broget fluesnapper		3																						2	15	4
Rødhals	10	2	1												2		4		2			11	4	36	8	
Nattergal			6	2			6					2										4		20	5	
Blåhals, sydlig			1													5	30	2							38	4
Rødstjert	1	2	3				1			2	1		1	1		2		3				4		21	11	
Husrødstjert								1																	1	1
Bynkefugl																	4								4	1
Sortstrubet bynkefugl							3										2	1							6	3
Misteldrossel																	4								5	2
Sangdrossel		7	2	1			1			1		3		2		10		2				19	6	54	11	
Solsort	1	20	5	6			1					5	1	3		12		1				21	5	81	12	
Jernspurv		2	3	1								4	1	1		4						9	1	26	9	
Gråspurv		12																							12	1
Skovspurv	3	8																							11	2
Skovpiber														2		16		3						21	3	
Engpiber	1					49	15	30			19					5	3							122	7	
Gul vipstjert						65					4	5			2	2								78	5	
Hvid vipstjert	3	4						3			4	6		1	1	2	1	1				2		28	11	
Bogfinke	20	6	4				2				1	11		3		15		6				23	6	97	11	
Kernebider		1																				13		14	2	
Dompap	2						1												1				1	4	9	5
Grønirisk		2	1														2						10		15	4
Tornirisk								5		1	6	1	1			5						1		20	7	
Lille gråsisken																8	2	1							11	3
Stillits	1	2	1					3		1	1	1	2			2								14	9	
Bomlærke								1								4									5	2
Gulspurv	1		2	1			2				5	4		2		20						7	1	47	11	
Rørspurv	3	10	10	2		11		4	7	3	48	9		2	5	30	3	3						150	15	
Total YP 2021	53	487	151	75	477	1252	92	116	128	22	104	396	936	85	43	75	473	34	113	8	3	315	94	5532	23	
"Antal ynglende fuglearter 2021"	33	53	47	29	5	23	31	23	23	11	26	45	54	23	25	29	72	15	36	2	3	34	30	126		

Grundigt optalt var igen i 2021 også Sølsted Mose med hele 72 ynglende fuglearter og 453 ynglepar. Dette skyldes bl.a. fondens formands meget grundige fugleovervågning.

Fugleværnsfondens to nyeste reservater, skovreservaterne Svartingedal og Rusland gav, levested til henholdsvis 34 ynglende fuglearter og 315 ynglepar og 30 ynglende fuglearter og 94 ynglepar i 2021, heriblandt fx 13 par kernebidder i Svartingedal og 1 par sortspætte, 1 par lille flagspætte og 5 par stor flagspætte i Rusland.

Nogle naturreservater savnede desværre flere besøg og indtastninger i yngletiden af gode sikre fugleobservationer og bearbejdede ynglepar. En del tilbagegang i observerede antal ynglepar kan derfor skyldes variation i overvågningsindsatsen.

Årets sjældenheder

I alt 21 forskellige fuglearter, der følge DOFbasens kriterier er "sjældne", blev observeret i 2021 i Fugleværnsfondens naturreservater, imod 36 året før. Dette er en klar nedgang i antal sjældne fugleobservationer i forhold til året før. Et af tilløbsstykkerne i 2021 var mulige yngleforsøg af indtil flere både plettet rørvagtel og 1 dværg rørvagtel i Sølsted Mose. Her var der helt op til 5-7 syngende plettet rørvagtel og hele 57 observationer af plettet rørvagtel og 46 observationer af formentligt blot 1 syngende dværg rørvagtel igennem det meste af juni måned.



Mudderklire, Nivå, 26. august 2021. Foto: Lars Falck

De 2 sydlangelandske reservater og Saksfjed-Hyllekrog, som er blandt landets bedste træklokaliteter, udmærkede sig igen som højdespringere med mange observationer af sjældne fuglearter, med henholdsvis



Gråand, Vaserne, 2. maj 2021. Foto: Keith Fox



Nyord Enge, 7. maj 2021. Dronefoto af Jacob Irgens-Møller Nielsen

11 og 12 arter. F.eks. kongedefugl, pomeransfugl, odinshane, lille skrigeørn, steppehøg, sort glente og biæder F.eks. blev kongedefugl, pomeransfugl, odinshane, lille skrigeørn, steppehøg, sort glente og biæder observeret over og i Saksfjed-Hyllekrog. F.eks. silkehejre, kærløber, søkonge, pungmejse, savisanger, drosselrørsanger, hvidbrynet løvsanger og rosenstær blev observeret over/i de sydlangelandske reservater. Nyord Enge gav i 2021 observationer af hvidvingetterne, sort glente, pungmejse, bjergpiber og sort stork, som også blev set over både Bøjden Nor og Ravnstrup Sø. Sort glente blev igen i år observeret flest gange (47) over hele 5 af fondens naturreservater (se også tabel 2), oftest på nordtrækket i maj og juni men også på sydtrækket ved Hyllekrog fra sent i august til medio oktober i 2021.



Tabel 2. Oversigt over fugleobservationer i DOFbasen af «Sjældne fugle» set i Fugleværnsfondens naturreservater i 2021.

Sjældne fugle 2021	Nivå Bugt Strandenge	Gundsømagle Sø	Ravnstrup Sø og Knoldeng	Nyord Enge	Saksfjed Indd. - Fugleværnsfondens Område	Hyllekrog	Nakskov Indrefjord	Gulstav Mose	Tryggelev Nor & Salmø Nor	Nørreballe Nor	Bøjden Nor	Sølsted Mose	Stormengene	Antal reservater
Dværgegås						•								1
Kongeederfugl						•								1
Rødhovedet and							•							1
Plettet rørvagtel												•		1
Dværgrørvagtel												•		1
Sort stork			•	•							•			3
Silkehejre									•					1
Pomeransfugl						•								1
Kærløber									•		•			2
Damklire	•													1
Odinshane	•				•									2
Søkonge									•					1
Hvidvinget terne				•										1
Lille Skrigeørn						•						•		2
Steppehøg						•						•		2
Sort Glente				•	•	•		•	•	•		•		7
Biæder					•	•								2
Aftenfalk						•			•					2
Pungmejse				•						•		•		3
Savisanger		•							•			•		3
Drosselrørsanger	•									•				2
Hvidbrynet Løvsanger								•						1
Rosenstær									•					1
Lille Fluesnapper													•	1
Bjergpiber				•										1
Markpiber						•								1
Gulirisk						•								1
Antal sjældne arter	3	1	1	5	3	10	1	2	7	3	2	7	1	1

Fugletårnet i Nyord Naturrum.
28. oktober 2021. Foto: Allan
Gudio Nielsen



Halemejsje, Vaserne, 12. februar 2021. Foto: Keith Fox

Årets højdespringere

Ved Hyllekrog tæller Preben Berg fortsat, trofast og meget grundigt trækfuglene. Her blot et par nedslag i hans omfattende trækfugletællinger: I foråret 2021 blev 507.122 trækfugle og 138 fuglearter talt. F.eks. kan fremhæves hele 104.821 bramgæs, og hele 19.700 d. 5/5, og 209.572 ederfugl, og hele 22.600 d. 4/4. Sydtrækket af rovfugle ved Hyllekrog viste hele 6.844 stk. og 21 rovfuglearter, f.eks. 1290 rød glente samt over 2.000 musvåge og spurvehøg. Bramgæs trak også i stort tal nordover ved Tryggelev med 15.400 og 22.500 stk. 17/5 og 18/5. Almindelig ryle trak nordover med hele 7.700 styk ved Stormenge 7/4. Bjergand kunne især i januar opleves i Bøjden Nor med f.eks. helt op til 4.440 styk d. 15/1 og Trolband i rå mængder i både Gundsømagle Sø og Nakskov Indrefjord i medio december med 3-4.000 styk. To flokke på 2.500 stære var på natrast i Bøvling Klit (24/3) og Sølsted Mose (5/3).

Fugleværnsfondens naturforvaltning og formidling i 2021

Besøgende i Fugleværnsfondens naturreservatet kunne i 2021 tage to nye publikumsfaciliteter i brug.

Den ene er Nyord Naturrum. I naturrummet er der et flot, nyt fugletårn med udsigt over strandengene og fuglelivet. Der er også en plancheudstilling om fuglene i naturreservatet, en udvidet p-plads og en renoveret udsigtsplatform med rampe til besøgende med gang-

besvær.

Den anden publikumsfacilitet er den såkaldte kratluskerti, som snor sig igennem det yderste krat i naturreservatet Stormengene. Krattet er kendt som et af de bedste steder i det sydvestlige Jylland at "kratluske" efter småfugle. Herfra bliver der hvert år set mange sjældne trækfuglearter som lille fluesnapper og brun løvsanger.

Igen i 2021 skabte Fugleværnsfonden mere og bedre natur til fordel for fuglene og biodiversiteten.

Dronebiolog Jacob Irgens-Møller Nielsens fra SDU satte gang i et 17 uger langt projekt, hvor en drone skulle overflyve og fotografere naturreservaterne Saksfjed-Hyllekrog, Tryggelev Nor, Nyord Enge og Sølsted Mose. Med dronens titusindvis af billeder kunne Jacob Irgens-Møller Nielsen producere detaljerede kort over områderne, og denne kortlægning var et stærkt redskab i naturforvaltningen i 2021. Kombinationen af de detaljerede billeder fra dronen og softwareprogrammer gjorde det bl.a. muligt at analysere vandets højde og retninger i reservaterne i forskellige scenarier og skabe detaljerede højdemodeller. Forvaltningsmæssigt er det en kæmpe fordel at have så unik og detaljeret viden om, hvordan vandet i området ville reagere, hvis f.eks. en grøft skulle lukkes, og det gav mulighed for mere sikkert at gøre forholdene for fuglelivet bedre. Kortlægningen hjalp også naturforvalterne med at få øje på alle individer af den invasive plante rynket rose (*Rosa rugosa*) i Tryggelev Nor. En invasiv art som er kendt for at fortrænge hjemmehørende plantearter. I de åbne

sandede områder af Saksfjed-Hyllekrog arbejdede fonden fortsat med at fjerne rynket rose, og det gav plads til blandt andet almindelig stedmoderblomst, som er værtsplante for storpletlet perlemorsommerfugl.

I Sølsted Mose blev der ikke kigget på rynket rose, men derimod på en uønsket tilvækst af småtræer og buske, som var dyrt og svært at fjerne manuelt. Afgræsning med geder skulle løse dette problem, fordi geder æder af småtræer og buske. Derfor blev der i 2021 sat geder ud i et indhegnet område af mosen.

Fugleværnsfonden har i 2021 også hjulpet de fuglearter, der holder til i det Nordsjællandske skovområde Rusland, ved at veteranisere. Veterantræer er træer i begyndende forfald på grund af alder, sygdom eller skader fra svampe, lynnedslag, brand, skrab fra store græssere eller på grund af afrevne grene. Når træet forfalder, nedbrydes det langsomt af svampe og mindre hvirvelløse dyr, og veterantræer og dødt ved er afgørende for en række fuglearters føde og redemuligheder. I langt de fleste danske skove findes der i midlertidig særdeles begrænsede mængder af dødt ved og meget få veterantræer. Begyndelsen til at råde bod på dette er sat i gang i Rusland. I efteråret blev en del store og mellemstore sitkagraner/sitkagran i reservatet veteraniseret med en bred vifte af virkemidler.

I det nordsjællandske havde Fugleværnsfonden også et andet projekt 2021, der gav sårbare hulerugende fuglearter flere ynglesteder. Med 'projekt redekasse' begyndte den frivillige arbejdsgruppe i Rusland at sætte

redeskasser op, og i en af kasserne lå der blå æg fra broget fluesnapper. I alt blev det en pæn ynglesucces i kasserne i 2021. Der blev også sat flere fuglekasser op i Vaserne (til fx Hvinand) og i Gundsømagle Sø.

Bioblitz er en fast tilbagevendende begivenhed på Fugleværnsfondens naturarealer, som er med til at give et godt punktnedslag i den artsrigdom, der gemmer sig. Årets to étdøgns bioblitz fandt sted i Vaserne (med 225 arter) og med fine fund som f.eks. rød skovsmælder, blåbærløvmåler, plettet smaraglibel, stor kærguldsmed og tillige på Hyllekrog, hvor der blev gjort et højt usædvanligt og sjældent fund: sandørentvist.

Fugleværnsfondens naturreservater

Fugleværnsfonden er en almennyttig, erhvervsdrivende naturfond etableret af Dansk Ornitologisk Forening (DOF) i 1966, men har virket som selvstændig fond siden 2006. I slutningen af 2021 udgjorde fondens arealer i alt 23 naturreservater på i alt 1080, 1 hektar.

Nivå Bugt Strandenge, Nordsjælland (1)

20 hektar strandeng, rørskov, åbne vandflader. Stentange mod havet. Fugleværnsfonden har forvaltet området for Den Hageske Stiftelse siden 2008 med udvidelse i 2016. DOF-baselokalitet: 227020.

Frivillig arbejdsgruppe: 13 personer.

Ynglefugletal for Nivå Bugt Strandenge er i 2021 vurderet på baggrund af data i DOFbasen fra bl.a. Karsten Winding, Theo Askov og Christian Glahder m.fl.



Vinter, Søgård Mose, 26. december 2021. Foto: Søren Gülick



Det innovative observationsskjul i sydøsthjørnet af Tryggelev Nor, 19. juli 2021. Dronefoto af Jacob Irgens-Møller Nielsen

Vaserne, Nordsjælland (2)

14 hektar rørskov, ellesump, sø, pilekrat, vandfyldte tørvegrave, løvskov og enge, ejet af Aage V. Jensens Naturfond. Forvaltet af Fugleværnsfonden siden 1999. DOF-baselokalitet: 205020. Frivillig arbejdsgruppe: 23 personer. Ynglefuglene i Vaserne er talt af Leif Møller-Hansen, Keith Fox, Bent Kjær Hansen, Olav Egelund, Arne Kølbæk m.fl.

Gundsømagle Sø, Nordsjælland (3)

60,5 hektar sø, rørskov, krat, gamle skovklædte skrænter og enge. Erhvervet i 1984. DOF-baselokalitet: 255031. Frivillig arbejdsgruppe: 24 personer. Ynglefuglene ved Gundsømagle Sø er i 2021 vurderet på baggrund af data i DOFbasen fra bl.a. Jens C. Pedersen, Gorm Vognsen Jensen, Erik Agertoft, Torben Jul Hansen & Jan Sørensen.

Ravnstrup Sø, Sydsjælland (4)

8,9 hektar sø med mose og rørskov, eng, pilekrat og gammel løvskov. Erhvervet i 1983. DOF-baselokalitet: 393007. Frivillig arbejdsgruppe: 15 personer. Ynglefuglene ved Ravnstrup Sø er talt af bl.a. Henrik Wejdling, Henrik Friderichsen, Inger Nielsen, Preben Pedersen og Kirsten Pedersen.

Ægholm ved Nyord, nord for Møn (5)

2,3 hektar kystfugleø. Erhvervet i 1969 som Fugleværnsfondens første ejendom. Der er ikke adgang til øen, som er en del af Ulvshale-Nyord Vildtreservat. DOF-baselokalitet: 365105.

Ynglefuglene på Ægholm er talt af Per Schiermacker-Hansen og Ole Lund Jensen.

Nyord Enge ved Møn (6)

205 hektar afgræssede strandenge, strandrørssump, forsk eng. Erhvervet mellem 1971 og 2001. Ca. 430 ha forvaltes sammen med Nyord Strandenge Græsningslaug. DOF-baselokalitet: 365101. Frivillig arbejdsgruppe: 19 personer. Ynglefuglene på Nyord Enge er talt af AviFauna/Henrik Haaning Nielsen for Fugleværnsfonden og Vordingborg Kommune.

Barup Sø, Nordfalster (7)

26,5 hektar sø med ellesump, rørskov, krat og eng erhvervet i 1998 af Karen Krieger-Fonden, for hvem Fugleværnsfonden forvalter området. DOF-baselokalitet: 375004. Frivillig arbejdsgruppe: 9 personer. Ynglefuglene ved Barup Sø er talt af Leif H. Jacobsen m.fl.

Saksfjed-Hyllekrog, Sydlolland (8)

217,4 hektar strandeng, klit, kyst, rørskov, enge, overdrev og løvskov. Erhvervet i 1995 af Karen Krieger-Fonden, for hvem Fugleværnsfonden forvalter området. På Hyllekrog-tangen er der adgangsforbud i fuglenes yngletid fra den 1. marts til den 15. juli. Tangen er en del af Hyllekrog Vildtreservat. Optællingen nedenfor er opdelt i Saksfjed Inddæmning og Hyllekrog. Frivillig arbejdsgruppe: 38 personer.

Saksfjed (8-1)

DOF-baselokalitet: 355315. Ynglefuglene i Saksfjed er talt af Lars Munk.



Sandørentvist, Hyllekrog, 21. august 2021. Foto: Allan Gudio Nielsen

Hyllekrog, Sydlolland (8-2)

DOF-baselokalitet: 355302.

Ynglefuglene på Hyllekrog er talt af Lars Munk.

Nakskov Indrefjord, Vestlolland (9)

10 hektar rørskov og vandflade i den sydlige del af Indrefjorden. Erhvervet i 1987.

DOF-baselokalitet: 367801.

Ynglefuglene ved Nakskov Indrefjord er talt af Svend Erik Jessen, Ole Friis Larsen m.fl.

Gulstav Mose, Sydlangeland (10)

6,7 hektar kalkrig mose med åbne vandflader, hvas avneknippe, rørskov, eng, krat og overdrev.

Erhvervet i 1971 og 1979.

DOF-baselokalitet: 481490.

Frivillig arbejdsgruppe Sydlangeland: 21 personer.

Ynglefuglene i Gulstav Mose er talt af Ole Goldschmidt.

Tryggelev og Salme Nor, Sydlangeland (11-1)

178 hektar sø/brakvandslagune, som består af de 3 lagunesøer Tryggelev Nor, Salme Nor samt Nørreballe Nor (se separat afsnit nedenfor), rørskov, strandeng, klit, hatbakke, overdrev, eng og krat. Erhvervet i flere omgange fra 1975 til 2004, og selve Tryggelev nor i 2021.

DOF-baselokalitet: 481280 (Tryggelev Nor & Salme Nor).

Frivillig arbejdsgruppe Sydlangeland: 21 personer.

Ynglefuglene i Tryggelev og Salme Nor er talt af Ole Goldschmidt.

Nørreballe Nor, Sydlangeland (11-2)

DOF-baselokalitet: 481138.

Ynglefuglene i Gulstav Mose er talt af Ole Goldschmidt.

Roholm, Odense Fjord (12).

0,5 hektar kystfugleø. Erhvervet i 1978.

Der er ikke adgang til øen, som er omfattet af bestemmelserne for Odense Fjord Vildtreservat.

DOF-baselokalitet 447048.

Bøjden Nor, Sydvestfyn (13)

42,7 hektar afgræsset strandeng og holme, overdrev, skræntskov, vandhuller, yngleøer og lagunesø. Ejers af Karen Krieger Fonden, men er siden 1982 forvaltet af Fugleværnsfonden. Udvidet i 2011.

DOF-baselokalitet: 431150.

Frivillig arbejdsgruppe: 18 personer.

Ynglefuglene i Bøjden Nor er talt af Leif Kristensen, Gunnar Jørgensen og Søren G. Nielsen m.fl.

Søgård Mose, Sønderjylland (14)

22,8 hektar hede og højmoser med kantskov af især birk. Meget rig flora, blandt andet de tre danske lyngarter hedelyng, klokkelýng og rosmarinlyng. Skænket til Fugleværnsfonden i 1986 af Andelsselskabet Søgårdhus. DOF-baselokalitet: 519500.

Frivillig arbejdsgruppe: 9 personer.

Ynglefuglene i Søgård Mose er talt af Egon Iversen og Martin R. Jessen m.fl.

Bremsbøl Sø, Sønderjylland (15)

18,7 hektar sø med afgræssete enge og fugleøer. Området er resultatet af et dansk-tysk projekt, hvor man for at skabe mere plads til de større mængder af nedbør, aftager vand fra Vidåsystemet, der afvander store dele af grænselandet. Erhvervet i 2013 for en donation fra DOF Travel.

DOF-baselokalitet: 900487.

Frivillig arbejdsgruppe: 6 personer.
Ynglefuglene ved Bremsbøl Sø er talt af Martin Iversen.

Sølsted Mose, Sønderjylland (16)

102,7 hektar højmose under genopretning med hænge-sæk, hedemose, skovbevokset tørvemose, kratskov, rørskov, gamle tørvegrave og afgræsset eng. Erhvervet i 1993, 1994 og 1996.

DOF-baselokalitet: 541100.

Frivillig arbejdsgruppe: 10 personer.
Ynglefuglene i Sølsted Mose er talt af Martin Iversen.

Stormengene, Rømø (17)

42,6 hektar naturlig forlandsmarsk, klitter, strandenge og hede. Erhvervet i 1991, 1994, 2009 og 2014.

DOF-baselokalitet: 531310.

Frivillig arbejdsgruppe: 7 personer.
Ynglefuglene på Stormengene er talt af Martin Iversen.

Stubbe Sø, Djursland (18)

23,4 hektar fyrreskov, kratskov, eng, hede/overdrev, eng, rørskov og sø. Erhvervet i 2001.

DOF-baselokalitet: 701185.

Frivillig arbejdsgruppe: 19 personer.
Ynglefuglene ved Stubbe Sø er talt af Ursula Burmann, Arne Bo Larsen, Peter Lange m.fl.

Bøvling Klit, Vestjylland (19)

7,3 hektar afgræsset strandeng. Erhvervet i 1979 og 1983.

DOF-baselokalitet: 665064.

Frivillig arbejdsgruppe: 2 personer.
Ynglefuglene ved Bøvling Klit er talt Agner Svenstrup.

Agerø og Stenklipperne, Mors (20)

27,4 hektar strandeng, stenklipper og holme. Erhvervet i 1982 og 2002.

DOF-baselokalitet 773262 og 773280.

Frivillig arbejdsgruppe: 7 personer.
Ynglefuglene på Agerø er talt af Bent B. Kristensen og Ralph. Der er desværre få observationer og mangler i data i 2021.

Råbjerg Mose, Nordjylland (21)

Fugleværnsfonden ejer 0,6 hektar i den vestlige del af Råbjerg Mose. Mosen er et stort hedemoselandskab med det karakteristiske rimme doppe strandvoldsystem, også kendt fra Skagens gren.

Lille del af DOF-baselokalitet: 841075.

Ynglefuglene i Fugleværnsfondens del af Råbjerg Mose er ikke talt i år.

Svartingedal, Bornholm (22)

27,6 hektar sprækkedal, forskellige skovnaturtyper, våde enge, overdrev og tidligere agerjord. Erhvervet i 2017.

DOF-baselokalitet: 403260.

Frivillig arbejdsgruppe: 13 personer.

Ynglefuglene i Svartingedal er talt af Lene Hjorth & Jens Kristensen.

Rusland, Nordsjælland (23)

14,8 hektar Skovfyr, gran og løv blandskov, med ældre partier af gammel løvskov. Erhvervet i december 2019.

DOF-baselokalitet: 904297

Frivillig arbejdsgruppe: 10 personer.

Kort om metode:

Observationerne af ynglefugle mm. kommer hovedsageligt fra Fugleværnsfondens frivillige overvågningskorps. Overvågerne foretager tre og helst fire totaloptællinger i yngletiden (fra den 10. april til den 20. juni) for efterfølgende at vurdere og indtaste bearbejdede ynglepar. En del frivillige indtaster selv bearbejdede ynglepar i DOFbasen, andre indsender data på anden vis. Indtastningerne sammenholdes med øvrige oplysninger i DOFbasen og andre observationer, der tilgår Fugleværnsfondens sekretariat.

Ud fra disse datasæt, som varierer fra år til år samt fra naturreservat til naturreservat, vurderes antal ynglepar. Disse usikkerheder kan dog give et mindre nøjagtigt estimat af antal ynglepar og i udviklingen i reservaterne.

Metoden er beskrevet i Fugleværnsfondens overvågningsprogram: Vejledning til overvågning på Fugleværnsfondens reservater. Fugleværnsfonden 2016.

Vers. 2.0. Programmet er anvendt i de fleste af fondens naturreservater med enkelte undtagelser; på Nyord Enge ved uafhængig overvågningsrapport af professionel-optæller og på Ægholm, som kun modtager ét besøg af hensyn til fuglelivet. På Roholm og i fondens lille område i Råbjerg Mose er overvågningen desuden mere sporadisk med år i mellem. I år har der desværre været mangelfulde indberetninger af observationer og bearbejdnings af ynglepar i flere naturreservater.

Der gøres opmærksom på, at for enkelte naturreservater, som fx Nyord Enge og Bøvling Klit, er der ikke præcist overlap imellem DOFbasens lokalitet og Fugleværnsfondens område.

I mindst 13 naturreservater tælles også rastefugle af overvågningskorpset på månedlig basis i perioden juli – april. Opgørelsen her i Fugleåret indeholder kun et forkortet uddrag af optællingerne. Fx fremgår vurderingsintervallet ikke af tabellen, men alene det maksimale antal ynglepar (mulige + sandsynlige + sikre). Den fuldstændige opgørelse bliver lagt på www.fuglevaernsfonden.dk.

Fugleværnsfonden ønsker at takke sit overvågningskorps og alle andre, som indtaster deres fugleobservationer i DOFbasen, og også de, der indberetter øvrige artsfund. Det er af stor væsentlighed for Fugleværnsfondens arbejde med at forbedre og udvikle naturreservaterne.



Lille kobbersnepe, Nivå, 28. juli 2021. Foto: Keith Fox



Lille præstekrave, Nivå, 19. juli 2021. Foto: Keith Fox

Fiskeørnen i Danmark

Af artskoordinator Leif Novrup

8 par fik tilsammen seks unger på vingerne.

Der blev igen i år registreret 8 ynglepar af fiskeørn. Tre i Nordsjælland, én på Midtsjælland, én i Klosterheden, én i Estvadgård Plantage, én i Nationalpark Thy samt én i Midtjylland. Men kun i alt seks flyvefærdige unger blev det til i år. Parret i Midtjylland fik igen tre unger på vingerne, og i en ny rede i Klosterheden kom der én unge ud at flyve. Det gamle par var nemlig blevet fordrevet af et ynglende havørnepar til den anden ende af skoven, hvor der for et par år siden var topkappet et træ.

Ingen af de tre par i Nordsjælland fik held til at få unger på vingerne, skønt der hos ét af parrene var unger i reden. Disse blev dog præderet, inden de kunne flyve, og hos parret i Vandmosen i Gribskov blev der lagt æg, men pludselig forsvandt hannen og rugningen blev opgivet. Heldigvis fik parret på Midtsjælland hele to unger på vingerne. I Estvadgård Plantage blev der ruget i den nye rede, men regnvejr i flere dage i træk fik parret til at opgive. I Nationalpark Thy kom parret sent, og et par havørne gjorde dem livet surt, så der blev ikke ruget.

Der er siden 1994 kommet mindst 84 unger på vingerne.

30/3 blev hannen set flyve ved redestedet, men da et par havørne havde bygget rede 300 meter derfra, flyttede parret til den anden ende af skoven. Her tog de en kunstig rede i brug, som var blevet opsat i 2019 i det område, hvor det andet par tidligere ynglede. Her blev de set første gang 8/4. 15/6 var der unger i reden, og én stor unge blev set fodret 13/7. I juli fløj én unge fra reden.

Lokalitetsgennemgang

Jylland

Estvadgård Plantage

Hannen ankom 25/3. Samme dato som sidste år. Hunnen ankom 30/3, og begge fiskeørne blev set på reden. Hannen fløj i guirlandeflugt med sin pibende stemme for hende og parrede sig med hende på reden, som var den samme som sidste år i toppen af en rødgran. Reden var godt gemt bag grønne grene. Som nævnt sidste år er det ikke et særlig velegnet træ. 28/4 lå hunnen på reden og rugede. 19/5 sås hunnen vende æggene i reden, og 25/5 lå hun stadig og rugede men var meget våd, da det havde regnet meget de sidste par dage – over 100 mm. 29/5 havde fiskeørnene opgivet rugningen.

Klosterheden

27/3 blev begge fiskeørne set ved dambruget, som der nu var kommet træde over.



Fiskeørn, parret i Gribskov fanget i et parringsforsøg, 16. april 2021. Foto: Per Ekberg.

Midtjylland

30/3 ankom hannen til den nye rede, som var blevet påbegyndt i 2020 i et af de nye topkappede graner. 31/3 var hunnen også ankommet. De følgende dage blev brugt til at bygge videre på reden.

Omkring 18/4 lå hunnen fast i reden. Torsdag 27/5 sås hunnen fodre en unge i reden. Fredag 4/6 sås to unger, og søndag 27/6 sås tre unger i reden.

Tirsdag 20/7 var alle tre unger på vingerne. Sidste ørn blev set omkring reden 28/8.

Status: Ørnene har nu været i området i seks år, hvoraf fire år har været med ynglesucces. De har benyttet tre forskellige reder og fået 12 unger på vingerne, hvilket giver et gennemsnit på 2,0 unge(r) per år.

Nationalpark Thy

Hannen ankom i starten af april, hvor den med det samme udbedrede reden. Hannen sås dagligt ved redetræet, indtil hunnen meget sent ankom i starten af maj.

Parring sås ret hurtigt derefter, men fuglene blev kraftigt forstyrret af et lokalt havørnepar.

Dette stod på over en længere periode, og fiskeørnene opgav, men blev begge i området hele sommeren og helt frem til sidst i september, hvor de sås i området omkring Vandet Sø.

Desværre ingen yngel i 2021.

Sjælland

Vandmosen, Gribskov

Webcam har fungeret hele ynglesæsonen 2021, hvilket har givet nogle meget præcise data. Hunnen ankom for andet år i træk usædvanligt flere dage før hannen. Hun ankom 2/4 og hannen 7/4. Alt var fra starten helt uproblematisk med kurtisering, parring og æglægning.

Tre æg blev lagt hhv. 22., 25. og 28/4.

Hunnen rugede og alt var normalt indtil 1/5, hvor hannen pludselig forsvandt. Hunnen rugede trofast i fem dage, men måtte 5/5 forlade æggene i 1½ time for selv at søge føde. Hannen blev ikke set siden, og rugningen blev opgivet. Hunnen blev i redeområdet til ind i august.

Harager Hegn, Grib Skov

Der ankom ingen fiskeørne til denne rede, og fra slutningen af marts rugede en grågås i reden. I juni måned kunne reden ikke længere findes – om den er fjernet eller faldet ned vides ikke, der var intet redemateriale under reden.

Nordsjælland

Hannen ankom til redeområdet 12/4, og hunnen ankom 13/4. Kurtisering, parring og redebygning var uproblematisk. Hunnen begyndte at ruge mellem 26/4 og 30/4, og første unge blev udklækket 4/6.

I løbet af juli blev tre unger observeret, og den første skulle være fløjet fra reden 25-26/7, men ved kontrol af redeområdet 20/7 var der ikke længere unger i reden. Begge fiskeørne var i området og var ekstremt vagtsomme.

Der var ingen spor af ungerne, så det er ikke til at sige, hvad der er sket.

Begge voksne fiskeørne forblev i området til ind i august.

Strødamreservatet

Fiskeørnereden var observationspost for et par gamle havørne gennem en stor del af marts måned. De forsvandt dog inden fiskeørnehannen ankom 13/4 og hunnen 14/4.

Parret blev set parre sig adskillige gange gennem april og maj, men det førte ikke til æglægning.

Herefter var parret lidt ustabile i redeområdet og forlod det i slutningen af juli måned.

Midtsjælland

Hannen ankom til reden 28/3, og dagen efter 29/3 ankom hunnen. Der blev set parringsflugt 7/4 om eftermiddagen, men samtidig var der en del uro ved reden, idet parret måtte afvise en nytilkommen han. Dagen efter var der igen ro ved reden, og der var intet spor af den forstyrrende han. Hunnen rugede på reden det meste af tiden. Omkring 23/5 klækkedes æggene. Det var svært at observere ungerne i reden. 20/6 observeredes to unger i reden. Alt gik efter planen, ungerne holdt flyveøvelser, og 23/7 fløj de af reden efter 56 dage. Hele august måned opholdt ungerne sig i nærheden af reden, og 5/9 var sidste gang de blev set, inden de trak sydpå.

Kongeørnen i Danmark

Af artskoordinator Hans Christophersen

I år har fem kongeørnepar ynglet. Fire af dem har til sammen fået fem unger på vingerne. På yderligere en lokalitet var der fortsat kun hannen tilbage.

Som de seneste tre år består den danske bestand af kongeørn af fem par. Ikke siden 2017 har arten etableret sig som ynglefugl på en ny lokalitet. Herudover har en adult ørn holdt til på Borris Hede en stor del af året, og på lokaliteter i Vendsyssel har yngre fugle holdt til i perioder, uden at der har været tale om fastere pardannelser. Status for de fem ynglepar og fra en lokalitet, hvor en enlig han holder et territorie, gennemgås herunder af de respektive redekoordinatore.

Hals Nørreskov - Hans Christophersen

Parret i Hals Nørreskov byggede endnu en rede, rede nummer fjorten, siden det første yngleforsøg for femten år siden. Reden ligger inden for få meters afstand af to andre reder. Parret fik to unger – begge hunner. De forlod reden med en uges mellemrum – cirka 30/6 og 5/7. Da træet er vanskeligt at bestige, ringmærkedes begge først efter at have forladt reden. Det viste sig, at den ældste unge manglede bagkloen på den ene fod. Begge unger var til stede i skoven året ud.

En 3K-fugl, der faldt ud af reden i 2019, opholdt sig fortsat i skoven eller dens umiddelbare nærhed. Den var således også set i Hals Sønderkov. Ørnen fløj – dog ikke specielt godt – og opholdt sig en del på jorden. Det betyder, at der i sidste halvdel af 2021 var fem kongeørne på 6 km².

Hals Sønderkov - Jan Tøttrup Nielsen

Parret brugte den samme rede som året før i en bøg. Alt gik fint til trods for maskinskovning tæt ved reden. Dette blev stoppet, og man ventede med udkørsel af træ til ungen var så stor, at den kunne være alene i reden. 1/6 mærkedes en han unge. Ungen opholdt sig i skoven året ud. Under indsamling af byttedyr 11/8 var der blandt byttedyrene en adult stor hornugle!

Den handicappede ørn fra Hals Nørreskov 2019 sås 19/4 tæt ved reden.

Høstemark Skov - Thorkild Lund

For femte år i træk kom der ikke unger på vingerne. Den gamle rede var ellers udbygget meget. 4/8 blev begge reder tjekket, og der fandtes ingen spor af æg/unger. Det vides ikke, om der var lagt æg. Kan det skyldes alderdom? Hannen var 24 år og hunnen cirka 26 år. Begge ørne blev jævnlige set flyve over skoven i marts–april. Siden april var to adulte ørne kun iagttaget ganske få gange, og siden medio august blev blot en adult fugl set i området.

Tofte Skov - Tscherning Clausen og Hans Christophersen

Skoven husede fortsat to ørnepar, der begge fik en unge.

Tofte Skov SV

Parrets redelokalitet var blevet udbedret og pyntet 12/2. Næste besøg ved reden var 21/5, men reden var tom, og der var ingen tegn på unger, og parret blev kun iagttaget sporadisk i området. Fra oktober sås en årsunge dog flere gange i området, enkelte gange endda sammen med de voksne fugle, og det tages for givet, at fuglene har ynglet på en endnu ikke fastlagt lokalitet – formentlig i randområdet til Tofte Mose.

I 2020 fik parret to unger på vingerne, men efter at de forlod redeområdet, bevægede de sig ikke særlig meget. Den ene unge kom aldrig udenfor Tofte Mose-området, som ligger vest for skoven. Den anden opholdt sig også længe i Tofteområdet, men fløj på et tidspunkt ca. 20 km mod sydøst til Overgård syd for Mariager Fjord. Begge ørne bevægede sig mindre og mindre for til sidst at sende GPS-signal flere dage fra samme position. Ørneungen i Tofte Mose blev fundet død 21/5 2021 og den anden ved Overgård 4/6 2021. Dødsårsagen for dem begge var sult: De var ekstremt magre og vejede ca. 1.9 kg.

Tofte Skov NØ

Denne lokalitet blev også besøgt 12/2, men der blev ikke set ørne ved reden, og der var ikke bygget nyt på reden. 21/5 blev der fundet en nybygget rede med en stor unge. Denne unge blev ringmærket og fik påsat GPS 18/6. Ungen kom ikke langt omkring og var ved årets udgang fortsat i området.

Store Vildmose - Einar Flensted Jensen

For tredje år var kongeørnehannen i Store Vildmose uden mage. Det til trods for at han især i vinter og forårsmånederne havde været meget aktiv med guirlandeflugt, et klart signal om at han søgte en partner.

Rederne vedligeholdtes og territoriet forsvarede vedholdende.

En yngre kongeørn blev set flere gange i Vildmosens sydlige del.

Begge ørne blev set samtidigt i samme område, dog uden tegn på pardannelse. Kønnen på den unge ørn er ukendt, ligesom det er uvist, om den er kønsmoden

En tredje ørn dukkede op sidst på året, og der blev set tre ørne i området flere gange sidst på året. De to unge ørne blev set sammen.



Kongeørn, Borris Hede, 5. august 2021. Foto: Carsten Gørges Laursen



Havørn, Holmegaards Mose, 8. april 2021. Foto: Johnny Madsen

Havørnen i Danmark

Af Kim Skelmosen, leder af Projekt Ørn, og Ole Friis Larsen, artscaretaker for havørn.

Teksten er et uddrag af Årsrapport 2021 fra Projekt Ørn. Hele årsrapporten kan læses på www.dof.dk – søg på Projekt Ørn 2021

Havørnene fortsætter deres fremgang i Danmark. Omkring 30 nye redefund i 2021 vidner om fortsat udbredelse i Danmark, selvom nogle af rederne er kendte par, der er flyttet fra andre reder. I 2021 fik Projekt Ørn rapporter fra redekoordinatorer eller andre om 161 af rederne.

131 unger fløj fra 84 af de 161 reder. Dertil kom 45 reder, hvor ørne havde været i gang med at yngle, men opgav undervejs i forløbet, eller at ungerne omkom, som det skete i en rede med to næsten flyvefærdige unger, der blev dræbt, da redetræet blev fældet. Samlet set blev der rapporteret om 129 ynglepar.

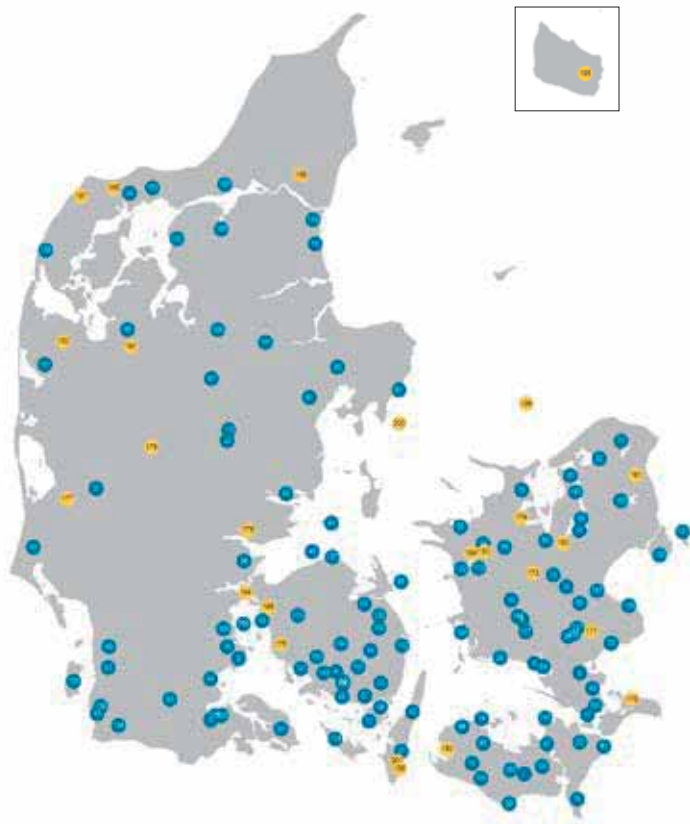
På basis af indberetningerne sat i forhold til antallet af alle kendte havørnereder, tyder det på, at der samlet set var 151 ynglepar i 2021, hvoraf 100 par fik 155 unger på vingerne.

En undersøgelse af en tæt tysk bestand i perioden 1991-2005 i Mecklenburg-Vorpommern viste, at det årlige gennemsnit af ynglende ørne i territorier med reder var 88 %. Raten for ynglesucces var 0,62, og de par fik i gennemsnit hver 1,5 unger ud at flyve. De tilsvarende tal for Danmark i 2021 viser en ynglerate på 95,5 %, en ynglesucces på 0,64 og et gennemsnit for parrene med ynglesucces på 1,6 unger. Konklusionen på den

tyske undersøgelse var, "at kun pessimistiske scenarier kan pege på muligheder for udryddelse (af havørnene i Tyskland) inden for 100 år".

På samme måde er det umiddelbart svært at være pessimistisk omkring de danske havørne, selvom der er udfordringer med beskyttelse af nogle reder mod forstyrrelser og stadig forekommer uopklaret forfølgelse, og vi har oplevet fældning af redetræer, ligesom der er ørne, som bliver dræbt af vindmøller og i andre ulykker. Vi oplever samtidig, at bestanden af ynglepar stadig stiger og at mange ørne ser ud til at være trygge ved et liv blandt mange mennesker og rykker stadig tættere på store byer, som en havørn helt inde i Utterslev Mose i slutningen af december 2021 i København. Vi ser også stadig flere unge havørne, som raster og fouragerer tæt sammen med et rekordantal på omkring 90 overnattende på samme tid i Tingdal Plantage ved Højer.

Foråret 2021 var det andet yngleår for havørnene med mere trafik af mennesker på redelokaliteterne som følge af coronanedlukninger, men selvom nogle par formentlig blev forstyrret for meget af nysgerrige folk, ser hovedårsagerne til, at ørne opgav undervejs ud til at have være dårligt vejrlig, andre dyr eller måske kombinationer af flere forstyrrelser.



Havørn, Bølling Sø, 19. januar 2021.
Foto: Allan Kjær Villesen

Reder, hvor der er registreret adulte par af havørne i 2021 (ynglende og ikke-ynglende). Tallene svarer til redernes numre i Projekt Ørn. Redefund på nye lokaliteter i 2021 er markeret med gult. Kort: Timme Nygaard

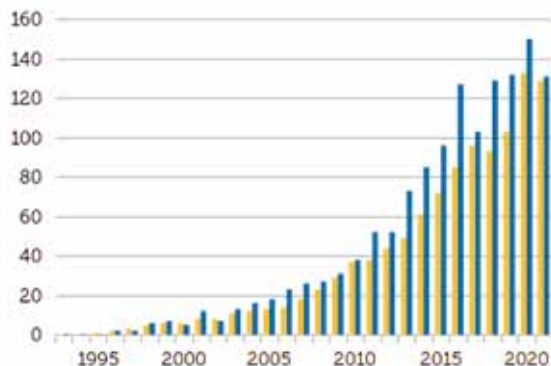
Stor hornugle blev flere gange nævnt som en overvældende modstander for havørnene.

GPS: Her trives havørnene

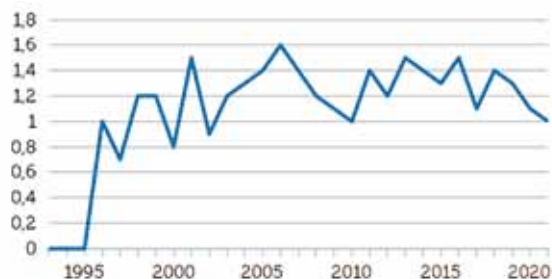
Et samarbejde mellem DOF og Statens Naturhistoriske Museum har siden 2017 forsynet 19 unge havørne med GPS-sendere. Det fremgår af en analyse i Årsrapport 2021 fra Projekt Ørn, at unge havørne i den første tid efter udflyvningen ofte opsøger andre havørnereder, som de måske forbinder med tryghed og mad. Desuden giver GPS-senderne et indblik i, hvor ørne opholder sig i Danmark – Vadehavsområdet, Vejlerne og Lille Vildmose i Jylland, omkring Saltbækvig, Lille Åmose, Saltholm, Præstø Fjord på Sjælland samt det nordvestlige Møn og havområderne mellem Hyllekrog på Lolland og det sydlige Falster.

GPS-senderne giver også mere viden om dødsårsager for unge havørne, der ellers ofte ikke bliver fundet. Syv af de 19 ørne med sendere døde; mindst to af dem af fugleinfluenza og to i kollisioner med vindmøller.

Egentlige videnskabelige bearbejdnings af de indsamlede data er undervejs og forventes offentliggjort i de kommende år.



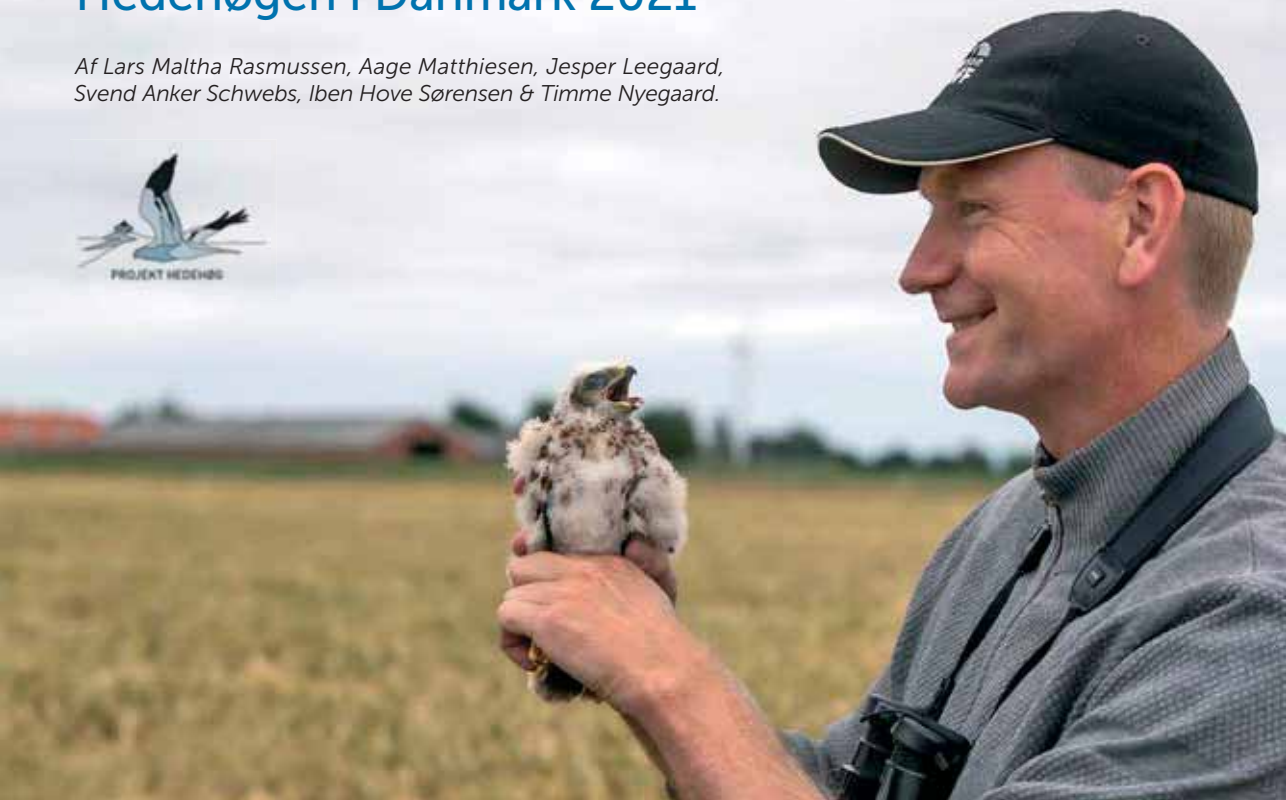
Antal besatte reder (lyse søjler) og flyvefærdige unger (mørke søjler) af havørn registreret i Danmark 1993-2021.



Det gennemsnitlige antal flyvefærdige unger per besat redelokalitet i Danmark 1993-2021.

Hedehøgen i Danmark 2021

Af Lars Maltha Rasmussen, Aage Matthiesen, Jesper Leegaard, Svend Anker Schwebs, Iben Hove Sørensen & Timme Nyegaard.



Anders Tøttrup med en ringmærket unge af hedehøg, 23. juli 2021. Foto: Aage Matthiesen

Dette er et uddrag af arbejdsrapport fra Projekt Hedehøg af Rasmussen, L.M., A. Matthiesen, J. Leegaard, S.A. Schwebs, I.H. Sørensen, & T. Nyegaard, 2021. Hedehøg i Danmark 2021. DOF's arbejdsrapport fra Projekt Hedehøg. Dansk Ornitologisk Forening.

Den fulde rapport kan ses på: <https://www.dof.dk/naturbeskyttelse/arter/projekter-om-hedehogen/arsrapporter-projekt-hedehog>

Sammenfatning af ynglesæsonen 2021

Antallet af ynglende hedehøge i Danmark var i 2021 på 22-29 par, overvejende ynglende i det sydvestlige Jylland. Der var uden for Sydvestjylland et muligt par på Borris Hede i Vestjylland. Der var 18 sikre par, hvoraf kun 11 par producerede 25 flyvefærdige unger. Dertil kom 4 sandsynlige og 7 mulige par. Det var flere par end i 2020, og med flere udføjne unger. Antallet af sikre og sandsynlige ynglepar i 2021 var omkring gennemsnittet for de seneste 15 år, mens antallet af flyvefærdige unger var lavt. 10 reder blev opgivet af forskellige årsager, 3 af disse skyldtes prædation.

Meget lave temperaturer og megen nedbør i midten af maj, hvor de fleste par starter æglægningen, betød, at mange par udskød æglægningen til efter den 1. juni. Når første kuld lægges sent på sæsonen, er der ikke tid til omlæg. Nogle par kan også have sprunget denne sæson helt over pga. vejrforholdene



Maiken Liin Hartung-Struer med en ringmærket unge af hedehøg nær Fole. Foto: Lars Maltha Rasmussen



Erik Seidelin i Øster Gammelby med en unge der netop er blevet ringmærket. Foto: Lars Maltha Rasmussen



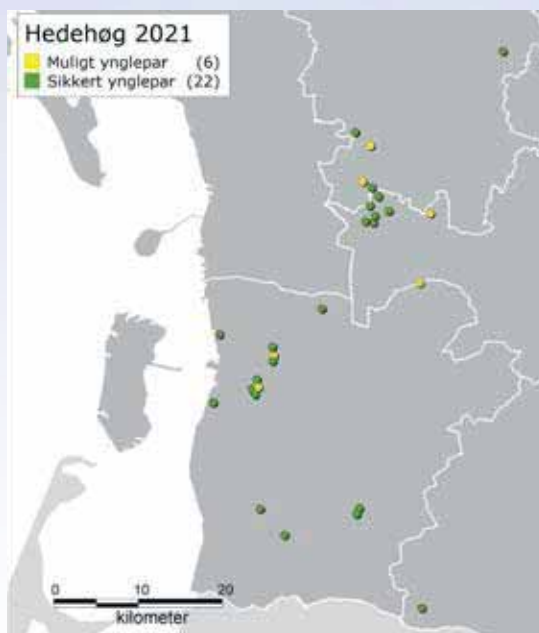
Bytteskifte, hvor hannen bringer føde til hunnen. Mjolden, 5. juli 2021. Foto: Aage Matthiesen

i starten af ynglesæsonen. Den relativt sene æglægning betød, at der ikke var par i raps, og at der var mange par i vinterbyg. At raps undgås, er en stor fordel for hedehegene, da rederne i raps er meget svære at finde og beskytte. Høsten af vinterbyg startede til normal tid i juli, mens høsten af vinterhvede først kom i gang et stykke hen i august efter en periode med ustabil vej.

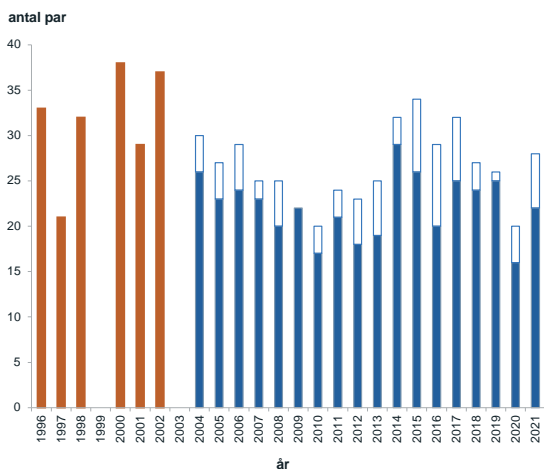
I alt 14 reder blev hegnet, hvoraf 5 reder alligevel blev opgivet af forskellige grunde. Ved to forskellige reder ville ejeren ikke tillade at reden blev hegnet i tide, og begge reder gik tabt. Af de 25 udføjne unger kom de 22 fra hegnede reder og fra to uhegnede reder kom hhv. 1 og 2 unger på vingerne.

Trods en god indsats med redebeskyttelsen var yngleresultatet i 2021 ringe, men uden hegningen ville det samlede antal flyvefærdige unger have været endnu lavere. I 2021 var de få succesfulde reder især koncentreret omkring Fole, mens der var relativt få par omkring Ballum Enge, som ellers har været artens kerneområde siden 1991.

Efter omtale af problemer med nærgående fotografer i ynglesæsonen 2020 i DOF's blad Fugle, & Natur 1.2.2021 (s. 21-25) i en artikel med titlen Hedehege – et lidt for godt motiv af Helge Røjle Christensen, oplevede vi glædeligvis ingen problemer af den karakter i 2021.



Forekomsten af 22 sikre eller sandsynlige ynglepar samt 6 mulige ynglepar af hedehege i den sydvestlige del af Danmark i 2021. Dertil var der et muligt par i Vestjylland.



Antallet af ynglepar af hedeheg i perioden 1996-2021. Ingen data fra 1999 og 2003. Rød: Alle par. Blå: Sikre og sandsynlige par. Hvid: Mulige par.



En hegnet rede med unger ved Fole, står tilbage efter marken er høstet og halmen presses. Foto: Lars Malthe Rasmussen

Undersøelsesområde og metoder

Undersøelsesområdet for Projekt Hedeheg har i 2021 omfattet hedehegens kendte yngleområder i det sydvestlige Jylland: Vadehavets marskområder fra Landegrænsen til Ribemarsken i nord, og områder i indlandet ved Skærbæk, områder syd og nord for Gram og langs Ribe Å og Fladså samt ved Kongeåen. I hedehegenes ankomst- og etableringsperiode fra slutningen af april til begyndelsen af juni samt i rede- og ungeperioden er følgende områder desuden besøgt: Rømø, Tøndermarsken, områder langs Sønderåen til Frøslev Mose, baglandet bag Rejsbydiget og herfra mod nord til Esbjerg. Som supplement hertil, er der løbende blevet fulgt op på observationer af hedeheg indtastet i DOFbasen fra potentielle yngleområder, og desuden er der er i enkelte tilfælde benyttet drone til at lokalisere en rede. Den generelle metodik til overvågning af hedehegene er beskrevet i Monitøringsvejledning for Hedeheg (Rasmussen et al. 2007), der er udarbejdet som et led i DOF's Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle.

Vejret i yngletiden

Bortset fra nogle få dage i midten af april, hvor de første hedehege ankom til landet, var temperaturerne under normalen. April var til gengæld mere solrig end normalt.

Bortset fra den 9.-10 maj fortsatte hele maj med ret lave temperaturer. Det blev den næstvådeste maj siden 1876, med daglig nedbør og meget få solskinstimer. Først den 29. maj kom solen med varme og tørvej, og dermed gode forhold for hedehegene. Det betød, at kun enkelte par gik i gang med æglægningen til normal tid, mens hovedparten af parrene først påbegyndte æglægning efter den 31. maj.

Juni måned fortsatte varm, meget tør og solrig, ideelt for hedehegene. Varmen fortsatte i juli, men der var rekordmange skybrud, og der faldt en del nedbør den sidste uge af juli, hvilket var med til at udsætte høsten af vinterhvede. August sluttede af med fortsat mange dage med regn, noget køligere vejr og en del skybrud (Kilde: DMI 2021).

Den 27. juli ramte et særligt voldsomt skybrud Fole, da der faldt op mod 150 mm på en time. Men trods dette var der ikke tegn på tab af de ret store unger i 4 aktive reder rundt om Fole. Et tilsvarende regnskyl tidligere på sæsonen ville dog formentlig have været fatalt for ungerne.

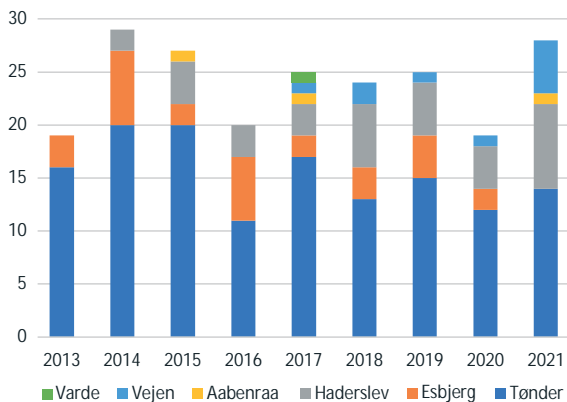
Yngleparrene fordelte sig i to større grupper og med enkelte par langt fra de to grupper og langt mod øst. Yngleparrene fordelte sig på de fire kommuner Tønder, Aabenraa, Vejen og Haderslev med flest i Tønder Kommune, men ingen i Esbjerg for første gang i en årrække (Figur 3).

De kystnære lokaliteter i området omkring Ballummarsken, som har været artens kerneområde siden 1991, og hvor de først begyndte at yngle i vinterafgrøder, var knapt så betydningsfuld, mens der var en større koncentration omkring Gram og Fole ca. 25 km øst for Vadehavet. Denne tendens til en bevægelse af yngleområdet fra vest mod øst og nordøst ses også i bestanden i Nordtyskland (Hertz-Kleptow

2017). Ynglesuccessen var jævnt fordelt ud over det geografiske område. Som i 2020 var der usædvanligt få observationer af hedehege på Vadehavsøerne i 2021 og ingen tegn på ynglefugle her.

Redehabitat og udflyvning

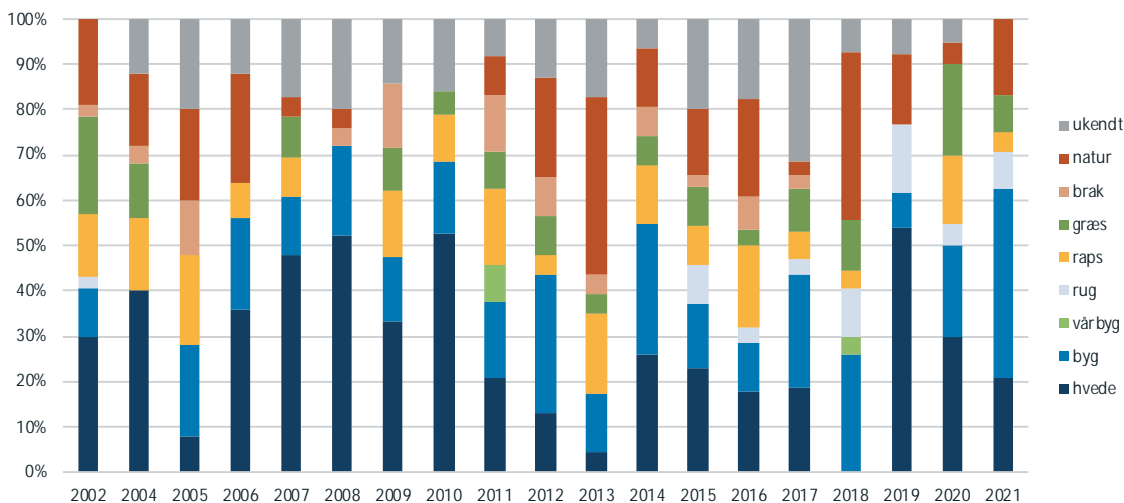
For 17 kuld er der beregnet et udflyvningstidspunkt ud fra tidspunktet for æglægning eller klækning (Figur 4). Kun 10 af disse kuld fik dog unger på vingerne. 2021 var et forholdsvis sent år set i forhold til alle de øvrige år. Udflyvningsdatoen for sidste flyvefærdige unge er beregnet ved at antage, at rugetiden er 30 dage, og ungetiden er 30 dage. Tidspunktet for sidste udflyvne unge er af betydning for at vurdere effekten af redebeskyttelsen i relation til tidspunktet for høsten af de forskellige afgrøder. Høsten gik i fuld gang i 1. halvdel af august, hvor vejret var varmt og solrigt, og de unger der først blev



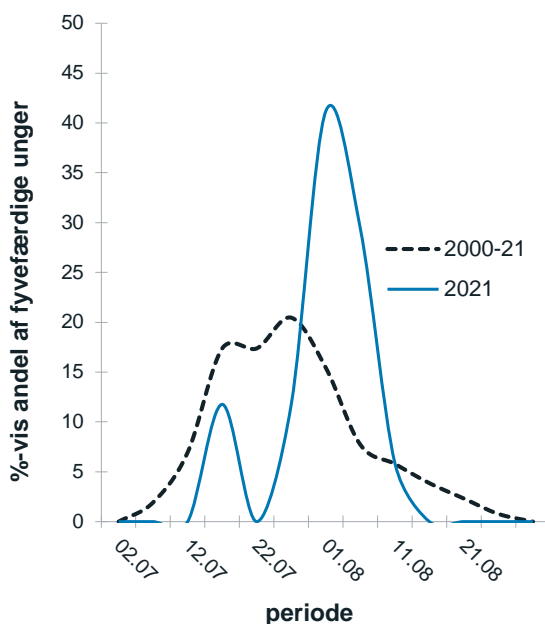
Fordelingen af sikre/sandsynlige par hedehege på kommuner 2013-2021.

Registreringerne af ynglende hedehege i Danmark i 2021 med angivelse af redehabitat, kuld størrelse, ynglesucces og status for beskyttelse. Oplysninger om et opgivet yngleforsøg er angivet, hvor dette er direkte observeret eller sandsynliggøres af, at fuglene forsvandt fra lokaliteten. Prædation er kun anført, hvor dette blev konstateret med sikkerhed.

Stednavn	Afgrøde	Kuld størrelse	Antal udflyvne unger	Muligt ynglepår	Sandsynligt ynglepår	Sikkert ynglepår	Opgivet ynglepår	Prædation	Hegnet	Ringmærkning
Ganderup Nord	vinterbyg	4	1			x				30-05-21
Gram Å	natur				x					
Brøns Enge	græs	2				x	x			25-05-21
Mjolden Midt	triticale	6				x	x			25-05-21
Mjolden Syd	triticale	5				x	x			31-05-21
Mjolden Nord	triticale			x						
Gels Å	Natur			x						
Gamst Sø	Natur		1			x				
Ganderup Syd	vinterbyg	4	2			x			2	02-07-21
V. Gasse Nord	vinterbyg			x						
V. Gasse Syd	vinterbyg	2				x	x			01-06-21
Ottersbøl	hvede	4	3			x			3	11-06-21
Fole Vest	vinterbyg	4	3			x			4	08-06-21
Harreby	rug			x						
Øster Gammelby	græs	2	1			x			1	31-05-21
Fole Øst	vinterbyg				x		x			
Kongsbjerg Nord	hvede	3	3			x			3	02-06-21
Ballum Enge	hvede	3	3			x			3	04-06-21
Sdr. Hygum	natur	3	0		x		x	x		20-06-21
Tornum Mark	triticale		0	x						
Kastbjerg	vinterbyg		0		x		x			
Fole Nord	vinterbyg		0			x	x			
Gånsager	raps	3	0			x	x	x		
Østerby Mark	vinterbyg	3	0			x	x	x		
Kongsbjerg Syd	hvede	4	4			x			4	24-06-21
Rens Vestermark	rug	2	2			x			2	29-06-21
Vester Lindet	vinterbyg			x						
Gasse Høje	hvede	3	2			x				
Sum		57	25	6	4	18	10	3	22	



Valget af redehabitat for hedehege i periode 2002-2021. I 2021 var fordelingen: Hvede 5 par, vinterbyg 10 par, rug 2 par, raps 1 par, græs 2 par og natur 4 par.



Det beregnede potentielle udflyvningstidspunkt for sidste flyvefærdige unge for 17 kuld i 2021 sammenlignet med 259 kuld i årene 2000-2021. 2021 blev en rekord-sen sæson, med en udflyvningsmedian ca. 30 juli, hvilket skyldtes at hovedparten af parrene først kom i gang med æglægningen efter 1. juni pga. meget koldt og vådt vejr i maj.

flyvefærdige i august, var alle afhængige af en god redebeskyttelse mod ødelæggelse fra landbrugsaktiviteter.

Høsten af vinterbyg startede til normal tid i juli, mens høsten af vinterhvede først kom i gang et stykke hen i august efter en periode med ustabil vejr. Så selvom høsten trak ud i 2021, betød den sene start på ynglesæsonen for hovedparten af hedehegene, at lokaliseringen af deres reder og beskyttelsen var af stor betydning for

at beskytte ungerne mod at gå tabt ved høsten, både på reden og senere i udflyvningsperioden.

Kun tre par gik i gang med æglægningen i løbet maj, hvor rederne blev anlagt i hhv. græs, natur og vinterbyg. Da resten af parrene kom i gang med æglægningen efter 1. juni, var den foretrukne afgrøde til redeplaceringen stadig vinterbyg, da vinterhveden endnu var for lav (Figur 5). Afgrøderne skal normalt have en højde på 40-50 cm ved æglægningens start.

Redebeskyttelse og ynglesucces

Der blev indhegnet 14 reder i afgrøder (hvede 4, vinterbyg 4, triticale 2, rug 1, og græs 2, natur 1) (Tabel 1).

Ynglesuccessen var kun lidt bedre end i 2020, og den lå noget under de 33 unger, som er gennemsnittet for de seneste 10 år. I de tre bedste år fløj 57-60 unger af rederne (Figur 6). Der kom 21 unger på vingerne fra 8 af de 14 hegnede reder. Samtidig mislykkedes det i 5 andre hegnede reder, hvor der tilsammen var 18 æg eller unger, der ikke lykkedes. Tre af rederne blev opgivet allerede inden klækning uden nogen synlig årsag. Der kan være tale om fødemangel, en mave kan være forsvundet, eller det kan skyldes vejrlig. I to nærliggende reder i Mjolden, hvor der var hhv. 5 og 6 unger, dvs. meget store kuld, døde alle ungerne mens de var halvstore. Heller ikke her var der nogen umiddelbar god forklaring på hvad der var sket, men da der var både et tidsmæssigt og geografisk tæt sammenfald kunne forgiftning af ungerne være en mulighed.

Der fløj 3 unger fra 2 reder uden hegn, mens der var 4 sikre/sandsynlige reder uden ynglesucces.

I to lokaliserede reder, hvert med kuld på 3, modsatte ejeren sig, at rederne blev hegnet. Den ene rede blev lokaliseret vha. en drone. Lodsejeren ville herefter selv lokalisere reden og markere den, så mejetærskeren ville køre udenom ved høst. Markeringen var dog opsat kun 1-1,5 m fra reden, hvilket er alt for tæt på, og det tilbageværende uhøstede areal ville ikke kunne yde tilstrækkeligt læ og skygge for ungerne. Efter høsten af

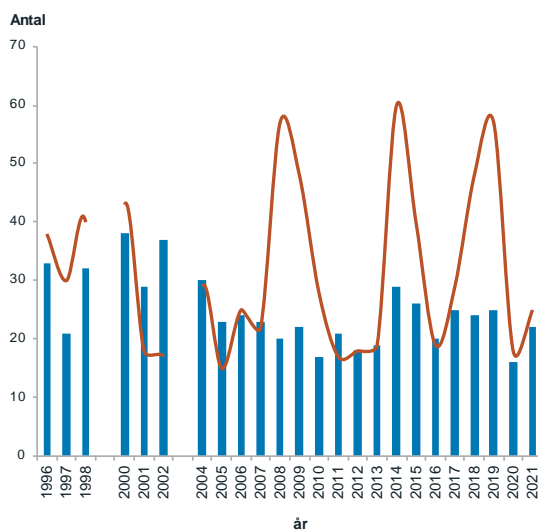


En hun afleverer føde til en flyvefærdig unge. Ottersbøl, 6. august 2021. Foto: Aage Matthiesen

marken, måtte feltmedarbejderne opsætte hegn, men da var det for sent og ungerne var ædt, formentlig af ræv. Lodsejeren var endog bekendt med, at der var ræv i området. I den anden rede var æggene knust, årsagen hertil var uklar. Kuldstørrelsen for de succesfulde par var noget lavere end de foregående år (Figur 7).

Generelt har reder beskyttet bag hegn en større succes end reder, der ikke er hegnet (Figur 8). 2016 adskiller sig i den sammenhæng, da der kun blev hegnet 3 reder dette år, og hvor mange æg/unger alligevel gik tabt.

Når der er etableret et hegn om en rede, bør hegnet blive stående mindst 17 dage efter, at den sidste unge er flyvefærdig. Det er den gennemsnitlige periode, hvor flyvefærdige unger er afhængige af at blive fodret af forældrefuglene. I den periode har det vist sig, at ungerne gerne overnatter i reden. Hvis hegnet derfor fjernes, straks efter at ungerne er blevet flyvefærdige, risikerer man, at ungerne præderes på reden om natten, selvom de er flyvefærdige. Det er af afgørende vigtighed at forklare dette forhold overfor lodsejere og hede-høgeværter, da de naturligvis har et ønske om at komme hurtigt i gang med at høste og tilså den indhegnede plet,

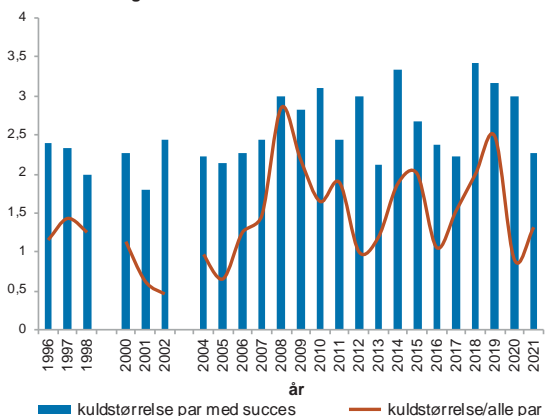


Antallet af flyvefærdige unger (rød) sammenlignet med antallet af sikre/sandsynlige ynglepar af hede-høg (blå) i perioden 1996-2021.



Her er en rede med 4 æg i en hvedemark lokaliseret vha. en drone. Foto: Aage Matthiesen

Kuldstørrelse i gennemsnit



Den gennemsnitlige kuldstørrelse, dvs. antallet af flyvefærdige unger, for par med succes (blå) sammenlignet med gennemsnitlige kuldstørrelse for samtlige par (rød) i perioden 1996-2021. Der er ingen data fra 1997 og 2003.

når ungerne er flyvefærdige og tilsyneladende har forladt reden midt på dagen.

Fotografer og fuglebeskyttelse

Efter at vi i 2020 oplevede en voldsom stor interesse for at fotografere hedehege nær de indhegnede reder, beskrev vi problematikken i sidste års rapport, og der blev udsendt en pressemeddelelse fra DOF, der omtalte problematikken. Vi var dels bekymrede for, at fotografernes tilstedeværelse ville kunne forstyrre fuglene og dermed forringe deres ynglesucces, og dels var vi meget bekymrede for, at vores samarbejde med de

lokale aktører ville blive belastet af den store interesse fra fotografene, der bevirkede, at der i lange perioder holdt op til 7 biler parkeret nær de hegnede reder.

I 2021 har vi imidlertid slet ikke haft dette problem med fotografer, hvilket er meget glædeligt. Det skyldes måske omtalen i DOF's medier og rapporten.

Men trods den store interesse for hedehegene, så mangler vi generelt at få brugbare oplysninger til beskyttelsen af hedehegene fra de mange fugle- og foto-interesserede som har jagttagelser. Mange tilbringer adskillige timer med at observere hedehegene, eller måske er de heldige lige at komme forbi et redested på et tidspunkt, hvor der sker noget interessant ved reden. Projekt Hedeheg vil gerne samarbejde med fotografer og alle andre interesserede.

Man kan fx hjælpe ved at indberette alle observerede hedehege med farveringe til Projekt Hedeheg eller Statens Naturhistoriske Museum med angivelse af lokalitet og dato, så vi kan følge ungerne færden og overlevelse i den første tid uden for reden. Alle aflæsninger af fugle har stor interesse, og det gælder også voksne fugle, eller ikke-ynglende fugle. Men også observationer af fugles aktivitet og negative observationer, dvs. observationer af, at fugle er forsvundet fra en lokalitet, hvor de forekom tidligere på sæsonen, kan have betydning for vores arbejde med at beskytte fuglene. Vi bruger selv et meget stort antal timer dels med at lokalisere reder og dels med enten at bekræfte eller afkræfte ynglesucces.

Jens Nielsen (Kastrup) skal have en særlig tak for sin observation af et par ynglende hedehege ved Gasse Høje. Han ringede til Jesper Leegaard d. 2. august fra Gasse Høje, hvor han netop – fra bilen – havde observeret en hun hedeheg gå ned i hvedemark med bytte i klørerne. Mens Jesper havde ham i røret, udbrød han: "Nu

letter den igen uden bytte". Han forklarede udførligt, hvor han havde gjort observationen, hvorefter Aage fulgte op på det og lokaliserede reden med to store unger. Det er netop denne form for hjælp, der er helt uvurderlig.

Derfor vil vi atter kraftigt opfordre til at interesse-rede indtaster alle deres observationer af hedehege i DOFbasen med placering for observationen og gør gerne observationen hemmelig, hvis du ikke vil dele den med andre end vores feltmedarbejdere. Det vil i mange tilfælde være en meget stor hjælp. På forhånd tak!

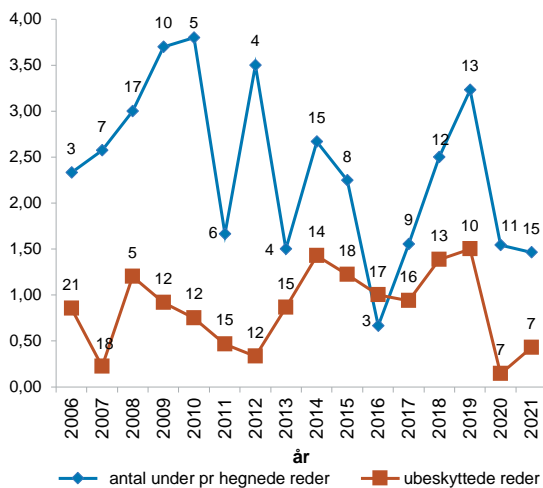
Der blev ringmærket 22 unger, som blev forsynet med en metalring og en blå farvering med hvid skrift.

Feltarbejdets udførelse og tak

Feltarbejdet blev udført af Aage Matthiesen, Jesper Leegaard og Svend Anker Schwebs, med bistand fra Iben Hove Sørensen, Kurt Bredal Christensen og Lars Maltha Rasmussen.

Vi vil gerne takke de lodsejere og andre lokale, som har givet os værdifulde oplysninger, og som har hjulpet og samarbejdet aktivt med beskyttelsen af de ynglende hedehege: Erling Zeerow, Åge Madsen, Michael Schmidt, Bjarne Clausen, Søren Hansen, Lars Gad, Anker Juhl, Christian Schultz, Erik Seidelin, Helge

Gns. antal unger pr. rede



Det gennemsnitlige antal flyvefærdige unger pr. rede for hhv. hegnede rede (blå) sammenlignet med rede uden hegn som beskyttelse (rød) i perioden 2006-2021. Label over grafen angiver antal rede.



To unger ca. 10-12 dage gamle. Fole, 23. juli 2021. Foto: Lars Maltha Rasmussen



Anker Juhl med en unge. Foto: Lars Maltha Rasmussen



Aage Matthiesen godkender en perfekt opsætning af et elhegn. Mjolden 31. maj 2021. Foto: Svend Anker Schweps



Lars indsamler unger til ringmærkning fra en rede i Ottersbøl 23. juli 2021. Foto: Aage Matthiesen

Skoven Jensen, Lars Christensen, Hans Jørgen Møller, Uwe Jensen og Ole Holst.

Følgende skal takkes, idet de på forskellig vis har bidraget med assistance, hjælp og oplysninger om hedeheg: Maiken Liin Hartung-Struer (Fole), Jens Nielsen (Kastrup), Martin Petersen (Fole), Jørn Bøgen (Fole), Søren Hansen (Kastrup), Klaus Gotthardsen (Hjortvad).

Der er benyttet supplerende data fra DOFbasen (www.dofbasen.dk), og alle, der har indtastet oplysninger om hedeheg i DOFbasen, takkes hermed.

Desuden takkes Ringmærkningscentralen, Statens Naturhistoriske Museum, København for godt samarbejde omkring ringmærkning af hedeheg. Særligt takkes Anders P. Tøttrup, som deltog i en hel dags succesfuld ringmærkning i det sønderjyske.

Alle aflæsninger af mærkede hedeheg bedes rapporteret til museet via dette link: <https://www.fuglering.dk/>

Samarbejdspartnere

Finansieringen af DOF's Projekt Hedeheg kommer fra Tønder, Aabenraa, Haderslev, Vejen og Esbjerg Kommuner og Miljøministeriet og fra 2021 også fra Nationalpark Vadehavet.

- Miljøstyrelsen Sydjylland: Morten Bentzon Hansen.
- Sønderjysk Landboforening: Valborg Schmidt.
- Sønderjysk Landboforening: Gunnar Jespersen.
- Esbjerg Kommune: Mette Kirkebjerg Due.
- Tønder Kommune: Conny Brandt.
- Aabenraa Kommune: Torben Hansen.
- Haderslev Kommune: Claus Moss Hansen.
- Vejen Kommune: Inge Nagstrup.

- Nationalpark Vadehavet: John Frikke.
- Dansk Ornitologisk Forening: Timme Nyegaard, tn@dof.dk.

Litteratur

- DMI 2021. Månedens, sæsonen og årets vejr. <http://www.dmi.dk/>
- Hertz-Kleptow 2017. Artenschutzprojekt Wiesenweihe (*Circus pygargus*) des landes Schleswig-Holstein. Abschlussbereich zur Brutperiode 2017. https://www.wildtier-kataster.uni-kiel.de/media/download_gallery/WWh2017_Bericht.pdf
- Tyske hjemmeside. <https://www.wildtier-kataster.uni-kiel.de/pages/projekte/artenschutzprojekt-wiesenweihe.php>
- Rasmussen, L. M., A. Hoffmann & T. Nyegaard 2007. Monitoringsplan for Hedeheg *Circus pygargus*. DOF's Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle (DATSY) <http://www.dofbasen.dk/DATSY/datsyvejledning.php?art=02630>
- Rasmussen, L.M., I.H. Sørensen, A. Matthiesen, J. Leegaard, S.A. Schweps & T. Nyegaard 2020. Hedeheg i Danmark 2020. DOF's arbejdsrapport fra Projekt Hedeheg. Dansk Ornitologisk Forening. <https://pub.dof.dk/rapporter/141/download/hedeheog-i-danmark-hedeheog-i-danmark-2020-dofs-arbejdsrapport-fra-projekt-hedeheog>

Find flere oplysninger om hedeheg på DOF's hjemmeside: www.dof.dk/projekthedeheog



*Hedehøg, juv., Ottersbøl, 24. august 2021.
Foto: Aage Matthiesen.
Vignet: Carl Christian Tofte*



Årsberetning fra Feltudvalget

Af Anders Wiig Nielsen, formand for Feltudvalget

FeltUd afholdt i 2021 seks arrangementer, og som altid med hovedvægt på det årlige Felttræf i uge 42. Udvalget består af 10 medlemmer, der gennem træf og arrangementer arbejder for at skabe samlende aktiviteter med fokus på feltbestemmelse, fænologi, træf og usædvanlige forekomster.

Årets første arrangement var det årlige Nytårsbirdrace, hvor man på årets første dag dystet om at finde så mange forskellige fuglearter som muligt, og løbende indtaster dem i DOFbasen. Vinderen blev Henrik Kristensen, der nåede op på imponerende 97 arter efter en dag på Lolland og Falster. Vinderen i kategorien 'Klimaklassen' blev nok engang Jan Kiel, der til fods og på cykel nåede op på 80 arter i området omkring Skælskør. Samme rute, som i 2020 gav 74 arter. I alt havde 483 observatører registreret næsten 12.000 observationer inden midnat 1/1. De knap 12.000 observationer var fordelt på 172 arter. Mest registrerede art blev endnu engang solsort, der blev registreret 370 gange i løbet af årets første døgn. Godt gået af de aktive feltornitologer, og tak til Fuglenes Hus for at sikre, at registreringerne var klar, så resultatet af anstrengelserne kunne opgøres i tal allerede 2/1.

Corona tvang som alle andre Feltudvalget til at prøve at finde nye måder at mødes på. Den 4/3 afholdtes et virtuelt foredrag med tre oplægsholdere om brugen af lytte- og optageudstyr i felten. Der var også plads til gode råd om udstyr, teknik og programmer, og oplæggene rummede eksempler på hvordan de nye muligheder har sikret optagelser af arter, der formentlig ellers aldrig var blevet dokumenteret. Et sammendrag af de tre oplæg kan findes blandt Netfugls artikler.

I slutningen af maj afholdtes et mindre træf på Christiansø med pæn deltagelse. Træffet bød blandt andet på noget så sjældent som korttået lærke, der rastede på øen lørdag formiddag.

Igen i starten af juni var der et mindre træf, nemlig Operation Overshooter på Lolland, Falster og Møn. Her er idéen blandt andet at finde såkaldte 'overshooters', dvs. returtrækkende fugle, der på grund af overmod og gunstige vejrforhold er kommet for langt og returnerer



Lille gulben, Margrethe Kog, 10. oktober 2021. Foto: Erik Biering

mod syd. Træffet har tidligere produceret rosenstær, lille rørsanger, biæder, pirol, hortulan og markpiber, og denne gang var det en alpesejler, som gjorde deltagerne glade.

I starten af august blev der holdt et mindre sommertræf i Vadehavet med base i Hohenwarte. Vejret var ikke gunstigt, og træffet bød ikke på usædvanlige fund.

I uge 42 afholdtes det 23. felttræf, igen i Vadehavsområdet. Omkring 180 aktive deltagere valgte at bruge ugen i felten, og et nyt initiativ, med en sejltur ud på Horns Rev ud for Blåvandshuk, lokkede små 20 deltagere til havs. Samme dag blev der fundet en stationær schwarzh' løvsanger 500 meter fra Blåvand Fuglestation, som rigtig mange fik gode kig på. Schwarz' er en art, der er notorisk svær at få set godt i felten. Træffets helt store hit var dog en bairdsryle, fundet af to DOF Ung-deltagere, på stranden lige neden for Blåvandgård. Fuglen blev i området de følgende dage til glæde for mange som en fin afrunding på årets FeltUdarrangementer.

Der kigges på havdykænder.
Hvidbjerg Strand på Felttræf '21.
Foto: Anders Wiig





Husrødstjert, Vrist, 3. juni 2021. Foto: Allan Kjær Villesen



Blishøne, Fruens Bøge, 25. november 2021. Foto: Erik Thomsen

Årsberetning for DOFbasen

Af Timme Nyegaard

Der er fortsat vækst i brugen af DOFbasen. I 2021 blev der indtastet i alt 2,20 millioner observationer fra 15.959 lokaliteter af 3.382 observatører (se fordelingen i landet i figur 1). Dette er en fremgang på hhv. 2 %, 1 % og 7 % i forhold til året før, som i forvejen var et rekordår.


Samlet set var der 264.000 besøgende på www.dof-basen.dk i 2021 med i alt 9,5 mio. sidevisninger fordelt på 2 mio. besøg (Google Analytics).

Se de talrigeste arter i DOFbasen i 2021 samt hvilke, der afveg mest fra gennemsnittet 2016-2020 i tabel 1-3.

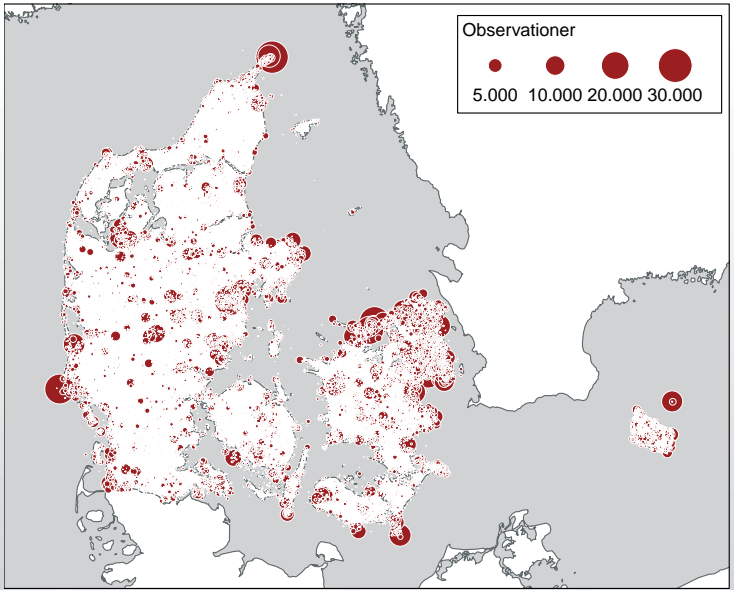
Det organisatoriske

- DOFbasen er stadig omdrejningspunktet for dataindsamlingen i DOF og administreres af DOFbasegruppen, som består af repræsentanter fra alle lokalafdelinger samt en central koordinator og to softwareudviklere i Fuglenes Hus.

- Den meget vigtige opgave med kvalitetssikring af observationer i DOFbasen foretages af DOFbasens Kvalitetsudvalg (DKU). DKU har igen i 2021 afholdt to arbejds møder i stedet for et enkelt årligt møde, bl.a. for at nedbringe ventetiden med afklaring af sager, der stod til behandling. Der kom en del nye medlemmer med i udvalget, som nu består af hele 16 personer.
- Vores kode- og serveransvarlige softwareudvikler gennem mange år i DOF's Naturafdeling, Anders Olsen, har desværre fundet nyt arbejde. Lasse Albrechtson har overtaget Anders' ansvarsområder, og Jonas Kristensen er blevet ansat som ny softwareudvikler. Glædeligvis har vi mulighed for at bruge Anders fortsat i begrænset omfang som konsulent. Tusind tak for det samt for den mangeårige indsats for DOFbasen, og velkommen til Jonas.



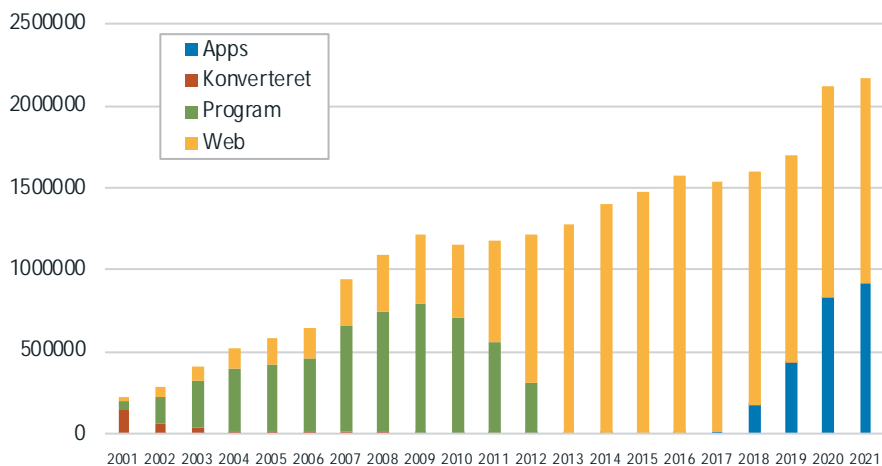
Stær optræder ofte i store flokke og bliver dermed en af de talrigeste indrapporterede arter i DOFbasen. Magisterkogen, 28. oktober 2021. Foto: John Frikke



Figur 1. Observationer per lokalitet i DOFbasen 2021.



Observationer per år efter indtastningsmåde



Figur 2. Observationer i DOFbasen per år 2001-2021 efter indtastningsmåde. Bemærk, at over 40 % af indtastningerne i 2021 kom via apps.

- Det årlige koordinatormøde blev afholdt i september som et endagsmøde på Fyn med deltagelse af hele 14 DOFbasekoordinatore og tre repræsentanter fra Fuglenes Hus.
- Carsten Andersen blev afløst af Sune Riis Sørensen som DOFbasekoordinator for DOF-Bornholm, tak for indsatsen og velkommen til! Også velkommen til Gitte Nielsen Laursen, som er blevet supplerende koordinator i DOF-København. Listen over alle DOFbasekoordinatore kan altid findes på: <http://www.dofbasen.dk/kontakt/>

Udviklingsarbejdet

- Udskiftningen af softwareudvikler gav naturligvis store forsinkelser i udviklingsarbejdet.
- Bl.a. blev udviklingen af spontantællinger i DOFbasen (som del af Punkttællingsprojekt 2.0) meget forsinket.
- Vi påbegyndte renovering af de meget velbesøgte hjemmesider om Danmarks fugle (www.dofbasen.dk/ART). Det er planen, at der kommer en opdatering af både grafisk udtryk, redaktionelt indhold og funktionalitet i løbet af 2022. Dette inkluderer automatisk opdatering af fænologigrafer med de nyeste data fra



Hjejle, Bøjden Nor, 9. oktober 2021. Foto: Erik Thomsen

DOFbasen, så man kan følge ændringer i arternes forekomst løbende. Desuden aktuelle forekomstkort med dagsmax fra DOFbasen i enten seneste uge, måned eller år.

- Begge udviklingsprojekter vil kræve renovering af DOFbasens søgeformular for at være fuldt implementerede, så det håber vi meget på, at vi endelig kan få kigget mere på i 2022.
- Der er fortsat udfordringer med at vedligeholde de to indtastningsapps til DOFbasen, hvilket ikke hænger sammen med den stigende brug af dem (se figur 2). Vi håber, at den nye teknologi (PWA), der planlægges at bruges til den kommende spontantællingsapp, også vil kunne bruges som platform for indtastningsapps fremover.
- Arbejdet med at indtegne lokalitetsgrænser nærmer sig så småt målet, og vi har nu grænser på 19.000 af de ca. 20.500 lokaliteter i DOFbasen. Vi forsøger at få lukket de sidste huller i løbet af det næste års tid.
- Der leveres fortsat data til EuroBirdPortal-samarbejdet (<http://eurobirdportal.org/den/da/>) samt til GBIF (<https://www.gbif.org/dataset/95db4db8-f762-11e1-a439-00145eb45e9a>), hvorfra arter.dk henter DOFbasedata.

Table 1. De 10 talrigeste arter i DOFbasen 2021 (ikke renset for gengangere)

	Antal fugle		Antal observationer	
	2021	Ændring ift. 2016-20	2021	Ændring ift. 2016-20
Bramgås	17.786.643	+12%	20.800	+39%
Stær	11.988.518	+34%	25.196	+33%
Grågås	5.019.343	+5%	43.294	+27%
Hjejle	3.832.848	+29%	8762	+21%
Ringdue	3.352.023	+31%	38.959	+28%
Almindelig ryle	2.739.226	-25%	11.857	+26%
Pibeand	2.452.390	+32%	19.561	+29%
Ederfugl	2.441.457	+15%	14.408	+30%
Hættemåge	2.339.090	+15%	26.715	+37%
Troldand	2.278.679	+17%	19.020	+23%

Table 2. De 10 arter med størst vækst i antal fugle indtastet i DOFbasen 2021 (uden SU-arter og ikke renset for gengangere)

	Antal fugle		Antal observationer	
	2021	Ændring ift. 2016-20	2021	Ændring ift. 2016-20
Lille stormsvale	156	+3291%	45	+923%
Styrteløber	2765	+2174%	993	+1193%
Sortsvane	801	+530%	398	+321%
Søkonge	2276	+462%	751	+225%
Hortulan	163	+368%	163	+419%
Lomvie	231.733	+331%	3233	+161%
Stribet ryle	287	+307%	264	+274%
Skovsneppe	7174	+230%	3709	+147%
Sandterne	67	+210%	67	+304%
Rødrygget svale	100	+199%	100	+214%

Table 3. De 10 arter med størst fald i antal fugle i DOFbasen 2021 (uden SU-arter og ikke renset for gengangere)

	Antal fugle		Antal observationer	
	2021	Ændring ift. 2016-20	2021	Ændring ift. 2016-20
Sort ibis	3	-96%	3	-95%
Kvækerfinke	495503	-96%	6265	+35%
Hvidvinget korsnæb	25	-95%	15	-89%
Storpiber	12	-91%	12	-89%
Hvidsiskan	26	-91%	25	-85%
Nordlig gråsisken	5412	-90%	524	-60%
Mallemuk	3499	-88%	416	-22%
Silkehale	9537	-86%	637	-74%
Flodsanger	21	-86%	21	-85%
Lundsanger	45	-73%	39	-74%

Skarvens ynglekolonier i 2021

Af Jacob Sterup og Thomas Bregnballe, Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet

Indledning

I lighed med tidligere år blev der i 2021 gennemført en optælling af reder i alle landets skarvkolonier. Det er Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) ved Aarhus Universitet, der på vegne af Miljøstyrelsen er ansvarlig for, at tællingerne bliver udført. Frivillige ornitologer bidrager til den årlige kortlægning af kolonierne. De større kolonier bliver talt op af ornitologer med mange års erfaring. Optællingerne af reder sker så vidt muligt på det tidspunkt af foråret, hvor antallet af reder er på det højeste. Oplysninger

indtastet i DOFbasen giver os regelmæssigt viden om nye forsøg på kolonidannelse.

Status og udvikling

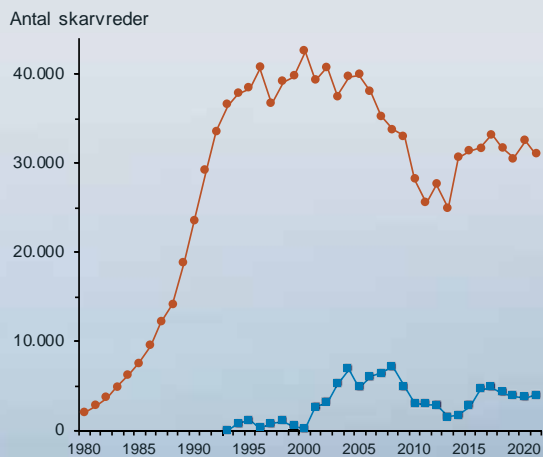
I 2021 blev der optalt 31.032 reder, hvilket svarer til en tilbagegang på 4,6 % i forhold til året før. Overordnet set har bestanden været forholdsvis stabil siden 2014. Størrelsen af skarvbestanden har de seneste år svaret til ca. 80 % af det antal, der yngede i landet, da bestanden kulminerede i årene omkring 2000. Udviklingen i bestanden fra 1980 til 2021 er vist i Fig. 1.



Skarv, Børstrup Hage, 17. marts 2021. Foto: Erik Biering

På regionalt plan blev de største ændringer fra 2020 til 2021 registreret i 'Nordlige Kattegat' (en tilbagegang på 735 reder, 18 %) og i 'Smålandsfarvandet' (en tilbagegang på 1.176 reder, 13,5 %). De øvrige regionale ændringer var på mellem 13 og 253 reder. I rapporten om ynglebestanden af skarver i Danmark i 2021 (Sterup & Bregnballe 2021) er udviklingen i regionerne og i de større kolonier nøjere beskrevet.

Figur 1. Udviklingen i antallet af skarvreder i Danmark fra 1980 til 2021. Antallet af reder, hvor skarver blev forhindret i at få unger, er vist med den nederste kurve – dette antal indgår i det samlede antal reder.



Tabel 1. Antal skarvreder optalt i de enkelte kolonier i Danmark i 2021.

Region/Lokalitet	2021	Region/Lokalitet	2021
Vestlige Jylland		Nordlige Sjælland	
Havrvig Polde	1098	Hellebæk Skov	776
Filsø Mellemsø	944	Hovvig	726
Sandøen, Felsted Kog	525	Saltholm	584
Svingel Engso	285	Skarresø	571
Klægbanken	257	Holløse Bredning/Ellemosen	386
Skjern Enge	72	Selsø	341
Limfjorden		Esrum Sø	284
Melsing	816	Højbjerg Skov, Korsør	269
Flyndersø	374	Damhussøen	228
Rotholmene	282	Vaserne	186
Rønholm	276	Overby, Sjællands Odde	140
Harboøre Tange	252	Sortedamssøen	125
Hald Sø	214	Arresø ved Arresøkanal	114
Lund Fjord	59	Peberholm, Øresund	103
Spøttrup Sø	35	Bognæs	43
Nordlige Kattegat		Tempelkrogsøen	4
Fuglsø Mose	1022	Sydøstlige Danmark	
Hirsholmene	750	Malurholm	1163
Rørdal Lergrave	608	Ormø	1118
Sdr. Rønner	250	Tyreholm	1055
Ndr. Rønner	190	Maribo Søndersø	982
Kielstrup Sø	133	Nakskov Fjord	829
Toftesø	118	Ægholm	530
Skagen Nordstrand	89	Ålholm	512
Vesterkær ved Ringsø, Pindstrup	32	Rågø Sande	491
Treskelbakkeholm	31	Hundsemyre, Bornholm	418
Knogen, Læsø	26	Vensholm	261
Ouegård, Mariager Fjord	20	Dyrefod	138
Sindal, Uggerby Å	5	Hjelm Ø	35
Sydvestlige Kattegat		Strandby, Guldborgsund	3
Stavns Fjord	2428		31032
Svanegrunden	1547		
Rands Fjord	417		
Vængesø	369		
Vigelsø	335		
Mågeøerne	259		
Vorsø	236		
Rugård Sø	156		
Sorteø, Odense Fjord	142		
Lindholm, Samsø	98		
Esbechholme, Odense Fjord	94		
Stenøerne, Odense Fjord	13		
Lillebælt og sydlige Fyn			
Brændegård Sø	1102		
Botofte Skovmose, Langeland	460		
Vresen	439		
Hopsø	438		
Vogterholm, Sydfynske Øhav	386		
Ll. Græsholm ved Bredholm	213		
Olde Nor	204		
Bundsø, Als	181		
Kidholmene	150		
Nakkebølle Inddæmning	55		
Haven v/Søby, Ærø	49		
Langholmshoved, Sydfynske Øhav	34		
Arreskov Sø	24		
Føns Vang, SV for Nørre Aaby	18		
Gråsten Slotssø	7		

Kolonierne

Antallet af reder optalt i de enkelte kolonier er angivet i Tabel 1. Koloniernes udbredelse og omtrentlige størrelse er vist på kortet i Figur 2.

I 2021 var der i alt 83 lokaliteter, som havde ynglekolonier af skarver, hvilket var 8 færre end i 2020. Der forsvandt 12 kolonier fra 2020 til 2021. De fleste af de kolonier, der bliver opgivet, har normalt kun eksisteret i



Skarv, Brændegård Sø, 24. juli 2021. Foto: Erik Thomsen

få år, er små og/eller er blevet udsat for regulering eller forstyrrelser. Dette var også tilfældet for de fleste af de kolonier, der forsvandt i 2021, idet de otte kun havde eksisteret i 1-2 år. De sidste fire kolonier havde til gengæld eksisteret kontinuerligt mellem 13 og 31 år.

I 2021 opstod der kolonier på fire lokaliteter, som ikke havde ynglende skarver i 2020. På to af disse har der efter vore oplysninger ikke tidligere ynglet skarver.

Der var i alt otte kolonier med mere end 1.000 reder i 2021. Stavns Fjord på Samsø var fortsat landets største – 2.428 reder, hvilket er godt 100 færre end året før. Næststørste koloni blev som året før fundet på Svanegrunden, der ligger nord for Endelave (1.547 reder). De øvrige seks kolonier med over 1.000 reder var: Malurtholm ved Møn (1.163 reder), Ormø ved Sydsjælland (1.118 reder), Brændegård Sø (1.102 reder), Havrvig Polde i Ringkøbing Fjord (1.098 reder), Tyreholm ved Møn (1.055 reder) og Fuglsø Mose på Djursland (1.022 reder).

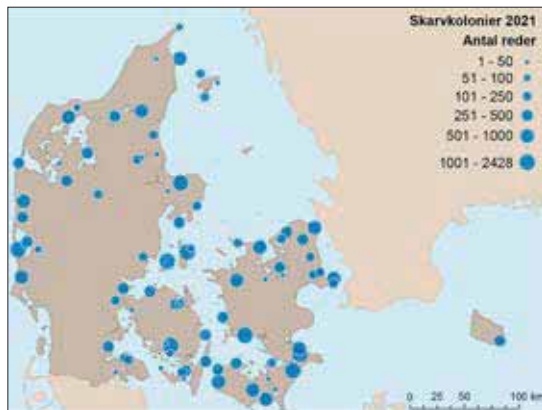
Havørne

I Danmark er bestanden af ynglende havørn tættest på Fyn, Sjælland og Lolland-Falster. I denne del af landet ses det også ofte, at immature havørne opholder sig på småøer uden trævækst. Flere af disse småøer er attraktive ynglesteder for skarverne. Fra 2021 har vi – som i flere af de senere år – fået rapporter om, at havørnene påvirker skarvernes ynglesucces. Havørnene fanger sjældent voksne skarver, men de tager gerne unger (og sjældnere æg) i rederne. Nogle steder består den største påvirkning af ynglesuccesen tilsyneladende i, at sølvmåger og krager stjæler æg, når en havørn har skræmt de voksne skarver væk fra rederne. De største effekter ses i kolonier, hvor skarverne yngler direkte på jorden.

Tilstedeværelse af havørne kan også medføre forsinkelser i, hvornår på foråret skarverne kommer i gang med at yngle. Tilsyneladende er de tidligst ankomne skarver ikke trygge ved at påbegynde redebygning og æglægning, når der er havørne i området. I stedet udskydes ynglestart, til der er ankommet flere skarver til kolonien.

Forvaltende tiltag

I lighed med tidligere år blev der også i 2021 gennemført indgreb for at begrænse størrelsen af flere af



Figur 2. Størrelse og placering af de danske skarvkolonier i 2021. Cirklernes størrelse svarer til antallet af optalte reder.

de eksisterende skarvkolonier. I nogle af kolonierne, hvor skarverne har rede på jorden, består indgrebet i at fjerne rederne eller sprøjte madolie på æggene, så de ikke klækker. Desuden gøres der flere steder forsøg på at undgå, at skarverne får held med at etablere nye kolonier. Her er der ofte tale om, at skarverne bliver skræmt bort.

I 2021 blev der efter tilladelse fra Naturstyrelsen gennemført forvaltende tiltag i 18 skarvkolonier. I 12 af kolonierne foretog Naturstyrelsen selv reguleringen, mens den blev foretaget af private lodsejere i de øvrige seks kolonier. Indgrebene berørte i alt 3.999 reder, svarende til ca. 13 % af alle skarvredere i landet. I 3.577 af rederne (fordelt på 14 kolonier) blev æggene olieret. I alt 419 reder fordelt på fire kolonier blev fjernet. Herudover blev ynglefuglene skræmt bort ved beskydning i mindst en koloni.

Referencer

- Sterup, J. & Bregnballe, T. 2021. Danmarks ynglebestand af skarver i 2021. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 40 s. – Teknisk rapport fra DCE Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 226. <http://dce2.au.dk/pub/TR226.pdf>





Høvetterne, Fanø Nord, 10. juli 2021. Foto: John Frikke



Pibeand, Sneum Digesø, 10. april 2021. Foto: Bjørn Frikke

Ynglefugle i Vadehavet

Af Ole Thorup ⁽¹⁾ og Thomas Bregnballe ⁽²⁾

1. Amphi Consult, 2. Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet

Indledning

Hvert år bliver der optalt ynglefugle i den danske del af Vadehavet som led i den trilaterale overvågning af det samlede Vadehav, som også omfatter de tyske og hollandske dele. Optællingsprogrammet blev startet i 1995 og har haft fuldt omfang siden 1996. Fugleoptællingerne i den danske del af Vadehavet udføres under og finansieres af Miljøstyrelsens nationale overvågningsprogram NOVANA, og resultaterne indgår senere i en samlet fuglerapportering fra NOVANA-programmet.

Det årlige program består af optællinger af 1) kolonirugende fugle og nogle udvalgte fåtallige arter af vadefugle i hele Vadehavet og 2) af alle vadefugle og andre udvalgte vandfuglearter i en række kontrolområder. I Danmark er der 11 kontrolområder. Hvert sjette år, næste gang i 2024, udvides programmet til at inkludere alle ynglende vadefugle, måger og terner samt enkelte andre arter, der optælles på samtlige lokaliteter i Vadehavet.

Optællingerne i den danske del af Vadehavet (herefter Vadehavet) udføres af ornitologer fra Amphi Consult og Miljøstyrelsen og af ornitologer knyttet til DCE – Aarhus Universitets netværk af erfarne optællere.

Uden for optællingsprogrammet er der i 2021 udført monitorering af udvalgte ynglefugle og deres ynglesucces i forbindelse med tre projekter. I to af projekterne har Avifauna Consult på vegne af Naturstyrelsen fulgt ynglefuglene i hhv. Margrethe Kog (Nielsen 2021a) og i den nordlige del af Gl. Frederikskog (Nielsen 2021b), og i et tredje projekt har Amphi Consult overvåget ynglefuglene inden for digerne på Mandø (udført for Esbjerg Kommune, Den Danske Naturfond, Naturstyrelsen og Nationalpark Vadehavet; Thorup 2021). Data fra disse tre projekter er stillet til rådighed for det internationale vadehavssamarbejde og indgår i denne afrapportering.

Aarhus Universitet har udgivet et notat der præsenterer de vigtigste resultater fra optællingen i 2021

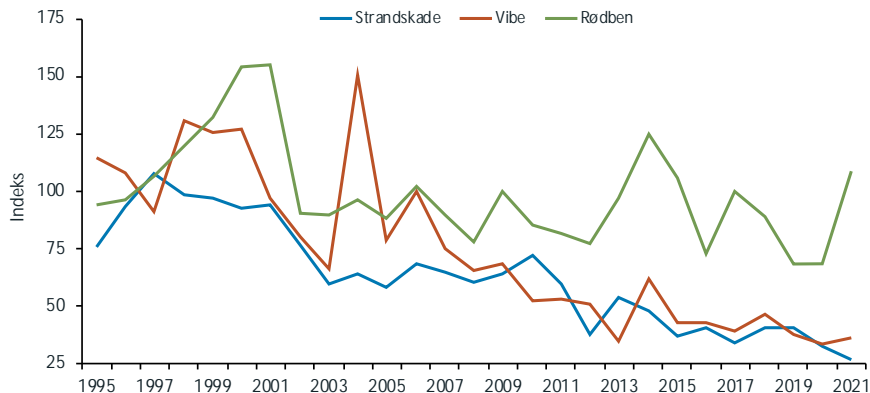
i tabeller og figurer, hvor resultaterne også sammenlignes med antallet de foregående år (Thorup & Bregnballe 2022). I det følgende bringes uddrag af disse resultater.

De vidt udbredte vadefugle

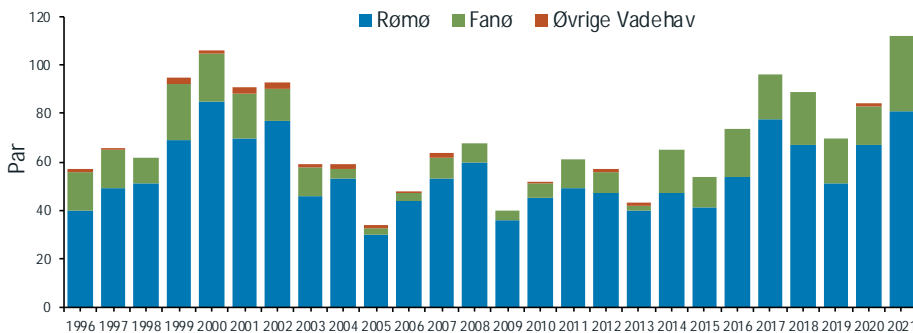
Strandskade, vibe og rødben er tre vadefuglearter, der er vidt udbredte i Vadehavsområdet. Siden 1995 er de tre arter optalt hvert år i 11 kontrolområder. Otte af kontrolområderne ligger på strandenge, to ligger i marsken og består af græsmarker og dyrkede arealer, og det sidste omfatter strandeng og klitter. Udviklingen i antallet af ynglefugle for de tre arter inden for kontrolområderne er vist som et indeks i Figur 1.

Der var betydeligt færre strandskader og viber i 2021, end der var ved de første tællinger i 1995, og indeksene har ligget på et meget lavt niveau for de to arter siden 2015. I 2021 var der tæt på kun at være en fjerdedel så mange strandskader (indeks 27) som i 1996-1997 (indeks 100), mens der kun var lidt over en tredjedel så mange viber i 2021 (indeks 36). Hos vibe har svingningerne undervejs dog været noget større i første halvdel af programperioden (Figur 1). I ingen af kontrolområderne var der i 2021 over halvdelen af de strandskader, der var i 1996-1997. Viberne klarer sig bedst på Stormengene på Rømø, hvor der var trefjedredele af det antal, der blev optalt i 1996-1997. Dårligst klarer viberne sig i de tre kontrolområder, der består af forlandsområder foran digerne på fastlandet. I disse tre områder, hvor der i øvrigt aldrig har ynglet et større antal viber, var det gennemsnitlige indeks 8 i 2021, mens det i de øvrige otte kontrolområder var 47.

Indekset for rødben har svinget noget mellem 1995 og 2021, men antallet af rødben har stort set været på samme niveau de fleste år (Figur 1). Efter et par år i 2019 og 2020, hvor indeksene på hhv. 68 og 69 var de laveste, der er set siden programmets start, var indekset i



Figur 1. Indeks for ynglende strandskade, vibe og rødben optalt i 11 kontrolområder i Vadehavet i perioden 1995-2021. Indeks 100 er middeltallet for 1996 og 1997, og det viste indeks er gennemsnittet af indeksene for hvert enkelt område. Bemærk at y-aksens laveste værdi er 25 og ikke 0.



Figur 2. Antal ynglepar af hvidbrystet præstekrave i Vadehavet 1996-2021.

2021 på 109. I 2019 og 2020 var det tidlige forår meget tørt, mens der i 2021 faldt meget nedbør gennem hele maj måned. Strandenge og enge var således fugtige på tidspunktet for optælling af rødben i første halvdel af maj, og det kan have haft indflydelse på, at indekset steg fra 2020 til 2021.

Meget stort antal ynglende hvidbrystede præstekraver

Der blev optalt 112 ynglepar af hvidbrystet præstekrave i Vadehavet i 2021, og det er det største antal, der nogensinde er blevet registreret (Figur 2, Thorup & Bregnballe 2021). Det næsthøjeste antal var 106 par, der blev optalt i 2000.

Det var særligt på det nordlige Rømø og på Fanø, at der var usædvanligt mange ynglepar. På vesterhavsstranden nord for Lakolk på Rømø fandtes der 42 par, hvoraf 16 par ynglende på Juvre Sand og 26 par på Rømø Nordveststrand. I 2000, hvor det næsthøjeste antal blev registreret her, var der 27 par i alt på nordvesthjørnet af Rømø: 9 par på Juvre Sand og 18 par på Rømø Nordveststrand. Ynglesuccesen i dette område blev ikke undersøgt i 2021 og kendes ikke.

På Fanø fulgtes de ynglende hvidbrystede præstekraver intensivt af Kim Fischer i hele ynglesæsonen udover dette programs optællinger. I programmets optællingsvindue, der strækker sig fra 20/5 til 16/6, fandtes 31 par på Fanø. Ud fra iagttagelser i hele ynglesæsonen anslår Kim Fischer det samlede antal ynglepar på Fanø til 33 i 2021, og at de 33 par fik 47 flyvedygtige unger, svarende til 1,4 unger pr. par. Det er en ynglesucces noget over det niveau på 0,8-0,9 flyvefærdige unger, der antages at balancere voksendødeligheden (Tulp 1998).

Få havterner på strande og højsander

De seneste ti år har en stor andel af Vadehavets havterner ynglet på tage af industribygninger i Esbjerg Havn. Bygningernes brugere bliver generet af de ynglende terner og ønsker at få dem til at flytte, men foreløbig er det ikke lykkedes at få havterne (og fjordterne, som yngler sammen med dem) til at flytte til erstatningslokaliteter. I 2021 ynglende i alt 93 par havterner på tage i Esbjerg Havn, og det udgjorde 34 % af de 273 par, der blev registreret i Vadehavet i 2021.

Et andet vigtigt ynglested var en rævesikker udhegning på det nordlige Fanø i kontrolområdet på Grønningen. Her ynglende 95 par havterner i et forholdsvis

højtliggende sandfelt, der kun meget sjældent bliver oversvømmet ved springhøjvander.

På højsandene i Vadehavet har de ynglende havterner en vis beskyttelse mod besøg af rovpattedyr. I 2021 forhindrede høje vandstande dog etableringen af ynglekolonier på de fleste højsander; kun på Koresand fandtes en koloni med 17 par havterner. På de øvrige højsander Søren Jessens Sand, Keldsand, Peter Meyers Sand, Langejord og Jordsand fandtes kun et enkelt par i alt. Heller ikke sandstrandene på Rømø tiltrak ynglende havterner i nævneværdigt antal; fra Juvre Sand til Sønderstrand fandtes bare 7 par i alt.

Dværgterne

Det samlede antal ynglepar af dværgterner i Vadehavet blev for 2021 opgjort til 185 par. Det er noget over gennemsnittet de seneste 20 år men er dog 27 par færre end i 2020.

I 2021 var de fire vigtigste ynglesteder i Vadehavet 1) Fanø nord, 2) Koresand, 3) Rømø nord og nordvest samt 4) Vesterhavsstranden syd for Lakolk. På Fanø nord ynglende de fleste dværgterner inden for den rævesikre udhegning på Grønningen. Inden for det standardiserede optællingsvindue (mellem 21/5 og 16/6) blev der på Grønningen registreret 33 ynglepar. På baggrund af ringmærkning af mange af ungerne kunne det konstateres, at yngleparrene inden for hegnet havde en meget høj ynglesucces. Så dette var endnu et eksempel på, at den store, rævesikre udhegning på Grønningen fik afgørende betydning for fuglenes ynglesucces. Desuden gjorde 7 par dværgterner yngleforsøg ude på Søren Jessens Sand, og her overlevede mindst tre af ungekuldene.

På Koresand kunne der 10/6 tælles 34 rugende dværgterner, hvilket er det højeste antal, der er registreret her. Rømø nord og nordvest omfatter flere ynglesteder for dværgterner. I det nordligste område, Juvre Sand, blev antallet estimeret til 35 par (27 redefund og ca. 8 par rastende/kurtiserende). Senere besøg tydede på, at kun et enkelt kuld unger fra disse yngleforsøg overlevede. Overalt i det udstrakte koloniområde blev der set mange spor fra ræv, og det er sandsynligt, at hovedparten af alle øvrige æg/unger blev præderet af ræv. Antallet af par inde i udhegningen nord for Lakolk blev opgjort til 21 ynglepar. Ved senere besøg blev det konstateret, at der var mange halvstore unger, og det blev vurderet, at størstedelen af ynglefuglene lykkedes med at få unger på



Opsætning af kystfuglehegn, Fanø Nord, 2. maj 2021. Foto: John Frikke

vingerne. Længere mod syd på Rømmø var der yngleforsøg både på Vesterstrand og Sønderstrand, men her var der ikke opsat rævesikre hegn, og senere besøg tyder på, at mange reder gik tabt.

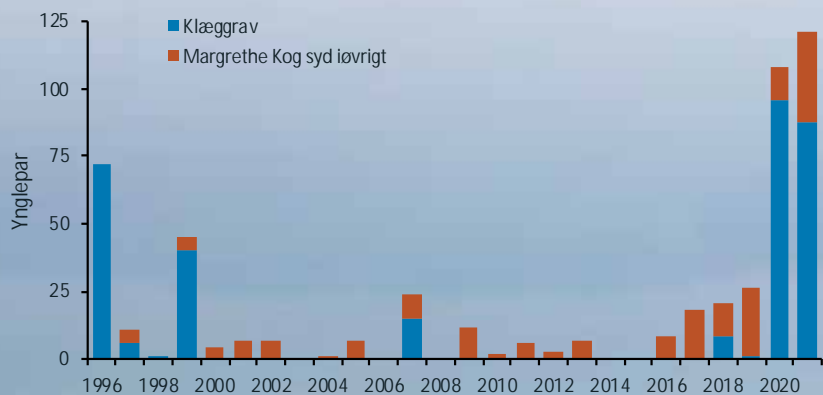
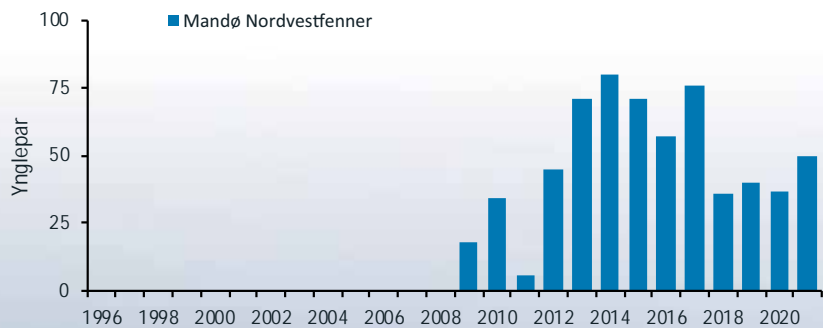
Ud over yngleparrene inden for de fire overordnede områder omtalt ovenfor, blev der inden for optællingsvinduet konstateret yngleforekomst på Hønen og Vestkeldsand (tilsammen 6 par).

Mange af Vadehavets klyder slår sig ned hvor der er naturprojekter

I 2011 erhvervede Naturstyrelsen 50 ha enge i Mandø Nordvestfener, hvor der siden har været holdt en høj vandstand og har været græsset med kreaturer, der blev udbundet sent af hensyn til engens ynglefugle. Tilsvarende har Naturstyrelsen i årene herefter erhvervet hele arealet i Margrethe Kog syd, og har her de senere



Hvidbrystet præstekrave, Fanø Nord, 2. maj 2021. Foto: John Frikke



Figur 3. Antal ynglepar af klyde i to områder, hvor der de senere år har været aktive naturprojekter: a) Mandø Nordvestfener og b) Margrethe Kog syd med klæggraven.



år i et naturprojekt holdt en høj vandstand og udbundet kreaturer relativt sent i de bedste engfugleterræner. De ynglende klyder har reageret positivt på disse naturprojekter (Figur 3). I 2021 ynglede i alt 171 par i Mandø Nordvestfener og Margrethe Kog syd, svarende til 54% af klyderne i Vadehavet. Klæggraven var det vigtigste yngleområde i Margrethe Kog, og her optaltes 88 par ved hjælp af en drone 8/5. Fuglene i Margrethe Kog vurderedes at have en god klækningssucces, mens ungeoverlevelsen ikke kendes.

På Grønningen på Fanø ynglede 38 par i 2021. Mange par blev tiltrukket af den rævesikre udhegning i kontrolområdet, hvor de ynglede blandt et stort antal terner. Mange af fuglene i udhegningen havde klækningssucces, men ungerne forlod udhegningen umiddelbart efter klækningen, og ungeoverlevelsen kendes ikke.

Et mislykket yngleforsøg af sorterne uden for Tøndermarsken

I mange år har Tøndermarsken været det eneste sted i Vadehavet med ynglende sorterne. I 2021 fandtes 47 par her ved optælling af tre kolonier ved hjælp af en drone 7/6. Ni par fandtes i den danske del af Hasberg Sø, mens to kolonier med hhv. 9 og 29 par fandtes i Magisterkogen. Nationalpark Vadehavet fik udlagt rede-

flåder og sørgede for, at yngleforsøget for sorterne blev fulgt i hele ynglesæsonen. Det blev vurderet at 61-65 unger blev flyvefærdige (Tofft 2021), hvilket er en meget høj ynglesucces.

12/5 sås to sorterter i Gl. Hviding Engso, og fuglene blev i området frem til 18/5, hvor de var stærkt territoriehævdende og utvivlsomt havde startet et yngleforsøg. 19/5 var fuglene dog væk, og dette yngleforsøg blev derfor meget kortvarigt. Der faldt ca. 85 mm nedbør i første halvdel af maj, og det ellers veldrænedede marsklandskab havde flere oversvømmede marker på dette tidspunkt, end det normalt ses. Disse oversvømmelser, der sikkert tiltrak sorterterne, forsvandt ret hurtigt igen.

Meget få ynglende engryler tilbage i Vadehavet

Selvom de fleste enge, hvor der har ynglet engryle de seneste ti år, blev gennemgået til fods mindst to gange i maj-juni, fandtes der kun tre ynglepar. Det er det laveste antal registrerede ynglefugle i ynglefugleprogrammets historie. I programperioden 1996-2021 er der hidtil forsvundet én tidligere karakteristisk ynglefugleart, sandterne, der sidst gjorde yngleforsøg i 2009. Engryle kandidater til at være i risiko for at blive den næste.



*Klyde, Ho Bugt, 3. august 2021.
Foto: Karin Gustausen*

Arten er ophørt med at yngle på en række af sine sidste faste ynglelokaliteter: Grønningen på Fanø, Rømø Nørreland sydøst og Rømø Sønderland.

Der blev fundet 2 par på det nordvestlige Rømø, begge i ny opvækst lige inden for sandstranden, hvor det ene par var på Juvre Sand, det andet på Rømø Nordveststrand. I dette terræn er engryle forholdsvis nyetableret som yngleflugt. Arten ynglede første gang på Rømø Nordveststrand i 2016, mens det første ynglefund fra Juvre Sand blev gjort i 2020. Disse fugles ynglesucces kendes ikke.

Lidt overraskende fandtes der også et ynglepar af engryle i kogene på Mandø i Nordvestfener. Da denne eng blev gennemgået hver tiende dag mellem 20/5 og 1/7, kendes der mere til dette ynglepar, end det normalt er tilfældet. Første observation er af en fouragerende engryle på engen 8/6. 10/6 skræmtes en fugl af rede. Det skete igen 20/6, og 1/7 foretog fuglen kraftigt afledningsadfærd ved reden, hvad der tyder på, at æggene var tæt på klækning. Det var sidste besøg i området, og kuldets fortsatte skæbne kendes ikke. Det seneste ynglefund herfra er fra 2010, og også i 2004 og 2005 fandtes der et ynglepar i Mandø Nordvestfener. Ca. 6 km fra ynglestedet på Mandø er der de seneste 20 år uregelmæssigt blevet fundet et ynglepar af engryle på Råhede Vade. Arten fandtes ynglende i 2001, 2005, 2008, 2014, 2016, 2017 og 2019. Desuden var der et muligt ynglepar på forlandet nord for Låningsvejen i 2018, også ca. 6 km fra ynglestedet på Mandø. Måske er der overlap af individerne set på de tre lokaliteter.

Målrettet forvaltning skaber bedre ynglemuligheder for brushane

Der blev i alt fundet 13-18 ynglehunner af brushane i den standardiserede optællingsperiode mellem 20/5 og 16/6. 6-11 af disse sås på fire dansepladser i Margrethe Kog 20/5, men det konkrete ynglested kendes kun for to af disse, der fandtes redeulige helt midt syd i kogen 25/6. I den sydlige del af Margrethe Kog holder Naturstyrelsen vandstanden høj i foråret og gennem den første del af sommeren. Denne praksis blev indført i forbindelse med et naturprojekt, der blev sat i værk inden ynglesæsonen 2020, og projektet blev videreført i 2021. Denne forvaltning, der også inkluderer en engfuglevenlig styring af græsningen, er tydeligvis attraktiv for de ynglende brushøns. Også i 200 ha i den nordlige del af Gl. Frederikskog holdt Naturstyrelsen en høj vandstand og ekstensiverede græsningen i 2021, og her fandtes der to ynglehunner med redeadfærd 10/6. Det er første fund af ynglende brushane i Gl. Frederikskog siden 1994. Inden for Naturstyrelsens areal på det nordlige Mandø fandtes der igen i år brushane med redeadfærd. Hunnen med rede på Mandø havde næppe klækningssucces, mens yngleresultatet i rederne i Margrethe Kog og Gl. Frederikskog ikke kendes.

Herudover fandtes to ynglehunner af brushane på den sydøstlige del af Rømø Nørreland, en hun skræmtes op fra formodet rede i et lysesivområde ved Sdr. Farup Klæggrav, og en hun sås parre sig med en han ved Gl. Hviding Engø.

Årets registreringer er det største antal ynglende hunner af brushane i Vadehavet, der er fundet i 30 år.

Tak

Overvågningsprogrammet i Vadehavet er helt afhængigt af et netværk af erfarne optællere. I 2021 blev ynglefuglene optalt af: Johanne Øhlers Aagaard, Ole Amstrup, Mogens Bak, Ulf M. Berthelsen, Thorkil Brandt, Kurt Bredal Christensen, Kim Fischer, Bjørn Frikke, John Frikke, Jens Hjerrild Hansen, Morten Bentzon Hansen, Martin Iversen, Michael S. Johansen, Jørgen Peter Kjeldsen, Henrik Knudsen, Niels Knudsen, Henrik Haaning Nielsen, Susanne Overgaard Petersen, Lars Maltha Rasmussen, Henning Simonsen, Ole Thorup og Jesper Toft.

Tak til Ulf M. Berthelsen fra Aarhus Universitets 'Projekt Dværgterne i Danmark' for at stille projektets oplysninger om dværgterne til rådighed. Desuden takkes Kim Fischer og Thorkil Brandt for oplysninger indsamlet om hvidbrystet præstekrave i forbindelse med de projekter om strandenes ynglefugle, som Nationalpark Vadehavet og Aarhus Universitet udfører.

Referencer

- Nielsen, H.H. 2021a: Ynglefuglerapport, Margrethe Kog 2021. Avifauna Consult. Upubliceret rapport til Naturstyrelsen.
- Nielsen, H.H. 2021b: Ynglefuglerapport, Gl. Frederikskog 2021. Avifauna Consult. Upubliceret rapport til Naturstyrelsen.
- Thorup, O. 2021: Overvågning af ynglesucces hos engryle, brushane, stor kobbersneppe og rødben i Mandø kog i 2021. Amphi Consult. Rapport til Esbjerg Kommune, Den Danske Naturfond, Naturstyrelsen og Nationalpark Vadehavet. <https://www.esbjerg.dk/Files/Filer/Energi%20og%20milj%C3%B8/Natur/Naturprojekt%20p%C3%A5%20Mand%C3%B8/Overv%C3%A5gning%20af%20engfugles%20ynglesucces%20p%C3%A5%20Mand%C3%B8%202021.pdf>
- Thorup, O. & T. Bregnballe 2021: Bestandsudvikling hos Hvidbrystet Præstekrave i Danmark og nabolandene. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 115: 285-300.
- Thorup, O. & T. Bregnballe 2022: Ynglefugle i Vadehavet 2021. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 14s. – Fagligt notat nr. 2022|55 https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notatet_2022/N2022_55.pdf
- Toft, J. 2021: Undersøgelse af sortternens yngleforhold i vådområder ved den dansk-tyske grænse syd for Tønder i 2021. Ravnhøj Consult & Nationalpark Vadehavet. https://nationalparkvadehavet.dk/media/305947/sortternen-i-toenderomraadet-2021_npv_rc-2021.pdf
- Tulp, I. 1998: Reproduction of Kentish Plovers *Charadrius alexandrinus* and Ringed Plovers *Charadrius hiaticula* on three Dutch Wadden Sea islands in 1997. Limosa 71: 109-120. (På hollandsk med engelsk resume)



Lille skrigeørn, Tikøb, Nordsjælland, 23. juni 2021. Foto: Thomas Lind



Løv- og gransanger fanget på Blåvand Fuglestation, 25. april 2021. Foto: John Frikke

Dansk ringmærkning 2021

- Statens Naturhistoriske Museums ringmærkningsaktiviteter i Danmark

Af Jesper J. Madsen, J. Mikkel Lausten, Jens S. Hansen, Tom S. Romdal, Kasper Thorup og Anders P. Tøttrup

Årets ringmærkninger

I 2021 er ringmærket ringmærket i alt 103.206 fugle i Danmark og på Færøerne med Statens Naturhistoriske Museums ringe.

På Færøerne er ringmærket 4.835 fugle fordelt på 25 arter hvoraf 9 er spurvefuglearter. Det samlede antal er på et højt niveau og skyldes først og fremmest målrettet mærkningen af lille stormsvale. De tre talrigeste mærkede arter i 2021 var lille stormsvale (4.520 fugle), almindelig skråpe (72) og havterne (58). Blandt spurvefugle blev der mærket flest stære og gråspurve (hvh. 18 og 18 fugle).

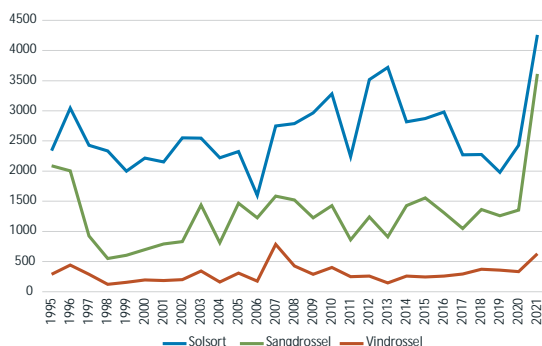
I Danmark er i 2021 ringmærket 98.374 fugle, hvoraf 11 % ((11.121) er mærkninger af redeunger eller ikke-flyvefærdige unger (tabel 2). Det samlede antal fugle ringmærkede i 2021 er godt 4.000 flere fugle i forhold til 2020, og er 15 % højere end gennemsnittet på 85.191 mærkninger for perioden 1999-2019 (med udsving mellem 51.564 i 1999 og 121.730 i 2014).

I 2021 er ringmærket i alt 190 arter i Danmark (tabel 2). Et par underarter som i dag betragtes som arter ifølge nogle systematikker, er her bibeholdt som én art (fx gråsikken). For 27 arter er der ringmærket mere end 1.000 individer, og for 62 arter er mærket mere end 100 individer. De tilsvarende tal for for 2020 er hhv. 25 og 63 og for 2019 hhv. 24 og 61.

I 2021 er tilføjet to nye arter til listen med ringmærkede fuglearter i Danmark: Nilgås (24/6 Klægbanke, Ringkøbing Fjord) og eremidtdrossel (3/11 Christiansø). Sidstnævnte er også en helt ny art for Danmark. Ringmærkningen bidrog også i 2021 med at dokumentere andre meget sjældne arter, blandt andet sribet

græshoppesanger (14/9 Christiansø), rødstrubet sanger (30/5 Gedser), nordsanger (28/7 Blåvand), himalayasanger (13/11 Christiansø), bjergløvsanger (3/6, Skagen) og hætteværpling (3/6, Christiansø).

De fem talrigeste ringmærkede arter i 2021 er rødhals (14.099), fuglekonge (6.702), gransanger (5.078), solsort (4.259) og musvit (3.956). Antal mærkede solsorte er ny rekord for landet. Tidligere rekord er fra 1998 på 4.115 mærkninger (figur 3) med et gennemsnit på 2.568 solsorte årligt i perioden 1999-2020. Antal mærkede rødhalse er det tredje højeste nogen sinde i Danmark (rekorden er 18.636 i 1987 efterfulgt af 14.321 i 1990). For de tre øvrige arter er antal mærkninger i 2021 på normalt niveau inden for de seneste år.



Figur 3. Udviklingen i antal ringmærkede solsorte, sangdrossel og vindrossel i Danmark i perioden 1995-2021. I 2021 blev mærket rekord mange af solsort og sangdrossel.

Flere andre spurvefuglearter er ringmærket i rekord-høje antal i 2021: sangdrossel med 3.612 fugle (tidl. 3.507 i 1987), ringdrossel med 74 fugle (tidl. 65 i 2020), stillits med 425 fugle (tidl. 421 i 2010) og kernebidder med 354 (tidl. 266 i 2013). De høje antal drobler i 2021 (især solsørt og sangdrossel) tyder på der i efteråret var invasionslignende forhold (figur 3).

Blandt ikke-spurvefugle er de talrigeste ringmærkede arter splitterne (1.909), hættemåge (1.873), skarv (1.198), sølvmåge (872) og huldue (607).

Antal mærkede splitterne er højt, hvor antal skarver og hættemåger er på niveau med de seneste par år. Antal mærkede sølvmåger var derimod forsat lavt. Alle fire arter er mærket i forbindelse med projektmærkning hvor antallet reguleres efter det ønskede formål. De

mange hulduer ringmærkedes i forbindelse med et projekt i Nordjylland. Mærkningen startede omkring 2006 og siden er antallet øget frem til 2017 hvor niveauet har ligget på omkring 600 hulduer.

2021 er et rekord år for antal mærkede dværgterner med 288 fugle. Tidligere rekord var på 178 fra året før. For dværgterne er der ligeledes tale om målrettet projektmærkning. Som et kuriosum er i 2021 ringmærket lille stormsvale (2) og tredækker (4), to arter der tidligere er mærket meget få af i Danmark (hhv. 6 og 5 fugle). I 2021 er også ringmærket mange kirkeugler og vendehalse men relativt få sildemåger og slørugler. Generelt er i 2021 ringmærket meget få ænder og rovfugle, blandt andet er duehøg og rød glente slet ikke mærket dette år.



Ringmærkningsprojektet Constant Effort Sites (CES) er et vigtigt projekt som bidrager til overvågning af de almindelige danske småfuglebestande. Her er det teamet på CES-Vestamager 15. juni 2021 klar til at frigive en flok stære. Foto: Emma E. Skov.

Ringmærkerne

Ringmærkningsadministrationen udstedte i alt 216 personlige licenser i 2021 gældende til Danmark og/eller Færøerne, samt 11 gruppe-licenser, 6 stationslicenser og 12 vildtplejestationslicenser. Det er det højteste antal personlige licenser udstedt i Danmark på et enkelt år. Siden 1999 er gennemsnitligt udstedt 187 personlige licenser årligt, varierende mellem 169-205. I 2021 var de personlige licenser fordelt på 75 A-licenser, 30 B-licenser, 35 C-licenser og 76 X-licenser.

En licens er gældende for et år ad gangen, og alle der ringmærker fugle skal have en gyldig personlig licens. Yderligere information om licenser findes på Ringmærkningsadministrationens hjemmeside (www.rc.ku.dk – side 22 i Retningslinjerne).

De seks fugle- og ringmærkningsstationer stod for 51 % af alle mærkninger i Danmark 2021 og det er en høj andel og skyldes at Christiansø for første gang i mange år var bemandet med ringmærkere i begge sæsoner. De seneste fire år har fuglestations-andelen ligget på 38-43 % af det samlede antal mærkninger i Danmark. Flest fugle er i 2021 ringmærket på Christiansø Feltstation (20.749) efterfulgt af Gedser Fuglestation (11.654), Skagen (6.868), Blåvand (4.900), Keldsnor (2.674) og Fanø (1.575).

Syv ringmærkergrupper (RG) var aktive i Danmark i 2021: Nordjysk RG, Nordvestjysk RG, Østjysk RG, Anholt RG, Fyns RG, Sydvestsjælland RG og Lolland-Falster-Møn RG. Nogle af grupperne har et højt aktivitetsniveau med flere forskellige mærkningsprojekter, fx CES-projektet (se særskilt omtale her i Fugleåret) og/eller har en fuglestation tilknyttet.

Årets genmeldinger

I 2021 blev der behandlet 3.414 genmeldinger som er tilgæet Ringmærkningsadministrationens data-

base, fordelt på 2.175 genmeldinger af fugle ringmærket i Danmark (101 arter) og 1.239 genmeldinger i Danmark af fugle ringmærket i udlandet (108 arter) (se tabel 2). De behandlede genmeldinger omfatter samlet 141 arter. For Færøerne er desuden behandlet hhv. 65 og 61 genmeldinger fordelt på 18 arter i alt. Bemærk at genmeldingstallene ikke indeholder tusindvis af aflæsninger af farveringe fra de store og omfattende farvemærkningsprojekter, bl.a. på kortnæbbet gås, knopsvane og flere mågearter. Aflæsninger af disse arter videregives normalt til de projektsansvarlige for videre behandling.

I 2021 modtog Ringmærkningsadministrationen 13.429 lokale

aflæsninger fra ringmærkerne (også kaldet egen-aflæsninger). Dette er det højeste antal lokalaflysninger Ringmærkningsadministrationen har modtaget på et enkelt år. Disse aflæsninger er fordelt på 93 arter hvoraf 30 arter ikke er genmeldt på anden vis, fx er modtaget mange lokale aflæsninger af stor flagspætte, kærsvaner, halemejsje, rødtoppet fuglekonge og topmejsje (tabel 2).

For Færøerne er tilsvarende tal 347 lokale aflæsninger fordelt på 7 arter, flest af lille stormsvale og ride.

Genfund af fugle ringmærket i Danmark

Blandt genfund af fugle ringmærket i Danmark, var der 1.046 fugle



Figur 1. Den geografiske fordeling af genfund i udlandet af fugle ringmærket i Danmark, som er behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2021 (n=1.046).

genmeldt i udlandet fordelt på 758 forskellige individer (fig. 1 & tabel 1). I alt 20 fugle blev genmeldt fem gange eller mere (14 skestørke og én hhv. skarv, hvid stork, knopsvane, sølv-, silde og hættemåge). De udenlandske genfund er fordelt på 27 lande, fra det nordlige Norge (stormmåge) til Sydafrika (splitterne) og fra det nordvestlige Rusland (bramgås) til USA i vest (stenvender). Flest genfund er fra Tyskland, Holland og Frankrig (fig. 1).

Der kunne fremhæves mange interessante og spændende genfund som er behandlet i 2021, her er blot et lille udvalg:

En stenvender, ringmærket 24/8 2019 på Agger Tange, blev noget overraskende aflæst i det centale USA 27/11 2021 på stranden ved Milwaukee, godt 6.450 km fra Agger Tange i lige linje. Fuglen blev set flere gange i området, sidst 12/1 2022.

Den 5/12 blev en sandløber aflæst ved Rimini på den italienske Adriaterhavskyst. Det er første fund i Italien, og det central Middelhav, af en danskmærket sandløber. Fuglen var mærket 10/9 2017 ved Rødhus i Nordjylland.

Den 12/6 2021 blev en sorthovedet mågeunge ringmærket på Sprogø. Blot 5½ måned senere, 27/11, bliver fuglen aflæst nord for Porto i Portugal, 2.123 km i direkte linje fra Sprogø. Det er det første genfund i Portugal af en danskmærket sorthovedet måge og det fjerneste fund til dato.

Tyrkerdue trækker normalt ikke, men en tyrkerdue ringmærket 28/9 2013 i Pandrup, Vendsyssel, er 6 år senere (3/8 2020) aflæst i Hallstahammer, vest for Stokholm og 465 km fra Pandrup.

En ung slørugle, mærket som redeunge 12/6 2020 nær Norden-skov, øst for Varde, blev fundet svækket 8 måneder senere (12/2 2021) i en forstad til Antwerpen i Belgien. Fuglen døde desværre men har tilbagelagt en afstand på 569 km. Dét er langt for en dansk-

mærket slørugle, længste afstand registeret er 689 km til Polen.

I efteråret 2021 blev en ring fundet i det vestlige Rusland sydvest for byen Velikij Novgorod. Det viste sig at ringen blev sat på en råge d. 7/2 1972 ved Nakskov på Lolland, 1.233 km fra fundstedet i Rusland. Da kun ringen er fundet, er der uvist hvor gammel rågen blev.

Genmeldinger af spurvefugle fra Afrika er desværre blevet færre og færre og i 2021 blev der kun modtaget ét genfund: En rørsanger blev 25/5 fundet død i den lille spanske enklave, Melilla ved Marokkos Middelhavskyst. Fuglen var mærket 8 måneder tidligere, 1/9 2020, ved Keldsner, Langeland.

En ung hun grønsisken blev aflæst 21/10 i Bilje i Slovenien, tæt på grænsen til Italien. Den lille grønsisken var ringmærket 35 dage tidligere (16/9) på Christiansø, 1.049 km fra Bilje. Dette er langt for grønsisken, selvom der er fund dobbelt så langt væk (Marokko).

Genfund af fugle ringmærket i udlandet

De 1.239 genfund i Danmark af fugle ringmærket i udlandet omfatter i alt 958 forskellige individer fra 21 lande inkl. Island i nordvest (grågås & Islandske ryle), Rusland i nordøst (bramgås), Mauretanien i sydvest (Islandske ryle) og Israel i sydøst (gærdesanger) (fig. 2).



Figur 2. Den geografiske fordeling af mærkningslokaliteter for fugle ringmærket i udlandet og genmeldt i Danmark, som er behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2021 (n=946 fugle med 1.239 genfund).

Igen kunne der fremhæves flere interessante og spændende genfund af udenlandske mærkede fugle som er behandlet i 2021. Her bringes et lille udsnit:

Knopsvaner samles i store tal i de danske lavvandet farvande i sensommeren og efteråret. Nogle af dem kommer temmelig langt væk fra. En ung svane blev fundet død 23/2 ved spidsen af Hyldekrog på Lolland. Fuglen var mærket 9/8 2020 som 1k ved Vaasa i den nordlige del af Den Botniske Bugt, 1.112 km fra Hyldekrog. Det er meget få ringmærkede knopsvaner der kommer så langt væk fra.

I vintrene 2020-2021 og 2021-2022 er der set en halsmærket grågås i Nordjylland, bl.a. i Vejlerne og Lille Vildmose. Grågåsen, en hun, blev mærket 21/7 2017 ved Blönduós på det nordvestlige Island, over 1.800 km fra Nordjylland. Dette er første gang en ringmærket grågås fra Island er genfundet i Danmark.

Den 23/6 blev der taget nogle fantastiske billeder af en lille skrigørn ved Tikøb i Nordsjælland. Fuglen var ringmærket med en farvering, som kunne aflæses på billederne, og viste sig at være ringmærket året før, 25/6 2020 som unge i en rede ved Neu Seehagen øst for Rostock i Tyskland og blot 197 km fra Tikøb i lige linje.

Det er ikke ofte man ser ringmærkede tinksmede i Danmark, men 7/7 blev en farvemærket opdaget på Vestamager ved København. Fuglen var mærket 11 måneder tidligere (1/8 2020) ved Neusiedler See i det nordvestlige Ungarn og er dermed en af de østligste genfund af ringmærkede tinksmede som er set i Danmark.

På Fanø blev der fundet en frisk død storkjove 15/5. Det viste sig at fuglen var mærket 26/7 2020 som unge i en rede på den lille ø Bjørnøya i Barentshavet, mellem Norge og Svalbard og 2.169 km fra Fanø. Fundet er dermed den storkjove gemeldt fra Danmark, som er længst væk fra mærkningsstedet.

Kernebidder trækker normalt ikke langt og få fugle ringmærket i Danmark er genfundet i udlandet. Den 24/4 fløj en kernebidder ind i et drivhus vindue og døde på stedet

i Vivild på Djursland. Fuglen bar en ring fra Holland og var mærket 18/20 2020 som en voksen han nordvest for Groningen i det nordlige Holland, 438 km fra Vivild.

På Ringmærkningsadministrationens blog (<https://fuglering.sites.ku.dk/>) bringes spændende, interessante og sjove historier fra ringmærkningsverden inkl. genfund.

Afslutning

Ringmærkningsadministrationen vil igen takke alle vore mange frivillige ringmærkere som rundt i hele landet gør et stort arbejde for ringmærkningen og fuglelivet i Danmark – en stor og varm tak til jer alle – stort som småt! Endvidere en tak til alle, der på den ene eller anden måde har bistået ringmærkningen i 2021 blandt andet ved at støtte vor ringmærkere rundt om i landet eller ved at indsende oplysninger om fund af ringmærkede fugle.

Fund af ringmærkede fugle

Genfund eller aflæsninger af ringmærkede fugle bør indsendes via www.fuglering.dk



I 2021 mærker museet fem hvide storkeunger med GPS-sendere i samarbejde med foreningen Storkene.dk. Gundsølleie, 19. maj 2021. Foto: Merete Carøe, storkene.dk

Tabel 1. Genfund i udlandet, af fugle ringmærket i Danmark og behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2021.

Art	USA	Norge	Sverige	Finland	Rusland	Estland	Polen	Tjekkiet	Tyskland	Holland	Belgien	Storbritannien	Irland	Frankrig	Spanien	Gibraltar	Portugal	Italien	Malta	Schweiz	Slovenien	Tyrkiet	Melilla/Marokko	Marokko	Senegal	Guinea Bissau	Sydafrika	Sum
Skarv	11	5							40	8		8		25	4					2							105	
Hvid stork									13	1					1							1		2				16
Skkestork									157	14				43	30		3						1					247
Knopsvane		1							15																			16
Kortnæbbet gås									1																			1
Grågås			1							2				3														6
Bramgås				1	1																							2
Gråand			1																									1
Ederfugl				1					4	1																		6
Havørn			1						3																			4
Spurvehøg									1																			1
Musvåge			1																									1
Tårnfalk									2																			2
Vandrefalk			1																									1
Stor præstekrave									1					1														2
Sandløber										1								1										2
Sortgrå ryle			1																									1
Almindelig ryle				1						1																		2
Småspove												1																1
Mudderklire												1																1
Stenvender	3													1														4
Sorthovedet måge																	1											1
Hættmåge			3	1	2	1			6	14	2	36	1	6														72
Stormmåge		3	6	5		2						2																20
Sildemåge		3	1						2	4	1	3						4						1				19
Sølvmåge			4	1			6		31	18		1																61
Kaspisk måge							1																					1
Svartbag		2	3						13	2		6																26
Ride																1												1
Splitterne			1				11	143	45		9	10	1	1			1								1	21	243	
Fjorderterne									1																			1
Dværgerterne									2		4		2												3			11
Alk			1																									1
Huldue														2														2
Ringdue														1														1
Tyrkerdue			1																									1
Slørugle											1																	1
Vendehals		2												1														3
Gærdesmutte				1						1				1														3
Jernspurv			1						2		4			2														9
Rødhals				1					1	2	2	1		2			1											10
Blåhals									1					1														2
Solsort				1						2		3																6
Sjagger														1														1
Sangdrossel												1		1	4													6
Sivsanger									2		1			3								1						7
Rørsanger		1							2		15	1		1	2									1				23
Gulbug			1																									1
Gærdesanger			1																									1
Tornsanger											1			2														3
Havesanger										2																		2
Munk		1					1	1				1				1			1									6
Gransanger			4						1		5	1		2	4													17
Løvsanger		3	1						1								1											6
Fuglekonge										1																		1
Skægmejse										1																		1
Blåmejse		4	2							2																		8
Musvit		1	1	1					1																			4
Råge					1																							1
Stær													1															1
Bogfinke		2	1						4	1	1																	9
Kvækerfinke		1																										1
Grønirisk																												7
Grønsisken		1						1	1	1												1						5
Tornirisk												1																1
Gråsisken									2		1																	3
Dømpap									1																			1
Kernebider									1																			4
Rørspurv		3							1																			9
Sum	3	46	43	14	4	3	18	2	455	128	42	80	1	110	49	1	6	6	1	2	2	1	1	3	3	1	21	1.046

Tabel 2. Antal fugle ringmærket i Danmark i 2021, samt antal genmeldinger behandlet af Ringmærkningsadministrationen i 2021. Medtaget i separat kolonne er ringmærkernes lokale aflæsninger (også kaldet "egen aflæsninger"). Ekskluderet fra genfundstallene er et stort antal aflæsninger af farveringe på kortnæbbet gås, knopsvane og flere mågearter.

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Pull	Andet	Total	af DK-ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Rødstrubet lom	<i>Gavia stellata</i>						4
Lille stormsvale	<i>Hydrobates pelagicus</i>		2	2			1
Sule	<i>Sula bassana</i>						3
Skarv	<i>Phalacrocorax carbo</i>	1.197	1	1.198	159		24
Rørdrum	<i>Botaurus stellaris</i>		1	1			
Sølvhejre	<i>Egretta alba</i>						2
Fiskehejre	<i>Ardea cinerea</i>	32		32			3
Hvid Stork	<i>Ciconia ciconia</i>	10		10	19		58
Skestork	<i>Platalea leucorodia</i>	75		75	287		9
Knopsvane	<i>Cygnus olor</i>	29	102	131	26	6	22
Pibesvane	<i>Cygnus columbianus</i>						3
Sangsvane	<i>Cygnus cygnus</i>						5
Sædgås	<i>Anser fabalis</i>				1		
Kortnæbbet gås	<i>Anser brachyrhynchus</i>		2	2	2		18
Blisgås	<i>Anser albifrons</i>		1	1			
Grågås	<i>Anser anser</i>		37	37	46		35
Canadagås	<i>Branta canadensis</i>		1	1			6
Bramgås	<i>Branta leucopsis</i>		1	1	2		9
Knortegås	<i>Branta bernicla</i>		20	20	4		
Nilgås	<i>Alopochen aegyptiacus</i>	1		1			
Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>		1	1			1
Mandarinand	<i>Aix galericulata</i>						2
Pibeand	<i>Anas penelope</i>						4
Krikand	<i>Anas crecca</i>		1	1			11
Gråand	<i>Anas platyrhynchos</i>	1	22	23	34		16
Taffeland	<i>Aythya ferina</i>		1	1			1
Troldand	<i>Aythya fuligula</i>						2
Ederfugl	<i>Somateria mollissima</i>		87	87	18	50	8
Havlit	<i>Clangula hyemalis</i>		1	1			
Sortand	<i>Melanitta nigra</i>		1	1			
Hvinand	<i>Bucephala clangula</i>						1
Toppet skallesluger	<i>Mergus serrator</i>		4	4			
Rød glente	<i>Milvus milvus</i>				1		
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	3		3	17		23
Rørhøg	<i>Circus aeruginosus</i>				1		1
Hedehøg	<i>Circus pygargus</i>	23		23	2		
Duehøg	<i>Accipiter gentilis</i>				1		
Spurvehøg	<i>Accipiter nisus</i>		142	142	3	14	5
Musvåge	<i>Buteo buteo</i>		35	35	4	44	3
Fjeldvåge	<i>Buteo lagopus</i>		1	1			
Lille skrigeørn	<i>Aquila pomarina</i>						1
Kongeørn	<i>Aquila chrysaetos</i>	4		4	2		
Fiskeørn	<i>Pandion haliaetus</i>						16
Tårnfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	210	9	219	19		9
Vandrefalk	<i>Falco peregrinus</i>	18		18	9		40
Agerhøne	<i>Perdix perdix</i>				1		
Fasan	<i>Phasianus colchicus</i>		2	2	1	1	
Vandrikse	<i>Rallus aquaticus</i>	1	6	7			
Grønbenet rørhøne	<i>Gallinula chloropus</i>		6	6			
Blishøne	<i>Fulica atra</i>		18	18	5		3
Trane	<i>Grus grus</i>						1
Strandskade	<i>Haematopus ostralegus</i>	11	3	14			
Lille præstekrave	<i>Charadrius dubius</i>						2
Stor præstekrave	<i>Charadrius hiaticula</i>	14	1	15	6		17
Hvidbrystet præstekrave	<i>Charadrius alexandrinus</i>	1		1			
Hjejle	<i>Pluvialis apricaria</i>		4	4			1
Strandhjejle	<i>Pluvialis squatarola</i>		1	1			1
Vibe	<i>Vanellus vanellus</i>	2		2			
Islandsk ryle	<i>Calidris canutus</i>		5	5			3
Sandløber	<i>Calidris alba</i>		7	7	2		
Temmincksryle	<i>Calidris temminckii</i>						3
Sortgrå ryle	<i>Calidris maritima</i>		1	1	1		5
Almindelig ryle	<i>Calidris alpina</i>		11	11	2		7
Brushane	<i>Philomachus pugnax</i>						2
Enkeltbekkasin	<i>Lymnocyptes minimus</i>		7	7			
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago gallinago</i>		5	5			
Tredækker	<i>Gallinago media</i>		4	4			
Skovsneppe	<i>Scolopax rusticola</i>		31	31	2		5
Stor kobbersnepe	<i>Limosa limosa</i>						3
Lille kobbersnepe	<i>Limosa lapponica</i>		7	7			5
Småspove	<i>Numenius phaeopus</i>				1		
Storspove	<i>Numenius arquata</i>		1	1			1

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Pull	Andet	Total	af DK-ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Rødben	<i>Tringa totanus</i>		15	15			5
Svaleklire	<i>Tringa ochropus</i>		1	1			
Tinksmed	<i>Tringa glareola</i>						1
Mudderklire	<i>Actitis hypoleucos</i>		4	4	1		
Stenvender	<i>Arenaria interpres</i>		7	7	5		
Storkjove	<i>Stercorarius skua</i>						4
Sorthovedet måge	<i>Larus melanocephalus</i>	3		3	1		
Dværøgmåge	<i>Larus minutus</i>						1
Hættemåge	<i>Larus ridibundus</i>	1.306	567	1.873	125	4	108
Stormmåge	<i>Larus canus</i>	42	152	194	37	10	11
Sildemåge	<i>Larus fuscus</i>	368	107	475	30	1	19
Sølvmåge	<i>Larus argentatus</i>	733	139	872	164	2	166
Middelhavssølvmåge	<i>Larus michahellis</i>		1	1			
Kaspisk måge	<i>Larus cachinnans</i>		2	2	3		24
Svartbag	<i>Larus marinus</i>	396	1	397	44		42
Ride	<i>Rissa tridactyla</i>	55	17	72	15	11	11
Rovterne	<i>Sterna caspia</i>	2		2			6
Splitterne	<i>Sterna sandvicensis</i>	1.815	94	1.909	520	120	176
Fjordterne	<i>Sterna hirundo</i>	59	212	271	3		4
Havterne	<i>Sterna paradisaea</i>	58	11	69	1	2	
Dværgterne	<i>Sterna albifrons</i>	167	121	288	44	50	6
Lomvie	<i>Uria aalge</i>						4
Alk	<i>Alca torda</i>				1		1
Tejst	<i>Cephus grylle</i>		1	1	2		2
Huldue	<i>Columba oenas</i>	599	8	607	39	26	
Ringdue	<i>Columba palumbus</i>	2	57	59	2	4	1
Tyrkerdue	<i>Streptopelia decaocto</i>		17	17	1		
Gøg	<i>Cuculus canorus</i>		4	4			
Slørugle	<i>Tyto alba</i>	129	10	139	45	2	6
Stor hornugle	<i>Bubo bubo</i>	5		5	5		
Kirkeugle	<i>Athene noctua</i>	30	1	31		6	
Natugle	<i>Strix aluco</i>	13		13	1		
Skovhornugle	<i>Asio otus</i>		4	4			2
Natravn	<i>Caprimulgus europaeus</i>		24	24		3	
Mursejler	<i>Apus apus</i>	6	5	11			
Isfugl	<i>Alcedo atthis</i>		6	6		1	
Vendehals	<i>Jynx torquilla</i>	141	45	186	5	17	
Grønspætte	<i>Picus viridis</i>		1	1			
Sortspætte	<i>Dryocopus martius</i>				2		
Stor flagspætte	<i>Picoides major</i>		102	102		49	
Lille flagspætte	<i>Picoides minor</i>		2	2			
Hedelærke	<i>Lullula arborea</i>		4	4		1	
Sanglærke	<i>Alauda arvensis</i>	4	2	6			2
Digesvale	<i>Riparia riparia</i>		82	82		2	1
Landsvale	<i>Hirundo rustica</i>	1.207	415	1.622	6	155	2
Bysvale	<i>Delichon urbica</i>	28	15	43		3	
Skovpiber	<i>Anthus trivialis</i>		252	252		3	
Engpiber	<i>Anthus pratensis</i>		194	194		3	
Skærpiber	<i>Anthus petrosus</i>		5	5			17
Gul vipstjert	<i>Motacilla flava</i>		85	85			
Bjergvipstjert	<i>Motacilla cinerea</i>		8	8			
Hvid vipstjert	<i>Motacilla alba</i>	21	79	100	1	18	3
Silkehale	<i>Bombycilla garrulus</i>		1	1			
Vandstær	<i>Cinclus cinclus</i>		1	1			6
Gærdesmutte	<i>Troglodytes troglodytes</i>		2.909	2.909	8	452	5
Jernspurv	<i>Prunella modularis</i>		3.740	3.740	29	586	18
Rødhals	<i>Erithacus rubecula</i>	7	14.092	14.099	16	1.964	15
Nattergal	<i>Luscinia luscinia</i>		65	65		16	
Sydlig nattergal	<i>Luscinia megarhynchos</i>		1	1			
Blåhals	<i>Luscinia svecica</i>		74	74	2	7	2
Blåstjert	<i>Tarsiger cyanurus</i>		2	2			
Husrødstjert	<i>Phoenicurus ochruros</i>		45	45		2	
Rødstjert	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	43	1.114	1.157		75	2
Bynkefugl	<i>Saxicola rubetra</i>		20	20			
Sortstrubet bynkefugl	<i>Saxicola torquata</i>		25	25		3	
Stenpikker	<i>Oenanthe oenanthe</i>		30	30			
Eremiddrossel	<i>Catharus guttatus</i>		1	1			
Ringdrossel	<i>Turdus torquatus</i>		74	74		1	
Sølsort	<i>Turdus merula</i>	37	4.222	4.259	33	1.087	14
Sjagger	<i>Turdus pilaris</i>		92	92	1	1	1
Sangdrossel	<i>Turdus philomelos</i>		3.612	3.612	6	304	1
Vindrossel	<i>Turdus iliacus</i>		630	630	2	29	
Misteldrossel	<i>Turdus viscivorus</i>		8	8			
Stribet græshoppesanger	<i>Locustella lanceolata</i>		1	1			
Græshoppesanger	<i>Locustella naevia</i>		29	29		4	
Flodsanger	<i>Locustella fluviatilis</i>		1	1			

Art	Latinsk navn	Mærkninger			Genfund*		
		Pull	Andet	Total	af DK-ringe	lokale aflæsninger	i DK af udenlandske ringe
Savisanger	<i>Locustella luscinioides</i>		1	1			
Sivsanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>		596	596	8	37	2
Buskrørsanger	<i>Acrocephalus dumetorum</i>		5	5			
Kærsanger	<i>Acrocephalus palustris</i>		579	579		47	
Rørsanger	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>		2.124	2.124	25	288	22
Gulbug	<i>Hippolais icterina</i>		545	545	3	140	
Rødstrubet sanger	<i>Sylvia cantillans</i>		1	1			
Høgesanger	<i>Sylvia nisoria</i>		13	13			
Gærdesanger	<i>Sylvia curruca</i>	1	2.161	2.162	9	465	5
Tornsanger	<i>Sylvia communis</i>		1.995	1.995	5	368	3
Havesanger	<i>Sylvia borin</i>		1.512	1.512	4	181	3
Munk	<i>Sylvia atricapilla</i>		3.972	3.972	9	321	14
Lundsanger	<i>Phylloscopus trochiloides</i>		2	2			
Nordsanger	<i>Phylloscopus borealis</i>		1	1			
Fuglekongesanger	<i>Phylloscopus proregulus</i>		3	3		1	
Hvidbrynet løvsanger	<i>Phylloscopus inornatus</i>		3	3		1	
Himalayasanger	<i>Phylloscopus humei</i>		1	1		1	
Brun løvsanger	<i>Phylloscopus fuscatus</i>		1	1			
Bjergløvsanger	<i>Phylloscopus bonelli</i>		1	1			
Skovsanger	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>		48	48		8	
Gransanger	<i>Phylloscopus collybita</i>		5.078	5.078	22	379	13
Sibirisk gransanger	<i>Phylloscopus tristis</i>		12	12		1	
Løvsanger	<i>Phylloscopus trochilus</i>		3.786	3.786	7	206	9
Fuglekonge	<i>Regulus regulus</i>		6.702	6.702	10	679	8
Rødtoppet fuglekonge	<i>Regulus ignicapillus</i>		83	83		37	
Grå fluesnapper	<i>Muscicapa striata</i>	8	284	292		11	
Lille fluesnapper	<i>Ficedula parva</i>		54	54		17	
Broget fluesnapper	<i>Ficedula hypoleuca</i>	81	614	695		33	
Skægmejse	<i>Panurus biarmicus</i>		415	415	1	70	
Halemejse	<i>Aegithalos caudatus</i>		181	181		43	
Sumpmejse	<i>Parus palustris</i>	11	97	108	2	147	
Fyrremejse	<i>Parus montanus</i>		6	6			
Topmejse	<i>Parus cristatus</i>		70	70		36	
Sortmejse	<i>Parus ater</i>	42	123	165	2	48	1
Blåmejse	<i>Parus caeruleus</i>	514	3.045	3.559	41	1.146	15
Musvit	<i>Parus major</i>	911	3.045	3.956	25	1.958	
Spætmejse	<i>Sitta europaea</i>	21	91	112	2	152	
Træløber	<i>Certhia familiaris</i>		59	59		26	
Korttået træløber	<i>Certhia brachydactyla</i>		36	36		3	
Pungmejse	<i>Remiz pendulinus</i>		1	1			
Rødrygget tornskade	<i>Lanius collurio</i>	34	171	205	2	32	
Stor tornskade	<i>Lanius excubitor</i>		8	8		2	
Skovskade	<i>Garrulus glandarius</i>		51	51	1	3	
Husskade	<i>Pica pica</i>	3	5	8	1	2	
Nøddekrige	<i>Nucifraga caryocatactes</i>		2	2			
Allike	<i>Corvus monedula</i>	27	15	42	2		2
Råge	<i>Corvus frugilegus</i>		29	29	5		2
Krage	<i>Corvus corone</i>				1		4
Stær	<i>Sturnus vulgaris</i>	512	296	808	4	26	5
Gråspurv	<i>Passer domesticus</i>		668	668	4	49	
Skovspurv	<i>Passer montanus</i>	48	1.664	1.712	5	321	
Bogfinke	<i>Fringilla coelebs</i>		3.049	3.049	21	197	8
Kvækerfinke	<i>Fringilla montifringilla</i>		1.350	1.350	3	32	4
Gulirisk	<i>Serinus serinus</i>		2	2			
Grønirisk	<i>Carduelis chloris</i>		1.783	1.783	31	140	20
Stillits	<i>Carduelis carduelis</i>		425	425	1	37	3
Grønsisken	<i>Carduelis spinus</i>		1.597	1.597	6	20	3
Tornirisk	<i>Carduelis cannabina</i>		259	259	1	68	1
Bjergirisk	<i>Carduelis flavirostris</i>		83	83		3	1
Gråsisken	<i>Carduelis flammea</i>		1.227	1.227	4	30	5
Lille korsnæb	<i>Loxia curvirostra</i>		13	13			
Karmindompap	<i>Carpodacus erythrinus</i>		18	18		6	
Dompap	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>		1.258	1.258	13	326	
Kernebider	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>		354	354	6	16	5
Lapværling	<i>Calcarius lapponicus</i>		1	1			
Snespurv	<i>Plectrophenax nivalis</i>		10	10		1	
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>		430	430	1	78	1
Pileværling	<i>Emberiza rustica</i>				1		
Dværgværling	<i>Emberiza pusilla</i>		4	4			
Rørspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>		855	855	9	51	5
Hætteværling	<i>Emberiza melanocephala</i>		1	1			
Bomlærke	<i>Miliaria calandra</i>		2	2			
Grågås x candaqås hybrid	<i>Anser anser x Branta canadensis</i>		1	1			
*190 arter ringmærket 171 arter genmeldt/aflæst 220 arter i alt		11.121	87.250	98.371	2.175	13.429	1.239



Skovsanger, Gribskov, 10. maj 2021. Foto: Per Ekberg

Danmarks Ringmærkerforening

Af Henning Ettrup

Efter et usædvanligt år, var der satset på mere normale tilstande i 2021. Det gik dog ikke helt som forventet, da corona-pandemien ikke ville slippe landet. Det betød, at foreningen igen måtte aflyse årsmødet, der ellers var planlagt til at løbe over to dage, og igen holde generalforsamling online.

Det samme var tilfældet med de fem bestyrelsesmøder, som det blev til i løbet af året. Årets glædelige nyhed var medlemstallet, der var steget til 79, hvilket var det højeste i foreningens historie. Måske det skyldtes sidste års fokus på ringmærkningens fremtid. Samarbejdet mellem ringadministrationen og foreningen er inde i en rigtig god gænge, og har afholdt seks virtuelle møder, der bl.a. har resulteret i en aftale om nedsættelse af et rådgivende udvalg, der skal bistå ringadministrationen i forbindelse med deres møder i Styregruppen. Inden nedlukningen nåede foreningens bestyrelse i december et fysisk julemøde på Statens Naturhistorisk Museum, hvor bestyrelsen bl.a. fik præsenteret de nye lokaler og arkiver.

Som nævnt generede corona foreningens aktiviteter, og vi måtte således aflyse både det årlige CES-møde samt årets kursus for nye ringmærkere.

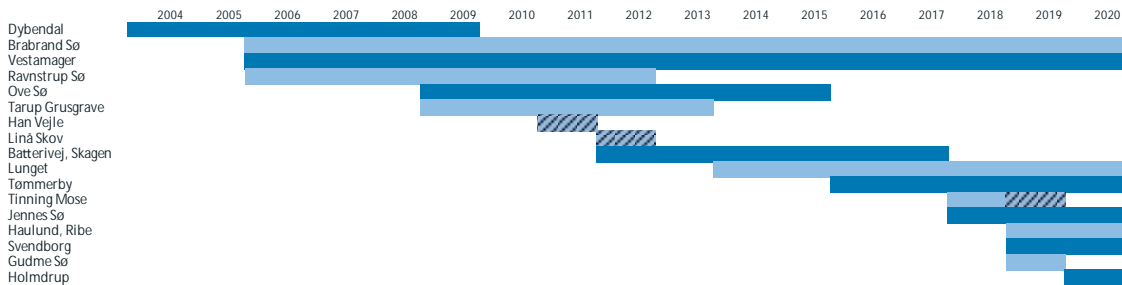
Hjemmesiden kørte med lidt mere aktivitet, da foreningen har fået oprettet en blog, som især benyttes til løbende CES-opdateringer, og det har givet mere aktivitet på siden. Som noget nyt var der lagt en publika-

tionsliste med artikler, bøger, rapporter mv., hvortil der blev anvendt danske ringmærkningsdata. Hensigten er løbende at opdatere listen, så den efterhånden kommer til at indeholde al litteratur – stort som småt – hvor der har været benyttet danske data. Har du kendskab til artikler (gamle som nye), som mangler på listen, må du endelig give besked herom til foreningen.

Der skal lyde en stor tak til CES-mærkerne, til foreningens øvrige medlemmer for deres store engagement samt til fuglestationerne og til Ringmærkningscentralen for samarbejdet og opbakningen.

CES

CES (Constant Effort Site) har sin oprindelse i Storbritannien, hvor man i begyndelsen af 80'erne udviklede metoden (Baillie *et al.* 1986). Formålet er at fange ynglefugle for at få et mål for overlevelse, ungeproduktion og udbredelse eller ændringer i udbredelse i fuglebestande. CES foregår ved, at der fanges 12 gange i løbet af sommeren – én gang i hver 10-dages periode (det blev fra 2021 ændret til hver anden gang i henholdsvis 10 og 11 dage, for altid at ramme to week-ender) – startende i weekenden ca. 1/5 og afsluttende ved udgangen af august. Der fanges med et fast antal netmeter, hvor standarden er 100 meter fra en halv time før solopgang og seks timer frem. Antallet af net



Lokaliteter for CES-fangst gennem tiden. Som det ses, har ingen nuværende sites været med fra starten i 2004, men to sites har kørt kontinuerligt siden 2006. Skraveringen henviser til sites, som ikke gennemførte en hel sæson, inden de igen blev opgivet (hvorfor der ikke foreligger data herfra).



reguleres, således at der per sæson mærkes mindst 200 fugle. Net-placeringen er præcis den samme fra år til år. I princippet skal områderne være 'uforanderlige' fra sæson til sæson, men det er dog ikke realiteterne. Lokaliteter, der ændrer sig hurtigt (fx nyetableret natur) eller er højstammet skov, bør undgås.

Man kan på Ringmærkning.dk under CES læse mere om, hvordan et site drives.

Danmarks Ringmærkerforening tog metoden til sig, og Jan Drachmann i 2004 etablerede, som den første i Danmark, et CES i Dybendal i Midtjylland, og siden 2006 har der været 17 sites, hvor der er mærket i kortere eller længere tid og med varierende succes (se lokalitets-skema). I dag koordineres CES af Ringmærkningsadministrationen supporteret af Ringmærkerforeningen, og vi anser CES som et vigtigt projekt, som kan supplere DOF's punkt-tællinger (Ettrup & Madsen 2017).

I 2021 var der 8 sites, fordelt over hele landet, hvor der blev CES-mærket. Orange plet er hvor CES påbegyndtes i 2004, Dybendal i Midtjylland. Den lokalitet blev dog opgivet i 2009, da ny jagtlejer kom til.



Jernspurv, Rørvig, 20. april 2021. Foto: Klaus Bjerre

Tabel 1 Årets fangster fordelt på lokaliteter.

CES 2021	Brabrand Sø	Haulund	Holmstrup	Jennes Sø	Lunget	Svendborg	Tømmerby	Vestamager	Total
Gøg		1					1		2
Lille flagspætte								1	1
Stor flagspætte	1		1	1	4	2	2	9	20
Isflugl							3		3
Rødrygget tornskade				1			1		2
Skovskade				2				1	3
Spurvehøg				2					2
Topmejse				8					8
Fyrremejse		1							1
Sumpmejse			2		9	1			12
Blåmejse	26	7	4	10	11	14	24	34	130
Musvit	14	21	22	6	19	15	4	58	159
Skægmejse	25						88		113
Græshoppesanger								4	4
Gulbug					1	2	1	1	5
Sivsanger	39	1					114		154
Kærsanger	24	26	1	2	2	14	12		81
Rørsanger	59	8	1	6	5		334		413
Landsvale	1						2		3
Skovsanger								2	2
Løvsanger	16	7	2	44	13	10	52	164	308
Gransanger	51	30	18	48	25	30	13	23	238
Halemejse		3	2		10			17	32
Munk	1	13	41	37	41	61	1	4	199
Havesanger	3	13	6	6	15	34	1	5	83
Gærdesanger	3	2		34	4	12	14	3	72
Tornsanger	1	5	1	32	2	32	78	6	157
Fuglekonge				1					1
Træløber			1						1
Korttået træløber	1		2		2	1			6
Spætmejse					2		1		3
Gærdesmutte	15	12	15	5	20	11	19	10	107
Stær							5	28	33
Grå fluesnapper			2	7	4				13
Rødhals	5	9	11	12	16	35		6	94
Nattergal					3				3
Blåhals, Sydlig	1						16		17
Broget fluesnapper		3		5					8
Rødstjert	2	3	3	11	9	8	1	6	43
Bynkeflugl		1							1
Sangdrossel	1	2	6	5	8	8	2	2	34
Solsort	5	20	7	9	34	20	14	1	110
Jernspurv		3	10		14	13	1	1	42
Skovspurv							6		6
Skovpiber				1				4	5
Engpiber								3	3
Hvid vipstjert					2		3		5
Bogfinke			7	7	7	3	1	6	31
Dompap		5	8	4	3	12			32
Grønirisk	2		1		2		1		6
Tornirisk						1	4		5
Gråsisken, lille	4	1		3			1		9
Stillits	1				3	2			6
Gulspurv			1			11	8		20
Rørspurv	17	2		2	9	1	188	3	222
Sum	318	199	175	311	299	353	1.016	402	3.073
Antal arter	26	25	25	28	30	25	34	26	55



Rødrygget tornskade, Korshage, 26. juni 2021. Foto: Klaus Bjerre

Vi har på de otte lokaliteter, hvor der blev mærket i 2021 (se kortet), fanget 3.073 fugle, eller næsten præcis samme antal som i 2020 (3.057). En opsummering af årets fangster kan ses i nedenstående tabel.

Som det fremgår af tabellen, er der stor forskel på fangstantallet: Tømmerby stikker helt ud, men det skyldes primært, at de har mange flere net end de øvrige sites. Siden 2004 er der i alt blevet fanget ca. 41.300 fugle. Antallet dækker over mærkninger, aflæsninger af tidligere års mærkede fugle samt genfangster af det igangværende års fangede fugle. På Ringmærkning.dk's blog, kan man løbende følge med i fangsterne på flere af lokaliteterne, ligesom man under 'CES' kan se, hvad der foreligger af bearbejdede data fra de enkelte

lokaliteter. Man kan i tidligere numre af Fugleåret følge med i CES-fangsterne for de enkelte år og få et indtryk af variationen fra år til år.

Flere sites efterlyses

Foreningen vil gerne have (mange) flere sites op at køre, og vores mål er i første omgang 10 faste lokaliteter, der kører hvert år. Mange forskellige deltager i dag i CES, men generelt er de med 'grå top' overrepræsenteret. Derfor vil foreningen gerne være flere – og yngre. At blive CES-mærker kræver (foruden licens) at man vil/kan bruge op til 12 sommerdage i felten fra den tidlige morgenstund. Man kan i princippet gøre det alene, men det kræver, at man binder sig for 12 gange i løbet af sommeren. Er man flere, er det knap så forpligtende, da man så kan fordele dagene.

Har du lyst til at prøve og/eller er uerfaren, kan du altid melde dig under et igangværende CES. Du kan få kontakt ved at henvende dig til Ringmærkerforeningen eller Ringmærkningsadministrationen på Statens Naturhistoriske Museum, der så vil formidle kontakten. Er du en erfaren ringmærker, og selv vil forsøge at starte et nyt site, kræver det, at du har/kan få adgang til en egnet lokalitet, fx rørskov eller mose med rimelig tæthed af ynglende fugle. Det er altid ejeren, som skal give tilladelsen – det kan fx være kommunen, staten (via den lokale skovrider), en fond eller en privat ejer. Det er vigtigt, at man aftaler, at man ønsker at benytte lokaliteten fortløbende, da lange tidsserier af data er værdifulde.

Samtidig anbefales det på det kraftigste, at man etablerer en (lille) gruppe omkring sitet, som kan supplere og hjælpe hinanden og afløse ved forfald. Og så er det jo altid sjovere at have selskab og hjælp til opstilling af net og vedligehold af sitet.

Som CES-mærker skal du selv anskaffe de nødvendige remedier i form af net, stænger, bestemmelsesbøger mv., som skal anvendes i forbindelse med ringmærkningen. Men hvis du er medlem og ansøger Ringmærkerforeningen, har foreningen hvert år midler til at hjælpe medlemmer i gang med nye sites i form af tilskud til fx køb af net og stænger.

Det ser ud til, at der nu kommer gang i bearbejdning af materialet, så det bliver muligt at danne sig et samlet overblik over udviklingen i de fuglebestande, som fanges i tilstrækkeligt antal. På ringmærkerhjemmesiden ligger der allerede en bearbejdning og afrapportering af de indsamlede data fra Brabrand Sø (Ettrup & Hansen 2021).

Litteratur

- Baillie, S.; Green, R.E.; Boddy, M. & Buckland, S.T. 1986: An evaluation of the constant effort sites scheme. BTO: 103 p.
- Drachmann, J: Standardiseret fangst af ynglefugle i Dybendal, Salten Langsø Skovdistrikt 2004 (7 sider). www.ringmaerkning.dk/CES
- Ettrup, H. & Hansen, M.J. 2021: CES Brabrand Sø – en opsamling af data fra perioden 2006-2021. www.ringmaerkning.dk/CES
- Ettrup, H. & Madsen, J.J. 2017: Standardiseret ynglefuglefangst i Danmark. Debat. Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 111 (2017): 121-122.

Rovfugletrækket 2021

Samlet og redigeret af René Christensen og Peter Lange



Aftenfalk, Skagen, 3. juni 2021.
Foto: Rune Sø Neergaard

Skagen

Data indsamlet og bearbejdet af Knud Pedersen.

For kommentarer, se under beretningen fra Skagen Fuglestation her i Fugleåret.

Nordøstdjursland

Data indsamlet og bearbejdet af Jørgen Staarup Christensen.

Der er som andre år primært talt rovfugletræk ved Gjerrild Nordstrand med en fin dækning hele foråret. Fra øvrige Nordøstdjursland er der især talt træk over Grenå by og enge, ved Fornæs, samt spredte iagttagelser fra baglandet. Det blev et meget flot år for rød glente, havørn, rørhøg, musvåge, tårnfalk og dværgfalk og ny sæsonrekord for rørhøg og tårnfalk.

Der må sædvanligvis regnes med et vist antal gengangere for især rød glente, havørn, musvåge og 2K rørhøg i maj.

Se beretningen fra Gjerrild Fuglestation her i Fugleåret for yderligere bemærkninger.

Blåvand

Data indsamlet og bearbejdet af Bent Jakobsen.

2021 har været et ualmindelig dårligt rovfugleår ved Blåvand, hvilket uden tvivl skyldes de meget vedvarende

vestlige vinde. Se beretningen fra Blåvand Fuglestation her i Fugleåret for yderligere bemærkninger.

Rosenvold (Vejle Fjord)

Data indsamlet og bearbejdet af Tommy Kaae.

Traditionelt er der kun to lokaliteter, hvorfra der observeres efterårstræk ved Vejle Fjord, Rosenvold og Træskohage. Det er almindeligt kendt, at Træskohage er "bedre" til rovfugle end Rosenvold, mens sidstnævnte lokalitet til gengæld har et bedre træk af bl.a. havfugle og småfugle. Derfor er det ingen overraskelse, at Rosenvold er den mest besøgte af de to lokaliteter.

Træskohage blev dækket i alt otte dage i perioden 21/8 til 23/10, mens Rosenvold var bemandede hele 44 dage i perioden 3/8 til 20/11. Hvis man tager antallet af rovfugle pr. observationsdag bliver tallene: Rosenvold 11 og Træskohage 31, hvilket kan tolkes som, at Træskohage "er bedre til rovfugle".

Langeland

Data indsamlet og bearbejdet af Frank Jensen-Hammer.

Rørvig

Data hentet fra Rørvig Fuglestations websider. For yderligere kommentarer se beretningen fra Rørvig Fuglestation her i Fugleåret.

Halsnæs

Data indsamlet og bearbejdet af Michael Trasborg.

Foråret var på niveau med foregående år mht. aktivitet i felten. Kongeørn blev noteret med en trækkende og steppehøg med fem trækkende. Rørhøg havde et godt år med 134 trækkende. Fem aftenfalk var flot og tårnfalk satte ny sæsonrekord med 139 trækkende. Til gengæld blev det kun til fire fjeldvåger!

Efteråret var på det jævne, dog skal nævnes en hedehøg, samt at lærkefalk tangerede sæsonrekord med otte trækkende.

Gilleleje

Data indsamlet og bearbejdet af Mathias Blicher Bjerregård.

Et forår uden store overskrifter. Dog bør det nævnes, at det var det bedste forår for hvepsevåge siden 2014 med i alt 492 fugle, båret af to gode dage med 10/5 210 og 16/5 173. I den anden ende af skalaen havde vandrefalk det ringeste år siden 2003 (seks fugle begge år). Der er aldrig før registreret så få fjeldvåger (8) på en sæson (næst laveste var 18 fugle i 1997). Det var også første gang, at der ikke registreres trækkende duehøge. Af mere fåtallige arter nævnes aftenfalk 2 (2K han + AD hun, begge 3/6), hedehøg 2 (16/5 og 3/6) og sort glente 4 (25/3, 30/3, 16/5 og 17/5).

Hellebæk

Data indsamlet og bearbejdet af Steen Søgaard

Forår: Antallet af trækkende rovfugle var lidt under gennemsnittet og uden egentlige sjældenheder trods lidt flere trækdage og observationstimer end normalt.

Følgende arter lå over gennemsnittet; Sort glente, rød glente, havørn, blå kærhøg, steppehøg, spurvehøg, tårnfalk og vandrefalk, mens hvepsevåge, duehøg og fjeldvåge og lærkefalk optrådte under gennemsnittet. Gennemsnitlige antal blev noteret for rørhøg, kongeørn, musvåge, fiskeørn og dværgfalk.

Værd at bemærke er, at blå kærhøg sås i antal over gennemsnittet for andet år i træk efter flere sæsoner med



Musvåge, Skagen, 30. maj 2021. Foto: Carsten Gørges Laursen

ringe antal. Hedehøg sås slet ikke. Hvepsevåge, duehøg og fjeldvåge fortsætter den kedelige trend med antal under gennemsnittet. Relativ dårligt vejr i maj kan måske forklare det lave antal af lærkefalk. Alt i alt et trækbillede, der på mange måneder ligner de foregående sæsoner.

Tabel: Trækkende rovfugle forår og efterår 2021. Bemærk at arter på SU's liste ikke er medtaget i oversigten.

FORÅR	Skagen	NØ Djursland	Rørvig	Halsnæs	Gilbjerg	Hellebæk	Hyllekrog
Hvepsevåge	1079	366	521	596	492	355	320
Sort glente	80	12	1	3	4	13	12
Rød glente	402	625	127	95	34	220	133
Havørn	194	50	48	39	22	75	50
Rørhøg	515	250	159	134	67	120	197
Blå kærhøg	428	96	58	35	42	133	41
Steppehøg	37	4	6	5	0	7	0
Hedehøg	22	3	0	0	2	0	1
Duehøg	19	5	7	1	0	1	0
Spurvehøg	3138	1348	526	592	477	1312	667
Kongeørn	3	1	2	1	0	1	0
Lille skrigeørn	3	1	0	0	0	0	0
Musvåge	6154	6010	618	951	668	6059	1343
Fjeldvåge	157	8	13	4	8	78	0
Fiskeørn	389	62	47	41	42	146	63
Tårnfalk	1038	288	96	139	116	87	99
Aftenfalk	20	1	3	5	2	0	1
Dværgfalk	351	96	26	22	30	35	16
Lærkefalk	271	55	46	29	58	17	9
Vandrefalk	149	45	14	9	6	22	4



Spurvehøg, Gedser Odde,
3. november 2021.
Foto: Gert Juul Jeppesen

Efterår: Efteråret blev med 14453 trækkende rovfugle næsten gennemsnitligt og antallet af observationsdage var omkring gennemsnittet og observationstimer lidt over.

Trods rimelig stor aktivitet blev det alligevel en sæson, hvor de fleste arter sås i antal under gennemsnittet. Kun rød glente lå over gennemsnittet, de i alt 87 fugle er en lille forbedring af sæsonrekorden. I gennemsnitlige antal sås kun steppehøg og musvåge. For musvågens vedkommende lå hovedtrækket 7/10-9/10 med topdag 9/10 1810.

Alle øvrige rovfugle sås i antal under gennemsnittet. Her skal især bemærkes hvepsevåge, duehøg og fjeldvåge med lave antal på linje med de seneste sæsoner.

Stevns

Data indsamlet og bearbejdet af Tim Andersen.

To arter noteredes for en beskedne sæsonrekord, nemlig sort glente og havørn. Som et kuriosum kan nævnes, at der for første gang blev talt flere havørner end fjeldvåger, omend med den mindst mulige margen. Dermed er det også sagt, at det var endnu et sløjt

efterår for fjeldvåge. Også hvepsevåge og vandrefalk havde et svagt efterår.

Gedser Odde

Data samlet og bearbejdet af Bo Kayser. For yderligere bemærkninger se beretningen fra Gedser Fuglestation her i Fugleåret samt Gedser Fuglestations hjemmeside.

Hyllekrog

Data indsamlet og bearbejdet af Preben Berg.

Forår: For kommentarer se beretningen fra Hyllekrog Fuglestation.

Efterår: Rovfugledata foreligger fra i alt 66 dage, august 19, september 23, oktober 22, november 2. Trækobservationer er gjort ved Store Bundrag, Drummeholm og Lyttesholm samt i den allervestligste del af Saksfjed Inddæmning. Der var ny sæsonrekord af rød glente og det laveste antal hvepsevåger siden før 2011. Generelt var 2021 et skuffende år for trækkende rovfugle ved Hyllekrog/Saksfjed Inddæmning.

Tabel: Trækkende rovfugle forår og efterår 2021. Bemærk at arter på SU's liste ikke er medtaget i oversigten.

EFTERÅR	Rosenvold	Blåvand	Sydlangeland	Rørvig	Halsnæs	Hellebæk	Stevns	Gedser	Hyllekrog
Hvepsevåge	60	0	397	60	11	18	502	311	788
Sort glente	0	0	6	0		0	58	9	10
Rød glente	48	0	805	20	35	87	2094	571	1290
Havørn	7	0	5	1	13	3	75	14	11
Rørhøg	38	52	283	24	21	28	435	210	193
Blå kærhøg	6	21	66	17	23	43	116	71	43
Steppehøg	0	0	3	0	0	1	4	2	2
Hedehøg	0	0	2	1	1	0	4	1	1
Duehøg	1	0	0	0	0	1	3	1	1
Spurvehøg	90	183	3739	155	357	662	4746	4081	2241
Kongeørn	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lille skrigeørn	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Musvåge	145	81	6442	1129	3736	13560	5358	572	2053
Fjeldvåge	1	0	20	11	8	6	74	113	16
Fiskeørn	24	2	58	19	12	8	131	47	52
Tårnfalk	58	168	370	6	26	14	439	743	87
Aftenfalk	0	0	0	0	0	0	2	0	1
Dværgefalk	14	31	106	5	14	18	41	123	27
Lærkefalk	2	35	33	3	8	1	30	47	11
Vandrefalk	2	0	15	5	3	3	14	9	8

Artsindeks

Indeks henviser til omtale af arterne i afsnittene: Årsrapporten, Rovfugletrækket, SU-rapporten (dog ikke forkastede sager og ikke-færdigbehandlede sager), Nye/sjældne arter for Danmark, Projekt Ørn og Projekt Hedehøg. Navnegruppens artsliste er benyttet som reference for de latinske navne.

Aftenfalk, <i>Falco vespertinus</i>	83	Hedehøg, <i>Circus pygargus</i>	76,234,276
Alexanderparakit, <i>Psittacula krameri</i>	138	Hedelærke, <i>Lullula arborea</i>	88
Almindelig ryle, engryle, <i>Calidris alpina schinzii</i>	57	Himalayasanger, <i>Phylloscopus humei</i>	129
Almindelig skræpe, <i>Puffinus puffinus</i>	42	Hjeje, <i>Pluvialis apricaria</i>	53
Alpesejler, <i>Tachymarptis melba</i>	119	Hornlunde, <i>Fratercula corniculata</i>	140
Amerikansk krikand, <i>Anas carolinensis</i>	31	Hortulan, <i>Emberiza hortulana</i>	106
Amerikansk pibeand, <i>Mareca americana</i>	116	Hvæpsevåge, <i>Pernis apivorus</i>	276
Amerikansk sortand, <i>Melanitta americana</i>	118	Hvid pelikan, <i>Pelecanus onocrotalus</i>	136
Asiatisk fløjlsand, <i>Melanitta stejnegeri</i>	118	Hvid stork, <i>Ciconia ciconia</i>	44
Atlingand, <i>Anas querquedula</i>	29,14	Hvidbrynet løvsanger, <i>Phylloscopus inornatus</i>	91
Bairdsryle, <i>Calidris bairdii</i>	121	Hvidbrystet præstekrave, <i>Charadrius alexandrinus</i>	53
Balearskræpe, <i>Puffinus mauretanicus</i>	125	Hvidhalset fluesnapper, <i>Ficedula albicollis</i>	98,133
Biæder, <i>Merops apiaster</i>	82	Hvidkindet værling, <i>Emberiza leucocephalos</i>	135
Bjerglærke, <i>Eremophila alpestris</i>	88	Hvidnæbbet lom, <i>Gavia adamsii</i>	38
Bjergløvsanger, <i>Phylloscopus bonelli</i>	129	Hvidsiskan, <i>Acanthis hornemanni</i>	103
Blisgås, grønlandsk, <i>Anser albifrons flavirostris</i>	25	Hvidvinget korsnæb, <i>Loxia leucoptera</i>	104
Blå glente, <i>Elanus caeruleus</i>	127	Hvidvinget måge, <i>Larus glaucoides</i>	69
Blå kærhøg, <i>Circus cyaneus</i>	74,276	Hvidvinget terne, <i>Chlidonias leucopterus</i>	71
Blåhals, nordlig (svecica), <i>Luscinia svecica svecica</i>	96	Hvidjet and, <i>Aythya nyroca</i>	138
Blåhals, sydlig (cyanecula), <i>Luscinia svecica cyanecula</i>	96	Hærfugl, <i>Upupa epops</i>	79
Blåstjert, <i>Tarsiger cyanurus</i>	133	Hætteværling, <i>Emberiza melanocephala</i>	136
Bonapartemåge, <i>Chroicocephalus philadelphia</i>	124	Høgesanger, <i>Sylvia nisoria</i>	93
Bramgås, <i>Branta leucopsis</i>	23	Høgeørn, <i>Aquila fasciata</i>	127
Brilleand, <i>Melanitta perspicillata</i>	26	Iberisk sanger, <i>Curruca iberiae</i>	137
Broget fluesnapper, <i>Ficedula hypoleuca</i>	97	Indisk gås, <i>Anser indicus</i>	24
Brun løvsanger, <i>Phylloscopus fuscatus</i>	130	Isabellastenpikker, <i>Oenanthe isabellina</i>	134
Buskrørsanger, <i>Avrocephalus dumetorum</i>	131	Isfugl, <i>Alcedo atthis</i>	82
Canadagås, <i>Branta canadensis</i>	24	Islom, <i>Gavia immer</i>	37
Citronvipstjert, <i>Motacilla citreola</i>	100	Jagtfalk, <i>Falco rusticolus</i>	128
Damklire, <i>Tringa stagnatilis</i>	61	Japansk bynkefugl, <i>Saxicola stejnegeri</i>	134
Drosselrørsanger, <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	90	Japansk trane, <i>Grus japonensis</i>	138
Dværgcanadagås, <i>Branta hutchinsii</i>	137	Karmindompap, <i>Erythrura erythrura</i>	102
Dværgfalk, <i>Falco columbarius</i>	276	Kejserørn, <i>Aquila heliaca</i>	127
Dværggås, <i>Anser erythropus</i>	26	Kirkeugle, <i>Athene noctua</i>	79
Dværgmåge, <i>Hydrocoleus minutus</i>	67,14	Knarand, <i>Anas strepera</i>	30
Dværgryle, <i>Calidris minuta</i>	57	Knortegås, lysbuget, <i>Branta bernicla hrota</i>	22
Dværgrørvagtel, <i>Zapornia pusilla</i>	119	Knortegås, sortbuget, <i>Branta bernicla nigricans</i>	23
Dværgsnegås, <i>Anser rossii</i>	138,139	Kohejre, <i>Bubulcus ibis</i>	126
Dværgterne, <i>Sterna albifrons</i>	70	Kongeederfugl, <i>Somateria spectabilis</i>	26
Dværgværling, <i>Schoeniclus pusilla</i>	106	Kongeørn, <i>Aquila chrysaetos</i>	74,23,276
Engsnarre, <i>Crex crex</i>	36	Korttæt lærke, <i>Calandrella brachydactyla</i>	128
Enkeltbekkasin, <i>Lymnocyptes minimus</i>	58	Krognæb, <i>Pinicola enucleator</i>	135
Eremiddrossel, <i>Catharus guttatus</i>	132,140,151	Krumnæbbet ryle, <i>Calidris ferruginea</i>	55
Fiskeørn, <i>Pandion haliaetus</i>	73,228	Kærløber, <i>Calidris falcinellus</i>	55
Fjeldvåge, <i>Buteo lagopus</i>	140,276	Langnæbbet sneppeklire, <i>Limnodromus scolopaceus</i>	121
Flodsanger, <i>Locustella fluviatilis</i>	90	Lapværling, <i>Calcarius lapponicus</i>	105
Fuglekongesanger, <i>Phylloscopus proregulus</i>	91	Lille bjergand, <i>Aythya affinis</i>	118
Fyrremejse, <i>Poecile montanus</i>	86	Lille flagspætte, <i>Dendrocopos minor</i>	82
Gravand, <i>Tadorna tadorna</i>	139	Lille fluesnapper, <i>Ficedula parva</i>	96
Grøn sanger, <i>Phylloscopus nitidus</i>	130	Lille gulben, <i>Tringa flavipes</i>	122
Grønlandsk gråsiskan, <i>Acanthis flammea rostrata</i>	135	Lille kjove, <i>Stercorarius longicaudus</i>	64
Grønspætte, <i>Picus viridis</i>	80	Lille præstekrave, <i>Charadrius dubius</i>	53
Gråmåge, <i>Larus hyperboreus</i>	70	Lille skallesluger, <i>Mergellus albellus</i>	27
Gul vipstjert, gulhovedet, <i>Motacilla flava flavissima</i>	100	Lille skrigeørn, <i>Clanga pomarina</i>	73,276
Gulirisk, <i>Serinus serinus</i>	104	Lille stormsvale, <i>Hydrobates pelagicus</i>	38,125
Gulnæbbet glente, <i>Milvus aegyptius</i>	137	Lunde, <i>Fratercula arctica</i>	62
Gåsegrib, <i>Gyps fulvus</i>	127	Lundsanger, <i>Phylloscopus trochiloides</i>	92
Halsbåndstrolchand, <i>Aythya collaris</i>	140	Lærkefalk, <i>Falco subbuteo</i>	84,276
Havørn, <i>Haliaeetus albicilla</i>	77,232,276	Malleemuk, <i>Fulmarus glacialis</i>	40

Artsindeks

Markpiber, <i>Anthus campestris</i>	99	Sort ibis, <i>Plegadis falcinellus</i>	50
Mellemflagspætte, <i>Dendrocopos medius</i>	128	Sort stork, <i>Ciconia nigra</i>	42
Mellemkjøve, <i>Stercorarius pomarinus</i>	64	Sortbrynet albatros, <i>Thalassarche melanophris</i>	125
Middelhavssølvmåge, <i>Larus michahellis</i>	69	Sortgrå ryle, <i>Calidris maritima</i>	57
Munkegrib, <i>Aegypius monachus</i>	138	Sorthalset lappedykker, <i>Podiceps nigricollis</i>	33
Musvåge, <i>Buteo buteo</i>	276	Sorthovedet måge, <i>Larus melanocephalus</i>	67
Nathejre, <i>Nycticorax nycticorax</i>	126	Sortrygget hvid vipstjert, <i>Motacilla alba yarrellii</i>	101
Natrvn, <i>Caprimulgus europaeus</i>	35	Sortspætte, <i>Dryocopus martius</i>	81
Nilgås, <i>Alopochen aegyptiaca</i>	28	Sortstrubet bynkefugl, <i>Saxicola torquatus</i>	98
Nordisk lappedykker, <i>Podiceps auritus</i>	32	Sortterne, <i>Chlidonias niger</i>	72
Nordsanger, <i>Phylloscopus borealis</i>	130	Sortvinget braksvale, <i>Glareola nordmanni</i>	123
Nøddekrige, <i>Nucifraga caryocatactes</i>	86	Spidsand, <i>Anas acuta</i>	31
Odinshane, <i>Phalaropus lobatus</i>	61	Splitterne, <i>Sterna sandvicensis</i>	72
Orientbraksvale, <i>Glareola maldivarum</i>	123	Spurvehøg, <i>Accipiter nisus</i>	276
Perleugle, <i>Aegolius funereus</i>	79	Stellersand, <i>Polysticta stelleri</i>	118
Pibesvane, <i>Cygnus columbianus</i>	20	Stenvender, <i>Arenaria interpres</i>	54
Pileværling, <i>Emberiza rustica</i>	136	Steppehøg, <i>Circus macrourus</i>	75,276
Pirol, <i>Oriolus oriolus</i>	85	Steppevåge, <i>Buteo buteo vulpinus</i>	128
Plettet rørvagtel, <i>Porzana porzana</i>	36	Stor kobbersneppe, islandsk, <i>Limosa limosa islandica</i>	54
Polarlomvie, <i>Uria lomvia</i>	124	Stor korsnæb, <i>Loxia pytyopsittacus</i>	103
Pomeransfugl, <i>Charadrius morinellus</i>	53	Stor skallesluger, <i>Mergus merganser</i>	27
Prærieløber, <i>Calidris subruficollis</i>	121	Stor skrigeørn, <i>Clanga clanga</i>	127
Prærietrane, <i>Antigone canadensis</i>	119	Stor stormsvale, <i>Oceanodroma leucorhoa</i>	39
Pungmejse, <i>Remiz pendulinus</i>	87	Stor tornskade, <i>Lanius excubitor</i>	85
Purpurhejre, <i>Ardea purpurea</i>	126	Storpipiber, <i>Anthus richardi</i>	100
Ride, <i>Rissa tridactyla</i>	65	Storskråpe, <i>Ardena gravis</i>	125
Rocky mountain-rævespurv, <i>Passerella schistacea</i>	138	Stribet græshoppesanger, <i>Locustella lanceolata</i>	131
Rosenstær, <i>Pastor roseus</i>	94,14	Stribet ryle, <i>Calidris melanotos</i>	58
Rosenterne, <i>Sterna dougallii</i>	124	Stylteløber, <i>Himantopus himantopus</i>	52
Rubinnattergal, <i>Calliope calliope</i>	132	Svateklire, <i>Tringa ochropus</i>	59
Rustand, <i>Tadorna ferruginea</i>	28	Sydlig nattergal, <i>Luscinia megarhynchos</i>	95
Rød glente, <i>Milvus milvus</i>	77,275	Sædgås, tajgasædgås, <i>Anser fabalis</i>	24
Rødhalset gås, <i>Branta ruficollis</i>	23	Sædgås, tundrasædgås, <i>Anser serrirostris</i>	25
Rød hovedet and, <i>Netta rufina</i>	29	Søkonge, <i>Alle alle</i>	63
Rød rygget svale, <i>Cecropis daurica</i>	90,129,148	Sølvhejre, <i>Ardea alba</i>	48
Rød rygget tornskade, <i>Lanius collurio</i>	128	Tajgapiber, <i>Anthus hodgsoni</i>	135
Rødstrubet piber, <i>Anthus cervinus</i>	99	Tejst, <i>Cephus grylle</i>	63
Rødstrubet sanger, <i>Curruca cantillans</i>	132	Temmincksryle, <i>Calidris temminckii</i>	56
Rødtoppet fuglekonge, <i>Regulus ignacapilla</i>	93	Terekklire, <i>Xenus cinereus</i>	122
Rødvinget braksvale, <i>Glareola pratincola</i>	122	Thorshane, <i>Phalaropus fulicarius</i>	62
Rørdrum, <i>Botaurus stellaris</i>	47	Tinksmed, <i>Tringa glareola</i>	60
Rørhøg, <i>Circus aeruginosus</i>	276	Toplunde, <i>Fratercula cirrhata</i>	140
Sabinemåge, <i>Xema sabini</i>	67	Toplærke, <i>Galerida cristata</i>	89
Sandterne, <i>Gelochelidon nilotica</i>	71,121	Topskarv, <i>Phalacrocorax aristotelis</i>	51
Sangsvane, <i>Cygnus cygnus</i>	21	Tornhalesejler, <i>Hirundapus caudacutus</i>	118
Savisanger, <i>Locustella luscinoides</i>	89	Trane, <i>Grus grus</i>	36
Schwarz' løvsanger, <i>Phylloscopus schwarzi</i>	129	Tredækker, <i>Gallinago media</i>	58
Scopolis / atlantisk skråpe, <i>Calonectis diomedea/borealis</i>	125	Triel, <i>Burhinus oedicnemus</i>	121
Sibirisk bynkefugl, <i>Saxicola maurus/stejnegeri</i>	134	Turteldue, <i>Streptopelia turtur</i>	34
Sibirisk gransanger, <i>Phylloscopus collybita tristis</i>	91	Tårnfalk, <i>Falco tinnunculus</i>	276
Silkehejre, <i>Egretta garzetta</i>	48	Vagtel, <i>Coturnix coturnix</i>	31
Skeand, <i>Spatula clypeata</i>	140	Vandrefalk, <i>Falco peregrinus</i>	84
Skægstork, <i>Platalea leucorodia</i>	49	Vandstær, <i>Cinclus cinclus</i>	95
Skægmejse, <i>Panurus biarmicus</i>	89	Vendehals, <i>Jynx torquilla</i>	80
Skærpiber, <i>Anthus petrosus</i>	99	Vindrossel, <i>Turdus iliacus</i>	99
Slagugle, <i>Strix uralensis</i>	138	Ørnevåge, <i>Buteo rufinus</i>	128
Snegås, <i>Chen caerulescens</i>	24	Østlig turteldue, <i>Streptopelia orientalis</i>	119
Sodfarvet skråpe, <i>Puffinus griseus</i>	41		
Sort glente, <i>Milvus migrans</i>	78,276		



Kaspisk måge, Reersø Havn, 17. januar 2021. Foto: Steen E. Jensen



Dværgryle, Blåvandshuk, 14. august 2021. Foto: Bjørn Frikke



FUGLEÅRET præsenterer den store viden om fuglenes forekomst i Danmark, som hver dag indsamles og indtastes på DOFbasen.

FUGLEÅRET indeholder årsrapporter fra DOF's faglige grupper og projekter – Rapportgruppen, Sjældenhedsudvalget, Punkttællingerne, og fuglestationerne.

FUGLEÅRET indeholder desuden årsberetninger fra en række af DOF's grupper og udvalg og Fugleværnsfondens reservater, samt forsknings- og overvågningsaktiviteter i statsligt regi – herunder ringmærkningen.

FUGLEÅRET er en del af DOF's tilbud til kernemedlemmerne og er tilgængeligt for alle kerne-, husstands- og ungdomsmedlemmer af DOF.